

היזום יזום ...

עם פענוח המראי מקומות

תשורה משמחת הנישאוין

של הת' דוד וזהבה שיחיו

לובעצקי

ח' שבט ה'תשע"ו

שנת הקהל את העם

כאן המקום לבקש מכ"א להעיר ולהאיר על טעויות וכיו"ב
שנפלו בעת ההעתקה לטובת הרבים ולשולחם בכתובת:
hymekoros@gmail.com

פתח דבר

בשבח והודי' להשי"ת, הננו שמחים לחלק לכל המשתתפים בשמחתנו חתונת ילדינו שיחיו ספר היום יום עם פענוח הציונים שרשם כ"ק אדמו"ר על ספר היום יום הפרטי שלו.

לקט זה יצ"ל בשנת השבעים, להדפסת היום יום, ע"י ועד תלמידי התמימים, ונערך ע"י החתן ר' דוד שי' ואחיו הרה"ח ר' מאיר שלמה שי'.

בטח ספר זה, שהינו מספריו הראשונים של כ"ק אדמו"ר, והוצאה הזאת תתן האפשרות לכאו"א לעיין, בתוך המקור, להבין וללמוד למה התכוון רבינו כשרשם רק חלק מהמכ' או שתיקן הלשון וכיו"ב.

תודה מיוחדת להרה"ת ר' מיכאל א. זליגסון על שהואיל לתת לנו צילומי הכתי"ק של הרבי על גליון הלוח שלו. הרב זליגסון זכה לקבל זה מהרבי ע"מ לצלם ביום שושן פורים תשמ"ט. וזכות הרבים תלוי בו.

יעזור השי"ת שזה יכניס אור וחיות בבתי אנ"ש, ושנזכה עי"ז לחזק התקשרותינו לאילנא דחיי, ושזה יזרז את ביאת ביאת גואל צדק ויקויים היעוד ולא יכנף עוד מוריך בביאת משיח צדקנו.

משפחת טייב

משפחת לובעצקי

מפתח

חודש כסלו: 6

חודש טבת: 14

חודש שבט: 32

חודש אדר א': 52

חודש אדר ב': 74

חודש ניסן: 97

חודש אייר: 119

חודש סיון: 143

חודש תמוז: 170

חודש מנחם אב: 195

חודש אלול: 221

חודש תשרי: 247

חודש חשוון: 268

חודש כסלו: 293

ספריי-אוצר החסידים-ליובאוויטש

היום יום...

לזה אור זרוע לחסידי חב"ד

יט בסלו

תש"ג — תד"ש

כולל : שעורי למוד בחק יומי, מנהגי חסידי חב"ד, לקוטי פתגמים מתורת החסידות ודרכי החסידים. ונלוה לו שלשלת היחס וראשי פרקים מתולדות בית רבנו.

מלוקט משיחת ומכתבי

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מליובאוויטש

לוקט וסודר על ידי

הרב מנחם שניאורסאהן

יוצא לאור ע"י מערכת

"אוצר החסידים"

770 איסטערן פארקוו"י ברוקלין, נ. י.

שנה חמשת אלפים שבע מאות ושלש לבריאה

אין אור יום יום...
הוצאת ספרים "קרני הוד תורה"
ליובאוויטש
מלוקט משיחת ומכתבי
כ"ק אדמו"ר שליט"א
מליובאוויטש
לוקט וסודר על ידי
הרב מנחם שניאורסאהן
770 איסטערן פארקוו"י
ברוקלין, נ. י.
שנה חמשת אלפים שבע מאות ושלש לבריאה

מ ס כ ת ב א א מ ו ר :

... יט כסלו ... החנ אשר פדה כשלום נפשנו ואור
 וחיות נפשנו ניתן לנו, היום הזה הוא ראש השנה לדא"ח
 אשר הנחילנו אבותינו הקדושים וצוקללה נ"ע זי"ע,
 והיא היא תורת הבעש"ט ז"ל.

זה היום תחלת מעשיך, שלימות הכוונה האמיתית בכריות
 האדם עליו אלץ להמשיך גילוי אור פנימיות תורתנו
 הקדושה, אשר נמשך ביום הזה בבחי' המשכה כללית על
 כללות השנה, ועלינו להעיר לבבנו ביום הזה בבחי' חפץ
 ורצון פנימי ועצמי באמיתת נקודת לבבנו, שיאיר נפשנו
 באור פנימיות תורתו ית'.

ממעמקים קראתיך ה', להמשיך בחי' עומק ופנימיות תורת
 ה' ומצות ה' מכחי' פנימיות ועצמות אוא"ס כ"ה שיאיר
 בפנימיות נפשנו, אשר כל עצמותינו (ר"ל כל מציאותינו,
 העצם וההתפשטות כו') יהיו אליו ית' לבד, לגרש מאתנו
 כל מדה רעה ומנונה מהמדות הטבעיות, כ"א כל עשיותינו
 וענינינו (הן בעבודה היינו תפלה ותום"צ, והן בעניני
 עולם המוכרחים לקיום הגוף) יהיו בכוונה אמיתית לשם
 שמים אשר חפץ ה' כו', והשי"ת אב הרחמים ירחם עלינו
 וינחנו בדרך הטובה והישרה ישר יחזו פנימו . . .

על-מנת-לראות-אור-ב-היום-הזה

בבחי' חפץ ורצון פנימי ועצמי באמיתת נקודת
 לבבינו שיאיר נפשנו באור פנימיות תורתו ית'.
 ממעמקים קראתיך הוי' להמשיך בחי'
 עומק ופנימיות תורת הוי' ומצות הוי' מבחי'
 פנימיות ועצמיות אוא"ס כ"ה שיאיר בפנימיות
 נפשנו, אשר כל עצמותינו (ר"ל כל מציאותינו,
 העצם וההתפשטות כו') יהיו אליו ית' לבד
 לגרש מאתנו כל מדה רעה ומנונה מהמדות
 הטבעיים, כ"א כל עשיותינו וענינינו (הן
 בעבודה היינו תפלה ותורה ומצות, והן בעניני
 העולם המוכרחים לקיום הגוף) יהיו בכוונה
 אמיתית לשם שמים אשר חפץ ה' כו', והשי"ת
 אב הרחמים ירחם עלינו וינחנו בדרך הטובה
 והישרה ישר יחזו פנימו כו'.

ט"ז כסלו רס"ב. מוסקבא. [קונטרס ומעין
 ע' 17].
 ב"ה יום ד' ט"ז כסלו תרס"ב לפ"ק
 מאסקווא
 בני שי' תתאספו בי"ט כסלו הבע"ל
 הלומדים, וראשיהם ומוריהם ומשגיחיהם
 ותשמחו בשמחת החג, אשר פדה בשלו' נפשנו
 ואור וחיות נפשנו ניתן לנו, וקרוב הדבר
 אשר היום הזה הוא ר"ה לדא"ח אשר הנחילנו
 אבותינו הק' וצוקללה נ"ע זי"ע והיא היא
 תורת הבעש"ט ז"ל. זה היום תחלת מעשיך
 שלימות הכוונה האמיתית בכריות האדם עלי
 ארץ להמשיך גילוי אור פנימיות תוה"ק אשר
 נמשך ביום הזה בבחי' המשכה כללית על
 כללות השנה, ועלינו להעיר לבבנו ביום הזה

שבת   **י"ט כסלו**   **ה'תש"ג**
הפטרה: חזון עובדי'. אין אומרים אב הרחמים וצדקתך.
שיעורים. חומש: וישלח, שביעי עם פירש"י.
 תהלים: ציצו.
תניא: ספר לקו"א הנקרא בשם . . . וקצרה בעה"י.
הסכמת א) הרב . . . מאניפאל,
ב) הרב . . . הכהן.
אין הש"ץ מתעטף בטלית למנחה או למעריב, לא בשווי"ם ולא בר"ה.
הילולא של הרב המניד — ממעזריטש — ג' וישב תקל"ג, ומ"כ באנאפאלי.
אדמו"ר הזקן יצא לחירות ממאסרו הראשון — י"ט כסלו, ג' וישב, תקנ"ט, לפנות ערב.
ממכתב רבינו הזקן: ברם כגון דא צריך להודיע, כי יום אשר עשה ד' לנו יום י"ט כסלו, יום ג' שהוכפל בו כי טוב, יום הילולא רבא של רבינו הקדוש נ"ע, וכשקריתי בס' תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי, קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו, יצאתי בשלום מד' שלום.
יום התועדות וקבלת החלטות טובות בקביעות עתים לתורה הנגלית ודא"ת ברבים, וחיוזוק דרכי החסידים באהבת רעים.
נוהנים לסדר חלוקת הש"ס, וע"פ הסדר המבואר באנה"ק ד"ה הוכח תוכיח. בליונאוויטש משנת תרס"ג ואילך הי' מסדרים חלוקת הש"ס כ"ד בטבת — יום הילולא של רבינו הזקן — מפני אפס הפנאי בי"ט כסלו.

מאניפאל
 רבי
 י"ט כסלו

בית רבי. המכ' לרלוי"צ מב"ד. [בית רבי ממאסרו ויצא בשלום.

לה"ק פי"ח].

[אג"ק אדה"ז ע' צז].

יען משך ד' אותי ויעלני לבשר ענוים ולישרי לב שמחה שמחו צדיקים בה' והללתם את שם אלקיכם אשר עשה עמכם להפליא עד אין מספר אגידה ואדברה עצמו מספר כי הפלה ה' והגדיל לעשות בארץ והפליא שמו הגדול והקדוש אשר נתגדל ונתקדש ברבים ובפרט בעיני כל השרים וכל העמים אשר בכל מדינות המלך אשר גם בעיניהם יפלא הדבר הפלא ופלא וענו ואמרו על זאת כי אם מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו ותהי' זאת לפלא כי ד' אתנו ואין עוד והנה מי אנכי כי הביאני ה' עד הלום להתגדל ולהתקדש ש"ש על ידי שפל

והנה ביום ו' עש"ק ט"ו כסלו נתוודע לאנ"ש ברור שנגמר בבית הסאנאט כל דבר המו"מ בטוב ושהוגבל יום גמר המשפט (דאקלאד) בעוד ד' ימים ושבודאי יצא זכאי בדינו ויוציאוהו ממאסרו. ותגדל שמחתם מאד והיו צופים בעינים צופיות וכלות ליום הישועה וכל יום לשנה יחשב להם.

ויהי ביום ג' י"ט כסלו יצא לאור משפט רבינו כי חף הוא מכל פשע ויגזרו אומר להוציאו לחפשי. ובעת שאמר תלים כשהגיע לפסוק פדה בשלום נפשי (שהוא השייך ליום הג' מימי השבוע) הגיע לו הבשורה שניתן לו חופשה

אנשים כמוני כי עיקר המלחמה אשר שמו פניהם ללחום על תורת הבעש"ט ותלמידיו ותלמידי תלמידי דווקא מאת ה' היתה זאת לנו לגלגל זכות על ידינו בזכות ארץ הקדושה ויושביה והיא שעמדה לנו ותעמוד לנו בכל עת מצוא להמציא לנו פדות ורוחה להרחיב לנו בצר ולחלצינו ממיצר ולרומם קרנינו בכבוד ה' לעולם וישב וישמח ד' במעשיו אכיה"ר.

ברם כגון דא צריך להודיע כי זה היום אשר עשה ה' עמנו הוא יום שנכפל בו כי טוב י"ט בכסליו יום הילולא רבא פטירת רבינו הקדוש ז"ל וכשהיינו קורא בספר תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו יצאתי לשלום ואסיים בשלום מה' שלום.

יום ראשון	כ כסלו	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: וישב, פרשה ראשונה עם פירש"י.		
תהלים: צו"קג.		
תניא: הסכמות הרבנים . . . ז"ל נבנ"מ.		
הדפסת ספר של בינונים — תניא — בפעם הראשונה ננמרה יום ג' כ' כסלו תקנ"ו בסלאוויטא. וכולל:		
חלק ראשון — ספר של בינונים, חלק שני — חנוך קטן ושער היחוד והאמונה.		
אגרת התשובה — מהרורא קמא — נדפסה לראשונה:		
זאלקווי תקנ"ט; מהרורא בתרא — נדפסה לראשונה:		
שקלאוו תקס"ו.		
אגרת הקדש — בפעם הראשונה — שקלאוו תקע"ד.		
תוצאה מתוקנת של כל ד' החלקים — ווילנא ראפ"ת"ם, וחזרה ונדפסה כמה פעמים.		

יום שני	כא כסלו	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: וישב, שני עם פירש"י.		
תהלים קדיקה.		
תניא: הקדמת המלקט . . . בעלה ונו'.		
מען זאל זיך אויסלערנען משניות בעל פה כל הר לפום שיעורי דילי, און געהן אין נאם און חורין משניות, דערמיט וועט מען זוכה זיין צו מקבל זיין פני המשיח.		
חסידים דארפען לערנען חסידות: סתם חסידים — יום שני, יום חמישי ויום השבת, תמימים — שעה אחת בכל יום.		

צו"קג

י"ט, כ, פ"ט. ריגא [ספר השיחות תרפ"ט שיחת כ' כסלו] אות ה. הערט אידן, מאַרגן וועל איך מיט אייך ניט ריידן די רייד וואָס איך רייד היינט, זאָל עס נחקק ווערן בפנימיות הלב: דער טאַטע וואָס הערט איצטער דברי הרב פון אל"ף ביז תי"ו גיט ער יעצט דורך מיר איבער.

מען זאָל זיך אויסלערנען משניות בעל פה כל חד לפום שיעורי דילי, און געהן אין גאַס און חורץ משניות, דערמיט וועט מען זוכה זיין צו מקבל זיין פני המשיח. חסידים דאַרפן לערנען חסידות: סתם חסידים — יום שני, יום חמישי ויום השבת, תמימים — שעה אחת בכל יום.

אותיות התורה ווערן אָנגערופן

"סוסים",אותיות התורה זיינען אַ תשועה, אָבער באַ אַ משכיל איז "שקר הסוס לתשועה וברוב חילו לא ימלט הנה עין הוי' אל יראיו" קיין ענין ניט, נאָר פנימיות ועצמיות א"ס ב"ה. אותיות כשהן לעצמן טראָגט אַרויס אַז מען מאַכט אַ ברכה "אשר בחר בנו" ו"אשר נתן לנו תורת אמת" איז דאָך אותיות טראָגט אַרויס, אָבער אַז מען מאַכט דערפון מושכלות איז "שקר הסוס לתשועה", מען דאַרף האָבן קבעומ"ש.

יום שלישי	יום שלישי	כב כסלו	ה'תש"ג
	שיעורים. חומש: וישב, שלישי עם פירש"י.		
	תהלים. קו"ק.		
	תניא: אד ביודעיי . . . את ה' ונ' אכיר.		
מתקנות כ"ק אדמו"ר שליט"א: לאמר בכל בוקר אחר התפלה — וגם בשו"מ, ר"ה זיהכ"פ — תהלים כפי שנחלק לימי החודש, ואחר אמירה בעשרה — ק"י. בחדש של כט יום אומרים ביום כט השעור דשני הימים.			

ולאמר אחר זה קדיש כנהוג. ובקשתי זאת בתקפה עומדת, לזכות הרבים, (וראוי הי' לעשות כן בכל בית כנסת, כי איננו ענין פרטי של מפלגת החסידים יחיו בפרט), ובגלל זאת יתברכו ממקור הברכות בכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר...

קובץ תהלים. סידור [תהלים "אהלי יוסף צחק" ע' טט] ב"ה, א' ט"ו סיון, תרפ"ח, ריגא. בראשית שנת תרפ"ז באתי בבקשה לכללות אנ"ש שי' אשר יקבעו, שבבתי-הכנסת אחר תפילת שחרית בכל מנין מתפללים יאמרו שיעורי תהילים (כמו שנחלק לימי החדש),

יום רביעי	יום רביעי	כג כסלו	ה'תש"ג
	שיעורים. חומש: וישב, רביעי עם פירש"י.		
	תהלים: קחקיב.		
	תניא: והנה אחר . . . אמרים הנ"ל.		
משיחות אאזמו"ר — אלול תרל"ה: ג' ימים קודם השבת הוא הכנה לשבת. אויף שבת זאגט ער אין זהר דמיני' מתברכין כולהו יומין. כולהו יומין אין כל ששת ימי השבוע, וואס אויף דעם האט דער אויף בערשטער נעגעבען א ברכה כללית וברוך ה"א בכל אשר תעשה, אין די ברכת השבת מלפניו ומלאחריו, די הכנה צו שבת אין מיום ד', און דער אָנזאָג אין דער קליינער לכו נרננה, וואָס אין ג' פסוקים.			

ימי המשתה מחתונת כ"ק אאזמו"ר הרה"ק, - אלול תרל"ה - אמר כ"ק אאזמו"ר הרה"ק ג' ימים קודם השבת הוא הכנה לשבת, אויף שבת זאגט ער אין זהר דמיני' מתברכין כולהו יומין,

כ' כסלו, צ"ג. ריגא. [לקוטי דיבורים ח"א ע' לב, ב] הרב החסיד ר' דוב זאב נ"ע מספר שבשבעת

יעדערן לפי נשמתו וענינו בעבודה איז דאס ביחידות, נאר איצטער איז דאך א זמן שמחה לעילא בא די זיידעס און זייערע רביים ולעילא בקוב"ה ושכינת'י, און א שמחה למטה, בין איך מבאר די ג' פסוקים ויא דאס איז עפ"י מדה ממוצעת מדת כל אדם, מיטוואך אז מיא הייבט אן טראכטן ואו וועט מען נעמען אויף שבת, הן בפשיטות און הן מיט וואס וועט מען שבת'ן, יעדער איד איז דאך שבת גאר א אנדערער, ווערט מרה שחורה'דיק, איז די עצה לכו נרננה, בטחון, אז עס קומט דאנערשטאג עס ווערט געהענטער צו שבת, און עס איז נאך אלץ ניטא איז יעמולט נרננה'ט זעך ניט מיא פארשטייט אז מיא דארף עפעס טאן, איז אז מיא זיצט דאנערשטאגדיקע נאכט און מיא לערינט חסידות יעמולט איז פרייטיג דערהערט מען כי כו' ומלך גדול כו' מיא דערהערט דעם אל גדול און דעם מלך גדול און מיט דעם שבת'ט א איד.

כולהו יומין איז כל ששת ימי השבוע וואס אויף דעם האט דער אויבערשטער גיגעבין א ברכה כללית וברכך ה"א בכל אשר תעשה, איז די ברכת השבת מלפניו ומאחוריו, די הכנה צו שבת איז מיום ד' און דער אנזאג איז דער קליינער לכו נרננה, וואס איז ג' פסוקים.

(דער רבי - מספר הרה"ח הרד"ז - איז גיווען זייער אופגיליגט די סעודה איז גיווען אין גארטין, דער עולם איז גיווען גרייס און דער רבי איז גיווען זייער פריילעך, די שיינקייט זאינע איז דאך אלע מאהל גיווען אויסערגיוויינליך, יעמולט האט ער בפועל גילויכטן, שכינה שרוי' על פני קדשו, האט ער גיזאגט בפנים צהובות בזה"ל).

וואס די ג' פסוקים זיינען באמת לאמתתן דארפמען הערען און מיא הערט בחסידות בכללות, און אין פרטיות וואס עס איז נוגע

יום חמישי	כד כסלו, זירב חנוכה	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: וישב. חמישי עם פירש"י. חהלים: קיניקיה. תניא: פרק א. תניא . . . פנים לתורה.</p>		
פ' 23, 23, 23.	<p>(המשך). ביאור נ' הפסוקים — לכו נרננה — ע"פ מדה ממוצעת מדת כל אדם: מיטוואך, אז מען הויבט אן טראכטען וואו וועט מען געהען אויף שבת, הן בפשיטות און הן מיט וואס וועט מען שבת'ן — יעדער איד איז דאך שבת גאר אנדערער — ווערט מרה שחורה'דיג, איז די עצה, לכו נרננה, בטחון, ווען עס קומט דאנערשטאג, עס ווערט געהענטער צו שבת, און עס איז נאך אלץ ניטא איז יעמולט נרננה'ט זיך ניט, מען פארשטעהט אז מ'דארף עפעס טאן. איז אז מ'זיצט דאנערשטאג'דיגע נאכט און מ'לערענט חסידות, יעמולט איז פרייטיג דערהערט מען כי אל גדול נו' ומלך גדול נו'. און מיט דעם שבת'ט א איד, במנחה אין אומדין תחנון.</p>	

כ' כסלו, צ"ג. ריגא. ראה הערת הקודמת.

יום ששי	כה כסלו, א חנוכה	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומ"ט: וישב ששי עם פירש"י. תהלים: קיט, אשרי . . . מצותך מאד. חניא: והא דאמרינן . . . להתייהר כו'. אאמו"ר ה' מדליק נרות חנוכה בין מנחה למעריב, ולא ה' מדייק בפתח שיהי' מדרום לצפון או ממזרח למערב. הנרות הללו" — אחו' הדלקת כל הנרות. וה' יושב בסמך להנרות חצי שעה — לכד מועש"ק שלא ה' מתעכב חצי שעה — מדייק שידלקו הנרות המישיים מינוט לכל הפחות. מנחה, נר חנוכה, נר שבת.</p>		

יציאת
ר"ג, שבת

זה. ה' מדליק נ"ח בבית אמו נ"ע, כל הח' ימים.
 אלא שבעש"ק לא ה' מחכה שם החצי שעה
 אלא חוזר מיד לביתו. אבל במוצש"ק מתעכב
 שם החצי שעה. פארבריינגען לא ה' בחנוכה
 בהשתתפותו אלא שה' משוחח עם הקינדער,
 מקציב בשבילי זמן יותר על הרגיל. נותן דמי
 חנוכה - מעות - בנר הד' או הה'. מדליק נ"ח
 אחר הבדלה וקודם אמירת ויתן לך. לא ה'
 מדייק בפתח שיהי' מדרום לצפון או מו"מ.

חנוכה, צ"ג. ריגא. [רשימת ח"ח קעא -
 תו"מ רשימת היומן ע' שגכ].
 ש"ח - תחלה הבדלה, אח"כ הדלקת נ"ח
 ואח"כ ויתן לך. עש"ק - הדלקת נ"ח ואח"כ נר
 שבת. אחר הדלקת נ"ח יושב אצל הנרות חצי
 שעה. אדנ"ע מברך נ"ח בין מנחה למעריב.
 יושב בסמוך להם חצי שעה, קרה שהי' כותב
 אז. ה' לומד גמרא בסמוך להם זה ה' ג"כ אבל
 אחר החצי שעה כי חפץ שידלקו 50 מינוט עד
 שפעם ציוה שיוסיפו שמן כדי שידלקו שיעור

שבת	כו כסלו, ב חנוכה	ה'תש"ג
<p>מברכים ר"ח סבת. אמירת כל התהלים בהשכמה, שיעורים. חומ"ט: וישב שביעי עם פירש"י. תהלים: קיט, מה . . . לא שכחתי. חניא: פרק ב' ונפש . . . בראשית. יום התווערות. ט"ו ומטר. נ"ח אחר הבדלה וקודם אמירת ויהו לך. בביהכ"נ נ"ח קודם הבדלה. ביום שבת קדש ימברכים החדש, הישכב בבקר יתקצו אנ"ש לביהכ"נ להגיד כל התהלים, אחר האמירה ילמדו כשעה מאמר של חסידות שיהי' מוכן לכל, ואח"כ תפלה. מועד התווערות כפי הזמן שינבדלו מתאים לתנאי המקום. מקום דירתם להצליחה כנו"ר. אחר אמירת כל התהלים כשבת מברכים יאמרו ק"י. ואם יש חיוב - יא"צ או אכל . . . אומרים ק"י אחר כל ספר.</p>		

זוהי
האמירה
ביום
השבת

מכ' ט"ו מנ"א רצ"ה. קובץ תילים [קובץ ט"ו מנחם אב, תרצ"ה,
 תהילים עמ' 192 (אג"ק ח"ג עמ' תכ"ב)] ב"ה, אטוואצק

קדש מברכים החדש, השכם בבוקר יתקבצו
 אנ"ש לבית הכנסת ולהגיד כל התהלים ואחר
 אמירת תהילים ילמדו כשעה איזה מאמר
 של חסידות שיהי' מובן לכל, ואח"כ תפלה.
 ומועד התועדות כפי הזמן שיגבילו מתאים
 לתנאי המקום, מקום דירתם להצלחה בגו"ר.
 ואני תפלה כי ימלא השי"ת משאלות לבבי
 ויקים את ברכתי להשפיע שפעת חיים וברכה
 מרובה, בברכה המשולשת בני חיי ומזונא
 רויחא לכללות אנ"ש, ד' עליהם יחיו, בתוך כלל
 אחב"י שיחיו. והנני ידידים עוז הדו"ש טובכם
 והצלחתכם בגו"ר המברככם.

אל ידידינו אנ"ש והתמימים די בכל אתר
 ואתר
 ד' עליהם יחיו.
 שלום וברכה
 כבר מלתי אמורה בגודל עוצם הפלאות
 מעלת ענין התועדות של ידידינו אנ"ש שי -
 א חסידות' פארבריינגען - ותועלת תוצאותיו
 בגשמיות וברוחניות, הנני בזה להציע לכללות
 ידידינו אנ"ש ד' עליהם יחיו, בכל המדינות
 ובכל אתר ואתר לקבוע את יום הש"ק מברכים
 החדש, ליום התועדות, ובחדשי החורף יסדרו
 זמן התועדות במוצאי שבת קודש. ביום השבת

יום ראשון	כו כסלו, ג חנוכה	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: מסין פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: עכ"קלד. תניא: פרק ג. והנה כל... 14 ופחדו.	כמאסר היגיו של רבינו הזקן - בשנת תקס"א - לא ישב בחפיסא ומאסר כבד כב ראשונה. אבל המליצינות היתה כבדה יותר. כי עיקר ההלשנה הי' על חורת החסידות. והתנגדות היתה גדולה במאור. הי' תפיס כבסיגע סאוועט". יום שיצא להרות: נר ג דחנוכה.	יום ראשון 1923 1923

צייט זיינען פאפרייט געווארען ה' חנוכה.
 וואס דאס איז א הוראה הגם ער ווייס די זאך
 מכל מקום דארף מען אנווייזען. חסידים האבן
 געהאט מסירות נפש אויף קובע זיין מידות
 טובות. א חסידישע יו"ט איז ניט נאר א יו"ט
 פאר חסידים, עס איז א נוגע דעם כלל ישראל.

שיחת כ"ט כסלו תש"ג ברוקלין. [ספר
 השיחות תש"ג ע' 22].
 דער יו"ט פון די פינפטע ליכטעל פון חנוכה
 איז א חסידישער יום טוב. חסידים זיינען דאן
 בעפרייט געווארען פון תפיסה. הוד כ"ק רבינו
 הזקן איז ארויס י"ט כסלו און די חסידים וועלכע
 מען האט פארשפארט אין תפיסה אין יענער

יום שני	כח כסלו, ד חנוכה	ה'תש"ג
שיעורים:	חומש: מקו, שני עם פירש"י.	
	תהלים: קההקלט.	
	תניא: כי השכל... ויראה וענפול.	
	הנהוג אצל הצ"צ, כי באחד מילי חנוכה היו עושים כעין פארבריינגען עם בני הבית, והיו באים גם כליטוי, ונקרא „לאטקעס-אווענט". וכן הי' אצל רבינו הוקן ואדמו"ר האמצעי. בין הספורים שהיו הרביים מספרים בסעודה זו, היו ספורים אשר בכל חנוכה היו משוחחים אודותם. אף שכבר דברו מזה בשנה העברה, אאמו"ר הי' נותן דמי חנוכה בלי"ג גר הרביעי או החמישי.	אמרי על

בכל חנוכה היו משוחחים אודותם, אף שכבר דברו מזה בשנה העברה. באחד הלילות דבר כ"ק אדמו"ר הצמח צדק אודות טעמי תורה – טעמי הנגינות – (בהמשך לזה סיפר כ"ק אדמו"ר בכלל אודות טעמי הנגינות).

חנו"צ"ג. [ראה לעיל בהערה היום יום כ"ה

כסלו.]

יט"כ צ"ח אטואצק. [סה"ש תרצ"ו ע' 252] הנהוג אצל אדמו"ר הצמח צדק, כי באחד מילי חנוכה היו עושים כעין פארבריינגען עם בני הבית, ונקרא „לאטקעס-אווענט", וכן הי' אצל רבינו הוקן ואדמו"ר האמצעי. הנהוג הי' שהיו מספרים ספורים. בין הספורים שהיו הרביים מספרים בסעודה זו, היו ספורים אשר

יום שלישי	כט כסלו, ה חנוכה	ה'תש"ג
שיעורים:	חומש: מקו, שלישי עם פירש"י.	
	תהלים: קס"ט.	
	תניא: פרק ד. ויוד יש... תילא תעשה.	
	די עבירות פון די אידען (אין דער צייט פון די יונים) וייגען געווען: דאס חכר'ן זיך מיט די יונים, לערנען זייער קולטור, תילול שבת ומועד, עכען מריפות, ניט היטען די אידישע טהרה. די שטרעף ציה אין געווען דער גייסטיגער חורבן פון בית המקדש. הריגה און שקלאפעריי אין גלות. דורך חטובה אין מסירת נפש אין געקומען די גרויסע ניטליכע וואונדער-ישועה, דער נס חנוכה.	אמרי על

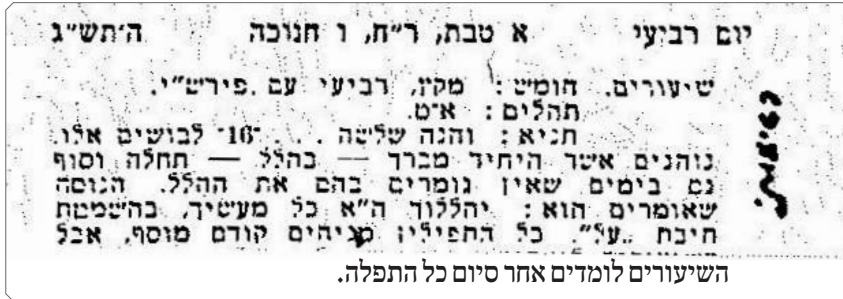
און שטארקע ארמייען פון דעם שונא. אידן, מיט דער אחדות פון גוי אחד בארץ, האבן דורך תשובה און מסירת נפש אויף תורה ומצוות זוכה געווען צו דער הייליגער קראפט פון הוי' אחד, און האבן מנצח געווען דעם ביטערן רעליגיעזן שונא און צוריק געהייליגט דעם בית המקדש, און ווידער מקיים געווען די

פורים תש"א. [סה"ש תש"א ע' 68.] אלע אידן האבן זיך אפגערופן אויף מתני' כהן גדול'ס רוף „מי לה' אלי", און האבן זיך פארזאמלט אונטערן הייליגן דגל מי כמוכה בא-לים הוי' – מכבי – און מיטן הייליגן אייביקן אויסגעשריי שמע ישראל הוי' אלקיננו הוי' אחד, האבן אידן מנצח געווען די גרויסע

“היום יום” עם פענוח המראי מקומות

תורה אחת וואס השי"ת האט אונז געגעבן. די שטראף צרה איז געווען דער גייסטיגער דער סך הכל: די עבירות פון די אידן דאן זיינען געווען דער חבר'ן זיך מיט די יונים, לערנען זייער קולטור, חילול שבת ומועד, עסן טריפות, ניט היטן די אידישע טהרה.

די שטראף צרה איז געווען דער חורבן פון בית המקדש, הריגה און שקלאפעריי אין גלות. דורך תשובה און מסירת נפש איז געקומען די גרויסע געטליכע וואונדער ישועה, דער נס חנוכה.

כן תמיד אמר הלל בברכה. על אמרו בברכה גם בהתפללו בצבור בימים שא"ג את ההלל, ולא יצא בברכת הש"ץ, אמר ג"כ נאשא בראטיא אינאצע [=אצלנו (במשפחתנו) הדברים הם אחרת אצלנו שעה נחשבת ליום, ויום - לשנה]. וצוה לי שלא לספר עד"ז. שאלתיו מפני מה לא יתפלל בעצמו לפני התיבה ויהי' טוב לדברי הכל, ויענה: מה לי לקחת הכל אפן וואגען [=ע"ג ה"עגלה" שלי].

[ובאג"ק ח"ג בשוה"ג ע' תקכה במפתח כ"ק אדמו"ר שליט"א "ש"ס מ"מ, פריז, ג' ניסן רצ"ו, בר"ח תפילין דר"ת שמ"ר ראב"ד קודם מוסף" אך האגרת עצמה לא הגיע לידנו].

רשימותי. [רשימות חו' קנו ע' 483] בסוף הלל: אינו אומר כל מעשיך.

[רשימות חו' קפא ע' 17] ישנו הידור להתפלל מנחה בתפיל' דר"ת. אדנ"ע הן בקייץ הן בחורף התפלל מנחה שעת 2- 1 ¼ אחה"צ. רק פעמים אחדים ידעתי שהתפלל בר"ת. בר"ח מניחים כל התפלין קודם מוסף. וכל השיעורים למד אחרי התפלה בטלית.

בר"ח הי' אדנ"ע מדייק להתפלל מוסף קודם זמן תפלת מנחה. בר"ח דוקא. אדה"ז הי' אומר תילים הן המחולק לימי החודש, הן המחולק לימי השבוע.

[תו"מ רשימות היומן ע' ר"י]

יום חמישי	ב טבת, ז חנוכה	ה'תש"ג
תלמידי ישיבת	שיעורים. חומש: מקץ, חמישי עם פירש"י.	
	תהלים: י"ז.	
	תניא: ולכן נמשלה . . . י"ט ומצותי.	
	מלחמת היונים היתה להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך וכמאמר (ב"ר פט"ז) כתבו כו' שאין לכם חלק באלקי ישראל. כל המלחמה היתה נגד אלקות, זאל מען לערנען תורה, זאל מען מקיים זיין מצות המשפטים והעדות, רק שלא להזכיר שהיא תורת ה' ושהמצות הם חקי רצונו ית', ניט דערמאנען אין תומ"צ דעם ענין פון גיטליכקייט.	

דחוקים כמו טומאה וטהרה, פרה אדומה ושעטנו לזה התנגדו, ובאמת הנה מצד התורה אור הרי המצות שהם משפטים ועדות צריכים לקיים אותם לא מפני שהם מובנים גם בשכל אנושי אלא לפי שהם מצות הוי', ונגד זה לחמו היונים שרצו להשכיח את ישראל תורת הוי' וחוקי רצונותיו וכמאמר כתבו לכם על קרן שור שאין לכם חלק באלקי ישראל, כל המלחמה היתה נגד אלקות, זאל מען לערנען תורה, זאל מען מקיים זיין מצות המשפטים והעדות רק שלא להזכיר שהיא תורת הוי' ושהמצות הם חקי רצונו ית', ניט דערמאנען אין תורה ומצות דעם ענין פון געטליכקייט, ולזאת הנה כאשר נכנסו להיכל הנה ראשית ענינם הוי' לטמא את השמנים שהיו בהיכל.

מאי חנוכה תש"א. [סה"מ תש"א ע' 59] אך הענין הוא דמלחמת היונים היתה מלחמה רוחנית, שלא רצו לנגוע בגופם של ישראל אלא עיקר רצונם הוי' להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, דכל ענין מלחמתם היתה נגד תורת הוי' ונגד המצות שהם חוקי רצונו ית', והיינו דבענין התורה שהיא חכ' גדולה ושכל נפלא לזה הסכימו גם היונים ולהיותם חכמים גדולים גם נתפעלו על גודל עוצם הפלאת החכ' שבדיני התורה, אבל התנגדו על זה שהיא תורת הוי' היינו לקדושת התורה שהיא חכמתו ית' נגד זה לחמו, וכן בענין המצות שהם משפטים כמו כיבוד אב ואם, צדקה, שמירה מגניבה וגוילה, וכן המצות שהן עדות כמו שבת ופסח וכדומה לזה הסכימו גם היונים אבל במצות

יום ששי	ג טבת, ח חנוכה	ה'תש"ג
תלמידי ישיבת	שיעורים. חומש: מקץ, ששי עם פירש"י.	
	תהלים: יח"ב.	
	תניא: ולכן אמרו . . . חסד ומים.	
	בתו"א בד"ה ת"ר מצות נר חנוכה. כי אין כדאי כל הדינים" צ"ל "כי כדאי כל הדינים". שם ביאור לד"ה רני ושמחי סעיף המתחיל ועתה נכו' שהוא פנימית א"א" צ"ל "שהיא פנימית א"ס".	

ע"פ מכ' שמוטקיין. [עיינ ב"היום יום" ג' שבט וצ"ע.]

שבת	ד טבת	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: מקץ, שביעי עם פירש"י. תהלים: כניכח. תניא: פרק ה. ותוספות . . . בפע"ת.</p>		
<p>נשיאי חב"ד פלענען מעביר זיין איין פרשה אדער צוויי דאנערשטאג ביינאכט אור ליום ששי. פרייטאג אחר חצות פלעגט מען אנהויבען נאכאמאל פון אנהויב, און מעביר זיין די גאנצע סדרה מיט דער הפטורה, שבת אינדערמריה פאר'ן דאוונען פלעגט מען מעביר זיין נאכאמאל פון שביעי. ווען עס איז אויסגעקומען צוויי הפטורות, האט מען געזאגט הפטורת הסדרה ביום ששי, און די אנדערע הפטורה (פון שר"ת, מ"ה זכו) שבת.</p>		
<p>החלומות הטובים בעניני תורה שמודיעים בחלום, בא ע"ם הרוב ע"י שקידה גדולה בתורה ביום, דכאשר עוסק בתורה בשקידה גדולה, או עוסק בעבודה שבלב ביגיעה עצומה, הנה כאשר בלילה נשמתו עולה למעלה ושואבת לה חיים פחיי דלעילא כמבואר בזה, הנה אז מודיעים לו חדושי תורה בנליא שבתורה או בפנימיות התורה, איש איש כפי שקידת עבודתו בעבודת היום.</p>		

היום יום
 שבת
 ד טבת

היום יום
 שבת
 ד טבת

עסקים והעבודה דיושבי אהל, והמבול הוא שטף המחשבות זרות דישנם גם ביושבי אהל, דלכאורה הנה אצל יושבי אהל הרי לא הי' צריך להיות כללות הענין דמ"ז, דבעלי עסקים הנה לרגלי ענינם במו"מ או במלאכה ועבודה, הרי יש מקום לומר שיפלו להם מ"ז מעניני עסקיהם גם בעת שאינם עוסקים במלאכתם, והוא בדוגמת דבר מענין החלומות דרובם הם מהרהורי היום, דלפי שמהרהרים ביום הנה מזה הוא מה שבא גם בחלום, אשר כן הוא גם בהחלומות הטובים בעניני תורה שמודיעים לו בחלום שזה בא עפ"י הרוב ע"י שקידה גדולה בתורה ביום, דכאשר עוסק בתורה בשקידה גדולה או עסק בעבודה שבלב ביגיעה עצומה, הנה כאשר בלילה נשמתו עולה למעלה ושואבת לה חיים פחיי דלעילא כמבואר בזה, הנה אז מודיעים לו חדושי תורה בגליא שבתורה או בפנימיות התורה, איש איש

ש"פ נח תש"ג ברוקלין. [סה"ש תש"ב ע' 27]

נשיאי חב"ד פלעגן אנהויבן די קריאה פרשת השבוע, מעביר זיין איין פרשה אדער צוויי בליל ה' אור ליום הששי, וביום הששי אחר חצות פלעגט מען אנהויבן נאך אמאל פון אנהויב און מעביר זיין די גאנצע סדרה מיט דער הפטרה, וביום השבת קודם התפלה פלעגן זיי מעביר זיין נאך אמאל פון שביעי.

צהר תעשה צ"ה. ורשא. [סה"מ קונטרסים

ח"ב ע' שדמ,]

ומבואר בכתבים הישנים דענין תיבת נח היא הוראה בסדר עבודה לכל הקרב אל הקדש לעבוד את ה' בהעבודה דעסק התורה והעבודה שבלב בתפלה, דבכללות הנשמות היורדות למטה הרי יש ב' מיני עבודה כללים, העבודה דבעלי

בקדושה היא סדרים דוקא ויש סדר כללי ופרטי, דהסדר הכללי הוא דאישי איש לפי ענינו ביום כן היא שינתו בלילה ולפי אופן זה הוא מקום מנוחת נשמתו בהיכל הכללי, והסדר הפרטי הוא אם ביום ההוא עשה איזו מצוה בהדור, או עסק בתורה ותפלת יתר על הרגיל, וכן הישן מתוך דבור ומחשבה בדברי תורה שזוכים מקום באכסדרא, דיש פרוזדור אכסדרה וטרקלין, והיכלות ומתיבתות דכולם הם מקומות מנוחה להנשמה בעת השינה שעולה למעלה לשאוב לה חיים) דכ"ז תלוי באופן מחשבותיו ודבוריו בכל היום, וכן הוא בבעלי עסקים דמאחר שהם עסוקים במלאכתם במח' ודבור, הנה מזה נמצא כללות ענין המ"ז, אבל היושבי אהל שאין להם עסק בעניני עולם מאין באו אליהם המ"ז, אלא שזהו כללות הענין דסוד הברורים המתבררים ע"י האותיות דתורה ותפלה.

כפי שקידת עבודתו בעבודת היום, דהרי אין זה ענין העלי' שזוכים לזה בעלי מדרגה כידוע, דהנה ענין העלי' הוא דבעת השינה הנה בזמן ידוע זוכה לעלות במתיבתא דרקיעא באותו ההיכל שהוא מקושר בו, וכידוע שיש חלוקים בזה לפי ענין מעלתו ומדרגתו בהתקשרות שלו, אם הוא מקושר להיכל או שהתקשרותו הוא לנשמת איזה צדיק, והצדיק ההוא הוא ריש מתיבתא בהיכל ההוא, דכ"ז הו"ע העלי', ועם היות דאין זה עדיין הענין דעלית נשמה, דעלית נשמה היא עבודה מסודרה בהקיץ, ועלי' זו היא בחלום, ומ"מ הנה גם זה הוא בסדר עלי' לפי שעליתו היא בהיכל ידוע ופרטי, משא"כ זה מה שהנשמה עולה למעלה בעת השינה ושואבת לה חיים היא עלי' בהיכל כללי שבו מעמד הנשמות העולות (וידוע דבקדושה הכל בסדר מדרגות, דבקלי' היא צלמות ולא סדרים, אבל

יום ראשון	ה טבת	ה'תש"ג
שיעורים. הומש: ויגש, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: כטי"ד.	תניא: פרק ו. והנה . . . 20' דרוחא בו.	
ווען משיח וועט קומען, וועט מען זעהן די מעלה פון הודאה און תמימות, וואס אלע נלויבען באמונה טהורה אין גיט ב"ה און אין זיין תורה ומצות. תלמוד — פארשטאנד — איז דער גרעסטער פארשטאנד האט א גרעניץ. אבער הודאה — נלויבען — נלויבען איז א געפיהל און א גרעניץ. מלך המשיח וועט געבען צו פארשטעהן דעם מעשה גדול פון דער תמימות — הארציגער ערענסטער עבודה.		

ב' יאנואר 1914

ועבדי דוד — השני — צ"ט אטואצק. [סה"מ תרצ"ט ע' 202]

און צוליב דער דאפעלטער מעלה וועלכע איז דא אין תלמוד, איז נמנו וגמרו תלמוד גדול. אבער באמת איז פון דער צווייטער מעלה פון תלמוד, זעהט מען ערשט די מעלה פון מעשה, וואס די אמת'ע גרויסקייט פון מעשה וועט מען

ערשט זעהען ווען משיח וועט קומען, וואס יעמאלט וועט מען זעהען די מעלה פון הודאה און תמימות, וואס אלע גלויבן באמונה טהורה אין גאט ב"ה, און אין זיין תורה ומצות. און דאס איז די מעלה פון יהודה אויף יוסף, יוסף איז תלמוד — פארשטאנד — וואס דער גרעסטער פארשטאנד האט א גרעניץ, אבער יהודה איז

הודאה – גלויבען – גלויבען איז א געפיל אהן א גרעניץ, און מצד דער גרויסער מעלה פון יהודה, דערפאר וועט מלך המשיח זיין פון שבט יהודה, און ניט פון שבט יוסף. און דאס איז דער ועבדי דוד מלך עליהם וואס דער פסוק זאגט, וואס דאס גייט אויף מלך המשיח, וועלכער ווערט אנגערופן אויף דוד המלך'ס נאמען, מצד די גרויסע מעלת ענוה וועלכע ער האט פארמאגט, און אזוי וועט אויך זיין מלך המשיח,

אז הגם ער וועט זיין זייער גרויס אין תורה, ער וועט לערנען תורה מיט די אבות און משה רבינו, דאך וועט ער זיין גרויס אין מדת ענוה, אז ער וועט לערנען מיט די פראסטע אידן בעלי מעשה. מלך המשיח וועט געבן צו פארשטיין דעם מעשה גדול פון דער תמימות-הארציקער ערנסטע עבודה, און מצד דער גרויסער מדת ענוה וואס וועט זיין בא מלך המשיח, ווערט ער אנגערופען אויף דעם נאמען פון דוד המלך.

יום שני	ו טבת	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: ויגש, שני עם פירש"י.	תהלים: להלל.	
	תניא: וכן בכל . . . שנברא.	
כתיב דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם, כי כל ענין ידיעה והשגה אפילו בענינים היותר עמוקים, צריך לבוא בעבודה, היינו פעולת דבר בבירור וזיכור המדות והתקשרות פנימית הנקרא בלשון החסידות עבודה.		

ז"ל רבינו זצ"ל

ללעוין ד' טבת רצ"א [אג"ק ח"ב עמ' רצ"ט] כתיב דע את אלקי אביך ועבדהו בלבב שלם, כי כל ענין ידיעה והשגה אפילו בענינים היותר עמוקים צריכים לבא בעבודה, היינו פעולת דבר בבירור וזיכור המדות והתקשרות פנימי הנקרא בלשון החסידות עבודה.

יום שלישי	ז טבת	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: ויגש, שלישי עם פירש"י.	תהלים: לט"מ.	
	תניא: ולכן נקרא . . . סוף פ"ה.	
השעור להפטר מחבוט הקבר הוא, שחלק ששי מהמעט לעת יאמר אותיות התורה, תהלים כו'. לזכות לזיכור הנפש להפטר מכף הקלע הוא, ע"י חזרה כל היום, כמה שיש ביכולתו, משניות תניא תהלים בעל פה.		

ז"ל רבינו זצ"ל

רשימותי קייץ צ"ה. [רשימות ח' קפב ע' 22] השיעור להפטר מחבוט הקבר הוא – שחלק ששי פון מעת-לעת זאגען אותיות התורה,

יום רביעי	ח טבת	ה'תש"ג
שיעורים. הומש: ויגש, רביעי עם פירש"י. תהלים: מרפח.	תניא: פרק ז. אך נפש . . . ז"ל וברחי רבנן.	ה'תש"ג ציון ק"א
הצ"צ ציוה את כל המלמדים שלמדו עם נכדיו הקטנים. אשר, מלבד למודים הרגילים, ילמדו עמהם פירוש המלות (פי' הפשוט) של סדר התפלה. ופעם בחודש היו באים אל הצ"צ להבחן בזה.		

ילקוט תרפ"ו רשימותי [רשימות חוברת ט' הקטנים שמלבד למודים הרגילים ילמדו אתם פיה"מ (פי' הפשוט). ופעם בחודש היו באים אל הצ"צ להבחן בזה. עמ' 8]

יום חמישי	ט טבת	ה'תש"ג
שיעורים. ויגש, חמישי עם פירש"י. תהלים: מטינר. תניא: אך מי . . . יב' לנצח.	נהינין בנוסח עלינו לומר: שהם משתחווים להבל ולריק, — וגם בתפלת מוסף דר"ה אומרים כן — ומדייקים שלא לומר ומתפללים כו'. הרקיקה היא אחר האמירה. טעם הרקיקה, כי מדבור סתהווה רוק, ואין רוצים ליהנות מרוק זה.	ה'תש"ג ציון ק"א

קייץ צז, וינא [אג"ק ח"ב עמ' שפ"ד] שהם משתחווים להבל ולריק ואנחנו כורעים, ומדייקים שלא לומר כנוסח השני ומתפללים כו'. אולמאן: שאלתו בנדון הנוסח בתפלת עלינו, הנה נהיגין גבן בנוסח הראשון שכותב, היינו

יום ששי	י טבת	ה'תש"ג
---------	-------	--------

תענית, סליחות, אבינו מלכנו.
 שיעורים. חומש: ויגש, ששי עם פירש"י.
 תהלים: נהנט.
 תניא: אך החיות . . . בשר ודם.

מענה הצ"צ על יחידות: כתיב יעזוב רשע דרכו ואיש
 און מחשבותיו נו'. און הוא מל' און בחולם, שפירושו
 כח ועוז. וכשם דיעזוב רשע דרכו זהו דבר המוכרח,
 אשר בלא תשובה אי אפשר לגשת אל הקדש, הנה כמו
 כן צריך האיש און, כלומר איש החזק בדעת עצמו,
 לעזוב מחשבותיו, ולא יאמר איך זאג אזוי, איך
 האלט אזוי, כי כל "איך" ומציאות הוא מקור הרע
 וגורם פירוד לבבות.

פס' 215

מי דארף מגביר זיין עבודה אויף השכלה און יעמאלט איז אמת, עס שטייט יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו כו' און הוא מל' און בחולם שפירושו כח ועוז, וכמו מרוב אונים או מצאתי און לי, ואיש און פירושו איש חזק בדעת עצמו, והנה כשם דיעזוב רשע דרכו זהו דבר המוכרח אשר בלא תשובה אי אפשר לגשת אל הקדש הנה כמו"כ צריך האיש און כלומר האיש החזק לעזוב מחשבותיו ולא יאמר איך זאג אזוי, און איך האלט אזוי, כי כל איך ומציאות הוא מקור הרע וגורם פירוד לבבות, אבל כאשר עוזב אהבת עצמו ומניח את שכלו ומתנהג ע"פ התורה או הנה התורה מאירה לו...

וכל בניה, פ"ט [סה"מ תרפ"ט עמ' 78
 ואילך]
 אות ה. ... וכידוע בא' שבא לכ"ק אאזמו"ר הרה"ק אדמו"ר צמח צדק נ"ע על יחידות (בר דעת גדול בהשכלה) ואמר לו, רבי מי טרעט אייף מיר אין בית מדרש וואס איך זאג גיפעלט זיי ניט און זיי פירין זעך ניט כראוי להתנהג עמי, ועושים כמעט להיפך מדעתי, והשיב לו כ"ק אאזמו"ר דו ביסט זעך מתפשט איבער דעם גאנצין בית מדרש איז וואו יענער טרעט איז אלץ אייף דיר, מי דארף אוועק לייגן דעם דעת עצמו וואס נאר ע"פ שכל איז, און

שבת	יא סבת	ה'תשי"ג
<p>שיעורים. חומש: ויגש, שביעי עם פירש"י. תהלים: ססה. תניא: פרק ח. ועוד זאת . . . שעסקו בהו.</p>		
<p>דעם מענשענס לעבען איז תלוי אין דעם אויר וואו ער געפינט זיך. אהו אויר קען מען ניט לעבען, און אין וואס פאר א אויר מען לעבט, אזא לעבען איז דאס. ווען מען לעבט אין א תורה ומצות אויר, איז דער לעבען א געזונטער. ווען מען לעבט אין כפירה אויר, איז דאס א קראנקער לעבען, און מען איז כסדר אין געפאהר קראנק צו ווערען מיט אַנשטעקענדע מחלות. די ערשטע אלגעמיינע רפואה איז צו מאַכען ריין די לופט. די ארבעט פון טהרת האויר ליגט אויף די יודעי ספר און יודעי תורה. טהרת האויר איז דורך אותיות התורה. ווען מ'שמעהט אין סטאר, אדער ווען מען געהט אין גאס, אדער ווען מ'פאהרט אין סאבוויי און מען זאגט אותיות שבתורה, מאַכט מען מיט דעם ריין דעם אויר. יעדער איינער פון די יודעי ספר און יודעי תורה פון האַכען עפעס אויס געלערענט בעל פה: חומש, תהלים, משניות, תניא, אזוי, אז צו יעדער צייט און אין יעדען ארט, זאל ער קענען טראַכטען און זאָנען די הייליגע אותיות שבתורה.</p>		

תש"ב עמ' 116

די ערשטע אלגעמיינע רפואה איז צו מאַכן ריין די לופט. טהרת האויר איז דורך אותיות התורה, ווען מ'שטייט אין סטאר אדער ווען מען גייט אין גאס אדער מען פארט אין סאבוועי און מען זאגט אותיות שבתורה, מאַכט מען מיט דעם ריין דעם אויר. די ארבעט פון טהרת האויר ליגט אויף די יודעי ספר און יודעי תורה. יעדער איינער פון די יודעי ספר און יודעי תורה מוז האבן עפעס אויסגעלערנט בעל פה: חומש, תהלים, משניות, תניא, אזוי, אז צו יעדער צייט און אין יעדן ארט, זאל ער קענען טראַכטן און זאָגן די הייליקע אותיות שבתורה.

אחש"פ תש"ב, ברקלין [ספר השיחות תש"ב עמ' 116]

השעה אומרת אז מען מוז מטהר זיין דעם אויר. הגיע השעה וואס מען מוז ריין מאַכן די לופט. דעם מענשענ'ס לעבען איז תלוי אין דעם אויר וואו ער געפינט זיך. אן אויר קען מען ניט לעבן, און אין וואס פאר א אויר מען לעבט אזא לעבן איז דאס. ווען מען לעבט אין א תורה ומצות אויר איז דער לעבן א געזונטער, און ווען מען לעבט אין א כפירה אויר איז דאס א קראנקער לעבן און מען איז כסדר אין געפאר קראנק צו ווערן מיט אַנשטעקענדע מחלות.

יום ראשון	יב טבת	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ויחי, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: סו"סח. תניא: פרק ט. והנה מקום . . . 28 שבסוחין.</p>		
<p>בשנת תרמ"ח נבחר אמו"ר לגבאי דתכרה קדישא. וכפי המנהג, הובילו אותו בשמחת בלוית עם רב לביהכ"נ. אמר אז המאמר אין הקב"ה בא בטרוניא. וסיום דבריו: גם האנשים בעלי מוחין הנמצאים עתה צריכים להניח שכלם ולא לילך אחרי הטעם ודעת, כי יכולים להטות ע"פ שכלם כו' עד כי ח"ו מרה תהי' באחרונה כו', וזהו העיקר בזמן הזה בעקבות דמשיחא, שלא לילך אחר השכל וטו"ר, כי אם לקיים התורה והמצוות בתמימות ואמונה פשוטה באלקי ישראל.</p>		

תניא, רמב"ם

תרפ"ה, רשימותי [רשימות חוברת ט' עמ' 6 ילקוט תרפ"ה]
 ש"ת תרמ"ח אאדנ"ע דא"ח בביהכנ"ס בליוב' אין הק' בא בטרוניא, וסוף דבריו "גם האנשים בעלי מוחין הנמצאים עתה צריכים להניח שכלם ולא לילך אחרי הטו"ד כי יכולים להטות ע"פ שכלם כו' עד כי ח"ו מרה תהיה באחרונה כו' וזהו העיקר בזמנו בעקבות דמשיחא שלא לילך אחר השכל והטו"ד כ"א לקיים התומ"צ בתמימות ואמונה פשוטה באלקי ישראל".

יום שני	יג טבת	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ויחי, שני עם פירש"י. תהלים: סט"עא. תניא: אך הנה . . . יוד' כרשפי אש. כשמעמידים פנס — מתקבצים החפצים באור, כי אור ממשיך — ליכטיקייט ציהם צו.</p>		

תניא, רמב"ם

תר"ץ, רשימותי [רשימות חוברת ט' עמ' 14 ילקוט תר"ץ]
 אדנ"ע במכ': כשמעמידים פנס מתקבצים החפצים באור, כי אור ממשיך. ליכטיקייט ציט צו.

יום שלישי	יד טבת	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ויחי, שלישי עם פירש"י. תהלים: עב"עו. תניא: והיא הנקראת . . . שבזה"ק. הסבא משפאלע — דער שפאלער זיידע — הי' איש נלהב מאד, ביתר שאת ויתר עז על שאר חבריו תלמידיו המניד. בביקורו בליאדי אצל רבינו הזקן — שנת תקס"ט או תק"ע — סיפר, אשר בהיותו בן שלש שנים ראה את הבעש"ט, און ער האט מיר ארויפגעלייגט די הייליגע האנט אויפ'ן הארצען און פון יעמאלט צו איז מיר ווארעם". תנועת צדיק, ומכל שכן ראי' או שמיעת קול, צריך לפעול שלא ישכח לעד.</p>		

תניא, רמב"ם

תרפ"ה, רשימותי [רשימות חוברת ט' עמ' 3 ילקוט תרפ"ה] דער שפאלער זיידע הי' איש נלהב במאד, ביתר שאת ויתר עז על שאר חבריו תלמידי המגיד. בהיותו בליאדי אצל רבינו הזקן (בשנת תקס"ט או תק"ע) סיפר, אשר בהיותו בן ג' שנה ראה את כ' הבעש"ט, און ער האט מיר ארויף געלייגט די הייליקע האנט אפן הארצען, און פון יעמולט אן איז מיר וארעם, כי תנועת הצדיק, ומכ"ש ראי' ושמיעת קול, צריך לפעול שלא ישכח לעד.

יום רביעי	טו טבת	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: ויחי, רביעי עם פירש"י.	תהלים: עזיעת.	
תניא: פרק י. והנה . . . יטור כמו השנאה.	תו"א ד"ה אוסרי סעיף המתחיל והנה זהו, צ"ל: „והעלאת ניצוצות שנפלו אפילו הבהמות יתעלו כמו שהי' בחילת“.	
הסכת ושמע ישראל, העת הזאת היא מועד הנאולה על ידי משיח צדקנו, והיסורים הבאים עלינו הם חבלי משיח, ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה. אל תאמינו לנביאי השקר המבטיחים לכם ישועות ונחמות אחרי כלות המלחמה, זכרו דבר ה' (ירמ' יז, ה) ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ד' יסור לבו. שובה ישראל עד ד' אלקיד, והכו עצמך ובני ביתך לקבל פני משיח צדקנו הבא בקרוב ממש.		ג' טבת תש"ג [עמ' 10]

לבנימינסאן כ"ו אייר תש"ב [אג"ק ח"ו עמ' שמ מכתב מכ"ו אייר תש"ב]. נחוץ הדבר במאד מאד אשר הרבנים שליט"א יפרסמו ברבים בבתי כנסיות ובכל מקומות הרבים ובעתונים הכרזה כעין דלהלן – בלשון הקדש ולהעתיקה גם בשפה המדוברת למען אשר הכל יבינו וידעו מה ענינן של הצרות, ומה ה' דורש מאתנו. הסכת ושמע ישראל!

יום חמישי	טז טבת	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: ויחי, חמישי עם פירש"י.	תהלים: עט"ב.	
תניא: וצדיק שאינו . . . 30' הכא וכו'.	דער צ"צ האט געזאגט ר' הענדל'ן אויף יחידות: זוהר איז מרום דעם נפש, מדרש איז מעורר דאס הארץ, און תהלים מיט טרערען וואשט אויס די בליי.	ג' טבת תש"ג [עמ' 11]

מכ' קופיר דרא"פ שי'. [אג"ק ח"י ע' שצ] עבודה דרושים מאתנו וכשמה כן הוא מלשון עורות מעובדים שלוקחים עור עב ונותנים אותה ביורה העשוי' לכך וע"י אמצעות כמה מינים מתרכך העור ונעשה ראוי למה שראוי וכן הוא עניני עבודה. ואצלינו שהכל ישנו על מילאלו העור עב ונותנים אנחנו ביורה, מיר ליגן אין פעסל, וגם הסממנים יש בנו והם מי התו' בנגלה ובדא"ח ומ"מ אין העור מתרכך, וע"ז עלינו לבקש חשבונות רבים מי האשם העור

או הרוטב, ובכל אופן הרי חסרון ישנו וצריכים לשרש ולעקר את החסרון ההוא, ולפעמים עצה טובה ללמוד בשיעור במד"ר בהבנה אדעתי דנפשי' שיעורר את הלב, וכמא' רבינו כ"ק אאזמו"ר הרב הצ"צ זהר איז מרומם דעם נפש און מדרש איז מעורר דיא הארץ און תהלים מיט טרערן וואשט אויס די כלי, כן שמעתי מר' חנוך הענדיל ז"ל שאמר לו על יחידות. וסוף דבר צריכים לעבוד ולהתחנן מהשי"ת כי יהי בעזרינו ויאר פניו אלינו בחסד וברחמים.

יום ששי	יו טבת	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש : ויחי, ששי עם פירש"י. תהלים : פניפז. תניא : ועוד . . . כמ"ש במ"א.</p>		
<p>מה שנוהגים שלא ללמוד בניתל, שמעתי מאמו"ר הטעם, שהוא כדי שלא להוסיף חיות. פעם אמר אמו"ר : די מתמידים וואס די אכט שעה איז זיי נונע בנפש, האב איך ניט האלט. והוא רק ער חצות לילה</p>		

*אויף י"ב
ו.י.י.*

חורף, רצ"ה וינא. [רשימות חוברת קעט]. גם דא"ח לא הי' לומד. וגם לא למיגרס. אם אירע בעש"ק הי' המאמר למחרת בבוקר ולא ע"ד הרגיל ליל ש"ק. רק עד חצות לילה. הי' אדנ"ע אומר: די מתמידים ואס די 8 שעה איז זיי נוגע בנפש האב איך ניט האלט.

חורף, רצ"ה וינא. [רשימות חוברת קעט]. פעם נכנס המ"ץ אל הצ"צ בניתל ומצאו לומד. ויאמר בתמהון: רבי, ניתל... ויענהו: וער האט דיר געבעטען זאגען. אבל סגר את הספר. מאדנ"ע שמעתי הטעם כדי שלא להוסיף חיות.

שבת	יח טבת	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ויחי, שביעי עם פירש"י. תהלים: פח"פט. תניא: פרק יא. וזה לעומת . . . שריא. גם העולה לתורה אומר חזק חו"נ. באסירת ויהי נועם במוצש"ק כופלים פסוק אורך ימים נו', אבל לא בתפלת שחרית.</p>		
<p>בהיות הצ"צ ילד ולמד את הכתוב ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, תירגם לו מורו — ע"פ פי' בעה"ט — יעקב אבינו האט געלעבט די זיבעצען בעסטע יארהרען אין מצרים. כשבא הכיתה מהחדר שאל את זקנו אדמו"ר הזקן: היתכן שיעקב אבינו, בחיר האבות, יהיו מבחר שנות חייו יז שנה שגר בארץ מצרים ערות הארץ.</p>		
<p>ויענהו אדמוה"ז: כתיב ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו נשנה, ואיתא במדרש — מובא ברש"י — א"ר נחמי' להתקין לו בית תלמוד, שתהא שם תורה ושיהיו השבטים הונים בתורה. להורות לפניו נשנה, אז מען לערענט תורה ווערט מען געהני' מער צום אויבערשטען ב"ה, און אויך אין מצרים אין געווען ויחי געלעבט.</p>		

ז"ל י"ד סיון תש"א
 אג"ק

שיעקב אבינו - בחיר האבות - יהיו מבחר שנות חייו שבע עשרה שנה שגר בארץ מצרים ערות הארץ, ויענהו הוד כ"ק זקנו לאמר: כתיב ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה, ואיתא במדרש - מובא ברש"י - א"ר נחמי' להתקין לו בית תלמוד, שיהא שם תורה ווערט מען געהענטער צום אויבערשטען ב"ה און אויך אין מצרים איז גיווען ויחי געלעבט.

מכ"י י"ד סיון תש"א. [אג"ק ח"ה ע' שעג].
 הוד כ"ק אדמו"ר אדמו"ר בעל צמח-צדק זצוקללה"ה נבג"ם זי"ע סיפר אשר בהיותו ילד ולמד את הכתוב ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, תרגם לו מורו ע"פ פירוש בעל הטורים יעקב אבינו האט געלעבט די זיבעצען בעסטע יארען זיינע אין מצרים, וכשבא - אחרי החדר - לביתו הלך להוד כ"ק זקנו - אדמו"ר הזקן זצוקללה"ה נבג"ם זי"ע - ושאלו היתכן

יום ראשון	יט סבת	ה'תש"ג
תורת האמת	שיעורים. חומש : שמות, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים : צ'צו.	
	תניא : פרק יב. והבינוני . . . 32 כל ימיו.	
ביי חסידי חב"ד אין מקובל מדור דור, דעם אלטען רבי'ס א תקנה, אז אלע טאג זאל מען לערנען א פרשה חומש מיט פירש"י פון דער וואך סדרה. אזוי האבען זיך אויך נעהן געווען די רביים נשיאי חסידי חב"ד.		

ש"פ שמות תש"ב [ספר השיחות תש"ב לערנען א פרשה חומש מיט פירוש רש"י פון דער וואך-סדרה. און אזוי האבן זיך אויך נעהן געווען די רביים נשיאי חסידי חב"ד. עמ' 27].

בא די חסידי חב"ד אין מקובל מדור דור דעם אלטן רבינ'ס א תקנה אז אלע טאג זאל מען

יום שני	כ סבת	ה'תש"ג
תורת האמת	שיעורים. חומש : שמות, שני עם פירש"י.	
	תהלים : צ'זקג.	
	תניא : אך מהות . . . 32 ותענוגיו.	
דער מיטעלער רבי האט געענטפערט איינעם אויף א יחידות : אז איינער רעדט מיט דעם אנדערען בעניני עבודה און זיי לערנען צוזאמען, אין דאס צוויי נפש האלקית אויף איין נפש הטבעית.		

תרפ"ז, רשימותי [רשימות חוברת ט' עמ' 11 ילקוט תרפ"ז].

ללמוד יחד עם חברו ולדבר בעניני תקון המדות וג' לבושי הנפש שזהו גמ"ח בנפשו. לקבל פני חברו בספ"י ובמדות מאירות - גמ"ח בכוחות הנפש. וההפרש יובן בהבנת ההפרש

בין ענין הנפש (שהיא ההארה כללית ולא עצם הנפש) וכוחות הנפש. וכללות המענה שענה אדהאמ"צ על יחידות חסיד א': אז איינער רעדט מיט דעם אנדערען בעניני עבודה ולומדים יחדיו, אז איז 2 נפה"א אף איין נפה"ט.

יום שלישי	כא סבת	ה'תש"ג
תורת האמת	שיעורים. חומש : שמות, שלישי עם פירש"י.	
	תהלים : קר"קה.	
	תניא : רק מפני . . . ייזר התורה כנ"ל.	
(כ"ק אדמו"ר שליט"א פנע בנושא דל"ים מלאים סים, ויאמר :) אז מ'באנענענט וואסער זאגט דער בעש"ט : אז מ'באנענענט וואסער זאל מען זאגען, אז דער בעל שם זאגט, אז דאס איז א סמן ברכה.		

ערה"ש רצ"ב [רשימות חוברת נז]. זאגט דער בעל שם: אז מ'באגעגענט ואסער, נסענו למקוה לטורקי. פגענו בנושא דליים זאל מען זאגען אז דער בעל שם זאגט, אז דאס מלאים מים. אמר: אז מ'באגעגענט ואסער, איז א סימן ברכה.

יום רביעי	כב טבת	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: שמות, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: קויסו.		
תניא: ואעפ"כ . . . 34 תפלה כו'.		
ענין	הכרות אמו"ר באחת ההתוערות: אט אזוי ווי הנחת תפילין בכל יום אין א מצוה דאורייתא אויף יעדען אידען, אהו א חילוק צי א גדול בתורה, צי א איש פשוט, אזוי אין א חוב נמור אויף יעדען אידען צו טראכטען יעדען טאג א האלבע שעה וועגען דעם חנוך פון קינדער, און טאן אלץ, וואס עם אין בכוחו צו טאן און יתג מכפי כחו, זעהו פועל זיין ביי די קינדר, דער, אז זיי זאלען נעהן אין דעם דרך וואס מען אין זיי מרדיך.	

מכתב [לא צויין מקור מיוחד ואולי כוונתו למכתב שהעתיק בהרשימות חוברת ט' עמ' 17 ילקוט תרצ"ב - כ' שבט"].
 בשיחת שמח"ת תר"ס אאדנ"ע: כשם שחובה על כל איש ישראל להניח תפילין בכ"י, ככה הוא מצוה וחובה עכ"א [= על כל איש ישראל], כ"א לפי ערכו במעמדו ומצבו בהשגה, לקבוע חצי שעה לכה"פ פעם בב' וג' ימים, לשקוד בטובת הדרכת בניו וביתו. אז איינער בויט א שטוב לייגט ער אריין אין דעם די הארץ די קאפ מיט אלע כחות, ביז ער פארמשכונ'ט זיך נאך מער פאר זיינע כחות, וכיודע שכל העוסק בבנין מתמסכן. והדבר מוכרח להיות כן, כי בנין בלי כוחות אינו בנין...

יום חמישי	כג טבת	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: שמות, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: קחיקיב.		
תניא: רק שלזה . . . עם אחיו.		
ענין	תו"א ד"ה מי שם פה סעיה המתחיל והנמשל יובן: "כי יש בחי' מעלה", צ"ל "וכו יש מעלה". באנחות לבד לא נושע. האנחה היא רק כפת המנעול לפתוח את הלב ולפקוח את העינים שלא לשבת בחבוס ידים, רק לסדר עבודה ופועל, איש איש באשר יוכל לפעול ולעשות בתעמולה לחיזוק התורה הרבצת התורה ושמירת המצות, זה בכתבו וזה בנאומו וזה בכספו.	

לרעזניק כ"ג טבת תר"ץ [אג"ק ח"ב עמ' רכ"ו]. באנחות לבד לא נושע. האנחה היא רק כפת המנעול לפתוח את הלב, ולפקוח את העינים

שלא לשבת בחיבוק ידים, רק לסדר עבודה ושמירת המצות, זה בכתבו וזה בנאומו וזה ופועל, איש איש באשר יוכל לפעול ולעשות בכספו. בתעמולה לחיזוק התורה, הרבצת התורה

יום ששי	כד טבת	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: שמות, ששי עם פירש"י. תהלים: קיניקיה. תניא: יג. זבוח. . . החשך כנ"ל.</p>		
<p>הסתלקות אדמו"ר הזקן בכפר פיענא במוצאי ש"ק ס' שמות תקע"ג. ומ"כ בעיר האדיץ. אאזמו"ר שא"ל את הצ"צ: וואס האט דער זיידע געוואלט מיט דרכי החסידות, און וואס האט ער גע' וואלט מיט חסידות. ויענהו הצ"צ: דרכי החסידות איז, אז אלע חסידים זאלען זיין ווי איין משפחה ע"פ התורה באהבה. חסידות איז חיות. אריינטרא' גען א חיות און באלייכטען אלץ, אויך דעם לא טוב, מען זאל וויסען פון דעם אייגענעם רע ווי ער איז, אויך מתקן זיין עס.</p>		

אחש"פ, רצ"ה

אחש"פ, רצ"ה [סה"מ תשי"א ע' 244].
 הוד כ"ק אאזמו"ר הצמח צדק האט געלערנט מיט הוד כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש, כידוע איז הוד כ"ק אאזמו"ר הצ"צ געווען א מסודר, סיי אין לימוד הנגלה און סיי אין לימוד החסידות. אזוי איז הוד כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש אויך געווען א מקבל מסודר, הוד כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש האט געפרעגט ביי הוד כ"ק אאזמו"ר הצמח צדק, וואס האט הוד כ"ק אדמו"ר הזקן געוואלט מיט דרכי החסידות און וואס האט ער געוואלט אין

חסידות. האט הוד כ"ק אאזמו"ר הצמח צדק אים געענטפערט: דרכי החסידות איז, אז אלע חסידים זאלן זיין ווי איין משפחה על פי התורה באהבה. חסידות איז חיות. אריינטראגן א חיות אין יעדע זאך און בעלייכטן אלץ. האט הוד כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש געפרעגט: אויך דעם לא טוב, האט אים הוד כ"ק אאזמו"ר הצמח צדק געענטפערט: יע, בעלייכטן אויך דעם רע. דאס הייסט מען זאל וויסן דעם אייגענעם רע ווי ער איז, בכדי צו מתקן זיין אים.

שבת	כה טבת	ה'תש"ג
<p>מברכים ר"ח שבט, אמירת כל התהלים בהשכמה. יום התוערות. הפטורה: הכאים ישרש. שיעורים. חומש: שמות, שביעי עם פירש"י. תהלים: קיט, אשרי . . . מצותד מאד. תניא: אך מאחר . . . כנגד כולו.</p>		
<p>משיחות אאמו"ר: יציאת מצרים אין דער ארויס נעהן פון מצרים ונבולים, און חסידות אין אויף ארויסגעהן פון די מצרים און נבולים פון וועלט. עס איז פאראן א הפרש: יצי"מ אין א ענין פון שכירה און עזיבה, דערפאר אין מען אוועק פון מצרים. יצי"מ פון חסידות אין בירור און תקון, יציאה פון מצרים און נבולים פון וועלט אבער אין וועלט. ד. ה. זייענדיג אין וועלט כאדארפען זיין אין א יציאה פון מיצר ונבול פון וועלט. אראפנעה' מען דעם מיצר ונבול און דערהערען דעם אמת, אז וועלט אליין אין באמת גוט, ווייל דאס איז דאך רצונו ית', אין דאס דורך עבודה פון חסידות.</p>		

לציאת מצרים

אין וועלט באדארף מען זיין אין א יציאה פון מיצר און גבול פון וועלט. קלערער געזאגט: וועלט אליין איז גוט, ווילע דאס איז דאך דער עלה ברצונו ית' אז עס זאל זיין א וועלט, נאר דער מיצר וגבול פון עולם הזה, אט דאס וואס עולם הגשמי פארנעמט דעם אדם און איז איהם מבלבל פון תורה ועבודה, וואס דאס איז דער מיצר וגבול, אט דאס איז גיט גוט און דאס איז דער עבודת האדם אראפנעמען דעם מיצר וגבול פון וועלט. אראפנעמען דעם מיצר וגבול פון וועלט און דערהערען דעם אמת, אז וועלט אליין איז באמת גוט וויילע דאס איז דאך רצונו ית', איז דאס דורך חסידות, היינו דורך עבודה פון חסידות, און דאס איז וואס חסידות איז יציאת מצרים.

לחפץ. אהה"פ, צ"ט. [אג"ק ח"ד עמ' תפ"ח].
 אסרו הגה"פ תרצ"ט אטוואצק: ...חסידות איז דער זעליקער ענין ממש פון יציאת מצרים, יציאת מצרים איז דער ארויסגיין פון מצרים און גבולים, און חסידות איז אויף ארויסגיין פון די מצרים און גבולים פון וועלט. נאהר עס איז פאראן א הפרש פון יציאת מצרים און יציאת מצרים פון חסידות, דער הפרש איז אין דעם: יציאת מצרים איז א ענין פון שכירה און עזיבה, און יציאת מצרים פון חסידות איז בירור און תקון, דערפאר איז אין יציאת מצרים אין מען אוועק פון מצרים. און יציאת מצרים פון חסידות איז די יציאה פון מצרים און גבולים פון וועלט, אבער אין וועלט. דאס הייסט זייענדיק

יום ראשון	כו טבת	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: וארא, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: קיט, מה . . . לא שכחתי. תניא: פרק יד. והנה . . . 38 לכפור האמת.		
בברכת ולמלשינים מפסיקים קצת בין „ותמגר” לתיבת „ותכניע”, מתאים להכוונה, אשר „ותעקר ותשבר ותמגר” הם נגד ג' קליפות שצריכים העברה לגמרי, „ותכניע” — לנגד קליפת נונה שצריכה הכנעה ויש בה בירור.		

(תעמיר)

לאולמאן [אג"ק ח"י ע' שפח].
 (ב) איך מתפללים עם פ" נוסח האר"י בברכת המינים (ולמלשינים אל תהי תקוה) כי בסדורים שנדפסו ברוסיה קודם המלחמה היו צריכים להגיה בכאן ע"פ גזירת הממשלה. הנוסח שהרגילו אותי מילדותי וכן שמעתי מאת הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בהתפללו לפני התיבה „ולמלשינים כו” וכל אויבי עמך מהרה יכרתו, ומלכות הרשעה

מהרה”, ועי' בשערי תפלה שבסדור תורה אור מהרב לאוואוט בענין הד' לשונות תעקר ותשבר ותמגר ותכניע, והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בעת תפלתו הי' מפסיק בין תיבת ותמגר לתיבת ותכניע מתאים להכוונה המבוארת בשערי תפלה כי ג' לשונות הם נגד ג' קליפות שצריכים העברה לגמרי והד' נגד נוגה שצריכה הכנעה ויש בה בירור.

יום שני	כו טבת	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: וארא, שני עם פירש"י. תהלים: קביקלר. תניא: משא"כ . . . צדיקים כו' ע"ש.		
רבינו הזקן אמר: אידישע גשמיות איז רוחניות, דער אויבערשטער ניט אונז גשמיות, מיר זאלען דערפון מאכען רוחניות. אמאל אז עס איז לרגע ניט אזוי, דארפען געבען דעם אויבערשטען אפילו מנחת עני גיט ער א פולע.		

(תעמיר)

לבעזפאלאו ז' מ"ח, רצ' א
 [רשימות חוברת ט' עמ' 15 ילקוט תרצ"א – ז' מ"ח].
 מאדה"ז: אידישע גשמיות איז רוחנית, דער עני, גיט ער אפולע.

יום שלישי	כח טבת	ה'תש"ג
סיון	שיעורים. חומש וארא, שלישי עם פירש"י.	הרב
	תהלים: קלהיקלט. תניא: ובוה יובו . . . תהי צדיק.	
בספר החקירה (דרך אמונה) להצ"צ הנדפס — חסרים הרבה הנהות. הצ"צ חברו ביחס עם נסיעותיו לפטרי בורג, ששם הי' צריך לענות על כמה שאלות בענינים אלו.		

סיון רצ"א. [רשימות חוברת ח' משבועות יום טבוח רצ"א ריגא (ומשם כנראה נעתק בסה"ש תרצ"א ע' 238)].
 בספר חקירה הנדפס נחסר הרבה מההג'.
 הצ"צ חברו ביחס עם נסיעותיו לפ"ב שצריך הי' לענות על שאלות ה' שטער' (?).

יום רביעי	כט טבת	ה'תש"ג
זכ	שיעורים. חומש: וארא, רביעי עם פירש"י.	הרב
	תהלים: קמ"ק. תניא: פרק טו. ובוה . . . 40 חלל בקרבו.	
אנן פועלי דיממא אנן. יום הוא אור, עבודתנו היא עבודת האור, מאכען ליכטיג די וועלט באור תורה. ומלבד כי צריכים לעמוד במעמד ומצב טוב בעז"ה בעצמו — אליין דארף מען זיין ווי עם דארף צו זיין — הנה כל העבודה היא לזכות להעמיד תלמידים גרונטיקע מענשען, אשר יהיו מסורים בלבם ודעתם אל הכוונה הפנימית. שאינו מספיק למוד תורה הנגלית וחבוב הקודש בשמירת המצות, כי אם צריכים גם עבודה שבלב.		

מכ' ער"ח שבט רפ"ח [אג"ק ח"ב עמ' י"ז].
 אנן פועלא דיממא אנן. יום הוא אור עבודתנו הוא עבודת האור, מאכין ליכטיג דיא ועלט באור תורה. והנה מלבד כי צריכים לעמוד במעמד ומצב טוב בעז"ה לעצמו (אליין דארף מען אייך זאיין ויא עם דארף צוא זאיין)

הנה כל העבודה היא לזכות להעמיד אנשים תלמידים יסודיים (גרונטיקע מענטשין), אשר יהיו מסורים ונתונים בלבם ודעתם אל הכוונה הפנימית. שאינו מספיק עדיין מה שלומדים תורת הנגלה ומחבבים את הקדש בשמירת המצות, כ"א צריכים עבודה שבלב.

יום חמישי	א שבט, ר"ח	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: וארא, חמישי עם פירש"י. תהלים: א"ט. תניא: ובכינוני . . . כא' מרנילותו. אמירת תהלים האמור (בכל יום אחר התפלה) אין בזה שום הפרש בין בתי כנסיות של אנ"ש שי' או מתפללי נוסח אשכנז או נוסח פולין, ד' עליהם יחיו. ומצד אהבת ישראל . . . ובפרט לגודל הענין של אמירת תהלים בצבור וכוונתה הפנימית, הנוגע לכלל ישראל ממש בגשמיות, בבני חיי ומזונא, וברוחניות . . . עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות אשר יוקבע בכל בהכ"נ מאיזה נוסח שיהי'.</p>		

ג' אב / 13

הגדול נ"ע הנפשות מתאימות והיא האהבה עצמית המקשרת את כל ישראל כאחד בלי הפרש נוסחאות שהם פתחי אור כנודע. ובאמת מצד זה עלינו להשתדל לטובתם האמיתית של כל אחד ואחד מישראל, ובפרט לגודל הענין של אמירת תהלים בצבור וכוונתו הפנימית הנוגע לכלל ישראל ממש בגשמיות בבני חיי ומזונא וברוחניות בטל אורה שפע ברכה הצלחה ישועה וגאולה, הנה עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות אשר יוקבע בכל הבתי כנסיות באיזה נוסח שיהי'.

מכ' סיון צ"ג [אג"ק ח"ב ע' תקכג].
 והנה דבר אמירת תהלים האמור אינו שייך לאיזה נוסח ואין בזה שום הפרש בין בתי כנסיות של אנ"ש שי' או מתפללי נוסח אשכנז או נוסח פולין ד' עליהם יחיו, ומצד אהבת ישראל אשר נצטוינו עפ"י התורה והיא חקוקה בלבנו מעצמות ומהות נפשינו להיותה האהבה עצמית דאלקות ונשמה, כלומר אהבת ישראל היא מה שהנפשות אוהבים זה את זה להיותם אחד ממש מצד העצם דאלקות, שהוא העצמות ב"ה הכוללם, וזה הבנת מאמר רבינו

יום ששי	ב שבט	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: וארא, ששי עם פירש"י. תהלים: י"ז. תניא: ובזה יובן . . . עבודתו כלל. אאמו"ר סיפר: הדרוש וארא נו' ושמי ד' נו' המדבר בענין כי לא ידח ממנו נדח (אינו הנדפס בתו"א), קנה לו שם „דער פרומער וארא“, והי' רניל רבינו הזקן לחזור אותו אחת לשלש שנים, ובכל פעם ופעם כמעט שהי' אומר אותו כלשוננו. ואמר הצ"צ: יעדער מאל אין געווען א אור חדש. האם דער טאטע גע' זאגט: א אור אין אלע מאל גלייך, אבער מאור אין אלע מאל ווי א דבר חדש.</p>		

ה' אב / 14

התמים ח' ז' [ספר התמים חלק ב ע' שפ].
 וארא אל אברהם וכו' בעת סעודת ליל שבת א' כ"ז טבת תרנ"ז
 קודש דברו הרבה אודות כ"ק אדמו"ר הזקן, בשבת קודש זו אמר כ"ק אאמו"ר מאמר
 כי ביום ועש"ק העבר הי' יום ההילולא שלו,

מאהל איז גיווען א אור חדש, האט דער טאטע - כוונתו כ"ק אדמו"ר מוהר"ש - גיזאגט, א אור איז אלע מאהל גלייך, אבער מאור איז אלע מאהל ווי א דבר חדש. ממאמר זה - ממשיך כ"ק אדמו"ר דיבורו - ישנו רק שני דפים בכתב יד קדש דורנו מהרי"ל ובאיזה מקומן הגהות כתב יד קודש כ"ק אדמו"ר הזקן*.

*נמצא באוסף הכתי"ק של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ואינו הנדפס בתורה אור

וכ"ק אדמו"ר אמר קדיש יתום בכל השלש תפלות במעריב שחרית ומנחה, גם אחר קבלת שבת אמר קדיש, ואחר תפלת ערבית אמר כ"ק אדמו"ר את המאמר וארא. כ"ק אדמו"ר מספר, אשר המאמר וארא קנה לו שם ,,דער פרומער וארא" ואשר מאמר זה הי' רגיל כ"ק אדמו"ר לחזור אותו אחת לג' שנה, ובכל פעם ופעם כמעט שהי' חוזרו כלשונו. ורק אדמו"ר - כוונתו אדמו"ר צמח צדק - אמר, יעדער

שבת	ג שבט	ה'תשי"ג
<p>שיעורים. חומש: וארא, שביעי עם פירש"י. תהלים: יח"כ. תניא: פרק טז. וזה . . . באריכות.</p>		
<p>תורה אור נדפס לראשונה בשנת תקצ"ו בקאפוסט (בלי ההוספות). הצ"צ במכתבו מיום ג שבט תקצ"ו כותב: ספר תורה אור הנדפס עתה . . . בו סאמרים הרבה מהם שם רבינו ז"ל בעצמו עין עיונו עליהם והגיהם, והסכימה דעתו הקדושה להביאם לבית הדפוס. והספר כולל שני חלקים, חלק הראשון על שני חומשי התורה וחנוכה ופורים גם כמה דרושים לחג השבועות זמן מ"ת בפ' יתרו וקצת לפסח בפ' ויקהל. וחלק השני אי"ה על ג' חומשי התורה ושה"ש ומועדים ור"ה ויו"ט . . . ושם המחבר נאה לו שניאור כמו ואהבת בנימט' בפ' אור . . . עכ"ל. —</p>		
<p>לא הספיקו להדפיס רק חלק הראשון, כי ע"י מלשינות סגרה הממשלה כמה מבתי הדפוס העברים ברוסיה, וביניהם גם ביה"ד בקאפוסט אשר שם הדפיסו התו"א. בשנת תר"ח נדפס ח"ב בויטאמיר ובשינוי ה"טם לקוטי תורה".</p>		

אדמו"ר אור

עמוד בן שלושים שנה וחמש שורות הי' כותב במשך חמש, שש רגעים וקביעות היתה לו לכתובה כשלוש שעות מדי יום ביומו, והשיעור דש"ק ויו"ט הי' משלים במוצש"ק ובמוצאי יו"ט.

כ"ק אדמו"ר הרה"ק מוהרי"ן התאונן פעם לפני הוד כ"ק אביו הרה"ק בעל צמח צדק על המלמד ר' גרשון שהוא מכביד על תלמידיו ביותר, ויען לו הוד כ"ק אביו זו היא הכבדה,

לשמוטקין, ח אלול צט. [אג"ק חלק ד ע' תקסב].

במענה על מכתבו בשאלה על אודות הספר ,,תורה אור" שנדפס בקאפוסט שנת תקצ"ז, אשר על השער הראשון כתוב שהוא חלק ראשון, וא"כ היכן הוא החלק השני.

כשהי' כ"ק אדמו"ר הרה"ק בעל צמח צדק בן עשר שנים - כבר הי' רגיל בכתובה תמה באותיות מזהירות, ובמהירות גדולה כזו אשר

אדמו”ר האמצעי, ה”ה הרה”ח ר’ אהרן בר’ חיים משה בר’ אלכסנדר סענדער בר’ צבי משקלאוו, גיסו ומחותנו של הוד כ”ק אאזמו”ר צמח צדק להדפיס את המאמרים הנ”ל, ובהסכמת ועזרת כ”ק צמח-צדק הדפיסום בשם תורה-אור.

הספר ”תורה אור” כפי אשר סדרו הוד כ”ק רבנו בעל צמח-צדק כולל מאמרי רבנו הזקן בשני חלקים, חלק ראשון מאמרים על חומש בראשית ושמות, חנוכה ופורים, ובפרשת יתרו מאמרים לחג השבועות ובפרשת ויקהל מאמר לחג הפסח. וחלק שני כולל מאמרים לספר ויקרא, במדבר, דברים, לראש השנה, יום הכפורים, שבת תשובה, סכות ושמע”צ, שמחת תורה ושיר השירים.

את הנוסח של שני השערים סידר כ”ק רבנו צמח צדק בעצמו, ונמסר לבית דפוסו של החסיד ר’ שבת ז”ל בקאפוסט.

•••

בשנת תקצ”א, הגיש וואלף טוגענדאאלד – אחד ממשכילי ווילנא ומבקר ספרים עבריים שמה – הרצאה לשר ההשכלה דמדינת רוסיא על אודות החסידים וספריהם בהתנגדות גדולה אליהם.

ובשנת תקצ”ג הלשינו ליב מערקל ויעקב בערנשטיין - שני משכילים מוואהלין – לשר הפנימי דמדינת רוסיא על עדת החסידים ששיטתם היא נגד תורת ישראל ונגד האנושיות והיא סכנה לא רק לעם ישראל אלא גם למלכות רוסיא, ויציעו:

(א) לבקר כל ספרי ישראל ולדון בשריפה כל אשר ימצא ביניהם מספרי חסידות, (ב) לסגור כל בתי הדפוס העברים שבמדינה ולהשאיר רק שלשה מהם, ביזטאמיר, בריסק ושקלאוו, (ג) להעמיד מבקר מומחה בשלש הדפוסים שישאירו, שלא ירשה להדפיס ספרי חסידות.

על יסוד המלשינות הנ”ל התחיל שר הפנימי לעסוק בחקירות ודרישות על אודות הדפסת

הכבדה זו אינה מגעת לאותה ההכבדה שהכבדתי על עצמי מכן תשע שנים והלאה בדיוק שמירת זמני השיעורים בלימוד וכתובה.

ובשנה תקס”א, כשנתפס הוד כ”ק רבנו הזקן בפעם השני, התחיל הוד כ”ק אאזמו”ר בעל הצמח צדק לאסוף מאמרי כ”ק רבנו הזקן ולהעתיקם.

לפי ספורו לכ”ק בנו אאזמו”ר הרה”ק אדמו”ר מוהר”ש הנה מאחר חג הסוכות תקס”א כשהובילו את רבנו לפטרבורג – עד באו חזרה בקיץ שנה ההיא – כבר היו באמתחתו יותר מאלף ומאה בוגין העתקות מאמרי כ”ק רבנו הזקן, ומשנת תקס”ב עד שנת תקע”ג – שנת הסתלקותו של כ”ק רבנו הזקן – עלו ההעתקות יחד עם ההנחות על המאמרים ששמע בעצמו על יותר מעשרת אלפים בוגין.

מסודר נפלא הי’ כ”ק רבנו בעל הצמח - צדק, וזמן קבוע הי’ לו לכל לימוד ולימוד ביחוד ומשנת תקס”ד והלאה קבע לו שיעור מיוחד ללימוד דרושי הוד כ”ק אדמו”ר הזקן ויעטרם בהערות והארות ממדרשי הז”ל מאמרי הזהר וביאורים עפ”י שיטות ספרי הקבלה והמחקר.

כבר מסופר במקום אחר אשר כ”ק אדמו”ר צמח - צדק מנה שלשה דברים שבזכותם הצליח בשנת תר”ג בפטרבורג באספת הרבנים ואחד מהם הוא זכות שלשים ושתים אלף השעות אשר טרח ויגע בדרושי הוד כ”ק רבנו הזקן במשך שלשים השנה - תקס”ד-תקצ”ד - עשרים שעות לשבוע.

ובשנת תקצ”ב עסקו שני מעתיקים בהעתקת דרושי הוד כ”ק רבנו הזקן, כפי אשר סדרם הוד כ”ק אאזמו”ר בעל צמח-צדק, כסדר פרשיות התורה, מועדים ושיר השירים וההגהות הערות והארות של כ”ק רבנו צמח-צדק על הדרושים הללו העתיקו בכרכים מיוחדים.

כשלוש שנים ארכה העתקתם. ובשנת תקצ”ד נתעורר חתן הוד כ”ק

האישור ונגשו להדפסת ספרים, ואז התחילו לחשוב דבר הדפסת חלק השני מספר „תורה אור“.

אבל במשך עשרת השנים הללו – משנת תקצ"ז עד שנת תר"ז – נודע להחסידיים אשר מאמרי רבנו הזקן שנדפסו בתורה אור יש עליהם הגהות וביאורים של כ"ק רבנו הצמח-צדק ויתחילו להפציר ברבנו אשר לחלק השני ידפיס גם את ביאוריו והגהותיו.

בראשונה אמנם לא חפץ רבנו הצמח-צדק להדפיס את ביאוריו והגהותיו, אבל בינתיים אירע דבר אשר הכריע דעת קודשו להסכים על זה, והוא: בשנה ההיא נמלאו שמונה עשרה שנה לנשיאותו של כ"ק רבנו הצמח צדק, ויחלום חלום אשר זקנו הוד כ"ק רבנו בא אליו לבקרו ויבקשו להדפיס הגהותיו וביאוריו למאמריו, ומ"מ העלים הדבר עד אשר גם שלשה מבניו חלמו החלום הזה ויספרו לאביהם. ואז הסכים להדפיס את הגהותיו וביאוריו לחלק השני של ספר „תורה אור“ ובשנת תר"ח הדפיסהו בזיטאמיר ויקראו לו בשם „לקוטי תורה“.

ובכן הנה הספרים „תורה אור“ ו„לקוטי תורה“ הם שני חלקים של ספר אחד ושניהם מאמרי של כ"ק רבנו הזקן, אלא שהחלק השני נדפס יחד עם ביאוריו והגהותיו של כ"ק רבנו הצמח-צדק ונקרא בשם „לקוטי תורה“.

הדו"ש ומברכו בכוח"ט

ספרי ישראל בכלל וספרי חסידות בפרט, וכשלוש שנים עברו בחליפות דברים בינו ובין שר ההשכלה ושרי הפלכים מתחום מושב היהודים, עד אשר ביום הרביעי פרשת לך לך, ה' מרחשון תקצ"ז (27 אקטאבער 1836 למספרם) הודיע שר הפנים את גזירת המלך: א) לבקר את כל ספרי ישראל הנמצאים בכל מרחבי מדינת רוסיא ואת החשודים – לשרוף באש. ב) לסגור את כל בתי הדפוס העברים ברוסיא, ולהניח רק שנים, אחד בוילנא ואחד בזיטאמיר.

ובחדש טבת תקצ"ז נסגרו כל בתי הדפוס העברים ברוסיא, וישאר אך דפוס השותפים ראם וטיפאגראף בוילנא.

בין שאר הדפוסים נסגר גם הדפוס בקאפוסט ולא הספיקו להדפיס רק את חלק הראשון של הספר תורה אור בלבד.

הדפוס האחד שנשאר בוילנא לא הספיק – כמה שלא עבד – למלאות את דרישתם של עדת ישראל ברוסיא אפילו בספרי רומ"ל, חומשים, סידורים, סליחות, מחזורים, הגדות, קינות ותהלים וכדומה ומכל שכן שארי ספרים. אמנם הרשתה הממשלה גם דפוס שני בזיטאמיר, אבל מסיבות שונות לא נפתח איזה שנים, ורק בשנת תר"ה בחכירה פומבית שנתקיימה בעיר קיוב עלה בידי האחים הרבנים שפירא מסלאוויטא,

לחכרו בסכום גבוה ובשנת תר"ז קבלו את

יום ראשון	ד שבט	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: בא, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים: כניכח.	
	תניא: פרק יז. ובוה. . . יכני מצותיו ותורתו.	
	מצרים הוא לשון מיצר ונבול. נלות מצרים ברוחניות הוא מה שנפש הבהמית מנבלת ומסתרת על הנפש האלקית, עד שנפנה"א מתצמצמת כל כך שנעשה בקטנות והעלם. ויציאת מצרים הוא הסרת המיצר והנבול. והיינו להשכל שבמוח מאיר כלב במדות טובות בפועל ממש.	

קרוב ד' תר"ץ [ספר המאמרים קונטרסים חלק א' ע' 212].
 מה שהנה"ב מגביל ומסתיר על הנפש האלקית, דהנה"א מתלבש בהנפש השכלי והטבעי בשביל לבררם ולזככם, אבל הנה"ב מקיף את הנה"א מכל צד ופנה עד שהנה"א מתצמצם כ"כ שנעשה בקטנות והעלם, וכמו היושב בגלות ושבי' שמתצמצם ומתכווץ מבלתי יכולת להתפשט כלל. מהמצריים, כמו"כ הוא גלות מצרים ברוחניות

יום שני	ה שבט	ה'תש"ג
ה'תש"ג	שיעורים. בא, שני עם פירש"י.	
	תהלים: כט"ד.	
	תניא: וזה כל... הרמ"ז שם.	
א מענש דארף מרבה זיין אין זאגען אותיות התורה (זאגען תהלים, חזר'ן משניות) ווען און וואו ער קען, בכדי צו שטארקען דעם קיום העולם, בכדי מציל צו זיין זיך פון חיבוט הקבר און כף הקלע, און זוכה צו זיין צו אלע העכסטע גילויים.		

דבר ד' תשג"ה [ספר המאמרים - אידיש - ע' 92].
 דבר ד' תשג"ה [ספר המאמרים - אידיש - ע' 92].
 דבר ד' תשג"ה [ספר המאמרים - אידיש - ע' 92].
 דבר ד' תשג"ה [ספר המאמרים - אידיש - ע' 92].

יום שלישי	ו שבט	ה'תש"ג
ה'תש"ג	שיעורים. חומש: בא, שלישי עם פירש"י.	
	תהלים: לה"ח.	
	תניא: והיא בחי'... כמ"ש במ"א.	
אאמו"ר כותב בשם רבינו הזקן, שכל המחברים עד הט"ז והש"ד, והם בכלל, עשו החבורים שלהם ברוח הקודש, וענין רוח"ק איתא בקרבן העדה ספ"ג דשקלים שזהו שמנלים לו רזי תורה, שזהו מבחי' העלם דחכמה.		

רשימותי תער"ב רכ"א [תנו"מ רשימת היומן ע' שכ"ד].
 רשימותי תער"ב רכ"א [תנו"מ רשימת היומן ע' שכ"ד].
 רשימותי תער"ב רכ"א [תנו"מ רשימת היומן ע' שכ"ד].
 רשימותי תער"ב רכ"א [תנו"מ רשימת היומן ע' שכ"ד].

האמיתי בבחי' הבינה בריבוי יגיעה ובפלפול עצום בכמה קושיות ותירוצים עד שהוציאו את הדין לאורו ולאמיתתו, ופרטי הענינים שבו הנה זהו שהביאו לידי התגלות מה שנעלם וגנוז בבחי' החכ' משרש ומקור החכ' שלמעלה מבחי' הגילוי כו', ועם היות שכל דבריהם הוא מהמשנה ומהמקראות וכמו מ"ט אמר קרא כו', הנה זהו לא מבחי' גילוי החכ' שבתורה ושבמשנה רק מן מה שגנוז ונעלם כו', והוא בחי' אמיתית אור התורה כמו שהוא מצד שרשה ומקורה בבחי' מקור החכ' כו', וההלכות שנתחדשו ע"י פלפולם הן למעלה מן ההלכות

יום רביעי	ז שבט	ה'תש"ג
שיעורים. בא, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: לט"ג.		
תניא: פרק יח. ולתוספות . . . 46- גם דחילו.		
בהיות ארמו"ר הזקן בן תשע שנה למד חכמת ההנדרסה והתכונה. בן עשר — סדר לוח על חמש עשרה שנה. בהיותו בן שנים עשר נודמן שלמד ברבים הל' קדוש החדש להרמב"ם, ולא מצאו הנאונים, שהיו באותו מעמד, ידיהם ורנליהם בבית המדרש.		

גילוי החכ'

ש"פ נח תשג"ה.

יום חמישי	ח שבט	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: בא, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: מר"ח.		
תניא: והענין . . . יכ"ד גלגולים.		
בפרט בזמן הזה אשר בחסדי השי"ת אנו עומדים על סף הנאולה, עלינו להתאמץ בכך מיני אימוץ, לתקן כל עניני הדת בהידור מצוה, ולשפור את כל המנהגים שבלי לוותר אף כל שהוא, ומצוה וחובה על כל רב בישראל, להודיע לקהל עדתו כי הצרות והיסורים חבלי משיח המה, וה"א דורש מאתנו תשובה לתומ"צ, שלא נעכב ביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.		

גילוי החכ'

מכ"ג אלול תש"ב.

יום ששי	ט שבט	ה'תש"ג
פיעי	שיעורים. חומש: בא, ששי עם פירש"י.	
	תהלים: מטינר.	
	תניא: הנה החכמה . . . ומובן.	
	כספיים אאמור הש"ס בפעם השלישית אמר מאמר דא"ת, ותוכנו מהו הדרן.	
	בשנת האבילות אחרי אמו סיים אאמור ש"ס משנה לסוף י"א חדש, וליום היא"צ — כל הש"ס.	

רשימותי [תו"מ רשימת היומן ע' קפן].
 אדמור"ד נ"ע אמר פעם, ההדרן בגמרו הש"ס בפעם הג'. ה,,הדרן" ה' מאמר דא"ח - ,מהו הדרן". במשך שנת האבילות, באבילות שעל אמו זצ"ל, סיים כל הש"ס להיארציט, וש"ס משנה לסוף י"א חודש, כי ה' לומד בכל יום - לבד שיעוריו ג' פרקים משניות, בשחרית, מנחה וערבית, ואח"כ אומר קדיש דרבנן. בכלל ה' לומד המשניות לעצמו, אבל ה' נשמע קול הברה.

שבת	י שבט	ה'תש"ג
ג' יום י"ג	שיעורים. חומש: בא, שביעי עם פירש"י.	
	תהלים: נהינט.	
	תניא: פרק יט. ולתוספות . . . בלב כלל.	
	תו"א ד"ה למען תהי' סוף סעיף המתחיל אמנם, לא ישובת יומם מלראות" צ"ל ,לא ישובת יומם ולילה מלרצות".	
	אמי זקנתי (הרבנית מרת רבקה נ"ע) בהיותה כבת שמונה עשרה שנה — בשנת תרי"א — חלתה, וציוה הרופא אשר תאכל תיכף בקומה משנתה, אמנם היא לא הפצה לטעום קודם התפלה, והיתה מתפללת בהשכמה, ואחר התפלה היתה אוכלת פת שחרית.	
	כשנודע הדבר לחותנה אדמור"ר הצ"צ, אמר לה: א איד דארף זיין געזונד און א בעל כח. אויף מצות שטייט וחי בהם, אין דער טייטש וחי בהם, מען דארף אריינבריינגען א חיות אין מצות. בכדי אז מען זאל קענען אריינבריינגען א חיות אין מצות, מוז מען זיין א בעל כח און זיין בשמחה. וסיים: דו דארפסט ניט זיין קיין ניכטערע. בעסער עסען צוליב דאוונען ווי דאוונען צוליב עסען. ובירכה באריכות ימים, — (נולדה בשנת תקצ"ג ונפטרה י שבט תרע"ד). —	
	מאמר זה אמר אאמור"ר לאחד על יחידות, והוסיף: און מען דארף עס טאן בשמחה.	

מכ' ט' ניסן צ"ח [אג"ק ח"ד ע' שח].
 הפנה ישכיל ויצליח, בבקשה אשר ישמור את השי"ת יחזק את בריאותו ובכל אשר בריאותו ותומ"י בקומו משינתו יטעום מה

און א בעל כח, אויף מצות שטייט וחי בהם, איז דער טייטש וחי בהם, בכדי אז מי זאהל קאנען אריין בריינגען א חיות אין מצות מוז מען זאיינן א בעל כח און זאיינן בשמחה. דו – אמר לה – דארפסט ניט זאיינן קיין ניקטערע, בעסער עסיין צוליב דאוונען, וי דאוונען צוליב עסיין. וברכה באריכות ימים. ומני אז נהי' להלכה פסוקה בעסער עסיין צוליב דאוונען, וי דאוונען צוליב עסיין. מאמר זה אמר הוד כ"ק אאמור"הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לאחד על יחידות והוסיף תיבות אלו און מי דארף דאס טאהן בשמחה.

קודם התפלה. כ"ק אמי זקנתי הרבנית הצדקנית בעלת מדות תרומיות מרת רבקה זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע סיפרה לי אשר כשלושה שנים אחרי חתונתה עם הוד כ"ק אאמור"ה אדמור"ה מוהר"ש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע – בשנת תרי"א – והיא אז צעירה לימים, חלתה ונחלש לבה וצווה לה הד"ר לטעום מה תיכף בקומה משינתה אמנם היא לא חפצה לטעום מה קודם התפלה, והיתה מתפללת בהשכמה ואחר התפלה היתה אוכלת פת שחרית. כשנודע להוד כ"ק חותנה אאמור"ה אדמור"ה הצמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע קרא אותה ויאמר לה: א איד דארף זאיינן גיוונד

יום ראשון	יא שבט	ה'תש"ג
זי"ע	שיעורים. חומש: בשלח, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים: סו"סח.	
	תניא: פרק ב. והנה . . . יכור וכאפס ממיט.	
	דער סדר פון טאג הויבט זיך אן מיט מודה אני, און דאס זאגט מען פאר נענעל וואסער אפילו בידיים.	
	טמאות, ווצרום כל הטומאות שבעולם זיינען ניט מטמא דעם מודה אני פון א אידען. ער קען זיין א חסר בזה או בזה, אבער דער מודה אני בלייבט גאנץ.	

חאפט זיך אויף פון שלאף פאר דעם ווי מען גיסט אפ נעגל-וואסער, ווייל כל הטומאות שבעולם זינען ניט מטמא דעם מודה אני פון א אידען.

שמח"ת תשג"ה [סה"ש תש"ג ע' 7]. יעדער מצוה האט איר זמן ומקום. דער אנהויב טאג בא אידען איז הודאה. מודה אני לפניך. און די הודאה זאגט מען באלד ווי מען

יום שני	יב שבט	ה'תש"ג
זי"ע	שיעורים. חומש: בשלח, שני עם פירש"י.	
	תהלים: סו"סח.	
	תניא: כי התהוות . . . יכור ודקות יותר.	
	השכל וההתפעלות שני עולמות הם: עולם קר ומיושב, ועולם רותח ומבוהל. וזאת היא עבודת האדם לחברם להיות לאחרים. ואז הבהלה נהפכת לשאיפה, והשכל למורה דרך בחיים של עבודה ופועל.	

במענה על מכתבו, הנה כל דבר כשהוא במקומו המיוחד לו או אפילו כשהוא רק

לחן. טז סיון רצד [אג"ק חלק ג ע' קיט]. שלום וברכה!

הבהלה נהפכת לשאיפה, והשכל למורה דרך בחיים של עבודה ופועל במטרה קבועה ישרה ומתונה, אשר תוצאותיהם במדה ידועה מענג את העובד וגורם לו קורת רוח. אבל ההתפעלות לבד היא אש לזהטת המכלה את הגוף ומעגמת את הנפש ותוצאותי' שעמום. ברור לי הדבר אשר כל הרהוריו וספקותיו באים ממעיין נרפש של מרה שחורה המאוסה בתורת החסידות.

במקום הראוי לו הוא טוב. אבל כשאינו במקומו הראוי הוא חסרון. וחסרון כפול, כלומר חסרון ומחסור: במקום ששם הוא צריך להיות הוא חסר, ובמקום שנמצא הוא מקלקל. השכל וההתפעלות שני עולמות הם: עולם קר ומיושב, ועולם רותח ומבוהל. וזאת היא עבודת האדם לחבר שני העולמות הללו להיות לאחדים. שעולם הקר יתחמם באשו של הרותח, ועולם הרותח יתיישב במתינותו של המיושב. ואז

יום שלישי	יג שבט	ה'תש"ג
<p>שיעורים. הומש: בשלח, שלישי עם פירש"י. תלים: סטעא. תניא: אבל עשר . . . עניני העולם.</p> <p>יא"צ — כיום המיתה אפילו בשנה ראשונה, ואפילו בשיום הקבורה רחוק מיום המיתה. מענה הצ"צ לאאזמו"ר בהיותו כבן שבע: החסד ויתרון המעלה אשר האלקים עשה את האדם יקר להיות הולך בקומה זקופה הוא, דהנם שהולך על הארץ, מכל מקום הוא רואה את השמים, לא כן בהולך על ארבע דאינו רואה אלא את הארץ.</p>		

הצמח-צדק, דההולך בקומה זקופה רואה את השמים וההולך על ארבע אינו רואה אלא את הארץ בלבד, וסוס ופרד לעולם אינם רואים את השמים, וזהו החסד ויתרון המעלה אשר האלקים עשה את האדם ישר להיות הולך בקומה דהגם שהולך על הארץ מכל מקום הוא רואה את השמים לא כן בההולך על ארבע דאינו רואה רק את הארץ בלבד. האלוקים עשה את האדם ישר, ונתן לו לב להבין ומוח להשכיל אבל לא רבים יחכמו להעמיק מוח שכלם ולשום את לבנם בעניני השגות אלקות, געטליכע פארשטאנדען, ומסתפקים בידעות גליא שבתורה, ומחסרים נפשם מטוב האמיתי בידעת הבורא ית' ויתעלה.

לשוועדעל, י"ג ניסן רצ"ה [אג"ק חלק ג ע' שיא].
 בהיות הוד כ"ק אאזמו"ר כ"ק אדמו"ר מוהר"ש זצוקללה"ה נבג"ם זי"ע ילד כבן שבע הי' בקי בתנ"ך בע"פ ומזמן לזמן הי' אביו כ"ק אאזמו"ר בעל הצמח-צדק זצוקללה"ה בוחנו אם יודע היטב, ובעת הבחינות הי' כ"ק אאזמו"ר שואל מאת אביו הרה"ק כמה שאלות בפסוקים שונים. פעם א' שאל הוד כ"ק אאזמו"ר את אביו הרה"ק מאי דכתיב (קהלת ז, כט) אשר עשה האלקים את האדם ישר וגו' ישר הי' אדה"ר בבריאתו כאחד ממלאכי השרת ושאל מהו המעלה בזה שנברא ישר להיות הולך בקומה זקופה. והשיב לו הוד כ"ק אדמו"ר בעל

יום רביעי	יד שבט	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: בשלח, רביעי עם פירש"י. תהלים: עביעו. תניא: פרק כא. זהנה . . . ז' נבואתם. במנחה א"א תחנון.</p>		
<p>בא כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים, אינו, לבד דער ענין פון התעוררות רחמים אויף די מקושרים, געווען א עבודה פון דערמאנען בינו לבין עצמו די מקושרים, און אריינטראכטען בענין אהבתם והתקשרותם כמים הפנים, וואס דאס איז מעורר די כחות פנימים פון דעם וואס מ'טראכט וועגען עם, ווי מיר זעהען במוחש, אז מ'קוקט שטארק אויף איינעם מוז ער אקוה טאן, ווייל די הכטה פנימית איז מעורר דעם עצם הנפש, און אזוי איז אויך אין דעם כח המחשבה.</p>		

א"א תחנון
 63

אפילו ווען ער זעט ניט, מוז ער א קוק טאן,
 ווייל די הבטה פנימית איז מעורר דעם עצם
 הנפש. און אזוי איז דער כח המחשבה באהבה
 מוז מעורר זיין דעם עצם הנפש פון דעם נאהב
 און עס ווערט די התקשרות רוחני פון אוהב
 ונאהב און הגם זיי זיינען בריחוק מקום גדול
 זיינען ביידע ניט עלענט און זיינען מחזיק און
 מועיל איינער דעם אנדערן.

לחפץ. א' מח' צט [אג"ק חלק ד ע' תלא].
 בא כ"ק אבותינו הקדושים איז לבד דער
 ענין פון התעוררות רחמים אויף די מקושרים
 איז געווען א עבודה פון הזכרת מקושרים,
 דערמאנען בינו לבין עצמו די מקושרים און
 אריינטראכטן בענין אהבתם והתקשרותם כמים
 הפנים, וואס דאס איז מעורר די כחות פנימים
 פון דעם וואס מ'טראכט וועגן אים. במוחש
 זעהן מיר, אז מ'קוקט שטארק אויף איינעם

יום חמישי	טו שבט	ה'תש"ג
<p>א"א תחנון. שיעורים. חומש: בשלח, חמישי עם פירש"י. תהלים: עזעח. תניא: והרי . . . יכז במציאות.</p>		
<p>כשנשאו להדפיס חלק שני של ה"תורה אור" — כבר נודע להחסידים, אשר ישנם הנהגות וביאורים מהצ"צ על המאמרים, ויפצירו בהצ"צ אשר ידפיסם עם המאמרים, וימאן הצ"צ. ויחלום חלום אשר זקנו אדמוה"ז בא לבקרו ומבקשו להדפיסם, מ"מ העלים הדבר, עד אשר גם שלשה מבניו חלמו החלום הזה ויספרו לאביהם, ואז הסכים להדפיס גם הנהגותיו וביאוריו לחלק השני, ויקראו לו בשם "לקוטי תורה".</p>		

א"א תחנון
 63

לשמוטקין. ח' אלול צט [אג"ק חלק ד ע'
 עיין לעיל ב"היום יום" דג' שבט
 תקסב].

יום ששי	טז שבט	ה'תשי"ג
---------	--------	---------

שיעורים. חומש: בשלח, ששי עם פירש"י.
 תהלים: עט"פב.
 תניא: וכל הצמצומים . . . חשיב ממש.
 אאמו"ר אמר: צווישען קעלט און כפירה אין גא"ד
 א דינע מחיצה. עם שטעהט כי ה' אלקיך אש אוכלה
 הוא, אלקות אין פלאם פייער, לערנען און דאווענען
 בעדארף מען מיט התלהבות הלב, אז כל עצמותי
 תאמרנה די דברי ה' אין תורה ותפלה.

(25)
 23.05.1953
 ר' יצחק

כל היוצא למלי' ב"ד רסא (סה"ש תש"ב) חדושי תורה, געפינען כמה מאמרי חז"ל וואס [סה"ש תש"ב ע' 144]. מאכען זיי אליין קאלט און מאכען קאלט אידען מיט דער פשטות פון תורה, אז תורה דארף מען לערנען מיט די פשטות פון שכל אנושי. עס שטעהט כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא, אלקות אין פלאם פייער, לערנען און דאווענען באדארף מען מיט התלהבות הלב, אז כל עצמותי תאמרנה די דברי ה' אין תורה ותפלה.

תמימים! די וועלטליכע הנחות און דער וועלטליכער רוח, אפילו פון די שומרי תורה ומצוה, זיינען קאלט און שמעקען מיט כפירה, ווייל צווישען קעלט און כפירה אין גאר א דינע מחיצה, און די לא זכה'ניקעס, וואס זיינע נעביך פאר'ס'ט מיט דער גאווה פון די איגענע

שבת	יז שבט, שבת שירה	ה'תשי"ג
-----	------------------	---------

עומדיו בעת קריאת השירה.
 הפסורה: ורבוה אשה נביאה.
 שיעורים. בשלח, שביעי עם פירש"י.
 תהלים: פנ"פז.
 תניא: פרק כב. רק . . . תמיד.
 עס איז א מנהג צו עסען שווארצע קאשע.
 שבת בשלח שנת תרכ"א אמר הצ"צ המאמר ראו כי ה' הנדפס בלקו"ת. וסיפר את"כ לבנו אאזמו"ר: "שבת בשלח שנת תקס"ה אמר אאזמו"ר זה המאמר. אח"כ קרא אותי וסיפר לי, אשר בשנת תקכ"ט בהיותו במעזריטש, קרא אותו הה"מ לחדרו וא"ל: שבת בשלח שנת תקט"ז אמר הבעש"ט מאמר ע"פ ויטב הים לפנות בוקר לאיתנו, לתנאו כמארז"ל. בשנת תקכ"א (שנה אחרי הסתלקות הבעש"ט) הי' אצלי — המשיך דבריו הה"מ — רבי (הבעש"ט) ואמר המאמר והוסיף ביאור בענין עושיין רצונו — ולא דברו — של מקום, והיום הי' אצלי פורו לחזור המאמר. ואמר הה"מ המאמר לפני אדמוה"ז, והוסיף ביאור בענין גנאי נהרא שזהו כענין קריעת ים סוף.
 וסיים הצ"צ: היום היו אצלי הבעש"ט הה"מ ואאזמו"ר, וכל אחד אמר לי המאמר בסנונו. — כעבור איזה שעות קרא הצ"צ את אאזמו"ר עוד הפעם ואמר לפניו ביאור על המאמר.

אח"כ

אחש"פ רצו [סה"ש ה'תרצ"ו ע' 136]. שבת בשלח שנת תרכ"א אמר אדמו"ר

הצ"צ המאמר ראו כי הוי' הנדפס בלקו"ת. בשעה התשיעית שלח אדמו"ר הצ"צ אחרי בנו אדמו"ר מהר"ש את המשרת חיים דובער, ומצאו כי לומד האבן עזרא על התורה (ודרך אגב אמר כ"ק אדמו"ר: כי הנהוג הי' אשר לבד רש"י למדו בכל שנה עוד איזה פירוש ורבנו הזקן נתן בזה סדר לרבנו הצ"צ לימוד מדרש זהר רבינו בחיי ובפירוש רמב"ן אמר לו ללמד שלישי בכל שבוע באופן אשר יגמרו במשך שלש שנים) בבואו לרבנו הצ"צ מצאו יושב על המטה, ואמר לו (לאדמו"ר מהר"ש) שבת בשלח שנת תקס"ה אמר אאזמו"ר זה המאמר. אח"כ קרא אותי וסיפר לי, אשר בשנת תקכ"ט בהיותו במעזריטש ואמר המגיד מאמר כפי סגנונו, אח"כ הייתי מבחוץ לחדר רבנו ושמעתי אשר קורא אותי לחדרו ונכנסתי, ואמר לי: ש"פ בשלח שנת תקט"ז אמר הבעש"ט מאמר ע"פ וישב הים לפנות בוקר לאיתנו, לתנאו כמארז"ל תנאי התנה הקב"ה עם הים שיקרע לפני ישראל. בשנת תקכ"א (שנה אחרי

הסתלקות הבעש"ט) הי' אצלי - המשיך דבריו הה"מ - רבי (הבעש"ט) ואמר המאמר והוסיף ביאור בענין עושין רצונו - ולא דברו של מקום. והיום הי' אצלי מורי לחזור המאמר. שמע (כן אמר הה"מ לרבנו הזקן), ואמר הה"מ המאמר לפני רבנו הזקן. ואמר רבנו כי הוסיף עוד ביאור בענין גנאי נהרא חלוק לי מימך אצל ר' פנחס בן יאיר שזהו כענין קריעת ים סוף. כ"ז מספר רבנו הצ"צ לאדמו"ר מהר"ש, ומסיים, היום היו אצלי ג' אורחים הבעש"ט הרה"מ ואאזמו"ר, וכ"א אמר לי המאמר בסגנונו, והלך לו רבנו מהר"ש, איזה שעות הי' בהתפעלות ביז ער איז געקומען צו זיך (כן מספר מהר"ש לאאזמו"ר) אז ער האט אנגעהויבן קומען צו זיך בא עוד שליח מהצ"צ לקרוא אותו בבאו אמר לפניו ביאור על המאמר, ואחרי זה ראה כי כבר שעה ששית. ואחרי הסיפור סיים כ"ק אדמו"ר: בא זיי איז בין עלמא תתאה לעלמא עילאה קיין גרעניץ ניט געווען.

יום ראשון	יח שבט	ה'תשי"ג
שיעורים. יתרו, פרשה ראשונה עם פירש"י.		
תהלים: פח"פ.		
תניא: פרק כג. ועם . . . יכח' בעולמות.		
הצ"צ ספר לבנו אאזמו"ר, אשר הדרוש ומראיהם.		
ומעשיהם — תורה אור פ' יתרו — הוא דרוש הראשון.		
שאמר הרב המניד ממעוריטש בשעת קבלו את		
הנשיאות — חג השבועות תקכ"א, — כפי אשר שמעו'		
רבינו הזקן מפי הרמ"מ מהארדאק — בעל פרי		
הארץ — שהי' באותו מעמד, רק שרבינו ביאר הדרוש		
ע"פ סגנונו.		

ותעצומות ואיש אשר רוח בו לעמד בראש ההנהגה, וידאגו מאד. בסעודת יו"ט שני של חגה"ש ביום הראשון אחר היאצ"ט הראשון של מורנו הבעש"ט, ישב כ"ק הרה"צ ר' צבי בראש השלחן מלובש בבגדי קדש של כ"ק אביו מורנו הבעש"ט וכל החבריא קדישא עוטרים

התמים ב' מז [התמים חלק א' ע' (עא) מז]. דור שני אחרי הסתלקות מורנו הבעש"ט נבחר בנו הרה"צ ר' צבי לנשיא ומנהיג. אמנם כעבור שנה ראשונה ראתה החבריא קדישא כי בן מורם ורבם חלוש בכחותיו ולפי המצב אז הי' דרוש

בעל צמח צדק מסר לבנו כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש אשר הדרוש מראיהם ומעשיהם הנדפס בספר תורה אור פרשת יתרו הוא הדרוש הראשון שאמר כ"ק הרב המגיד ממעזריטש בשעה קבלו את הנשיאות בחג השבועות שנת תקכ"א, כפי אשר שמע רבנו הזקן מפי הרה"ק רמ"מ מהאראדאק בעל פרי הארץ שהי' באותו מעמד, רק שרבנו הזקן ביאר אותו ע"פ סגנונו הוא. ואף שגם בימי נשיאותו של כ"ק הרה"צ ר' צבי הי' הרה"ק ר' דובער מנהיג ההנהגה כללית מ"מ הורגשה חלישות בעבודה הכללית עד אשר עברה הרינה במחנה המנגדים אשר בנין מורנו הבעש"ט מתמוטט ח"ו, אמנם מכיון שנתמנה הה"מ לנשיא הנה במשך כשלושה חדשים נתבצרו כל מרכזי העבודה הן אותם שבואהלין ופאדאליע והן אותם שבליטא ובפולין, ומרכז המרכזים שאצל מורנו הה"מ עבד בשקידה רבה.

אותו. לאחר שגמר לומד תורה עמד מלא קומתו ויאמר: היום בא אלי אבא הק' ויודיעני כי הפמליא של מעלה עם משמשיהם שהיו רגילים להיות אצלו עברו היום להקדוש ונורא מרנא ורבנא ר' בעריניא בר' אברהם, אשר ע"כ בני תמסור לו את הנשיאות במעמד כל החבריא קדישא והוא ישב במקומי בראש השלחן ואתה בני תשב במקומו. ודע כי תצליחו, ופי שנים ברוחו. ותוך כדי דבור פנה להרה"ק ר' דובער בברכת מז"ט ויפשט את בגדו העליון ויתנו לכ"ק מרן ר' דובער וילבש את בגדו של כ"ק ר' דובער וישב במקומו. ומיד ישב הרה"ק ר' דובער בראש השולחן וכל החבריא קדישא עמדו על רגליהם לשמע את התורה אשר יאמר הנשיא החדש. וע"פ המסורה הנה התורה הראשונה אשר אמר הי' דרוש על פסוק מראיהם ומעשיהם מכאשר הי' האופן בתוך האופן. הוד כ"ק אאזמו"ר הרב

יום שני	יט שבט	ה'תש"ג
<p align="center">שיעורים. חומש: יתרו, שני עם פירש"י. תהלים: צ"ו. תניא: ולכן נקרא' . . . 56' כנוף לנשמה.</p> <p>מצות עשה הראשונה, ובל' הרמב"ם, לידע שיש שם מצוי ראשון ממציא כל נמצא כו' וידיעת דבר זה מ"ע וכמ"ש אנכי ה"א", היא מצות המוח והשכל, והיינו דהנם דכל אחד ואחד מישראל הוא מאמין בה' באמונה פשוטה ולכבו תמים עם ה', חובת המוח והשכל להביא אמונה זו בידיעה והשנה, וזהו לידע שיש שם מצוי ראשון, ער זאל דאס וויסען בהשנה' והבנה דוקא, וכמ"ש דע את אלקי אביך ועברתו כלב' שלם, וכתיב וידעת היום גו'.</p>		

יום שלישי	כ שבט	ה'תש"ג
<p align="center">שיעורים. יתרו, שלישי עם פירש"י. תהלים: צ"ג. תניא: וכן הלבוש . . . 56' ימיהם.</p> <p>אאמו"ר כותב באחד ממכתביו: על פי הנהות אשר"י נטילת ידים לסעודה ג' פעמים רצופות, כו הי' עושה אאמו"ר — (מהר"ש נ"ע) — ומניח משפיקה הג' מעט מים בכף יר השמאלית ובוה מטפסף שתי ידיו.</p>		

רשימותי. [תו"מ רשימת היומן ע' שכו]. משפחה הג' מעט מים בכף יד השמאלית ובוה
 ע"פ הגהת אשר"י - נטילת ידים לסעודה ג' משפשף ב' ידיו.
 פעמים רצופים. כן הי' עושה מהר"ש נ"ע, ומניח

יום רביעי	כא שבט	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: יתרו, רביעי עם פירש"י. תהלים: קדקה. תניא: אך המחשבה . . . יכט' כפקודין.</p> <p>חובת נשי ובנות החסידים יחיו לעמוד בשורה ראשונה בכל מפעל של חזק הדת והיהדות בכלל, ובפרט בענין טהרת המשפחה. ועליהם לארגן חברת בנות החסידים לחזק כל דרכי החסידים בעניני הדרכה וחינוך כמו ישי' בבתי החסידים מאז ומקדם.</p>		

רוב טוב בבניהם ובנותיהם יחיו מעוטרים בדורי
 ישרים יבורך ומצוה וחובה על כל אחת ואחת
 מהן לעורר את חברתה ומכירה כי תקרא את
 השיחה והסיפורים. אבל עם זה הנה חובת נשי
 ובנות החסידים תחי' לעמוד בשורה ראשונה
 בכל מפעל של חזוק הדת והיהדות בכלל
 ובפרט בענין טהרת המשפחה אשר דבר זה
 צריכים ומחויבים המה לקחת כולו ברשותם
 ליסד מוסדי טהרה בנות ישראל, מובן הדבר כי
 האנשים וכל הקהילות ומוסדותיהם מחויבים
 להיות בעזרם בכל הדרוש להן אבל כללות
 ענין טהרת המשפחה מוטלת על הנשים ליסדן
 ולכלכלן ברוח אשר האחת תעורר את חברתה
 וחברתה לחברתה ואת כולן עם בעליהם בניהם
 ובנותיהם יחיו יברך השי"ת בכל מילי דמיטב
 מנפש ועד בשר . . .

לשמוטקין. כ"ז מ"ח צ"ז [אג"ק חלק ד ע'
 יג].
 כבר אמרתי בזה כי נשי התמימים תי' אם
 כי באמת עליהם לארגן חברת ואגודת בנות
 חסידים לחזק כל דרכי החסידים בעניני הדרכה
 וחינוך א חסידות'ן געפיל רוח כמו שהיו בבתי
 החסידים מאז מקדם אשר במדה ידועה הנה
 כונה גדולה לי בהשיחות לתת אפשרות לנשי
 ובנות החסידים במה להאחו בעניני דרכי
 החסידות ולתת חומר לההורים מגזע אנ"ש
 שיחיו במה לענין ולספר לבניהם ובנותיהם
 יחיו מעניני ודרכי החסידות. והנני נהנה במאד
 בשמעי אשר בכמה בתים מאנ"ש ותלמידי
 התמימים יחיו הנה נשיהם ובנותיהם תי'
 קוראות את סיפורי השיחות ובעליהם ואביהם
 יחיו מסבירים להם הענינים דבר דבר על אופנו
 והנני מברכם בעד זה ביחוד ובוה יזכו לראות

יום חמישי	כב שבט	ה'תש"ג
שיעורים. יתרו, חמישי עם פירש"י. תהלים: קורן תניא: ומאחר שרצון . . . בלא"ת.		
<p>עם זיינען דא צווייערליי חוקים: א) א געזעץ וועל'כער שאפט לעבען ב) א געזעץ וועלכער ווערט בא'שאפען פון לעבען. מענשליכע געזעצען זיינען גע'שאפען פון לעבען. דערפאר זיינען זיי אין יעדער לאנד פארשידען, לויט די תנאים פון לאנד. תורת ה' איז דער גימליכער געזעץ וועלכער שאפט א לעבען. תורת ה' איז תורת אמת. די תורה איז אין אלע ער'טער און אין אלע צייטען גלייך, תורה איז נצחית.</p>		

יום חמישי
כב שבט
ה'תש"ג

פון לאנד מאכט די געזעצען. דערפאר איז דאס אין יעדער לאנד פארשידען, לויט די תנאים פון לאנד. עס איז פאראן א געזעץ וועלכער שאפט א לעבען, דאס הייסט, אז דער געזעץ נעמט זיך גיט פון לעבען, נאר, פארקערט, דאס איז אזא געזעץ וועלכער שאפט דעם לעבען און דאס איז תורת ה'. תורת ה' דאס איז דער געטליכער געזעץ וועלכער שאפט א לעבען. תורה זאגט ווי דער בן ישראל און בת ישראל דארפען און מוזען לעבען. תורת ה' איז תורת אמת, עס בייט זיך קיינמאהל גיט. דער געזעץ וואס דער לעבען שאפט בייט זיך לויט די אויפיהרונג און אומשטענדען פון לעבען. אבער תורת אמת שאפט דעם לעבען און ער איז אייביג.

רבא חזי' תרץ סט"ו [סה"מ קונטרסים חלק א ע' קיד, ב].
עס זיינען דא צווייערליי חוקים (געזעצען): א) א געזעץ וועלכער שאפט א לעבען; ב) א געזעץ וועלכער ווערט באשאפען פון לעבען. וואס דאס איז דער אונטערשייד פון די חקי התורה, צו די חקים וועלכע מענטשען מאכען. די מענטשל'עכע געזעצען ווערען פון לעבען ווי מיר זעהען אין דער פיהרונג פון א לאנד. אין יעדער לאנד איז דא א בית המחוקקים, וואס דארטען ווער'ען געשאפען און באשטעטיגט אלע געזעצען ווי עס איז בעסער פאר דער לאנדווירטשאפט און פאר די איינוואוינער פון לאנד. די אלע גע'זעצען זיינען געשאפען פון לעבען. דער לעבען

יום ששי	כג שבט	ה'תש"ג
שיעורים. חומ"ט: יתרו, ששי עם פירש"י. תהלים: קח'ק"ב. תניא: ומוה יוכל . . . כמ"ש לקמן.		
<p>אמאל ארויסגיינדיג פון זיין חדר, האָט דער אלטער רבי אָנגערופען, ווי די רביצין זאָגט צו עטליכע פרויען: „מיינער זאָגט“.</p> <p>האָט דער רבי געזאָגט: מיט איין מצוה בין איד דיינער, מיט מצות וויפיל איז מען דעם אויבער'שטעו'ם. און איז געפאלען אויף דער פרימעלקע און האָט זיך פארדב'ק'עט. אויפכאָפנדיג זיך פון דבקות, האָט ער געזאָגט: צאינה וראינה — אויף ארויס'גיין פון זיך און זעהן אלקות, ווערט דאָס פון — בנות ציון, מלכות מעוררת ז"א, לעתיד לבוא וועט זיין אשת חיל עטרת בעלה.</p>		

יום ששי
כג שבט
ה'תש"ג

אלול רצ"ד. ורשא [רשימות חוברת קי"ב].
 פעם בצאת אדה"ז מחדרו האט ער
 אנגעטראפען הרבנית ואיזה נשים שוחחות.
 והרבנית אומרת: "מיינער זאגט". ויאמר
 אדה"ז: מיט איין מצוה בין איך דיינער, מיט
 מצות ויפעל איז מען דעם אויבערשטענ'ס.

שבת	כד שבט	ה'תש"ג
	בשעת קריאת עשה"ר עומדים ופניהם אל הס"ת. הפסורה: בשנת . . . מצבתה. סבוכים ר"ח אדר ראשון. אמירת כל התהלים בהשכמה. יום התועדות. שיעורים. הומש: יתרו, שביעי עם פירש"י. תהלים: קיניקיה. תניא: פרק כד. וזה . . . כנודע. וירא העם וינועו, אז זיי האבען דערזעהן גטליכקייט איז שוין וינועו, עם איז געווארען א תנועת חיים.	
	אלו ידעתם — אמר אדמו"ר הצ"צ — כחם של פסוקי תהלים ופעולתם בשמי רום, הייתם אומרים אותם בכל עת. תדעו שמזמורי תהלים שוכרים כל המחיצות, ועולים בעילוי אחר עילוי בלי שום הפרעה, ומשתטחים לפני אדון עולמים ופועלים פעולתם בחסד וברחמים.	ענין ניעו ניעו

לשור. כ"ב ניסן, צ"ה. [אג"ק חלק ג ע' שיג].
 דזהו חלק המעלה שיש בחסרון השכל מה
 שהוא קר, דקרירות הוא חסרון דבקדושה הוא
 חמימות כמ"ש כי ה' אלקיך אש אכלה הוא,
 וכתוב רשפי' רשפי אש שלהבת י-ה, וכתוב
 וירא העם וינועו, אז זיי האבען דערזעהן
 גטליכקייט איז שוין וינועו, אז זיי האבען
 דערזעהן געטליכקייט איז שוין וינועו, ס'איז
 געווארען א תנועת חיים, דכל תנועה הוא
 הוראה על חיות, ובקליפה הוא קרירות כמ"ש
 אשר קרן בדרך וקרירות השכל הוא חסרון.
 וא' מחלקי המעלה שבחסרון זה הוא מה שהוא
 שולט על הלב להשקיטו.
 קובץ תהלים [תהלים אהל יוסף יצחק ע'
 210].

בסעודת שמח"ת בעת שנגנו נגונו של כ"ק
 אאזמו"ר של ארבע בבות קודם ברכת המזון,
 ראיתי את כ"ק אאזמו"ר ואמר לי, כוס של ברכה
 טעון הגבהה טפח מן השולחן וכוס של ברכה
 של דוד שהוא ספר התהלים מגביה טפח ומבטל
 כל הקטרוגים, תקבע אשר יאמרו בחשאי כל
 יום בהשכמה לא יאוחר מהשעה רביעית את
 כל התהלים במשך חמשים ושלשה יום, וימחה
 הקטרוג. אלו ידעתם - אמר לנו כ"ק אאזמו"ר -
 כחם של פסוקי תהלים ופעולתם בשמי רום,
 הייתם אומרים אותם בכל עת. תדעו שמזמורי
 תהלים שוכרים כל המחיצות, ועולים בעילוי
 אחר עילוי בלי שום הפרעה, ומשתטחים
 לפני אדון עולמים ופועלים פעולתם בחסד
 וברחמים.

יום ראשון	כה שבט	ה'תש"ג
-----------	--------	--------

שיעורים. חומש: משפטים, פרשה ראשנה עם פירש"י.
 תהלים: קיט, אשרי . . . מצותך מאד.
 תניא: פרק כה. וזהו . . . 62 אח"כ.
 לערנען בכל יום א פרשה חומש מיט פירש"י (זונטאג
 ביז שני, מאנטאג ביז שלישי וכו'), אמירת תהלים
 בכל יום, גומר זיין דעם תהלים שבת מברכים —
 דאס דארף מען אפהיטען, דאס איז נונע איהם, זיינע
 קינדער און קינדס קינדער.

יום ראשון
 62 אח"כ

דאס איז דער ב' רבתי פון בראשית בשביל ישראל ובשביל התורה. בכלל דער לערנען בכל יום א פרשה חומש מיט פירש"י (זונטיג ביז שני, מאנטאג ביז שלישי וכו'), און אמירת תהלים בכל יום, און גומר זיין דעם תהלים בשבת מברכים, דאס דארף מען אפהיטן, דאס איז נוגע איהם, זיינע קינדער און קינדס קינדער.

שמח"ת רצ"ז [ספר השיחות תרצ"ז ע' 203 ס' י"א].
 מארגן איז שבת בראשית, מי זאל אלע משלים זיין די סדרה חומש מיט רש"י, בכלל שבת בראשית דאס איז דער ערשטער שבת, און דאס איז די ערשטע זאך, אויף ממשיך זיין די אלע המשכות פון דעם חדש השביעי, וואס

יום שני	כו שבט	ה'תש"ג
---------	--------	--------

שיעורים. חומש: משפטים, שני עם פירש"י.
 תהלים: קיט, מה . . . לא שכחתי.
 תניא: ואף שהאומר . . . עליו כנודע.
 אהבה איז דער רוח החיים אין עבודת החסידות, דער חוט המקשר חסידים איינעם מיט דעם אנדערען, און דער חוט המקשר רבי מיט חסידים און חסידים מיט רבי'ן. עס איז הו בררר אור הו בררר אור חוזר, האט קיינע מחיצות ניט, און עס איז העכער פון דער הגבלה פון מקום וזמן.

יום שני
 62 אח"כ

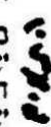
און הן בדרך אור חוזר האט קיינע מחיצות ניט און עס איז העכער פון דער הגבלה פון מקום וזמן. אהבתי אתכם אמר הוי'. אלקות וואס העכער פון זמן ומקום האט האלט אידן, הגם זיי זיינען מלובש אין גופים מיט א נפש טבעי ובהמי און געפינען זיך אין א עולם וואס איז מוגדר אין דער הגדרה פון מקום און מוגבל אין דער הגבלה פון זמן, און אידן וואס געפינען זיך אין א וועלט וואס איז מוגדר אין דער הגדרה פון מקום און מוגבל אין דער הגבלה פון זמן, האבן האלט אלקות וואס איז העכער פון זמן און מקום.

לחפץ. א' מ"ח צ"ט [אג"ק חלק ד ע' תל].
 פון דעם וואס מדת אהבה איז קאן ח"ו זיין אין אזא ירידה גדולה אז דאס האט בכח ר"ל להוריד את הנפש ולטמא אותו ח"ו איז דאס אליין א הוראה אויף דעם שרש הגבוה פון אהבה און אויף דעם כח עליון וואס אהבה האט בכח מברר זיין די נידעריקסטע דרגות און מעלה זיין זיי אין דער העכסטער מדריגה. אהבה איז דער רוח החיים אין עבודת החסידות, אהבה איז דער חוט המקשר חסידים איינעם מיט דעם אנדערן, און דער חוט המקשר רבי מיט חסידים און חסידים מיט רבי'ן. אהבה איז הן בדרך אור ישר

יום שלישי	כז שבט	ה'תש"ג
	<p>שיעורים. חומש: משפטים, שלישי עם פירש"י. תהלים: קכ"קלד. תניא: והו' בבחי' . . . עבודת הצדקה.</p>	
	<p>אאמו"ר כותב באחר ממאמרו: חסידים הקודמים עשו הסכם בנפשם שכל דבר המותר, אך שיש לו איזה רצון וחמדת הלב לזה לא יעשנו, ועל ידי זה נעשה שבירת התאוה.</p>	

מתאוות נפשו הטבעית, שז"ע שכחי עמך ובית
 אביך, היינו היציאה מהרגילות הקודמת שזהו
 התחלת העבודה, להסיר חומריות וגסות הרע
 כו' (ומהחסידים הקודמים היו שעשו הסכם
 בנפשם שכל דבר המותר אך שיש לו איזה
 רצון וחמדת הלב לזה לא יעשה זאת כו', ועי"ז
 נעשה שבירת התאוה מה ששבירתן זה תקנתן
 כו') וזה"ע גורעין לגרוע מהתפשטות הנה"ב
 כו'. והוא ע"י כח ההגברה שבנפש. כי יש בכח
 הנה"א להתגבר על הנה"ב גם בהיותו בתקפו
 וגבורתו שמושרש ומשוקע ר"ל בהמדות רעות
 כו'.

ובי' הענין עת"ר [סה"מ עת"ר ע' ס].
 ועמ"ש בשע"ת להר"י וצ"ל דהבע"ת צריך
 לשבור תאוותו דכל מה שהוא רוצה ומתאוה
 אפ' מדברים המותרים יפרש מהם, להיות כי
 התאוה היא אשר היתה בעוכריו וגרמה הרעה
 לנפשו לעבור על רצון ה' לזאת כששב אל ה'
 צריך לשבור הסיבה העיקרית הקודמת שגרמה
 לו הריחוק כו'. והשבירה היא ע"י הפרישה
 בפו"מ שע"ז נשבר רוח התאוה כו' דכשם שע"י
 שמשמש בכוחתיו הטבעיים הבהמיים ה"ה
 מתגברים וע"ד משביעו רעב כו' כמו"כ הוא
 בכל אדם בתחלת עבודתו צריך לנסר ולגרוע

יום רביעי	כח שבט	ה'תש"ג
	<p>שיעורים. חומש: משפטים, רביעי עם פירש"י. תהלים: קל"ה-קל"ט. תניא: וכיוצא . . . ל"ב ב"ה כנ"ל. אחת מתורות הבעש"ט:</p>	
	<p>כי תראה חמור — כאשר תסתכל בעיון טוב בהחומר יט"ך שהוא הנוף, תראה — שונאך — שהוא שונא את הנשמה המתנענעת לאלקות ורוחניות, ועוד תראה י"הוא — רובץ תחת משאו — שנתן הקב"ה להנוף שיזדכך ע"י תומ"צ והנוף מתעצל בקיומם, ואולי יעלה בלבבך — וחרלת מעוזב לו — שיוכל לקיים שליחותו, כי אם תחיל' בסיגופים לשבור את החומריות, הנה לא בוז הדרך ישכון אור התורה, כי אם — עוזב תעוזב עמו — לברר את הנוף ולזככו ולא לשברו בסיגופים.</p>	

שמע מהוד כ"ק אאמו"ר אדמו"ר מוהר"ש,
 מה ששמע מפי קדש הוד כ"ק אביו אאמו"ר
 אדמו"ר צמח צדק, מה ששמע מהוד כ"ק

התמים [התמים חלק ב ע' (תא) מט. אג"ק
 ח"ג ע' שכה].
 הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מספר לי, את אשר

הירא את ה'. וחדלת מעזוב לו שיוכל לקיים את השליחות שנתן הקב"ה להגוף, כי אם יתחיל בסיגופים ותעניות לשבר את החומריות, הנה לא בוז הדרך ישכון אור התורה, כי אם עזב תעזב עמו לברר את הגוף הגשמי ולזככו, אבל לא לשברו בתעניות וסגופים (וסיים מורנו הבעש"ט בזה הלשון), צוליב א אידן טאן טובה אין גשמיות ובפרט אין רוחניות, דארף מען האבען מסירת נפש, א נשמה קומט אויף דער וועלט און לעבט אפ זיבעציג אכציג און מעהר יאהרין, צוליב טאן א אידן א טובה. מאמר פי קדש הקדשים מורנו הבעש"ט, „צוליב א אידן טאן א טובה אין גשמיות ובפרט אין רוחניות, דארף מען האבין מסירת נפש” הקים אלפי אלפים ורבוא רבבות אנשים, והעמידם בקרן אורה של תורה ועבודה, מאמר קדוש זה הוא רוח החי' בכל דרכי החסידות, „האבין מסירת נפש צוליב א טובה טאן א אידן”.

רבינו הזקן. הראשון באנשים אשר הביא האור זורח מתורתו של הוד כ"ק מורנו הבעש"ט בחבל רוסיא הלבנה, פלכי מאהילעוו מינסק וויטעבסק – אז הי' הפלך בעיר פאלאצק – טשערניגאוו, הי' אברך מופלג בתורה וביראת שמים ובעל שכל נפלא יליד עיר באייעוו, - פלך מאהילעוו – ור' מרדכי שמו. פעם אמר הוד כ"ק מורנו הבעש"ט. כי תראה חמור שנאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו. עזב תעזוב עמו. כי תראה כאשר תסתכל בעיון טוב, חמור, בהחומר שלך, שהוא הגוף, תראה ב' דברים. הא' כי החומר שלך שנאך. שונא את הנשמה המגעגעת לאלקות. ולרוחניות, והוא החומר נמשך אחר הגשמיות, והב' כי החומר רובץ תחת משאו. כלומר שאותה המשא שנתן הקב"ה להגוף שיזדכך ויתברר ע"י למוד התורה וקיום המצות, הנה הגוף הוא עצל בזה ורובץ תחת משאו. ואשר על כן יעלה בלב האדם

יום חמישי	כט שבט	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: משפטים, חמישי עם פירש"י. תהלים: קמ"קמ"ד. תניא: ויחוד... לב' כמ"ש במ"א.		
דער אלטער רבי האט אמאל געזאגט: פירש"י אויף חומש איז יינה של תורה, פותח הלב ומגלה אהבה ויראה עצמיות, פירש"י אויף נמ"א איז פותח המוח ומגלה שכל עצמי.		

יינה של תורה
 ויראה שכל עצמי

ללמד גם פי' אבן עזרא, דאס הייסט, פירוש רש"י פלעגט ער אלעמאל לערנען, און ער האט געזאגט בשם רבנו הזקן, אז רש"י על חומש איז יינה של תורה, פותח הלב ומגלה אהבה ויראה עצמיים, ופרש"י על הגמרא פותח המוח ומגלה שכל עצמי.

שמח"ת, צ"ז [ספר השיחות תרצ"ז ע' 197 ס' ט'].
 כ"ק אדמו"ר סיפר: אז דער זיידע איז אלט געווען 13 יאר האט דער טאטע אים געהייסן לערנען חומש עם פי' רמב"ן און האט געהייסן טיילן אין דריי טיילן באופן שבמשך שלש שנים יגמור פירוש הרמב"ן, בשנה השלישית צוה לו

יום ששי	ל שבט, ר"ח	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: משפטים, שני עם פירש"י.	
	תהלים: קמהקנ.	
	תניא: ובזה . . . שעה כנ"ל.	
	כמה וכמה חסידים חיטבו יום בואם לליובאוויטש ליום הולדת שלהם. מורי הרשב"ץ בא בפעם הראשונה לליובאוויטש אור ליום ששי פ' משפטים שנת תר"ח ובכל שנה ושנה הי' ער כל אותו הלילה, ומכוון להניח תפילין בה בשעה אשר נכנס להצ"צ בפעם הראשונה.	צב"צ א"י א"י

לש"ס. ה' תמוז צ"ב [אג"ק חלק ג ע' תה].
 בדרך כלל הנה אצל החסידים הישנים היו אצלם יום הולדת, והיו רושמים את יום הולדתם, מורי הרשב"ץ בא לליובאוויטש ביום ו' פרשת משפטים תר"ח, הי' קורא את היום הזה יום הולדתו, ובכל שנה ושנה בלילה דיום ה' אור ליום ו' פרשת משפטים הי' ער כל הלילה והשעון הי' מונח על השולחן לנגד עיניו ומכיון שהגיעה השעה השני' אחר חצות לילה הי' אומר בשעה זו יצאתי ללכת לליובאוויטש ובשעה חצי החמישית הי' אומר בשעה זו דרכתי על מפתן ביהכ"ז של רבנו, ובכל שנה ושנה ביום ו' פ' משפטים הי' מכיין להניח תפילין בה בשעה אשר נכנס לרבינו - הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר צמח צדק - בפעם הראשון.

שבת	א אדר א, שר"ח	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: משפטים, שביעי עם פירש"י.	
	תהלים: א"ט.	
	תניא: פרק כו. ברם . . . העצם כנ"ל.	
	תו"א ד"ה לא תהי' משכלה סעוף המתחיל והנה אחר . . . במסירת נפש בפ"ע, פי' הר"ת הוא . . . בפנימית עצמותו.	
	כתיב: יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב. הנה כל נשמה בירידתה למטה, יש לה מלאכות כלליות ופרטיות. וזהו יצא אדם לפעלו, דיציאת הנשמה מעמדתה בשמי רום באוצר הנשמות, וירידתה מדרגא לדרגא עד בואה להתלבש בגוף ונה"ט והבהמית. הוא בשביל אדם לפעלו במלאכות הכלליות להנביר הצורה על החומר, להאיר את העולם באור תורה ונר מצוה. ולעבודתו שהיא מלאכה הפרטית, דכל נשמה יש לה עבודה פרטית במוחין ובמדות כפי טבעה וענינה . . . עדי ערב בעוד יש זמן לעשות כמ"ש היום לעשותם, ובעומק הענין ביאור הכתוב . . . דקאי על כללות ענין העל' שנעשה ע"י ירידת הנשמה למטה ליצא אדם, דבעלות הנשמה מהיותה למטה מלובשת בגוף, לפעלו היא עוסקת בעוה"ב באופן התעסקותה בעוה"ז, ואם הי' קובע עתים לתורה, גם שם מכניסים אותו באהלי תורה, ולעבודתו, אם עסק בעבודתו כראוי אז הנה עליתו עדי ערב שעולה בעילוי אחר עילוי עד הנועם והעריבות דעצמות א"ס ב"ה.	צב"צ א"י א"י

בקיום התנומ”צ. ועל זה הי’ רוב עניני היחידות, אשר תחלה הי’ מעמיק דעת לדעת בעצמו מצבו הרוחני בכל פרטי מחסורו, ואח”כ הי’ נכנסים ביחידות לגלות כל עומק פנמי לבבם ומכאובם בחסרונות הרוחנים, ולשאול בעצה באופני התקון. וזהו ולעבודתו עדי ערב, דכתיב הלא צבא לאנוש עלי ארץ וכימי שכיר ימיו, ובפרש”י הנה המלאכות הפרטי’ צריכים לעשות עדי ערב, בעוד יש זמן לעשות כמ”ש היום לעשותם. ובעומק הענין ביאור הכתוב יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב, דקאי על כללות ענין העלי’ שנעשה ע”י ירידת הנשמה למטה דיצא אדם, דבעלות הנשמה מהיותה למטה מלובשת בגוף, לפעלו היא עוסקת בהעוה”ב באופן התעסקותה בעוה”ז ואם הי’ קובע עתים לתורה גם שם מכנסים אותו באהלי תורה, ולעבודתו אם עסק בעבודתו כראוי אז הנה עלייתו עדי ערב שעולה בעילוי אחר עילוי עד הנועם והעריבות דעצמות א”ס ב”ה. אמנם מה ששואל ע”ד מנהגי חסידי חב”ד שי’ ומצבם הרוחני, הנה כל אלו המעלות בבחינות במדות ובהנהגה שסופר ומונה במכתבו, הם מדות כל אדם ואינם מהמעלות המיוחדות לחסידים, וכאשר ילמוד תורת החסידות בין יבין וידע הוראת תורת החסידות בדרכי החסידות, והשי”ת יהי’ בעזרו בגו”ר. ועל אודות הרב הר”ש שי’ צוקער הנה במועדם קבלתי הספרים וגם ענית לו ע”י מזכירי הרב רמ”ל שי’ ראדשטיין ואפשר נאבד המכתב, ובבואו בעוה”י ימים אלו אברר הדבר. ידידו הדו”ש ומברכו בכוח”ט.

שמוטקין . . י”ז אלול צ”ה [אג”ק ח”ג ע’ תלא].

במענה על מכתבו המבשר מהגבלת זמן חתונת בנו עם ב”ג שתחי’ למו”ט, יתן השי”ת שתהי’ בשעטומ”צ בגו”ר. אתענין לקרא כל הכתוב על אודות קובץ ”התמים”, ובטח יהיו גם דברי בקורת שמענין ביותר מדברי המהללים, כמו שכותב הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק זצוקלה”ה נבג”מ זי”ע באחת מאגרותיו הקדושות אלי לאמר, „אהוב את הבקורת כי היא תעמידך על הגובה האמיתי”. ומ”ש הנכבד רא”ד שי’ יודקעוויטש מלאדז שת”ל הנהו קרוב לימי גבורות – יאריך השי”ת ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים – ופנה מכל עסקיו ויושב באהלה של תורה, אשרי חלקו, דכתיב יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב. דהנה בכל נשמה ונשמה בירידתה למטה יש לה מלאכות כללית ופרטיות. וזהו יצא אדם לפעלו דיציאת הנשמה מעמידתה בשמי רום באוצר הנשמות וירידתה מדרגא לדרגא עד בואה להתלבש בגוף ונה”ט והבהמי הוא בשביל אדם לפעלו בהמלאכות הכללות להגביר הצורה על החומר, להאיר את העולם באור תורה ונר מצוה.

ולעבודתו שהיא המלאכות הפרטי, דכל נשמה ונשמה יש לה עבודה פרטית במוחין ובמדות כפי טבעה וענינה, דכמו דידע אינש בנפשי’, וכתוב מאויבי תחכמי, מזה שהאדם מרגיש בעצמו ההטיות הרעות שלו במדותיו הטבעיות, הנה מזה מתחכם ויודע איך לכלכל תקון מדותיו ושעבוד כחותיו בעבודת השי”ת

יום ראשון	ב אדר א	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: תרומה, פרשה ראשונה עם פירש"י תהלים: י"ז. תניא: פרק כז. ואם... לדר עשה ממש. רבינו הגדול — הזקן — סידר לפני אנ"ש העבודה במוח ולחפש את האמת, לבקר כל תנועה, שתהי' רק כפי האמת ובאה ע"י עבודה. ועבודה זו אינה כמו שטועים בזה טעות נמור להשוב שצריך לפרק הרים ולשבר סלעים, איבערקערען די וועלט. האמת הנמור הוא, אשר כל עבודה ופועל, איזה שיהי', ככוונה אמיתית די ומספיק: א ברכה, ככוונה, דעם ווארט אין דאוונען כדבעי בהכנת הלב, ובדיעה לפני מי אתה עומד, א פסוק חומש בדיעה שהוא דבר ה', א פסוק תהלים, ומדה טובה לקרב לבו של חברו באהבה ורחבה. אמת הדבר, אשר בכרי להניע לזה צריכים יגיעת רבה ועצומה, פשוט לערנען א רבוי און פארשטיין — כל אחר לפי ערכו — ואז ה' בעזרו שיהי' כפי האמת.</p>		

פירוש חומש

באדם הישר (פי' האדם שהוא למטה ישר כמו שהוא למעלה בשרשו (כידוע פי' טהורה היא) ושרש שרשו בלפני הצמצום, כמ"ש אשר עשה האלקים את האדם ישר, אלקים הוא צמצום הראשון אשר עשה האלוקים כוונת הצמצום הראשון הוא בשביל את האדם ישר, דהאדם שלמטה שמתלבש בגוף גשמי יהי' ישר לכמו שהוא בשרשו ומקורו ושורש שרשו. וכתבי את האדם בה"א הידיעה וקמץ מורה על הפלאות ענינו ברום המעלות, וזהו אשר עשה האלקים, דאס ואס דער צמצום האט גימאכט (וכידוע ההפרש בין צמצום הראשון שהוא סילק והעלם, להצמצומים שבסדר השתל' שהם רק מיעוט בלבד) הוא בשביל זה את האדם, האדם העליון יהי' בגדר המשכה וגילוי בבחי' ישר עד המדריגה היותר תחתונה. אמנם המשכה הוא ע"י עבודה דוקא וזהו ענין הכלים, דכל מקבל הרי צריך להיות לו הכלים שלו אשר בהם יקבל את הנותן לו וכלים אלו הם מוח ולב, מוח פנימי' ולב חיצוניות. ודעת ונבון נקל להבין כי ישנם בעלי לב אשר עבודתם גבוה במעלה ומדרי' מכמו הבעלי מוח, או בדיוק יותר ישנם בעלי מוח אשר בכל אופן עומק הבנתם וגודל

לחריטוננו. ב' מנ"א פ"ח [אג"ק חלק ב ע' צב].
 במענה על מכתבו מכ"ב לחדש העבר, על אודות קיים בקשתי לתת לי הספר כתב יד, כמובן אי אפשר לי להגיד על הגוף ועצם הכתב יד אם הוא כתב יד קדשו עד אשר אראנו, כי מני אז אשר התפשטו הכתבי יד מהאגרות הידועים הננו רואים ברור כי ישנם כתבי יד מזוייפים. הזיוף האמור אינו בהתוכן כי בתוכנם של האגרות יש בהם כמה דברים שידועים היו גם תחלה בהם סיפורים, בהם הנהגות שונות, ובהם דברי' שבקבלת רבי מפי רבי שהיו נמסרים בלחישה. סדר זה הנהיג רבינו הגדול נ"ע שבזה היה משתנה משאר חבריו תלמידי הרב המגיד נ"ע אשר הם החזיקו בסדר הפרסום והגלוי, ורק בענינים חיצוניים לפי ערך עניני הפנימיות והעלם עניני הפנימיות, ורבינו הגדול נ"ע סידר אופן אחר, העלם ענינים החיצוניים וגילוי ענינים הפנימים. כי שני דרכים המה בדרכי עבודה מאז ומלפנים, בשרשם ושרש שרשם אדם פנמי ואדם אמצעי, אדם פנמי כמו שהוא באצי' ואדם אמצעי בחי' מל' דאצי' המחבר בי"ע ואצי' וממשיך האור והגלוי לפ"ע בי"ע. והכלים לזה

מחשבה, ומכש"כ כל פועל שיהי' רק כפי האמת ובא ע"י עבודה. עבודה זו אינה כמו שחושבים רבים וטועים בה טעות גמור לחשוב שצריכים לפרק הרים או לשבר סלעים, איבערקערין דיא וועלט און עס זאל רעש-ין און גיויטערין בקולות וברקים, והאמת הגמור הוא אשר כל עבודה ופועל איזה שתהי' בכוונה אמיתית הוא די ומספיק, א ברכה בכוונה דעם וארט אין דאוונען כדבעי בהכנת הלב ובידיעה לפני מי אתה עומד א פסוק חומש בידיעה שהוא דבר ה', א פסוק תהלים, ומדה טובה לקרב לבו של חבריו באהבה וחיבה. אמת הדבר אשר בכדי להגיע לזה צריכים יגיעה רבה ועצומה פשוט לערנען א רבוי און פארשטיין (וגם זה כל אחד לפי ערכו, וכמאמר וכשהוא מבקש אלא לפי כוחן) ואז הוי' בעוזרו שיהי' כפי האמת. ועבודת בלי לב הוא התפעלות ופעולה, והיו על הרוב מעלימים מהחסידיים את הפנימיות, ורבינו הגדול נ"ע העלים את זה, וגילה את הפנימיות.

השגתם לא יגיעו אל חלק מני מאה מהשגתם של בעלי הלב. אבל עם זה הנה יובן גם זה כי שני ענינים הם החלוקים בעצם ענינם, ובשניהם מוכרח שיהי' ענין המוח וענין הלב, כי כשם שאי אפשר לב בלא מוח כן אי אפשר שלימות המוח בלא לב, וכשם שלב ראה הרבה חכמה הרי הלב יש בו ענין ההשגה הנה כמו"כ המוח יש בו ענין ההתפעלות ואדרבא זהו יסוד ההתפעלות האמיתי' שבלב. כי ישנו התפעלות והתפעלות, ישנו התפעלות בהתלהבות והתלהבות אבל חולפת ועוברת, וישנו התפעלות אשר היא עושאת חריצים קבועים, ורשימו ניכר לעד, דאס ברעכט איבער, און דאס מאכט עם אינגאנצין איבער וכמא' העולם איך ועל דאס אייביג ניט פארגעסין כל זמן איך לעב ועל איך דאס גידיינקען וזהו פעולתה של התפעלות אמיתי'. ובשני הדרכים, דרכי קדש אלו החזיקו רבותינו תלמידי המגיד נ"ע ורבינו הגדול נ"ע סידר לפני אנ"ש העבודה במוח ולחפש את האמת, לבקר כל תנועה, כל הגה היוצא מפה, כל

יום שני	ג אדר א	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תרומה, שני עם פירש"י. תהלים: יחכב. תניא: ואדרבא... ילד ידים כנ"ס. רבינו הזקן אסר: מצות אהבת ישראל הוא לי לייך עם ישראל אשר מעולם לא ראה אותו, וסכל שפן לחבר עדת ישראל אשר במקום סגורו, שהוא בו או בת ערתו.		

בזה בחיוב מצות ואהבת לרעך כמוך. ודי לפנינו רק זה, אשר בכל יום ויום קודם שיעמוד האדם להתפלל, צריך לומר הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך. זאת אומרת, אשר בעמוד האדם לפני ד' אלקינו להתחנן על נפשו ועל נפשות אשתו בניו ובנותיו יזכור גם את רעו. וזאת אומרת, אשר מצוה זו דאהבת ישראל היא שער הכניסה, אשר דרך בו יכול

לטהמש"פ ג' טבת צח [אג"ק ח"ד ע' קצא]. מצות אהבת ישראל, היא מצוה הנוהגת בכל זמן ובכל מקום. משרשי המצוה, לשום לב על כל דבר הנוגע לזולתו, בלי הבדל אם איש או אשה, זקן וזקנה, בחור ובתולה, ילד וילדה, ובלי הבדל אם בדבר הנוגע בגוף או בנפש. יארכו הדברים בהבאת ראיות מן התורה בהלכה ואגדה במופתים חותכים המאמתים את האמור

חודש אדר א'

מצות אהבת ישראל הוא ליליד עם ישראל אשר מעולם לא ראה אותו, ומכל שכן לעדת ישראל אשר במקום מגורו, שהוא בן או בת עדתך. מאות ההלכות בדיני מאכלות אסורות, בחיי משפחה, בחילול הצומות, בחילול השבת, ובחילול יום הכפורים ועוד יעידון על חיבתן של גוף ישראל לפני ד' אלקינו.

האדם לבוא לעמוד לפני ד' אלקינו להתפלל, להיות חביבה מצוה זו דאהבת ישראל הכלולה מהרבה מדות טובות, אשר בזכותה תקובל תפלת המתפלל. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אמר לי, את אשר קיבל מהוד כ"ק אביו האדמו"ר הרה"ק מוה"ר שמואל זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, בשם הוד כ"ק רבינו הזקן זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר

יום שלישי	ד אדר א	ה'תש"ג
<p style="text-align: right;">31 16.10.1943</p>	<p>שיעורים. חומש: תרומה, שלישי עם פירש"י. תהלים: בניכת. תניא: ובכל דהי' . . . לר' צדיקים. ראשית ההכנה להתעסקות בשכלים עיונים, ובשכל אלקי בפרט, הוא א) יגיעת נפש להסיר הטוב טעם מעניני עולם ב) יגיעת נפש לעורר הטוב טעם במושכלות בכלל, ובעניני אלקות בפרט.</p>	<p>שיעורים. חומש: תרומה, שלישי עם פירש"י. תהלים: בניכת. תניא: ובכל דהי' . . . לר' צדיקים. ראשית ההכנה להתעסקות בשכלים עיונים, ובשכל אלקי בפרט, הוא א) יגיעת נפש להסיר הטוב טעם מעניני עולם ב) יגיעת נפש לעורר הטוב טעם במושכלות בכלל, ובעניני אלקות בפרט.</p>

טעם בעניני עולם. ולכן הנה ראשית ההכנה להתעסקות בשכלים עיונים הוא היגיעת נפש להסיר הטוב טעם מעניני עולם, והיגיעת נפש לעורר הטוב טעם במושכלות בכלל, ובעניני אלקות בפרט.

לסגל. טו תמוז צה [אג"ק ח"ג ע' תיז].
האהבה והחיבה, ליבשאפט און טייערקייט, זהו הטוב טעם, וטוב טעם יכול להיות רק בדבר וענין אחד, אם ישנו הטוב טעם בעניני עולם אי אפשר שיהי' הטוב טעם אלקות, ואם ישנו הטוב טעם בעניני אלקות אי אפשר שיהי' הטוב

יום רביעי	ה אדר א	ה'תש"ג
<p style="text-align: right;">2 17.10.1943</p>	<p>שיעורים. חומש: תרומה, רביעי עם פירש"י. תהלים: כט"ז. תניא: ושני . . . 68 דקב"ה לעילא. בלי שום צל ספק וספק ספיקא, הנה בכל מקום סדרך כה רגלינו, הכל הוא לזכות ולטוהר את הארץ באותיות התורה והתפלה, ואנחנו כל ישראל ילוחי דרחמנא אנו איש איש כאשר נירה עליו השנחה העליונה, אין הפשי כעבודת הקדש, איך הועמסה על שכמנו.</p>	<p>שיעורים. חומש: תרומה, רביעי עם פירש"י. תהלים: כט"ז. תניא: ושני . . . 68 דקב"ה לעילא. בלי שום צל ספק וספק ספיקא, הנה בכל מקום סדרך כה רגלינו, הכל הוא לזכות ולטוהר את הארץ באותיות התורה והתפלה, ואנחנו כל ישראל ילוחי דרחמנא אנו איש איש כאשר נירה עליו השנחה העליונה, אין הפשי כעבודת הקדש, איך הועמסה על שכמנו.</p>

החבריא קדישא ותלמידי הבעש"ט נ"ע יש ספור הנוגע לענין שאנו עומדים בו. והספור הקדוש הלזה יורנו דעה בסוד הבריורים ובענין ההשגחה פרטית אשר מאות בשנים ולפעמים הנה גם אלפים בשנים או מיום הבריאה ממש הנה המקום מחכה על מי שהוא שיבוא למקום

לבאר'ג' אלול תש"ב [אג"ק ח"ו ע' תח].
בין הספורים והתורות אשר מסר הוד כ"ק אדמו"ר הזקן זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בעל התניא והשו"ע לנכדו הוד כ"ק אאמו"ר בעל צמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מאשר שמע כשהי' במעזריטש מאת הרב המגיד ותלמידיו

ישראל הנה שלוחי דרחמנא אנחנו איש איש כאשר גזרה עליו ההשגחה העליונה, אין חפשי מעבודת הקודש, אשר הועמסה על שכמנו. (ראה הספור הנזכר באגרת זו בלקוטי דבורים ח"ד תקפד, א ואילך).

ההוא ויתפלל או יברך אחת הברכות או שיאמר שם איזה דברי תורה. ובלי שום צל ספק וספק ספיקא הנה בכל מקום מדרך כף רגלינו, אנחנו הפליטים, הנה הכל הוא לזכות ולטהר את הארץ באותיות התורה והתפלה. ואנחנו כל

יום חמישי	ו אדר א	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: תרומה, חמישי עם פירש"י. תהלים: לה'לח. תניא: ולא עוד . . . 68 לעילא הרבה. משיחות אאמ"ר: עם איז א מעלה נפלאה, וואס דער אויבערשטער ב"ה איז מזכה און מען קריגט א חוש מיט א געשמאק א אידען א טובה טאן, ביז אז יענער ווערט בא אים טייערער ווי ער בא זיך, ווארום אויף זיך קען ער געפינען כמה טעמים פאר וואס עס קומט איהם זאל, ח"ו, זיין ניט נוט, אבער אויף דעם און דערען איז דאס ניט שייך כלל.</p>		

3.1.5
 2.1.5
 2.1.5

אין דעם ענין פון טראכטען חסידות אין טלית ותפלין פארן דאוונען, הן בא חסידים און הן בא צדיקים, איז דאס אלץ ניט בערך, לגבי דער מעלה נפלאה וואס דער אויבערשטער ב"ה איז מזכה, און מען קריגט א חוש מיט א געשמאק א אידן א טובה טאן, ביז אז יענער ווערט בא אים טייערער ווי ער בא זיך, ווארום אויף זיך קען ער געפינען כמה טעמים פאר וואס אים קומט ח"ו, אים זאל ניט גוט זיין, אבער אויף דעם אנדערן איז דאס ניט שייך כלל. עס איז כדאי פינף טאג הארעווען צו פינף שעה א טאג ביגיעת בשר ויגיעת נפש אין השגה אלקית, מצד דעם בכך וואס מי קומט צו וועלן באמת טאן א טובה א אידן אין גשמיות ובפרט אין רוחניות. וסיים במאמר מורנו הבעש"ט נ"ע שאמר הוד כ"ק רבינו הזקן שקבל מר' מרדכי הצדיק (אחד מתלמידי מורנו הבעש"ט נ"ע הנסתרים, והאחד המיוחד בין שלשה תלמידי הבעש"ט נ"ע שהביאו דרכי מורנו הבעש"ט נ"ע ותורתו בחבל רוסיא הלבנה): אז עס קומט

לחפץ ר"ח ניסן, צה [אג"ק ח"ג ע' רצד]. בעזרתו ית' לעולם לא אשכח אותה השעה הבהירה, ראות פני קודש הקדשים מתמר ועולה בדביקות נפלאה בהטעימו,, א געטליכע זיסקייט". בה בשעה הבנתי במוחש מאמר הוד כ"ק רבינו הזקן בענין מרכבה (תניא פל"ד): שכל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפילו שעה אחת מלקשר דעתם ונשמתם לרבון העולמים. שפאצירן אין מענטאן ביים ברעג ים, אין יענעם הדרת הטבע, און זיין פארטיפט אין גועם אלקי, קוויקן זיך מיט געטליכע זיסקייט, דאס קען זיין נאר בא א עצמי, בא א רבי בן רבי, בא א מסירת נפש איד, בא אזא וואס והנה ה' נצב עליו, בא אזא וואס דער אור הנשמה איז בא אים מאיר בגילוי. שעה ארוכה הלכנו לאורך החוף, מבלי דבר דבר. כל העוברים עלינו והפוגשים בנו שמו לבם אל מראה פני הקודש, המאירים באור אלקי, ופתאום כמתעורר משינה פנה אלי, ויאמר: יוסף יצחק! הער! אט די אלע מעלות וואס מי האט אויסגערעכענט

אראפ א נשמה אויף דער וועלט און לעבט אפ בגשמיות ובפרט אין רוחניות.
 זיבעציג אכציג יאהר צוליב טאן א אידן א טובה בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

יום ששי	ז אדר א	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תרומה, ששי עם פירש"י.		
תהלים: לט"מנ.		
תניא: ומקדושה זו . . . מעט מעט.		
כל איש בישראל עליו לדעת, כי הוא שליח אדון כל למען הביא לפועל — בכל מקום שהוא — רצונו ית' וכוונתו בבריאת העולם, שהם להאיר את העולם באור תורה ועבודה, והוא ע"י קיום מצות מעשיות והשרשת מדות טובות.		

יום ששי
 חומש: תרומה
 תהלים: לט"מנ
 תניא: ומקדושה זו . . . מעט מעט

רעות, ע"י גלגולים וטלטולים בסיבות שונות. אבל האדם הישר, כלומר, איש ישראל המאמין בהשגחה פרטית ושומר תורה ומצות כהלכתן, השם מוחו ולבו לפקוח עיניו-גם עיני-הבשר- להסתכל במסלת הקדש, היא הנהגת ההשגחה הפרטית, ראה יראה כי אל אלקים הוי' צבאות מסבב סבות ומעלל עילות אשר בהן ועל-ידן האדם בעבודת השי"ת לאותו הגובה הראוי לו, וימלא תעודתו בחיים של תורה ועבודה באופן היותר נעלה.

צאג"י. כו אדר צ"ד [אג"ק ח"ג ע' ע]. כל איש בישראל עליו לדעת כי הוא שליח אדון כל ית' למען הביא לפועל - בכל מקום שהוא - רצונו ית' וכוונתו בבריאת העולם שהם להאיר את העולם באור תורה ועבודה, והוא ע"י קיום מצות המעשיות והשרשת מדות טובות. הרבה דרכים יש לו להקב"ה אשר בהן ועל-ידן באה לפועל השליחות האמורה; מהן הנראי' לעיני בשר למקריים או להזדמנות טובות, בטוב גשמי, ומהן הנראי' לעיני בשר להזדמנות

שבת	ח אדר א	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תרומה, שביעי עם פירש"י.		
תהלים: מד"ח.		
תניא: פרק כח. ואפילו . . . ממש עמו.		
<p>דער אלטער רבי האט אמאל אריינגערופען א יונגער מאן פון דעם פניד'ס תלמידים, און האט איהם גע- זאגט — מיט א ניגון, כדרכו — : „איד האב א מצוה פון ולמדתם אותם את בניכם, דו האסט א מצוה פון זו ומפרנס בני ביתו, לאמיר זיך בייטען א איד וועל דיר נעבען דו זאלסט קענען מקיים זיין דיין מצוה, און דו לערען מיט מיין זון — דאס איז געווען דער מיטעלער רבי — . און האט איהם מבאר געווען סדר הלימוד: דאס ערשטע לערענט מען אותיות א. ב. . . . וואס איז אז אלף — א פינטעלע פון אויבען, א פינטעלע פון אונטען, א קו באמצע א דאס איז אז אלף. א קינד מוז וויסען, אז דער אלף פון תורה איז דער יוד פון אויבען דער יוד פון אונטען מיט דעם קו פון אמונה וואס באהעפט זיי. נאך א נוסחא איז דא: „א יוד למעלה דאס איז די נשמה, א איד למטה דאס איז דער גוף און א קו של יראת שמים באמצע“.</p>		

ז. ט. ג. י. ב. א.

המסורה קמץ א א וכו' ישתדל עוד להסביר
לבנו הילד תמונת האותיות על ידי סימנים
וציונים, והגיד לו בלשון קודשו „תמונת אות
א' הוא יו"ד מלמעלה, יו"ד למטה וקו המחברם
באמצע“. וביאור לו אשר צריכים להשריש
בתינוק קדושת האותיות, הנקודות והטעמים
„אקינד מוז וויסען אז דער אלף פון תורה איז-
דער יו"ד פון אויבען, דער איד פון אונטען, מיט
דעם קו פון אמונה וואס באהעפט זיי“. וכן בכל
אות ואות הרי תמונתו נקודתו וטעמו מורים
הוראות אור כי טוב בקדושתו של הקב"ה תורה
וישראל. הנני דורש בשלומי, וחפץ לשמוע
ממצב בריאותו, הדו"ש ומברכו.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

לשועבעל רצ"ג. יב תמוז רצ"ב [אג"ק ח"ב
ע' תצא].

קבלה היא במשפחתנו, אשר הוד כבוד
קדושת רבינו הגדול (בעל השו"ע והתניא)
כאשר הגיע בנו הוד כבוד קדושת אדמו"ר
האמצעי לשנות חנוך, קרא לאחד מן מלמדי
תנוקות ואמר לו "רצוני לעשות אתך חליפין,
מצוה במצוה, אתה יש לך מצוה לפרנס את
בני ביתך, ואני יש לי מצוה ללמוד את בני
אותיות, נקודות וטעמים, הנה ונחליף מצוה
במצוה, אתה תלמד את בני ואני אתך לך חלק
צרכי פרנסת בני ביתך". וכאשר נאות המלמד
על תנאי החליפין, הזהירו כבוד קדושת
רבינו הגדול, אשר מלבד שילמד את בנו כפי

יום ראשון	ט אדר א	ה'תש"ג
אדר א' ב' אדר א'	שיעורים. חומש: תצוה, פרשה ראשונה עם פירש"י	
	תהלים: מט"ג.	
	תניא: פרק כט. אך . . . ל"ו ונסתו. . .	
	אז מען געהט אין גאס און מען טראכט משניות תניא,	
	און מ'זיצט אין קראם (סטאר) מיט א חומש, א תהלים, איז איצט איז דאס טייערער, ווי אין דער צייט, ווען אין גאס (סטריט) איז געווען ליכטיג באור תורה. מ'טאר ניט געהן אין גאס אליבא דקניא, מען דארף האבען תורה, מיט וואס צו געהן אין גאס.	

אחש"פ, רצה [סה"מ תשי"א-מלוקט-ע' 241 ואילך].
 איך האב שוין אמאל וועגן דעם גערעדט בארוכה, וואס עס איז געווארן א דיעה כוזבת, אז עס אין געווארן שינויי עתים און חילוף הזמנים. דאס איז א דיעה כוזבת. עס איז מער ניט ווי אין דעם מרובה מדה טובה, אז דער טוב וואס מען טוט איצט אז העכער. אז מען גייט אין גאס און מען טראכט משניות, תניא און מ'זיצט אין קראם מיט א חומש, א תהלים, איז דאס טייערער ווי אין דער צייט ווען אין גאס איז געווען ליכטיג באור תורה. אויך אין א ענין פון א לימוד זכות, על דרך ווי א עורך דין, א פרקליט וואס איז מלמד זכות, וואס הגם ער ווייס דעם לא טוב פון דעם נשפט אז ער איז א גנב, א גזלן מכל מקום געפינט ער א זכות. און אזוי איז אין א לימוד זכות רעכנט מען זיך מיט דעם בדורותיו, אין די תנאי החיים שלו.

יום שני	י אדר א	ה'תש"ג
אדר א' ב' אדר א'	שיעורים. חומש: תצוה, שני עם פירש"י.	
	תהלים: נה"ט.	
	תניא: והסיבה . . . ל"ו בשר אדם.	
	בברכת המזון קודם מים אחרונים אומרים על נהרות בכל, למנצח בננינות, אברכה, זה חלק.	
	ביום שא"א בו תחנון: שה"מ בשוב, לבני קרח, אברכה, זה חלק.	
אחר מים אחרונים וידבר אלי.		

לקאבלענין י"ב תשרי צה [אג"ק ח"ג ע' קמז].
 יודע ומקובל כי כל הכוונות שבתפלה הנה גם אלו שאין דעתם יפה לכוון הן מפני העדר הידיעה (שלא באשמתו), והן מפני שאין בכחו לזכור הכוונות פרטיות בעת התפלה, הנה מספיק אם מכוון בלבו כוונה כללית, והוא להיות דברי תפלתו נשמעים לפניו ית' עם כל כוונותיהם כמו שהם מבוארים בספרי קבלה. ברור הדבר

אז א איד שטעלט זיך דאוונען און טראכט אין הארצן: רבש"ע מיין תפלה זאל זיין פאררעכנט פאר דיר ווי איך וואלט מכוון זיין אלע כוונות שבקבלה, הנה זה עצמו די ומספיק, כי הוא ית' שומע תפלת כל פה. דהנה כתיב (דברים ד, ז) כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כהו' אלקינו בכל קראינו אליו, ותרגם ארי מאן עם רב די לי' אלקא קריב לי' לקבלא צלותי' בעידן עקתי' כה' אלקנא בכל עידן דאנחנא

מצלין קדמוהי. המעיין יראה כי התרגום פירש
 הב' ענינים דקרובים אליו וקראינו אליו, בהב'
 ענינים שבתפלה. דבתפלה הרי יש בו ב' ענינים:
 א' התפלה והבקשה במילוי צרכי האדם בבני
 חייה ומזונא, ב' התפלה שהיא עבודת אלקים.
 ופירש קרובים אליו בענין התפלה בעידן עקתי',

כוונתו בשרש מצות התפלה להתפלל בעת צרה
 ר"ל ולבקש הצורך ברפואה וכו' כידוע ענינו
 בדא"ח בארוכה. ובקראנו אליו פירש בכל עידן
 דאנחנא מצלין קדמוהי, בענין התפלה שהיא
 עבודת אלקים, וכמארז"ל אליו ולא למדותיו.

יום שלישי	יא אדר א	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: תצוה, שלישי עם פירש"י. תהלים: ס"סה. תניא: וכמאמר הל"ל . . . יל"ו האדם עצמו.</p>		
<p>ידוע ומקובל בענין הכוונות שבתפלה, אשר אלו שאין דעתם יפה לכוון, מפני העדר הידיעה או מפני שאין בכחם לזכור כוונות הפרטיות בעת התפלה, מספיק שיכוונו כוונה כללית: להיות תפלתו נשמעת לפניו ית' עם כל הכוונות הטבוארות בספרי קבלה.</p>		

למנוחה
 ושלום
 ורחמי
 וחסדי
 ורחמי
 וחסדי

כהוי' אלקינו בכל קראינו אליו, ותרגם ארי מאן
 עם רב די לי' אלקא קריב לי' לקבלא צלותי'
 בעידן עקתי' כה' אלקנא בכל עידן דאנחנא
 מצלין קדמוהי. המעיין יראה כי התרגום פירש
 הב' ענינים דקרובים אליו וקראינו אליו, בהב'
 ענינים שבתפלה. דבתפלה הרי יש בו ב' ענינים:
 א' התפלה והבקשה במילוי צרכי האדם בבני
 חייה ומזונא, ב' התפלה שהיא עבודת אלקים.
 ופירש קרובים אליו בענין התפלה בעידן עקתי',
 כוונתו בשרש מצות התפלה להתפלל בעת צרה
 ר"ל ולבקש הצורך ברפואה וכו' כידוע ענינו
 בדא"ח בארוכה. ובקראנו אליו פירש בכל עידן
 דאנחנא מצלין קדמוהי, בענין התפלה שהיא
 עבודת אלקים, וכמארז"ל אליו ולא למדותיו.

לקאבלענין י"ב תשרי צה [אג"ק ח"ג ע'
 קמד].
 וידוע ומקובל כי כל הכוונות שבתפלה הנה
 גם אלו שאין דעתם יפה לכוון הן מפני העדר
 הידיעה (שלא באשמתו), והן מפני שאין בכחו
 לזכור הכוונות פרטיות בעת התפלה, הנה מספיק
 אם מכוון בלבו כוונה כללית, והוא להיות דברי
 תפלתו נשמעים לפניו ית' עם כל כוונותיהם
 כמו שהם מבווארים בספרי קבלה. ברור הדבר
 אז א איד שטעלט זיך דאוונען און טראכט אין
 הארצן: רבש"ע מיין תפלה זאל זיין פאררעכנט
 פאר דיר ווי איך וואלט מכוון זיין אלע כוונות
 שבקבלה, הנה זה עצמו די ומספיק, כי הוא ית'
 שומע תפלת כל פה. דהנה כתיב (דברים ד, ז)
 כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו

יום רביעי	יב אדר א	ה'תש"ג
ה'תש"ג ב' אדר א' ג' אדר א'	שיעורים. חומש: תצוה, רביעי עם פירש"י.	ה'תש"ג ב' אדר א' ג' אדר א'
	תהלים: סו"סח.	
	תניא: זא"כ הוא . . . ג' ספי"ג.	
<p>כתיב מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו. יש לך אנשים שהם גדולי השם בחכמתם או בעשרם, אבל מתן אדם, כשהאדם נותן את האדם שלו באיזה התעסקות בהזקת הדת, הנה לא זו בלבד כי ירחיב לו, אלא עוד זאת כי לפני גדולים ינחנו.</p>		

לטובת הרבים. כתיב מתן אדם ירחיב לו, ולפני גדולים יעמדנו, יש לך אנשים שהם גדולי השם אם בחכמתם אם בעשרם, אבל מתן אדם, כאשר האדם נותן את האדם שלו באיזה התעסקות בהזקת הדת- ער גיט אוועק זיין ארט אויף דער התעסקות - הנה לא זו בלבד כי ירחיב לו, אלא עוד זאת כי לפני גדולים יעמידנו. ברית כרותה לתעמולה ועבודה במועצה חכמה ובקירוב הדעת שאינה חוזרת ריקם.

לקאהל. ה טבת צח [אג"ק ח"ד ע' רד]. דבר ברור הוא, אשר לב ישראל פתוח הוא לכל דופק ומעורר בשמירת התורה והמצוה. וגורל אחינו בני ובנות ישראל בידי המעוררים המה, וההתעוררות צריכה להיות במועצות חכמה ובקירוב הדעת, כי הלא גם ההוכחה צריכה להיות בדברי ידידות ובהרגש אהבה ובלשון חיבה, כמבואר בארוכה בד"ה אם רוח המושל בקונטרס ל', ובפרט דברי התעוררות שצריכים להאמר בהרגש חיבה ובהתמסרות

יום חמישי	יג אדר א	ה'תש"ג
ה'תש"ג ב' אדר א' ג' אדר א'	שיעורים. חומש: תצוה, חמישי עם פירש"י.	ה'תש"ג ב' אדר א' ג' אדר א'
	תהלים: סט"א.	
	תניא: ובפרט . . . ג' ננדי תמיד.	
<p>כמנחה א"א תחנון. אאמו"ר אמר: בא מיר אין ברור, אז א חסידישער איד זיצט אין בית המדרש, און לערענט אדער חזר"ט א חסידות ברבים, אין א שמחה כא די זיידעס, און זייער שמחה אין מספיק פאר איהם, קינדער און קינד'ס קינדער רוב טוב בגשמיות וברוחניות.</p>		

אשר כל עינינו הוא רק לעצמו, וגם אם לומד לפעמים עם הזולת הוא ג"כ לטובת עצמו, ויש אדם שיש לו ההרגש טוב או גוטיין געפיל והדבר שהוא טוב לו חפץ להנות גם את חבירו. ודבר זה הוא אחד מיסודי דרכי החסידות אשר הורו כ"ק אבותינו רבותינו הק' צוקללה"ה נבג"מ זי"ע, והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק צוקללה"ה

לנאויקוב י"ז מנ"א צ"ג [אג"ק ח"ב ע' תקמא]. מענת כ"ק אדמו"ר שליט"א על מכתבו (מכתבו שלחתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א למארינבאד ונתקבל מענה להעתיק ולשלוח לכבודו כי אין אצלו מי שיעתיק המכתבים). הכל תלוי ברצון, והעיקר בהרגש (גיפיל) יש לך אדם

שהי' מהמקורבים ביותר, ופעם בהיותו ביחידות שאלו רבינו בעניניו (כי ל"ע ירד אז מנכסיו) והתאונן והשיבו רבינו דוא זאגסט אלץ ואס דו דארפסט (דארפסט אפ צאלין חובות, דארפסט חתונה מאכין קינדער, דארפסט האבין אויף דער הוצאה) אויף ואס מי דארף דיך זאגסטו ניט, דיך דארפמען אז דו זאלסט מאכין ליכטיג דאין סביבה מיט תורה ועבודה שבלב, פרנסה און ואס דו דארפסט דאס דארף דער אויבערשטער ב"ה דיר געבין, טו ואס דו דארפסט ועט השי"ת טאן ואס ער דארף, (ספור זה שמעתי מאותו כפי ששמעו בכמה נוסחאות, כי ענין זה הי' עם איזה חסידים בזמנים שונים). כן הדבר איר זאייט דעם טאטינס אהסיד למדתם ת"ל הרבה דא"ח וזכיתם לשמוע ולפעמים גם דער הערט וכידוע ההפרש בין הערין און דער הערין, עליכם לעשות סביבה, ולא להתאונן בדברים שאין בהם ממש וכאמור כי הכל תלוי ברצון, והשי"ת יהי' בעזרכם בגו"ר. השי"ת יעזר לבנו שי' בפרנסה טובה בריוח גדול...

נבג"מ זי"ע הרבה לדבר אתי עמי בשבחן של העוסקים בלימוד חסידות ברבים, ויש לי הרבה רשימות וסיפורים בענין זה, ופעם אמר לי בא מיר איז ברור אז א חסידישער איד זיצט אין בית מדרש, און לערנט אדער חזר'ת בע"פ א חסידות ברבים איז א שמחה בא די זיידעס, און זייער שמחה איז מספיק פאר אים, און קינדס קינדער רוב טוב בגשמיות וברוחניות, וכמה פעמים התאונן שישנם בעלי צורה לעצמן וחסרים הרגש לעשות טובה לזולתן, ופעמים הראה לי על אנשים בינונים בצירוד עצמן, אבער דאס זאיינען זיי מענטשין זיי האבין אחוש טוב זיי לערנען חסידות ברבים. הוא אומר א חסיד מאכט אסביבה, און אויב ער מאכט ניט קיין סביבה, דארף ער גוט אטאפ טאן באי זיך אין פעקיל, ואס טוט זיך מיט עם אליין, און דאס אליין (ואס ער מאכט ניט קין סביבה) דארף אים צוברעכען וי אקינעלע, און פרעגין בא זיך ואס טו איך אויף דער ועלט, וסיים לי בהמעשה הידוע מא' החסידים הגדולים של רבינו הגדול

יום ששי	יד אדר א, פורים קטן	ה'תש"ג
רשימות	א"א תחנון.	
	שיעורים. חומ"ט: תצוה, ששי עם פירש"י.	
	תהלים: עב"עו.	
	תניא: ונמ מי . . . יל"ו ומעשה.	
	אאזמו"ר סיפר לאאמו"ר: די מאמרים וואס זיינען געדרוקט אין לקוטי תורה, האט דער טאטע (הצ"צ) אויסגעקליבען פון צוויי טויזענט מאמרים.	

רשימות

ה'תש"ג	טו אדר א, שו"פ קטן	שבת
<p>א"א אב הרחמים וצדקתך. שיעורים. חומש: תצוה, שביעי עם פירש"י. תהלים: עזיחה. תניא: עוד ישים . . . כמ"ש בזה"ק.</p>		
<p>רושמים על הלחם קודם ברכת המוציא, אבל נוהרים שלא לחתור.</p>		
<p>גם בקדוש על הפת אומרים סברי מרנו.</p>		
<p>אויף לעתיד לבוא שטעהט: אבן סקיר תזעק וכפיים מעץ יענה. איצטער שווייגט דער דומם, מ'טרעט אויף איהם און ער שווייגט. אבער עס וועט קומען א צייט אין דעם גילוי פון לעתיד, וואס דער דומם וועט אנהויבען ריידען, דערציילען, און ער וועט מאנען, אויב מען האט גייענדיג ניט געטראכט אדער גערעדט דברי תורה, פאר וואס האט מען אויף איהם געטראטען.</p>		
<p>די ערד וואס מען טרעט אויף איהר, ווארט טויזענטער יארהערען, פון ששת ימי בראשית, און עס טרעטען אויף איהר דערווייל כמה ברואים בעלי חיים כו', בין עס וועט דארט טרעטען א איד, צוויי אידען, און וועלען ריידען א דבר תורה. ובאם לאו — זאגט זי: דו ביזט דאך אויך ווי א בהמה.</p>		

דלעתיד לבוא. דעכשוו הנה החי צומח ודומם שותקים ואין אומרים מאומה, אבל לעתיד לבוא הנה אבן מקיר תזעק וכפיים מעץ יענה. איצטער שווייגט דער דומם, מי טרעט אויף איהם און ער שווייגט אבער עס וועט קומען א צייט אין דעם גילוי לעתיד, וואס דער דומם וועט אנהייבן ריידן, דער דומם וועט אנהייבן דערציילען סיפורים, און ער וועט מאהנען פארוואס האט מען אויף אים געטראטין, אז מי האט ניט גיטראכט, אדער גייענדיק ניט גירעדט קיין דברי תורה, פארוואס האט מען אויף אים געטראטין. און אזוי איז אז מי טראכט און מי רעדט דברי תורה פילט דער דומם, נאהר איצטער שווייגט ער און לעתיד וועט ער אלץ דערציילען.

שמח"ת תשג"ה [ספה"ש תשג"ה ע' 12].

לרד"מ. ב' מ"ח צ"ח [אג"ק ח"ד ע' קנא].
 והעולם הבא הגם שהוא עולם רוחני, נשמות ומלאכים, הנה בכל זה יש בו חלוקי מדריגות, בסדר והדרגה היכלות הצדיקים, ישיבות ותלמוד תורה'ס מתיבתא דרקיע, וישיבות פרטיות של כל הצדיקים והגאונים כמו בעלמא דין, דזהו פירוש עולם הבא, שבא אחר עולם הזה, דמי שהי' יושב בישיבה או מקושר לאיזה צדיק בעוה"ז הנה כן יהי' לעולם הבא. והנה הגם דעולם הזה ועולם הבא הנה מתאימים המה, דעוה"ז עם היותו גשמי הרי נראה ונגלה בו אלקות במוחש, והעוה"ב עם היותו רוחני הרי גם בו יש ציור גשמי בחלוקי מדריגות עליון ותחתון, בכל זה חלוקים המה זה מזה, דעולם הזה הוא עלמא דשקרא ואין אחד יודע מה בלבו של חברו, ועולם הבא הוא עלמא דקשוט. אשר כן הוא ההבדל בין עכשיו, זמן הגלות, להזמן

זקני החסידים האבען דערציילט, אז הוד כ”ק רבינו הזקן איז געקומען פון מעזריטש האט ער געזאגט א תודה דע מה למעלה ממך, ממך ובך הכל תלוי, עתיק דאצי’ ווארט אויף א אידן’ס דיבור של תורה. מלאכי מעלה ווארטען

אויף א ברכו, קדושה און אמן פון א אידען. די ערד וואס מען טרעט אויף איר ווארט פון ששת ימי בראשית ביז עם וועט דארטען טרעטען א איד, און זאגען א קאפיטעל תהלים, אדער צווי אידען וועלען ריידען צוזאמען א דבר של תורה.

יום ראשון	טז אדר א	ה'תש"ג
251	שיעורים. חומש: כי תשא, פ' ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים: עם פב.	
	תניא: פרק ל. עוד . . . 76 כמ"ש במ"א.	
	רבינו הזקן אמר: בתרומת המשכן היו זהב וכסף ונחושת. ולא הי' דבר המבריק זולת מראות הצובאות שמהן נעשו הכיור וכנו. הכיור וכנו הם הבאים באחרונה בכל כלי המשכן, ותשמישו הוא בראש כל עבודות המשכן, כי נעוץ תחלתו בסופן.	

וספר לאשתו כי אין לו במה לסלק את ההערכה. הלכה אשתו – חנה רבקה בת ביילא – ותמכור חלק מתכשיטי' ואת המרגליות. שלא בידיעתו, ותביא לו צרור זה ותאמר כי פה יש כל סכום ההערכה ותדרוש מאתו שילך תיכף למסור את הסכום לכ"ק. הוא אמנם רצה לחכות עד בא המשולח אבל בינתים קרה לו אסון שהלשינו עליו ויודעי דת אומרים שיהי' עליו עונש חמור בקנס גדול ולכן פחד שמא ילכו המעות וימחר ויביאם לכ"ק. כ"ק רבנו נשען על זרועות קדשו משך זמן מה בדבקות ואח"כ הרים את ראשו הק' ויאמר:

בית דינא בטל דינא, יתן ה' לך ולאשתך בנים ובנות ואריכות ימים לראת דורי דורות, יתן ויחזור ויתן לך ה' הצלחה בכל אשר תפנה, עושר ונשיאת חן בעיני כל רואיך. סגור את חנותך ותתחיל לסחור באבנים טובות ומרגליות.

התמים [התמים חלק ב' ע' 630]. כשהניח ר' גבריאל את צרור הכסף לפני כ"ק אדמו"ר צוה לו כ"ק אדמו"ר לפתוח את הצרור ולמנות את הכסף, ויראו והנה המטבעות מבריקות הנה כאלו אך זה עתה יצאו מבית היציקה ויפלא הדבר בעיני ר' גבריאל ולא ידע פשר הדבר. כ"ק רבנו הזקן נשען איזה זמן על זרועות קודשו ואחר כך הגביה ראשו הק' ויאמר: בתרומת המשכן היו זהב כסף ונחושת ולא הי' דבר המבריק זולת מראות הצובאות שמהן נעשה הכיור וכנו. הכיור וכנו הוא הבא באחרונה בכל כלי המשכן ותשמישו הוא בראש כל עבודות המשכן, כי נעוץ תחלתו בסופן. הגד לי – אמר כ"ק רבנו הזקן – מאין בא לך כסף זה. ויספר ר' גבריאל לרבנו הזקן אשר זה יותר מעשר שנים שאביו ואחיו וכל בני משפחתו רודפים אותו עד אשר הרסו את מצבו. אמנם הוא לא שת לבו לזה, וכעת בקבלו את ההערכה

יום שני	יו אדר א	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: כי תשא, שני עם פירש"י. תהלים: פנ"ז. תניא: והנה באמת . . . ט"ז-כתולדתו.</p>		
<p>א סך יאהרעו נאך פאר פעטערבורג (המאסר עם בשנת תקנ"ט), איז דער אלטער רבי אסא ארויס צום עולם און האט געזאגט: אין גן עדן דערהערט מען די טייערקייט פון עולם הזה. לא מיבעי מלאכי השרת, אפילו נאצלים הראשונים וואלטען אלץ אוועק, נענעבען פאר א אמן יהא שמ"י רבא פון א אידען, און ער זאגט בכל כחו כפירושו בכל כוונתו, היינו אז ער איז אינגאנצען אין דעם. דאס איז געווען דער גאנצער מאמר, און ער האט געפועלט אזא התלהבות והתלהטות בא די הערער, און א גאנץ יאהר האט מען געזאגט איש"ר מיט א ברען.</p>		

לפי
המנהג

אאוועקגעגעבן פאר א אמן יהא שמ"י רבא פון
 א אידן, אז ער זאגט בכל כוחו כפירושו בכל
 כוונתו, היינו אז ער איז אינגאנצן אין דעם. דאס
 איז געווען דער גאנצער מאמר, און ער האט
 גע'פועל'ט אז א גאנץ יאר האט מען געזאגט
 איש"ר מיט א ברען.

יט"כ צ"ט [סה"ש ה'תצ"ו ע' 319].
 א סאך יארען נאך פאר פעטערבורג איז
 דער אלטער רבי אמאל ארויס צום עולם און
 האט געזאגט: אין גן עדן דערהערט מען די
 טייערקייט פון עולם הזה. לא מיבעי מלאכי
 השרת, אפילו נאצלים הראשונים וואלטן אלץ

יום שלישי	יח אדר א	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: כי תשא, שלישי עם פירש"י. תהלים: פח"ט. תניא: והנה באמת . . . ט"ז באריכות.</p>		
<p>בברכה מעין שלש אם שתה יין ואכל פירות מן המינים, חותם: ועל פרי הנפץ ועל הפירות, בא"ו על פרי הנפץ והפירות (ולא "ועל" הפירות).</p>		

יום רביעי	יט אדר א	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: כי תשא, רביעי עם פירש"י. תהלים: צ"ז. תניא: וכל שלא . . . לט"ז הצדקה וכה"ל.</p>		
<p>החסידים, אפילו הבינונים, היו בקיאים בתנ"ך. ומנא מסודר הי' אצלם, אשר אחר לימוד שיעור משניות שאחרי תפלת שחרית, בשעת קפילת המו"ת הי' אומרים שיעור תנ"ך, באופן אשר במשך שלשה חדשים היו נומרים את התנ"ך.</p>		

לפי
המנהג
המקובל

לתו"ת. ד' חנוכה תש"ב [אג"ק ח"ו ע' קנא].
 כואב מאד הדבר שהתלמידים הקשישים יחיו אין להם שום ידיעה במקרא ורובם אינם יודעים אפילו את החומש עם פרש"י ומה גם את הנביאים וכתובים שאין להם מושג בזה כלל, ולמופת נכון הדבר אשר מי שהוא מועד ההנהלה ישאל – דרך אגב – בדבורו עם אחד התלמידים לתרגם לו איזה פסוק בכתובים או איזה מאורע האמור בנביאים. ומבהיל העדר היכולת שלהם בכתובה, לא רק רוע הכתב ושגיאות בכתבת התיבות אלא שבקושי אפשר

להבין מה הם כותבים. בזיון הוא לבן תורה שאינו יודע את התנ"ך בפירוש המלות דבר דבר על אופנו-החסידיים, אפילו הבינונים היו בקיאים בתנ"ך ומנהג מסודר הי' אצלם שאחר לימוד שיעור משניות אחר תפלת שחרית בשעת כפילת הטלית ותפילין היו אומרים שיעור תנ"ך באופן אשר במשך שלשה חדשים היו גומרים את התנ"ך – וכן בענין הכתיבה בושא היא וחרפה לבן תורה כאשר הפרוץ הן בכתב והן בלשון מרובה על העומד.

יום חמישי	כ אדר א	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: כי תשא, חמישי עם פירש"י.	תהלים: צוֹקֵן.	ה'תש"ג
תניא: ואפילו בכחי' . . . לט' ושנה כו'.		
ניט עבודה איז אז עבודה זאל זיין באמת, נאר אמת אליין איז אז עבודה, אז די נענעל זיינען אמת. וואס ווערסטו נתפעל? מדת האמת ראה (סנהדרין קיא. א) ונפל על פניו.		

סתו צ"ה [תו"מ רשימת היומן ע' שסח מ"סתו תרצ"ה"].
 עבודה זאל זיין באמת, נאר אמת אליין איז א עבודה, אז די נענעל זיינען אמת. מה אתה מש-
 "צוגעקומען א פערעלע: ניט עבודה איז אז תומם? מדת האמת ראה ונפל על פניו".

יום ששי	כא אדר א	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: כי תשא, ששי עם פירש"י.	תהלים: קדִיקָה.	ה'תש"ג
תניא: אבל באמת . . . בשנגות.		
שם חסיד הוא שם קדום הנמצא בדרז"ל גם על אדם הראשון (עירובין יח ב), והוא תואר השלימות וההפלגה אם בשכל או במדות או בשניהם יחדיו. אמנם בתורת חסידות חב"ד תואר חסיד הוא, מי שמכיר מהותו העצמי ומעמדו בידעת התורה ולימודה ומצבו בקיום המצות. יודע הוא מה שחסר לו ונותן לכ זדואג למלאות את החסר, ומרבה במשמעת בדרך קבלת עול.		

החסידות שיעור קבוע בכל יום ובפרט בשבת קודש, לקיים התקנות דאמירת תהלים בכל יום אחר התפלה כמו שנחלק התהלים לימי החדש, והתקנה דשבת מברכין, ומזמן לזמן לבא בכתובים להודיע מהנעשה בלימוד ובעבודה. אם הנ"ל חפצים להיות ברשימת המקושרים ורוצים לקיים את האמור בזה בבקשה לקבוע זמן – אם אפשר גם בימות החול ובפרט בש"ק – ללמוד דברי אלקים חיים, חסידות, ולתת להם הוראות במה שילמדו בינם לבין עצמם, ובפרט בקריאת השיחות, והשי"ת יהי בעזרם בגשמיות וברוחניות. יעזור לו השי"ת בהדרוש לו בגשמיות וברוחניות, יתמיד לשקוד בלימוד דברי אלקים חיים – חסידות – בעיון הטוב, וגם ישתדל להאריך בתפלה שעה ושתיים להתבונן בגדולת ה' ולהתעורר במדות שבלב לאהבה אותו וליראה מפניו ית' והשי"ת יהי בעזרתו בגו"ר. הדו"ש ומברכו.

מכ' כא' אדר צה' [אג"ק ח"ד ע' ערה].
אתמול הי' אצליר' יצחק שי' גיסו של ר' משה שי' שהי' אצלי בשבוע העברה, וגם היו אצלי גיסו מר אברהם יהודא שי' ועוד אחד – שלא הגיד לי את שמו – אשר אביו שי' הוא המתעניין בחברת יסודי התורה. נחוץ הדבר, אשר אלו החפצים להתקשר לחסידות חב"ד ידעו מהו ענינו של חסיד ע"פ תורת חסידות חב"ד, ומהו ענינו של מקושר עפ"י תורת חסידות חב"ד. והנה שם חסיד הוא שם קדום הנמצא בדרו"ל גם על אדה"ר (עירובין יח:) והוא תואר השלימות וההפלגה אם בשכל או במדות או בשניהם יחדו. אמנם בתורת חסידות חב"ד תואר חסיד הוא, מי שמכיר את מהותו העצמי ומעמדו בידיעת התורה ולימודה ומצבו בקיום המצות, יודע הוא מה שחסר לו, אבל הוא נותן לב ודואג למלאות את החסר ומרבה במשמעת בדרך קבלת עול. ותואר מקושר, ע"פ תורת חסידות חב"ד ענין ההתקשרות הוא, ע"י קביעות לימוד תורת

שבת	כב אדר א'	ה'תש"ג
	הפטורה : וישלח אחאב. שיעורים. חומש : כי תשא, שביעי עם פירש"י. תהלים : קויקו. תניא : פרק לא. והנה . . . משמחי לב.	
	אמור"ר כותב באחר סטאמרו : הא דסעודה שלישית היום לא נו', היינו שא"צ פת, אבל צריך לטעום איוה דבר, וא"ר יוסי יהא חלקי מאוכלי נ' סעודות.	
	תורת רבינו הזקן בתלת בואו לליאזנא : לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה. יתרון תפלת המנחה על התפלות דשחרית וערבית הוא בזה, שהיא באמצע היום, בשעה שבני אדם עסוקים ומטרודים בעניניהם, ומפסיקים לתפלת המנחה. וזהו : לעולם, עבודת האדם בעולם היא, שיהא אדם, שכל המאיר ופועל במידות, זהיר יאיר, היינו התנכרות הצורה על החוסר, וזה ניכר בענין תפלת המנחה.	

כשנאספו כל הקרואים ואתם גם הרבה בלתי קרואים נתמלא ביתו של ר' דובער המלמד – מקום מגורו של הרי"ש – ויאמר הרי"ש אחי! הנני נוסע על יו"ט לביתי – ברידער איך פאהר אויף יו"ט א היים. כל הנאספים לטשו עיניהם מבלי דעת מה הוא שח, ורק הישיש ר' שאול ליב אמר ברצינות, אתה חושב להגיע על יו"ט להתם. בודאי – ענה הרי"ש – אך חפצי להתפלל תחלה תפלת המנחה, ולפתע פתאום הרים הרי"ש עצמו ממשכבו וישב על מטתו ויבקש להשים כובעו על ראשו, וחגורתו במתניו ויאמר, זה יותר משבעים וחמש שנה אשר שנינו – אני והוא שאול ליב – שמענו מכ"ק אדמו"ר בתחלת בואו לליאזנא לאמר: - הרי"ש התאמץ לקום אבל לא יכול וישאר יושב על מקומו, ועל פניו הלבנים כשלא נראו כתימי אודם. – לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה, יתרון תפלת המנחה על התפלות דשחרית וערבית הוא בזה, שהיא באמצע היום, בשעה שבני אדם עסוקים וטרודים בעניניהם ומפסיקים לתפלת המנחה, וזהו לעולם עבודת האדם בעולם היא, שהיא אדם, שכל המאיר ופועל במידות, זהיר יאיר, היינו התגברות הצורה על החומר, וזה ניכר בענין תפלת המנחה.

מהרה ישמע רמ"ח [ולהעיר אג"ק אדמו"ר זי"ע חט"ז ע' פג ובהנסמן שם].
כ' מ"ח, תשי"ח
 במענה למכתבו מט"ז חשון, בו כותב בהנוגע לסעודה שלישית דש"ק. ולפלא שאלתו, כיון שהנדפס ב"היום יום" הוא כמו ששמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ונדפס בחיים חיותו בעלמא דין, וראה הנדפס שם גם לאחר ההדפסה. דא"ג המועתק שם בהנוגע לס"ש - כן הוא במאמר חסידות של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע ד"ה מהרה ישמע, תרמ"ח. כדרכו, אינו מזכיר דבר בהנוגע לפעולותיו על הזולת, אף שאפשר ללמד זכות שהרגל נעשה טבע שני, אבל כבר מבואר גודל הענין והדרישה בשניי טבעיות מדותיו, ובפרט שזהו מעניני החסידות, כמבואר בשיחות תרצ"ג (שמח"ת). ויהי רצון, שעכ"פ מכאן ולהבא תשתנה הנהגה זו. וחוששני ש"בהנוגע אל הזולת" הם גם זוגתו וב"ב שיחיו, ז.א. שאין מקדיש מזמנו ככל הדרוש בהנוגע להדריכם, בדרכי נועם וכו'. בברכה לבשו"ט בכל הנ"ל, ובשאר הענינים אודותם מזכיר.

התמים ח' מב' [התמים ח"ב ע' 794].

יום ראשון	כג אדר א	ה'תשי"ג
שיעורים.	חומש : ויקהל, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים : קח"ק.ב.	
	תניא : פרק ל"ב. והנה . . . מא' ועד קטן.	
	הרבנים ובעלי תורה נקראים עיני העדה וראשי אלפי ישראל, וכשהראש הוא בריא אזי גם הגוף בריא.	

לו מנוח. הנה ברור לנו אשר גופא בתר רישא גריר, וכשם שאסור לנו להונות עצמנו למצוא בעצמנו מעלות יותר מאשר ישנם אצלנו באמת, כך לאידך גיסא ג"כ אסור לנו להרבות

לקאואלענקא ז טבת רצא [אג"ק ח"ב ע' שו].
 ומה שכבודו כותב מה תקותי עד הנה ומה לפני לתקן בעניני הכלל שזה אין נותן

בדרך כלל לבד, כ"א לדבר עם כל אחד בפרטות ולהכנס במצבו ולהראות לו דרכי החיים כפי שצ"ל ע"פ התורה, אזי פועלים בודאי, ובפרט בענינים העקרים מעיקרי הדת, וכשפועלים על איש אחד הוא דבר גדול, וחברא חברא אית לי' וסוף סוף פועלים גם על הסביבה, אז עס ווערט ליכטיגער בחיי המשפחה שלו וממילא פועל גם על השאר. זהו הכל מה שצריכים לעשות, וצריך להעשות בסדר מסודר ולא בשפלות ונמיכות הרוח לומר מה אפעול ומה פעלתי.

בחיפוש חסרונות יותר מדאי הן בעצמנו והן בהזולת, והרבנים ובעלי תורה נקראים עיני העדה וראשי אלפי ישראל, וכשהראש הוא בריא אזי גם הגוף בריא. הנסיון הראה לנו אשר כשממעטים בחקירות ועובדים בסדר ובתוקף, והתוקף הוא בנעימות של תורה המלמדת אותנו להיות בימין מקרבת ושמאל דוחה ולא לשאת פנים, וכשחפצים לומר דבר מה אל הזולת צ"ל מפה לאזן בדברים רכים וקשים ובהתעוררות להבינו ולהסבירו, ולא לדבר רק

יום שני	כד אדר א'	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ויקהל, שני עם פירש"י. תהלים: קינ"קית. תניא: כי מאחר . . . מא' לבדה.</p>		
<p>אדמו"ר האמצעי ענה לר"ה פאריטשער על שאלתו, אם יחזור חסידות נם בעיירות שאנשיהם אין להם מושג בחסידות: דברי חסידות הערט די נשמה. וכתוב נוזלים מן לבנון, לבנון ל"ב נו"ן, חכמה ובינה שבנשמה. און אז די נשמה הערט, איז נוזל ונוטף אין דער הארת הנשמה וזאס איז מחי' דעם נוף, און עס ווערט א חזוק אין דעם ועשה טוב פון רמ"ח מ"ע און אין דעם סור מרע פון שס"ה מל"ת.</p>		

ישיבת אג"ק

למקום מגורו אשר רובא ככולא מהאנשים היושבים שם הם יראים ושלמים, אבל אין להם שום מושג בידיעת התורה בכלל, ובידיעת חסידות בפרט. הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי התעמק כשעה חדא, ואמר, דברי חסידות מעורר את הנשמה, ומצד הנשמה אב אחד לכולנו, אז מי רעהט חסידות הערט די נשמה, וכתוב ונוזלים מן לבנון, לבנון הם ל"ב ונו"ן, וחכ' ובינה שבנשמה, און אז די נשמה הערט איז נוזל ונוטף אין דער הארת הנשמה ואס איז מחי' דעם גוף און עס ווערט א חיזוק אין דעם ועשה טוב, פון רמ"ח מ"ע און אין דעם סור מרע פון שס"ה ל"ת. מאז ועד עתה עברו יותר על מאה ועשרים שנה הנה כמה אלפים ורבבות בישראל כן ירבו, נהנו לאורם של החוזרי

לקופערשטאק ט אייר, רצ"ה [אג"ק ח"ג ע' של].

בבוא הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי ברוסיא הלבנה והתיישב בליובאוויטש הי' הרה"צ הרה"ג החסיד ר"ה מן הראשונים שבאו לליובאוויטש, וישב בליובאוויטש משך איזה חדשים ומאת הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי יצא צו לכל האברכים הנוסעים לביתם אשר בדרך מסעם, יום או יומים ולחזור בשם אחד המאמרים חסידות אשר שמעו בליובאוויטש. בהיות הרה"צ הרה"ג החסיד ר"ה ביחידות אצל הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי טרם נסעו, ודבר מה שדבר, הנה קודם צאתו שאל את הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי מה יעשה בהפקודה האמורה, בהיותו עובר בעירות וישובים הקרובים

מאמרי חסידות, והתחזקו בעיני יראת שמים לתורה ברבים, ומדות טובות באהבת ישראל. וזריזות בקיום המצות מעשיות, קביעות עתים

יום שלישי	כה אדר א	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ויקהל, שלישי עם פירש"ו. תהלים: קיט, אשרי . . . מצותך מאד. תניא: וז"ש הלל . . . מא באריכות. הושיענו אחר שיר של יום אומרים הן בחול הן בשבת, יו"ט, ר"ה ויהכ"פ.</p>		

יום רביעי	כו אדר א	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ויקהל, רביעי. תהלים: קיט, מה . . . לא שכחתי. תניא: ומ"ש בנמרא . . . 82 חרדים. בשלשה כלי שרת — אהבת ה', אהבת התורה, אהבת ישראל — צריכים צעירים בני תורה לגשת לעבוד בכרם ה' צבאות, לקרב לב אחיהם לקיום מצות מעשיות וקביעות עתים לתורה — מבלי התחשב עם מחלת המפלגות. והאמת הנמור הוא, אשר לב ישראל הוא מעין מקור מים חיים, וברית כרותה לעבודה ותעמולה שאינן חוזרות ריקם.</p>		

צאג"י. ט"א. 3

ישראל, שהיא חמדה גנוזה בתוך תוכיות כל איש ישראל. בשלשה כלי-שרת אלז-אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל — צריכים צעירי בני תורה לגשת לעבוד בכרם ה' צבאות לקרב לב אחיהם הצעירים לקיום מצות המעשיות וקביעות עתים לתורה - מבלי התחשב עם מחלת המפלגות שרבים מן הצעירים נגפים בה ונמשכים - מבלי דעת - אחרי המפלגות השמאליות - והאמת הגמור הוא אשר לב ישראל הוא מעין מקור מים חיים וברית כרותה לעבודה ותעמולה שאינן חוזרות ריקם.

צאג"י. כו' אדר צד [אג"ק ח"ג ע' עא. שם ע' רצז].
 הצעירים בני-תורה ויראה-שמים צריכים למסור עצמם לשעבד מוחם ולבם לחזוק היהדות בקרב אחיהם הצעירים. ז.א אשר כל ה,,אני" שלהם הם צריכים לשעבד אל העבודה הצבורית להרבות חברים טובים לקביעות עתים לתורה ושמירת מצות המעשיות. הצעירים אשר חננם השי"ת בדעה ישרה, בשפה ברורה וברגשי לב אהבת ה' ואהבת התורה צריכים לשום לבם נפשם ומאדם לעורר בקרבם אהבת

ה'תש"ג	כז אדר א'	יום חמישי
<p>שיעורים. חומש: ויקהל, חמישי עם פירש"י. תהלים: קכ"קלד. תנאי: אבל מי . . . 82' אהבת ריעים. אאמו"ר אמר: אמת אין דער דרך המיצוע, א נטי' לימין אויף מחסיר זיין אויף זיך און געפינען אין זיך חסרונות, אדער עניני עבירות, וואס ניט ווי דער אמת אין, אדער א נטי' לשמאל, מקיל זיין זיך, מכסה זיין איינענע חסרונות, אדער מקיל זיין אין עניני עבודה מצד אהבת עצמו, זיינען ביידע פאלשע דרכים.</p>		

יום חמישי
 י"ז ניסן
 תש"ג

פנימית'דיקן דער הער, אז אמת אין דער דרך המיצוע א נטי' לימין אויף מחמיר זאין אויף זיך, און גיפינען אין זיך חסרונות, אדער עניני עבירות, ואס ניט וי דער אמת אין! אדער א נטי' לשמאל אויף מקיל זאין אין עניני עבירה, מצד אהבת עצמו, זאיינען ביידע דרכים פאלשע, אמת אין דער דרך המיצוע, תמימים גידיינקט, אז אמת אין דער דרך המיצוע, און איך בין איך ערב, אז דער ואס ועט גיין בדרך המיצוע, אין א עבודה יום יום, הן א יושב אהל כפי ענינו, און הן א בעל עסק כפי ענינו, בין איך ערב, אז ער ועט מצליח זאין. דברי צדיקים חיים וקיימים לעד, ובפרט אתם תלמידי התמימים אשר זכיתם לראות פני קדש הקדשים הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, הנה הדבר בעבודה בפועל אינו תלוי אלא בכך בהתקשרותכם הפנימי, להזכר אותן הדברי קדש אשר זכיתם לשמוע בעת היחידות, ולהתקשר בהם, ולחיות בהם, בחיות פנימי ועצמי, ואז טוב יהי' לכם ולבני ביתכם יחיו בגו"ר.

לפאריז. יד אלול צו [אג"ק ח"ג ע' תקעה].
 במענה על כתבו, בעניני עצמו הפרטיים ברוחניות, הנה בטח זוכר, או שמע מפי אלו תלמידי התמימים שהיו באותו מעמד, בשעה שהואיל הוד כ"ק אאמו"ר לשוחח עם תלמידי התמימים, פתח ואמר: הערט תמימים, אמת אין דער דרך המיצוע, אמת אין א קו ישר מתחלה ועד סוף, אמת אין דראיי אותיות ואס זאיינען א גלייכער שנירל ואס ציהט זעך, פון אנהייב ביז סוף סוף ממש, אלף פון אמת אין אני ראשון, תיו פון אמת אין אני אחרון, דער מם פון אמת אין ומבעלדי - זאגט ער אין זהר ובאמצעיתא - אין אלקים, ועלט, די שית אלפי שני אין דער אמצעיתא ואס אין נתהווה גיוארין דורך דעם שם אלקים בכח הוי' דער אמצעיתא פון עולם ומלאה מיט אלע נאצלים נבראים יצורים ונעשים, האבין צוויי סמיכות פון די ביידע זאייטין אני ראשון און ואני אחרון האלטין דעם אמצעיתא פון עולם אין עבודה אין אמת דער דרך המיצוע. הערט תמימים, און דער הערט, מי מוז דאס דער הערין אין א

יום ששי   **כח אדר א**   **ה'תש"ג**

שיעורים. חומש: ויקהל, ששי.
 תהלים: קלהילט.
 תניא: וגם המקורבים . . . דשבת.

בקריאת שמע שעל המטה: רבוש"ע הריני מוחל
 וכן למנצח נו' בכוא — א"א בשויו"ט, אבל צ"ל
 בשאר ימים שא"א בהם תחנון. בסיום הג' פרשיות
 אומרים תיבת "אמת". יעלו חסידים — פעם אחת,
 הנה מסתו — ג"פ, יברכך — ג"פ. בתקון חצות
 א"א למנצח נו' בכוא בימים שא"א בהם תחנון.

שבת   **כט אדר א, פרשת שקלים**   **ה'תש"ג**

הפטורה: ויכרות יהוידע נו', ומוסיפים פסוק ראשון
 ואחרון של הפסורת מ"ה.
 מברכים ר"ח אדר שני, אמירת כל התהלים בהשכמה,
 יום התועדות.
 שיעורים. חומש: ויקהל, שביעי עם פירש"י.
 תהלים: קמיקמד.
 תניא: פרק לג. עוד . . . באמונה זו.

באמירת לחיים יש שתי נוסחאות: (א) לחיים טובים
 ולשלום, וטעם הברכה — להיות כי בשתיית היין
 הנזכרת בפעם הראשונה בתורה היו תוצאות לא טובים
 — ויחל נח נו', ועץ הדעת נסן הי', ולכן מברכים
 שיין זה יהי לחיים טובים.

הרב המניד ממעזריטש הי' עונה לחיים ולברכה
 פעם בהתועדות שהי' נוכח רבינו הזקן, ענה רבינו
 הזקן: לחיים ולברכה. אחרי ההתועדות שוחחו
 החסידים בטעם נוסח זה, ששמעוהו אז פעם הראשונה.
 אחד החסידים אמר, אשר להיות כי נכנס יין יצא סוד,
 ובעבודה הוא התנלות המדות, לכן זקוקים לברכה.
 והנוסח הוא "לחיים ולברכה" — אותיות לברכה.
 הצ"צ אמר ע"ו: דאס קען זאנען א חסיד, וואס האָט
 געדאווענט און געטאָן אין עבודה דרייסיג יאָהר:

ע"פ
 23

הוא לא לטובה (אמר השואל: אצל נח? ואמר
 כ"ק אדמו"ר שזוהו עפ"י נגלה, אך עפ"י נסתר
 הנה במדרש איתא אשכול ענבים סחטה לו
 בעה"ד) ומאחר כי בין עפ"י נגלה ובין עפ"י
 נסתר הנה בפעם הראשונה שזכר היין בתורה
 היו תוצאות לא טובים, לכן מברכים בשתיית
 היין שהי' לחיים טובים, ולחיים ולברכה. הרב
 המגיד ממעזריטש הי' עונה לחיים ולברכה,

שש"פ צ"ז. [סה"ש תרצ"ו ע' 230].
 לשואל אצל הרב המשפיע. ומ"ש הלא
 יש שאל אחד מה הטעם למנהג החסידים
 שמשביבים בעת אמירת לחיים,, לחיים
 ולברכה", ולא כמנהג העולם שאומרים,, לחיים
 טובים ולשלום". והשיב כ"ק אדמו"ר כי שתי
 נוסחאות הן, והטעם שאומרים לחיים טובים
 ולשלום, כי בפעם הראשונה שזכר יין בתורה

מתפעלים ותמהים, להיות כי נכנס יין יצא סוד, ובעבודה הוא התגהלות המדות ויכול להיות מזה התגברות המדות להיפך ח"ו, לכן משיבים שיהי' לחיים ולברכה" – לב רכה. וכשסיפרו המענה לאדמו"ר הצ"צ אמר, אה! א געשמאק ווארט, דאס קען נאר זאגן א חסיד וואס האט דרייסיק יאר געדאוונט און געטאן אין עבודה.

והטעם לא ידעו ואין יודעים גם עתה. פעם היתה התוועדות שנוכח בה אדמו"ר הזקן, ענה אדמו"ר הזקן על אמירת לחיים, לחיים ולברכה, ואחרי ההתוועדות דיברו החסידים ביניהם מה הטעם לנוסח החדש, כי היתה זו להם הפעם הראשונה ששמעו המענה לחיים ולברכה, וענה אחד מהחסידים הזקנים, מה לכם

יום ראשון	ל אדר א, ר"ח	ה'תש"ג
שיעורי תורה	חומש: פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים: קמה־קנ.	
מגילת אסתר	תניא: פרק לר. והנה . . . מנ"כמ"ש לקמן.	
	אאמו"ר אמר: א חסיד מאכט א סביבה. אויב ניט, דארף ער נוט א טאפ טאן בא זיך אין פעקל, וואס טוט זיך מיט איהם אליין. און דאס אליין וואס ער מאכט ניט קיין סביבה — דארף איהם צוברעכען ווי א קינעלע (קינסן). און ער דארף פרעגען: בא זיך אליין: וואס טו איך אויף דער וועלט?	

אמר לי בא מיר איז ברור אז א חסידישער איד זיצט אין בית מדרש, און לערנט אדער חזרת בע"פ א חסידות ברבים איז א שמחה בא די זיידעס, און זייער שמחה איז מספיק פאר אים, און קינדס קינדער רוב טוב בגשמיות וברוחניות, וכמה פעמים התאונן שישנם בעלי צורה לעצמן וחסרים הרגש לעשות טובה לזולתן, ופעמים הראה לי על אנשים בינונים בציר עצמן, אבער דאס זאינען זיי מענטשין זיי האבין אחוש טוב זיי לערנען חסידות ברבים.

הוא אומר א חסיד מאכט אסביבה, און אויב ער מאכט ניט קיין סביבה, דארף ער גוט אטאפ טאן באי זיך אין פעקיל, ואס טוט זיך מיט עם אליין, און דאס אליין (ואס ער מאכט ניט קיין סביבה) דארף אים צוברעכין וי אקינעלע, און פרעגין בא זיך ואס טו איך אויף דער ועלט, וסיים לי בהמעשה הידוע מא' החסידים

לנאויקוב. יז מנ"א צ"ג [אג"ק ח"ב ע' תקמא].

מענת כ"ק אדמו"ר שליט"א על מכתבו (מכתבו שלחתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א למארינבאד ונתקבל מענה להעתיק ולשלוח לכבודו כי אין אצלו מי שיעתיק המכתבים).

הכל תלוי ברצון, והעיקר בהרגש (גיפיל) יש לך אדם אשר כל עינינו הוא רק לעצמו, וגם אם לומד לפעמים עם הזולת הוא ג"כ לטובת עצמו, ויש אדם שיש לו ההרגש טוב או גוטין געפיל והדבר שהוא טוב לו חפץ להנות גם את חברו.

ודבר זה הוא אחד מיסודי דרכי החסידות אשר הורו כ"ק אבותינו רבותינו הק' צוקללה"ה נבג"מ זי"ע, והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק צוקללה"ה נבג"מ זי"ע הרבה לדבר אתי עמי בשבחן של העוסקים בלימוד חסידות ברבים, ויש לי הרבה רשימות וסיפורים בענין זה, ופעם

הגדולים של רבינו הגדול שהי' מהמקורבים ביותר, ופעם בהיותו ביחידות שאלו רבינו בעניניו (כי ל"ע ירד אז מנכסיו) והתאונן והשיבו רבינו דוא זאגסט אלץ ואס דו דארפסט (דארפסט אפ צאלין חובות, דארפסט חתונה מאכין קינדער, דארפסט האבין אויף דער הוצאה) אויף ואס מי דארף דיך זאגסטו ניט, דיך דארפמען אז דו זאלסט מאכין ליכטיג דאיין סביבה מיט תורה ועבודה שבלב, פרנסה און ואס דו דארפסט דאס דארף דער אויבערשטער ב"ה דיר געבין, טו ואס דו דארפסט ועט השי"ת

טאן ואס ער דארף, (ספור זה שמעתי מאותו כפי ששמעו בכמה נוחסאות, כי ענין זה הי' עם איזה חסידים בזמנים שונים). כן הדבר איר זאיט דעם טאטינס אחסיד למדתם ת"ל הרבה דא"ח וזכיתם לשמוע ולפעמים גם דער הערט וכידוע ההפרש בין הערין און דער הערין, עליכם לעשות סביבה, ולא להתאונן בדברים שאין בהם ממש וכאמור כי הכל תלוי ברצון, והשי"ת הי' בעזרכם בגו"ר. השי"ת יעזר לבנו שי' בפרנסה טובה בריוח גדול...

יום שני   א אדר שני, ר"ח   ה'תשי"ג

שיעורים. חומש: פקודי, שני עם פירש"י.

תהלים: א"ט.

תניא: ומשחרב... 86' ה' לו.

ביעלה ויבוא: זכרנו ה"א בו — בית דנושה —
ופקרנו בו — בית רפוי' —

ויש לי הרבה רשימות וסיפורים בענין זה, ופעם אמר לי בא מיר איז ברור אז א חסידישער איד זיצט אין בית מדרש, און לערנט אדער חזרת בע"פ א חסידות ברבים איז א שמחה בא די זיידעס, און זייער שמחה איז מספיק פאר אים, און קינדס קינדער רוב טוב בגשמיות וברוחניות, וכמה פעמים התאונן שישנם בעלי צורה לעצמן וחסרים הרגש לעשות טובה לזולתן, ופעמים הראה לי על אנשים בינונים בציור עצמן, אבער דאס זאינען זיי מענטשין זיי האבין אחוש טוב זיי לערנען חסידות ברבים.

הוא אומר א חסיד מאכט אסביבה, און אויב ער מאכט ניט קיין סביבה, דארף ער גוט אטאפ טאן באי זיך אין פעקיל, ואס טוט זיך מיט עם אליין, און דאס אליין (ואס ער מאכט ניט קין סביבה) דארף אים צוברעכין וי אקינעלע, און

לנאוויקוב. יז מנ"א צ"ג [אג"ק ח"ב ע' תקמא].

מענת כ"ק אדמו"ר שליט"א על מכתבו (מכתבו שלחתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א למארינבאד ונתקבל מענה להעתיק ולשלוח לכבודו כי אין אצלו מי שיעתיק המכתבים).

הכל תלוי ברצון, והעיקר בהרגש (גיפיל) יש לך אדם אשר כל עינינו הוא רק לעצמו, וגם אם לומד לפעמים עם הזולת הוא ג"כ לטובת עצמו, ויש אדם שיש לו ההרגש טוב או גוטין געפיל והדבר שהוא טוב לו חפץ להנות גם את חבריו. ודבר זה הוא אחד מיסודי דרכי החסידות אשר הורו כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הרבה לדבר אתי עמי בשבחן של העוסקים בלימוד חסידות ברבים,

ב"ה דיר געבין, טו ואס דו דארפסט ועט השי"ת טאן ואס ער דארף, (ספור זה שמעתי מאותו כפי ששמעו בכמה נוחסאות, כי ענין זה הי' עם איזה חסידים בזמנים שונים). כן הדבר איר זאיט דעם טאטינס אחסיד למדתם ת"ל הרבה דא"ח וזכותם לשמוע ולפעמים גם דער הערט וכידוע ההפרש בין הערין און דער הערין, עליכם לעשות סביבה, ולא להתאונן בדברים שאין בהם ממש וכאמור כי הכל תלוי ברצון, והשי"ת יהי' בעזרכם בגו"ר. השי"ת יעזר לבנו שי' בפרנסה טובה בריוח גדול...

פרעגין בא זיך ואס טו איך אויף דער ועלט, וסיים לי בהמעשה הידוע מא' החסידים הגדולים של רבינו הגדול שהי' מהמקורבים ביותר, ופעם בהיותו ביחידות שאלו רבינו בעניניו (כי ל"ע ירד אז מנכסיו) והתאונן והשיבו רבינו דוא זאגסט אלץ ואס דו דארפסט (דארפסט אפ צאלין חובות, דארפסט חתונה מאכין קינדער, דארפסט האבין אויף דער הוצאה) אויף ואס מי דארף דיך זאגסטו ניט, דיך דארפמען אז דו זאלסט מאכין ליכטיג דאין סביבה מיט תורה ועבודה שבלב, פרנסה און ואס דו דארפסט דאס דארף דער אויבערשטער

יום שלישי	ב אדר שני	ה'תשי"ג
שיעורים.	חומ"ש: פקודי, שלישי עם פירש"י.	
	תהלים: י"ז.	
	תניא: ואם ירחיב . . . 86 כמ"ש לקמן.	
	הברכה צריכה לאיזה דבר שתאחו בו, וכמו המטר על שדה חרושה וזרועה, או היורה ומלקוש על תבואת השדה והכרם. אבל בשדה בור לא חרושה ולא זרועה, אין המטר יורה ומלקוש מביאים תועלת.	

צאנז 1953

דבר שתאחו בה, וכמו המטר על שדה חרושה וזרועה, או היורה ומלקוש על תבואת השדה והכרם, אבל בשדה בור לא חרושה ולא זרועה אין הגשם ומטר או יורה ומלקוש מביאים איזה תועלת.

לקארז נו' אד"ר צ"ח [אג"ק ח"ד ע' רעט]. ומי שאינו מקושר, ואינו חפץ להתנהג בדרכי החסידים, וללמוד תורת החסידות - ובפרט אלו המתנגדים לזה, כמו שנהגו מנהלים אחדים מבני גילו - הנני מסופק, אם הברכות שמברכים אותם יש בהם תועלת, כי הברכה צריכה לאיזה

יום רביעי	ג אדר שני	ה'תש"ג
שיעורים:	חומש: פקודי, רביעי עם פירוש	
	תהלים: יח"ב.	
	תניא: והנה בכל . . . 86 מסטרא דא	
<p>מענה הצ"צ לחסיד בקי בש"ס כו' ומשכיל גדול בחסידות: קבלת עול איז משנה דעם מהות. דורך קבלת עול פון א עבד פשוט, וואס בשעת ער שלאפט איז אויך ניכר דער עול העבדות זיינער, קען אפילו א למדן און א נאון אויך קומען צו דער מעלה און חשיבות פון א פראסטיתמיות'דיקען מסירתנפש איד.</p>		

ה'תש"ג
 ג' אדר שני
 יום רביעי

קלאהר ווערין ש"ס, - כי החסיד ר"ח הי' בקי בש"ס ומשכיל גדול בחסידות, והגם שהי' בעל עסק הי' רוב המעת לעת עוסק בתורה ועבודה, - ואחר הפסיקו בהתבוננות בינו לבין עצמו אמר כ"ק אדמו"ר: נאהר איין עצה איז דא, דאס איז קבלת עול, ווארעם קבלת עול איז משנה את המהות און דורך קבלת עול פון א עבד פשוט, וואס בשעת ער שלאפט איז אויך ניכר דער עול העבדות זיינער, איז יעמולט קאן אפילו א למדן און א גאון, אויך קומען צו דער מעלה און חשיבות פון א פראסט תמימות'דיקען מסירות נפש איד. וכל זה הוא מעלת דהיום לעשותם שהוא בעולם הזה דוקא, לפי דבעוה"ז אפשר גם כן לראות אלקות, זעהן געטליכקייט, וכמבואר בארוכה בביאור ענין ומבשרי אחזה אלוקה, שהאדם מחיות נפשו וגופו יודע משיג ומרגיש את החיות אלקי אשר בעולם, והיינו דגם שהעולם הזה הוא גשמי וחומרי מכל מקום יש בו חיות אלקי. והעולם הבא אם שהוא עולם רוחני נשמות, מלאכים, ואלקות בגלוי, דבעוה"ז האלקות הוא בהסתר, ובעוה"ב הנה האלקות בגלוי, בעוה"ז פילט מען געטליכקייט, און אין עוה"ב זעהט מען געטליכקייט.

לרבינוביץ ב' מ"ח צ"ח [אג"ק ח"ד ע' קמח].
 גזירת הקאנטאניסטן - אמר כ"ק אדמו"ר - הוא מעין מלחמת היונים שהיתה מלחמה רוחנית, ואין לשער גדול יקרת וחשיבות תפלתם והתהלים שלהם למעלה יותר מן המתפללים בכוונת האריז"ל, כי כל עבודתם הוא במסירות נפש ומצד אמונה פשוטה, בלי שום תערובת שכל וידיעה, ועיקר הכל הוא מס"נ. כשיבוא משיח צדקנו-אמר כ"ק אדמו"ר - וועט ער זעך קוויקין מיט די פראסטע מסירות-נפש אידין, און פאר זיי וועט זיין א בעזונדער היכל, וואס גאר גאר גרויסע בעלי מדע ועהלן זיי מקנא זיין, מי לנו גדול פון דעם רמב"ם וואס קומט צו צו אמונה פשוטה מתוך הכרה, איז ער מיט זיין גרויסן דעת, וועט זעך וואונדערן אויף די כחות רוחניים וואס אידין האבין, און דערהערין געטליכקייט, אזעלכע פארסטע מענטשין, פשוט'ע עמי הארצים זאהלין אזוי הויך דערגרייכין. החסיד ר' חיים - בנו של ר' שלמה דעם לקח בעקער מוויטבסק - אמר: רבי, ווי ווערט מען א פארסטער תמימות'דיקער מסירות נפש איד. והשיבו כ"ק אדמו"ר: וואס מיינסטו עס איז טאקע אפולע שווערער ווי

יום חמישי   **ד אדר שני**   **ה'תש"ג**

שיעורים. חומש: פקודי, חמישי עם פירש"י.
 תהלים: כניכת.
 תניא: פרק לה. והנה... ימד ועבודתם.
 זו חסידות ביום מיטעלען רבי'ן, איז געווען זייער
 שטיל, דאך פלעגט ער בשעת חסידות זאגען: שא.
 דער טאטע האט עם ערקלערט, אז דאס איז געווען
 אויף להשקית נביעת המוחין. און האט מיט דעם
 מבאר געווען דעם מאמר הזהר סבא דעתוהי סתים
 דשקית ושכיך.

יום ששי   **ה אדר שני**   **ה'תש"ג**

שיעורים. חומש: פקודי, ששי עם פירש"י.
 תהלים: כט"ד.
 תניא: והוא בהקדם... ימד בראשו עכ"ל.
 לימוד הנגלה לימוד החסידות ועבודה בפועל, כולם
 כאחד מוכרחים מה. ולא זו בלבד דאינו שייך לומר
 שהאחד ידחה או יודחה מפני חברו, אלא אדרבא הם
 מסייעים זה לזה, וכמאמר ולא עם הארץ חסיד —
 שצריך להיות לימוד הנגלה. איהו חסיד המתחסד
 עם קונו — שצריך להיות לימוד החסידות, ותכלית
 הלימוד היא הוא העבודה בפועל.

י"ח אדר ב' תש"ג

לרובין. יא שבט צ"ח [אג"ק ח"ד ע' רכב].
 במענה על מכתבו מיום י"ח לחדש העבר.
 גודל תשוקתו להתקשרות אמיתית יכול
 להשביע רק כאשר ילמוד מאמרי חסידות
 שאמרתי וכתבתי, ודבר זה נקרא היכרות כי
 בראיית פנים בלבד לא סגי. ובדבר שאלתו
 בענין לימוד הנגלה ולימוד החסידות ועבודה
 בפועל הנרצה, ואינו יודע איך לסדר זמנו או
 לדחות איהו מהם מפני חברו. שלשה אלה הנה
 כלם כאחד מוכחים המה, ולא זו בלבד דאינו
 שייך לומר שהאחד ידחה או יודחה מפני חברו,
 אלא אדרבא הם מסייעים זה לזה, כמאמר ולא
 עם הארץ חסיד שצריך להיות לימוד הנגלה,
 ואמרו איהו חסיד המתחסד עם קונו שצריך
 להיות לימוד החסידות, ותכלית הלימוד היא
 היא העבודה בפועל. העבודה בפועל אין לה

קבע בשעות היום, אם שעה או שתיים או חצי
 שעה, רק צריכים לתת על זה כמה זמן שדרוש,
 אמנם יכול הוא העובד לקיים בפועל בקבלת
 עול, ולאט לאט יבאר ויסביר לעצמו בהכרח
 ענין זה, או לקבוע ימים מיוחדים שבימים ההם
 יתעסק בעבודה שבלב בתפלה, ומסוגל לזה
 יותר יום ש"ק. אבל דבר הלימודים הן בנגלה
 והן בחסידות, יש להם קבע במשך שעות היום,
 וכל אחד לפי מהותו יכול לדעת כמה שעות
 ילמוד נגלה וכמה שעות ללמוד חסידות,
 וטוב יותר לשאול אצל הרב המשפיע. ומ"ש
 הלא יש לפניו ש"ס גדול והרבה פוסקים מה
 שמוכרח ללמוד כו', כתיב לב חכם לימינו כו'
 צריכים לדעת מה שכבר למד ולהיות בשמחה
 על זה שכבר למד, ולא להתבהל ממה שעוד
 צריכים ללמוד כמארו"ל ראשון ראשון משבר

כנפיו. ובדבר שאלתו מה חילוק יש בין מלפנים ידעו שהם חולים, ובא מורנו הבעש”ט הרב המגיד ממעזריטש וכ”ק אדמו”ר הזקן ואחריהם הוד כ”ק אבותינו רבותינו הק’ זצוקלה”ה בשם כ”ק אדמו”ר שליט”א.

שבת	ו אדר שני	ה'תש"ג
		הפסורה : ותשלם כל המלאכה. בברכות הפסורה אומרים תמיד : נאמן ורחמן אתה! תושע ותשמה. שיעורים. חומש : פקודי, שביעי עם פירש"י. תהלים : להלל. תניא : והנה ביאור . . . והמשכיל יבין.
		מקובל אצל זקני אנ"ש : ספר התניא הוא לקומי עצות מה שענה רבינו הנדול לאנ"ש על יחידות בשנות תק"מ"הק"ו. בקיץ תקנ"ב התחיל לסדר את ספר התניא בצורתו כמו שהוא עתה לפנינו. תקנ"ג כבר היו העתקות רבות ממנו, ובמשך הזמן נשתבשו, וגם התחילו לזייפו. ומהאי טעמא נדרזו רבינו למסרו לרפוס. יש נ"א : עשרים שנה כתב רבינו את ספרו התניא, ודייק בכל תיבה ותיבה. בשנת תקנ"ה כבר הי' צרוף וזקוק, ואז נתן רשות להעתיקו, וכשרבו ההעתקות ונשתבשו מסרו לרפוס.
		הצ"צ סיפר אשר, בר"ה הראשונה לחייו — שנת תק"ז — אמר רבינו הנדול דרוש משביעין אותו תהי צדיק כו', והוא הוא שלשת פרקים הראשונים של ספר התניא.

תניא
(לרפוס וזקוק)

(עיין אבוה"ח [אבות החסידות] מהדו"ק) והוא מעצות שענה אדמו"ר הזקן לאנ"ש על רשימותי [תו"מ רשימת היומן ע' שג "יחידות" בשנות תק"מ-תק"ז, ומאמרים דא"ח מ"י"ט כסלו צ"ג ריגא"ס ג]. שלו.

ספר התניא - הוא מקודם פטרבורג.

יום ראשון	ז אדר שני	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: ויקרא, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: לט"מג. תניא: פרק לו. והנה . . . 90' ואפסי עוד.		
<p>אז מעו נעהט אין גאס דארף מען טראכטען דברי תורה צי אין מחשבה צי דבור, דאס ווענדט זיך, צי מען מעג ע"פ דין ריידען דארטען דברי תורה. אבער אז ער נעהט און איז ניט פארנומען אין דברי תורה, זאגט איהם דער שטיין אויף וועמען ער טרעט: בולדא (גולם) וואס טרעסטו אויף מיר? מיט וואס ביזטו העכער פאר מיר?</p>		

יום שני	ח אדר שני	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: ויקרא, שני עם פירש"י. תהלים: מר"מח. תניא: והנה תכלית . . . ימ" במציאות.		
<p>אאמו"ר כותב באחד ממכתביו: טובה פעולה אחת מאלף אנחות. אלקינו חי ותורה ומצות נצחיים הם, עזוב את האנחה ושקוד בעבודה בפועל ויחנך האלקים:</p>		

לנחם את הקונן, פתגם הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע באחד ממכתביו אלי, לאמר: טובה פעולה אחת מאלף אנחות, אלקינו חי ותורה ומצות נצחיים המה, עזוב את האנחה ושקוד בעבודה בפועל ויחנך האלקים. דברי עבד הוי' חיים וקיימים, והמוחש היומי תאמתהו במאות אלפים ורבבות מופתים חיים, ואז הלא אין הדבר תלוי אלא בנו, מה טוב הוא לאדם הבינוני העושה לפי כחו ויכולתו, ומה איומה היא האחריות להאיש אשר כאלו עומד בראש בסיבה מסכות תמים דעים, והאחריות הגדולה הלזו תמוץ את לשד העצמות, ורק בהתקוה לרחמי השם כי לא כלו, יתנחם ויתעדד.

לרייזיק, ה' אד"ש פט [אג"ק חלק טז בע' תלז] הכלל, חללה של עולם מלאה רעל וארס נורא, מה רבו חללי המעופפים אל אשר לעולם לא יגיעו, ומה גדלו מספרי הקרבנות העולים יום על מזבח ההז' ותקות שוא. ועלינו לקונן קינה ארוכה לא רק על ענף מהאילן של הדור הקודם, כ"א גם על עלה וחציר, כי טובים המה מהאגסים שקדים ורמונים של הדור ההוה, ואת אשר יהי בדור הבא מי ישורנו? מחשבות ורעיונות כמו אלה ממלאים מוח ולב איש הבינים כלומר העומד באולם בין שני העולמים דדור הקודם וההוה, וחושב מחשבות על דבר אחרית הימים בדור הבא, אשר גורלו תלוי רק בגרעיני הזריעה ובנטיעה. אחת יוכל

יום שלישי	ט אדר שני	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: ויקרא, שלישי עם פירש"י.	תהלים: מטנד.	
תניא: ולזה נתן . . . ימי מהאר"י ז"ל.		
בברכת בורא נפשות אומרים על כל מה שבראת — הכ"ף בחולם ולא בקמץ. גודל התשוקה להתקשרות, יכול להשביע רק כאשר ילמוד מאמרי החסידות שאומר הרב וכותב, כי בראית פנים בלבד לא סני.		א ב ג

יא שבת צח [אג"ק ח"ד ע' רכ"ב]. עיין לעיל ב"היום יום" דה' אד"ש

יום רביעי	י אדר שני	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: ויקרא, רביעי עם פירש"י.	תהלים: נהנט.	
תניא: וגם כבר . . . ע"ז מחייהו כו'.		
טרם הנסיעה ממקום מדורו יסדר א חסידישען פאר בריינגען, ויקבל ברכת הפרידה מחבריו הטובים, וכמאמר הידוע: חסידים זעגענען זיך ניט, ווייל סען פאהרט זיך קיינמאל ניט פאנאנדער, וואו מ'איז — איז מען איין משפחה.		א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד טו טז יז יח יט כ

לקצנעלסאן. טו' אדר צ'ח [אג"ק ח"ד ע' רנז].
במענה על מכתבו מי"ב לחדש זה, על אדות
נסיעתו עם זוגתו ובתם יחיו לאה"ק תובב"א
צלחה, נכון הדבר במאד, והשי"ת יצליח את
דרכם בנסיעה כשורה, ויבאו למחוז חפצם
ויסתדרו בסדר חיים טובים עם ילידיהם יחיו,
ויזמין השי"ת שדוכים טובים עבור בנותיהם
יחיו ויראו רוב נחת ביו"ח שי'. טרם נסיעתו
צלחה מווארשא בטח יסדרו בביהכנ"ס א

חסידישען פארבריינגען, ויקבל ברכת הפרידה
מחבריו הטובים יחיו, וכמאמר הידוע: חסידים
זעגענען זיך ניט, וויל מען פארט זיך קיינמאל
ניט פארנאנדער, וואו מען איז, איז מען איין
משפחה. אתענין לדעת לאיזה מושב באה"ק
תובב"א הוא מתכוון לנסוע, ובטח יכתוב לי
מביאתם צלחה. ובכל מקום בואם הנה בעזה"י
ימצאו מידידינו אנ"ש שי', אשר יקרבוהו
באהבת ריעים ואהבת אחים והשי"ת יהי' בעזרו
בגו"ר. הדו"ש ומברכו.

יום חמישי	יא אדר שני	ה'תש"ג
<p>תענית אסתר מוקדם. סליחות, אבינו מלכנו. מחצית השקל. שיעורים. חומש: ויקרא, חמישי עם פירש"י. תהלים: ס"ה. תניא: רק שאח"כ . . . ארצך וגו'.</p>		
<p>חסידות כוללת שני ענינים עקרים: (א) הבנת כל הלכה בשרשה ומקורה העצמי ברוחניות, היינו בספירות ומדרגות בכל עולם ועולם לפי ענינו כמבואר בדא"ח. (ב) הבנת ענין כל הלכה בעבודה, היינו שהגם שהיא חכמה ושכל אלפי ודין התורה, מ"מ צריך למצוא בזה ענין בעבודה בהנהגת האדם בחיי עולם זה.</p>		

ישנה נתיב

הלכה בשרשה ומקורה העצמי ברוחניות, היינו בספירות ומדרגות בכל עולם ועולם לפי ענינו כמבואר בדא"ח (ונוכר בד"ה ויעבר, פקודי רפ"ט). (ב) ענינו בעבודה, היינו דמכל דבר הלכה הגם שהיא חכמה ושכל אלפי, ודין התורה, מ"מ צריכים למצוא מזה ענין בעבודה בהנהגת האדם בחיי עולם זה.

ועל דרך דוגמא בענין הקרבנות, כתיב אדם כי יקריב מכם קרבן לה', שפירושו הוא אדם כי יקריב, בכדי דער מענטש זאל ווערן גענטער צו גטליכקייט, מכם קרבן להוי', פון אייך אליין איז דאס אפטייגיק איר זאלט ווערן גענטער לה', דורכדעם וואס איר וועט מקריב זיין אייער שור וכו' דאס הייסט דעם יצר הרע (כמבואר בקונט' התפלה תר"ס).

ובזה יובן מה שהקשו המפרשים הלא רוב הקרבנות באים על החטא, וא"כ מה מועיל הבאת הקרבן מן הבהמה, אלא שהכוונה העיקרית היא, דמי שמביא הקרבן צריך לידע אשר לפי חטאיו הי' ראוי שיעשו בו כל המעשים שעושים עם הבהמה, אלא שבחסדי השי"ת ובחמלתו הבהמה היא חליפתו.

וזהו ענין הוידוי דברים שצריך להיות בהובאת הקרבן, והוא התשובה והחרטה על

תרפ"ט, שקידה [סה"ש תרפ"ט ע' 72]. בענין השקידה הרבה טועים לחשוב כי השקידה היא רק בזמן בלבד, וע"פ חשבון דשכל אנושי כן הוא כי ט"ו הוא יותר מכמו י"ב, וי"ז הוא מרובה מכמו ט"ו. אבל אמת הגמור הוא כי השקידה האמיתית היא ברוחניות, היינו המסירה והנתינה, די איבערגעגעבענקייט אל ענין הלימוד. והמסירה ונתינה היא בדרך ממילא שומרת את הזמן. ובעומק יותר ענין השקידה הוא החיות בהלימוד די לעבעדיקייט אין דעם, כמאמר העולם ער לעבט אין דעם, או כמו שאומרים דאס איז זיין לעבן, והיינו דגם שהוא בזמן לא מרובה, אבל הוא בחיות, ניט נאר די צייט איז עיקר נאר די לעבעדיקייט - דער אינטערעס דאס איז דער עיקר. זאת אומרת אשר השקידה האמיתית היא מסודרה באופן כזה שגם זמני המנוחה הנק' אפרוהען ושמירת הסדר באכילה ושת"י המה נכנסים בענין השקידה. וכן הוא עפ"י דרכי העבודה של תורת החסידות, אשר נודע כי תורת החסידות אינה ענין של מפלגה כמו שתופסים העולם לאמר זה חסיד וזה מנגד.

אלא חסידות היא פנימית התורה וחיותה, וכוללת שני ענינים עיקרים: (א) הבנת כל

כל הענינים הלא טובים שעשה, אשר עי”ז הוא עוזב את רצונותיו הקודמים, וכתוב ומודה ועוזב ירוחם. וכמו שהוא בענין הקרבנות הנה כן הוא בעל דבר הלכה שלומדים צריכים למצוא ענין טוב בשה בהנוגע לכירור המדות.

יום ששי	יב אדר שני	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ויקרא, ששי עם פירש"י. תהלים: סו"סח. תניא: פרק לו. והנה . . . בעבירה ח"ל.</p>		
<p>דער אנהויב פון פרשות הקרבנות איז: אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. עם האט דאך געדארפט שטיין אדם מכם כי יקריב גו'. זאגט דער אלטער רבי: אדם כי יקריב, בכדי אז א מענטש זאל ווערען געהנטער צו השי"ת איז מכם קרבן לה', פון אייך אליין דארף זיין דער קרבן, מקריב זיין זיין אייגענע בהמה, דעם יצר הרע וואס ווערט אנגערופען: נפש הבהמית.</p>		

וואס איז
 דער
 קרבן

נפש הבהמית. דער יצר טוב ווערט אנגערופן נפש אלקית וויל דער יצר טוב רעדט איין דעם מענטשן ער זאל לערנען, דאוונען, מקיים זיין מצות און טאן מעשים טובים און בכלל זיין אפגעגעבן צו רוחניות, דערום איז דער נאמען פון יצר טוב נפש אלקית א נפש וואס רעדט איין און ציט צו געטליכקייט, דער יצר הרע רעדט איין דעם מענטשן צו וועלטליכע זאכן און פערשידענע רייכטום פערגעניגענס, עסן, טרינקען, קליידער און פערשידענע רייכטום פערגעניגענס, ווערט דער יצר הרע אנגערופן נפש הבהמית, א נפש וואס רעדט איין דעם מענטשן און ציט אים צו גשמיותדיקע זאכן ווי א בהמה וואס ווייס מער ניט ווי עסן און טרינקען און אנדערע קערפערליכע זאכן, און דאס מיינט די ווערטער מכם קרבן להוי', פון אייך אליין בעדארף איז אין דעם מענטשן גופא, דער מענטש בעדארף מקריב זיין זיין אייגענע בהמה וואס ער האט אין זיך, דאס מיינט דעם יצר הרע וואס ווערט אנגערופן

ושאבתם תש"א [סה"מ קונטרסים ח"ב ע' תנ].
 און דאס איז וואס אין אנהויב פון פרשת הקרבנות אין דער הייליגער תורה זאגט השי"ת אדם כי יקריב מכם קרבן, להוי', א מענטש וואס וועט בריינגען פון אייך א קרבן צום הייליגן נאמען פון בעשעפער. ריכטיג האט דער אויסשפראך געדארפט זיין אדם מכם כי יקריב קרבן להוי'. א מענטש פון אייך וועלכער וועט בריינגען א קרבן להוי', פארוואס זאגט השי"ת דעם אויסשפראך אדם כי יקריב מכם קרבן להוי'. זאגט דער אלטער רבי, אדם כי יקריב בכדי א מענטש זאל ווערן געהענטער צו השי"ת איז מכם קרבן להוי', פון אייך אליין בעדארף זיין דער קרבן צום הייליגן נאמען פון בעשעפער, דאס מיינט אז דער ענין פון קורבנות איז אין דעם מענטשן גופא, דער מענטש בעדארף מקריב זיין זיין אייגענע בהמה וואס ער האט אין זיך, דאס מיינט דעם יצר הרע וואס ווערט אנגערופן

שבת	יג אדר שני, פרשת זכור	ה'תשי"ג
<p>הפטורה: כה אמר ה'. אומרים אב הרחמים, א"א צדקתך. שיעורים. חומש: ויקרא, שביעי עם פירש"י. תהלים: סט"א. תניא: ומעות . . . מזי התפלה.</p>		
<p>לפי דעת ר"י</p>	<p>ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, שרפו ידיהם מדברי תורה. או מ'וערט שוואך אין תורה, וואס דער לימוד התורה איז דאך על מנת לעשות ולקיים, קומט עמלק און קיהלט אפ דעם אידעו, וילחם עם ישראל, ר"ת יש ישיים רבוא אותיות לתורה, — דכל אחד מישראל יש לו אות אחת בתורה, ולכן נהלו כל ישראל לכתוב אות בתורה, — און עמלק מאכט קאלט קדושת התורה. והעצה לזה בחר לנו אנשים, אנשי משה, ואתפשטותא דמשה בכל דרא, שבכל דור יש ראשי אלפי ישראל. וצא הלחם בעמלק ל' יחיד, לפי שהתורה היא נצחית בכל דור ובכל זמן ובכל מקום בשה.</p>	

בתורה, אבל עמלק לוחם עם ישראל. וזהו שנזכר כאן ישראל, דעמלק הוא לוחם עם קדושת התורה, ער מאכט קאלט פון קדושת התורה, ער מאכט קאלט פון קדושת האותיות שבתורה, און זאגט וואס דארף מען לערנען מיט קינדער אותיות כמו שלמדו בדורות הראשונים, אלא ח"ו ככל הגוים בית ישראל ללמוד רק ההברות והמבטאים בלבד אשר בזה מקרר קדושת אותיות התורה. וכמו שאנו רואים במוחש דע"י לימוד החדש מקררים את לב התלמידים. ומנהג ישראל ללמוד בהתחלה אותיות התורה, הוא עצמה תורה. ובזה קובעים בלב התינוק קדושת התורה ויראת שמים. וזהו וילחם עם ישראל, עמלק האלט מלחמה מיט דעם ישראל, והסבה לזה הוא מה שרפו ידיהם מן התורה. והעצה לזה הוא בחר לנו אנשים, אנשי משה, משה הוא ראש אלפי ישראל, ואתפשטותא דמשה בכל דרא, שבכל דור ודור יש ראשי אלפי ישראל כמ"ש בתניא פ"ב. וזהו וצא הלחם בעמלק, אמר צא לשון יחיד, לפי שהתורה נצחית היא בכל דור ובכל זמן ובכל מקום

ויבא עמלק ר"ץ. [סה"מ תש"ט ע' 41].
 דכל ענינו של עמלק הוא לקרר את ישראל, שמטיל ספקות בכל עניני הנסים. והסבה לזה הוא רפידים שרפו ידיהם מן התורה, דבתורה כתיב דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותי שלום, תורה איז וואס בריינגט דרכי נועם אין הנהגות טובות אז לבד וואס מי ווייס ווי מי דארף טאן א מצוה, דיש כמה שאינם יודעים דיני התורה בההלכות הרגילות כמו נט"י ועוד, הנה דרכי התורה הם דרכי נועם בהנהגת בני אדם וכל נתיבותיה שלום ואחוה בין אדם לחבירו. וזהו שהגורם הכל הוא הרפידים היינו העדר העבודה בלימוד התורה בקביעות עתים ודיבוק חברים. וזהו ויבא עמלק וילחם עם ישראל, דהמקום וזמן שעמלק בא בכחו בחוצפה נגד אלקות ונגד התורה ומתחזק ללחום עם ישראל הוא ברפידים דוקא, היינו בהמקום דישראל רפו ידיהם מהתורה. דישראל הוא ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה, דכל אחד מישראל יש לו אות בתו', ולכן נהגו כל ישראל לכתוב אות בתורה, לפי שכל אחד מישראל יש לו אות

בשוה, ואל יאמרו כי נשתנו העתים הזמנים והמקומות, אלא צא הלחם בעמלק המקרר, ולא אמר עם עמלק, ניט מלחמה האלטען מיט די קאלטקייט, נאר מלחמה האלטען מיט דעם וואס מאכט קאלט. והוא להסיר את הרפידים ולחזק ידי לומדי התורה ברבים, תורה אור בקיום המצות. והיא הכלי לשפע ברכת אלקים בכל טוב רוחני וגשמי.

יום ראשון	יד אדר שני, פורים	ה'תשי"ג
	בקריאת המנילה קוראים: (ח. יא) להשמיד להרג להשמיד ולהרג.	
	(ט. ב) ואיש לא עמד בפניהם ואיש לא עמד לפניהם. באמירת "אנת הפרים הזאת", "אנה פ השנית" מנענעים את המנילה.	
	נוסח שושנת יעקב: ברוכים כל הצדיקים. שהחינו גם ביום.	
	שיעורים. חומש: צו. פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: עביעו.	
	תניא: זאת ועוד. . . . . והחומרי.	
	במנלה שכתב אאזמו"ר לא נכתבו עשרת בני המן בעמוד בפ"ע. וכו' לא כל העמודים מתחילים בתיבת "המלך". בתו"א ביאור ד"ה יביאו לבוש סעיף המתחיל והנה בחי' לבוש צ"ל: "והיא בחי' פני וזו היא המסתתרת.. שהיא בחי' עתיק בחי' סדכ"ס". ויש נ"א: "והנה בחי' ביום ההוא הוא בחי' בינה אימא עילאה המקנת בבריאה בכורסיא אכן מל' דאצילות נעשה עתיק לבריאה שנעתק ונבנה מבריאה ואינה באה בהתגלות בעולם הבריאה שאפילו מבחי' ביום ההוא הוא בבחי' העלם והסתר. ומה שנאמר אסתיר פני שכן נקרא מל' דאצי' לפי שמקבלת מכל הי"ס ממל' דכתר דאצי' נעשה כתר מל' וממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' כו'".	יש עתה נא

בראש הברי' ונעשית עתיק. ולכן אפי' לעתיד שנא' ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה, שבחי' ביום ההוא יהי' בבחי' זה בבחי' גילוי, מ"מ בחי' אסתר שהיא בחי' עתיק בחי' סדכ"ס כו', בנ"א אי' והנה בחי' ביום ההוא הוא בחי' בינה אימא עילאה המקנת בבריאה בכורסי', אכן מל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה שנעתק וגבוה מברי' ואינה באה בהתגלות בעולם הברי' שאפי' מבחי' ביום ההוא בבחי' העלם והסתר, ומה שנא' אסתיר פני שכן נק' מל' דאצי' לפי שמקבלת מכל הי"ס ממל' דכתר דאצי' נעשה כתר מל' וממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' כו'. והיינו כמ"ש בזהר אמור דצ"ג ע"ב פני אילין עטרא מלכא שהם הע"ס כו', וא"כ המל' שמקבלת מכולם נק' ג"כ פני כו'.

ועתה אם נא רע"ח [סה"מ תרע"ח ע' ריח]. עוד יובן מעלה זו ממ"ש בד"ה יביאו לבוש מל' בענין אסתר מן התורה מנין ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, שהשכינה שהיא מל' דאצי' מסתתרת בגלות בבחי' ביום ההוא בחי' עלמין סתימין דלא אתגליין. דהנה לעתיד כתי' ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו', משא"כ בחי' הסתר אסתיר פני ביום ההוא, שאפי' בבחי' ביום ההוא הוא בבחי' הסתר והעלם, לפי ששרשה מבחי' סתימו דכל סתימין כו'. ובהבי' שם, אבל מג"א הוא בחי' הסתר אסתיר פני ביום ההוא דהיינו בחי' מל' שמסתתרת בראש הברי' ונעשה עתיק דבריאה כו', והיינו בחי' פני הוא בחי' כתר מל' כו', וכתר מקבלת ממל' שבכתר והיא בחי' פני, וזו היא המסתתרת

יום שני טו אדר שני, שושן פורים ה'תשי"ג
 שיעורים. הומ"ש: ע"ג שני עם פירש"י.
 תהלים: עזיזה.
 תנ"א: כאשר כל... י"ד האבות.
 אאזמו"ר אמר, אינה אדמו"ר האמצעי כתב בשביל כל
 סוג וסוג מהמשכילים והעובדים אשר בעדת החסידים
 מאמרים וספר מיוחד, לבר שער היהוד ושערי אורה
 יהם כלליים. ונכתבו עבור כל החסידים: שער היהוד
 הוא המפתח לתורת החסידות, ושערי אורה — אלקיבית
 לתורת החסידות.

מאמרים
 וספרים
 מיוחדים

והשיב לו על שאלתו והסביר לו הענין. אח"כ אמר הוד כ"ק אאזמו"ר להוד כ"ק אאמו"ר: את הספר אמרי בינה כתב הוד כ"ק אאזמו"ר עבור החסיד ר' יקותיאל ליעפליער. הוא – ר' יקותיאל ליעפליער – הי' בול עץ, -א פלאחע – הגם שהי' על יחידות אצל כ"ק רבינו הזקן, און א רייכע יחידות, אבער קיין קאפ קאן מען ניט ארויף שטעלען, והי' לו לב רגש והתפלל בהתעוררות טובה. כשחזר כ"ק אאזמו"ר ממאלע רוסיא והתיישב בליובאוויטש, והתחיל להתעסק עם האברכים בלימוד תורת החסידות, התקנא ר' יקותיאל והשתוקק ג"כ להבין, ויגע ביגיעה עצומה עד שהביא עצמו להשגת הענינים הדקים ביותר.

פעם הוקשה לי דבר באמרי בינה שער התפילין פל"ב בענין אור ישר ואור חוזר, ובענין התהוות החכמה מלמעלה מן החכמה המבואר בפל"ז, ויגעתי בזה הרבה, ונכנסתי על יחידות להוד כ"ק אאמו"ר, והרצאתי שאלותי. ענה לי: כעת פה החסיד ר' יקותיאל ליעפליער, והרבה לספר אודותו, ובתוך הדברים סיפר לי כי הספר אמרי בינה כתב כ"ק אאזמו"ר עבורו, ושאל אותו וכל אשר יגיד תספר לי, ואז אישיב ואבאר לך.

ללעוין. יב אייר רצ"ה [אג"ק ח"ג ע' שסז]. הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש מספר להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, כי הוד כ"ק זקנו כ"ק אדמו"ר האמצעי הי' מחלק את החסידים העוסקים בידעת תורת החסידות ובעבודה לכמה פלוגות. היינו לבד החלוקה הכללית משכילים ועובדים הי' מחלק כל אחת מהם לכמה פלוגות, כמה סוגים במשכילים וכמה סוגים בעובדים. ולכל סוג וסוג מהמשכילים והעובדים כתב עבורם מאמרים וספר מיוחד. לסוג א' מהעובדים כתב ספר שער התשובה והתפלה חלק ראשון, וחלק שני לסוג אחר, וחלק שלישי לסוג אחר, וכן בסוגי המשכילים דלסוג אחד כתב ספר שער האמונה ולהסוג השני ספר עטרת ראש, ולהסוג המעולה ביותר ספר אמירי בינה, הספרים שער היחוד ושערי אורה הם כללים ונכתבו עבור כל החסידים, כי שער היחוד הוא המפתח לתורת החסידות, ושערי אורה הוא האל"ף ב"ת לתורת החסידות. פעם אחת שאל הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מאת הוד כ"ק אביו כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש איזה שאלה בהבנת הדברים באמרי בינה שער הק"ש בהפרקים נ"ד נ"ה נ"ו שמבאר בענין לחם שמן ויין שבתורה, גליא שבתורה רזא דאורייתא ורזא דרזין, גליא וסתים והממוצע שביניהם,

יום רביעי	יז אדר שני	ה'תש"ג
שיעורים. הומ"ט : צו, רביעי עם פירש"י.		
תהלים : פנ"ז.		
תניא : ונמצא כי . . . ימה נידיה.		
באמירת תהלים (פז. ז) אומרים כל מעיני הכ"ף בקמיו.		
בסדר ברכת המזון --- הכ"ף בחולם.		

יום חמישי	יח אדר שני	ה'תש"ג
שיעורים. חומש : צו, חמישי עם פירש"י.		
תהלים : פח"ט.		
תניא : כי כללות . . . ימה יצירה עשיה.		
אאזמו"ר כותב באחד ממאמריו : צריכים ללמוד בכל יום תושב"כ עם פירש"י שזהו תרומות מדרשי רז"ל . . . ולכל הפחות צריך כל אחד ללמוד מסכת גמרא בשנה.		

אזמור
על ימי
החול

החומה יומשך המקיף דיחידה עד אשר יכונן למטה כו'. ובעבודה י"ל שכסדר המדרגו' צ"ל ידי עשתה לימוד תושב"כ שנק' עשי' מל' גט מעושה מל' כפי' והכרח שלכאו' נדמה לו הלא יודע הנא' בתושב"כ ול"ל ללמוד אבל באמת אינו כן שצריכים ללמוד בכ"י תושב"כ עפ"י רש"י שזהו תרומות מדרשי רז"ל, ונאום הוי' תושבע"פ כמ"ש בה' ת"ת ובאג"ק שלכה"פ צריך כ"א ללמוד מס' גמרא בשנה, ואם גם העביר את הדרך ולא למד עכ"ז לא יאמר נואש שאין לך דבר שעומד בפני התשובה, בכל מאדך בחילא יתיר, שלמעלה מהגבלת הכלי וה"ז הכנה שישרה עליו אור המקיף דח"י בחי' שומרים הנ"ל כו'.

סד'ה על חומתיך לט [ספר המאמרים תורת-שמואל-תרל"ח סוף ד"ה על חומתיך (תרל"ט) ע' רנה].
ועפ"ז יובן ענין השומרים שע"ג החומה דירושלים, דהנה ירושלים הוא כמ"ש כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים שזהו ב' בחי' דתושב"כ ושבע"פ, ב' הבחי' דידי עשתה ונאום הוי', והחומה זהו ענין השתחואות דשמו"ע בחי' הכנה לקבל המקיף, דהגם שהחומה שומר עכ"ז אם ה' לא ישמור שוא כו', או י"ל שזהו מהמקיפי' דנר"נ שיש להם או"מ ג"כ כנ"ל, והשומרים זהו בחי' המקיף דאו"מ דח"י כו' ולכן אמר זה בנחמה הו' שזהו בהפטרה דשוש אשיש, כי ז' דנחמתא י"ל זהו נגד ז' מקיפי שבמל' ומתחילי' נחמו כו' ומסיימי' שגם על

יום ששי	יט אדר שני	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: צו, ששי עם פירש"י.	
	תהלים: ציצו.	
	תניא: וכל ניצוץ . . . 66 ניצוצין כו'.	
36	ר' משה מייזליש סיפר: דער רבי (רבינו הזקן) האט אונז געלערענט, אז דער אלף פון חסידות אין, אויס צוניצען די טבעיות אין עבודה. און ראשית העבודה זאל זיין אויסצוניצען די טבע הכחות, ווי למשל די טבע פון מוח שליט על הלב.	אג"ק ח"ג ע' שיג

המלחמה – דווילנא שלא יחרב כמו שנחרב אוצר מכשירי המלחמה שבשווינציאן, בזה שגילה לפקיד האוצר שיעשו משמרת נכונה, ואלו שרצו להצית את בית האוצר נתפסו בכף. פעם – סיפר הר"מ ז"ל – ישבו פקיד הנהלת הצבא הצרפתי והתוכחו באופן הילוך הצבא וסדור האגפים במערכת הקרב. המפות היו פרושות על הרצפה ופקידים גבוהים מעיינים בהדרכים והנתיבות, ועוד לא באו לידי החלטה, ועל יום המחרת, לא יאוחר ממחרתים הוגבל יום קרב סביבות ווילנא והזמן קצר במאד. עוד הפקידים מתוכחים והנה פתאום נפתחה הדלת בכח רב עד כי גם שומר הפתח מבפנים נבהל וחפץ לירות באקדחו כי מגודל פתיחת הדלת חשבו כולם כי התפרצו צבא האויב לקחת את הגענעראל שטאב בשבי. אך כרגע נראו פני הקיסר נאפלעאן שנכנס במרוצה ודבר בפנים זועפות ובקול רם ורוגז האם כבר נתנה הפקודה בסדור האגפים ובהערכת הקרב. ומי הוא האיש הנכרי – מראה עלי מספר הר"מ ז"ל – העומד פה וברגע קרב אלי ויאמר בצרפתית אתה מרגל רוסיא ויניח ידו על לבי להרגיש אם לבי מתרגש כנתפס בכף, ואז עמדה לי האל"ף דחסידות להנצל ממות, ובשפה ברורה ענית כי מעלת פקיד הקיסר הצרפתי לקחוני למליץ באשר הנני בקי בלשונות הדורשות למו למשמרת כהונתם.

לשור כה ניסן צה [אג"ק ח"ג ע' שיג]. החסיד הנודע ר' משה ז"ל מייזל מווילנא הי' זעירא דמן חבריא תלמידי הוד כ"ק רבינו הזקן, אמר להרה"ג הרה"ח המפורסם ר' אייזיק הלוי זצ"ל מהאמעל, דער אל"ף פון חסידות האט מיך מציל געווען ממות ממש. דער רבי – זאגט ר' משה להר"א – האט אונז געלערנט אז דער אל"ף פון חסידות איז אויסצוניצען די טבעיות אין עבודה, און ראשית העבודה זאל זיין אויסצוניצען די טבע הכחות, וויא למשל, די טבע פון מוח שליט על הלב. דעם אופן העבודה – זאגט ר"מ – האט אונז דער רבי געזאגט אז דער תחלת העבודה בעדארף זיין בדרך רגילות, אויף להרגיל את עצמו און ווען השי"ת העלפט און מען לערנט זיך אויס דעם אל"ף פון חסידות אויף אויסצוניצען די טבעיות אין עבודה גייט מען וויטער. דער אל"ף פון חסידות האט מיך מציל געווען ממות ממש. בעת מלחמת נאפאלעאן הי' החסיד ר"מ ז"ל מהנמצאים בהגענעראל-שטאב הצרפתי, לפי שהי' מלומד ומדבר בשפות אשכנז רוסיא ופולין וצרפת, והיה חכם גדול ובחר בו הוד כ"ק רבינו הזקן שיתחבר לפקיד הצרפתים עד שיקחו אותו על משרה וכל אשר ידע יודיע בסוד גמור לפקיד חיל רוסיא. וכעבור משך זמן מצא חן בעיני הפקידים הראשים וידע כל מסתריהם. הוא הר"מ ז"ל, הציל את הראסענאל – אוצר מכשירי

זקני רבינו הגדול, וכ"ק זקני נהג בה טוב עין ויתנה לכל העוסקים בתורת החסידות. ברור לי אשר כל הלומד עם חברו ומעורר בו את האש תמיד האלוקי, הנה שכרו אתו אשר זכותו זה לא תכבה לעד ולנצח נצחים. כל הנ"ל הם דברי זקני רבינו הגדול, וכ"ק אאזמו"ר הרה"ק בעל צמח צדק אשר סיפר לי כ"ק אאמו"ר הרה"ק, כפי אשר שמע הדברים מהוד כ"ק אביו הרה"ק אאזמו"ר מוהר"ש בהשכמה דיום שני דחנוכה תרל"ז.

יום ראשון	כא אדר שני	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: שמיני, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: קד"קה. תניא: פרק לח. והנה . . . יג' אברי הנוף.</p> <p>הצ"צ אמר בסיום ספור הנ"ל (כ אד"ש): זקני רבינו הזקן — הוא משה רבינו דתורת חסידות חב"ד. במשה אמרו"ל שהתורה ניתנה לו, אלא שנהג בה טוב עין. אש תמיד האלקי הנוגע לתורת חסידות חב"ד נתן הה"מ לזקני, וזקני נהג בה טוב עין ויתנה לכל העוסקים בתורת החסידות. ברור לי אשר כל הלומד עם חברו ומעורר בו את האש תמיד האלקי, הנה שכרו אתו אשר זכותו זה לא תכבה לעד.</p>		

יום שני	כב אדר שני	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: שמיני, שני עם פירש"י. תהלים: קו"קז. תניא: אך אעפ"כ . . . יג' כל חי.</p>	<p>ברכת כהנים הוא המשכת המוחין, הנבחת הידים הוא העלאת המדות, ומברכים לישראל שהם בני מלכים מלי, הרי פרצוף שלם של עשר ספירות.</p>	<p>אמת 33</p>

שמח"ת צ"ט [סה"ש התרצ"ו ע' 307]. אודות הניגון שהכהנים מנגנים בברכת כהנים שמעתי בריגא שהניגון הזה הוא מהקאפעליע של אדמו"ר האמצעי, ער איז א שטארק חסידישער ניגון, והראי' שבשם הוי' אין מנגנים. הסדר של הניגון הוא בדרך העלאה והמשכה, כי ברכת כהנים הוא המשכת המוחין, הגבהת הידים הוא העלאת המדות, ומברכים לישראל שהם בני מלאכים מלכות, הרי פרצוף שלם של עשר ספירות, ומשו"ז צ"ל בדרך העלאה והמשכה. וסיים כ"ק אדמו"ר: און איך וואלט זאגן אז בא יברכך זאל מען זינגען צוויי מאל. אח"כ בירך ברפואה שלימה שלא יהי' מניעות מצד הגוף.

יום שלישי	כג אדר שני	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: שמיני, שלישי עם פירש"י. תהלים: קח־קיב. תניא: זאף שבשניהם... 100' והתפשטות.		
אאמו"ר אמר לרב אהר — בעל עבודה ומתמיד בלימודו: א רב בעדארף בכל עת ובכל רגע נעדייני קען, אז תמיד שטייט ער אויף דעם שוועל וואס צוויי שען מזכי הרבים און ח"ו מחטיאי הרבים, אויף דעם שוועל פון עומק רום און עומק תחת, און אלע ענינים בעדארף נוגע זיין אין פנימית נקודת הנפש ממש. ווייל בנפשו הוא.		

אמו"ר.
אמר לרב

דער וויג שוועל פון עומק רום און עומק תחת, די וואס זיינען מזכי הרבים באצאלט מען זיי מיט עומק רום און חס וחלילה לא עלינו פארקערט איז פארקערט און בכל עת ובכל רגע בעדארפמען גידיינקען דאס וואס דער מיטעלער רבי זאגט אז מיתה רוחניות איז קשה יותר ווי די מיתה גשמיות, איז וואס פאר א התנצלות האט א חסידות'ר מ"ץ און מורה הוראה, די אלע ענינים בעדארף נוגע זיין אין פנימיות נקודה הנפש ממש, וויילע כי בנפשו הוא. בטח זוכר הוא הוד קולו הנעים של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק והוד זיו פני קדשו עם האצילות הנסוכה ודיבורו בנחת עם כל זה הנה גם בתחילת הדיבור התחיל הרב שי' לבכות בכי רב, אשר מרגע לרגע התגבר, וכשאמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בשעת מי שטייט אויף דער וויג שוועל פון זיין מזכי הרבים אדער חס וחלילה כו' היו דמעותיו נושרות על הרצפה. למותר להאריך ולבאר בדבר הפשוט המובן ומושג ומושכל לכל משכיל ומבין דבר אדעתא דנפשי', ולא אפונה כי ידייק במילי' דחוכמתא והם המה יהיו לו למאור המאיר בדרכי ההוראה והדרכה והשי"ת יהי' בעזרו בגו"ר.

לכהן. ז' אדר צו [אג"ק ח"ג ע' תקכ]. באזניי צוללים אותם הדברים דברי קדש אשר דיבר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק צוקלה"ה נבג"מ זי"ע לאחד הרבנים מאנ"ש שי' בעל עבודה עוסק בעבודה שבלב ומתמיד בלימודו בהוכיחו על ענין העזובה שהיתה בהסקת המקוה ובנקיותה והרב שי' התנצל כי הבלן אשר הוא ג"כ מאנ"ש שי' הוא יר"ש ובטח הוא עושה הכל באמונה. אלא העכסטע מדריגות און דרגות — אומר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק להרב — הן אין השכלה און הן אין עבודה זיינען כלא ממש לגבי א מצוה מעשית וואס פאר א מצוה עס זאל ניט זיין און בפרט פון די מצות וואס אין די פרטי פרטים איז דער חומר ווי אין דער מצוה עצמה, א רב בעדארף בכל עת ובכל רגע גידיינקען אז תמיד שטייט ער אויף דער וויג שוועל וואס צווישן מזכי הרבים און ח"ו מחטיאי הרבים, דער רבי זאגט וצדקה תרומם גוי שע"י הצדקה נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, דער טעם הדבר וויילע צדקה איז מצוה מעשיות און אזוי אלע מצות מעשיות, בשעת מי שטייט אויף דער וויג שוועל פון צו זיין א מזכי הרבים אדער ח"ו מחטיאי הרבים, רחמנא ליצלקן, וואס דער אמת דערפון איז אז מי שטייט אויף

יום רביעי	כד אדר שני	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: שמיני, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: קיניקית.		
תניא: כי בנוף	100' בו ית'.	
באמירת אנא בכח צריך לראות — או לצייר במחשבה — השמות, שהם הו"ת, אבל לא לאמרם.		

יום חמישי	כה אדר שני	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: שמיני, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: קיט, אטרי . . . מצותך מאד.		
תניא: ולא שדבקות . . . נא חי ומדבר.		
החסיד ר' מרדכי האראדאקער סיפר: פתגם הראשון ששמענו מרבינו הזקן כשבאנו לליאזנא הי': וואס מען טאר ניט טאר מען ניט. און וואס מען מען דארף מען ניט. — כשליש ארבע ימים עברנו בזה עד שהבאנו אופן זה בעיני חיינו, ורק אז נכנסנו ליחידות לשאול דרך בעבודה.		

P. 25
עמ' 25

לליאזנא הי', מה שאסור אסור, ומה שמותר אין צריכים, - וואס מען טאר ניט טאר מען ניט, און וואס מען מאג דארף מען ניט. ובפתגם הזה עבדנו כשליש וארבע שנים עד שהבאנו את זה בכל עיני החיים אז וואס מען מאג דארפמען ניט, ורק אז הלכנו ליחידות לכ"ק אדמו"ר לשאול דרך בעבודה. ובזה הנני לבקשו למסור להתלמידים שי' את ברכתי שיחזק השי"ת את לבבם לשקוד בלימודים בהתמדה גדולה ויתנו וימסרו עצמם לעבודת תקון המדות ע"פ תורת החסידות ויהיו יראי שמים חסידים ולומדים ומסורים ונתונים להרביץ תורה ויראת שמים וטוב יהי' להם בגשמיות וברוחניות. והנני ידידו הדו"ש מכבדו ומברכו

פרידמאן. כד' סיון צו [אג"ק ח"ד ע' עד]. הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ענה פעם א' למתאונן כזה לאמר למה אתה תובע ממני, הוי תובע מעצמך, שעבד את מוחך ומלאהו בדברי תורה ולא יהי' בו מקום למחשבות זרות, שבור רצונותיך ותרגיש טוב טעם בעבודה שבלב. וואס מאהנסטו בא מיר, מאהן בא זיך, הארעווע און פארנעם די קאפ מיט תורה וועט ניט קריכן קיין מחשבות זרות, צוברעך דייע רצונות וועסטו האבען א טוב טעם אין עבודה עבודה שבלב. החסיד ר' מרדכי האראדאקער נ"ע אמר פעם א' להחסיד ר' שמואל דוב מבאריסאוו נ"ע הפתגם הראשון ששמענו אנחנו הצעירים מכ"ק רבנו הזקן כשבאנו - חבורת הצעירים -

יום ששי	כו אדר שני	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: שמיני, ישי עם פירושיו. תהלים: קיט. מה... לא שבהתי. תניא: כי מי... בנפשותינו כנו"ל.</p> <p>כל הקדוש בעם אהי אברהם ויכוד בית ישראל. בהעמדת דור ישרים והגוים, בכשרות האוכל, ואצילות טוהר קדושת השבת, ספר ונתן השם הנכבד והגדול על ידי נשי ישראל לישראל ולעבדם. האשה אשר תסלא חובתה ותעודתה בחיי המיטפחה. בהנהגת הבית ובחגור על פי התורה, עלי הכתוב אומר חכמה נשים בנתה ביתה.</p>		

אג"ק ח"ב ע' תנ
 ח"ב ע' תנ
 ח"ב ע' תנ

הוי' וימתו, רצוא בלא שוב, דער אמת איז אז מען קומט לפני הוי' דארף זיין תטהרו, ריין און קלאר, עס מוז זיך דערהערן אין מעשה בפועל, כל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר, ורצוא בלא שוב היא מיתה, ועל זה בא צווי ה' אל משה לאמר לאהר"ן שהוא אותיות נראה, ובכחות הנפש הוא השכלה, לאמר, בשביל לבא אל הקדש גם מבית לפרכת שהוא לפני הצמצום, דארף מען וויסען אז על האר"ן (אותיות נראה שהוא השכלה) איז פאראן א כפרת א כוונה פון א פארשטעל וואס דאס איז דער פני הכפרת, אשר ע"כ ולא ימות, זאל מען ניט בלייבען ביין רצון אליין, כי בענן אראה על הכפרת דער צמצום הראשון איז כוונת הגילוי, און דער מבוא צו דעם איז דער ואל, מיטן ואל, ביטול עצמי, טאן וואס חסידות הייסט, ניט נאר דאס וואס שכל זאגט, דאן איז יבא אל הקדש. חסידות זאגט אויס דעם אמת, אז יעדער השכלה, גאר די טיפסטע, מוז ארויס ברענגען א טיפערן פועל במדה טובה און עס מאכט דעם בשר פאר אספקלריא המאירה.

טהמש"פ. ו' מ"ח צ"ח [אג"ק ח"ב ע' תנ]. חסידות מאנט אז ורחץ את בשרו במים ולבשם ד.ה די השכלה פון חסידות מוז אויס וואשען דעם בשר, און אראפ שוויינקען דעם את בשרו (את הטפל לבשרו), ד.ה די אלע רגילותן וועלכע בשר מאכט, און דאן קען מען ערשט אנטאן די בגדי קדש. מחשבת ודבור חסידות והנהגתם של חסידים בהתבוננות קודם התפלה בגדי קדש הם, דאס איז בגדים וועלכע מען האט געגעבען מן הקדש, אבער דעם ורחץ במים את בשרו דאס דארף מען אליין, לבושי הנפש, דאס גיט מען מלמעלה, אבער דעם אפואשען דעם טפל וואס ווערט פון בשריות, און דעם בשר אליין מאכען פאר א בשר קדש דאס איז נאר בכח עצמו, און דאס מאנט חסידות און אויף דעם האט רבינו הגדול געהאט מסירות נפש, ער האט געעפענט דעם צנור פון מסירת נפש אויף עבודת ה' בתפלה, זיין צוגעבונדען צו עצמות א"ס, חסידות שעטלט אוועק א חסיד פנים אל פנים צו עצמות א"ס. דער חטא פון בני אהרן ה' בקרבם לפני

שבת	כז אדר שני, פרשת החדש	ה'תש"ג
<p><i>ה'תש"ג</i> <i>אדר שני</i> <i>כ"ז</i></p>	<p>מכרכים ר"ח ניסן. אמירת כל התהלים בהשכמה. יום התוועדות. הפסורה: כה אמר -- עולת חמיר. שיעורים. חומש: ימינו יביעו עם פירש"י. תהלים: קבילד. תניא: פרק לט. ומפני . . . 104 מצוה עצמה.</p>	
	<p>משיחת אאמו"ר: חמא בני אהרן הו' בקרבנתם לפני ה' ויפוחו. רצוא בלי טוב. דער אמת איז או מ'קומט לפני ה' דארף זיין תטהרו. ריין איז קלשהר. עם פון זיך דערהערען איז מעשה בפועל כל הנבונה נבונה ביותר יורד למטה מטה ביותר. ורצוא בלי טוב. היא מיתה. ועל זה בא ציוני ה' אל שיה (ויקרא סז בו שיאמר לאהרן איתיות בראה ויבכהו הנפש הוא השכלה. לאמר בשביל לבוא אל הקדש נם מביא לפרוכת שהוא לפני הצמזום. דארף מען וויסען אז על הארץ איתיות בראה השכלה איז פאראן א כפורת. א כיתה פון א פארשטעל. וואס דאס איז דער פני הכפורת. אסר על כז וקא ימות. זאל מען ניט בלייבען כאס רצוא אליין. בי בעטן אראה על הכפורת. דער צמזום הראשון איז כוונתו הנילו. און דער מכוא צו דעם איז דער ואל. ביטול עצמי. טאן וואס חסידות הייסט, ניט דאס וואס דער שכל זאגט, דאן איז יבוא אל הקדש.</p>	

שלשה אברכים צעירים זכינו לשיחתו של הוד
כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"ם ז"ע,

זלאטופולסקי. ז' אייר תרצב. [אג"ק ח"ב ע'
תו].

כדברים האלה לאמר:
כל אחד יש לו המקדש שלו, כאמור ושכנתו
בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך
כל אחד ואחד מישראל. כל אחד ואחד יש לו
התוך שלו, אשר הוא המקדש שלו, אבער דער
חסידישער תוך איז גאר אנדערש.

מברכין על הטובה, קטנתי מכל החסידים
אשר זכיני השי"ת אשר ימי חנוכי עברו בסביבה
של זקני החסידים, תחת קוי שמש החסידות
אשר זרחה בהתקפה בימי הוד כ"ק אאמו"ר
הרה"ק זצוקלה"ה נבג"ם ז"ע.

יהי שם ה' מבורך - המשיך את דבריו הלאה
- אשר בחר ברבינו הגדול נ"ע לגלות על ידו
מאור תורת הבעש"ט נ"ע. חסידים האט השי"ת
מזכה געווען מיט אן אש לא יכבה לעד ולנצח
נצחים.

ומבן תשע והלאה - מקיץ תרמ"ט - בהיות
כבוד אבי ידידי שי' החסיד מוהר"ו והחסיד
רח"ב ווילענסקי, נשמתו עדן, בליובאוויטש
התחלתי לשמוע חסידות, ולהתאבק בעפר
מושב חסידים.

חסידות מאנט אז ורחץ את בשרו במים
ולבשם ד.ה די השכלה פון חסידות מוז אויס
וואשען דעם בשר, און אראפ שוויינקען דעם
את בשרו (את הטפל לבשרו), ד.ה די אלע
רגילותן וועלכע בשר מאכט, און דאן קען מען

אז נאמר הדרוש הנודע בשם אחרי תרמ"ט,
המדבר בענין תהו ותקון, ובמעלת ר' עקיבא על
חבריו שנכנסו לפרדס, אשר הוא נכנס בשלום
ויצא בשלום.
ואז בשבת ההיא במושב השלחן במסבת
שני החסידים הנ"ל ועוד איזה זקנים ושנים

בפועל, כל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר, ורצוא בלא שוב היא מיתה, ועל זה בא צווי ה' אל משה לאמר לאהר"ן שהוא אותיות נראה, ובכחות הנפש הוא השכלה, לאמר, בשביל לבא אל הקדש גם מבית לפרכת שהוא לפני הצמצום, דארף מען וויסען אז על האר"ן (אותיות נראה שהוא השכלה) איז פאראן א כפרת א כוונה פון א פארשטעל וואס דאס איז דער פני הכפרת, אשר ע"כ ולא ימות, זאל מען ניט בלייבען ביין רצון אליין, כי בענן אראה על הכפרת דער צמצום הראשון איז כוונת הגילוי, און דער מבוא צו דעם איז דער ואל, מיטן ואל, ביטול עצמי, טאן וואס חסידות הייסט, ניט נאר דאס וואס שכל זאגט, דאן איז יבא אל הקדש.

חסידות זאגט אויס דעם אמת, אז יעדער השכלה, גאר די טיפסטע, מוז ארויס ברענגען א טיפערן פועל במדה טובה און עס מאכט דעם בשר פאר אספקלריא המאירה.

ערשט אנטאן די בגדי קדש. מחשבת ודבור חסידות והנהגתם של חסידים בהתבוננות קודם התפלה בגדי קדש הם, דאס איז בגדים וועלכע מען האט געגעבען מן הקדש, אבער דעם ורחץ במים את בשרו דאס דארף מען אליין, לבושי הנפש, דאס גיט מען מלמעלה, אבער דעם אפואשען דעם טפל וואס ווערט פון בשריות, און דעם בשר אליין מאכען פאר א בשר קדש דאס איז נאר בכח עצמו, און דאס מאנט חסידות און אויף דעם האט רבינו הגדול געהאט מסירות נפש, ער האט געעפענט דעם צנור פון מסירת נפש אויף עבודת ה' בתפלה, זיין צוגבעונדען צו עצמות א"ס, חסידות שעטלט אוועק א חסיד פנים אל פנים צו עצמות א"ס.

דער חטא פון בני אהרן ה' בקרבתם לפני הוי' וימתו, רצוא בלא שוב, דער אמת איז אז מען קומט לפני הוי' דארף זיין תטהרו, ריין און קלאר, עס מוז זיך דערהערן אין מעשה

יום ראשון	כח אדר שני	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומ"ט: תוריע, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: ק"ה קל"ט. תנ"א: ועולם . . . 104' אלקות סמ"ט. הרחמן דברית מילה — אימרים. ומיטיהה בסעודת ברית מילהו: בברית מילה אומרים לשם ששכנס לברית כן יכנס לתורה חופה ומעשים טובים. ונוהגים אצלנו אז מען ניט דמי קרימה או דער איינעל זאל לערנען -- וונתן כ"ק אדמו"ר שליט"א סכום מסוים באמרו: — דאס איז פאר דער ישיבה.</p>		

יום ראשון
 כח אדר שני
 ה'תש"ג

הגוף, הלשון, הלב- מעשה דיבור ומחשבה, משא"כ אברהם אבינו ע"ה שהי' קודם מ"ת, הרי בתחלה הכיר את בוראו - מחשבה, אח"כ פירסם אלקותו - דבור, ואח"כ מילה מעשה. כ"ק אדמו"ר שליט"א סיפר: הי' ברית מילה אצל נכד הצמח-צדק, והיו אז ב' מוהלים, הא'

ברית מילה צה ורשא [תו"מ רשימת היומן ע' שסה "ברית מילה אצל קאפלאן"].
 כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א - שהי' הסנדק - לא בירך על הטלית (אף שהטלית שנטעף בה היתה שלו). כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: הסדר לאחר מתן תורה הוא: הסרת ערלת

שהי' שייך לכוונות, ואינו אומן כל כך כהשני שלא הי' שייך לכוונות. וצוה הצ"צ שימול הב', באמרו: עשי' לעילא. ישנו עולם שאין צריך לאדרעסען. והוסיף: אפשר שאז (במאורע הנ"ל) שאני, שהי' מי שכוון - הצ"צ - כי ישנם ענינים שהמעשה והכוונה אפשר להיות דשני אישים (מעשה של איש אחד וכוונה של איש

אחד), אבל בכל אופן, לשון הצ"צ הי' כנ"ל. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: בברית מילה אומרים כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים. ונהגים אצלינו שנותנין דמי קדימה אז דער אינגעל זאל לערנען. ואמר כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א: זהו (הניח על השלחן 20 זהובים. ממ"ש) בשביל הישיבה.

יום שני	כט אדר שני	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: תזריע. שני עם פירש"י. תהלים: קמ"ג. תניא: והנה צמצום . . . ינני עבודתם. באחת ההתועדות אמר אדמו"ר: הקב"ה ברא את העולם וכל הדברים הגשמיים מאין ליש, און אירען דארפען מאכען מיט לאין. פון די גשמיים מאכען רוחניות. די עבודה מאכען פון גשמיים רוחניות און דעם גשמי מאכען א כלי פאר רוחניות. דאס איז א חובת גברא. אין דעם איז מחויב כל אחר ואחר בפרט.</p>		

ה'תש"ג
כט אדר שני
יום שני

עצמותו ומהותו הבלי גבול האט זיך כביכול מצמצם גיוען אין מדה וגבול. האט בעשאפען עולמות רוחנים, און האט באשאפען אעולם גשמי מיט נבראים בעלי גבול, און די נשמות ואס געפינען זיך אין די העכסטע עולמות רוחנים, שיקט זיי השי"ת אראפ אין דעם עולם הגשמי בכדי אויף מאכען פון גשמי רוחניות און מאכען דעם גשמי א כלי צו רוחניות.

די עבודה מאכען פון גשמיים רוחניות, און מאכען דעם גשמי א כלי צו רוחניות, די עבודה מוז יעדער איד דורכפירען אין עבודה בפועל, הן אין זיך און הן בזולתו.

נאר די עבודה גופא קומט מצד צוויי סבות אהבה און יראה. פראן דער ואס איז א זהיר במצות און איז מעורר דעם אנדערען ער זאל זיין א זהיר במצות ויילע ער איז א ירא שמים, און עס איז פראן דעם ואס ער איז א זהיר במצות און איז מעורר דעם אנדערען ער זאל זיין א זהיר במצות ויילע ער איז א אוהב ישראל.

פאפענהיים. ד' מנא צ"ו. [אג"ק ח"ג ע' תקנ"ג].

בעזרתו ית' לעולם לא אשכח אותה שמחה תורה תרנ"ד, באחת שיחות הקודש אשר הואיל הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לשוחח ברבים, אמר בזה הלשון: איצטער איז עת חדוה למעלה, דער אויבערשטער ב"ה פרייט זיך מיט זיינע קעסט קינדער. די תורה איז בתו של הקב"ה, והיא מאורסה לישראל. כאמור מורשה קהלת יעקב, און יעמולט זיינען ישראל קעסט קינדער, כאמור ונתתי גשמיכם, הקב"ה זאגט ונתתי גשמיכם איך ועל אייך געבען אייערע גשמיים, נאר איהר קינדער זאלט פון די גשמיים מאכען רוחניות.

הקב"ה ברא את העולם וכל הדברים הגשמיים מאין ליש, און אידען דארפען מאכען מיט לאין, פון די גשמיים רוחניות, און דעם גשמי מאכין א כלי פאר רוחניות, דאס איז א חובת גברא, אין דעם איז מחויב כאו"א בפרט.

"הערט אידען. דער אויבערשטער ב"ה אין סוף

יום שלישי	א ניסן, ר"ח	ה'תש"ג
<p>2 מס/3 ה"ה</p>	<p>כל החרש א"א תחנון. אחר אמירת הנשיא אומרים יהי רצון הנרפס בסי תו"א, וגם כהנים ולוים אימרים אותו. שיעורים. חומש: תוריע, שלישי עם פירש"י. תהלים: איט. תניא: אך מי . . . יגני לי"ח.</p>	
	<p>אמור"ר צוה לניסן הרמ"ה הכהן לאמר יהי רצון שאחר הנשיא וא"ל כי אפילו כהן ולוי צריך לאמרו. כי זה שייך לעיבור.</p>	

ב' ניסן, צ"ח. [תו"מ רשימת היומן ע' שצז
 "ב' ניסן תרח"צ, פאריז"].
 כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א אמר שאומרים
 גם ה,,יהי רצון" (שאחרי הנשיא). בלויבאוויטש
 גם כהנים ולוים אמרו ה,,יהי רצון" (אע"פ

יום רביעי	ב ניסן	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: תוריע, רביעי עם פירש"י. תהלים: י"ז. תניא: והנה יבכר . . . זאון קדם ה'. היקולא של כ"ק אמור"ר. נכתב אור ליום א ב ניסן שנת תר"ף בראסטאב. ויש מ"כ. מאמר הראשון איטר אמרו ברבים. אחרי הסתלקות אביו: ביום השני דחה"ס תרמ"ג. ומתחיל כתר יתנו לך כו'. מאמר — ברבים — האחרון בהיותו בעלמא דין: בסעידת פורים תר"ף, ומתחיל ראשית נוים עמלק גו' קין יש להטיר.</p>		

יום חמישי	ג ניסן	ה'תש"ג
<p>2 מס/3 ה"ה</p>	<p>שיעורים. חומש: תוריע, חמישי עם פירש"י. תהלים: יחכב. תניא: והיינו אפילו . . . 106 כמ"ש לקמן.</p>	
	<p>משיעורי אמור"ר: בכל יום פרשה חומש עם פירש"י. אמירת תנ"ך בעל פה: קאפ' אחד מתורה וכן מנביאים וכן מכתובים. פרק אחד משניות. שיעור גמרא לעיוני ב' דפים לשבוע, שיעור למינרס ג' דפים ליום. שיעור בירושלמי. גם שיעור — לא בכ"י — בפוסקים. במשך השנה הי' מסיים כל המד"ר: לווה בסדרות הארוכות ופורע בקצרות.</p>	

בין מוסף למנחה. (שאלתי ע”ד לימוד השיעורים בתשעה באב, וכ”ק מו”ח אדמו”ר שליט”א השתמט מלענות. אבל, כנראה גם אז למד. הכותב). ה’ לו גם שיעור – לא בכל יום – בלימוד פוסקים. ואמר אדמו”ר נ”ע שחושן-משפט הוא לומד בעונג, ואורח-חיים יורה-דעה ואבן-העזר – בדרך קבלת עול. בתשעה באב ה’ לומד כל המדרש על מגילת איכה, וגם סוגיית „אמר ר’ יוחנן כו”” בגיטין, בכל שנה ושנה. במשך כל השנה מסיים גם המדרש רבה – לוח מסדרות הארוכות ופורע באחרות. כן ה’ לומד בכל יום פרשה חומש עם פירוש רש”י, ובליל ה’ ה’ לומד מפרשת השבוע עם פירוש רש”י. אדמו”ר מהר”ש נ”ע אמר: ”א חסידישער יונגעמאן דארף לערנען חומש מיט רש”י”, והי’ אדמו”ר נ”ע תמיד עושה כן. וגם הצ”צ למד בכל ליל ה’ מפרשת השבוע עם פירוש רש”י. מלבד זה ה’ לומד תורה (חומש) עם איזה פירוש, בכל שנה פירוש אחר. פעם למד פירוש הפנים יפות. שאלתי ע”ד פירוש הראב”ע, ואמר, שפירוש זה ג”כ. ה’ אומר בכל יום תנ”ך בעל-פה. שאלתי ע”ד דברים שבכתב וכו’, ואמר, שלא היו נוהגין בזה. בכל יום, במשך שעה ורבע, ה’ עורך ”א שפאציר בין הספרים”, והי’ לוקח איזה ספר ומעיין בו. ה’ הולך עם צעטיל ובוחר ספר. ה’ אומר זוהר.

רשימותי [תו”מ רשימת היומן ע’ קפו “ש”ק כ”ד ניסן תרצ”א. ריגא”].
כ”ק מו”ח אדמו”ר שליט”א סיפר:

אדמו”ר נ”ע אמר פעם „הדרן” בגמרו הש”ס בפעם הג’. „הדרן” ה’ מאמר דא”ח – „מהו הדרן”. במשך שנת האבילות, באבילות שעל אמו הרבנית רבקה זצ”ל, סיים כל הש”ס להיארציט, וש”ס משנה לסוף י”א חודש, כי ה’ לומד בכל יום – לבד שיעוריו הקבועים ג’ פרקים משניות, בשחרית, מנחה וערבית, ואח”כ אומר קדיש דרבנן. בכלל ה’ לומד המשניות לעצמו, אבל ה’ נשמע קול הברה. לסוף ה’ א חודש, בלמדו ממשנה האחרונה, הגבי’ קולו ששמעו הכל. למד המשנה, אח”כ המפרשים (רע”ב ותוי”ט) ע”ד הפשוט. ואח”כ אמר דא”ח מאמר ד”ה ”עמד וימודד ארץ” כעשרים מינוט – איש לא פלל שיאמר, ולא נאספו – אמר אח”כ בלחש בישיבה ואצל העמוד בעמידה כעשרים מינוט, ואח”כ אמר קדיש דרבנן. ה’ חוזר משניות בעל-פה, וגם בשנת הסתלקותו. ולפעמים ה’ כ”ק מו”ח אדמו”ר שליט”א רואה בספר והוא אומר בע”פ. בכלל היו אצל אדמו”ר נ”ע שיעורים רבים.

ה’ לומד בכל יום ב’ שיעורים גמרא: א’ לעיוני – ב’ דפים בשבוע. והב’ למיגרס – הרבה יותר. ושיעור זה ה’ לומד גם ביוהכ”פ

הכוונה אשר בשבילה ירדה נשמתו להתלבש בגוף בכלל, ובפרט במי שההשגחה העליונה הביאתו בעילות וסיבות שונות ממקום למקום. אחרי הדברים הקדושים אשר דיבר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע עם המלמד החסיד נ"ע, הנה כל הדיבורים הביאורים וההסברים אך למותר המה, כי כל אחד ואחד לא רק שמבין ומשיג את הדברי קדש ודברי חיים הנאמרים בזה, אלא גם מרגישם בהרגש נפשי, ועלינו רק לשום לבנו ודעתינו איך ובאיזה אופן להביא הדבר הזה, לעשות סביבה של אור תורה ולימוד דא"ת, מהכח אל הפועל, ולהתחנן אל הוי' בתפלה ותחנונים, כי הוא ית' יחוס וירחם להושיע כי יבוא בפועל טוב, וטוב יהי' בגשמיות וברוחניות.

הדו"ש ומברכו.

מכ' [אג"ק ח"ד ע' שמא].

. . הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אמר לי בשם אביו הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, במאמר הגמרא (תענית דכ"א ע"ב) לא מקומו של אדם מכבדו, אלא אדם מכבד את מקומו, ובכבוד יש ב' פירושים לשון כבדא וכמארוז"ל ע"פ כבד לב פרעה נעשה לבו ככבד, ולשון כבוד שהוא גילוי אור מקיף נעלה, וזהו לא מקומו של אדם מכבדו, כלומר מקררו אלא אדם מכבד את מקומו, שנותן לו כח ועוז להאיר את מקומו באור תורה ועבודה.

וכשם דבירידת הנשמה בגוף הנה משביעים אותה תהא צדיק, דשבועה זו הו"ע השובע שממלאים אותה בכחות נעלים, שתוכל להשלים כוונת ירידתה, הנה כן הוא בכל אדם ואדם במקום שהוא, ניתנו לו כחות רוחנים הצריכים לו לעבודתו במקום ההוא להשלים

יום ראשון	ו ניסן	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש :	מצורע, פרשה ראשונה עם פירש"י.
	תהלים :	לה' ילח.
	תניא :	הגהה (ושם . . . 110' רצון זו).
הנסיון הראה, אשר כשממעטים בחקירות, ועובדים בסדר ובתוקף, ע"פ הנעימות של תורה, ימין מקרבת ושמאל דוחה, אזי פועלים בודאי, ובפרט בענינים העיקרים מעיקרי הדת.		

הנני מודיע לך

וכשם שאסור לנו להונות עצמנו למצוא בעצמנו מעלות יותר מאשר ישנם אצלנו באמת, כך לאידך גיסא ג"כ אסור לנו להרבות בחיפוש חסרונות יותר מדאי הן בעצמנו והן בהזולת, והרבנים ובעלי תורה נקראים עיני העדה וראשי אלפי ישראל, וכשהראש הוא בריא אזי גם הגוף בריא.

הנסיון הראה לנו אשר כשממעטים בחקירות ועובדים בסדר ובתוקף, והתוקף הוא בנעימות של תורה המלמדת אותנו להיות בימין מקרבת

לקאואלענקא ו טבת צא. [אג"ק ח"ב ע' ש].

מכתבו מי"ד כסלו נכון היגיעני, ושמחתי לשמוע משלומי, ות"ל שהוטב לבנו שי', והשי"ת יעזר לו . . להביא ב"ב אליו בקרוב שיוכלו להיות ביחד וידריכם בדרכי התורה והמצות.

ומה שכבודו כותב מה תקותי עד הנה ומה לפני לתקן בעניני הכלל שזה אין נותן לו מנוח. הנה ברור לנו אשר גופא בתר רישא גריר,

ושמאל דוחה ולא לשאת פנים, וכשחפצים לומר דבר מה אל הזולת צ"ל מפה לאזן בדברים רכים וקשים ובהתעוררות להבינו ולהסבירו, ולא לדבר רק בדרך כלל לבד, כ"א לדבר עם כל אחד בפרטות ולהכנס במצבו ולהראות לו דרכי החיים כפי שצ"ל ע"פ התורה, אזי פועלים בודאי, ובפרט בענינים העקרים מעיקרי הדת, וכשפועלים על איש אחד הוא דבר גדול, וחברא חברא אית לי' וסוף סוף פועלים גם על הסביבה, אז עס ווערט ליכטיגער בחיי המשפחה שלו וממילא פועל גם על השאר. זהו הכל מה שצריכים לעשות, וצריך להעשות בסדר מסודר ולא בשפלות ונמיכות הרוח לומר מה אפעול ומה פעלתי.

יום שני	ז ניסן	ה'תשצ"ג
שיעורים. חומש: מצורע, שני עם פירש"י.		
תהלים: לט"מ.		
תניא: ובזה יובן . . . 110' בר"מ.		
נוסח ויהי בנסוע: וכרצון כל עמד בית ישראל.		
כינוי משפחה של רבינו הזקן: ברוכאוויטש.		
" " " בנו אדמו"ר האמצעי: שניאור		
" " " הצ"צ: שניאורסאהן.		

יום שלישי	ח ניסן	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: מצורע, שלישי עם פירש"י.		
תהלים: מדי"ח.		
תניא: כי כמו . . . ינו' בפע"ח.		
כל נשמה יש לה עבודה פרטית במוחין ומדות כפי טבעה וענינה. וכתיב מאויבי תחכמי, מההטיות הרעות שמרגיש במדותיו הטבעיות, מזה מתחכם ויורע איד לכלכל תקון מדותיו ושעבוד הכחות שלו בעבודת השי"ת.		

יום שלישי
ה'תשי"ג

לשמוטקין. יז אלול צה [אג"ק ח"ג ע' עיין לעיל ב"היום יום" דא' אדר ראשון תל"א].

יום רביעי	ט ניסן	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: מצורע, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: מט"ד.		
תניא: והנה אף דדחילו . . . באריכות.		
ניט הייזער און נעלד איז דער אירישער רייכטום. דער אירישער אייביקער רייכטום איז, אז מען איז אידען וואס היטען אפ תורה און מצות, און מ'בריינגט אויף דער וועלט קינדער און אייניקלאך וואס היטען אפ תורה און מצות.		

יום רביעי
ה'תשי"ג

און איידימס, אז מי זאל זעך פיהרין א אידישער וועג, טעכטער און שניר זאהלין היטין די טהרת המשפחה און גיין אין דער צייט אין מקוה אז די אייניקלעך זאהלין זיין אידישען כשר'ה קינדער און אז מי זאל זיי ערציהען ווי מען בעדארף ערציהען אידישע קינדער, און דאס אלעס איז די הויפט זאך פון א אידישען טאטען און מאמע אז די קינדער און אייניקלעך זאהלין זיין אידין, ניט מוערין און קאפיטאל איז דער אידישער רייכטום, דער אידישער אייביקער רייכטום איז אז מי איז אידין וואס היטין אפ תורה און מצות און מי בריינגט אויף דער וועלט קינדער און אייניקלעך וואס היטין תורה און מצות. בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א.

לשינקער. יב סיון צט. [אג"ק ח"ד ע' תקיא].
ענטפער אויף אייער שרייבן.
השי"ת זאל אייך העלפין איהר זאלט אפצאלין אלע אייערע חובות און וויטער האנדלען מיט גוטע פרנסה און אלעס זאהל בא אייך זיין אין פולין ארדענונג. איהר זארגט צופיל פאר די גשמיות פון פרנסה און נאך אזעלכע זאכין.
מי בעדארף זארגין פאר פרומקייט, מי בעדארף טאהן אלעס מעגליכע מיט גוטע רייד, - ניט שרייען און זיין ביזי אדער אנדערע ביזע וועגין.
נאר מיט גוטין ריידין - מיט די קינדער שניר

יום חמישי	י ניסן	ה'תש"ג
שיעורים. מצורע, חמישי עם פירש"י.		
תהלים : נהינט.		
תניא : פרק מא. ברם . . . עבודת עבד.		
בדבר התעמולה בענין טהרת המשפחה במושב, יתבונן בזה : אילו יצויר, אשר ה' אנה לידו להציל מושב יהודים מכליון, ר"ל, הנה בטח הו' מוסר נפשו על זה, והו' מהלל ומשבח את השי"ת, על גודל החסד לזכותו בזכות גדול בזה. כן ויותר מכן היא תעמולה זו, שהיא הצלת נפשות ממש.		

בעזרתו ית', יביא דבר זה מהכח אל הפועל. כמוכן, אשר כל התעמולה בזה צריכה להיות בהשקט ובסבלנות, שלא לפגוע בכבודו של מי שהוא איש או אישה, אף שבאמת צריכים לעזוק מרה בקול מר צורה על אלו העוברים ועוברות על הטהרה, כי בזה הם גורמים ח"ו כמה רעות בבריאיות ובפרנסה לכל אנשי המושבה להגדולים והקטנים יחיו, אבל עם כל זה הנה דברי חכמים בנחת נשמעים ובקירוב הדעת, לבאר ולהסביר בשובה ונחת אשר רוב הנולדים שלא בטהרת המשפחה הם מנוגעים

לחן, ט שבט צח [אג"ק ח"ד ע' רכא].
במענה על מכתבו המבשר אשר בנין המקוה נגמר ת"ל וכבר משתמשים בה, בשורה גדולה היא לי, אבל אין זה מספיק עדיין, וצריכים להניח כחות גדולים בהשתדלות מרובה ובתעמולה עצומה בלי הרף, שכל הנשים הצריכות טהרה ישתמשו בהמקוה.
יתן וימסור עצמו על דבר זה שהענין יהי' נוגע לו בנפשו ממש, לא רק ווי איין אייגענע גשמיותדיגע זאך, אלא ווי א נגיעה בנשמה ושרש שרשה, לא ינוח ולא ישקוט עד אשר,

שבת	יב ניסן, שבת הגדול	ה'תש"ג
הפטורה: וארבעה אנשים. במנחה: עבדים היינו לך	חומש: מצורע, שביעי עם פירש"י.	תהלים: סו"סח.
תניא: ונס יתבונן . . . 112 והמוח כו'.		
מזמן יציאת מצרים נקראו בני ישראל צבאות ה'.	ההפרש בין עבדים — שנקראו כו בני — וצבאות	
הוא: עבד עושה עבודת רבו — ובוה כמה דרגות	נוקב מרגליות, עושה שאר מלאכות, עושה מלאכות	
פשוטות — ויש בוה יגיעה ועמל רב, אבל אין זה	ענין של מסירת נפש. צבא הם עבדים שעובדים	
ביגיעה רבה ועמל ובמסירת נפש, הן במלחמת הגנה	והן במלחמת תנופה, ועומדים על משמרתם בתכלית	
התוקף מבלי התפעל מהמנגד ושונא, ועבודתם זו אינה	ענין של השנה, כי הם מתנהגים ע"פ הוראת מצביאים.	
והנה נש"י במצרים היו בתכלית השפלות בעיניו	קשים ומרים, ועם זה לא שינו שמם ולשונם ולבושיהם,	
ועמדו על משמרתם בתכלית החוזק, כי ידעו שהקב"ה	הבטיח לנאול אותם, והמתנהג כזה במצב זה הוא מצב	
ה', דה' עוזרו בדרך מלמעלה מן הטבע בטבע.		

112

תמיד על המשמר להגן על המדינה במסירת נפשם, דוהו ההפרש בין עבד לצבא, דעבד ענינו שעובד עבודת רבו, ובוה יש כמה דרגות חלוקות, יש עבד שעבודתו נוקב מרגליות, ויש עבד שעבודתו עושה שאר מלאכות, ויש עבד פשוט העושה מלאכות פשוטות, דכל אופני עבודות הללו עם היות שיש בהם עבודה ויגיעה בעמל רב אבל הם רק ענין של יגיעה ועמל ואינם ענין של מסירת נפש, וצבא הם עבדים שעובדים ביגיעה רבה ועמל ובמסירת נפש, הן במלחמת הגנה, והן במלחמת תנופה, ועומדים על משמרתם בתכלית התוקף מבלי התפעל מהמנגד ושונא, ועבודתם זו אינה ענין השגה, כי הם מתנהגים על פי הוראת המצביאים, אבל עיקרם הוא שתמיד הם מוכנים למסור נפשם מבלי לנטות מאשר נצטוו.

והנה תוארי בני ישראל רבים הם, כמ"ש

בעצם ש"ת [סה"מ תש"א ע' 81].

בעצם היום הזה יצאו כל צבאות הוי' מארץ מצרים, והנה צבאות הוי' קאי על בני ישראל כמ"ש והוצאתי את צבאותי את עמי בני ישראל מארץ מצרים, וטעם שנקראו בני ישראל צבאותי פירש הראב"ע, כשם שהמלאכים הם צבאות הוי' בשמים כך ישראל הם בארץ.

והנה פי' צבא הוא שעומד על המשמר כמ"ש אשר צבאו פתח אהל מועד, והכוונה אהל מועד אהלו של משה, שהרי זה הוי' קודם עשיית המשכן והייתה השכינה מדברת עם משה באהלו, וכל הנשים שהביאו נדבתן מראות הצובאות עמדו על משמרתן פתח אהלו של משה לשמוע מענה הוי' על שאלת משה אם לקבל נדבתן את מראות הצובאות. דצבא הוא שם התואר לכל העומד על המשמר באיזה ענין, ולכן אנשי החיל נקראים אנשי הצבא שעומדים

אופני חיות זה למעלה מזה. וחמשה שמות אלו מתחלקים בשתי מדרי' כוללות, מקיפים ופנימים, דאור מקיף אין לו כלי פרטי' לקבלו והשראתו הוא בדרך מקיף והפנמי יש לו כלים פרטי' לקבלו, דחי' יחידה הם מקיפים ונפש רוח ונשמה הם פנימי', דנשמה במוח, רוח בלב ונפש בכבד.

.... ובכלל זה, הוא לבלי לשמוע לבעלי פשרות והיתרים שונים כ"א לעמוד על המשמר במסירות נפש בפו"מ, וזהו התואר צבאות ה' דהנה נש"י במצרים היו בתכלית השפלות בעיונים קשים ומרים ועם זה שמרו להיות מצוינים שלא שינו שמם ולשונם ולבושם ועמדו על משמרתם בתכלית החוזק, כי ידעו שהקב"ה הבטיח לגאול אותם, וזהו צבאות ה' דמי שהוא בגלות המר וסובל עינוים קשים ומרים ואינו מתפעל כלל מזה להשתנות באיזה דבר גם קל הנה הוא מצבא הוי' דהוי' עוזרו בדרך מלמעלה מהטבע בטבע.

בני בכורי ישראל, ונקראים בתואר עמי. ואחר יציאת מצרים וקבלת התורה נקראים עבדים, כמ"ש כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. והתואר צבא מתחיל מזמן יצי"מ ואז נק' צבאות הוי'. והנה התואר צבאות הוי' הוא שתיבת צבאות אינה דבר לעצמו רק טפל ובטל לשם הוי', וצ"ל הלא מדריגת צבא היא דרגא היותר אחרונה למה בתואר זה אומר דוקא צבאות הוי'. אך הענין הוא דהנה אי' במד"ר (ב"ר פי"ד, ט) חמשה שמות נקראו לה, נפש רוח נשמה חי' יחידה, חמשה שמות הם חמשה צנורות אופני חיות, שהשם הוא צנור אל החיות להתפשט באברי הגוף, וכמו שאנו רואין במוחש במי שמתעלף הרי על ידי הקריאה בשמו משיבים אותו מהתעלפותו, ומי שהוא חולה מסוכן ר"ל משנים את שמו, שהו"ע פתיחת צינור לחיות חדש הנמשך על ידי השם החדש שניתן לו, ועל ידי זה נמשך חיות חדש גם בהשמות שנקרא בהם בתחלה. וחמשה שמות הם חמשה צינורות

יום שני	יד ניסן	התש"ג
בדיקת חמץ אחר תפילת ערבית.		
שיעורים. חומש: אחרי מות, שני עם פירש"י.		
תהלים: עביעו.		
תניא: משא"כ, . . . ינו' ל' יודעים.		
בבית רבינו נוהגים שלא לעשות את הרב למורשה, אלא למכור לו את החמץ ובערב קבלו.		
באפית השמורה ערב פסח אחר חצות, הי' אאמור נוכח, ואומר נ"כ הלל, והי' מפסיק — גם באמצע פרק — להורות בהנוגע להלישה, אפי' וכה"נ.		

יום שלישי טו ניסן, א דחג המצות ה'תש"ג

למרוך וחזרת — הו חריון והו סאלאט. קירוש
 בעמידה. הא לחמא — ההא בצירי. בברכת אכילת
 מרוך מכוונים נם על מרוך שבכורד.
 שיעורים. חומש: אחרי מות, שלישי עם פירש"י.
 תהלים: עזעת.
 תניא: והנה... 114 ולבושיהו כנ"ל.
 בסדר הראשון הי' אאמו"ר מקצר בכדי לאכול
 האפיקומן לפני חצות, אבל בשני הי' מאריך. מתחיל
 לפני שעה ט ונומרו בשעה ג"ד אחר חצות, והי' מאריך
 בביאור ההגדה.
 אדמוה"ז אמר: מיכלא דמהימנותא — לילה הראשון.
 מיכלא דאסותא — לילה השני. אז די רפואה בריינגט
 די אמונה, וואס ער זאגט א דאנק דיר גיט פאר מייז
 רפואה, איז ער דאך געווען קראנק. אבער אז די אמונה
 בריינגט די רפואה, איז מען לכתחילה גיט קראנק.

תניא

אז אמונה קומט פריער, א ראי' אויף דעם,
 ווייל דער אלטער רבי האט געזאגט, מיכלא
 דמהימנותא איז די ערשטע נאכט, מיכלא
 דאתוסא - די צוויטע נאכט, און דער מיטעלער
 רבי האט מסביר געווען, אז דער חילוק איז,
 אויב די רפואה בריינגט די אמונה, איז מען דאך
 פריער קראנק געווען און מען קריגט א רפואה,
 משא"כ להיפך, ווערט מען גאר לכתחילה
 גיט קראנק. האבן די חסידים געפרעגט אויב
 אין גשמיות אויך, האט דער מיטעלער רבי
 געענטפערט: אין גשמיות און אין רוחניות,
 ווייל ביי אידן איז גשמיות גיט אפגעטיילט פון
 רוחניות, ווייל פון רוחניות ווערט נמשך אין
 גשמיות און פון גשמיות מאכט מען רוחניות.

חה"פ תש"ב [סה"ש תש"ב ע' 94].
 עס איז ידוע אז מצה איז מיכלא דמהינותא
 און מיכלא דאסותא. איז אמאל געווען א קלער
 בא חסידים, וואס קומט פריער, אויב די אמונה
 בריינגט די רפואה אדער די רפואה בריינגט די
 אמונה, ע"ד ווי מיר זען, אז ער ווערט געזונט
 זאגט ער: א דאנק דיר ג-ט, ששם שמים שגור
 בפי כל, וואס דא איז דאך די רפואה בריינגט
 צו אמונה. ווי דער מנהג איז געווען ביי אלטע
 חסידים, האבן זיי זיך פריער אליין מתייגע
 געווען אין דעם ענין, נאכדעם האבן זיי וועגן
 דעם געפרעגט דעם מיטעלן רבי'ן, וואס איז
 דאמאלסט געווען א מדריך פאר יונגעלייט,
 האט דער מיטעלער רבי זיי געענטפערט,

יום רביעי טז ניסן, ב דחהמ"צ, אחד לעומר ה'תש"ג

ליל ב דחהמ"צ קשעהמ"ט כמו בכל יו"ט.
 שיעורים. חומש: אחרי מות, רביעי עם פירש"י.
 תהלים: עמיב.
 תניא: אך אמנם... 116 אתה וכה"ג.
 נם מי שאין לו אב, ר"ל, אומר לפני מה נשתנה
 „טאטע איד וועל בא דיר פרענען פיר קשיות“.
 וסמוכות לזה, שנם מי שאין לו אב ואם, ר"ל, צ"ל
 בברכת המזון: הרחמן הוא יברך את אבי מורי נו'
 אמי מורתי נו'.

תניא

ר"ל, צ"ל בברכת המזון: הרחמן הוא יברך את אבי מורי כו' אמי מורתי כו' מפני שיש הענין ברוחניות. וגם המעשה הידוע מאאמו"ר אשר פעם עמד לפני השולחן שהי' יושב אדמו"ר מוהר"ש ביחידות והי' אאדמו"ר סמוך על ידיו כמו שעומדים על יחידות בחיים חיותו. וסמוכות לזה: שגם מי שאין לו אב ואם

הה"פ צז [סה"ש תרצ"ו ע' 261].

הבן שואל מה נשתנה. גם מי שאין לו אב, ר"ל, אומר לפני מה נשתנה,, טאטע איך וועל בא דיר פערגן פיר קשיות". וסיפר כ"ק אדמו"ר כי אאמו"ר בימים הראשונים הי' אומר כן בקול, וגם אח"כ הי' אומר איזה דבר בלחישה אשר שיער שאומר זה. וסמוכות לזה: שגם מי שאין לו אב ואם

יום חמישי	יו ניסן, שני לעומר	ה'תשי"ג
אבן צ'צ'ק	שיעורים. חומש: אחרי מות, חמישי עם פירש"י. תהלים: פניפז. תניא: והנה בהכנה . . . 114 כנודע. הרי זה משובח — זה מורה על מדריגה דקדושה, הנח אלקינו זה — וכל המרבה כו' זה שלו הוא משובח.	

הה"פ צז. [סה"ש תרצ"ו ע' 225]. וכל המרבה וכו' הרי זה משובח. "הרי זה משובח". "זה" מורה על מדריגה דקדושה, הנה

יום ששי	יח ניסן, שלשה לעומר	ה'תשי"ג
אבן צ'צ'ק	שיעורים. חומש: אחרי מות, ששי עם פירש"י. תהלים: פחפס. תניא: והנה כל . . . וכו' כנ"ל. במנחה א"א הודו, אבל אומרים פתח אליי. שנת תר"ח אמר הצ"צ מאמר ע"פ אם כסף תלוה נו', כסף הוא הנשמה, ע"ש שהיא תמיד בכוסף ותשוקה לעלות למעלה, וכדכתיב רוח האדם היא העולה למעלה, דאדם הם נש"י, אתם ערוים אדם, והנשמה נתונה בהלואה להאדם, וכתיב ימים יוצרו נו', דיש מספר קבוע כו', וחסר יומא חסר לבושא חדא.	

התמים א עז [התמים ח"א ע' [מ] עז]. בעת הפרדו מהרמ"א הנ"ל נתן לו פתקא אל כ"ק אדמו"ר הצ"צ זצוקללה"ה, והזהירו לבלי לקרותה, מובן כי מפני הכבוד וביותר היראה לא הרהיב בתחלה עוז בנפשו לקרות את הצעטיל, אבל לא יכול להעמיד על עצמו ופתח הפתקא וראה הנייר חלק שאין כתוב בה מאומה והתפלא ע"ז.

גופו ה' שבור לרסיסים בכ"ז לא יכול להתאפק ויקח גמרא ללמוד וישב כל היום ולמד. הנועם והעריבות שהי' לו ביום הראשון לבאו, הרעיונות מימי קדם ושעתה היום הראשון לנצחון נפשו אשר בגללה עזב עיר מולדתו וקרוביו ובני משפחתו ואמו אשר היתה יקרה לו מאד ואשר היא היתה היחידה הקרובה לנפשו כי מי לו ומה לו מכל קרוביו.

בעינו במחשבה הזאת זלגו עניו דמעות, אך תומ"י התעורר בקרבו עוד בתוקף יותר ליתן לבו ונפשו ומאודו אל כ"ק אדמו"ר הצ"צ זצוקלה"ה וכי ישכח כל קרוביו ומשפחתו וגם הנפש היחידה היא אמו, ואדמו"ר יהי' אביו, וזה כל ענינו ועתה יהי' בעינו כאלו היום נולד, וזאת משפחתו וקרוביו.

עבר היום ולעת ערב אחר קבלת שבת קודש, והחסידיים הרבה נתאספו אל המנין עד אשר איש את רעהו ידחקו, וגם הוא נדחף אל הכותל ושאל וחקר מה יהי' פה עתה, והגידו כי עת המיועדה לאמירת תורה עתה, ואדמו"ר יבא לדרוש ברבים.

כעבור כחצי שעה ראה שבאו אנשים נכבדים ועמדו אצל הבימה הגדולה שבאמצע בהמ"ד, הם בני אדמו"ר כולם מלובשים בבגדי משי ובכובעי עור סאייבעל עגולות בראשיהם, ואתם עוד אנשים מפוארים אשר עלו על הבימה ושאר העם דוחקים איש את רעהו לקרב אל הבימה, ובהמ"ד מלא אנשים מפה אל פה. אחרי הרעש קול דממה וההמון נשקט ונחלק לחצי באמצע, ודרך רחבה נעשתה, ונכנס אדמו"ר מלובש בבגדי משי לבן ומצנפת לבנה בראשו.

עלה אל הבימה וישב לו במקומו והתחיל בפסוק אם כסף תלוה את עמי כו', כסף היא הנשמה, ע"ש שהיא תמיד בכוסף ותשוקה לעלות למעלה וכדכתי' רוח האדם היא העולה למעלה, דאדם הם נש"י וכתוב אדם אתם כו',

ביום ה' ער"ח אדר ראשון יצא מהעיר דאבראמיסליע ובמשך היום הספיק ללכת עד המלון (קרעטשעם) בערעזאוונע רחוקה כשבע חיאסט מליובאוויטש, בעל המלון כבדו בסעודת ערב, ובשעה השישית ערב שכב לנוח. כשעה אחר חצות הלילה, הקיצו בעל המלון באמור לו כי אחד מהקצבים הולך לעיר ליובאוויטש וילך אתו יחדו, ובבואו לליובאוויטש הי' עוד כמה שעות עד שיאיר היום, ונכנס לבית הכנסת של אדמו"ר ועמד אצל התנור.

בבאו לבהכ"נ מצא איזה אברכים יושבים ולומדים, ונתנו לו שלום ושאלוהו מאין בא, ולא השיב מאומה, וישב אצל התנור ויישן.

לקול הזכרת שם החסיד ר' מיכל מאפאצק התעורר משנתו, וישמע קול אחד הזקנים מכריז מי הוא הבא אשר הביא פתקא מהחסיד ר' מיכל מאפאצק, ויגש אל הזקן ויאמר אנוכי הבאתי פתקא מהחסיד רמ"א, ויצעק עליו מדוע לא ענית בפעם הראשונה כי זה שלש פעמים הכרותי, ואתה לא ענית, ואמר לי לך אחר כי כ"ק אדמו"ר קורא אותך לבא לחדרו.

מורא ופחד נפל עליו, וכל עצמותיו רעדו בבאו לחדר כ"ק אדמו"ר, הוכיחו על אשר עבר על פקודתו של החסיד הר"מ לבלתי לקרוא את הפתקא אשר שלח על ידו.

בכל העת אשר הרשב"ץ הי' מזכיר אותן הדברים אחדים שאמר לו כ"ק אדמו"ר אז הי' בוכה במר נפשו, והי' אומר על עצמו, א גיבארענער מתנגד בעדעארף האבין גאר א אנדער זיכוך.

בבאו לליובאוויטש הי' בן י"ט שנה לערך, ואז התגברה עליו התשוקה ללמוד הנגלה, וכמה פעמים נשמע ממנו שהפליא לספר גודל תשוקתו, ביום הראשון לבאו לליובאוויטש אל למוד הנגלה, עד שהי' אצלו כמו אש בוער ממש, והגם שהי' עיף ויגע מן הדרך הרב וכל

והנשמה היא נתונה ודרו"ל אתם קרויים אדם, וכתביב ימים יצרו כו' דיש מספר בהלואה לאדם, וחסר יומא חסר לבושא חדא. קבוע כו', וחסר יומא חסר לבושא חדא. התורה עשתה רושם אדיר עליו כאשר כבר רחש לו ידיעה נכונה בחסידות, והליהבה לבכו

במאד, אחרי כלות אדמו"ר לדרוש הלך לו, וגם בני אדמו"ר הלכו להם איש לביתו, גם הוא - רשב"ץ - הלך למצא לו מקום דירה, ואחד מבע"ב העיר ר' דוד צערקעס שמו. לקחו לאכול אצלו ביום הש"ק וגם מקום ללון נתן לו.

שבת	יט ניסן, ארבעה לעומר	ה'תש"ג
	<p>גם בשמחה ובצהלה. שלום עליכם, אשת חיל, מזמור לרנן, דא היא סעודתא, ויתן לך - כל זה אין אומרים בשחוקה"ם ושבת יו"ט. שיעורים. חומש: אחרי מות, שביעי עם פירש"י. תהלים: ציו.</p> <p>תניא: פרק מב. והנה... 118 ידע וגו'. פעם פירש אאמו"ר: מה נשתנה הלילה - גלות שנמשל ללילה - הזה - האחרון - מכל הלילות - גליות שקדמוהו.</p> <p>שבכל הלילות אין אנו מסבילין - לשון מרוק נקיון וטהרה - אפילו פעם אחת - לא ננמר המירוק בהם, כי הרי ה' אחריהם עוד גלות - הלילה הזה שתי פעמים - מירוק נוף ונילוי הנפש.</p> <p>שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ או מצה - היינו כי גם אחר הגלות, העבודה היא מצד נפש האלקית, מצה ביטול, ומצד נפה"ב, חמץ ישות. - הלילה הזה - אחר גלות האחרון - כולו מצה - שיועבר רוח הטומאה.</p> <p>שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות - כל המקנא פניו מוריקות, ובכל הגליות הרבה בחי' בקנאה: קנאת סופרים והדומה - הלילה הזה - אחר גלות האחרון - כולו מרוך - קנאה היותר נדולה, ע"ד מרו"ל כל צדיק נכוה מחופתו של חברו.</p> <p>שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין בין מסובין - כל הנילוים שע"י הגליות - אוכלין - בחי' התענוג, ויש התפשטות התענוג ותענוג העצמי ויש מי שמניע בעבודתו להתפשטות התענוג ויש לתענוג העצמי - הלילה הזה - אחר גלות האחרון - כולנו מסובין - שכל ישראל יגיעו לבחי' תענוג העצמי.</p>	

ה'תש"ג

חה"פ צ"ז [סה"ש ה'תרצ"ו ע' 224].
מה נשתנה וכו':
אמר בשם מהורש"ב שפירש,,מה נשתנה הלילה הזה", לילה היא הגלות שנמשלה ללילה, והיינו כי גלות זה האחרון נשתנה מכל הלילות, מכל הגלויות.
שבכל הלילות, בכל הגלויות, אין אנו מטבילין אפלו פעם אחת, שטיבול הו"ע

המירוק, ובכל הגלויות לא נגמר המירוק בהן אפלו פעם אחת, שהרי ה' אחריהם עוד גלות, אבל הלילה הזה - גלות אחרון - שתי פעמים: יושלם מירוק הגוף ויהי גילוי הנפש.
שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ או מצה, היינו כי גם אחר הגלות העבודה היא מצד הנפש האלקית (בחי' מצה, ביטול) ומצד הנפש הבהמית (חמץ, ישות).

הלילה הזה – אחר הגלות האחרון – כולו מצה, ורוח הטומאה תעבור מן הארץ. שבכל הלילות – הגליות – אנו אוכלים שאר ירקות, כל המקנא פניו מוריקות, והרבה בחי' בקנאה: קנאת סופרים והדומה. הלילה הזה – אך אחר גלות האחרון יהי' כולו מרור, הוא קנאה היותר גדולה, ע"ד מארז"ל כל צדיק נכוח מחופתו של חברו. שבכל הלילות אנו אוכלים בין יושבים ובין

מסובין, אכילה הוא בחי' התענוג, ויש דרגות ובחי' בתענוג: יש תענוג סתם שהוא התפשטות העונג, ויש תענוג עצמי וכו'. וכל הגלויים שבכל הגליות היו לפי ערך המדרגות, היו שהגיעו בעבודתם לאור העונג, והיו שהגיעו לתענוג עצמי.

אמנם הלילה הזה – הגלוי שאחר גלות האחרון יהי' בבחי' כולנו מסובין, שכל ישראל יגיעו לבחי' התענוג העצמי.

יום ראשון	כ ניסן, חמשה לעומר	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: אחרי מות, פ' ראשונה עם פירש"י. תהלים: צדקנ. תניא: וכו' . . . 118- כמ"ש שם. פעם נכנס כ"ק הר' חיים אברהם (בו רבינו הזקן) אל אדמו"ר האמצעי בחג הפסח לאמר גוט יום טוב, וסיפר אז – הרח"א – שרבינו הזקן אמר: פסח דארף איינער דעם אנדערען ניט מכבד זיין באכילה ושת' , זבער' נעמען אליין מעג מען.</p>		

הה"פ [סה"ש ה'תרצ"ו ע' 263]. פעם נכנס כ"ק הר' חיים אברהם אל אדמו"ר האמצעי בחג הפסח לאמר גוט יום טוב, וסיפר אז – הר' חיים אברהם – שרבינו הזקן אמר: פסח דארף איינער דעם אנדערען ניט מכבד זיין באכילה ושת' אבער נעמען אליין מעג מען. היינו מכבד זיין אדער מקפיד זיין וואס מען איז ניט טועם, איז פסח ניט אזוי, מען דארף ניט איינג מאכן מצד ההידורים של פסח, אבל נעמען אליין קען מען. והוסיף כ"ק אדמו"ר: בכלל איז אין

ליובאוויטש איז מען געווען זהיר אפגע- בן די קרובים גוט יום טוב, והאדמו"ר הצ"צ הי' הולך להקרובים בכל יו"ט לאמר גוט יום טוב, לבד ראש השנה אשר אז הי' אומר בבית הכנסת לכל אחד מהקרובים לשנה טובה כו', צוגיין צו יעדן, ולעת זקונותו שהי' חלוש הי' יושב במקומו וכל הקרובים היו באים לאמר לו לשנה טובה, עד כי פעם התאחר אחד הקרובים – ציור נמוך – ושאל עליו הצ"צ למה לא בא עדיין לאמר לשנה טובה.

יום שני, כא ניסן, שביעי של פסח, לעומר, ה'תש"ג	ששה לעומר, ה'תש"ג	ה'תש"ג
<p>בעת קוי"את השירה – עומדים. שיעורים. חומש: אחרי מות, שני עם פירש"י. תהלים: קדקה. תניא: והשנית . . . י"ס שומעת כו'. אין ליובאוויטש פלעגט מען זיין אויף שש"פ – אויך שבועות און הושענא רבה. אז איך בין אלט נעווען ניין יאהר האב איך זיך שוין ניט געלייגט שלאפען שש"פ – מ'דארף לערנען א נאנצע נאכט.</p>		

ווען ער פלעגט אויף זיין שפעטער, נאר מען האט עס ניט באמערקט. אין די נעכט וואס ער פלעגט ניט ליינענען קיין קרשע"ה - כנ"ל - איז אמאל פלעגט ער ריידן אין דעם ענין פון קר"ש און אמאל אין דעם פירוש המלות פון קר"ש. שביעי של פסח פלעגט ער ריידן אין ענין יחודא עילאה, ווייל שש"פ בכלל איז יחו"ע.

שש"פ תש"א [סה"ש תש"ב ע' 100]. אין ליובאוויטש איז געווען נעכט, וואס מען האט קיין קרשע"ה ניט געלייענט: שש"פ, הוש"ר, ליל שבועות און ליל א' של פסח. בכלל יעדע נאכט פלעגט זיך הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק נוהג זיין אז עס פלעגט קומען חצות לילה, האט ער געלייענט קר"ש, אפילו

יום שלישי כב ניסן, אחרון של פסח, שבעה לעומר ה'תש"ג

שיעורים. חומש, אחרי מות, שלישי עם פירש"י.
 תהלים: קריקו.
 תניא: ונס... 120 כנ"ל פ"ב.
 ביום מהדרים: לקרש, אח"כ מתפללים תפלת הסנחה, ואח"ז סעודת יו"ט.
 הבעש"ט הי' אוכל ג' סעודות באחש"פ.
 סעודת אחרון של פסח היתה נקראת — אצל הבעש"ט — משיח'ס סעודה. אחש"פ איז משיח'ס סעודה, ווייל אחש"פ איז מאיר נילוי הארת המשיח.
 בשנת תרס"ו התחיל הסדר, אשר תלמידי תומכי תמימים יאכלו יחד בחה"פ בהיכל הלימוד. והי' אז שש"י תלמידים וח"י שלחנות. סעודת אחש"פ אכל אאמו"ר ביחד עם התלמידים, וציווה לתת לכל תלמיד ד' כוסות. ואמר אז: דאס איז סעודת משיח.

ז"ע
ז"ע
ז"ע

פסח פלעגט מען קויפען א סך נייע כלים און צווישען זיי אויך א סך כוסות וועלכע מען פלעגט טובלען. די כוסות פלעגט מען רופען מיט תורה נעמען, א רביעית-כוס וכדומה. דער בעש"ט פלעגט דאן אריינקוקען אין כלים און פלעגט זאגען, אז די כלי זאל מען שטעלען אויפן טיש און די כלי זאל מען ניט ארויפשטעלען אויפן טיש, קיין טעמים אויף דעם פלעגט דער בעש"ט ניט זאגען. איינמאל האט פאסירט אז בעת די ,,משיח סעודה" אחש"פ האט דער בעש"ט געהייסען אראפנעמען א כוס פון טיש, ווייל ער איז ניט גע'טובל'ט. צו די אחש"פ סעודה פלעגען דאך כסדר קומען נייע מענטשען און יעדער פלעגט עפעס טועם זיין, איז אריינגעקומען איינער און געבעטען: גיט מיר אויך עפעס טועם זיין, האבען די מסובים אים געענטפערט, אז עס איז

אחש"פ תש"ב [סה"ש תש"ב ע' 109]. דער בעש"ט האט גערופען די סעודה פון אחש"פ "משיח'ס סעודה". כשם ווי עס איז פאראן נעמען צו די סעודות שבת ויום טוב, עתיקא קדישא זעיר אנפין וכו', אט אזוי האט מען ביים בעש"ט גערופען די סעודת יום פון אחרון של פסח,, משיח'ס סעודה". ביי דער דאזיגער סעודה איז געווען דער מנהג, אז די טיר איז געווען אפען פאר אלעמען, און אלע די וועלכע האבען זיך געפונען אין בעש"ט'ס הויז האבען טועם געווען פון די אחש"פ סעודה. עס איז פאראנען וועגען דעם א סיפור ארוך. בכלל בימי הבעש"ט אויך געווען מנגדים, ווי עס איז ידוע דער פתגם, אז ביים ים איז טרוקען, וכעין הקדמה צו דעם סיפור איז, וואס ביים בעש"ט איז געווען א מנהג, אז אויף

דערוואוסט, אז זיינע קינדער פון פריער זיינען געבארען שלא בטערה.

אחש”פ צ”ח. [סה”ש ה’תרצ”ו ע’ 277]. בתחלת סעודת אחרון של פסח סיפר כ”ק אדמו”ר: בשנת תרס”ו התחיל הסדר, אשר תלמידי תומכי תמימים יאכלו יחד בחג הפסח בהיכל הלימוד (עד אז אכלו על אכסנאות), והי’ אז ש”י תלמידים וח”י שלחנות. סעודת אחרון של פסח אכל אאמו”ר ביחד עם התלמידים, וציוה לתת לכל תלמיד ד’ כוסות. ואמר אז: דאס איז סעודת משיח.

ניטא קיין כוס. זעהענדיג דעם ליידיגען כוס וואס מען האט אפגעשטעלט רופט זיך אפ דער פריש-אנגעקומענער: אט שטייט דאך א ליידיגער כוס, האבען זיי אים געענטפערט, אז דער כוס איז ניט קיין גע’טובל’טער, ענטפערט דער אורח: דאס מאכט ניט אויס. אז דער בעש”ט האט דערהערט דעם ענטפער פון דעם אידען „דאס מאכט ניט אויס“, האט דער בעש”ט געזאגט: ער האט אויף זיך אליין אויסגעזאגט. דער איד איז נאכדעם געווארען א בעל תשובה גמור. שפעטער האט מען זיך

יום רביעי כג ניסן, אסרו־חג, שמונה לעומר ה'תש"ג

שיעורים. חומש: אחרי מות, רביעי עם פירש"י.
תהלים: קח־קיב.
תניא: והנה כל . . . סא־ל"ח.

עס איז פאראן דער ענין וואס אחש"פ איז דער גילוי פון משיח, וואס איז שייך לכל ישראל. פסח איז דאך דער מדלג און ליל שמורים, און בכלל הערט זיך חרות־דיק, און נאכדעם פאלט מען אריין אין וועלט, איז דאס איז דער גילוי פון משיח, דער תוסף וואס עס ניט אז מ'זאל קענען געהן אין וועלט.

שבת

געווען הרה"ק ר' מאטעלע טשערנאבילער, האט הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי געזאגט צו הרה"ק ר' מאטעלע'ן: מ'האט דאך געזאגט, אז פוילין האט גענומען אין מעזריטש חוש הריח, צי הערט איר אחרון של פסח משיח'ן? האט הרה"ק ר' מאטעלע געענטפערט: איך האב אייך געזאגט יוקח נא מעט מים, האט זיך ביי אייך ניט געלייגט, איר קענט דאך מיט צוויי ווערטער מעלה זיין א נשמה אין אלע ד' עולמות.

דאס איז ביי בעלי מדרגות, וואס עס איז ניט שייך צו אלעמען, אבער עס איז פאראן דער ענין וואס אחרון של פסח איז דער גילוי פון משיח וואס איז שייך לכל ישראל.

אחש"פ צה [סה"מ - מלוקט - תשי"א ע' 240].

אויף דער ערשטער חתונה וואס איז געווען אין זשלאבין האט הוד כ"ק רבינו הזקן געזאגט: דער מחותן - הכוונה על הרה"ק הרלו"י מברדיטשוב - האט א גוטן חוש הריח. פוילין האט גענומען אין מעזריטש חוש הריח.

עס איז דא א מאמר פון הוד כ"ק אאזמו"ר הצ"צ בשם זקנו הוד כ"ק רבינו הזקן בנוגע דעם הפרש צווישן חב"ד און פוילישע חסידות, אז דאס איז מקיף און פנימי. דאס איז שייך לענינו, אז פוילין האט גענומען אין מעזריטש חוש הריח.

א-אויף דער צווייטער חתונה, וואו עס איז

נאך שמיני עצרת איז שמחת תורה איז דאך דער ענין מדלג, ליל שימורים, נאכדעם דער שבת בראשית דער ענין ויעקב הלך לדרכו, וואס דאס איז א סדר מסודר. נאך פסח איז אויך א נייער ענין, וואס עס איז דאך ידוע בכלל דער הפרש בין חדשי החורף לחדשי הקיץ.

יום חמישי	כד ניסן, תשעה לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. אחרי מות, חמישי עם פירש"י. תהלים: סינייה תניא: ועוד זאת . . . סא ידיו וכו'.		
נוהגים שאין מברכים שהיינו בימי ספה"ע. לא טוב האבען מיר אלע. שיעיר לעזאזל איז געווען אז עבודה אין בית המקדש. ווי באַלד א נברא איז דא לא טוב, דארף מען עם אוועקשיקען אין ארץ גזרה.		

יום חמישי
 תש"ג

י"ט, כ"ב, פ"ט] סה"ש תרפ"ט משיחת ליל כ' כסלו ע' 61].
 אמר לרי"ב, דער אויבערשטער זאל העלפן אייערע תלמידים זאלן מקדש זיין ש"ש ברבים, איר האָט זיך געלאָזן שווימען אויף די הויכע גראַז וואָס וואַקסט אין בלאַטע, איר פאַרשטייט דאָך ווי הויך איז די גראַז אויף בלאַטע, איז נאָר איר שווימט. דער אויבערשטער זאל געבן אַז איר זאָלט אייערע אויספירן, און דעם לא טוב זאל מען אוועקוואַרפן אין אלע שוואַרץ-יאַר אין ארץ גזרה. לא טוב האָבן מיר אלע. שיעיר לעזאזל איז געווען אַן עבודה אין בית המקדש. וויבאַלד אַ נברא איז דאָ לא טוב, דאַרף מען עם אוועקשיקען אין ארץ גזרה.

יום ששי	כה ניסן, עשרה לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: אחרי מות, ששי עם פירש"י. תהלים: קיט, אטרי . . . מצותד מאד. תניא: וגם להיות . . . כמ"ש במ"א.		
העבודה היא בכל אדם לפי מהותו ומעלתו. מי שיש בידו לנקוב מרגליות או ללשוש אבנים טובות ועוסק בעבודת מלאכת אפית לחם, — ומבין דונמת כ"ז בעבודה — הנם שהיא עבודה ומלאכה הנצרכת במאד, בכל זה לחטא יחשב לאיש ההוא.		

יום ששי
 תש"ג

לרייך. כה ניסן צ"ח [אג"ק ח"ד ע' שמ].
 במענה על כתבו [ה] ש"ת יחזק בראותו ובריאות זוגתו תי' ויעזרוהו בכל הדרוש להם בגשמיות וברוחניות.

בדבר מעמדו ומצבו הרוחני שחוזר דא"ח בכל ש"ק ולומד שיעורי גמרא ומשניות ברבים, הנה בודאי ת"ל בעד זה וטוב הדבר, אבל ידוע מאמרו של הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק מוהרר"ש

הם באיזה מקום הברורים שלהם מחכים להם והולכים שמה בעצמם, ועמא דבר הנה עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות מסבב להם עילות וסיבות שיבואו למקום ההוא, אשר שם הוטלה עליהם העבודה בעבודת הברורים.

האדם הוא בעל בחירה בכל עניו, ואין הדיעה העליונה חוסמת דרכי בחירתו, והידיעה שלמעלה אינה מכרחת את בחירתו כלל, אמנם מי שחוננו השי"ת דעת, ועובד את הוי' בתומ"צ ובעבודה שבלב בדרכי תורת החסידות, צריך לשום לבו ודעתו על כל הנעשה אתו עמו. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אמר לי בשם אביו הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, במאמר הגמרא (תענית דכ"א ע"ב) לא מקומו של אדם מכבדו, אלא אדם מכבד את מקומו, דבכבוד יש ב' פירושים לשון כבדא וכמארו"ל ע"פ כבד לב פרעה נעשה לבו ככבד, ולשון כבוד שהוא גילוי אור מקיף נעלה, וזהו לא מקומו של אדם מכבדו, כלומר מקררו אלא אדם מכבד את מקומו, שנותן לו כח ועוז להאיר את מקומו באור תורה ועבודה.

וכשם דבירידת הנשמה בגוף הנה משביעים אותה תהא צדיק, דשבועה זו הו"ע השובע שממלאים אותה בכחות נעלים, שתוכל להשלים כוונת ירידתה, הנה כן הוא בכל אדם ואדם במקום שהוא, ניתנו לו כחות רוחנים הצריכים לו לעבודתו במקום ההוא להשלים הכוונה אשר בשבילה ירדה נשמתו להתלבש בגוף בכלל, ובפרט במי שההשגחה העליונה הביאתו בעילות וסיבות שונות ממקום למקום.

אחרי הדברים הקדושים אשר דיבר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע עם המלמד החסיד נ"ע, הנה כל הדיבורים הביאורים וההסברים אך למותר המה, כי כל אחד ואחד לא רק שמבין ומשיג את הדברי קדש ודברי חיים הנאמרים בזה, אלא גם מרגישם בהרגש נפשי, ועלינו רק לשום לבנו ודעתינו איך ובאיזה אופן

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע שענה לאחד על יחידות בזה"ל, „צי אז גוט איז גוט, איז בעסער ניט בעסער, גוט איז גוט, און בעסער איז בעסער” – וכי מאחר דטוב הוא טוב האם בשביל זה המעולה אינו משובח, הטוב הוא טוב והמעולה הוא משובח. – העבודה היא בכל אדם לפי מהותו ומעלתו.

מי שיש בידו לנקוב מרגליות או ללטוש אבנים טובות ועוסק בעבודת מלאכת אפיית לחם, הגם שהיא עבודה ומלאכה הצריכה במאד, בכל זה לחטא יחשב לאיש ההוא.

הנהו אחד מתלמידי התמימים הבעלי כשרון, אשר פעמים רבות דיבר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ אודותו לשבח, וכמה תקוות טובות הי' לו להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק עליו, אשר בכל מקום היותו יאיר באור תורה ויעשה סביבה של חסידים ואנשי מעשה, כעל אחד מנבחרי התלמידים יחיו.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע שאל את אחד המלמדים שהיו אצלו ביחידות, אם יש להם קביעות ללמוד דא"ח בימי החול ובש"ק. ויענה המלמד, כי הבע"ב הם חסידים ויראי אלקים, אבל ללמוד דא"ח אין להם חשק כל כך ולומדים רק בש"ק.

ויאמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע: ולאיוה מטרה הביאך השי"ת מעיר פולנית דחבל ווילנא לעיר פולנית בחבל חערסאן, אם רק בשביל המלמדות הי' יכול להזמין לך תלמידים גם במקום מגורך או בסמוך לך, והאם שמת אל לבך כי מד' מצעדי גבר כוננו בשביל כוונה פנימית.

מאז שאמר הקב"ה לאאע"ה לך לך מארצך וגו' וכתניב ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה, הותחל סוד הברורים, ועפ"י גזירת ההשגחה העליונה האדם הולך למסעותיו במקום אשר הניצוצות שצריכים להתברר על ידו מחכים לגאולתם, הצדיקים שהם בעלי ראי' רואים

להביא הדבר הזה, לעשות סביבה של אור תורה ולימוד דא"ח, מהכח אל הפועל, ולהתחנן אל הוי' בתפלה ותחנונים, כי הוא ית' יחס וירחם וברוחניות. הדו"ש ומברכו.

<p>שבת</p> <p>כו ניסן, יא לעומר</p> <p>ה'תש"ג</p>	<p>מברכים ר"ח אייר. אמירת כל התהלים בהשכמה, יום התוערות.</p> <p>הפטורה: הלא בבני כושיים.</p> <p>שיעורים. חומש: אחרי מות, שביעי עם פירש"י.</p> <p>תהלים: קיט, מה . . . לא שכחתי.</p> <p>תניא: פרק מג. והנה . . . 124 לקמן.</p> <p>משיחת אאמו"ר: חסידות מאנט או ורחץ את בשרו במים ולבשם. ד. ה. די השכלה פון חסידות מוז אויס וואשען דעם בשר, און אראפשווייניקען דעם את בשר, את הטפל לכשרו, די אלע רניילות, וועלכע בשר מאכט, און דאן קען מען ערשט מאכטן די בנדי קרש.</p> <p>מחשבת ודבור חסידות והנהנתם של חסידים בהתבוננות קודם התפלה בנדי קרש הם, דאס איז בנדים וועלכע מען האט געגעבען מן הקרש, אבער דער ורחץ במים את בשרו דאס דארף מען אליין. לבושי הנפש דאס ניט מען מלמעלה, אבער אפואשען דעם טפל וואס ווערט פון בשריות און דעם בשר אליין מאכען פאר א בשר קרש, דאס איז נאך בכה עצמו. און דאס מאנט חסידות, און אויף דעם האט רבינו הגדול נע' האט מסירות נפש. ער האט געעפענט דעם צנור פון מס"נ אויף עבודת ה' בתפלה, זיין צוגעבונדען צו עצמות א"ס, חסידות שטעלט אוועק א חסיד פנים אל פנים צו עצמות א"ס.</p>
--	---

32 א"ח ז' א"ת

חבריו שנכנסו לפרדס, אשר הוא נכנס בשלום ויצא בשלום. ואז בשבת היא במושב השלחן במסבת שני החסידים הנ"ל ועוד איזה זקנים ושנים שלשה אברכים צעירים זכינו לשיחתו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"ם זי"ע, כדברים האלה לאמר: כל אחד יש לו המקדש שלו, כאמור ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל. כל אחד ואחד יש לו התוך שלו, אשר הוא המקדש שלו, אבער דער חסידישער תוך איז גאר אנדערש.

זלאטופולסקי ז אייר צב [אג"ק ח"ב ע' תו]. מברכין על הטובה, קטנתי מכל החסידים אשר זכינו השי"ת אשר ימי חנוכי עברו בסביבה של זקני החסידים, תחת קוי שמש החסידות אשר זרחה בהתקפה בימי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"ם זי"ע.

ומבן תשע והלאה - מקיץ תרמ"ט - בהיות כבוד אבי ידידי שי' החסיד מוהר"ז והחסידי רח"ב ווילענסקי, נשמתו עדן, בליובאוויטש התחלתי לשמוע חסידות, ולהתאבק בעפר מושב חסידים.

יהי שם ה' מבורך - המשיך את דבריו הלאה - אשר בחר ברבינו הגדול נ"ע לגלות על ידו

או נאמר הדרוש הנודע בשם אחרי תרמ"ט, המדבר בענין תהו ותקוון, ובמעלת ר' עקיבא על

מאור תורת הבעש”ט נ”ע.

חסידים האט השי”ת מזכה געווען מיט אן אש לא יכבה לעד ולנצח נצחים. חסידות מאנט אז ורחץ את בשרו במים ולבשם ד.ה די השכלה פון חסידות מוז אויס וואשען דעם בשר, און אראפ שוויינקען דעם את בשרו (את הטפל לבשרו), ד.ה די אלע רגילות’ן וועלכע בשר מאכט, און דאן קען מען ערשט אנטאן די בגדי קדש.

מחשבת ודבור חסידות והנגתם של חסידים בהתבוננות קודם התפלה בגדי קדש הם, דאס איז בגדים וועלכע מען האט געגעבען מן הקדש, אבער דעם ורחץ במים את בשרו דאס דארף מען אליין, לבושי הנפש, דאס גיט מען מלמעלה, אבער דעם אפּוואשען דעם טפל וואס ווערט פון בשריות, און דעם בשר אליין מאכען פאר אבשר קדש דאס איז נאר בכח עצמו, און דאס מאנט חסידות און אויף דעם האט רבינו הגדול געהאט מסירות נפש, ער האט געעפענט דעם צנור פון מסירת נפש אויף עבודת ה’ בתפלה, זיין צוגבעונדען צו עצמות א”ס, חסידות שעטלט אוועק אחסיד פנים אל פנים צו עצמות א”ס.

דער חטא פון בני אהרן ה’ בקרבתם לפני הוי’ וימתו, רצוא בלא שוב, דער אמת איז אז מען קומט לפני הוי’ דארף זיין תטהרו, ריין און קלאר, עס מוז זיך דערהערן אין מעשה בפועל, כל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר, ורצוא בלא שוב היא מיתה, ועל זה בא צווי ה’ אל משה לאמר לאהרן שהוא אותיות נראה, ובכחות הנפש הוא השכלה, לאמר, בשביל לבא אל הקדש גם מבית לפרכת שהוא לפני הצמצום, דארף מען וויסען אז על הארץ (אותיות נראה שהוא השכלה) איז פאראן אכפרת אכוונה פון א פארשטעל וואס דאס איז דער פני הכפרת, אשר ע”כ ולא ימות, זאל מען ניט בלייבען ביין רצון אליין, כי בענן אראה על הכפרת דער צמצום הראשון איז כוונת הגילוי, און דער מבוא צו דעם איז דער ואל, מיטן ואל, ביטול עצמי, טאן וואס חסידות הייסט, ניט נאר דאס וואס שכל זאגט, דאן איז יבא אל הקדש. חסידות זאגט אויס דעם אמת, אז יעדער השכלה, גאר די טיפסטע, מוז ארויס ברענגען אטיפערן פועל במדה טובה און עס מאכט דעם בשר פאר אספקלריא המאירה.

יום ראשון	כו ניסן, יב לעומר	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: קדושים, פ' ראשונה עם פירש"י.	תהלים: לביקור.
	תניא: והנה בחי' . . . ל"ח.	
דברי המותרים אם עושה אותם להנאתו הם רע גמור.	כמ"ש רבינו נ"ע (תניא פ"ז). לפי דקדש עצמך כמותר לך. צריך להכניס קדושה בדברים המותרים שיהי' בהם תכלית של תורה ומצות יראת שמים ומדות טובות.	

זכרנו תש"א [סה"מ תש"א ע' 156]. והנה בענין חולי הנפש יש – לא עלינו – כמה מיני מחלות גדולות וקטנות, כללי' ופרטי', ובין המחלות הכללי' חשבו בגמרא ומדרש חולי

נוהגים ואינם שמים לב כלל אל הירידה שפועל בהם ואיך שהם נעשים מחטיאי הרבים דגם אלו שמתירים הסרת השער ע"י סם יש בזה כמה פרטי ענינים אשר מפני גודל עמי הארצות אינם נוהרים בזה ואז הנה הוא גם לדעתם איסור דאורייתא, ובאמת הנה כאשר רואים איש זקן או בעל צורה מגולח הנה מתלמדים ממנו ועוברים על חמשה לאוין דאורייתא ואינם מניחים תפילין ואוכלים טריפות והכל על חשבוננו של הזקן ובעל צורה שחטא הרבים תלוי בו והסיבה לכל הירידה הגדולה הלזו שנעשה חוטא ומחטיא את הרבים הוא זה מה ששומע עצת הנה"ב להתנהג כמנהג העולם. וזהו חולי זה יצה"ר. והרפואה היא להחליט בעצמו שלא לשמוע בעצת היצה"ר כ"א לעשות כל דבר בשביל התכלית שבו.

אותם להנאתו הם רע גמור כמ"ש רבינו נ"ע לפי דקדוש עצמך במותר לך שצריכים להכניס קדושה בדברים המותרים שיהי' בהם תכלית של תורה ומצוה יראת שמים ומדות טובות, ובדבר שבא בעצת הנה"ב להיותו עב וגס בעצם מהותו הנה כל מה שהוא אומר אפילו דבר המותר הוא בעביות וגסות שאינו אומר מצד התועלת הבא מענין ההוא כ"א מצד ההנאה שבזה או דכך הוא מנהג העולם, ודעתו הכוזבת אשר האדם צריך להתנהג כמנהג העולם ומצד זה להקל ולוותר על כמה ענינים דתומ"צ אשר באמת הנה גם בדברים המותרים המתנהג כן נופל בידי לא יוכל קום, אז דער נה"ב און די סביבה לא טובה או גם רעה מורידים אותו ומביאים אותו לידי איסורים, ובכל אופן לידי מחטיא את הרבים, וכמו שאנו רואים במוחש בענין הקפת הראש ותגלחת הזקן שהרבה עושים זאת מפני שכך

יום שני	כח ניסן, יג לעומר	ה'תש"ג
ה'תש"ג	שיעורים. חומש: קדושים, שני עם פירש"י.	
	תהלים: קל"ה-קל"ט.	
תניא: פרק מד. והנה כל . . . יסני צפרא ב'.		
החסידים שאלו את אדמו"ר הזקן: איזה עבודה נעלית יותר, אהבת ה' או אהבת ישראל. ויען: אהבת ה' ואהבת ישראל שתיהן כאחת חקוקות בנשמתו רוחו ונפשו של כל אחד מישראל. ומקרא מלא דיבר הכתוב אהבתי אתכם אמר ה', הרי דגדולה אהבת ישראל, דאוהב מה שהאוהב אוהב.		

ה' אמיתית, כעבור איזה זמן לקח הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר האמצעי את הכוס בידו ואמר: יזכני השי"ת באהבת ישראל אמיתית. החסידים שהיו באותו מעמד התוכחו ביניהם, אלו אומרים, כי מעלת אהבת השם גבוהה באין ערוך על מעלת אהבת ישראל, ואלו אומרים, כי גבוהה מעלת אהבת ישראל גם על מצות אהבת השם, וכמה שבועות היו נבוכים בזה, עד

התמים [התמים ח"א ע' מד [374] וכן באג"ק ח"ג ע' תכה]. פעם היתה התועדות החסידים - א חסידות'שער פארבריינגען - והוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר האמצעי הי' נוכח בהתועדות ההיא, ודברו בענין אהבת ישראל. בתוך הדברים לקח אחד החסידים הכוס בידו והתברך: יזכני השי"ת שתהי' לי אהבת

ונפשו של כל אחד מישראל, ומקרא מלא דיבר הכתוב, אהבתי אתכם אמר ה', הרי דגדלה אהבתי ישראל, דאוב מה שהאהוב אוהב. מני אז שמו החסידים לחוק, אשר בכל מיני התועדות – פארבריינגען – היו מדברים בענין זה עד שנחקק בלבם לקיימו בפועל, באהבת וחיבת ידידים ורעים אהובים, ובחסידי אל עליון הוכנסה מדה טובה זו בעורקי החסידים, ובאו בירושה מאבות לבנים ובני בנים.

שהחליטו לשאול מהוד כ”ק אדמו”ר הזקן. אחרי ההכנה הנכונה ובהזדמנות הראוי שאלו את הוד כ”ק אדמו”ר הזקן: אהבת השם ואהבת ישראל הן שתי מצוות, ואם היותן שתיהן בענין וחוש האהבה, אבל עם זה הרי ענינן שונה זה מזה, ושואלים הם, איזו עבודה היא נעלית יותר, אם אהבת השם או אהבת ישראל. כנודע ה' הוד כ”ק אדמו”ר הזקן עונה בקצרה וקול ניגון, ויען, אהבת השם ואהבת ישראל שתיהן כאחת חקוקות בנשמתו, רוחו

יום שלישי	כט ניסן, יד לעומר	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: קדושים, שלישי עם פירש"י.	
	תהלים: קמ"קמד.	
	תניא: ואהבה רבה . . . 126 טבע.	
הג"ח	הקדמת הלקו"ת על ג"פ „להבין ענין נה"א, הנה כתיב לא תאכלו" הוא מאמר שאמרו רבינו הזקן לפני הצ"צ, וחזרו הצ"צ לפניו, ויאמר רבינו הזקן: נו, הטעמה ויכתוב הצ"צ הנחה עם הנהות במוקף. רבינו הניה ההנחה, ויצוו להכניס ההנהות בפנים המאמר. ע"פ הצעת אדמו"ר בחרו במאמר זה בתור הקדמה להלקו"ת.	

ההגהות – מוקף בחצע"ג (או על הגליון או למטה – איני יודע. הכותב). אדמו"ר הזקן הגיה ההנחה של הצ"צ, ויצוהו להכניס ההגהות שהוסיף – בתוך המאמר. ומסיים דרוש "להבין ענין נפש האלקית" נבחר להקדמה ללקו"ת על ג' פרשיות (כנ"ל) - עפ"י הצעת אדמו"ר נ"ע.

חורף צג [תו"מ רשימת היומן ע' רפ חורף, תרצ"ג]. הקדמת ה"לקוטי תורה על ג' פרשיות" – מאמר ד"ה „להבין ענין נפש האלקית" – הוא מאמר דא"ח שאמר אדמו"ר הזקן לפני הצ"צ, וחזרו הצ"צ לפני אדמו"ר הזקן, ויאמר לו אדמו"ר הזקן: נו, הטעמה? ויעש הצ"צ הנחה ממאמר אדמו"ר הזקן, וגם הג"ה הוסיף, וכדרך

יום רביעי ל גיסן, ר"ח, טו לעומר ה'תש"ג

שיעורים. חומש: קדושים, רביעי עם פירש"י.
תהלים: קמה"קנ.
תניא: ואף אם . . . 126 מצרפה כו'.

ההתועדות דסעודה שלישית, שבת מברכים, ויומי דפגרא — בראשי חדשים ומועדי אנ"ש — צריכים להתקיים בביהכ"נ. ההתועדות דמלוה מלכה — אצל אנ"ש שי' בבתייהם הפרטים.

יום רביעי
ל גיסן

סלונים כ"ד ניסן תשא [אג"ק ח"ה ע' שלג].
 ובדבר שאלתו ע"ד מקום ההתועדות כי יש מעלה בהתועדות במעון פרטי ויש מעלה בהתועדות בביהכנ"ס, הנה הסדר בזה צ"ל שהתועדות דסעודה שלישית ושבת מברכים ויומי דפגרא בראשי חדשים ומועדי אנ"ש יחיו צריכים להתקיים בביהכנ"ס והתועדות דמלוה

מלכה צריכים להתקיים אצל אנ"ש שי' בבתייהם הפרטי'.
 יפרוש גיני בשלום ידידו אנ"ש ותלמידי התמימים ותו"א וצ"צ יחיו וימסור להם את ברכתי שיעזרם השי"ת בגשמיות וברוחניות. ידידו ש"ב הדו"ש ומברכו.

יום חמישי א אייר, ב דר"ח טז לעומר ה'תש"ג

שיעורים. חומש: קדושים, חמישי עם פירש"י.
תהלים: א"ט.
תניא: והנה ב' . . . יסד' אהבת עולם.

מען האט געזאגט אמאל פאר'ן טאטען — אין א פאר' בריינגען ספירה צייט אין די יאהרען תרנ"א-נ"ג : דעם אלטען רבי'ן'ס חסידים פלעגען אלעמאל ציילען. דער וואָרט איז דעם טאטען זייער געפעלען געוואָרען. ואמר: אזוי איז דער ענין העבודה. די שעות דארפן זיין געציילטע, דאן זיינען די טעג געציילטע. או עס גייט אוועק א טאג, דארף מען וויסען וואָס מ'האט אויפגעטאן און וואָס מ'דארף ווייטער טאן . . בכלל דארף מען זעהן או דער טאָרנען זאל זיין א סך שע' נער ווי דער היינט.

יום חמישי
א אייר

הה"ש תש"ב [סה"ש תש"ב עמ' 120].
 אין די יארן תרנ"א-נ"ג איז געווען דער סדר אין ליובאוויטש, אז נאך פסח האט מען אנגעהויבן פראווען דאטשע.
 די דאטשע איז באשטאנען אין דעם, וואס מען פלעגט ארויסגיין אויף די וועראנדע פארן הויז און דארט צוזעצן זיך איינאטעמען פרישע

לופט.
 בכלל איז הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק דאן געווען זייער פארנומען אין עבודה, ער פלעגט דאווענען יעדן טאג באריכות ביז פינף פארנאכט. איינמאל בעת די דאטשע מסיבות, זיינען אנוועזענד געווען מיין מלמד ר' ניסן, ר' שלמה חיים שו"ב און נאך ווער פון די חסידים, אויך

איך בין דארט געווען. הרה”ק זייער געפעלען און האט דערויף ר’ ניסן מלמד, איז געוון א איידעם פון ר’ פסח מלמד, וואס דער ר’ פסח איז געווען א זון פון ר’ אברהם מלמד, וועלכער איז געווען פון אלטן רבי’ס חסידים. ר’ אברהם’ס טאטע איז געווען פון די ליובאוויטשער בעלי בתים, בעת דער אלטר רבי האט בקטנותו געלערנט אין ליובאוויטש ביי דעם ליובאוויטשער מגיד הרה”ח ר’ ישכר דוב קאבילניקער. ר’ ניסן האט דערציילט בשם חותנו ר’ פסח וואס ער האט געהערט פון זיין פאטער ר’ אברהם, אז דעם אלטן רבי’ס חסידים פלעגן שטענדיק ציילן, - איז דאס הוד כ”ק אאמו”ר

הרה”ק זייער געפעלען און האט דערויף געזאגט: ”אזוי איז דער ענין העבודה, די שעות דארפן זיין געציילטע, דאן זיינען די טעג געציילטע, וואס דאס איז דער ענין מאמר רו”ל מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי. אז עס גייט אוועק א טאג דארף מען וויסן וואס מען האט אויפגעטאן און וואס מען דארף ווייטער טאן און אז מ’ווייסט אז מען האט א טאג, איז אז עס גייט דורך זיבן טעג האט מען א וואך. בכלל דארף מען זען, אז דער מארגן זאל זיין א סך שענער ווי דער היינט”.

יום ששי	ב אייר, יז לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: קדושים, ששי עם פירש"י.		
תהלים: י"ז.		
תניא: רק שאעם"כ . . . וכנודע.		
יום הולדת את אאמו"ר — בשנת תקצ"ג.		
צו זיבען יאהר האט עם אמאל דער צ"צ פארהערט. דער זיידע האט געמאכט אזוי נוט, אז זיין מלמד איז זייער נתפעל געווארען, האט זיך ניט געקענט איינ- האלטען און געזאגט דעם צ"צ: הא, וואס זאגט איהר, ער מאכט נוט. דער צ"צ האט איהם געענטפערט: וואס איז די התפעלות, אז תפארת שבתפארת מאכט נוט.		

זיבן יאר

חורף צ"ג [תו"מ רשימת היומן ע' רפ"ג]. מקאפוסט. והוא ה' גדול ממהרשנ"ע 2 יאהר 1/2, יאהר, דא א ספק אף 3 יאהר - ועוד שנים מנכדי הצ"צ. ויכנס הצ"צ לבחנם. ויקשה מהרשנ"ע, ויתרצו לו חבריו את הקושיא. וידחה את תירוכם. ויתרץ הצ"צ ויקשה מהרשנ"ע, על תירוץ הצ"צ. ויענהו הצ"צ כשתגדל... ויאמר מהרשנ"ע: אך איך ועל גרסער וערען, ועל איך פרעגען גרעסערע קשיות. ויאמר הצ"צ: לא לחנם איז געווען הסרת הערלה תפארת שבנצת.

חורף צ"ג [תו"מ רשימת היומן ע' רפ"ג]. מהרשנ"ע נולד תקצ"ג, בספירת ת"ת שבת"ת. - פעם והוא בהיות מהרשנ"ע בן שבע שנים, בחנו הצ"צ בלמודו. האט ער געמאכט זייער גוט. רבו (פיישע, כמדומני. מ"מ) איז נתפעל געווארען. ויאמר אל הצ"צ: הא ואס זאגט איהר, ער מאכט גוט. ויענהו הצ"צ: מהו ההתפעלות שתפארת בתפארת מאכט גוט. בהיותו כבן עשרה שנים, ולמדו אז ארבע ביחד מהרשנ"ע רש"ז - בן מהרי"ל -

ה'תש"ג	ג אייר, יח לעומר	שבת
<p>הפסרה: ויהי דבר גוי ה'דרוש אותי. שיעורים. חומש: קדושים, שביעי עם פירש"י. תהלים: יחכב. תניא: פרק מה. עוד יש . . . כמ"ש במ"א.</p>		
<p>איו שותים מים קודם הברלה. כל המדות, אף גם המדות הלא טובות, או גם רעות, על פי תוארם ושמותיהם, אפשר להשתמש בהם לעבודת ה' ע"פ התורה. וכמו שהרה"צ ר' משולם זוסיא זצ"ל מהאניפאליא למד כמה דרכים בדרכי העבודה מנכ: (א) הצנע לכת (ב) מעמיד עצמו בסכנה (ג) דבר היותר קטן חשוב כדבר גדול (ד) עמל בטרחה גדולה (ה) זריזות (ו) בוטח ומקוה (ז) אם לא הצליח בפעם הראשונה חוזר הרבה פעמים.</p>		

אורי
 עזרי
 נח . אשכנזי

המדות, אף גם המדות הלא טובות או גם הרעות על פי תוארן ושמותיהן, אפשר להשתמש בהם לעבודת הוי' ע"פ התורה. וכהא דהרה"צ ר' משולם זוסיא זצ"ל מהאניפאליא שלמד כמה דרכים בדרכי עבודה (מגנב: א) הצנע לכת. ב) מעמיד עצמו בסכנה. ג) דבר היותר קטן חשוב כדבר גדול. ד) עמל בטרחה גדולה. ה) זריזות. ו) בוטח ומקוה. ז) אם לא הצליח בפעם הראשונה חוזר הרבה פעמים. וכן הוא בשאר המדות שאפשר להשתמש בהם לעבודת הוי'.

ובכן, צריך האדם להשתמש בשני הדרכים בדרכי החיים, בדרך הראשון – בחייו המוסריים. להביט במי שנעלה ממנו בתורה ויראת אלקים לקנא בו ולהתלמד ממנו. ובעניניו הגשמיים ישתמש בדרך השני. להסתכל בארחות חי הגרועים ממנו ולהיות שמח בחלקו.

לראזין. כח תמוז תש"א [אג"ק ח"ה ע' תלז].

האמונה הפשוטה באלקינו ואלקי אבותינו הבורא ומנהיג ב"ה שישנה בכל איש ואשה מישראל, היא המביאה את הנועם והעריבות בחיי ישראל ע"פ התורה והמצוה, גם באלו אשר חייהם הגשמיים קשים המה.

שני דרכים בדרכי החיים ישנם לאדם: א) להביט על ארחות חיי אנשים החיים בחיים טובים ממנו. ב) להסתכל על ארחות חיי אנשים בחיים פחות טובים או גם רעים מחייו הוא. – קוקן אויף א לעבן וואס איז בעסער פון זיינעם, אדער קוקן אויף א לעבן וואס איז ערגער פון זיינעם.

שני דרכי החיים האמורים מביאים שתי מדות לפי ענינם, הדרך הראשון מביא את מדת הקנאה, והשני מביא את מדת השמחה. כל

יום ראשון ד אייר, יט לעומר ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: אמור, פרשה ראשונה עם פירש"י.
תהלים: כנ"כח.
תניא: פרק מו. ויש... יסה' חבירו אליו.
מנהג ישראל שלא לגלח ושלל לספר שערות ראש תינוק
עד מלאות לו שלש שנים.
גזירת השערות—אפישערענעש (של תינוק)—הוא דבר
גדול במנהגי ישראל. ועיקרו הוא בהחינוך והשאת
פאות הראש. ומיום הגזירה והנחת פאות הראש נהנו
להדר להרגיל את התינוק בענין נשיאת ט"ק וברכות
השחר וברהמ"ז וק"ש שעל המטה.

לשווי תמוז צב [אג"ק ח"ב ע' תלח].
 בדבר בנו . . . שי' מנהג ישראל הוא שלא
 לגלח את התינוק ושלא ליגע בשערות ראשו עד
 מלאות לו שלש שנים לאריכות ימים ושנים...
 לזלמנוב טו מנ"א תש"ב [אג"ק ח"ג ע'
 שנה].
 ובדבר גזירת השערות - אפשערענעס - הוא

דבר גדול במנהג ישראל ועיקרו הוא בהחינוך
 והשאת פאות הראש ומיום הגזירה ראשונה
 והנחת פאות הראש נהגו להדר להרגיל את
 התינוק בענין נשיאת ט"ק וברכת השחר וברכת
 המזון וק"ש שעל המטה, והשי"ת יהי' בעזרם
 כי יגדלוהו לתורה חופה ומעש"ט מתוך פרנסה
 בהרחבה ובמנוחת הדעת בגשמיות וברוחניות.

יום שני ה אייר, כ לעומר ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: אמור, שני עם פירש"י
תהלים: כט"לד.
תניא: והנה זהו... יסה' המ"ך.
רבינו הזקן קבל מר' מרדכי הצדיק ששמע מהבעש"ט:
עם קומט אראפ א נשמה אויף דער וועלט און לעבט
אפ זיבעציג אכציג יאהר, צוליב טאן א אידען א טובה
בגשמיות ובפרט אין רוחניות.

לחפץ. ר"ח ניסן צב [אג"ק ח"ג ע' רצה].
 בעזרתו ית' לעולם לא אשכח אותה השעה
 הבהירה, ראות פני קודש הקדשים מתמר
 ועולה בדביקות נפלאה בהטעימו,, א געטליכע
 זיסקייט".
 בה בשעה הבנתי במוחש מאמר הוד כ"ק
 רבינו הזקן בענין מרכבה (תניא פל"ד): שכל
 ימיהם לעולם לא הפסיקו אפילו שעה אחת
 מלקשר דעתם ונשמתם לרבון העולמים.
 שפאצירן אין מענטאן ביים ברעג ים, אין
 יענעם הדרת הטבע, און זיין פארטיפט אין נועם

אלקי, קוויקן זיך מיט געטליכע זיסקייט, דאס
 קען זיין נאר בא א עצמי, בא א רבי בן רבי, בא
 א מסירת נפש איד, בא אזא וואס והנה ה' נצב
 עליו, בא אזא וואס דער אור הנשמה איז בא אים
 מאיר בגילוי.שעה ארוכה הלכנו לאורך החוף,
 מבלי דבר דבר. כל העוברים עלינו והפוגשים
 בנו שמו לבם אל מראה פני הקודש, המאירים
 באור אלקי, ופתאום כמתעורר משינה פנה אלי,
 ויאמר: יוסף יצחק! הער! אט די אלע מעלות
 וואס מי האט אויסגערעכענט אין דעם ענין
 פון טראכטען חסידות אין טלית ותפלין פארן

וועלן באמת טאן א טובה א אידן אין גשמיות ובפרט אין רוחניות.

וסיים במאמר מורנו הבעש"ט נ"ע שאמר הוד כ"ק רבינו הזקן שקבל מר' מרדכי הצדיק (אחד מתלמידי מורנו הבעש"ט נ"ע הנסתרים, והאחד המיוחד בין שלשה תלמידי הבעש"ט נ"ע שהביאו דרכי מורנו הבעש"ט נ"ע ותורתו בחבל רוסיא הלבנה): אז עס קומט אראפ א נשמה אויף דער וועלט און לעבט אפ זיבעציג אכציג יאהר צוליב טאן א אידן א טובה בגשמיות ובפרט אין רוחניות.

דאוונען, הן בא חסידים און הן בא צדיקים, איז דאס אלץ ניט בערך, לגבי דער מעלה נפלאה וואס דער אויבערשטער ב"ה איז מזכה, און מען קריגט א חוש מיט א געשמאק א אידן א טובה טאן, ביז אז יענער ווערט בא אים טייערער ווי ער בא זיך, ווארום אויף זיך קען ער געפינען כמה טעמים פאר וואס אים קומט ח"ו, אים זאל ניט גוט זיין, אבער אויף דעם אנדערן איז דאס ניט שייך כלל.

עס איז כדאי פינף טאג הארעווען צו פינף שעה א טאג ביגיעת בשר ויגיעת נפש אין השגה אלקית, מצד דעם בכך וואס מי קומט צו

יום שלישי   **ו אייר, כא לעומר**   **ה'תש"ג**

שיעורים. חומש: אמור, שלישי עם פירש"י.

תהלים: להילת.

תניא: והנה ככל . . . 130 באריכות.

אמרו"ל: אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה, ופירשו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים, אז דבר תורה וואס מאכט איהם — דעם הערער — פאר א מהלך. ענין ההילוך הוא לעלות מדרגא לדרגא בעילוי אחר עילוי, מעלת הנשמות על מעלות המלאכים, דעלי' זו היא ביותר ע"י עבודה בפועל טוב, טאן א טובה, א אידען בגשמיות בכלל וברוחניות בפרט.

המלאכים והגם שהמלאכים אומרים שירה, השרפים אומרים קדוש והאופנים אומרים ברוך, וכל שירה היא בהתפעלות של געגועים, דענין הגעגועים הוא עלי' למעלה מהדרגא שהוא עומד בה, וכמו שאנו רואים במוחש בגשמיות דבשעת השיר והזמרה האדם הוא בעילוי יותר מהדרגא שהוא נמצא בה, ולכן הנה בעת ההתעוררות שהיא היציאה והעלי' מהדרגא שנמצא בה הנה האדם אז שר ומזמר, והמלאכים שאומרים שירה בקדוש וברוך שהוא ענין עלייתם הוא באותה הבחינה שהם נמצאים בה, דהשרפים הנה כל עלייתם היא בההשכלה ובהשגה דקדוש, והאופנים כל עלייתם

מכ"ו אייר תש"ב [אג"ק ח"ו ע' רפז].
במענה על מכתבו, ההתקשרות האמיתית היא על ידי תורה ועבודה כמארו"ל אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו, ופירושו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע דבר הלכה, א דבר וואס מאכט אים גיין הלכה לשון הילוך, דבר הלכה, אז דבר תורה וואס מאכט אים — דעם הערער — פאר א מהלך, דענין ההילוך הוא לעלות מדרגא לדרגא בעילוי אחר עילוי. ובוה יובן מעלת הנשמות על מעלת המלאכים, דכתיב ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, דהעומדים האלה הם

עבודת המוחין ועבודת המדות. וזהו דבר הלכה, א דבר תורה וואס מאכט דעם הערער פאר א מהלך בעילוי אחר עילוי עד רום כל המעלות, דעלי' זו היא ביותר על ידי עבודה בפועל טוב, טאן א טובה א אידען בגשמיות בכלל וברוחניות בפרט, לעוררו לקבוע עתים לתורה ולקיים את המצות בהידור דיראת שמים, האבען א געשמאק אין א מצוה.

השי"ת יזכהו בעבודה של פעולות טובות.

בהשכלה וההשגה דברוך, וזהו שאמרו רז"ל מיכאל באהבה וגבריאל ביראה, ואיתא בספרים דמחנה מיכאל הם ק"פ אלף מחנות וכן מחנה גבריאל ריבוי מופלג מאד, אבל עם זה הנה כל הריבוי הזה הם מדרי' חלוקות בהבחינות דאהבה ויראה אבל מעולם לא יהי' מיכאל ביראה וגבריאל באהבה לכן נקראים עומדים שעומדים תמיד בבחינה אחת, אהבה או יראה, אבל הנשמות נקראות מהלכים לפי שהולכים מדרגא לדרגא, אהבה ויראה, תורה ומצות,

יום רביעי	ז אייר, כב לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: אמור, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: לט"ז.		
תניא: וכולם . . . יסו"א"ס ב"ה.		
בעסיפת ס"ג אין צריך לכסות ראשו עד פיו, וכמ"ש בהלכות ציצית אשר בסידור.		
נוהגים ללמוד בימי הספירה י"ז סוטה — נוסף על שיעורים הקבועים — דף ליום דף ליום.		

יום חמישי	ח אייר, כג לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: אמור, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: מדי"ח.		
תניא: ולכן המשיל . . . יסו" בחייהם.		
א שליח אין דאך איין זאך מיט דעם משלח, — ע"י המבואר בענין שהמלאך נקרא בשם ה' סמש כשהוא שליח למעלה, ומכל שכן נשמות, ומבואר שבנשמות הוא עוד במעלה יתרה. —		
והנה חסידים זיינען שלוחים פון רבי'י, פון אלטען רבי'ן, אין אז מ'טוט, אין מען מקושר, אין דאמאלט אין ער אין אלץ מקושר: עם געהט א חסיד, עסט א חסיד, שלאפט א חסיד.		

ה"פ, צ"ח

בתנועות משונות (בכלל בשנה ההיא רקדו ביותר בשמח"ת) ואמר אאמו"ר: הגם דאס איז א טאנץ פון פייער מיט א ברען א הארציגער והתלהבות אבער דאך איז דאס ניט תל"ק, דער רבי האט ממשיך געווען דעם אור המוחין אין

חה"פ, צ"ח [סה"ש תרצ"ו-ה'ש"ת ע' 264]. אאמו"ר אמר פעם: דער רבי האט ממשיך געווען דעם אור המוחין אויך אין טאנצן, ניט נאר אין נגינה, וזה הי' המשך בבוקר בשמע"צ לאחר קריאת התורה היו שלשה שרקדו ביותר

בדבר השליחות. חסידים זיינען שלוחים פון רבי'ן, פון אלטען רבי'ן, איז אז מען טוט, איז מען מקושר, איז דאמאלט איז ער אין אלץ מקושר: עס גייט א חסיד, עסט א חסיד, שלאפט א חסיד.

דאס איז געווען חסידים וואס האבן געהאט מדריכים ומנהיגים און מקבל געווען הדרכה, אבער אז מי איז א מחונך מעצמו איז ניט אזוי. רשב"ץ פלעגט זאגן אויף דעם „סאם סאפאזשניק“, והי' מספר ע"ז מערל אחד אשר מצא תפילין והלך למוכרם והחזיק בהרצועות והבתים היו נגררים ופגש בו יהודי אחד ונתרגש ביותר ושאלו מאין המה לך, והשיב לו: "יא סאם סאפאזשניק", היינו בעצמי תפרתים, כי רצה בזה להתפאר שהוא אומן בזה. הנמשל מובן.

טאנצן אויך, מיט זיין מסירת נפש אויף חסידות בכלל און חסידים בפרט.

וסיים: דאס איז אלץ אז מען טוט, א שליח איז דאך איין זאך מיטן משלח, ע"ד המבואר בענין שהמלאך נקרא בשם ה' ממש כשהוא שליח מלמעלה, ומכל שכן נשמות, ומבואר שבנשמות הוא עוד במעלה יתירה (בענין זה מקשים בחסידות הרי נשמה היא חלק מהעצם ומהו המעלה אצלם, ומבואר כי המעלה מצד כוונת העצם, כי כוונת העצמות משלימים הנשמות מה שכבי' העצמות בעצמו אינו משלים וזה דוקא ע"י נשמות לא ע"י מלאכים), וכמבואר מעלת השליחות בענין אני ולא השליח, שליח הוא בחי' אצי' דאיהו וגרמוהי חד, זה דוקא באצי'.

אבל זהו הכל בעת השליחות כשהוא עסוק

יום ששי	ט אייר, כד לעומר	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: אמור, ששי עם פירש"י.	
	תהלים: מטי"ד.	
	תניא: וז"ש אסף . . . האצילות.	
מורנו הבעש"ט אמר: כל דבר ודבר אישר האדם רואת או שומע, הוא הוראת הנהגה בעבודת השם. וזהו ענין העבודה, להבין ולהשיכיל מכל דבר בעבודת השם		

האמיתי של בני ישראל ימצאו מים מתוקים. מקובל רבי מפי רבי - מאותן התורות ושיחות הקדש שחזר הוד כ"ק רבינו הזקן לפני נכדו הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר צמח צדק, ממה ששמע במעזריטש בשם מורנו הבעש"ט נ"ע.

אשר פעם כשישבו כ"ק תלמידי מורנו הבעש"ט בבית המדרש, אחר חזרת מאמר עמוק ששמעו ממורנו הבעש"ט, שוחחו ביניהם בהפלאת עמקות התורה היא אשר שמעו, ועל כללית הדרך של מורם ורבם

התמים [התמים ע' שצט. אג"ק ח"ג ע' רפה].

ב"ה אד"ר תרצ"ה פורקערסדארף. ... מה שמתואנן אשר עם מי ללמוד אין, הנה האמת הגמור היא שאינו כך, דוגמא לדבר, המתאונן על אשר אין לו באר מים בחצרו, אבל לכשיחפור אפשר שבאמה הראשונה לא ימצא מים, אבל כשחופר בעומק יותר אז ימצא מים רבים, ולפעמים גם מעין מים חיים. כשיש, תודה לאל, מספר יהודים הלומדים גמרא ועין יעקב - כן ירבו - הנה כשחופרים בטוב

הבעש”ט מלמד ומורה את תלמידיו הגאונים הצדיקים בעבודת הקדש בשביל שבה ועל ידה יבואו אל העיקר, שהוא להיות בעזרם של היהודים הפשוטים אשר יתנו את יכול ארצם הנצחי.

דבריו הקדושים של מורנו הבעש”ט, הם הוראה לא רק לכ”ק תלמידיו ותלמידי תלמידיו, אלא הם מורים דרך עבודת ה’ בארצות חיי כל איש מִישראל. היהודי הפשוט, היהודי הטרוד, גם ח”ו וח”ו היהודי החוטא, אוצר בלום הוא. בני ישראל יפים הם, טובים הם, אלא שעניותן בידיעת התורה מנולתם. עם־הארצות, וסביבה הריקה, הם ראשית חטאת במעמד ומצב הצעירים ובני הנעורים, וחלק גדול מאלו הצעירים שאינם מניחים תפילין אינם שומרים את השבת ואינם נזהרים במאכלות אסורות ובטהרת המשפחה, הם מאלו שאינם יודעים את חומר הענינים הללו.

נעלה מעל כל ספק, שכאשר יסבירו להצעירים ויבארו להם חומר העבירות הנ”ל, הנה על חלק ידוע מהם יעשה רושם גדול, ובפרט ההסבר בענין טהרת המשפחה שצריכים להסביר בטוב טעם ודעת שהוא מעוות לא יוכל לתקן, ומה יענו ההורים לילדיהם, בשעה שיטענו, מדוע הביאום לעולם בתור פסולים, אשר גם שכל האנושי יצדיק טענה זו. חולים הם צעירי דורנו, כי בעודם באבם מרעילים אותם בכל מיני רעל של כפירה, ומפסמים אותם בשנאה לכל הקדוש בישראל, אבל יחד עם זה הנה - בחסד השי”ת - נקודת היהדות שלמה היא. גם באלה אשר, ר”ל, זרם החיים נטלם ונשאם הרחק רחוק מהיהדות האמיתית וקיום מצות מעשיות, גם בהם והדומה להם, הנקודה היא שלמה. ומאחר שהנקודה שלמה, הנה על ידי עבודה ופועל בחכמה ובמועצות במסירה ונתינה יכולים בעזרתו ית’ לפעול הרבה לקרב לבם לאביהם שבשמים ולקיום המצות, ואשרי

הבעש”ט אשר בעיקרו, אינו אלא לבעלי מדרגה בעבודת ה’ ובעלי דעה רחבה בידיעת התורה בנגלה ובקבלה. עוד הם מדברים, ומורנו הבעש”ט הופיע בבית המדרש וישב בין התלמידים ופתח ואמר: ”איך האב ליב דעם פראסטען אידען, דער פשוט’ער איד איז דער גרעסטער אוצר.

עס שטייט: כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה’ צבאות, אט אזוי ווי די גרעסטע חכמים וועלען אייביג ניט דערגיין די גרויסע טבעיות’דיגע אוצרות, וועלכע השי”ת האט טובע געווען אין ארץ, אז הכל ה’ מן העפר, אט אזוי קען קיינער ניט דערגיין די גרויסע אוצרות וואס ליגט אין אידען, וואס זיי זענען דעם אויבערשטענס ברוך הוא, ארץ חפץ, איך וויל מאכען פון אידען, אז זיי זאלן געבען דעם יכול (פרוכט) וואס דעם אויבערשטענס ב”ה א ארץ חפץ קאן געבען’.

אוהב הוא - אומר מורנו הבעש”ט - את היהודי הפשוט, כי גם היהודי הפשוט הוא אוצר בלום. כמה מן החבה ואהבת ישראל, כמה אהבה וחסד בניו של מקום, וכמה מן ההוראה לתלמידים איך לאהוב ולחבב את האיש הפשוט שבישראל, ישנו במאמר זה. בה בשעה אשר כ”ק התלמידים באו לידי מסקנא, אשר דרך זה שסלל להם רבם מורנו הבעש”ט נ”ע, אינו אלא לבעלי מדרגות בעבודת ה’ ולבעלי ידיעה רחבה בתורה, בנגלה ובקבלה, הנה בשעה ההיא מופיע רבנו הבעש”ט ומגלה להם עומק תוכן לבו הק’, כי אוהב הוא את היהודים הפשוט.

ומורנו הבעש”ט אומר מלתא בטעמא כי גם היהודי הפשוט הוא אוצר בלום, וכל גגעווען של מורנו הבעש”ט הוא להיות בעזרם של היהודים הפשוטים, אשר יתנו את יכולם, במדה כזו שארץ חפץ של הקב”ה יכולה לתת. ממוצא דבר אנו למדים, אשר מורנו

ומיודעיו, ולהחיות גם רוח שפלים, אלו שנגררו בשטף זרם החיים, להושיט להם יד עזרה לעודדם.
בהקונטרסים ישנם מאמרים קלי ההבנה אפילו לקטני השגה, ובהשיחות ישנם הרבה דברים שאפשר להשתמש בהם למטרה האמורה...

האיש השם דעתו ולבו על זה, ואלקי אברהם יהי' בעזרו. במוחש ראינו, אז א חסידישער שמועס און א חסידישער פארברענגען האט געבראכט בעלי-תשובה.
זה תעודתו של כל אחד מאנ"ש שי' בכל מקום שהוא, להאיר אור תורה ונועם עבודה במדות טובות ואהבת ישראל, בין מכיריו

שבת	י אייר, כה לעומר	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: אמור, שביעי עם פירש"י. תהלים: נהינט. תניא: פרק מז. והנה . . . כמש"ל.</p> <p>נהנינו להטביל פרוסת המוציא שלש פעמים במלח ולא לזרוק המלח על הפרוסה.</p> <p>יום ב דחה"ש תרכ"א בסעודה סיפר הצ"צ: יום ב דחה"ש תקנ"ה בסעודה אמר אאזמו"ר (רבינו הזקן): ביום ב' דחה"ש תקנ"ח בסעודה אמר כ"ק מו"ר (המגיד ממעזריטש) וספרתם לכם, וספרתם הוא מלשון ספירות ובהירות. וספרתם לכם, צריכים לעשות שיהי' הלכם בהיר. וישען כ"ק אאזמו"ר על זרועות קדשו וישורר את הניגון של ד' בבות בדבקות גדולה. אח"כ הנביא את ראשו הק' ויאמר — בניגון של שאלה: ובמה מספרים את הלכם? ותוך כרי דבור אמר — בניגון של תשובה: בשבע שבתות תמימות, בכירור שבע המדות, שכל מדה ומדה תהי' כלולה משבע, ושבע המדות עצמן יהיו שבע שבתות דשבת אינה צריכה בירור.</p>		

י אייר

הק' ויאמר בניגון של שאלה: ובמה מספרים את הלכם. ותוך כדי דבור אמר בניגון של תשובה: כמה מספרים את הלכם — בשבע שבתות תמימות, בכירור שבע המדות שכל מדה ומדה תהי' כלולה משבע, ושבע המדות עצמן יהיו שבע שבתות דשבת אינה צריכה בירור.
וכאשר גדלתי בשנים — סיים כ"ק אדמו"ר בעל צמח צדק — והתחלתי להכיר את חסידי כ"ק אאזמו"ר ראיתי אשר הם קיימו את וספרתם לכם, זיי האבען געמאכט א ליכטיגען

התמים [התמים ע' שטן].
תחילה דברי קודשו של כ"ק אדמו"ר הי': כשהייתי כבן שש בחג השבועות תקנ"ה ביו"ט שני בשעת הסעודה אמר כ"ק אאזמו"ר: בחג השבועות תקנ"ח בסעודת יו"ט שני אמר כ"ק מורנו ורבנו וספרתם לכם. וספרתם הוא מלשון ספירות ובהירות, וספרתם לכם, צריכים לעשות שיהי' הלכם בהיר. וישען כ"ק אאזמו"ר על זרועות קדשו וישורר את הניגון של הארבע בבות בדבקות גדולה. ואחר כך הגביה את ראשו

לכם. רז"ל אמרו – סיים כ"ק אדמו"ר בעל צמח אאזמו"ר נקראו סופרים שהיו סופרים כל צדק – לפיכך נקראו הראשונים סופרים שהיו האותיות שאמר להם כ"ק אאזמו"ר ביחידות.

יום ראשון	יא אייר, כו לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומש :	בהר, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
תהלים :	סיסה.	
תניא :	פרק מה. והנה . . . 134' למקומו.	
אומרים בתפלה :	וכו – בעירי ולא בפתח – שני כתובים.	
	חיתני – בקמץ ולא בפתח – מיררי בור.	
	זכר – זיין בסגול ולא בעירי – רב טובך.	
	הנותן קרחו – בפתח ולא בקמץ – כפתים.	
	ומלכותו ואמונתו לעד קימת.	

יום שני	יב אייר, כז לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומש :	בהר, שני עם פירש"י.	
תהלים :	סיסה.	
תניא :	והנה פרטיות . . . 134' חשיבי.	
אומרים בתפלה :	מנו מאמר – מ"ם שלישית קמוצה.	
	כיום כו' נאמר – מם פתחה.	
	זכור – במלאופם – כי עפר אנחנו.	
	ונטתני – טית פתחה, למד בשבא, תיו דנושה פתחה.	
	ואהבתך לא תסור – ולא אל תסיר.	

יום שלישי	יג אייר, כח לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומש :	בהר, שלישי עם פירש"י.	
תהלים :	סט"עא.	
תניא :	זככה ממש . . . יסחי ותכלית.	
	במנחה אומרים תחנון.	
	רבינו הזקן – באותב השנים שהי' אומר מאמרים קצרים – אמר : דע מה למעלה ממך, דע כי כל מה שיש למעלה בפצופים וספירות העליונות, הכל הוא ממך, שגמרי בעבודת האדם.	

מכ' יג ניסן צה [אג"ק ח"ג ע' שג]. בזה תתישב לו שאלתו בכללות. אף שאין הזמן גרמא עכשו לבא באריכות המענה, אמנם יקרים לי במאד אותם העוסקים בלימוד תורת החסידות, וחיבה יתרה אחבבם ולכן הנני כותב בזה ענין נט"י בכללותו, אשר הוד כ"ק רבינו הזקן – בעל התניא ושו"ע – זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אמר- באותן השנים שהי' אומר מאמרים קצרים – ביאור המשנה ,,דע מה למעלך ממך, דע כי כל מה שיש

רבינו הזקן באגרותיו הק' באגרת המתחלת איהו וחיוהי חד, מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו ולכן הוא לבדו בכחו ויכלתו לברא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסבה אחרת קודמת ליש הזה.

וזהו אנכי עשיתי ארץ, דבכדי שתהי' ההתהוות דארץ הלזו הגשמית ושיהי' באופן כזה שתושלם הכוונה העליונה בסוד הבריאה, היינו שיהי' מציאות יש נראה לנפרד ומציאת דבר לעצמו כאלו ח"ו מציאותו מעצמותו, הנה התהוות כזאת היא ממדריגת אנכי שמורה על העצמות ב"ה.

למעלה בפרצופים וספירות העליונות הנה הכל הוא ממך, שתלוי בעבודת האדם".

וביאור הענין הוא, דהנה כתיב (ישעי' מה, יב) אנכי עשיתי ארץ ושמים ואדם עלי' בראתי וגו'.

תיבת אנכי מורה על העצם והמעלה וכמו שאמר שמואל (ש"א ט, יט) אנכי הרואה, וכידוע ההפרש בין אני לאנכי, דאני מורה על השפלות ואנכי מורה על הרוממות, וענינם במדריגת הספירות הנה אני קאי על ספי' הכתר המלכות שהיא הארה ואנכי קאי על ספירת הכתר שהיא העצמות ב"ה.

וטעם הדבר מה שבבריאת הארץ נאמר אנכי לפי שהתהוות היא מעצמות א"ס ב"ה כמ"ש

יום רביעי יד אייר, פסח שני, כט לעומר ה'תש"ג

טיעורייב. הי"ט: בהר, רביעי עם פירש"י.
 ה"ה י"ם: עב"עו.
 תניא: והמשל... יסחיהאדם ודעתו.

**פסח שני ענינו איז - עם איז ניטא קיין פארפא"ן
 לען מען קען אלע מאל פאריכטען. אפילו מי שהי'
 טמא, מי שהי' בדרך רחוקה און אפילו "ל"ם" או
 דאס איז נעווען ברצונו, פונרעסטויגען קען מען מתקן
 זיין.**

וכמו פלפולי הלכות שנשכחו ואח"כ ע"י יגיעה נתגלו, אבער אז ער זאגט אז ער איז מחדש חידושים איז דאס שקר. אזוי ווי אז איינער זאגט א סברא וואס עס איז ניט אמת זאגט מען בלשון צח אז דאס בעליינגט ניט אהער, אבער באמת איז דאך אז אויב עס בעליינגט ניט אהער איז דאך דאס שקר, און אזוי איז דער וואס זאגט אז ער איז מחדש חידושים. עס איז מער ניט וואס ער איז מגלה וואס עס איז געווען ביז יעצט בהעלם.

איז דער אלטער רבי האט מגלה געווען דעם דבר הוי' פון נפש השנית.

הב' - הוא החדר שני, כידוע אשר די חסידישע שוהלען האט מען געבויט מיט א חדר שני הנק'

פ"ש תש"א [סה"ש תש"א ע' 115].
 עס איז דא א ווארט בא חסידים, אז עס איז דא דריי שני'ס, נפש השני, חדר שני און פסח שני. נפש השני וואס דער אלטער רבי האט געזאגט איז דאס דער דבר הוי' וואס דער אלטער רבי האט מגלה געווען.

בכלל אז איינער זאגט אז ער האט מחדש חידושים געווען אין תורה איז דאס שקר, א בן תורה וועלכער זאגט אז ער איז מחדש חידושים איז ער ניט קיין בן תורה, און דאס איז שקר ונוטה לכפירה, כידוע שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל נאמרו למשה מסיני, עס איז דאך חלקי ה' אמרה נפשי איז דאס מער ניט וואס ער איז מגלה אבער ניט קיין חידושים,

"היום יום" עם פענוח המראי מקומות

די חב"ד'ניצע. פאר וועמען האט מען דאס געמאכט? פאר רבנים, פאסט דאך ניט, שוחטים האבן דאך קיין צייט ניט, נאר פאר חסידי'שע בעלי בתים זיי האבן געוואסט אז מען דארף זיך אריין חאפען אין חב"ד'ניצע.

אפי' מי שהי' טמא, ובדרך רחקה און אפי' לכם, הכוונה שהי' אצלו וברצון הטוב, ומ"מ אפשר לתקן.

אז מען נעמט דעם נפש השני און מען גייט אריין אין חדר שני מיט דעם ווערט א פסח שני, אז עס ווערט אלעס מתוקן.

הג' איז - פסח שני, שענינו איז עס איז ניטא קיין פארפאלן, מען קען אלע מאל פאריכטן,

יום חמישי	טו אייר, ל לעומר	ה'תש"ג
יום חמישי	שיעורים. חומש: בהר, חמישי עם פירש"י.	
	תהלים: עזרת.	
	תניא: אבל הקב"ה . . . 136 בלכר.	
	בימי רבינו הזקן הי' שגור בפי החסידים הפתגם: דער שטיקעל ברויט וואס איך האב, איז ער דיינער ווי מיינער. והיו מקדימים מלת "דיינער" - דיינער ווי מיינער.	

פורים צ"ח [על פורים שנה זו ראה ברשימות היומן אבל לא נמצא עד"ו. וראה בסה"ש תרצ"ו ע' 259].

בימי רבינו הזקן הי' שגור בפי החסידים הפתגם: דער שטיקעל ברויט וואס איך האב, איז ער דיינער ווי מיינער. והיו מקדימים מלת "דיינער" - דיינער ווי מיינער.

דער הויפט שלאגס-ווארט פון די חסידי חב"ד איז דאס אין דער שטיקעלע ברויט וועלכער דער אלמעכטיגער ג-ט האט מיר געגעבן געפינט זיך אויך אייער טהייל.

יום ששי	טז אייר, לא לעומר	ה'תשי"ג
יום ששי	שיעורים. חומש: בהר, ששי עם פירש"י.	
	תהלים: עט"ב.	
	תניא: אד ידיעתו . . . במ"א.	
	אאמו"ר כשהי' נוטל צפרניו, הי' מערב עמהם קיסם, קודם השריפה.	
אאמו"ר אסר להחסיד ר' אלי' אבעלער - איש פשוט מצד כשרונותיו וידיעותיו - כשנכנס אליו ליחידות: אלי' איך בין דיר מקנא. פאהרסט אויף מערק זעהסט א סך מענשען, איז ווען אינמיטען עסק רעדט מען זיך מיט יענעם פאנאנדער אין א אידישען ווארט א עין יעקב ווארט, און מ'איז מעורר אויף לערנען נגלה און חסידות, פון דעם ווערט א שמחה למעלה. און די מעקלעריי צאהלט דער אויבערשטער אפ בבני חיי ומזוני. און וואס גרעסער דער מארק מעהר ארבעט, איז גרעסער די פרנסה.		

לשור. כ"ה ניסן צה [אג"ק ח"ג ע' שטז]. הוד כ"ק אאמו"ר אדמו"ר מוהר"ש

געהערט. דער רבי זאגט מיר אלי' אבעלער אלי' דעם ישובניק, זאגט מיר דער רבי אלי' איך בין דיר מקנא דיא קאפ האט בא מיר אנגעהויבען גיין חאדאראם.

אחר יחידות - סיפר הר"א - היינו אז כשלשה מנינים אורחים והי' התועדות - א פארבריינגען - והחלטתי לקחת לי מלמד ללמוד, בא מיר איז געבליבען אז מען בעדארף מאכען אלי'ן פאר א שטיקל מענשען.

א טייערן רעצעפט - זאגט ר"א - האט מיר דער רבי געגעבן עס האט גיקלעפט וויא א גוט אנגעשמירטער פליסטער און עס האט אנגעצויגען וויא א פרישע שפאנער פליג.

אז איך בין געקומען פון ליובאוויטש האב איך געגעבן צו וויסען אין שטאט-פאלאצק - און וויא דער סדר איז זיינען געקומען א פאר מנינים חסידים הערן א גרוס פון ליובאוויטש.

די חסידות האב איך ניט געקענט אויסווייניג חזר'ן נאהר עטליכע ווערטער וואס דער רבי האט געזאגט אז מלאכי מעלה די העכסטע מדריגות זיינען מקנא אפילו דעם גרעסטן עם הארץ וואס איז מקיים א מצוה מיט יראת שמים, דאס האב איך געדיינקט. אויך האב איך גדיינקט וויא דער רבי האט געזאגט אז הקב"ה ווערט אנגערופן מלך ישראל, ישראל איז ר"ת יש ששים ריבוי אותיות לתורה עס איז פאראן ששים ריבוי נשמות און ששים ריבוי אותיות און יעדער נשמה האט א אות אין תורה וואס דער אות איז דער חיות פון דער נשמה, און יעדער אות פון תורה האט א נשמה וואס די נשמה קומט אראפ אויף דער וועלט מגלה זיין דעם אות פון דער תורה, נאר א פשוט'ר איד וואס שטייט אין מארק און זיין האנדל איז משא ומתן באמונה זיינען איהם אלע מלאכי מעלה מקנא.

מעהר האב איך ניט געדיינקט נאר איך האב

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אמר פעם אחד להחסידי ר' אלי' ז"ל מאבעל - חצר סמוך לפאלאצק - אלי', איך בין דיר מקנא פארסט אויף מערק זעהסט א סך מענטשען, איז ווען אין מיטן עסק רעדט מען זיך מיט יענעם פאנאנדער אין א אידישען ווארט א עין יעקב ווארט און מען איז מעורר אויף לערנען נגלה און חסידות פון דעם ווערט א שמחה למעלה, און די מעקלעריי צאהלט דער אויבערשטער אפ בבני חייא ומזונא און וואס גרעסער דער מארק, מער ארבעט, איז גרעסער די פרנסה.

אנכי שמעתי הספור מר' אלי' ז"ל שלשים שנה אחרי כן, הוא שמע זה מכ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש בשנת תרכ"ח, ולי ספר הדבר בשנת תרנ"ח.

וסיפר לי ברגש חיוני כזה כאלו תמול שמע הדבר מפי קדש הקדשים הוד כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש.

הנני זוכר את הרושם שעשה עלי ספורו זה של ר' אלי' והתימא הגדולה אשר תמהתי על אותה הפעולה אשר פעל עליו - על ר' אלי' - הדבור הקדש של הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק עד כי לרגלי עבודתו כפי רגש אותו הדבור הקדוש נשתנה מהותו של ר' אלי' הוא הי' מכניס אורח ובעל צדקה ובהיותו בעל עסקים ביער וברחיים הי' אצלו על משרות כמה אנשים והי' לו ביהכנס"ס ולהבדיל ביה"ט בחצרו ומושפע בפרנסה.

בן ארבעים וחמש שנה הי' בשנת תרכ"ח כאשר נכנס על יחידות לכ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש ושמע המאמר הנזכר ובצאתו מיחידות - כך סיפר - בין איך ארויסגעגאנגען פון רבי'ן - הוד כ"ק אדמו"ר בעל הצ"צ - געהערט חסידות, וויפיל מי האט פארשטאנען, אבער געלויבט השי"ת געהערט, געווען אויף יחידות, דער רבי האט גיגעבן א סדר אין הנהגה, אבער אזא ווארט האב איך פון רבי'ן קיינמאל ניט

שנה הללו שבכל יום ויום נזכר על המאמר הקדוש של הוד כ”ק אאזמו”ר ואשר בכל אדם הוא פוגש, לא מיבעי מכריו ומיודעיו שמספר להם כל מה ששמע מפה קדש של הוד כ”ק אאזמו”ר אדמו”ר ומעוררם ומזרזם ע”ד קביעות עתים לתורה בנגלה ובחסידות, אלא אפילו סתם בני אדם מבני ישראל אשר הוא פוגש מתחיל לדבר עמהם על אודות לימוד התורה. וכל עצמותיו של ר’ אלי’ כאלו תאמרנה אשר שלשים שנה הללו כדאי הוא מה שהוא הי’ על פני האדמה, כי במשך השנים האלו פעל ועבד במטרת ירידת הנשמה בגוף. בן שבעים וחמשה שנים הוא ר’ אלי’ כאשר סיפר לי תולדות ימי חייו מאז היותו נער בן עשר ונתחנך בכפר אצל אביו שהי’ מחזיק חרחיים והנהר בשכירות מאדון החצר. והשתדל שבהכפר יגורו עוד איזה משפחות למען שיתפללו בצבור ג”פ בכ”י, והי’ להם מלמד קבוע בשביל בניהם, ובהיותו בן כ”ה שנה, איזה שנים אחר חתונתו, התמנה בין ההולכים רגלי לליובאוויטש. כבר נהי’ ר”א לסוחר מפורסם גם בעיר ריגא אשר יותר על עשרים שנה שמביל קורות יערותיו לשם זוכה לשם טוב והדרת זקנה, ועם זה בספרו על ימי נעוריו ממועדי התועדות - פארבריינגען - אנ”ש בהיותו בליובאוויטש או התועדות בעיירות אשר עברו בלכתם לליובאוויטש וחזירתם, הי’ הוא כולו. כחמשה ימים התארח אז ר”א בנאות דשא באלעווקא (הרחוקה כעשרים פרסא מליובאוויטש) יום ויום סיפר לי מזכרונותיו במשך כחמשים שנה, ורבת שבעה נפשי לשמוע מכל אשר ראה ושמע במשך יובל שנים.

געבראכט דעם כתב האט מען דאס געלערנט און געקוויקט זיך. המאמר הוא אריב”ל כשעלה משה למרום, אמרו המלאכים מה אנוש כי תזכרנו וגו’ ונתבאר טענת משה כלום יצה”ר יש בכם, ואשר כללות ענין התומ”צ להאיר את העולם הגשמי לבררו ולזככו ולעשותו כלי לאלקות. אז איך האב דערציילט דעם עולם וואס דער רבי האט מיר געזאגט אויף יחידות אז נאר א פשוט”ר איד קען א סך אויפטאן און שעמעוודיקערהייט האב איך זיי דערציילט דעם הייליקען לשון וויא דער רבי האט געזאגט, האט דאס דעם עולם געגעבן א ברען וויא הייסע קאשע אונטערן זאטעל, עס איז געווארן א קאך, בא אונז אין דארפישן מנין האט מען גלייך איינגעפירט לערנען גמרא און לקוטי תורה, און דעם רבי’נס ווארט איז פאנאנדער געגאנגען אין גאנצען געגנט. ומן היום ההוא - מספר הר”א - אשר שמעתי המאמר הקדוש מפי קדש כ”ק אדמו”ר הנה בכל יום ויום הנני נזכר על דבור זה און במשך השנים האב איך א סך הונדערטער אידען מחיי געווען מיט דעם מאמר.

א סך גאר א סך האבען זיך מיט דעם מאמר אפגעלעבט און געווארן לעבעדיקע אידען, אפילו אידען סוחרים הענדלער קרעמער, ירידניקעס, אבער מען האט אנגעהויבען לערנען גמרא און א ווארט חסידות, ווען מען האט זיך געטראפען דעם צווייטען מאהלה אט מען גאר געהאט איין אנדער פנים.

מה נהדר הי’ פני ר’ אלי’ ועליצותו באמרו שהמאמר הזה החי’ הרבה מאות נפשות אשר התחילו ללמוד ונעשו יהודים חיים, לעבעדיגע אידען, כלשונו של ר’ אלי’ וניכר הי’ אשר רגש ענג נפלא מלפפהו. הרגיש ר’ אליי כי השלשים

שבת	יז אייר, לב לעומר	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: בהר, שביעי עם פירש"י. תהלים: מג"פז. תניא: פרק מט. והנה... 138 אהבת ה'.</p>		
<p>א"א צרקתר. בק"ש שיש אומרים בכוסר — קודם התפלה — כדי לצאת חובת ק"ש בזמנה, ג"כ כופלים ג' התיבות ומסיימים בחיבת „אמת". בק"ש דתפלוג דר"ת. וש"מ"ר אין כופלים, אבל אומרים „אמת" ל"ג בעומר שנת תר"ד — לערך סיפר הצ"צ תורת הבעש"ט: עם שטעהט כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה' צבאות. אם אזוי ווי די נרעסטע חכמים וועלען אייביג ניט דערגיין די נרויסע טבעיות'דיגע אוצרות, וועלכע השי"ת האט טובע געווען בארץ, אז הכל הי' מן העפר, אם אזוי קען קיינער ניט דערגיין די נרויסע אוצרות וואס ליגען אין אירען, וואס זיי זיינען דעם אויבער' שטענס ב"ה ארץ חפץ. וסיים הבעש"ט: איד וויץ מאכען פון אירען, אז זיי זאל'ן געבטן דעם יריה. וואס דעם אויבערשטענס ב"ה א ארץ חפץ קען געבען.</p>		

חזו"ש יצ"ה
 ע' נתיב

התמים ח' חורף צה, וינא [התמים ע' שצט]. עיין לעיל ב"היום יום" דט' אייר
 אג"ק ח"ג ע' רפה].

יום ראשון	יח אייר, לג לעומר	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: בחוקתי, פ' ראשונה עם פירש"י, תהלים: פח"פט. תניא: ואיך יבא... 138 וקדוש.</p>		
<p>אצל אדמו"ר האמצעי הי' ל"ג בעומר מיו"ט המצויינים. מען פלעגט ארויסנעהן אויפ'ן פעלד, ער פלעגט זיך ניט וואשען, אבער געהמען משקה, וואס מצד הבריאות האט ער עס ניט געטארט. מען האט דאמאלט געזעהן א סך מופתים. דאס רוב מופתים אין געווען בנוגע קינדער. און א גאנץ יאהר האט מען געווארט אויף ל"ג בעומר.</p>		

חזו"ש יצ"ה
 ע' נתיב

חורף צ"ה [תו"מ רשימת היומן ע' שס"ג]. ליום הל"ג בעומר. רוב המופתים היו בנוגע
 אצל אדמו"ר הוקן הי' חג השבועות מהיו"ט לבנים.
 המצויינים, הילולא דהבעש"ט. געווען אסך "פסקים" אויך דעמאלט — לא
 אדמו"ר האמצעי — ל"ג בעומר היו יוצאים בעד אמירת הסבר בדא"ה, אלא בשביל יסודות
 אז אפן פעלד. לא הי' נוטל לסעודה, אבער משל עצמו, "מיט חסידות שפילט מען זיך
 נעמען משקה (שהי' אסור בזה מפני בריאותו). ניט".
 ואז ראו כמה מופתים. כל השנה היו מחכים

יום שני	יט אייר, לד לעומר	ה'תש"ג
שיעורים:	חומש: בחוקותי, שני עם פירש"י.	
תהלים:	צ"ו.	
תניא:	ואח"כ . . . י"ע ית' כנ"ט.	
חסידות איז א ניטליכער פארשטאנד, דער פארשטאנד וואס ווייזט דעם מענטשען ווי קליין ער איז, און ווי גרויס ער קען זיך דערהויבען.		

יום שלישי
 חג המנוחה

איהם די וועגען ווי אזוי ער זאהל ארויס פון אלע שלעכטע זאכען און אפגעווינען זיך פון די שלעכטע געוואוינהייטען זיינע, און מרגיל זיין זיך אין מדות טובות.

חסידות פלאקערט אויף די הארץ אויף תשובה טאן און קערען זיך צום הייליגען פאטר כמ"ש כי אבינו אתה, און דער אבינו שבשמים זאהל מקבל זיין אייערע און אונזערע תפלות בתוך תפלות כלל ישראל להושע בתשועת עולמים בגו"ר.

ר' המנונא, רץ [סה"מ קונטרסים ח"א ע' קטז].

חסידות בעלייכט אלץ און טראגט אריין לעבען אין אלץ, אז מען לערנעט תורה זאהל דאס זיין מיט אהיות.

אז מען טוט א מצוה זאהל דאס זיין מיט א געשמאק, מיט א לעבעדיקייט.

חסידות איז געטליכער פארשטאנד, דער פארשטאנד וואס ווייזט דעם מענטשען ווי קליין ער איז און ווי גרויס ער קאן זיך דערהויבען.

חסידות לערנעט דעם מענטשען און ווייזט

יום שלישי	כ אייר, לה לעומר	ה'תש"ג
שיעורים:	חומש: בחוקותי, שלישי עם פירש"י.	
תהלים:	צזקג.	
תניא:	והנה כאשר . . . י"ע בר"ת.	
ניטא בא וועמען איבערנעמען זיך. מען בעדארף האַרעווען, מיט סבלנות און קירוב הדעת קען מען, בעזה"י, אלס דורכזעצן, מיט ביטול הזולת והגבהת עצמו ווערט מען חלילה אלץ אז.		

יום שלישי
 חג המנוחה

הדעת קען מען בעזה"י אלעס דורך זעצען, מיט ביטול הזולת והגבהת עצמו ווערט מען חלילה אלץ אן... ימעט באנחות וירבה בעבודה, וידע כי אם אין אני לי מי לי, אל ישען על עבודת זולתו, ואל יקוה כי אח[ר]ים יעשו, חזק ואמץ בטח בה' כי הוא יברך את פועל ידיו, והשי"ת יצליחו בגשם וברוח... הדו"ש ומברכו.

ש"ס, י"ב אדר"ר צח [אג"ק ח"ד ע' רנד].

היום בקר נתקבל מכתבו המהיר, וראוי הוא לתוכחה מרובה על נפילת רוחו, שבוה רק מקלקלים. אין הזמן מספיק להאריך, רק בקוצר אמרים:

ניטא בא וועמען איבערנמען זיך, מען בעדארף הארעווען, מיט סבלנות און קירוב

יום רביעי	כא אייר, לו לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומ"ט: בחוקתי, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: קדקה.		
תניא: כי על . . . ע' ומאדו כנ"ל.		
על כל אחד ואחד לדעת, כי הוא ית' בהשנתו הפרטית נותן לכל אדם האפשרות להביא רצון העליון ית' מן הכח אל הפועל, בקיום המצות ובחיוזוק היהדות ותורתנו הקדושה בכל עת ובכל מקום שהוא, ואין הדבר תלוי אלא בעבודתו.		

מאריך ימים

הפרטית נותן לכל אדם האפשרות להביא רצון העליון ית' מן הכח אל הפועל בקיום המצות ובחזוק היהדות ותורתנו ית' בכל עת ובכל מקום שהוא, ואין הדבר תלוי אלא בעבודתו ותעלמותו.

השי"ת ישפיע לכם שפעת חיים וברכה מרובה ויעורר את לבבכם להכניס עצמכם בעול העבודה לפעול ולעשות ויצליח לכם בגשמיות וברוחניות. ידידו הדו"ש ומברכם.

צאג"י. כו אדר צד [אג"ק ח"ג ע' עא].
אתם הצעירים. אזרחי מדינת לטביא!
הושלבו ועמדו כלכם בשורה ראשונה של עבודה ופועל, איש איש יעמוס על שכמו עבודה של פועל טוב לעבדה ולשמרה.
התחזקו והתאזרו כח מסודר מעובד ומשוכלל במטרה אחת להרים קרנם של אחיכם הצעירים באור תורה בקיום מצות המעשיות.
על כל אחד ואחד לדעת כי הוא ית' בהשגחתו

יום חמישי	כב אייר, לו לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומ"ט: בחוקתי, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: קוקו.		
תניא: פרק נ. והנה . . . "140" ח"ו.		
פעם אחת התוועדו הסידים הראשונים — בשנת תקמ"ד"ז — ותוכן שיחתו הי': דער רבי — רבינו הזקן — האט אויפגעטאן וואס מען איז ניט עלענט אמאל, איז דער רבי — דער ר"ט און גאון — געווען עלענט, און די תלמידים זיינען געווען עלענט. דער דרך החסידות וואס דער רבי האט מייסד געווען איז דער גרויסער גיטליכער אויפטו, וואס דער רבי איז ניט עלענט און הסידים זיינען ניט עלענט.		

עולת צדיקים

בשעה צריכים לידע אשר גם אני משאלי לידע משלום אנ"ש וב"ב בפרטיות הנהגתם ואר"חות חייהם בגשמיות וברוחניות, כי זה מגמ"ת לראות בטוב אנ"ש צמודי לבבי ולראות כי

לגו"א כד אייר, ת"ש [אג"ק ח"ג אגרת ד'תשע].
ומה שכותב שחפצים בכל עת להודע מש"לומינו ולשמוע דבר חיוזוק, אמת הדבר אבל בה

עלינט אמאהל איז דער רבי – דער ראש מתי-
 בתא און גאון – גיועהן עלינט און די תלמידים
 זאיינען גיועהן עלינט, דער דרך החסידות ואס
 דער רבי האט מייסד גיועהן איז דער גרייסער
 געטליכער אויפטו ואס דער רבי איז ניט עלינט,
 און חסידים זאיינען ניט עלינט.
 השי"ת יזכנו לשמוע ולהשמיע אך טוב
 בגשמיות וברוחניות ובבקשה להודיעני מזמן
 מזמן מנועם שלומם, וחפצי לדעת בפרטיות,
 ולפעמים אתפלא על בנותיהם הצעירות תי'
 אשר לרגלי חינוכן – אשר זה נשאר חקוק לעד
 – הי' ראוי שיודיעו מהנעשה אתן, והשי"ת יע-
 זרם בגשמיות וברוחניות. מחות' ידידו הדו"ש
 ומברכו.

הם בניהם ובנותיהם הולכים בדרך סלולה אשר
 סללו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' צוקללה"ה
 נבג"מ זי"ע.
 פעם התועדו חסידים הראשונים – בשנת
 תקמ"ד-תקמ"ז – אשר רובם ככולם היו מבתי
 האברכים בני תורה מגזע העולמתע – ותוכן
 שיחתם היתה ואס האט דער רבי אויפגעטאן
 מיט חסידות בהנוגע דעם מענטשין אליין,
 אמרו תורה האט ניט גיפעלט – מי האט אפולע
 און גרונטיק גילערנט, עבודה האט מען ניט גע-
 וואוסט אז מי דארף און עס פעלט, און גשמיות
 איז יעמולט איבעריגס מיט גיועהן און מי האט
 ניט גידארפט, און איצטער איז איבעריגס ניט
 פראן און מי דארף דאס ניט.
 דער רבי האט אופגיטאן ואס מי איז ניט

יום ששי	כג אייר, לח לעומר	ה'תש"ג
ק"ק אייר צג ל'תמוז תש"ג	שיעורים. חומש: בחוקתי, ששי עם פירש"י.	
	תהלים: קח"קב.	
	תניא: והנה... היי החיים ב"ה.	
ראשית הירידה, ר"ל, הוא העדר העבודה בתפלה, עם ווערט אלץ טרוקען און קאלט, די מצות אנשים מלומדה ווערט שוין אויך שווער, מען איילט, מען ווערט אן דעם נעשמאק אין תורה, והאוויר מתנשם, ומובן הדבר שאינו שייך כלל לפעול על הזולת.		

כאשר יודעים ומכירים את האמת כי הסבות הם
 רק נסיונות, וסדר העבודה בנסיונות הוא בדרך
 דחי' ולא בירור, כי זיכך המדות הוא בדרך
 בירור, וכן באכו"ש והדומה, אבל בגשמיות
 העבודה הוא בדרך דחי', מען דארף זיך שטעלן
 אופין א', ניט דער לאזען קיין מניעה כלל.
 וראשית הירידה ר"ל הוא העדר העבודה
 בתפלה, עס ווערט אלץ טרוקען און קאלט, די
 מצות אנשים מלומדה ווערט שוין אויך שווער,
 מען איילט, מען ווערט אן דעם געשמאק אין
 תורה, והאוויר מתנשם, ומובן הדבר שאינו שייך

לגרינבערג כג אייר צג [אג"ק ח"ב ע' תקי].
 מכתבו קבלתי ונהניתי מהתחלת סדר
 הלמודים להצלחה, הנני מקוה אשר בטח זוכר
 את דברי שדברתי אתו עמו פעמים, וגם הגדתי
 לו צערי הן מהפרט והן מכללות הענין שלא
 נתפעל – עס האט זיך ניט דורכגעארבעט –
 כראוי להיות.
 אמת הדבר שלפי דבריו היו כמה סבות
 בדבר, אבל הלא נודע ששערי תירוצים לא
 ננעלו, ועניני הסבות לא חדלו ולא יחדלו, וזאת
 היא העבודה להתגבר על כל מונע ומעכב, והוא

כלל לפעול על הזולת. בעת אשר הי' נדרש לשלוח את מי ל... היו אחדים שהיו ראויים לזה, ובחרתי בו בחשבי כי יתן וימסור עצמו לזה, ויסדר עצמו בסדר הראוי למשפיע של דא"ח]

בנין קביעות עתים לתורה לעצמו בכל יום (לבד מה שילמוד ברבים) בבית הכנסת דוקא, כן בענין תפלה במתינות יום יום, ובפרט בש"ק.

שבת	כד אייר, לט לעומר	ה'תש"א	
מברכים ר"ח סיון. אמירת כל התהלים בהשקמה יום התועדות. לשלישי עולה הבעל קורא, ומעצמו אומרים אב הרחמים. שיעורים. חומש: בחוקתי, שביעי עם פירש"י. תהלים: קיניקית. תניא: פרק נא. והנה... בתולדתו כנ"ל.			
		אם בחוקותי תלכו, אם זה הוא לשון תחנונים כמרו"ל, שכוונתו הלואי בחוקותי תלכו. וזה שהקב"ה כביכול מתחנן לפניהם שישמרו את התורה, זה עצמו מסייע ונותן כח לאדם שיעמוד בבחירתו הטובה. ועוד זאת אשר בחוקותי תלכו דנעשית הנשמה מהלך.	לפי שיש חוקות
		בביאת המשיח תתגלה מעלת הפשיטות והתמימות שיש בעבודתם של אנשים פשוטים שמתפללים ואומרים תהלים בתמימות.	ב"ה י"ג י"ג

התורה הנה אם זה הוא עצמו המסייעו ונותן כח להאדם, דלא זו בלבד שיעמוד בבחירתו הטובה ויתחזק בשמירת חוקיו ית' אלא עוד זאת אשר בחקותי תלכו שע"י שמירת החקים נעשה ההילוך והעלי' בכל עניניו, והוא ע"ד דכתיב ובחרת בחיים דתחלה כתיב ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובסיום הענין אומר ובחרת בחיים והיינו דעם היות שהקב"ה ברא שני דרכים, דרכי החיים והטוב ודרכי המות והרע ונתן בחירה חפשית להאדם לבחור במה שהוא חפץ אם בחיים וטוב או במות ורע בכל זה הנה נותנים לו עצה טובה ובחרת בחיים הנה זה עצמו הוא סיוע שיש בו ממש כמארז"ל (שבת דק"ד ע"א) בא לטמא פותחין לו בא לטהר מסייעים אותו (ומכינים לו פתח, רש"י) דלהיות שניתנה לאדם בחירה

ר' אומר תש"ב [סה"מ תש"ב ע' 115-114]. וצ"ל מה היא הדרך הישרה מה שהאדם צריך לבחור הלא מקרא מלא דבר הכתוב אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם וארז"ל (ע"ו ד"ה ע"א) אין אם אלא לשון תחנונים וכן הוא אומר לו עמי שומע לי ישראל בדרכי יהלכו (שהקב"ה מתחנן לפניהם שישמרו את התורה. רש"י) וזהו אם בחקותי תלכו הלואי בחקותי תלכו, והיינו דאם זה אינו לשון תנאי כמו שנאמר אח"כ ואם לא תשמעו לי שהוא לשון תנאי אבל אם זה הוא לשון תחנונים שכוונתו הלואי, ותוכנו דאם הוא עצמו המסייע ונותן כח להיות בחקותי תלכו, והיינו דלהיות שהקב"ה מתחנן לפניהם שישמרו את התורה הנה אם זה דענינו הלואי שהוא רצון הקב"ה שהאדם ישמור את

רמבעה"נ ומעמד בעיר ההיא, ויצדיק את החסיד הנ"ל, ויודיע הדבר להממונה – הרה"צ מהרי"ל נ"ע אחי רבינו שהי' ממונה בעת ההיא – את כל אשר עשה החסיד ר' שמעון בלעכער.

וכעבור איזה זמן נסע משולחו של רבינו, החסיד ר' יעקב מסמיליאן נ"ע, על המדינה לאסוף כספי התרומה ויבוא גם לעיר ההיא. ומה מאד נבהלו כאשר – במעמד כל עדת החסידים – מסר המשולח החסיד ר"י נ"ע אגרת כתב יד קדש, כתובה כולה בכתב יד קדש רבינו, להחסיד ר' שמעון בלעכער, בתודה על אשר שלח שליח מיוחד לבשרו בשורה טובה, ובברכה אשר בגלל זאת יברכהו השי"ת להיות מבשר טוב. לא עברו ימים רבים ומצבו של החסיד ר' שמעון בלעכער הוטב, אשתו וילדיהם נרפאו.

וה' שלח הצלחה ושפע ברכה במעשה ידיו, ויקיים את ברכת רבינו. ויהי החסיד ר' שמעון בלעכער מבשר טוב מאתו בפרט ומעדת החסידים במקום שהוא בכלל.

וזהו שכר מצוה מצוה, דעי"ז אשר החסיד ר"ש בלעכער נ"ע פעל ועשה הידור מצוה במס"נ – המצוה בעיקרה היא אהבת ישראל, להיות שמח באמת בשמחת חבירו – הנה בזה זכה לטוב גשמי ורוחני במה שהוא צריך לאותה דבר.

בגלל הבשורה אשר בשרני, יבא בחסדי השי"ת על שכרו בפירותי' של מצוה, להוושע הוא וזוגתו תחי' בהדרוש להם בגשם ורוח, וישמח השי"ת את לבכם בזרעא חייא וקיימא ופרנסה טובה בריוח.

ידידו הדו"ש ומברכו.

צער גדול לעדת החסידים בגלל הרדיפות אשר רדפום המתנגדים, וכמה מהחסידים נתפסו למאסר בשביל מלשינות ועלילות שונות, וכאשר רחם השי"ת ובטל דינא והאסירים יצאו לחפשי, כתבו החסידים מכתב להוד כ"ק רבינו הזקן לבשרו מהישועה והפורקן.

באותה עדה הי' חסיד אחד – ור' שמעון שמו – בינוני בידיעה והשגה, אבל מקושר לרבינו הזקן בחבלי עבות[ת] אהבה ובהתמסרות נפשי, ומרגלא בפומי': אי דער רבי, אי דער רבי. מלאכתו של ר"ש הי' בלעכער, ולעת מן העתים הי' הולך לכפרים לסחור, והי' מתפרנס בדוחק גדול.

וכשהכינו את המכתב הנ"ל לרבינו הזקן, בא החסיד ההוא וביא מעות בכדי לשלם לרץ מיוחד – שטאפעט – שיולך את המכתב לרבינו. בכל עדה ועדה מעדת החסידים הי' בימים ההם ועד מיוחד, אשר כלכל את כל עניני החסידים, ואחד מזקני החסידים הי' המדריך והמחנך, וכל דבר שאירע בעדת החסידים הי' מודיע לכ"ק רבינו.

כאשר בא החסיד הנ"ל והביא המעות לשלם להרץ מבשר לכ"ק לרבינו, הנה חברי הועד שהכירוהו לעני מדוכא שמשתכר אל צרור נקוב ואשתו וילידיו חולים, אמרו לו שאינו רשאי לעשות כן, אבל הוא לא הרפה מהם באמרו, אשר יקר לו הקורת-רוח שעה אחת קודם, שיהי' לו לרבינו ע"י הרץ המיוחד, מכל הון דעלמא.

וכשבא הדבר לפני זקן העדה, הוא הממונה מאת כ"ק רבינו בתור מחנך ומדריך עדת החסידים בעיר ההוא, ומעריך ההערכות לצדקת

יום שני	כו אייר, מא לעומר	ה'תש"ג
שיעורים. חומ"ט: במדבר, שני עם פירש"י. תהלים: קיט, מה... לא שכחתי. תניא: וההברל... עבי להחיותם. קודם ציווי הוכח תוכיח, כתיב ולא תשנא את אחיך, כי זהו תנאי מוקדם להוכחה. ואה"ז כתיב ולא תשא עליו חטא, שאם לא פעלה ההוכחה, בודאי אתה האיש, שלא היו דברים היוצאים מן הלב.		

ר"מ
 ר"ב
 ר"ג
 ר"ד
 ר"ה
 ר"ו
 ר"ז
 ר"ח
 ר"ט
 ר"י
 ר"כ
 ר"ל
 ר"מ
 ר"ב
 ר"ג
 ר"ד
 ר"ה
 ר"ו
 ר"ז
 ר"ח
 ר"ט
 ר"י
 ר"כ
 ר"ל

אהבה, ורק אז יכול להיות הוכיח תוכיח, ואחרי כן, אם רואים אשר התוכחה לא עשתה פרי, הנה לא תשא עליו חטא, כלומר שלא מקבל התוכחה אשם בדבר שלא פעלה התוכחה, רק תיחס האשמה אליך שאתה המוכיח אשם בדבר, מפני שבטח לא היו דברים היוצאים מן הלב, שאלולי כן בודאי שהיו נכנסים ללב, שהלא ברית כרותה לדברים היוצאים מן הלב שנכנסים בלב, או שלא נשמר התנאי של ולא תשנא כו' האמור, ולכן בכל תוכחה, הנה איש אשר בינות לו צריך להסיר ממנה כל דבור העוקץ או רמז לעקיצה שגורם כאב למקבל התוכחה, כדוגמת טרם שנגשים לעשות נתוח ל"ע באיזה אבר, מקררים את מקום הנתוח כדי למעט בצער הכאב, וכן הוא בתוכחה, שהכוונה בה הוא להבריא הנפש, צריכים למנוע כמה שאפשר מלצער, ולחפש רק התועלת שבזה (ובפרטות ענין התוכחה כמו שצריכה להיות ע"פ התורה מבואר במאמר חסידות המתחיל "אם רוח המושל" שנאמר בשנת תרפ"ד).

ואם בתוכחה של יחיד כך, בתוכחה לרבים על אחת כמה וכמה, שצריכים להזהר מעקיצות, כי הרבים אף שאין חסרונותיהם שווים, אבל יותר מזה אין דעותיהם וטובם שווים, ובשום אל לב הטוב הנמצא אצל כל אחד מהרבים הוא נגד הכרתי הפנימית להוכיח מדינה שלמה או קבוץ בני אדם בכלל בחסרון של קרירות וכדומה, ובכלל הנה אחרי שנים רבות של

ילקוט א' כסלו צג [ת"מ - רשימת היומן ע' תסג].

קודם ציווי הוכח תוכיח, כתיב ולא תשנא את אחיך, כי זהו תנאי מוקדם להוכחה. ואח"כ כתיב ולא תשא עליו חטא, שאם לא פעלה ההוכחה, בודאי אתה האשם, שלא היו דברים היוצאים מן הלב. [בדר"ח כסלו]

[וראה אג"ק ח"ב - מיום בדר"ח כסלו צ"ג - ע' תעה].

הי' לי צער בקראי בקטע העתון אשר שלח לי, בהעתקת מכתבי אל עורך העתון "דאס אידישע ווארט", איזה מלים שהוסיפו מה שלא הי' במכתבי, והם המלים "ארעדאקטאר פון אאידישער צייטונג אין דער קאלטער קאנאדע" והגני מתפלא על כבודו (אשר עוד טרם ידעי שעסק בעניני ת"ת, הנה אותיותיו העידו עליו, לא לבד על כשרון הכתיבה, כי אם גם על רגש לב חם, וכשרון להעריך דבר כהויתו) אשר נתן מקום לזה.

ענין התוכחה היא תורה שלמה, וצריכה להיות ע"פ התורה, אנו מוצאים אשר קודם צווי הוכח תוכיח את עמיתך נאמר בתורה ולא תשנא את אחיך בלבבך, ואחרי כן נאמר ולא תשא עליו חטא, הכוונה אשר טרם שמוכיחים את מי שהוא צריך המוכיח להרחיק מעצמו כל ענין ודבר שיכול לשאת עליו חותם של התרגשות, ולכן אומר ולא תשנא את אחיך בלבבך, כלומר בפנמיותך, שלא יהי' להמוכיח שום רגש שאינו

הסתכלות בקבוצים שונים של אחב"י במדינות שונות (והיכרות עם מפלגות וקבוצות ושדרות שונות) באתי לידי הכרה אשר לב היהודי הוא

יום שלישי	כז אייר, מב לעומר	ה'תש"ג
25 תמוז 57 1957	שיעורים. חומ"ש: במדבר, שלישי עם פירש"י. תהלים: כטיקלד. תניא: זכ"כ עצמו . . . א"ס ב"ה.	
	אאמו"ר סיפר ששמע מאביו בישם הצ"צ ששמע מרבינו הזקן שהי' קורא את עצמו בשם בן להרב המניד ובישם נכד להבעש"ט.	

לגעראוסק. כז אייר צה [אג"ק ח"ג ע' שעג].
 ובדבר שאלתו בעניני ההתעסקות בצדקה
 ובגבאות אשר ע"ז מתבטל מלימוד התורה,
 הנה תכלית הלימוד הוא בשביל המעשה,
 וכמארו"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה
 ובפרט בהחזקת לומדי תורה אין לך מצוה
 גדולה מזו.
 רז"ל אמרו כל המלמד את בן חברו תורה
 כאלו ילדו, דהתלמידים הם בנים רוחנים, הוד
 כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
 סיפר לי ששמע מהוד כ"ק אביו אאמו"ר
 אדמו"ר מוהר"ש שאמר בשם כ"ק אביו
 אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק, ששמע מהוד כ"ק
 רבנו הזקן שקרא עצמו בשם בן לכ"ק הרב
 המגיד ממעזריטש, ובשם נכד לכ"ק מורנו
 הבעש"ט נ"ע.

יום רביעי	כח אייר, מג לעומר	ה'תש"ג
26 תמוז 57 1957	שיעורים. חומ"ש: במדבר, רביעי עם פירש"י. תהלים: קלהיקלט. תניא: פרק נב. וכמו . . . עני האור מהשמש.	
	באחד החזיונות לילה שראה הצ"צ את רבינו הזקן, בתוך שלשים להסתלקותו, אמר לפניו המאמר על שלשה דברים העולם עומד. אחרי המאמר א"ל: איש מוריע תחלה יולדת נקבה — זהו אמר. אישה מורעת תחלה יולדת זכר — זהו אתה.	

מכ"ו אייר צט [אג"ק ח"ד ע' תקה].
 בארבעה עשר שבט תרי"ג שחל להיות
 ביום ראשון חזר הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר
 הרה"ק צמח צדק לפני הוד כ"ק אאזמו"ר
 אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש מאמר על שלשה
 דברים העולם עומד, ויספר להוד כ"ק אאזמו"ר
 הרה"ק מוהר"ש אשר אמר לו הוד כ"ק זקנו כ"ק
 אדמו"ר הזקן אודות מאמר זה אשר שרש נקודת
 המאמר הוא של כ"ק מורנו הבעש"ט נ"ע אשר
 אמר אותו ביחידות ראשונה לתלמידו הרה"ק

המאמר אמר לי כ"ק זקני לאמר, איש מזריע תחלה יולדת נקבה זו היא אמך, אשה מזרעת תחלה יולדת זכר זה הוא אתה, כל העת לא חפצתי לקבל עלי עול הנשיאות.

רק כאשר בערב שבועות תקצ"א באו ר' אייזיק ר' הלל ור' פרץ, ור' פרץ אמר לי המאמר הנ"ל אשה כי תזריע וכו' ראיתי דיוקנא של כ"ק זקני וציוה עלי לקבל את הנשיאות ולחזור את המאמר על שלשה דברים העולם עומד עם ביאור השני אשר אמרו ברבים בפרשת נשא בשנת תקנ"ג.

והסכמתי לקבל את הנשיאות. ימים אלו יתמלאו ארבעים שנה לאותו החזיון אשר ראיתי את כ"ק זקני בחדש שבט תקע"ג. עד כאן מה שסיפר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בשם הוד כ"ק אביו כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש.

מורנו הרב המגיד נ"ע, וביחידות הראשונה שהי' לו להוד כ"ק אדמו"ר הזקן אצל כ"ק מורו הרב המגיד נ"ע אמר לו מאמר זה ובחג השבועות תקל"ח נתגלו לו כ"ק מורנו הבעש"ט וכ"ק מורנו הרב המגיד נ"ע ואמרו לו אשר ביום א' דחג השבועות יאמר המאמר על שלשה דברים העולם עומד ברבים, ובמשך ימי זכרונו את הוד כ"ק זקנו - כ"ק אדמו"ר הזקן - שמע ממנו ארבעה פעמים את המאמר על שלשה דברים העולם עומד. בכל פעם בביאור אחר.

בתוך השלשים אחר הסתלקותו של הוד כ"ק זקנו - כ"ק אדמו"ר הזקן - זכה לראות את הוד כ"ק זקנו בחזיון לילה, וילמוד עמו הסוגיא דאב את הבנים, ובנים את האב ביש נוחלין ואחרי כן אמר לו המאמר על שלשה דברים העולם עומד בביאור חדש - ומאמר זה חזר לפני הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש אז - ואחרי

יום חמישי	כט אייר, מד לעומר	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: במדבר, חמישי עם פירש"י.	
	תהלים: קמ"ט.	
	תניא: אבל השכינה . . . יעני השמ"י בלבד.	
עלית הנשמה היא שלש פעמים בכל יום בהנ' תפלות. ובפרט נשמת הצדיקים דילכו מחיל אל חיל, ודבר ודאי, אשר בכל עת ובכל מקום קדוש היותם, נושאים רנה ותפלה בעד המקושרים אליהם ואל פקודתם ושומרים פקודיהם, ובפרט בעד תלמידיהם ותלמידי תלמידיהם, להושע בנשמות וברוחניות.		

ודאי, אשר בכל עת ובכל מקום קדוש היותם נושאים רנה ותפלה בעד המקושרים אליהם ואל פקודתם ושומרים פקודיהם, ובפרט בעד תלמידיהם ותלמידי תלמידיהם, להוושע בגשמיות וברוחניות.

מכ' כד ניסן צ"ח [אג"ק ח"ד ע' שלט].
 ודברי צדיקים קיימים לעד, ונוסף על זה אמרם ז"ל גדולים צדיקים וכו' כמבואר בדא"ח בענין וקדושים יהללון סלה, דעליית הנשמות הם ג"פ בכל יום בהג' תפלות, ובפרט נשמת הצדיקים דילכו מחיל אל חיל, הנה דבר

שבת ב סיון, מו לעומר ה'תש"ג

שיעורים. חומש: במדבר, שביעי עם פירש"י.
תהלים: י"ז.
תניא: ובירידתה . . . בשם שכינה.

אנא נכח — דקבלת שבת — אומרים בלחש.
ופרוש עלינו כו' — בקבלת שבת — בעמידה.
בשנת תקפ"ט הל' ש"פ במדבר ה' בסיון. קודם הדלקת
נרות של שבת אמר הצ"צ מאמר שאו את ראש נו'
אבותם. פי' שאו כפי' הראב"ע מענין כי תשא את
ראש. וביאור הענין שע"י עבודת הארת הנשמה
שבגוף, נעשה עלי' בראש ועצם הנשמה כמו שהיא
למעלה והסביר כמה פסוקים ומאמרי זהר ומדרש.
בשבת בצהרים אמר רבינו הדרוש וארשתיך לי לעולם
וביאורו שנדפסו בלקו"ת. ביום א דחה"ש אמר רבינו
את הדרוש וספרתם לכם וביאורו — שנדפסו בלקו"ת:
ביום השני דחה"ש בסעודת יו"ט אמר רבינו את
הדרוש והחכמה מאין תמצא, והוא ביאור השני בענין
תספרו חמשים יום הנדפס בלקו"ת.

ת"ת
 ת"ת
 ת"ת

וכשעזב הוד כ"ק רבינו צמח צדק את ביהמ"ד יצא הר"נ עם קבוצת החסידים שהלכו עמו אל החצר ויעמדו בקרן זוית אחד ויחזור ר"נ את המאמר מלה במלה בלי שום מכשול. אח"כ הוכרח הר"נ להפסיק את החזרה בכדי להתפלל ערבית ולקדש ולטעום סעודת יו"ט קודם שיאיר היום, ואחר הסעודה כשהאיר היום ובא מבית הטבילה חזר עוד הפעם את המאמר. בשבת בצהרים אמר כ"ק רבינו הדרוש וארשתיך לי לעולם וביאורו - שנדפס בלקו"ת - והר"נ קבל את המאמר כולו וחזר אותו מלה במלה עם כל הפסוקים ומאמרי זהר ומדרשים שנזכרו ונתפרשו בו מה שעשה רושם גדול על השומעים. ביום הראשון דחה"ש אמר רבינו את הדרוש וספרתם לכם וביאורו - שנדפס בלקו"ת. וביום השני דחה"ש בסעודת יו"ט אמר רבינו את הדרוש והחכמה מאין תמצא, והוא הביאור השני בענין תספרו חמשים יום הנדפס בלקו"ת.

מכתב קייץ צט [קונט' דברי ימי החוזרים (קה"ת תשס"ו) פכ"ט-ל].
 על חג השבועות תקפ"ט נתקבצו גדולי וזקני החסידים להוד כ"ק אדמו"ר בעל צמח צדק לליובאוויטש ואתם עמם בא קהל גדול מכל העיירות הקרובות והרחוקות וגם הר"נ מסטאראדוב בתוך הבאים. הקביעות דחג השבועות בשנה ההיא היתה ביום הראשון וביום השני בשבוע, ובש"ק במדבר - קודם הדלקת נרות של שבת - אמר כ"ק אדמו"ר צמח צדק מאמר שאו את ראש כל עדת בני" למשפחותם לבית אבותם, ופירש שאו כפי' הראב"ע מענין כי תשא את ראש, וביאר הענין שע"י עבודת הארת הנשמה שבגוף נעשה עלי' בראש ועצם הנשמה כמו שהיא למעלה ובוזה הסביר כמה פסוקים ומאמרי זהר ומדרש. הר"נ קבל את המאמר כספוג, כי כל הפסוקים ופירושיהם וכן מאמרי זהר מדרש והגדה הי' בקי בהם מכבר, ויהנה מהמאמר הנאה גדולה.

יום ראשון	ג סיון, מז לעומר	ה'תשי"ג
<p>שיעורים. חומש: נשא, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: יח"ב. תניא: פרק נג. והנה . . . 148- ל"ח. כשהסתפרו בימי הנבלה, קודם עחה"ש, לא היתה רוח אאמו"ר נוחה מזה. המעיין בשיטת תוד"ה תורה (שבת פט. א) יבין, שחה"ש הוא זמן עת רצון למעלה, והשי"ת מטריד את המקטרג על עם ישראל, כדוגמת הטרדתו בשעת התקיעות בר"ה ויום הקדוש דצום כפורים.</p>		

אג"ק ח"ה ע' עז
 אג"ק ח"ה ע' עז

בשיטת התוספות בד"ה תורה היכן היא, במאמר ריב"ל (שבת דפ"ט ע"א) יבין שחג השבועות הוא זמן עת רצון למעלה והשי"ת מטריד את המקטרג על עם ישראל כדוגמת הטרדתו בשעת התקיעות בראש השנה ויום הקדוש דצום כפורים.

זאת אומרת, אשר חג השבועות הוא זמן המוכשר לעשות הכל לטובת לימוד התורה והעבודה ביראת שמים, וכן להתעסק בתשובה כדוגמת זמן התקיעות בראש השנה ויום הקדוש דצום הכפורים.

הכל יודעים שתשובה אין הכוונה רק על העובר על אחת ממצות ה' אשר צוה שלא לעשות או על העדר קיום מצות ה' אשר צוה לעשותם, אלא ענין התשובה הוא עזיבת המקום הראשון לעלות לגבוה יותר וכמו שפרש"י ע"פ אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה (שמות ג, ג) אסורה מכאן (גם ממקום הטוב שעמד תחלה) להתקרב שם (והוא העלי' מדרגא לדרגא בעילוי אחר עילוי בידיעת התורה וביראת שמים).

לכלל. כה אייר שת [אג"ק ח"ה ע' עז]. תלמידים חביבים! אשריכם שזכיתם להיות תלמידי ישיבות ולעסוק בתורתנו הקדושה, שלבד מעלת קנין החכמה והמדע הנה תעודה היא לכם בחיים, חיי התורה והמצוות, אבל עם זה עליכם לדעת גם חובתכם ואחריותכם.

כבר מלתי אמורה ושגורה בפי תלמידי הישיבות באירופא, שכל תלמיד הלומד בישיבה הנה לא זו בלבד שצריך לסדר ארחות חייו והנהגתו ביראת-שמים ובמדות טובות מתאים לפי למדו בתורה, ומבלי להיות מושפע מארחות חיי סתם בני-אדם, אלא עוד זאת חוב קדוש מוטל עליו לפי ידיעותיו בתורה ולפי מעלתו ביראת שמים להעיר את לבות אחיהם הצעירים והנוער לשקוד בתורה בחדרים ובישיבות, ועם זה לעורר את הצבור העברי לשלח את בניהם למוסדות התורה.

החוב הקדוש הזה והאחריות הגדולה הסבוכה בעקבו מוטל עליכם תלמידי הישיבות, כי עליכם נשען כל בית ישראל ותורתנו הקדושה.

גורל הצעירים והנוער בידכם הוא, ובחסדי אל עליון ובעזרתו ית' בכחכם להעמידם בקרן אורה זו תורה בחדרים ובישיבות. המעיין

יום שני	ד סיון, מח לעומר	ה'תש"ג
ה'תש"ג	שיעורים. חומש: נשא, שני עם פירש"י.	
	תהלים: כנכה.	
	תניא: ובבית שני . . . 148 ברתא.	
	הה"ש הוא זמן המוכשר לעשות הכל לטובת לימוד התורה והעבודה ביראת שמים, וכן להתעסק בתשובה בהנוגע לחזרה באין מפריע משטן המקטרג, כדוגמת זמן התקיעות בר"ה ויום הקדוש דצום הכפורים.	

לכלל. כה' אייר ש"ת [אג"ק ח"ה ע' עז]. עיין לעיל ב"היום יום" דג' סיון

יום שלישי	ה סיון, עהה"ש, מט לעומר	ה'תש"ג
ה'תש"ג	שיעורים. חומש: נשא, שלישי עם פירש"י.	
	תהלים: כט"ד.	
	תניא: וז"ש הינוקא . . . במ"א.	
	ערב חג השבועות תקנ"ז אמר רבינו הזקן תורה: וקדשתם היום ומחר גו' וקדשתם היום ומחר זהו מלמעלה, אבל וכבסו שמלותם דאם דארף מען אליין. דאם איז געווען די גאנצע תורה. דער צ"צ האט מבאר געווען: וקדשתם איז געזאגט געווארען צו משה'ן, און אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, וואס זיי קענען הייליג מאַכען דעם היינט און דעם מאַרגען, אבער מ'דארף דערצו וכבסו שמלותם — לבושי מחשבה דבור ומעשה, וואס דאס דארף מען אליין.	

מאכן דעם היינט און דעם מאַרגען, אבער מען דארף דערצו וכבסו שמלותם – לבושי מחשבה דיבור ומעשה, וואס דאס דארף מען אליין. ואמר כ"ק אדמו"ר: מילא עבודה במוחין, השגה און זיכון המדות, זהו קשה, אבל כיבוס אותיות המחשבה דיבור ומעשה – דאס קען מען אליין. דודינו הר"ג סיפר לדודי הרז"א, כי היו חסידים שאחר ששמעו התורה הנ"ל מאדמו"ר הזקן (בערב חג השבועות), האבן זיי שוין מער ניט געדארפט, ואין הכוונה כי שאר התורות לא שמעו, כי אצל מתן תורה צריכים להיות ולכן עמדו בשעת אמירת דא"ה, אבל זיי האבן שוין געהאט גענוג – זיי האבן שוין געהאט מיט וואס צו טאן. ושאל ר"ל אם בכיבוס הכוונה בדמעות.

הה"ש צ"ז [סה"ש תרצ"ו-ה'ש"ת ע' 243]. אצל כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע הי' זמנים שאמר דא"ח בערב חג השבועות, ויש על זה מקורים. מקור א' הוא: סיפר הצמח צדק כי בשנת תקנ"ז (שאו התחילו המאמרים כסדר התו"א ולקו"ת) – אז בא (על חג השבועות) עולם גדול. ובערב חג השבועות יצא אדמו"ר הזקן ואמר תורה קצרה: וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם. וקדשתם היום ומחר זהו מלמעלה, אבל וכבסו שמלותם דאס דארף מען אליין. דאס איז געווען די גאנצע תורה. דער צמח צדק האט מבאר געווען: וקדשתם איז געזאגט געווארן צו משה'ן, און אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, וואס זיי קענען הייליג

לעצבות, ואפלו עבודת המרירות אצל החסידים הי' זה כמו רפואה, אשר אין צריכים להרגיל א"ע ברפואות. ועבודת הבכי' אינו אמת, אין יכולים לומר שזה שקר – כי אם כואב לאחד באיזה אבר (עס פעלט עפעס) הוא בוכה – אבל אינו אמת.

[ואמר כ"ק אדמו"ר:] אינו דומה כבוס הג' לבושים זל"ו, כי הכיבוס במעשה הוא שלא לעשות בפועל. ובדיבור – להיות בולם פיו מלדבר ברע. אבל במחשבה הוא לא רק שלא לחשוב מה שאסור, רק צריכים ג"כ לחשוב אותיות התורה והתפלה.

וענה כ"ק אדמו"ר כי לא זוהי הכוונה, רק פשוט, "וכבסו" – זיי זאלן זיין ריין.

אמאליגע חסידים האבן ניט געהאלטן פון דמעות, דאס איז ניט אזא גרויסע עבודה, ותלוי איזה דבר שמכבסים – אם מכבסים שק או דבר של משי. אמאל פלעגט מען רופן א בעל-בכי שזה פלוימען-יויך (מי פירות), כי דמעות הוא מכיוון המוח, והעבודה כמו שצריך להיות הוא שהמוח יהי' כלי השגות מה שלמעלה מהמוחין, ולכן דמעות אינו עבודה. – יש ענין חומת בת ציון הורידי כנחל דמעה, ובזה אין מדברים. [ואמר כ"ק אדמו"ר:] דמעות בכלל שייך

יום רביעי	ו סיון, א דחה"ש	ה'תש"ג
בשעת קריאת עשה"ר עומדים ופניהם אל הס"ת, אין אומרים אקדמות.		
שיעורים. חומש: נשא, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: לה'ליל.		
תניא: לקוטי אמרים... הנקרא בשם... ואחדותו ית'.		
הסתלקות הבעש"ט – ביום הרביעי א דחנה"ש תקי"ד ומ"כ במעויבוש. אדמו"ר הזקן אמר ע"ז – יום ד כ בכסלו תקנ"ט בפעטערבורג – ביום הרביעי נסלו המאורות.		

23 יולי 1916

מפחד ופחדו הי' לא מהענין עצמו, כי חירות גמורה ניתנה לו כ"א פחדו הי' מההתרחבות וההתפשטות של ניצחון, למחר ביום ד' בקר אחר התפלה (י"ט כסלו הי' אז ביום ג' בשבוע) אמר כ"ק רבינו הגדול, על יום הרביעי נאמר יהי מארת חסר כתיב, ופירש כפירוש הרמב"ן שאור שנברא ביום ראשון שמש ג' ימים ג' דורות הבעש"ט הרב המגיד – און האט זעך אפגישטעלט, (וסיים כ"ק רבינו הגדול) ביום הרביעי איז ניטלו המאורות אבער בו ביום איז נתלו המאורות, נתלו בתי"ו, איצטער ווענדעט זעך אן חסידים, בכם הדבר תלוי.

כ' כסלו צג [לקו"ד ח"א לב, א. מב, א ואילך].

אמר אחד אשר מקובל אצל אנשי וואהלין כי הבעש"ט נסתלק ביום ד' לשבוע, וסימנך ביום שנתלו המאורות, ולפי זה ברור כי הסתלקות מורינו הבעש"ט הי' ביום ראשון דחג השבועות, והשיב, כי עתה נתיישב לי פירוש המלות שאמר רבינו הגדול ביום השני לצאתו מתפיסא שהי' ביום הרביעי בשבוע, בו ניטלו המאורות בטי"ת, ובו נתלו המאורות בתי"ו.

דער רבי – רבינו הגדול – קומענדיג פון דירת המנגד וראה גודל השמחה של החסידים עד כי התגוללו ברחובות פטרבורג, הי'

יוב חמישי   ז סיון, ב דחגה"ש   ה'תשי"ג

שיעורים. חומש: נשא, חמישי עם פירש"י.
תהלים: לטימן.
תניא: שער היחוד . . . כלא חר.

נשיאות כפים: כשאומרים תיבת יברכך — המתברך ראשו באמצע. ה' — מיסב ראשו לימינו, שהיא שמאל המברך. וישמרך — באמצע. יאר — לשמאלו שהיא ימין המברך וכו'. שלום — ראשו באמצע. אמירת רבש"ע — בשעה שהכהנים מנגנים דוקא, אבל כשאומרים התיבות צריך לשמוע. כשמנגנים ל"וישם" אומרים רבוש"ע... הצדיק. כשמנגנים לתיבת "לך" — ואם . . . אלישע. ל"שלום" — וכשם . . . לטובה. כשאומרים "שלום" — אומרים "ותשמרני ותחנני ותרצני". אדיר במרום אומרים אח" ענית אמן. כשעדיין הטלית על פניו.

תניא

רשימותי [תו"מ - רשימת היומן ע' רחצ אות ו'].

לברכת כהנים וכן לתקיעות - הי' אדמו"ר הזקן לוקח את הצ"צ תחת טליתו. לברכת כהנים עד החתונה, לתקיעת שופר - עד שנת תק"ס, ולא עד בכלל. ומזה אנו יודעים איפוא להפסיק באמירת "רבונו של עולם" דברכת כהנים, שאנו מחלקין לג' בשעה שאומרים הכהנים מלת "וישם" - חלק א'. "לך" - חלק ב'. "שלום" - עד גמירא. והצ"צ אמר איך הי' אומר אדמו"ר הזקן אדמו"ר נ"ע הי' מעמדיני על הכסא, ומראה לי באצבעו, איפוא להפסיק.

[תו"מ - רשימת היומן ע' שנא "רצ"ה. סוכות].

נשיאת כפים: בשעת נשיאת כפים, כשאומרים תיבת "יברכך" - המתברך, ראשו באמצע. "ד" - מיסב לימינו שהיא שמאל המברך. "וישמרך" - באמצע. "יאר" - לשמאלו שהיא ימין המברך. וכו' "שלום" - באמצע. ע"פ קבלה. אמירת "רבנו של עולם" - בשעה שהכהנים מנגנים דוקא, כשאומרים "וישם וכו'" - צריך לשמוע. כשמנגנים "וישם" - "רבש"ע וכו' הצדיק". "לך" - ואם וכו' אלישע. "שלום" - "וכשם וכו' לטובה". כשאומרים "שלום" - צריכים לומר "ותשמרני ותחנני ותרצני". - ההפסקות האלו אנו יודעים עי"ז שאדמו"ר הזקן לקח את הצ"צ תחת טליתו לנשיאת כפים עד זמן ידוע. - "אדיר במרום וכו'" כשעדיין הטלית על פניו. זוכרני שעמדתי לנשיאת כפים תחת טליתו על כסא.

אפטיילונג, האט מפרסם געווען דעם צוועק פון אויסלערנען אין פערלויף פון א יאר א געוויסע צאל פרקים משניות אויסווייניג, און חזר'ן די דאזיקע פרקים אין יעדער צייט און אין יעדער פלאץ – וואו מען מאג על פי דין זאגן דברי תורה – צוליב דעם אויבנדערמאנטן צוועק.

צו מיין גרעסטער פרייד האט מיר די מחנה ישראל הנהלה מודיע געווען דעם שטארק ווארעמען אפרוף אויף דעם פארשלאג, און מיט גרויס פערגעניגען בין איך זיך משתתף אין דער אסיפת מצוה פון דער הגרלה וואס די מחנה האט דורכגעפירט אין דער משניות בעל פה אפטיילונג.

מחנה ישראל האט היינט בעזה”י דורכגעפירט א חלוקת השיתא סדרי משנה, דער חלוקת הש”ס משנה איז גאר אנדערש ווי דער געוויינליכער חלוקת הש”ס גמרא, וואס מען לערנט אין בית מדרש און אין דערהיים, אבער דער חלוקת השיתא סדרי משנה איז א ובלכתך בדרך דיקער, די משנה’ס משניות וואס מען וועט חזר’ן וואו מען וועט זיין, אין וואס פאר א פלאץ מען וועט זיין, וועט בעלייכטן די פארבינדונג פון ישראל מיט קודשא בריך הוא. משנה איז אותיות נשמה, עס איז זייער שווער צו געפינען די ווערטער אויסצודריקן דעם גרעסטען תועלת בעזה”י אין דער שמירה כללית און שמירה פרטית – וואס איצטער מער ווי אלעמאל בעדרפן מיר האבן אלע אידן מיט אונזערע פאמיליעס – וואס דער כסדר דיגער חזר’ן משניות וועט בעזה”י ברענגען און עס פעלן אויס די ווערטער צו בעשרייבן דעם גרויסן נחת-רוח וואס מען וועט פערשאפן דעם בורא עולם ב”ה.

השיתא זאל משפיע זיין דעם כלל ישראל און יעדערן בפרט השפעת חיים אין חיים גשמיים, אז דער חיים זאל זיין א חיים אמיתיים

און השיתא גיט א בחירה חפשית צום מענשען, אז דער מענש קען זיך אליין אויסקלייבן א וועג אין לעבן.

אין מדרש אויף דעם פסוק אל גנת אגוז ירדתי, רעכענט מען אויס כמה מעלות טובות וועלכע זיינען פאראן אין אן אגוז, ער האט זייער א הארטע שאלעכץ אבער ער האט א גוטע יאדרע אויב אפילו אז די שאלעכץ איז אומריין קען מען דאס ארומוואשן און די יאדרע איז אלעמאל ריין, און די אלע מעלות טובות ווערן אויסגעטיישט אויף די מעלות טובות וועלכע אידן האבן.

דער מיין פון דעם מדרש איז, אידן האבן די מעלות וועלכע זיינען פאראן אין אן אגוז און מיט דעם קען מען גוט מאכן דעם אגוז וואס איז בגימטריא חטא. מיט די שטארקע אידישע עקשנות אויף ניט אנצונעמען קיינע היתרים און בדיעבד פשרות און מיט דעם אינערליכן נקודת היהדות קראפט – וואס דאס איז די אידישע יאדרע – מקיים זיין תורה ומצוות וואס מיט דעם וואשט מען אפ פילע זינד.

די וועלט בעדארף האבן טהרת האויר, איבער פערשידענע סיבות איז די לופט זייער פארגרעבט געווארן, שלעכטע לופט זייער פארגרעבט געווארן, שלעכטע לופט איז א מקור אויף אלע געפערליכע מחלות ר”ל, מוז מען רייניגן די לופט, און טהרת האויר איז נאר דורך אותיות התורה, אז וואו מען געפינט זיך אין גאס, צי מען פארט מיט’ן סטריט-קאר, מיט’ן באס אדער מיט’ן סאבוועי אדער אין אן אייגענער קאר, מען שטייט אין סטאר אדער אין אפיס און אין יעדער פרייער צייט זאל מען זאגן אותיות שבתורה מיט דער כוונה ריין צו מאכן דעם אויר, וואס די אותיות שבתורה זיינען א שמירה כללית און א שמירה פרטית.

מחנה ישראל האט בעזה”י, גענומען אויף זיך די טרחא צו ארגאניזירן א משניות בעל פה

ע"פ התורה והמצוה, מען זאל חזר'ן דעם זשי"ת זאל אונז ערוועקן די הערצער בחסד ומשניות בעל פה אין יעדער צייט און טראכטן די משנה'ס וועט השי"ת היטן און שיצן אונז און דעם כלל ישראל פון די שונאים מבית ומבחוץ.

וברהמים אז מיר זאלן תשובה טאן און עס זאלן פארלייכטערט ווערן די חבלי משיח און מיר זאלן זיין פון די זוכים לקבל פני משיח צדקנו בקרוב ממש.

שבת	ט סיון,	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: נשא, שביעי עם פירש"י. תהלים: מטינר. תניא: וכ"ש . . . 154 הבריאה.</p>		
<p>די וועלט דארף האבען טהרת האויר. טהרת האויר איז נאר דורך אותיות התורה. די אותיות שבתורה זיינען א שמירה כללית און א שמירה פרטית. חלוקת השתא סדרי משנה (בעליפה) איז א „ובלכתך בדרך“ דיקער. די משנה משניות וואס מען וועט חזר'ן וואו מען וועט זיין, אין וואס פאר א פלאץ מען וועט זיין, וועט באלייכטען די פארבינדונג פון ישראל מיט קוב"ה. משנה איז אותיות נשמה. עס איז זייער שווער צו געפינען די ווערטער אויסצודריקען דעם גרעסטען תועלת בעזה"י אין דער שמירה כללית און דער שמירה פרטית, וואס דער כסדר'דיגער חזר'ן משניות וועט בעזה"י בריינגען. און עס פעלען אויך די ווערטער צו באשרייבען דעם גרויסען נחת רוח, וואס מען וועט פארשאפען דעם בורא עולם ב"ה.</p>		

זשי"ת
 זשי"ת
 זשי"ת

אחה"ש תש"ב [סה"ש תש"ב ע' 128- עיין לעיל ב"היום יום" דח' סיון

[130]

יום ראשון	י סיון,	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: בהעלותך, פ' ראשונה עם פירש"י. תהלים: נהינט. תניא: פרק ג. והנה . . . אפס בלעדו. דאמא</p>		
<p>רבינו הזקן ענה לאחד בהכנסו ליחידות: „בני ישראל ווערען אנגערופען נרות. א נר איז כלול פון גלי פתילה שמו ואש. מען מוז אבער אנצינדען דעם אש און דעמאלט איז דאס מאיר. בא דיר איז א נוסען נר, אבער עס פעלט דיר דער אנצינדער. דורך הכאה בכח איז דעם אבן של נפש הבהמית, געהט ארויס א ניצוץ אש, וועלכער צינדט אן דעם אש אלקי.</p>		

זשי"ת
 זשי"ת
 זשי"ת

לחן ו' אלול צז [אג"ק ח"ד ע' קכא]. לליאזנא, הליכתו לליאזנא עשתה רושם בשנת תקנ"ה בא אברך אחד, עילוי מצוין ובעל כשרון מפורסם בשיבות מינסק והגליל, ושמו הגאון ר' זאב דוב, להוד כ"ק רבינו לליאזנא, הליכתו לליאזנא עשתה רושם בשנת תקנ"ה בא אברך אחד, עילוי מצוין ובעל כשרון מפורסם בשיבות מינסק והגליל, ושמו הגאון ר' זאב דוב, להוד כ"ק רבינו

די העכסטע מדריגות, אין רוחניות אבער איז א שמח בחלקו דער גרעסטער חסרון, און ער ווערט ר”ל א יורד ונופל.

וכשגמר רבנו את דבריו אלה, נשען שוב על אצילי ידיו הקדושות בדבקות, וכעבור איזה זמן הוסיף לאמר: בני ישראל ווערען אנגערופען נרות, א נר איז כלול פון כלי, שמן פתילה ואש, מען מוז אבער אנצינדען דעם אש, און דאמאלסט איז דאס מאיר, בא דיר – אמר רבנו להרד”ז – איז א גוטער נר, אבער עס פעלט דיר דער אנצינדער, דורך הכאה בכח אין דעם אבן של הנה”ב, גייט ארויס א ניצוץ אש.

באריכות גדולה סיפר הרה”ח הגאון הר”א מהאמי’ את כל הנעשה עם הרד”ז עד אשר הי’ לאחד בחירי התלמידים, ואת הטוב המופלא בברכת הוד כ”ק רבינו אשר זכה הוא – הר”א מהאמי’ – בגללו, אבל אין כאן מקומו.

הוד כ”ק רבנו אומר, בני ישראל נקראים נרות, ונר כלול מכלי, שמן פתילה, ואש, אלא שצריכים להצית האש ואז הנר מאיר.

זאת אומרת: דכל בני ישראל, בלי הבדל מפלגה ושאיפה יהי’ מי שיהי’, הוא נר הכלול מכלי שמן פתילה ואש ותלויים בהמדליק את האש. חומר בוער אפילו היותר חזק, המתעורר ע”י ניצוץ אש היותר קטן, ומתלהב ומתלהט נגד קוי אור השמש, הנה כשהוא נמצא במקום קר וחשך הוא יכול לנוח שמה עשיריות בשנים ולא יבער.

והאש האמיתי מבעיר גם עצים לחים, ובחסידי אל עליון לוחך גם את המים כדוגמת ותפול אש הוי’ ואת המים אשר בתעלה לחכה. אש מן השמים אינה יורדת מעצמה, כ”א בבקשה ותחנונים של מסירת נפש, המרמוז בסוד תפלת המנחה דוקא, אשר גם אלי’ לא נענה אלא בתפלת מנחה ולא בתפלת שחרית ולא בתפלת ערבית.

...

מעמד בליאזנא, סיפר גודל השמחה שהיתה אז בין תלמידי החדרים, גם בחדר א’, מביאתו של האברך הנה”ל, וכולם נהנו לאור חריפותו בקיאותו וגאונותו.

מזג תכונתו של האברך הרז”ד הנה”ל הי’ מתון וקר ביותר, מדבר בנחת כמרגיש מהות עצמו וסותר דברי חברו בגודל בקיאותו וחריפותו מבלי התחשב עם אמיית הענין, וגם גס רוח נורא הי’, אבל מזגו הטוב כסה על גאותו המבהלת.

רגיל הי’ לספר על אדות הויכוחים שהי’ לו בדברי תורה עם גאוני וראשי הישיבות המפורסמים, שהי’ מפליג בשבחם בגודל חריפותם ובקיאותם ועמקותם, והי’ מסיים אשר אעפ”כ הי’ מנצחם, ואשר בעצמם הגידו שבחו בחריפות ובקיאות. שנים שלשה חדשים שקד הרז”ד בלימוד תורת החסידות בשקידה עצומה ובהתמדה גדולה, דבר שהי’ לפלא בעיני כל תלמידי החדרים, ובמשך הזמן הי’ שתי פעמים ביחידות אצל רבנו הזקן, ואז נראה בו שינוי לטוב בדרכי החסידות.

כעבור החורף, כחצי שנה לשבת הרז”ד בליאזנא, כבר נשתנה במהותו ויהי’ לאחד מבחירי התלמידים, ובאחת ההתועדות שהי’ לנו התלמידים – ככה סיפר הרה”ג הר”א הנה”ל – סיפר לנו הרז”ד, את אשר הואיל הוד כ”ק רבנו להגיד לו ביחידות הראשונה, לאמר: וואס פעלט דיר, שאל אצלו כ”ק רבנו, והשיב איך וויס ניט וואס מיר פעלט, און איך פיהל ניט אז מיר פעלט. רוחניות וגשמיות – השיב לו רבנו – זיינען הפכים בעצם מהותם, דאס וואס איז א מעלה אין גשמי, איז א חסרון אין רוחני’.

מדת ההסתפקות איז א מעלה אין גשמי’ און א חסרון אין רוחני’. אח”כ נשען רבנו על אצילי ידיו בדבקות, ויוסף לאמר: אין גשמי’ איז א שמח בחלקו דער גרעסטער בעל מעלה, און דורך עבודה וועט אזא איינער צוקמען צו

אור תורת החסידות ודרכי נועם שהנחילונו בחיי אדם. הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקלה"ה תפלת שחרית רומזת על ימי הילדות נבג"ם זי"ע, המאירים את כל היקום ונותנים והבחרות, ערבית רומזת על ימי הזקנה, ותפלת חיים בכל, מלמדים אותנו דעת ברמזי ג' תפלות המנחה רומזת על ימי האברכות ומבחר השנים.

יום שני	יא סיון,	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: בהעלותך, שני עם פירש"י.		
תהלים: ססה.		
תניא: והמשל . . . 156 ואפס בלערו.		
זי"ע נבג"ם	משיחות אאמו"ר: אין דער עבודה פון עבודת ה' ע"ד החסידות, זיינען פאראן אלע מדריגות . . . די דרגא פון מת באדארף קיין סך הסבר ניט האבען. עס איז אבער אויך פאראן — ת"ל — תחית המתים איז עבודה רוחנית. א מת איז קאלט, עס איז ניטא אזא קאלטע זאך ווי שכל הטבעי און שכל אנושי, און ווען דער שכל הטבעי פארשטעהט א השנה אלקית, און די מדות שבשכל ווערען נתפעל און געריס פון דעם געשמאק שכלי, אין דאס דער אמת'ער תחית המתים.	

החיים האמיתיים. באחת השיחות ספרתי את אשר שמעתי פעם מהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע. אין דער עבודה פון עבודת הוי' ע"ד החסידות זיינען פאראן אלע מדריגות, פון דער העכסטער ביז דער נידעריגסטער, אז אין עבודה רוחנית איז פאראן די דרגא פון מת בעדארף מען קיין סך הסבר ניט האבען, עס איז אבער אויך פאראן - ת"ל תחית המתים אין עבודה רוחנית, א מת איז קאלט, עס איז ניטא אזא קאלטע זאך ווי שכל הטבעי און שכל אנושי און ווען דער שכל הטבעי פארשטייט א השגה אלקית און די מדות שבשכל ווערן נתפעל און גערירהט פון דעם געשמאק שכלי איז דאס דער אמתער תחית המתים.

מכתב יא סיון תשא [אג"ק ח"ה ע' שעא]. במענה על מכתבו אדות כח הצומח וכח השכל, הנה תוכן נקודת הענין שלפעמים הנה גם המשל עצמו הוא נמשל נכון, ועיקרא ושרשא דכלא הוא שכל אדם צריך לקבוע זמן קבוע בכל יום ללמוד דא"ח ולהתבונן בעומק הראוי כי סוף סוף הנה זהו - הבנת השגה אלקית - טוב האמיתי, על דרך הרגיל מבארים ומפרשים את המקרא והחי יתן אל לבו בשעה של"ע כו' וזה גורם שרבים מאוהבי החיים והעיקר המפחדים מאת היפוכם משתמטים מלחשוב ולעסוק בפי' ענין והחי יתן אל לבו אבל האמת הגמור אשר מקרא זה צריך כל אדם - גם צעיר לימים - לאמר אותו לעצמו בכל בקר ובקר והחי יתן אל לבו אל היום, השבוע, החדש והשנה במה הם עוברים, ובשעה שהמוח עסוק בדא"ח אז הם

זצוקללה"ה ספר להוד כ"ק אאמו"ר זצוקללה"ה שכשהי' שומע בחדרו (כי חדרו הי' בסמוך לחדר כ"ק אביו אדמו"ר בעל צמח-צדק) את קול ניגונו של כ"ק רבינו הצמח צדק הי' יודע מן הניגון במה הוא עוסק באותה שעה.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה ספר לי אשר כ"ק אביו אדמו"ר מוהר"ש זצוקללה"ה הי' לו ניגונים קבועים (מלבד אלו שהי' מתפלל בהם) שהי' מנגן בכל ש"ק בכל סעודה ביחוד, כן הי' לו ניגון מיוחד בשעת לבישת בגדי שבת בכלל והשטריימל בפרט, וכן ניגון מיוחד בשעת שהי' פושטם במוצש"ק.

(ביניהם התנועה הידועה שהי' מנגן בתפלת מוסף התיבות,, אשרי איש שלא ישכך ובן אדם יתאמץ בך"). הרבה ספורים ע"ד ניגונו בעת תפלתו ופעולתם על השמועים וביחוד ע"ד התנועה של ,,אשרי איש וכו' "הנ"ל.

גם זאת ידענו ברור אשר מלבד זאת שהי' לומד בקול וניגון (יש בזה ספור ארוך ע"ד מה שהוכיח את אחד מנכדיו הרבנים שהי' דרכו ללמוד בלחיש,ה, וגם ספר לו מה ששמע בנדון זה מכ"ק רבינו הזקן) הנה הי' מפסיק באמצע לימודו, באמצע כתיבתו דא"ח או שו"ת והי' מנגן איזה ניגון.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מוהר"ש

יום חמישי	יד סיון,	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: בהעלותך, חמישי עם פירש"י. תהלים: עביעו. תניא: והנה כמו . . . 158' ליש.</p>		
<p>בלבישת סלית קמן בבוקר בידים נקיות ובמקום שמוה"ר לברך, מברכים, על מצות ציצית" — כיון שאין בט"ק שלנו שיעור עיסוף. אם אסור לברך, אזי קודם התפלה — אם אינו לובש ס"ג — ימשיך בד' ציציותיו ויברך אז.</p>		

יום ששי	טו סיון,	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: בהעלותך, ששי עם פירש"י. תהלים: עזיעה. תניא: והנה בחי' . . . לוי"ת.</p>		
<p>בתחילה הי' רבינו הנדול אומר דרושים קצרים במאד, פרעשי הלב ומלהיבים מאד, ונקראו בשם „דרכים“, אח"כ נקראו „אגרות“ והם ארוכים יותר, אח"כ השתלשל שנקראו „תורות“ והם שרשי הדרושים שבתורה אור ולקו"ת, אח"כ ארוכים מעט יותר ונקראו „כתבים“, והם בביאור בהשגה רחבה לפי ערך.</p>		

קצרים והיו נקראים בשם צעטלען ומשנת תק"ם לערך התחיל לאמר מאמרים מסודרים אבל ג"כ קצרים והיו נקראים בשם כתבים ומשנת תק"ן

מכ' סיון פא' [ראה אג"ק ח"ד ע' רעג]. בשנת תק"ן הותחל סדר חדש באמירת חסידות. בשנים הראשונות הי' אומר מאמרים

התניא בצורתו כמו שהוא עתה לפנינו. ובשנת תקנ"ג כבר היו העתקות רבות מספר התניא מפוזרות אצל אנ"ש וכמובן שע"י ריבוי ההעתקות נשתבשו הרבה וגם המנגדים התחילו לזייפו בכמה מקומות ומהאי טעמא נזדרז רבנו למסרו לדפוס.

ותחלת שנת תקנ"ז יצאה לאור המהדורה הראשונה של ספר התניא בסלאוויטא. הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש ספר לבנו כ"ק אאמו"ר הרה"ק אשר כבוד אביו כ"ק אדמו"ר בעל צמח צדק ספר לו אשר ברה"ה הראשונה שבה לעולם (שנת תק"ץ) אמר רבנו הגדול דרוש על מאחז"ל משביעין אותו תהי צדיק וכו' והן הן הא' פרקים הראשונים של ספר התניא.

ואילך הותחל סדר המאמרים שהיו נקראים בשם תורות והיו מאמרים ארוכים בהסברים ועניני עבודה ובשנה ההיא התחיל רבנו לאמר תורה ברבים [מאז ומקדם הי' הפרש בין נושא העניני' לתורה ברבים לנושא הענינים שהי' אומר לפני התלמידים ויחידי אנ"ש.

ובשנת תק"ן נושא המאמרים דתו' ברבים הי' ספר התניא] בסדרי עניני עבודה ודרושים אלו נכנסו אח"כ בספר התניא. בתחלתו יצא בכתב פיסקי פיסקי בלא סימני הפרקים כי היו ענינים סודיים וביניהם היו גם מאמרים אחדים. כפי המקובל אצל זקני אנ"ש שקבלו מזקני אנ"ש של דור הקודם הנה ספר התניא הוא ליקוטי עצות מה שענה רבנו הגדול לאנ"ש על יחידות במשך עשר שנים משנת תק"ם עד שנת תק"ן ובקיץ תרנ"ב התחיל לסדר את ספר

שבת	טז סיון,	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: בהעלותך, שביעי עם פירש"י. תהלים: ע"פכ. תניא: פרק ה. זהנה . . . פרק ג.</p>		
<p>כבר החליטו הראשונים כמלאכים זי"ע, אשר רפואת הנפש היא כרפואת הנוף. לכל לראש צריך לסמו מקום החולי: אם הוא מצד שחומר גופו עב גם ומושחת, או שהחסרון הוא בכחות נפשו, שיש לה נטיות לענינים רעים כמו גאווה, שקר וכדומה, או שמקור החולי הוא בהרגילות, שמפני רוע החינוך או רוע הסביבה בא לרגילות רעות. עד אשר לא יתבררו פרטי מקום החולי וסיבת אחיות המחלה אי אפשר להתחיל ברפואתו, כי אם לסדר אופן הנהנה ישרה בכל הדברים במה שיעשה ובמה שימנע את עצמו מהם: בועשה טוב בקיום המצות קביעות עתים לתורה קנין סודות טובות, ובסוד מרע. אמנם מה שנחוץ ביותר הוא שיעורר החולה בעצמו שני ענינים: (א) לידע שהוא חולה ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו. (ב) הידיעה שיכול להתרפאות, והתקוה ובטחון גמור כי בעזה"י יתרפא מחליו.</p>		

גב 22 / סיון 23

מכתב כב סיון צח [אג"ק ח"ד ע' שנב]. הרתיחה של הנה"ב לטוב, הנה כבר החליטו במענה על מכתבו השואל כענין איך מהפכין הראשונים כמלאכים זי"ע אשר רפואת חסרוני

וחלי הנפש הוא כרפואת חולי הגוף. ברפואת הגוף הנה תחלת הכל צריכים לסמן ולהגביל מהות החולי ר"ל, אף כי כל עניני חולי הוא באברי הגוף ולא בכחות הנפש, כי הנפש הוא שלם, ולכן הנה ר"ל גם בעל מום מוליד שלם, אמנם זהו בעצם הנפש, אבל בכוחות הנפש הנה לפעמים יכול להיות איזה קלקול. ואשר על כן הנה תחלת צריכים לסמן מקום החולי, אם הוא באבר הגוף שהוא הכלי אל כח הנפש, או בכח הנפש שהוא אור הכלי. והדוגמא מזה יובן בחולי הרוחני אשר לכל לראש צריכים לסמן מקום החולי אם הוא מצד חומר הגוף, דיש לך אדם שחומר גופו דק ויש מי שחומר גופו עב גס ומושחת, או שהחסרון הוא בכחות הנפש שיש לו נטיות לענינים רעים כמו גאווה שקר הרהורים רעים עין רע כו' והדומה, ולפעמים הנה כל עיקר החולי הוא בענין הרגילות, היינו דאין זה חולי הגוף או חולי הנפש, כ"א הוא חולי הבא מצד רגילות רעות שהרגיל את עצמו בהן. וסיבות הרגילות רעות שונות המה, לפעמים סיבתו הוא רוע החינוך, ולפעמים סיבתם רוע הסביבה, ובודאי כי במדה ידוע נוגע בזה מצב בריאות הגוף ומעמד כחות נפשו, אבל אחר כל זה הנה מקור החולי הוא בהרגילות. ועד אשר לא יתברר מקום החולי וסיבת אחיזת המחלה הנה אי אפשר להתחיל ברפואתו, כי אם לסדר לו אופן הנהגה ישרה בכל הדברים במה שיעשה ובמה שימנע את עצמו מהן. הסדר בשינה אכילה ושת' ופרטי הנהגות בארחות חיו היום יומי הנה ודאי כי יביא תועלת מרובה לחזק בריאותו, אבל עם זה הנה על ידי זה עוד לא יתרפא מחליו, ובכדי אשר יתרפא מחליו צריך רפואה פרטית בסדר מסודר נוסף על הנהגתו הטובה בארחות חיו היום יומי כנ"ל. עוד זאת, הנה החולה ר"ל צריך לעורר

בעצמו תמיד שני ענינים, הא' הכוסף והתשווקה להתרפאות, והב' התקוה העצומה כי השי"ת ירפאהו כמ"ש (משלי י"ח) רוח איש יכלכל מחלהו. אשר כן הוא ברפואת חולי הנפש כי עד אשר לא יתברר פרטי מקום החולי וסיבת אחיזת המחלה אי אפשר לרפואת ברפואה פרטית, אבל עם זה הנה ודאי הדבר כי טיב ההנהגה בסדר מסודר בועשה טוב בקיום המצות, קביעות עתים לתורה קנין מדות טובות, ובסודר מרע להיות נזהר בדיבורו שלא ליפול בדיבורי דב"ט ולעצום עיניו מראות רע ויאטום אזנו משמוע דיבורי רע, ובכלל זה מה שמדברים אודות מעמדו ומצבו של חברו, הנהגת ביתו כו' אשר סוף סוף הנה גם השבח מסתיים בגנות חברו וביתו, ויש בזה אבק רב גם רפש של לה"ר רכילות קנאה שנאה שם רע והדומה. והנה ודאי הדבר כי טוב ההנהגה הלזאת תתחזקה ותעמדה בעזרת צור עולמים בקרן אורה, אבל בכל זה עוד לא נתרפא מחליו. אמנם מה שנחוץ ביותר הוא שני ענינים אלו, א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, ב) הידיעה כי יכול להתרפאות התקווה ובטחון גמור כי בעזה"י יתרפא מחליו. בחולי הגוף אנו רואין במוחש שישנם כמה בני אדם שהם - ל"ע - בעלי חולי מה שהם בעצמם אינם יודעים מזה, ורק אחרי כמה בחינות מבחינות שונות עומדים על האמת.

כן ויותר מכך הוא בחולי הנפש שצריכים לשמור שני תנאים הכפולים א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, ב) לידע נאמנה שיכול להתרפאות ויגביר תקותו ובטחוננו בה' כי יתרפא.

וההוראה באופן שמירת שני תנאים הכפולים האמורים ימצא האדם בספרי חסידות ויעמוד עליהם על פי הוראתו של אחד החסידים העוסקים בתורת החסידות והבקיאים בדרכי

החסידים.

והנה דרכי הרפואה בחולי הגוף שונים המה, ובכללות הוא בשני דרכים, א) לרפאות את האבר או הכח המקולקל חולה וחלוש, ב) לחזק את האברים והכחות הבריאים אשר הם יתגברו על אבר או הכח החולה או החלוש לרפאותו. והדוגמא מזה בחולי הנפש הם ב' דרכי העבודה תשובה ומעשים טובים אשר צריכים להיות מסודרים בסדר נכון הכל יפה בעתו ובזמנו לקיים מ"ש וחי בהם, היינו בחיים מסודרים עפ"י התורה בהטעמה דתורת החסידות אשר

היא מאזני צדק לכל חד וחד לפום שיעורא דילי' אם בעל עסק או יושב אהל.

אין אני יודע מעמדו בידיעת התורה ולימודה ומצבו אם הוא יושב אהל ועוסק בתורה או בעל עסק אשר עתותיו ספורים, אבל בכל אופן הנה בטח קובע עתים לתורה ובין שיעוריו יקבע לו מועד ללימוד תורת החסידות אשר בטח ימצא לו חבר טוב וילמוד לאט לאט וקובץ על יד ירבה, והשי"ת יעזרהו לעמוד על דבר אמת, וטוב יהי' לו בגשם וברוח.

יום ראשון	יו סיון,	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: שלח, פרשה ראשונה עם פירש"י.	תהלים: פניפז.	תניא: פרק ו. והנה . . . 160 בחסר.
ניט הנאה האבעז פון עולם הזה אין פולעז זין, הוא רק הכנה טובה לעבודה. ענין העבודה הוא לעשות הנשמי בלי לאלקות.		

23/10/53
א. א. א. א.

לשקליאר יא סיון צה [אג"ק ח"ג ע' שעז].
מכתבו קראתי, ובמענה עליו, ניט הנאה האבין פון עוה"ז אין פולין זין, אין זה מענין העבודה כלל, והוא רק הכנה טובה לעבודה וכמבואר בדא"ח, דענין העבודה הוא לעשות הגשמי לאלקות, בדוגמת דבר שהדברים הגשמיים דצמר הציצית וקלף והעור דהרצועות והבתים דתפלין, הם נעשים כלים גמורים לרצון העליון, וכן מוח הגשמי שבאדם בשעה שמשכיל מבין ומשיג השגה אלקית, או בשר הלב הגשמי בשעה שמתעורר באהבה או ביראה שהם כלים גמורים ממש, הנה כמו"כ כל עניני הטבע במדות ובטבעיות בני אדם צריך לעשותם כלים להארת רצון העליון.
ובאופני עשיית הכלים הנה יש בזה שני דרכים כמו"ש בארוכה במאמרי חגה"ש דשנה זו, הנה באופן הא' שהוא בדרך הלבשה והתעסקות

עם הפסולת לבררו הנה ישנם דברים פחותים שאי אפשר להתלבש בהם וצריך להיות בדרך פרישות וכמו עד"מ הרופא העוסק ברפואות חולה ר"ל במחלה מתדבקת שהוא בעצמו צריך להזהר, כן הוא באופן בירור זה שצריך להיות בדרך פרישות.
אמנם ענין הפרישות הוא רק לשעה עד אשר מוצא הדרכים והאופנים איך לבררם אשר עד אז הוא בדרך פרישות מן הענינים ההם והוי רק כמו הכנה אל עבודה מסודרה.
ובכלל זה ניט הנאה האבין פון עוה"ז אין פולין זין עפעס האלט אפ, אבל אין זה עבודה כלל, אז מי זאהל דערביי בלייבין.
אט דער מציאות וואס איז גימיינט אין דעם ווארט עפעס האלט אפ, איז דער פתח העבודה. והוא דמבואר בדא"ח דקודם שמתחיל בעבודה צריך להתבונן היטב במהות עצמו

ובמעמדו ומצבו בידיעת התורה גליא ודא"ח ביראת שמים בקיום המצות במדותיו טבעותיו והרגלותיו הכל בפרטיות, והיינו שצריך לידע חסרונותיו כן צריך לידע מעלות עצמו. ודבר זה שישנו ת"ל איזה דבר מה שאינו מניח ליהנות מהעוה"ז במלאו, אז עס איז פראן א עפעס וואס האלט אפ אז מי קאהן ניט הנאה האבין פון עוה"ז אין פולין זין, הנה זהו אחד המעלות שהוא פתח העבודה להכניס אור כי טוב ולגשת אל הקודש לעבוד את הוי' בתורה ועבודה. ואשרי האיש השם נפשו בחיים של עבודה הן בעצמו והן לקרב את חבריו ולהביאו לידי לימוד ועבודה בפועל טוב.

יום שני	ית סיון,	ה'תשי"ג
און ער פארט און ער פארט און ער פארט און ער פארט	שיעורים. חומש: שלח, שני עם פירש"י.	
	תהלים: פח"פט.	
	תניא: והנה מהתכללות . . . פא' בשמש.	
	בזמן הזה בעקבתא דמשיחא ממש, החובה על כל אחד מישראל לדרוש בטובת זולתו, בין זקן בין צעיר, לעוררו לתשובה, למען שלא יצא ח"ו מכלל ישראל שיזכו בעוה"ז, לגאולה שלימה.	

קופיר. ית סיון תש"א [אג"ק ח"ה ע' שפח].
 אתענין לדעת אם יש במחנם שיעורי לימוד רבים ומה הם לומדים, אם ישנם חדרי ת"ת ואם יש צעירים הקובעים זמן ללמוד תורה. בזמן הזה בעקבות דמשיחא ממש החובה על כל אחד מישראל לדרוש בטובת זולתו, בין זקן בין צעיר, לעוררו לתשובה למען שלא יצא ח"ו מכלל ישראל לזכות בעוה"ז לגאולה שלמה. בטח קרא את קול הקורא הראשון והשני שנדפסו בעתון מארגען זשורנאל ונתפרסמו לרבות בישראל.
 מצוה לפרסם אותם וכן את הקריאה והקדושה בתוככי ישראל ולתרגם לאלו שאינם מבינים בעצמם וממילא יעשו, בעוה"ז תשובה, בשמירת שבת, בהנחת תפילין, בטהרת המשפחה, באכילת כשר ובחנוך ילידיהם בדרכי התורה והמצוה, כי ח"ו וח"ו שום איש ואשה בישראל לא יחפוץ להיות כמו אלו שמתו בשלשת ימי האפלה במצרים לפי שלא האמינו בגאולה, ובודאי כי כל החי בישראל, בין איש ובין אשה מאמין בביאת גואל צדק, לכן כאשר יעוררו אותם יתעוררו בתשובה, והשי"ת יזכנו להנצל מחבלי משיח ולזכות לקבל פני משיח צדקנו.

יום שלישי	יט סיון,	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: שלח, שלישי עם פירש"י.		
תהלים: צ"ו.		
תניא: ולכן הוצרך . . . האלקים.		
<p>בחדש מרחשון תרי"ג קבע הצ"צ, מלכד השיעורים האחרים, שיעור למוד עם אאזמו"ר בכל יום שתי שעות ומחצה — בחורף מתחיל משעה העשירית לילה ובקיץ משעה הרביעית לפנות בוקר. — שתי שנים הי' הלמוד: קבלה עם ביאורי חסידות. אחר זמן זה — עד אלול תרט"ו. שאז נפסק השיעור, למדו ספרי מחקר: הרס"ג מורה נבוכים עיקרים כוזרי. ועוד ע"פ תורת החסידות.</p>		

יום שלישי

מכתב ו' אייר צט [אג"ק ח"ד ע' תקד].
 בתחלה שנת תרי"ג בחדש מ"ח קבע לו הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק שיעור לימוד עם הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש בכל יום, בחורף הי' זמן הקבוע משעה עשירי עד חצי שעה אחר חצות לילה ובקיץ הי' זמן הקבוע משעה רביעי עד חצי שעה שביעי בקר. ונמשך ארבעה שנים חסר שני חדשים, מ"ח תרי"ג עד אלול תרט"ו.
 הלימודים היו קבלה וחקירה, שתי שנים הראשונים למדו ספרי קבלה עם ביאורי חסידות ושמונה עשרה חדשים השנים למדו ספרי המחקר הרס"ג מו"נ עקרים וכוזרי ועוד עפ"י תורת החסידות.

יום רביעי	כ סיון,	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: שלח, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: צ"ב.		
תניא: פרק ז. ז' . . . יפכי עליו כלל.		
<p>מפתנמי אאזמו"ר: דער שכל און מדות נעבוי פון א חסיד, איז לפי ערך זיין ערשטע יחידות בא זיין רבי'ן. די ערשטע יחידות איז לפי ערך מהות עצמו פון א חסיד, לפי אופן מהות עצמו אזא סדר עבודה ניט איהם דער רבי.</p>		

יום רביעי

יום רביעי

מכ' חי תמוז צט [אג"ק ח"ד ע' תקמ].
 ר' משה ווילענקער און ר' יקותיאל ליפליער ביידע זיינען דעם עלטער זיינדינס חסידים, ביידע האבין גיהאלטין בא דער גרעסטער העכסטער עבודה פון להתענג על הוי', דאס הייסט די העכסטע דרגא אין אהבה בתענוגים, דאך איז ר' משה ווילענקער גיווען א פנימי' - דיקער חסיד און ר' יקותיאל ליפליער א

מקיפ'דיקער חסיד.
 דער שכל און מדות גיבאיי פון א חסיד, איז לפי ערך זיין ערשטע יחידות בא זיין רבי'ן, און ערשטע יחידות פון א חסיד בא א רבי'ן איז לפי ערך זיין מהות עצמו, און לפי אופן זיין מהות עצמו פון דעם חסיד, אזא סדר עבודה גיט איהם דער רבי.
 ר' משה ווילענקער און ר' יקותיאל

דער טאטע האט מיר דערציילט אז הרה"צ ר' אהרון נ"ע שטאראשעשעלער האט איהם דערציילט אז די ערשטע נאכט נאך דער יחידות וואס ר' משה איז גיווען בא דעם עלטער זיידן איז ער גיווען אזוי פארטיפט אין דעם וואס ער האט גיהערט פון רבי'ן, אז ער האט גיבעטן צוויי יונגע לייט, שלום יאנאוויטשער און חיים דרויער, אז זיי זאהלין אויף איהם השגחה געבין ער זאל ניט פארפעלין קין ווערטער אין תפלת ערבית און אין ק"ש שעהמ"ט, און אזוי האט געדוערט בא צוויי וואכן צייט ביז ר' משה איז נתיישב גיווארין.

ליעפליער זיינען געווען צוויי גאר פערשידענע מהותים, ר' משה איז גיווען א בעל מוחין, אויף איהם האט דער עלטער זיידע גיזאגט דעם זיידן, משה האט מוחין גדלות און אין די צעהן יאהר וואס ער האט גיהארעוועט האט ער אויסגעהארעוועט מוחין רחבים, ר' יקותיאל איז גיווען א בעל מידות.

בא ר' משה ווילענקער גידוערט דריי יאהר צייט די הכנה וואס ער האט זעך מכין גיווען גיין אויף יחידות צו דעם עלטער זיידן, און נאכדעם בלייבט ער ערשט זיבין יאהר אין ליאזנא אויף בריינגען די יחידות אין עבודה בפועל.

יום חמישי	כא סיון,	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: שלח, חמישי עם פירש"י.	
	תהלים: קד"קה.	
	תניא: והנה גדר . . . פב" סטריין.	
	רבינו בספר של בינונים פ"ג אומר, כי ג' מוחין חב"ד וז' מדות הם השתלשלות מעשר ספירות העליונות, דכל זה הוא כנפש רוח ונישמה שהם המתלבשים בגוף האדם, אמנם ענין המסירת נפש על אלקות, וואס א איר ניט ער וויל און ניט ער קאן זיין ח"ו א נפרד מאלקות, זהו מעצמות א"ס ב"ה, שלמעלה מענין הספירות דראשיתם היא ספירת החכמה.	י ה ש נ

נה הכללית בהשגחה מפורטת, ובהשתוממות הרי מרחוק הנה כבר נראו לו זיקי אור מושג, משא"כ הפלאה הנה לא זו בלבד דאין לו שום מושג בהשכלה ההיא, אלא דגם ההבנה כללית שהיתה לו בהופעת ההשכלה מתעלמת ומס-תתרת כרגע מפני גודל עוצם הפלאה הענין, והוא כמו התנוצצות הכוכבים שמאירים ומתח-שכים כאחד, כן הוא בההבנה וההפלאה.

ההבנה וההפלאה לוחמים זה עם זה, כי בכל דבר שכל וחכמה יש בה ענין ההפלאה - ומזה הוא שבא ההשתוממות - אבל ההפלאה היא במדה מעוטה כפי מהות החכמה ההיא, ולכן הנה ההבנה מתגברת על ההפלאה ובאה לידי השגה, ולכן הנה ענין ההשתוממות שבה אינה

מכ' חי תמוז צט [אג"ק ח"ד ע' תקמז]. והנה מלבד זאת דהקבלה דענין אלקות בא רק בדרך השתוממות לבד, הנה לבד זאת הרי ההשתוממות הבא מקבלת ענין האלקות אינו דומה לההשתוממות דחכמה.

ההשתוממות דחכמה באה מהפלאה ההמ-צאה שכלית שבהשכלה ההיא הרי בהשתוממות זו יש שני ענינים, השכלה והפלאה, פארשטאנד און וואונדער.

השכלה והפלאה אינם רק שני ענינים כ"א הם שני הפכים, דהשכלה הוא הבנה, וגם אם אינו עדיין השגה גמורה, ואינה אלא הבנה, אבל בכל זה קרובה היא אל ההשגה, ובכל אופן הנה טרדת שכלו הוא להביא את ההב-

עיקר. על דרך ההבדל בין כחות המוחין ומדות וכח המס”נ.

הוד כ”ק רבינו נ”ע בפרק שלישי אומר, כי עשר כחות הנפש ג’ מוחין חב”ד וד’ מדות הם המתלבשים בגוף האדם, אמנם ענין המס”נ על אלקות דאיש ישראל אינו רוצה ואינו יכול להיות ח”ו נפרד מאלקות, א איד ניט ער וויהל און ניט ער קאהן זיין ח”ו א נפרד מאלקות, דזהו מעצמות א”ס ב”ה שלמעלה מענין הספירות דראשיתן היא ספירת החכמה, וכן הוא בענין ההשתוממות שבאה מצד הפלאת העצמות, שהוא בענין ואופן אחר לגמרי.

וכשם דשתי אופני השתוממות האלו הרי הם חלוקים בעצם מהותם העצמי, הנה כן חלו” קים בענין תוצאותיהם ופעלתיהם, דתוצאות ההשתוממות דחכמה הוא הכרה עצמית במהות החכמה, ופעולתה התיישבות, ותוצאת ההש” תוממות דאלקות היא ההכרה באלקות, ופעול” לתה כוסף ותשוקה עצמית בהתדבקות יחידה ביחיד.

אמנם בכדי שיוכל האדם לעלות לרום נפלא כזה הוא על ידי הזדככות הגוף לנקותו מכל שמץ דופי של חומר וגשם, לגלות עומק תעלול” מת אור הנפש בעוצם טוהר ספיר גזרתו במע” לת הנשמה שהוא חלק מן העוצם, כאמור בנים אתם לה’ אלקיכם. שתי עבודות הללו, הזדככות הגוף וגילוי טוהר הנפש באים עפ”י חינוכם של תורת המוסר ותורת החסידות, בתורת המוסר כתובים ומפורטים העצות והדרכים אשר בהם ועל ידם יכולים להסיר את מומי הגוף ולנקותו משמץ דופי, ובתורת החסידות כתובים העצות איך לגלות את טוהר הנפש ולעשותו לאספ” קרליא המאירה באור כי טוב בכל ענפי החיים בחיי היום יומי.

אמנם כאשר בהתנוצצות ההבנה וההפלאה, הנה ההפלאה מתגברת על ההבנה, אז הנה ההשתוממות הוא באופן אחר מכמו שהוא בה” שתוממות דחכמה ונעלית יותר באין ערוך גם מההשתוממות היותר גבוה באופני מהות מד” ריגת החכמה.

דהנה בכל מהותי המדריגות שבחכמה הנה גם בהיותר גבוה וכמו הראי’ דחכמה שהוא ראיית עין על השכל בעצם עצמותה ומהותה של ההשכלה היא, דאז ה”ה בתכלית ההפש” טה לא רק מענין השגה כ”א גם מענין הבנה, הכוונה לאמר, שהוא מופשט לגמרי לא רק מענינים שהם זולת מדריגות החכמה כמו הע” נינים דבינה ודעת אלא שהוא מופשט גם מה” ענינים שבמהות החכמה עצמה, מה שהוא לבד ראיית המהות בעין השכל דחכמה.

ההפשטה הלזו היא ענין ההשתוממות, אם כן הרי השתוממות זו הוא תכלית הרום והג” בוח דהשתוממות ובאה מהפלאת עצם עצמותה ומהותה הנפלא דחכמה בהמדריגה היותר רמה ונשאה שאין למעלה וגבוה ממנה בכל המהות דחכמה.

ככל זה הנה הפלאה היא באה ממהות נברא ולא בורא, והנברא הזה אין זו בלבד מה שכל הנבראים כולם כאחד בלי הבדל מהגלגל הת” שיעי שברקיע והנמלה הזוחלת במדבר שמם, כלא חשיבי לגבי אלקות, אלא עוד זאת שהנב” ראים כולם בצבא השמים וצבא הארץ הנה מצד עצם מהותם יש להם השתוות כללי להיותם נבראים, אם כן הנה גם ההפשטה וההשתוממות אינו אלא ממהות נברא, לא כן בההשתוממות הבאה מאלקות הוא מעצמותו ומהותו של הבר” רא ב”ה, שהוא בענין ואופן אחר לגמרי.

ודוגמא לדבר בהערה והארה כללית הוא

יום ששי   **כב סיון,**   **ה'תש"ג**

שיעורים. חומש: שלח, ששי עם פירש"י.
 תהלים: קרקז. והנה אעפ"י... 164 לתחתונים.
 לאמירת והביאנו לשלום כו' מחברים תחלה ב' הציציות דלפניו, אח"כ מצרפים ציצית כנה השמאלי דלאחוריו, אח"ז ציצית דכנה הימין ואוחזים אותם בין קמיצה לזרת דיד שמאל.
 נושקים הציציות שש פעמים היינו באמירת תיבות: ציצית, ציצית, לציצית, אמת, קימת, לעד.

שבת   **כג סיון,**   **ה'תש"ג**

מברכים ר"ח תמוז. אמירת כל התהלים בהשכמה. יום התוועדות.
 שיעורים. חומש: שלח, שביעי עם פירש"י.
 תהלים: קח"ב. תניא: והנה כמ"ש... פני מהרמ"ק ז"ל.
 מענה אאמו"ר לאאמו"ר ביחידות חורף. תרל"ה: היצה"ר נקרא נה"ב לא מפני שהוא בהמה דוקא, כי לפעמים הוא שועל פקח שבחיות, וצריכים לחכמה מרובה להבין תחבולותיו, ולפעמים הוא מתלבש בלבוש צדיק תמים ענו ובעל מדות טובות.
 בכל אחד ואחד הנה"ב שלו היא לפי מהותו הפרטי, ויש אישר מתעורר חשק גדול ללמוד חסידות או להתבונן היטב באיזה השכלה, ובאמת הנה זהו רק עצת היצר ומתחבולות נה"ב למנוע מעבודת התפלה וכדומה.
 ונקוט האי כללא בידך וזכור אותו תמיד, כי כל דבר המועיל או מביא לעבודה בפועל, הנה כל מניעה שתהי' לדבר זה — אפילו אם המניעה היא מדבר היותר נעלה — הוא רק מתחבולותי של נה"ב.
 וסיים אאמו"ר נ"ע: עד אז לא ידעתי אז עם פני זיין א פרומער נה"ב, ווער רעדט נאך א חסידישער נה"ב.

אמ"ר
 53 / 100

לחפץ. כג סיון צז [אג"ק ח"ד ע' סז]. טובות.
 עיקר צערי ה' אז בזכרי את אשר אמר לי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק [כ"ק אאמו"ר מוהר"ש] בהיותי אצלו פעם ביחידות כשתי שנים מלפנים ושאלתיו אז איזה ענינים, ובין שאר הדברים אמר לי אז: היצה"ר נקרא נפש הבהמית לא מפני שהוא בהמה דוקא, כי לפעמים הוא שועל פיקח שבחיות וצריכים חכמה מרובה להבין תחבולותיו, ולפעמים הוא מתלבש גם בלבוש צדיק תמים ענו ובעל מדות טובות.
 בכל אחד ואחד הנה"ב שלו הוא לפי מהותו הפרטי, ויש אשר מתעורר חשק גדול ללמוד חסידות או להתבונן היטב באיזה השכלה, ובאמת הנה זהו רק עצת היצר ומתחבולות הנה"ב למנוע מעבודת התפלה וכדומה.
 ונקוט האי כללא בידך — סיים בשם כ"ק אאמו"ר הרה"ק — וזכור אותו תמיד, כי כל דבר המועיל או מביא לעבודה בפועל, הנה כל מניעה שתהי' לדבר זה — אפילו אם המניעה

אין א ענין פון אתכפיא, ווער רעט אין א ענין פון אתהפכא אז דער נפש השכלי הטבעי האט געוואלט דערהערן און האט דערהערט א טוב טעם אין די געטליכקייט פון עינינים הגשמי, איז מען געווען זייער צופרידען.
 אבל אחר יחידות זו, שנודעתי שיש נה"ב כזו שהיא בעצמה נותנת טעם לשבח בענין השגה והבנה ענין אלקי בתורה ועבודה שבלב, ועיקר כוונתה לבלבל ולמנוע מעבודת בפועל, התחלתי לבקר את עצמי וענייני בבקורת חדה. וככה התנהגתי כל העת ההיא, ועתה כאשר ראיתי אשר הדרוש פדה בשלום ושני הספורים מבלבלים אותי מלעתעסק בדרוש וישב יעקב, נזכרתי בדברים הנ"ל והי' לי צער רב מזה בחשבי שזהו מתחבולותיו של היצר.
 בעת אשר דבר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק דבריו אלה הנה כרגע נהפכו פניו המאירות לירקון, וניכר הי' אשר נזכר ברגע זו על יסוריו ומכאובי נפשו אז.

היא מדבר היותר נעלה – הוא רק מתחבולותיו של הנה"ב.
 ובצאתי אז מאת פני כ"ק אאמו"ר (כ"ק אאמו"ר מוהר"ש) התחלתי להסתכל בעצמי ולהשגיח על עיניי בעבודה באופן אחר לגמרי, כי עד הנה – חורף תרל"ה – הייתי תופס את הענין כפשוטו, שהיצה"ר והנה"ב הם שייכים רק להסית לדברים לא טובים, ולכן הזהירות עיקרה היא רק בענינים כאלה, אבער אז עס זאל זיין א פרומער נה"ב ווער רעט נאך א חסידשער נה"ב, דאס האב איך ניט געוואוסט.
 ידעתי שצריכים להזהר מטעותים בכלל ומטעותים בעבודה הבאים מצד אהבת עצמו בפרט.
 ידעתי גם כן שצריכים להזהר מן הבליטה וחיצוני' ולעבוד עם עצמו שיהי' הכל באמת ובפנימי' הארעווען מיט זיך אז אלץ וואס מען טוט זאל זיין מיט א אמת און פנמי'.
 און ווען השי"ת האט געהאלפן און מען האט עפעס אויפגעטאן מיט זיך אין עבודה, הן

יום ראשון	כד סיון,	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש : קרח, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים : קינ"קיה.	
	תניא : והנה מכאן . . . 166 הכל א'.	
השואל במה היא ההתקשרות שלו אלי מאחר שאין אני מכיר פנים.		
	ההתקשרות האמיתית היא ע"י לימוד התורה, כשהוא לומד המאמרי חסידות שלי, קורא את השיחות ומתחבר עם ידידי אנ"ש ותלמידי התמימים יתיו בלימודם ובהתוועדותם, ומקיים בקשתי באמירת תהלים ובשמירת זמני הלימודים, הנה בזה היא ההתקשרות.	

היינו הידיעה במה שלומדים והידיעה איך היא ההנהגה בקיום המצות ובמדות, אשר היכרות זו תלו' רק בו שיכתוב מה הוא לומד ואיך היא הנהגתו, טבעו ומדותיו ובמה הוא עוסק וההתקשרות האמיתית היא ע"י לימוד התורה

מכ' כד סיון ש"ת [אג"ק ח"ה ע' צד].
 במענה על מכתבו השואל במה היא ההתקשרות שלו אלי מאחר שאין אני מכיר פנים.
 ההכירות האמיתית היא היכרות רוחנית

כשהוא לומד המאמרי חסידות שלי קורא את השיחות ומתחבר עם ידידי אנ"ש ותלמידי התמימים יחיו בלימודים ובהתועדותם ומקיים יהי בעזרו בגשמיות וברוחניות.

יום שני	כה סיון,	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: קרח, שני עם פירש"י.	
	תהלים: קיט, אשרי . . . מצותך מאד.	
	תניא: וז"ש בתקונים . . . 166 דמלא	
	לז.	
	דאנה בלב איש ישחנה ואמרו"ל שני פירושים:	
	יסיחנה מדעתו, ישיחנה לאחריים.	
	ופירש הצ"צ: לאחריים רק בגוף, אבל מאוחרים אתו	
	עמו, שמרנישים את ענינו.	

הדריך את החסידים להדר בענין האחוה ואהבה באופן היותר נעלה, והוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק אדמו"ר האמצעי זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מסר נפשו הק', אשר החסידים יהיו באחוה כאהבת אחים באמת לאמתו, והוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק אדמו"ר בעל צמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר אהבת החסידים כמו שיסדה והדריך הוד כ"ק רבינו הזקן זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, הנה ברכת האחד לחבירו יש לה כח למעלה כמו ברכת שמע קולנו בשמו"ע, כי אב הרחמן חפץ ומשתוקק באהבתם של ישראל זה לזה, אשר על כן הנה על ידי זה שמישח דאגתו לפני חבירו האוהבו באמת, עי"ז מסיחה מדעתו, ובמקומה מתמלא שמחה מהתקוה טובה ובטחון גמור בחסדי השי"ת דלעתיד הקרוב לבוא ברוב טוב. יכניס עצמו בעניני עבודה באהלה של הרבצת תורה ויר"ש והשפעת דא"ח ודרכי חיים בנועם הקנינים במדות טובות בהענינים המתאימים דא"ח ודרכי חיים בנועם הקנינים במדות טובות בהענינים המתאימים לפי סגולת כשרונותיו, והשי"ת יעזרהו ויזמין לו בקרוב שידוך טוב, ויסתדר בסדר חיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

מכ' כד ניסן צח [אג"ק ח"ד ע' שלח].
 במענה על מכתבו מה' לחד"ז צדקו דבריו במאד וכתוב דאגה בלב איש ישחנה ואמרו"ל (יומא עה.) שני פירושים, א' יסחנה מדעתו, וב' ישיחנה לאחריים ופירש הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק בעל צמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ישיחנה לאחריים היינו לאחריים רק בגוף אבל מאוחד אתו עמו שמרגיש את ענינו.

...
 ודברי צדיקים קיימים לעד, ונוסף על זה אמרם ז"ל גדולים צדיקים וכו' כמובאר בדא"ח בענין וקדושים יהללך סלה, דעליית הנשמות הם ג"פ בכל יום בהג' תפלות, ובפרט נשמת הצדיקים דילכו מחיל אל חיל, הנה דבר ודאי, אשר בכל עת ובכל מקום קדוש היותם נושאים רנה ותפלה בעד המקושרים אליהם ואל פקודתם ושומרים פקודיהם, ובפרט בעד תלמידיהם ותלמידי תלמידיהם, להוושע בגשמיות וברוחניות.

הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק מוהרר"ש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע פירש מאמרו"ל יסיחנה מדעתו וישחנה לאחריים, דע"י ישיחנה לאחריים שהוא חבר טוב ומקיים מצות ופקודת הוד כ"ק רבינו הזקן זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר

יום שלישי	כו סיון,	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: קרח, שלישי עם פירש"י. תהלים: קיט, מה... לא שכחתי. תניא: וזה נ"ב ענין... יפר בפועל ממש.</p> <p>וירדו חיים שאולָה — שגם בשאול חושבים שהם חיים. הברכה בוירדו חיים שאולָה, כמו בני קרח לא מתו, מקום נתבצר להם ועשו תשובה, כי תשובה מועלת רק כל עוד שהוא חי, וזוהי הברכה, שגם בשאול יהיו חיים ויוכלו לעשות תשובה.</p>		

שמח"ת תש"א

יום רביעי	כז סיון,	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: קרח, רביעי עם פירש"י. תהלים: קכ"ד. תניא: וממלא... יפר ותכלית.</p> <p>כתיב וברכך ה"א בכל אשר תעשה. האדם עליו רק לעשות כלי לפרנסתו, ולהשתדל בכל כחו אשר הכלי יהי' טהור מכל סיג ופסולת דאונאה כו', היינו שיהי' הכל ע"פ דיני התורה, אשר אז הוא כלי ראוי לברכה העליונה בשנים: פרנסה בריות, ואשר הפרנסה תלך למקום הראוי.</p>		

לשור. כ"ה ניסן צה [אג"ק ח"ג ע' שיד].
 הרי השכל הבריא שולט על הלב בטבע תולדתו הנה מלבד זאת הרי המאמין לא יחוש לכל הרהורי הלב בדאגות מדאגות שונות במילי דעלמא בכלל ובעניני פרנסה בפרט, כי וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה כתיב.

האדם צריך רק לעשות כלי לפרנסתו ולהשתדל בכל כחו שהכלי תהי' טהורה מכל סיג ופסולת דאונאה וכו' והיינו שיהי' הכל עפ"י דיני התורה אשר אז הוא כלי ראוי לברכה העליונה בשנים, פרנסה בריות ואשר פרנסתו תלך למקום הראוי שלא יהי' בזה סיגים ופסולת כלל.

וזאת היא עבודת הבעל עסק, לעורר בעצמו האמונה והבטחון גמור בהוי' ב"ה הזן ומפרנס לכל בשר כי הוא ית' יתן לו פרנסתו בריות,

וצריך להיות בשמחה וטוב לבב באמת כאלו כבר פרנסתו במזומן לפניו.
 באגרת הקודש כתיב יד קדש הקדשים הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקודשים, אשר חנני השי"ת נמצא אגרת קודש כתב יד קדשו של הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, כתוב לאחד החסידים הנודעים בשם.

ובדבר עניני פרנסה שדואג וכותב מאין יבא עזרי, הלא בסמוך לו כתיב עזרי מעם הוי' עושה שמים וארץ הזן ומפרנס לצבא השמים וצבא הארץ לכל ברי' וברי' לפי מה שהיא בעתה ובזמנה.

ובאמת מוכרח לכל בעל עסק ירא ה' להרגיל עצמו במחשבה טובה זו לצייר לעצמו בכח הבטחון שפרנסתו מזומנת לפניו, ואם מתאחר

איזה זמן הנה הא-ל הטוב יתברך ויתעלה ישלם לו במיטב ויהי' בשמחה באמת. ובשמחתו זאת וטוב לבבו ישקוד לשמור הקביעות עתים לתורה מדי יום ביומו בלימוד הנגלה ובלימוד החסידות וגם יעסוק באהבת ישראל לעורר את מכיריו ומיודעיו לבוא לשיעורי הלימודים איש איש לפי ערך חושיו וכשרונתיו. עוד זאת מעלה גדולה ונפלאה בבעלי עסקים אשר הם רק הם יכולים לזכך את הרחובות והשוקים באור נועם אלקי, מה שנשגב מיושבי אהל. ועבודת בעלי עסקים מתחלקת לשתי סעיפים עיקרים, הא' העבודה עם עצמו, והב' העבודה עם זולתו, אשר שניהם כאחד משיבת

נפש. העבודה עם עצמו הוא אשר בעת עסקו ממש בשעת הפנוי' בישובו בחנות והדומה ללמוד משנה משניות פרק תניא, ויהי' לו איזה דברי תורה כמו חומש משניות תהלים תניא שיהי' בקי בהם בעל פה, למען שיוכל לחזור עליהם בהלכו ברחוב ובשוק או בחנות והדומה. והעבודה עם זולתו הוא אשר בעת הדבור במילי דעלמא ובעניני עסק הנה צריכים לסבב הדבור בסיפור איזה מעשי' יפה ולמצא עילה וסיבה לעורר על לימוד והשתתפות אין א חסידות'ן פארבריינגען, וכאשר מדברים באהבה פעם ושתים הנה הדברים נכנסים ללב השומע ועושים פרי טוב.

יום חמישי	כח סיון,	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: קרח, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: קלה קלמ.		
תניא: כי מקור . . . 168 מדותיו.		
הצ"צ בספרו לבנו אאזמו"ר מאורע מחייו, סיים: מיט דעם וואס מען העלפט א אידען אין פרנסה, אפילו פארדינען זיבעציג קאפיקעס (מטבע קטנה ברוסיא) אין א קעלבעל, איז אלע שערי היכלות העליונים זיינען פאר איהם אפען.		
כעבור כמה שנים סיפר אאזמו"ר כל הנ"ל לאאמו"ר והוסיף: מ'באדארף אפילו וויסען די וועג צו די היכלות העליונים, נאר דאס סאכט ניט אויס, עם דארף זיין דער עיקר, העלפען בלבב שלם מיט א נע פיל, האבען א געשמאק אין א אידען סאן א טובה.		

מכ' ח' תמוז צט [אג"ק ח"ד ע' תקכג]. שלשה אנשים תלמידי ישיבת סמארגאן אשר היו הראשונים שהביאו תורתו והדרכתו של מורינו הבעש"ט נ"ע בשנת תק"י-י"ב בערך ברוסיא הלבנה, ואחד מהם הי' ר' מרדכי נ"ע אשר הוא הי' הראשון ביניהם אשר לסיבה מן הסיבות הלך לחבל וואהלין ושם שמע את

שומע מורינו הבעש"ט נ"ע והלך למעזיבזו. בהיותו במעזיבזו משך זמן רב וכבר ת"ל למד ארחות חיים בהדרכת הבעש"ט הנה באחד הימים שמע מאת הבעש"ט מאמר זה, א נשמה קומט אראפ אויף דער וועלט און לעבט אפ זיבעציג אכציג יאהר צוליב טאן א טובה א אידין אין רוחניות ובפרט אין גשמיות.

גדול גמ"ח מצדקה ויתובונן הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק אשר לא טוב עשה כי לא נתן להרמ"א הגמ"ח אשר ביקש תיכף, וילך הוד כ"ק אאזמו"ר הנ"ל וביני לביני התקבצו הרבה אנש[י] הכפר עם עגולתיהם וסחורתם עלה לו להוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק בטורח רב למצוא את הרמ"א הנ"ל ויתן לו הגמ"ח ויחזר לביהכ"נ להתפלל.

כשלבש הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק את הטלית ותפילין הנה פתאום ראה את הוד כ"ק זקנו כ"ק אדמו"ר הזקן נכנס לביהכ"נ בפנים צהובות ויאמר לו הנותן גמילות חסד לאיש ישראל בלבב שלם בלי שום מניעה והעושה טובה לאיש ישראל באהבה כציווי ואהבת לרעך כמוך שערי היכל מעלה פתוחים לפניו.

כשסיפר הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק להוד כ"ק בנו אאזמו"ר הרה"ק מוהר"ש סיפור זה בשנת תרט"ז אמר לו. מיט דעם וואס מי העלפט א אידין אין פרנסה אפלו פארדינען זיבעציג קאפקעס אין א קעלבל איז די אלע שערי היכלות העליונים זיינען פאר איהם אפין.

בשנת תרל"ט סיפר הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש את כל הנ"ל להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק ויסיים לאמר, מי בעדארף אפילו וויסין די וועג צו די היכלות העליונים, נאר דאס מאכט גיט אויס עס דארף זיין דער עיקר העלפין בלבב שלם מיט א גיפיהל, האבין א גישמאק אין א אידין טאהן א טובה.

הנני כותב כעת לידיד"נ שר החסד וו"ח אי"א מוהר"ר מרדכי שי' דובין ומבקשו בזה ולא אפונה אשר כל מה שיהי' ביכולתו יעשה בזה והשי"ת יהי' בעזרו בגשמיות וברוחניות.

דברי קדש מורנו הבעש"ט נ"ע עשו רושם אדיר על הר"מ ויעזוב את מעזיבוז וילך לחפש את העילויים ר' ישכר דוב ור' חיים חביריו מלפנים בישיבת סמארגאן להודיעם את הדרך החדשה אשר קיבל בבית מדרשו של מורנו הבעש"ט נ"ע ואחר נדודים רבים מצא אותם ומהם – מהשלשה אלה – הושתו כרם החסידות ברוסיא הלבנה.

רגיל הי' הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לראות את הוד כ"ק זקנו אדמו"ר הזקן, אחר הסתלקותו בהקיץ או במחזה לילה, והי' פותר לו שאלותיו בנגלה ובנסתר.

בעת ההיא, בשנת תקע"ה והוא יושב סגור ושוקד בלימודו ונקבצו אצלו כמה שאלות בלימודיו אשר לא ידע איך להכריע והשתוקק במאד לראות את הוד כ"ק זקנו אדמו"ר הזקן כרגילותו, אבל לא עלתה לו והי' בצער גדול מזה.

פעם בהשכמה הלך הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק להתפלל אל בית הכנסת של הוד כ"ק חותנו אדמו"ר האמצעי וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ובעברו דרך השוק פגש באחד מאנשי השוק ור' מרדכי אלי' שמו איש פשוט וירא שמים הנהנה מיגיעו כפו במסחר השוק, והיום הי' יומא דשוקא, ויבקש רמ"א מאת הוד הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק כי ילוה לו סך חמשה ששה ר"כ עד ערב או מחור בקר, כי ביום זה הזה יכול להרוויח ויענהו הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק כי בחזירתו מביהכ"נ יבוא אל בית דירתו ויתן לו הגמ"ח אשר מבקש.

בבוא הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק לביהכ"נ נפל ברעיונו הקדוש המאמר ר' אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, והמאמר

יום ששי	כט סיון,	ה'תשי"א
שיעורים. חומש: קרח, ששי עם פירש"י. תהלים: קמ"קמ. תניא: והחשבון... האותיות עצמן.		
עבודת האדם ע"פ תורת החסידות, להרגיל את עצמו לראות ענין השגחה פרטית, איך כי בטובו ית' מחדש את העולם והנבראים בכל רגע בהשגחתו הפרטית, אשר זה אך זה הוא מציאות הנבראים חיותם וקיומם.		

תש"א
 ח"י
 ט"ז

הוא ענין שיכלי הבא בריבוי ביאורים והסברים כמובאר בכמה מקומות בספרי תורת החסידות והאלוקות בהנושא דהמחדש בטובו הוא ענין ההשגחה פרטית, ונקודת העומק בזה הוא שההשגחה הפרטית עצמה היא חיות הנברא מהותו ומציאותו.

האדם השם לבו ודעתו על עצמו ועל כל הבא ליד שכלו מנבראי העולם, רואה הוא במוחש איך כי הוא ית' משגיח על כל נברא ונברא בפרטי פרטיות, והאדם רואה בעצמו איך כי הוא בא לאיזה דבר טוב הנוגע לו במאוד בלי שום הכנה מצדו, וגם לא ידע מזה בתחלה, אום געריכטערהייט, או נשמר וניצל מדבר המזיק בלי שום הכנה וידיעה מצד עצמו, ואינו אלא בהשגחתו ית' המנהג את עולמו בחסד ובריותיו ברחמים.

וזאת היא עבודת האדם עפ"י תורת החסידות להרגיל את עצמו לראות ענין השגחה פרטית, איך כי בטובו ית' מחדש את העולם והנבראים בכל רגע בהשגחתו הפרטית אשר זה אך זה הוא מציאות הנבראים חיותם וקיומם.

וכאשר האדם מרגיל את עצמו לראות ולהכיר עניני השגחה פרטית הנה על ידי זה מתגלה לאט לאט טוהר נפשו ועולה מדרגא לדרגא בהשגת השכלים העיונים המעמידים את האדם בקרן אורה.

מכ' ח"י תמוז צט [אג"ק ח"ד ע' תקמ"ג]. המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, דבריא העולם הוא בהתחדשות, וההתחדשות היא בכל יום בכל עת ובכל רגע, ואופן ענין ההתחדשות דבריא העולם בכל רגע הוא כמו שהי' בתחלת הבריאה במעשה בראשית, והיינו דכשם שבששת ימי הבריאה הנה עשה הוי' את האיני ישנו, הנה כן הוא בההתחדשות שבכל רגע שהוא מאין ליש.

ואומרו המחדש בטובו, הכוונה דזהו מטובו וחסדו ית' האמיתי אשר הנבראים יכולים להבין ולהשיג אשר ההתחדשות שהוא ית' מחדש בכל עת הוא כמו שהי' בתחלת הבריאה, והיינו מה שהנבראים מכירים ענין השגחה פרטית, ומשיגים אשר ההשגחה פרטית עצמה הנה זהו חיות הנבראים, וזהו תמיד מעשה בראשית, דכשם שבתחלת הבריאה הרי הקב"ה ברא ויצר את הנברא, הנה כן הוא תמיד.

...

הנושא המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית הוא ככל הנושאים המדעים בתורה יש בנושא זה שני הענינים חכמה האלוקית והאלוקות דער געטליכער פארשטאנד און די געטליכקייט. החכמה האלוקית בהנושא דהמחדש בטובו

ה'תשי"ג	ל סיון, שר"ח	שבת
<p>שיעורים. חומש: קרח, שביעי עם פירש"י. תהלים: קמה'קנ. תניא: פרק ה. והנה . . . ומקור החיות.</p> <p>העברת הפרשה שמו"ת — פסוק פסוק. וקורין גם ההפטר, או שתי ההפטרות אם הוא שבת ר"ח, או פרשיות מחוברות וכיוצא בזה.</p> <p>מענה רבינו הוקן לאברך עילוי מצוין ובעל כשרון מפורסם כשנכנס ליחידות שלו הראשונה — בשנה תקנ"ה בליאונא: רוחניות ונשמיות זיינען הפכים בעצם מהותם. דאס וואס עם איז א מעלה אין נשמיות איז א חסרון אין רוחניות.</p> <p>אין נשמיות איז א שמח בחלקו דער גרעסטער בעל מעלה. און דורך עבודה וועט אזא איינער צוקומען צו די העכסטע מדריגות. אין רוחניות אבער איז א שמח בחלקו דער גרעסטער חסרון, און ער ווערט ר"ל, א יורד ונופל.</p>		

ה'תשי"ג	א תמוז, ב דר"ח	יום ראשון
<p>שיעורים. חומש: חוקת פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: א"ט. תניא: פרק ט. אבל . . . אין קז.</p> <p>מס"נ הראוי' לבני תורה הוא כררז"ל אדם כי ימות באהל, להמית את כל התענוגים בעניני עולם. כי אפילו דברים קלי הערך בתענוגי עולם, מונעים המה מלהיות מסור ונתון באהלה של תורה.</p>		

שיעורים
 תהלים
 תניא

ונתינה להאמת כ"א מחיצוניות הלב ועוד חצה לה, לנו עלה טרחא והוצאה מרובה וניגע לריק, והנני דואג עליהם כי שמעתי תהלת הבחורים שי' ההם בעניני יר"ש וגם בלימוד, ומי יודע אם לא ח"ו תדבק בהם מחלת המדינה אין אמעריקא מאג מען, ישמרם השי"ת ויצליח להם ביר"ש ובלימוד — אבל אופן עבודתם ואופן הנהגתם אינה נראית לי כלל, והנני רואה בזה שתי טעויות בעלי תוצאות רעות וסיבה של שטות וקלות הדעת. הטעות הראשון כי חושבים המה לתו"ת כ אייר תש"ב [אג"ק ח"ו ע' שכד].

במענה על מכתבם מי"ב לחדש זה והקדום לו, הנה אף שכללות עבודתם והנהגתם, הן בהנוגע לעצמם והן בהנוגע להנהלת הישיבה קטנה, במדה ידועה מספיקה רצוני, וגם בזה הוא רק אחוז קטן ממה שהי' ראוי להיות כשהיו נותנים עצמם באמת לאמיתו לענין זה לעבדה ולשמרה להגדילה ולהרחיבה פי חמש ויותר מאשר בהווה, הן בהנוגע לאלו שהיו בקעמפ, וואס איר האט פארשלאפען, מצד אי מסירה

המה את תעודתם בחיים ואינם ממלאים את חובתם במס"נ הראוי' לבני תורה כדרשת חז"ל אדם כי ימות באהל, להמית את כל התענוגים בעניני עולם אפי' דברים קלי הערך בתענוגי עולם מונעים המה להיות מסור ונתון באהלה של תורה.

אשר ההשגחה העליונה הביאה אותם למדינה זו שהם עתה בה בשביל לנוח לאכול מפרי' ולשבוע מטובה ולנחול כבוד, כי מכל עבר ופינה שומעים המה תהלות ותשבחות ומלא כל העיר כבודם, וכאלו שכחו את הכתוב מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו - של הקב"ה - יחפץ השי"ת אשר הגבר יביא בצעדיו - ומזניחים

יום שני	ב תמוז	ה'תש"ג
יום שני תמוז ה'תש"ג	חומש: חוקת, שני עם פירש"י. תהלים: י"ז. תניא: רק מפני . . . למשכילים.	
	רבינו הזקן כותב בסידורו: נכון לומר קודם התפלה הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך. זאת אומרת, אשר מצות אהבת ישראל היא שער הכניסה, אשר דרך בו יכול האדם לבוא לעמוד לפני ה"א להתפלל, בזכותה תקובל תפלת המתפלל.	

בניו ובנותיו יזכור גם את רעו. וזאת אומרת, אשר מצוה זו דאהבת ישראל היא שער הכניסה, אשר דרך בו יכול האדם לבוא לעמוד לפני ד' אלקינו להתפלל, להיות חביבה מצוה זו דאהבת ישראל הכלולה מהרבה מדות טובות, אשר בזכותה תקובל תפלת המתפלל. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אמר לי, את אשר קיבל מהוד כ"ק אביו האדמו"ר הרה"ק מוהר"ר שמואל זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, בשם הוד כ"ק רבינו הזקן זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר מצות אהבת ישראל הוא ליליד עם ישראל אשר מעולם לא ראה אותו, ומכל שכן לעדת ישראל אשר במקום מגורו, שהוא בן או בת עדתך.

לטהמש"פ ג טבת צ"ח [אג"ק ח"ד ע' קצא]. מצות אהבת ישראל, היא מצוה הנוהגת בכל זמן ובכל מקום. משרשי המצוה, לשום לב על כל דבר הנוגע לזולתו, בלי הבדל אם איש או אשה, זקן וזקנה, בחור ובתולה, ילד וילדה, ובלי הבדל אם בדבר הנוגע בגוף או בנפש. יארכו הדברים בהבאת ראיות מן התורה בהלכה ואגדה במופתים חותכים המאמתים את האמור בזה בחיוב מצות ואהבת לרעך כמוך. ודי לפנינו רק זה, אשר בכל יום ויום קודם שיעמוד האדם להתפלל, צריך לומר הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך. זאת אומרת, אשר בעמוד האדם לפני ד' אלקינו להתחנן על נפשו ועל נפשות אשתו

יום שלישי	ג'תמוז	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: חוקת, שלישי עם פירש"י.		
תהלים: יח"כב.		
תניא: הנהה. סוד . . . מן השכל.		
אזמו"ר אמר: א אידישער קרעכץ וואס קומט ח"ו בסכה פון א ניט גוט נשמי איז אויך א תשובה גדולה, בפרט א קרעכץ בסכה פון א ניט גוט רוחני איז אודאי און אודאי א תשובה מעליטא. דער קרעכץ שלעפט ארויס פון עומק רע, און שטעלט אני דער אין א מעמד טוב.		

און א ודאי א תשובה מעלייטא, דער קרעכץ שלעפט ארויס פון עומק רע און שטעלט אנידער אין א מעמד טוב.
מכתב זה המתורגם ה' אצל הרופא מר ג. וקרא אותו פעמיים ושלש ויתענין מאד בהאמור בו. ויאמר לי. כי גם בפאריז ישנם מבני ובנות ישראל המתבוללים, אשר המאורעות האחרונים עוררו אותם לשוב אל היהדות, ואשר גם הוא אחד מהם, ומאמר תוכני, כמו האמור במכתב זה, מורה דרך בארחות חיי הדת.

לפאפ' ד מנ"א צו [אג"ק ח"ג ע' תקנא].
מוסגר בזה הנני שולח מכתב לבתו התלמידה תי', ואשמח במאד אשר גם פה בסאנטארוים בעזה"י נעשה דבר תועלת בעזרת מכתב המתורגם.
הוד כ"ק אזמו"ר הרה"ק אדמו"ר מוהר"ש אמר להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בזה הלשון: „א אידישער קרעכץ ואס קומט ח"ו בסיבה פון א ניט גוט גשמי איז אויך א תשובה גדולה, בפרט א קרעכץ ואס עס קומט בסיבה פון א ניט גוט רוחני איז אודאי

יום רביעי	ד'תמוז	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: חוקת, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: כניכח.		
תניא: פרק י. אר . . . 174 מדרכנו.		
חסיד אחד או תלמיד אחד כאשר נותן לבו דעתו ונפשו על התורה וחיזוקה, פועל ישועות בעיר גדולה בכל עניני העיר, והוא בדרך שלמעלה מדרך הטבע בזכות אבות העולם.		

אשר נוכל למלאות החוב הקדוש המוטל עלינו כולנו כאחד בצוואת הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להאיר מחשכי ארץ באור תורה, ונר זה ביד אנ"ש והתמימים יחיו כי אותם ברך כ"ק רבינו הגדול כו' בברכת האחד

לסימפסון. כו טבת פח [אג"ק ח"ב ע' יא (ושם: כב טבת)].
תשוקתם להתראות הנני מרגיש היטיב כי כמים הפנים כו' וזה כל מגמתי להתאחד באיחוד גמור עם אנ"ש והתמימים שי' למען

יהי' לרבבה. התורה וחזיונה פועל ישועות בעיר גדולה בכל וכן ראינו במוחש ת"ל אשר חסיד א' או עניני העיר והוא בדרך מלמעלה מדרך הטבע תלמיד א' כאשר נותן לבו דעתו ונפשו על בזכות אבות העולם.

יום חמישי	ה תמוז,	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: חוקת, חמישי עם פירש"י. תהלים: בט"לד. תניא: ומ"מ . . . 174 אתכסיאת כו'.		
רבינו הזקן שאל את אחד החסידים הגדולים המקורבים ביותר, בהיותו אצלו ביחידות, למצבו. ויתאונן החסיד כי ירד מנכסיו וכו'. ויענהו רבינו: דרך דארף מען — אז דו זאלסט מאכען ליכטיג דיין סביבה מיט תורה ועבודה שבלב. פרנסה און וואס דו דארפסט — דאס דארף דער אויבערשטער ב"ה דיר געבען. טו וואס דו דארפסט, וועט השי"ת טאן וואס ער דארף.		

ז' תמוז
 ה'תש"ג

וכמה פעמים התאונן שישנם בעלי צורה לעצמן וחסידים הרגש לעשות טובה לזולתן, ופעמים הראה לי על אנשים בינונים בצירוף עצמן, אבער דאס זאיינען זיי מענטשין זיי האבין אחוש טוב זיי לערנען חסידות ברבים.

הוא אומר א חסיד מאכט אסביבה, און אויב ער מאכט ניט קיין סביבה, דארף ער גוט אטאפ טאן באי זיך אין פעקיל, ואס טוט זיך מיט עם אליין, און דאס אליין (ואס ער מאכט ניט קיין סביבה) דארף אים צוברעכין וי אקינעלע, און פרעגין בא זיך ואס טו איך אויף דער ועלט, וסיים לי בהמעשה הידוע מא' החסידים הגדולים של רבינו הגדול שהי' מהמקורבים ביותר, ופעם בהיותו ביחידות שאלו רבינו בעניניו (כי ל"ע ירד אז מנכסיו) והתאונן והשיבו רבינו דוא זאגסט אלץ ואס דו דארפסט (דארפסט אפ צאלין חובות, דארפסט חתונה מאכין קינדער, דארפסט האבין אויף דער הוצאה) אויף ואס מי דארף דיך זאגסטו ניט, דיך דארפמען אז דו זאלסט מאכין ליכטיג דאייין סביבה מיט תורה ועבודה שבלב, פרנסה און ואס דו דארפסט דאס דארף דער אויבערשטער ב"ה דיר געבין,

לנאויקוב יז מנ"א צג [אג"ק ח"ב ע' תקמא].

מענת כ"ק אדמו"ר שליט"א על מכתבו (מכתבו שלחתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א למארינבאד ונתקבל מענה להעתיק ולשלוח לכבודו כי אין אצלו מי שיעתיק המכתבים).

הכל תלוי ברצון, והעיקר בהרגש (גיפיל) יש לך אדם אשר כל עיניו הוא רק לעצמו, וגם אם לומד לפעמים עם הזולת הוא ג"כ לטובת עצמו, ויש אדם שיש לו ההרגש טוב או גוטיין געפיל והדבר שהוא טוב לו הפץ להנות גם את חבריו.

ודבר זה הוא אחד מיסודי דרכי החסידות אשר הורו כ"ק אבותינו רבותינו הק' צוקללה"ה נבג"מ זי"ע, והוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק צוקללה"ה נבג"מ זי"ע הרבה לדבר אתי עמי בשבחן של העוסקים בלימוד חסידות ברבים, ויש לי הרבה רשימות וסיפורים בענין זה, ופעם אמר לי בא מיר איז ברור אז א חסידישער איד זיצט אין בית מדרש, און לערנט אדער חזר'ת בע"פ א חסידות ברבים איז א שמחה בא די זיידעס, און זייער שמחה איז מספיק פאר אים, און קינדס קינדער רוב טוב בגשמיות וברוחניות,

טו ואס דו דארפסט ועט השי”ת טאן ואס ער דארף, (ספור זה שמעתי מאתו כפי ששמעו בכמה נוחסאות, כי ענין זה הי’ עם איזה חסידים בזמנים שונים).
 כן הדבר איר זאיט דעם טאטינס אחסיד למדתם ת”ל הרבה דא”ח וזכיתם לשמוע גדול...
 ולפעמים גם דער הערט וכידוע ההפרש בין הערין און דער הערין, עליכם לעשות סביבה, ולא להתאונן בדברים שאין בהם ממש וכאמור כי הכל תלוי ברצון, והשי”ת יהי בעזרכם בגו”ר.
 השי”ת יעזר לבנו שי’ בפרנסה טובה בריוח גדול...

יום ששי	ו תמוז,	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: חוקת, ששי עם פירש"י. תהלים: להילח. תניא: עד"מ. . . מדות כלל.		
המצות נמשכות ע"י המקיף שבמצות עצמן. מצות צדקה, עד"מ, היא מצוה בוללת, אשר כל המצות נקראות בשם צדקה. ומהאי טעמא נכון במאד לתת קודם כל מצוה פרוטה לצדקה, שהוא המשכת המקיף בפנימי. ומ"מ הוי מקיף הקרוב, משא"כ תורה שהיא מקיף הרחוק ופעולתו נעלה יותר.		

ללסטהויז כט תשרי צח [אג"ק ח"ד ע' קמב].
 אמנם בפרטיות שאלתו, מה שבד"ה אז ישיר מבאר שבמצות עצמן יש בחי' מקיף ובד"ה וזאת המצוה דהמשכת שרש המצות הוא ע"י התורה שהיא בחי' מקיף, הוא די'ש ב' בחינות ומדריגות במקיף והם מקיף הקרוב ומקיף הרחוק.
 והנה שתי בחי' מקיף ישנם במדריגות הנשמה, במדריגות כחות נפשו ובעבודה בפועל ממש.
 מקיף הקרוב והרחוק בהנשמה הוא, דאיתא במד"ר חמשה שמות יש לה (להנשמה), - נפש רוח נשמה חי' יחידה, דנפש רוח ונשמה הם בחינות פנימיות, ובחי' חי' יחידה הם בחי' מקיפים, דחי' היא מקיף הקרוב ויחידה היא מקיף הרחוק.
 מקיף הקרוב והרחוק בכוחות הנפש הוא, דהנה ידוע דכוחות הנפש מתחלקים בשתי בחינות ומדריגות: פנימים ומקיפים, דשכל ומדות ראי' שמיעה וכו' הם כוחות פנימים, ורצון וענג הם כחות מקיפים, והם מקיף הקרוב והרחוק, אמנם בהם יש בחינות ומדריגות שונות, דלפעמים הנה הרצון הוא מקיף הקרוב וענג הוא מקיף הרחוק, ולפעמים הענג מקיף הקרוב והרצון מקיף הרחוק.
 מקיף הקרוב והרחוק בעבודה בפועל ממש, הנה ההתעוררות וההתפעלות הם מקיף, כי עבודה פנימית היא עבודה מסודרה, בין עבודת המוח בהשכלה הבנה והשגה, ובין עבודת הלב בתפילה ובתיקון המדות באהבת השי"ת אהבת ישראל וחיות בקיום המצות, הנה הכל הוא דוקא בעבודת מסודרה, אבל ההתעוררות וההתפעלות לעבוד בעבודת המוח והלב הם מקיף. וההתעוררות דכל ימי השנה הם מקיף הקרוב, וההתעוררות דעת רצון אשר בחדש השביעי הוא מקיף הרחוק.
 והנה בהשתי בחינות ומדריגות מקיף הקרוב והרחוק דכל המדריגות, היינו הן במקיפי נשמה, הן במקיפי הכחות, והן במקיפי העבודה, הנה

יש יתרון בהקרוב שהוא קרוב יותר, ויש יתרון בהרחוק שהוא במעלה ומדריגה ובתוקף יותר, דאינו דומה הארת יחידה ענג והגילויי דחדש השביעי, להארת ח' רצון וההתעוררות דכל ימי השנה. ובדוגמא בזה יובן ההפרש בענין המצות, אשר הם נמשכים ע"י המקיף שבמצות עצמן, יותר.

שבת	ז תמוז	ה'תש"ג
	שיעורים. חומ"ש: חוקת שביעי עם פירש"י.	
	תהלים: לט"מ.	
	תניא: פרק יא. והנה . . . 176 בלבן.	
	אאמו"ר אמר: חסידות איז נעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחילתו, די דרגא פון עיגולים מבלי אשר ימצא ראש וסוף, אבער אחר כל זה איז דער עיקר איז סדר.	
	דער בעש"ט איז געווען א מסודר, דער מעזריטשער האט מדקדק געווען אויף סדר, און דער עלטער זיידע — רבינו הזקן — האט געלערענט חסידים זיי זאלען זיין מסודרים, דאס זעהט מען אין זיינע מאמרים, בריף, ניגונים. די חסידים וואס האבען געהאט א זמן קבוע אויף קומען אין ליאזנא — דערנאך איז ליאד — האבען ניט געהאט קיין רשות בייטען דעם זמן און ארשיון פון רבי'ן, אויף באקומען א רשיון האט מען געדארפט זאגען א מעם.	
	כאם רבי'ן איז געווען א וער מיוחד אויף פיהרען סדר החסידים ובראשו מהרי"ל אחי רבינו, און א באזונדער ועד אויף אנפירען מיט חסידישע יונג געלייט ובראשו אדמו"ר האמצעי.	

ש"ס ח"ג ע' תד

לש"ס ה' תמוז צה [אג"ק ח"ג ע' תד]. פעם - מספר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק - כשנכנסתי ביחידות לכ"ק אאמו"ר ושאלתיו באיזה ענין בחסידות הושיב לי בקצרה, ואמר בזה"ל חסידות בעדארפמען לערנען מיט א סדר, דאס הייסט אז די ערשטע זאך איז ידיעת סדר ההשתל' ווי דער זיידע - כוונתו הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי - שרייבט אין שער היחוד, און תיכף ומיד זאגט דער טאטע, חסידות איז געוץ תחלתו בסופן, וסופן בתחלתו די דרגא פון עיגולים מבלי אשר ימצאו ראש וסוף,

אבער אחר כל זה איז דער עיקר איז סדר, דער בעש"ט איז געווען א מסודר, דער מעזריטשער האט מדקדק געווען אויף סדר, און דער עלטער זיידע - כוונתו הוד כ"ק רבינו הזקן - האט גילערענט חסידים אז זיי זאלען זיין מסודרים, דאס זעהט מען אין זיינע מאמרים און די בריף, און אין די ניגונים, די חסידים וואס האבן געהאט א זמן קבוע אויף קומען אין ליאזנא, - און דער נאך אין ליאדי - האבן זיי ניט געהאט קיין רשות בייטען די זמנים און א רשיון פון רבי'ן, און אויף בעקומען א רשיון

פון רבי'ן האט מען געדארפט זאגן א טעם. דודינו מהרי"ל – אחי הוד כ"ק רבינו הזקן – בא דעם רבי'ן - דערציילט דער טאטע – איז גיעוון א ועד מיוחד וואס האט גיפערט דעם סדר החסידים, און ראש הועד איז גיווען כ"ק

יוב ראשון	ח תמוז	ה'תש"ג
	שיעורים. חומש: בלק, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים: מדימח.	
	תניא: אבל האמת . . . כמ"ש במ"א.	
<p>מצינו דעיקר חבתו של הקב"ה לאברהם אע"ה הי' למען אשר יצוה – כפירושו יחבר – את בניו ואת ביתו. היינו דכל נודל עבודתו בהנסיונות אינו בערך לגבי הא דיצוה ויחבר אחרים, מה שיזכה אחרים.</p>		

וגדולה מזו מצינו דעיקר חיבתו של הקב"ה לאאע"ה הי' למען אשר יצוה כפירושו יחבר את בניו ואת ביתו והיינו דכל גודל עבודתו של אאע"ה בהנסיונות אינם בערך לגבי הא דיצוה ויחבר את אחרים והוא מה שיזכה את הרבים ובמילא מובן דההרמה הנעשית ע"י צדקה זו היינו זכות המוח והלב שנעשים ע"י הלימוד ברבים הוא באין ערוך כלל לגבי הזכות במוח ולב שנעשה במעשה הצדקה בפועל, ועם היות דגם זכות זו היא אלף פעמים ככה, שהיא במדריגת ספי' הכתר אבל היא בדרגא אחרת לגמרי, דהאלף פעמים ככה שבמעשה ועבודת הצדקה בפועל הוא בבחי' אריך והאלף פעמים ככה שבמעשה ועבודת הצדקה בלימוד התורה ברבים הוא בבחי' עתיק, וענינם מבואר בדא"ח בארוכה.

לתו"ת כו מ"ח תש"ב [אג"ק ח"ו ע' צא]. והנה עם היות שגדלה מעשה ועבודת הצדקה בפועל כמ"ש רבינו נ"ע באגה"ק ההפרש בין מעשה לעבודה אבל שניהם הם בצדקה בפועל – מטעם דעשי' לעילא הנה מעשה ועבודה הצדקה ברוחניות היא רמה ונשאה ביותר וכמאמר אאע"ה הי' נדיב בממונו בגופו ונפשו, בממונו שהי' מאכיל ומשקה לכל עובר ושב, בגופו שהי' מטריח בהכנסת אורחים לשרתם, ובנפשו – מבואר בדא"ח – אברהם הי' משכיל נפלא ומטבע החכמים אוהבי חכמה לייקר את הזמן להשתמש בו להתמיד בשקידת החכמה לעצמו הנה נדיבות נפשו של אברהם הי' להניח את תשקותו בהשגת המשכלות בשביל לפרסם אלקותו ית' בעולם, לבאר ולהסביר להעריבים החומרים והפשוטים ענין הבורא עולם ואחדותו ית'.

יום שני	ט תמוז,	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: בלק, שני עם פירש"י. תהלים: מטינר. תניא: פרק יב. רק . . . 178-עצמן.		
אלע אידישע עלטערן וועלכע באדארפען האבען א ספעציעלע ישועה און הצלה פאר זייערע קינדער, איז דער זיכערסטער מיטעל צו שטיצען תורה לערנער.		

זייערע קינדער
 זאלן זיין
 זייערע קינדער

תורה יענע ווערן געשיצט און ניצול פון אלע
 געפארן, אלע אידישע עלטערען וועלכע
 בעדארפען האבען א ספעציעלע ישועה און
 הצלה פאר זייערע קינדער איז דער זיכערסטער
 מיטעל צו שטיצען תורה לערנען, אלע אידישע
 מוטערס וועלכע זיינען פארזארגט צוליעב
 זייערע קינדער דארפן זיך מיט דער גרעסטער
 ענערגיע איבערגעבען שטיצען די תורה
 לערנער דורך זאמלונגען בא די ברייטע אידישע
 מאסען וואס מיט דעם וועלען זיי פארזיכערן
 די הצלחה פון זייערע קינדער אין ערפילען
 זייער בירגערליכען חוב און זיין געשיצט און
 געבענטשט אויף שריט און טריט מיט געזונט
 און ערפאלג צו דער פרייד פון זייערע עלטערן
 און דער פרייד פון כלל ישראל.

לאיינבינדער ג הנוכה תש"ב [אג"ק ח"ו ע'
 קמז].
 עס איז זייער א שווערע צייט.
 מען בעדארף האבען פיעל זכותים אז השי"ת
 זאל אונז, אלע איינוואהנער פון דער לאנד,
 בעשיצען פון אלעם שלעכטען, נאר מיר אידען
 טארען בשום אופן ניט זיין פארצווייפעלט,
 דער שומר ישראל ב"ה וועט אונז און אונזערע
 קינדער היטען פון אלע שלעכסט און וועט אונז
 אלמען מיט אלע אלע איינוואהנער פון דער
 לאנד בעגליקען מיט א ישועה און אום זוכה
 צו זיין צו אזא ישועה וואס ג-טס ב"ה ווילען
 וועט ברענגען די ישועה, די גאולה שלמה דורך
 משיח גואל צדק, בעדארף מען אויספאלגען
 וואס די גמרא זאגט אז די וואס טוען פאר דער
 החזקת התורה און שטיצען די וואס לערנען

יום שלישי	י תמוז,	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: בלק, שלישי עם פירש"י. תהלים: נהינט. תניא: כי הו ד"מ . . . כו' כנ"ה.		
רבינו הזקן בתחילת נשיאותו אמר תורה: מה מצעדי נבר כוננו, אז א איד קומט אין א ארט, איז עס צוליב א כוונה טאן א מצוה, הן א מצוה שבין אדם למקום והן א מצוה שבין אדם לחבירו. א איד איז א שליח של מעלה, א שליח וואו ער איז, איז ער דער כח המשלה, דער יתרון המעלה אין נשמות לגבי מלאכים — וואס בא נשמות איז דאס על פי התורה.		

זייערע קינדער
 זאלן זיין
 זייערע קינדער

מכ"י תמוז שת [אג"ק ח"ה ע' קג].
 כתבתי בנדון זה לידידי וו"ח אי"א מוה"ר זלמן דובער שי' שו"ב מאגאריק, אבל בטח הוא טרוד מאד בזמן הקיץ והנני בזה לבקש את ידידי שי' לעשות בזה להתראות עם אלו שיש בידם לעשות בזה אף שבטח גם המה טרודים עכשו בשעת הסיזאן מ"מ הנה לב ישראל ער הוא בכל עת לעשות דבר טוב, ובפרט ענין גדול כזה. ובטח זוכר ידידי את הסיפור מה שאמר מורנו הבעש"ט נ"ע אז אויף אהבת ישראל בעדארף מען האבן מסירת נפש, וזהו כל ענין יסוד החסידות המיוסד על ואהבת לרעך כמוך, ומה מצעדי גבר כוננו, ואמר הוד כ"ק אדמו"ר הזקן, אז א איד קומט אין א ארט איז עס צוליב א

כוונה טאן א מצוה הן א מצוה שבין אדם למקום והן א מצוה שבין אדם לחבירו.
 א איד איז א שליח של מעלה, א שליח וואו ער איז איז ער דער כח המשלח, דער יתרון המעלה אין נשמות לגבי מלאכים וואס בא נשמו' איז דאס ע"פ התורה.
 וכידוע הספור מאחד מחסידי הוד כ"ק רבינו הזקן וצוקללה"ה נבג"ם זי"ע ר' דובער מאוללא – בעריל קונה הכל – אשר לסיבת מאמר הנ"ל השתלשל שזכה לפדות ספר תורה שהיתה חבושה כשלוש שנים בכפר אצל נכרים והביאה לליאזנא להוד כ"ק רבינו הזקן וצוקללה"ה נבג"ם זי"ע.

יום רביעי	יא תמוז,	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: בלק, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: ט"סה.		
תניא: פרק א. תניא בסוף . . . הברייתא.		
בתניא דפוס זאלקווי שנת מבי"ר טו"ב, נדפסה אגרת התשובה מהרורא קמא, ולא נחלקה לפרקים, גם יש כמה שנים בתוכו האגרת.		

יום חמישי	יב תמוז, חג הגאולה	ה'תשי"ג
אין אומרים חחנו.		
שיעורים. חומש: בלק, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: סו"סח.		
תניא: והנה מצות . . . 182' מיראה.		
יום הולדת את כ"ק אדמו"ר שליט"א בשנת תר"ם. יום בו נתבשר – בשנת תרפ"ז – שהוא חפשי מגלותו אשר הגלה – אחרי שהי' תפוס במאסר – על עבודתו בחיזוק התורה והיהדות.		
ממכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א: בשני ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבע"ל יתועדו אנ"ש, לטובה ולכרכה כגשמיות וברוחניות, כאשר הוקבע מאת אבינו הראשון הוד כ"ק אאזמו"ר רבינו הזקן וצוקללה"ה נכנ"ם זי"ע. בהתועדות זו ידברו אנ"ש שי' איש את רעהו בשבת אחים בחיזוק קביעות שיעורי הלמוד, והנני שולח להם את ברכתי כי ישא ה' פניו אליהם בנו"ר.		

יום ששי יג תמוז, חג הגאולה ה'תש"ג
 אין אומרים תחנון.
 שיעורים. חומש: בלק, ששי עם פירש"י.
 תהלים: סט"א.
 תניא: פרק ב. אך כל... יום רצון.
 יום בו יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לחרות.
 המאמר הותחל רבע על שעה השלישית אור ליום רביעי
 חמשה עשר בסיון תרפ"ז. התעבב בגלות — בעיר
 קאסטראמא — עד חצי שעה אחר חצות היום יום
 הרביעי שלשה עשר בתמוז תרפ"ז.
 ממכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א לחג הגאולה: הנני
 שולח מאמר... השתתפותי עם ידידנו אנ"ש שי' בכל
 מקום מושבותיכם להצלה, ולהיות אתכם עמכם
 בהתועדותכם בדבר חיזוק דרכי החסידות בקביעות
 ושמירת זמני למודי דא"ח ולהתעורר בקיום עניני
 הלימוד... אלקינו ואלקי אבותינו יברך את כללות
 אנ"ש הם ביתם זרעם וזרעם בתוך כלל אחינו בני
 ישראל, ה' עליהם יחיו, בכל מילי דמיטב מנפש ועד
 בשר.

שבת יד תמוז ה'תש"ג
 שיעורים. חומש: בלק, שביעי עם פירש"י.
 תהלים: עכ"ע.
 תניא: פרק ג'. והנה... 184 ג"פ כו'.
 ז"ל הצ"צ באחד מדרושינו: רבינו ז"ל באמרותיו
 לבניו יום ג' פ' בלק שנת תקס"ב אמר וזה דבריו:
 להבין קושית התוכנים מאחר שהארץ היא בדורית
 וענולה כתפוח למה אינם נופלים אותם בני אדם
 הדרים כנגדנו מלמטה באמריקא... ותירוצם אינו
 אמת... ורבינו ז"ל אמר כי התירוץ הוא, דהנה מבואר
 בע"ח שהתשעה נלגלים מקבלים מבחי' עינולים,
 ובהענין אינו בו מעלה ומטה, ומהאי טעמא הנה אותם
 בני אדם שהם כנגדנו למטה, הרי הרקיע שעליהם הוא
 למעלה בהשוואה אחת עם הרקיע שעלינו, והארץ דשם
 היא מטה לבני הרקיע שעלי'.

ע"פ חוב"ב

מפטרבורג) בליאדי התחזק סדר זה בקביעות
 (ובהיותו בביתו) ביום ג' לשבוע, ועל הרוב היו
 התחלת המאמרים בלשון „להבין" כמו להבין
 ענין הצמצום וכו', או ביאורי לשונות דמדרש
 ומאמרז"ל, והיו נקראים בשם "אמרותיו
 לבניו".
 והנה בספר ההנחות דשנת תקס"ב של הוד
 כ"ק אדמו"ר האמצעי וכ"ק אחיו הרה"צ הר'
 משה זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, נמצא דרוש אחד
 מתחיל „להבין קושית התוכנים", ומביאו הוד

לש"ס חוהמ"פ צג [אג"ק ח"ב ע' תצו].
 ומשנת תקנ"ח בערך נתחזק הסדר –
 שהתחיל כעשר שנים מקודם – בדבורי עניני
 חסידות בחול (מלבד מה שאחר זמן חוזר ג"כ
 מאמריו הישנים ביחוד לפני הוד כ"ק נכדו
 אאזמו"ר צ"צ, כמסופר בארוכה במ"א), ועל
 הרוב היו ביאורים על התורות שאמר בשבת,
 הן ברבים והן ביחיד, ועל התורות שאמר בלילי
 שבתות.
 ובשנת תקס"ב (אחרי ביאתו פעם שנית

תירוץ רבינו ז”ל על שאלת התוכנים, הוסיף מילות אחדות “כמו עיקר השראת הנשמה הוא במוח”. כוונתו בזה, כשם שבגוף האדם הרי כל הגוף חי מן הנפש, ומ”מ עיקר השראת הנשמה הוא במוח, כן בזה.

דא”י ועשר קדושות בנין ביהמ”ק וניתינת התורה הרי כולם ניתנו בארץ דוקא ולא בשמים, א”כ מעלת הארץ טפי ממעלת השמים, דהגם שהשמים הם רוחנים יותר, מ”מ הנה בזה יש יתרון בארץ לגבי השמים, והוא ע”ד ההפרש שעושה רבינו הגדול בס”ב פל”ז בין עוה”ז התחתון לעולמות העליונים, דהגם שהם רוחני באין ערוך לגבי ארץ הלזו הגשמית, מ”מ הנה התכלית הוא עוה”ז התחתון דוקא, כן כאן, דכל אלו המתנות דא”י כו’ ניתנו בארץ דוקא.

ומאחר שניתנו בארץ שהיא מקבלת מבחי’ יושר, והיושר הנה לא זו שהוא בהתחלקות מדרי’ דוקא לבד, אלא דגם הקירוב הוא מעלה והריחוק חסרון, אשר לפ”ז ה” צ”ל הבדל עיקרי בין שני חצאי הכדורים שבכדור הארץ, שהחצי שבו א”י וכו’ מובדל בערכו מהחצי השני, וע”ז בא ביאור רבינו שהוא כדוגמת מקום השראת הנשמה שהיא במוח. והיינו דכל הגוף חי מהנפש, רק שהשראת הנשמה בעיקרה הוא במוח, אבל כל הגוף חי מהנפש. וכן הוא בענין הארצות.

דמלא כל הארץ כבודו בשני חצאי הכדורים בשוה, אלא שחצי זה אשר בשטחו הוא א”י עשר קדושות מקום המקדש ומעמד הר סיני הוא מעולה יותר, אבל גילוי מ”ת ה” בכל חלקי שטח הב’ חצאי הכדורים בשוה.

וכמאמר (הובא בילקוט יתרו במקומו) כשעמד המקום ואמר אנכי ה’ אלקיך ה” הארץ חלה. הנה בלחול זה הרי אי אפשר לחלק בין חצי כדור זה להשני.

וכן בהא דא”י במד”ר שמות סוף פכ”ט כשנתן הקב”ה את התורה צפור לא צווח, עוף לא פרח,

כ”ק אאזמו”ר הרה”ק צ”צ בדרושו בד”ה נוטה צפון על תהו פ”ג וז”ל: „ורבינו ז”ל באמרותיו לבניו יום ג’ פ’ בלק שנת תקס”ב אמר וזה דבריו, להבין קושית התוכנים מאחר שהארץ ה’ כדורית ועגולה כתפוח למה אינם נופלים אותם בני אדם הדרים כנגדינו, וא”כ לפי דעתנו הלא ראשם הוא כלפי מטה ורגליהם למעלה ולמה אינם נופלים, והקושיא טובה לכאורה, ותירוצם אינו אמת שתיצרו מפני שהאדם יסודו מעפר, וכל יסוד מושך את יסודו לכך מושך הארץ את בני אדם שהם יסודם ואין מניח להם ליפול, אבל זה אינו אמת”. ומביא לשון הספר נחמד ונעים שער שלישי סימן נ”ה.

ורבינו ז”ל אמר כי התירוץ האמיתי הוא דהנה מבואר בע”ח שהתשעה גלגלים מקבלים מבחי’ עיגולים, ובהעיגול אין בו מעלה ומטה. ומהאי טעמא הנה אותם בני אדם שהם כנגדינו למטה, הרי הרקיע שעליהם הוא “למעלה בהשוואה אחת עם הרקיע שעלינו, והארץ דשם היא מטה לגבי הרקיע שעלי’.

אך כפי בחי’ יושר שהוא בהדרגה מעלה ומטה ראש וסוף, אצלינו הוא המעלה, כי אצלינו נגלה אלקות יותר, שהרי א”י ועשר קדושות, ביהמ”ק וקבלת התורה אצלינו. (הג”ה) כמו עיקר השראת הנשמה הוא במוח. ולהיות שמצד הגלגלים אין שייך מעלה ומטה, א”כ גם בנ”א שנגד כפות רגלינו, הנה שם הרקיע והארץ הוא מעלה ומטה כמו כאן). הדרוש הוא מקור השמועה האמורה במכתבך.

והדברים ברורים שאין דרושים ביאור כלל, אשר ההפרש הוא רק בהמדריגות דיושר הוא התחלקות מעלה ומטה. והדבר מובן מאליה דמאחר שיש מדריגות חלוקות גם בחצי כדור זה עצמו כמו א”י וחול”ו וכו’, הנה כש”כ שיש הפרש בין שני חצאי הכדורים, דהנתפס במקום, הקירוב והריחוק הוא מעלה וחסרון.

והנה הוד כ”ק אאזמו”ר הרה”ק צ”צ בבאורו

שור לא געה, אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו קדוש, הים לא נזדוע, הבריות לא דברו אלא העולם שותק ומחריש, דבכל אלה לא שייך

יום ראשון	טו תמוז	ה'תשי"ג
ש"עורים. חומש: פנחס, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: עזיעח. תניא: אכו כל . . . 184 תענית.	אאמו"ר כותב באחד ממאמריו: בתענוג נפשי על אלקות יכול להיות מזה שמנונית בנוף. אומרים על הר"ג מטשרנאביל שהי' שמן בנופו מענית אמז יש"ר.	

ש"עורים
תהלים
תניא

ואלה תולדות סט. וקבל ע"ח [סה"מ תרס"ט ע' נ].
וזהו זאת התורה אדם, שהתורה היא בחי' ציור אדה"ע כו', וכמו עד"מ באדם למטה שיש קישור וחיבור לנפש עם הגוף שהנפש מתפעלת ממקרי הגוף וכמו כאב הגשמי בחיתוך בא' מאבריו עד"מ או באיזה קלקול ירגיש הנפש הרוחני וכמו"כ בצער הגוף תצטער הנפש, שהנפש מתכווצת מאד ע"י איזה צער הגוף ולבו ומוחו בל עמו שאינו יכול לעסוק באיזה ענין נפשי משום צער הגוף כו' ובתענוג הגוף מתענג הנפש ומתרחב ביותר בבחי' פתיחת הלב והמוח וכמו ג' דברים מרחיבים דעתו של אדם כו' וכמו מילתא דבדיחותא שמפקח דעתו של אדם ולכן הי' רבא אומר תחלה מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן והדר פתח שמעתתא כו' לפי שעי"ז נעשה פתיחת המוח והלב כו'.
וכמו"כ תענוג הנפש פועל ג"כ בגוף, וכמו שמועה טובה תדשן עצם כו', (וכמו"כ הוא בתענוג נפשי ממש וכמו בעבודה שמתענג נפשו על אלקות יכול להיות שיהי' מזה גם ריבוי השמנונית בגוף כו' וכנודע), וכמו שהלב הגשמי יודע ומרגיש מרת נפשו כו' וכן פנים צהובים ומאירים בדמים מבשרה טובה ושמתח

הנפש כו'.
וכמו"כ הוא בגילוי הכחות שההתגלות שלהם הוא ע"י אברי הגוף וכפי מהותם דוקא, וכמו גילוי אור השכל שהוא ע"י חומר המוח דוקא ומשכיל השכלות גשמיות דוקא. והיינו שכל ההשכלות שלו גם מה שמשיג בענינים רוחניים ה"ז נתפס בגשם בציורים ובדוגמאות גשמיים דוקא, והענין בא אצלו בהגשמה כו'.
ואופן השכלתו הוא שמשיג ויודע תחלה את הגשם ועי"ז בא אל הרוחני כמ"ש במ"א, וג"ז בא בהגשמה כו'.
וקבל ע"ח [סה"מ תרע"ח ע' קצט]
דהרי הנפש מתלבש בגוף ומתאחד עמו עד שמתפעל ממקרי הגוף, דעם היות שהנפש רוחני והגוף גשמי, מ"מ מתאחדים המה שמתפעל ממקרי הגוף, וכמו באיזה כאב באברי הגוף מרגיש בנפש, וכן בעונג וצער דאיזה צער גופני עושה כיון בהנפש שאינו יכול להשכיל ולהשיג איזה השגה עד"מ, וכן בעסק התורה, ובעבודה ה"ז מונע אותו, ועונג גופני כמו בשמחת בנו עושה התפשטות והתרחבות שיוכל להשכיל ולהשיג ביותר כו'.
וכן להיפך דעונג וצער רוחני בנפש פועל בהגוף, והיינו במי שאור הנפש מאיר בגילוי

יותר שהעניינים הרוחניים נוגעים לו הרבה ה”ז פועל גם בהגוף, וכמו ויחל משה שאמרז”ל שאחזו חולי של עצמות כו’, דהרי דהצער הרוחני של הנפש פועל בהגוף כו’, וכמו”כ עונג הנפש פועל בהגוף, וכמו שה”ק מהר”ק מהר”נ מטשאראביל זצ”ל שהי’ שמן בגופו מאמן יש”ר) הרי שהנפש והגוף מקושרים ומחוברים זע”ז כו’.

יום שני	טז תמוז	ה'תש"ג
<p>זמנא דהאי</p>	<p>שיעורים. חומש: פנחס, שני עם פירש"י.</p>	
	<p>תהלים: עט"פב.</p>	
	<p>תניא: ומ"ט . . . צנ"ג בהצדקה.</p>	
	<p>אהבת ישראל של הבעש"ט — אין לשער.</p>	
	<p>הרב הפניד אמר: הלואי היו נושקים הס"ת באותה האהבה, שהי' מורי מנשק את הילדים בהולכיכם אותם אל ה"חדר" כשהי' „באהלסער”.</p>	

שמח"ת תש"א [סה"ש תש"א ע' 32].
 דער ענין אהבת ישראל וואס איז געווען ביי מורנו הבעש"ט איז געווען אין להעלות, אהן א שיעור.
 דער בעש"ט האט ליב געהאט אידן און ער אין געווען מופלא אין דעם.
 ביז'ן יאהר תקט"ו האט דער בעש"ט גערופן זיינע תלמידים מיט'ן נאמען: אוהבים, ידידים, חברה אוהבים, חברה ידידים, און אזוי געפינט זיך אין זיינע בריף, - נאר די מתנגדים האבן זיי געגעבן דעם נאמען חסידים - דאס האט גענומען בערך איין און צוואנציג יאהר.
 דער אלטער רבי האט אויף דעם געזאגט: דורשי רשומות אמרו, „אך” טוב לישראל.
 אז דער בעש"ט איז - קודם התגלותו - געווען א באהעלפער פלעגט ער פיהרן קינדער איז חדר און זיי קושן באהבה רבה.
 האט אויף דעם געזאגט דער מעזריטשער מגיד: הלואי וואלט מען געקושט די ספרי תורה מיט אזא אהבה ווי דער בעש"ט פלעגט קושן די קינדער פיהרנדיג זיי אין חדר.

יום שלישי	י"ז תמוז	ה'תש"ג
<p>זמנא דהאי</p>	<p>הענית. סליחות. אבינו מלכנו</p>	
	<p>שיעורים חומש: פנחס, שלישי עם פירש"י.</p>	
	<p>תהלים: פנ"ז.</p>	
	<p>תניא: אכן מספר . . . לא תמנו.</p>	
	<p>חוק לוחות הראשונות ולוחות האחרונות: בלוחות עצמן — הראשונות מעשה אלקים, השנייה פסל לך. המכתב — חרות על הלוחות שכדרו"ל עירובין (נר. א) הוא רק בלוחה"ר. במעלת בני ישראל — בלוחה"ר צדיקים, כשעמדו על הר סיני פסקה זוהמתו, בשניות בעלי תשובה. במעלת משה — במתן תורה ניתו למשה אלף אורות במתנה, ובחטא העגל ניטלו ממנו ולא חזרו בלוחות שניות (רק בשבת נותנים לו כדאי בפע"ח). מעלת לוחה"ש שניתן נ"כ הלכות מדרש אנדות כו', כפלים לתושי' כדאי ~~למנו~~ ~~למנו~~ ~~למנו~~ וקירון עור פני משה.</p>	

ביהשמע"צ פט [ראה סה"מ תש"ו ע' 35]. שו"ה "בנדרים" (כב. ב), - העביר הקולמוס

ע"ז ותיקן ל- "שמ"ר מ"ו".

והנה להבין זה י"ל תחלה ההפרש בין לוחות ראשונות ללוחות שניות דאנו מוצאים הרבה חילוקים בין לוחות ראשונות לשניות שבהם יש מעלות בראשונות על שניות, דהנה כתיב והלוחות מעשה אלקים המה והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלוחות, וארז"ל (עירו בין דנ"ד ע"א) אלמלא לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל, ופרש"י חרות משמע חקוק ואינו נמחק לעולם ע"י הלוחות היתה תורה חקוקה לישראל מהשתכח מהן עולמית דכתיב לוחות כתובים משני עבריהם מזה ומזה הם כתובים, והיינו שהי' כולו פנים, דשכחה היא מבחי' אחוריים וחיצוני' והלוחות מפני שהיו כולו פנים ע"כ לא היה שכחה, ואמרו (שם) אלמלא נשתברו הלוחות לא הי' אומה ולשון שולטת בהם שנאמר חרות א"ת חרות אלא חירות, ופרש"י על הלוחות, בשביל הלוחות היו בני חורין, והלוחות שניות היו מעשי ידי משה דכתיב פסל לך כו' וכתבתי וכו' שהמכתב בלוחות שניות הי' מכתב אלקים מ"מ לא נאמר בהם חירות, וצ"ל שזה הי' בבחי' התלבשות והיינו שגם לוחות שניות הי' בבחי' חרות שהרי ארז"ל אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה שזהו התורה שניתנה בלוח"ש, רק שזהו בהם בבחי' התלבשות דבלוחה"ר הי' בהתגלות, ולכן לא הי' בהם שכחה מפני שהאור הי' בהם בגילוי ובלוח"ש בא בהתלבשות, והרי התלבשות היא ג"כ ירידה במעלה ומדריגה, וזהו שאמר רבינו נ"ע באגה"ק ד"ה דוד זמירות קרית להו, שגם לחה"א לא הי' בהם פנים ואחור, וצריכים לומר דאם לא נשתברו הלוחות לא הי' בחי' אחורים כלל בכל התורה, אבל בלוחה"א רק בהם לבד לא הי' בחי' אחור אבל בכללות התורה כתיב והיא כתובה פנים ואחור דיכול להיות איזה יניקה גם בלתי ראוי, ולכן הנה החירות הוא ג"כ דוקא

למי שעוסק בתורה ולא לכל ישראל, וא"כ הרי חלוקים הלוחה"ר מהלוחה"ש בב' ענינים, הא' דלוחה"ר הם מעשי ידי אלקים ולה"ש מעשה ידי משה, והב' בהמכתב דעם היות שהמכתב הנה בשניהם מכתב אלקים הוא מ"מ בלוחה"ש הוא בהעלם, וכן הן חלוקים במעלת ומדר' נש"י, דבעת נתינת הלוחה"ר הי' ישראל במדר' צדיקים דכתיב ויחן ישראל כו' כלם כאיש אחד והקדימו נעשה לנשמע, וישראל שעמדו בהר סיני פסקה זהומתן, ובלוחה"ש היו בני' במדר' בע"ת, ומ"מ הנה הוזהמא שחזרה ע"י חטא העגל לא פסקה ע"י התשובה שלהם בלוח"ש, וכן חלוקים במעלת מדרי' משה, דהנה במ"ת ניתן למשה אלף אורות במתנה ואי' ככהאר"י ז"ל דע"י חטא העגל נתמעטה השגתו ונשארה רק חלק א' מאלף והוא סוד ויקרא א' זעירא והו"ע לך רד, רד מגדולתך כלום נתתי לך גדולה בשביל ישראל וכמ"ש שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו, דישראל היו במדרי' רגל דמשה, ומ"מ הנה על ידם דוקא ניתוסף לו האורות שניתנו לו במתנה בשביל ישראל וזהו אשר אנכי בקרבו, דהנה מדרי' משה הוא בחי' חכמה וכמ"ש מן המים משיתיהו דמים הוא בחי' חכ' וזהו מדרי' משה שהוא בחי' חכ' (ולכן הי' ענו מכל האדם כמעלת הראש שמרגיש גם הצפורן שברגל, וענותנותו של משה הי' מכל האדם אשר הי' ואשר יהי' ע"פ האדמה עד משיח יבב"א כמ"ש במ"א) ואנכי הוא בחי' כתר והגילוי דבחי' אנכי בקרבו של משה הוא ע"י רגלי העם כמעלת הרגל דוקא שמעמיד את הראש ומוליכים למקום גבוה, שהראש בעצמו אינו יכול להגיע לשם, והיינו שזכה לאורות העליונות, ואותן האורות ניטלו ממנו בחטא העגל, ובלוחות שניות לא החזירו לו, רק בשבת נותנים לו במתנה שז"ש ישמח משה במתנת חלקו, כמ"ש בפע"ח.

קיצור. יבאר הפרש דלוחות ראשונות ולוחות

יום חמישי	יט תמוז	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: פנחס, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: צ"ו.		
תניא: אך הענין... "צד"החי' וכו'.		
מהנהגות אאמו"ר: כשנסע מביתו, אף שנשאר במקום אחד כמה חדשים, הי' אומר בכל יום אחר התפלה תפלת הדרך — בלא שם ומלכות.		

יום ששי	כ תמוז	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: פנחס, ששי עם פירש"י.		
תהלים: צזקג.		
תניא: ככה ממש... "צד" האותיות.		
שלושה מיני התבוננות הם: (א) התבוננות למודית, אחר שמבין הענין על בוריו, הוא מתבונן בעומק הענין ההוא. עד שהשכלי מאיר אצלו. (ב) שקודם התפלה, ענינה הרגש חיות הענין שלמד ולא הרגש השכלי כמו בהתבוננות למודית. (ג) שבתפלה, ענינה הרגש האלקות שבהענין שלמד. שלש אלה הם שלובות סולם ההרגשה ורק בחסדי השי"ת עמנו מרגישים לפעמים — דערהערט מען — גיטליכקייט בלי שום עבודה כלל, והוא מפני מעלת העצמות שיש בנשמה, אבל מצד העבודה שבכח עצמו מוכרחים שלש הנ"ל.		

יום חמישי
צ"ו

הבנתו והשגתו בסוגיא דגמרא, הנה הוא מתברר נן בעומק הענין ההוא עד שהשכלי מאיר אצלו, דער שכלי לאייכט בא אים, וכל מה שהוא מת-בונן יותר, הנה יותר מאיר לו השכלי עד אשר נקבע במוחו ולבו.

(ב) התבוננות שקודם התפלה, עניינה, הרגש חיות הענין שלמד, כי בהתבוננות למודי עם חיות אור רב, מכל מקום הנה כל ענין ההרגש - דער גאנצער גישמאק און גיפיל - הוא בה-שכלי, אבל בהתבוננות שקודם התפלה, הנה העיקר הוא הרגש החיות, פיהלן דעם חיות פון דעם ענין.

(ג) התבוננות שבתפלה, עניינה, הרגש האלו-קות שבהענין שלמד, פיהלן די געטלעכקאייט

לחודאקוב חורף צו [אג"ק ח"ג ע' תקכה]. והנה עיקר גדול בלימוד זה, הוא להתעמק במח' זמן נכון כמה פעמים בהענין שלמד, והוא ענין ההתבוננות, דפירושו הסתכלות חזקה בעיון ובהמקה גדולה.

ושלושה מיני התבוננות הם: (א) התבוננות לימודי, (ב) התבוננות שקודם התפלה, (ג) הת-בוננות בעת התפלה.

שלושה מיני התבוננות אלו, עם היותם במו-שכל אחד, בכל זה חלוקים הם בגוף ועצם ענינם ובמעלת מהותם.

(א) התבוננות לימודי, עניינה, דאחר שלמד את הענין ההוא היטיב והבינו בהבנה טובה ובה-שגה גמורה, שמבין את הענין על בוריו בדוגמת

שלם, הכלול משכל ומדות. אלא שבפרצוף השכל הנה המדות הם רק מדות שבשכל, ובפרצוף המדות הנה השכל הוא רק מוחין שבמדות, וגם יסביר לעצמו הבדל הגמור שישנו בין מוחין למוחין שבמדות, ובין מדות למדות שבמוחין, ואז יובלט אצלו בבליטה גמורה חריפות הקוֹ-שיא באזהרת דוד לשלמה בנו מה שמזהירו דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם.

ולחבין זה יסביר לעצמו, כי במעלת מין האנושי ישנם ד' תוארים אדם איש גבר אנוש. הד' תוארי האלו, הם שני סוגי בני אדם שהם ארבע: התואר אדם מורה על מעלת המוחין והשכל, והתואר איש מורה על מעלת הלב והמדות. התואר אנוש מורה על החלישות, אם שהחלישות הוא בשתייהם היינו בשכל ובמדות, או רק באחד מהם, היינו או בשכל או במדות. ותואר גבר שהוא מתגבר על עצמו להסיר המניעות והעיכובי' ולהשיג את אחת המעלות אם בשכל או במדות, היינו דגבר עוסק עם האנוש להגביהו למעלת איש או גם למעלת אדם.

וממוצא דבר מובן, דמאחר דבכחו של גבר הוא לעשות גם מאנוש לאיש ואף גם לאדם, הלא בהכרח הוא, דגם באנוש ישנם כל אותן המעלות שישנן באיש ובאדם, דאם לא כן, הרי לא הי' ביכולת הגבר לעשות מאנוש לאיש ואדם.

ומכניס עצמו בעומק הענין דמעלת איש ואדם בג' דרגות: א) איש ואדם במין האנוש־שי, איש מדות אדם שכל, ובשרשם במדריגת הנשמה, ב) בספירות ובפרצופים העליונים, באלקות איש נקודה התחלקות, אדם פרצוף התכללות, ג) בעבודה, איש עבודת הלב במעלת המדות, אדם עבודת המוח במעלת השכל. ובא לידי מסקנה כי כל ענין העבודה הוא בסדר והדרגה, ומוח שליט על הלב בתולדתו, הן ע"י הרגשה והן ע"י ההתבוננות, וזהו אזהרת דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם, דדעת הו"ע

פון דעם ענין, אשר לפי אמינות ענין הבנתו הטובה הדרושה לעבודת התפלה שהיא עבודה שבלב, נוסף על קדימת ההתעסקות המסודרה בשני מיני ההתבוננות שקדמו לה, ההתבוננות למודי וההתבוננות שקודם התפלה, הנה באופן כזה תהי' מעלת מהות ההתבוננו' שבתפלה, ולפי גודל מעלתה כן תהי' פעולתה בעת התפלה ותוצאותי' בהחיים היומי, בעניני הנהגתו במילי דשמיא ובמילי דעלמא.

שלשה מיני התבוננות אלו ישנם בכל מושל כל, בין גדול נעלה מופשט מושלל ונפלא, ובין קטן רגיל מלוכב מחויב ומיושב, כי שלשה מיני התבוננות אלה הם שלש שליכות סולם הרגשה, אשר בלעדס אינו השגה והבנה אלקית ואינו מביא שום תועלת ככוונת ירידת הנשמה בגוף, ורק מחסדי השי"ת עמנו אשר לפעמים מרגישים עניני אלקות - מי דער הערט געטלעכ־קייט - בלי שום עבודה כלל, והוא מפני מעלת העצמות שיש בנשמה כמבואר בענין בנים אתם לה' אלקיכם ובענין נשמה שנתת בי טהורה היא, אבל מצד העבודה שבכח עצמו, אשר זהו עיקר ירידת הנשמה והתלבשותה בגוף, הרי שלשה מיני התבוננות אלו מוכרחים, כי בהם ועל ידם יגיע האדם אל התכלית העקרי ולה' רגיש אלקות - פיהלן געטלעכקאייט - בשכל אנושי ממש, כמו שארי עניני מושכלות שהשכל אנושי משיגם ומרגישם.

ויובן זה במוחש ע"ד דוגמא, כאשר לומד את הענין שאמר דוד לשלמה בנו דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם, ויקשה בהציווי על הדעת שהוא ענין המוחין שבביל ולעבדו בלב שלם שהוא ענין המדות, ובהסברת הקושיא יבאר לעצמו פרטי הענינים דעבודת המוח והשכל ועבודת הלב והמדות: ההבדלים שביניהם והיתרונות שיש באחד על זולתו, עד כי יבוא לידי הבנה והשגה, כי עבודת המוח והשכל ועבודת הלב והמדות, הם כל אחד מהם פרצוף

קטנה לבקשה גדולה הנוגעת בחייו וחיי אנשי ביתו, ומכש"כ בעמדינו לפני אבינו מלכנו ית' ויתעלה.

ורק אחרי הכשרה עצמית בהתבוננות האמור, רה, הנה אז כשמתבונן באותו הענין שלמד, כמו על דרך דוגמא בהענין דדע את אלקי אביך הנ"ל, הנה בהעמקת דעת בהענין זה שעה ארוכה (אחר ההתבוננות הכללי דהכשרת עצמו הנ"ל) אז נרגש אצלו חיות המושכל ההוא, די לעבדיקאייט פון די פארשטאנדן. דהנה כשם שיש הפרש בין החיות דמדות לחיות דשכל, הנה כמו"כ יש הבדל החיות בין שכל לשכל זו־לתו.

והנה עם היות דכללות ענין זה דהרגש החיות דורש ביאור רב כדוגמאות שונות, מ'מ הנה הוא דבר המורגש במוחש, בהבדל שבין החיות דמדות להחיות שבשכל, אשר ממנו יוכל המשכיל על דבר להבין גם הבדל החיות אשר בין שכל לשכל.

אמנם כ"ז הוא רק חיות הדבר בלבד, נוסף עליו ההתבוננות שבתפלה, דענינה הוא הרגש האלקות שבהשכלה ההיא, דאינו דומה האלקות דהשכלה זו להאלקות דהשכלה אחרת, וכידוע בביאור הענין, הכל הוא אלקות, או אלקות הוא הכל דעם היות [...] פתגמם אחד הוא, עם זה אינו דומה הענג, היינו החיות והאלקות הנרגש - וואס עס הערט זעך - בפ"תגם דהכל הוא אלקות, להענג והאלק' הנרגש בפתגם דאלקות הוא הכל.

ובהתבוננות שבתפלה (אחרי ההכנה האמיתית דתיקון חצות והלימוד וטהרה בצירוף הכשרת עצמו הנ"ל) הנה הוא בא לידי הרגש אל־קוּת - פיהלן געטלעכקאייט - אשר הרגש זה ממשוך כל עצמותו ומהותו, דער גיפיהל ציהט צו דעם גאנצין מהות זאינעם ומעמידו בקרן אורה, דאור התורה ונר מצוה מאירים לו בכל עניניו במילי דשמיא ובמילי דעלמא...

ההתבוננות, שמביא גילוי המדות להיות פועל טוב.

והנה כאשר לומד את הענין ויודעו על בור־ריו בהבנה והסברה טובה, עד שביכלתו לבאר את הענין גם לזלתו, כמספר דבר בטוב טעם, הנה אז צריך להתבונן בהענין, שיעמיק מחשבתו בזה שעה ארוכה, ועיקר ענין מחשבה זו הוא מחשבת השכל, והיינו, דלא זו בלבד שהוא מהרהר בהאותיות של המושכל [...], פנימי של המושכל, עד כי לפעמים בלתי מרגיש בהאותיות של המושכל כלל, והוא מחשבת השכל עצמו, כאלו הוא מופשט מאותיות ואינו אלא גילוי שכלי בלבד.

מחשבה זו במחשבת השכל, גורמת ענג נפלא ומביאה את החושב מחשבה זו לידי שכחת הזמן והמקום. היינו אשר בעת המחשבה הוא מתעלה למעלה מן הזמן ולמעלה מן המ־קום, דזמן ומקום אינם נוגעים לו כלל, וכל מה שמתעסק יותר בהענין, הנה הוא מתענג יותר. והנה אחר כל זה, הוא רק התבוננות שכלי בלבד, והיינו דכל ענין עבודתו והתענוג שלו הוא רק בהשכלי של המושכל, ולכן הנה כל מה שמרבה להתבונן ולהעמיק בהמושכל ההוא, נתוסף לו השכלות והשגות בהמושכל דד' תוארים אדם איש גבר אנוש, משא"כ בהתבוננות שקודם התפלה, דענינה הרגש החיות שבהמושכלות ההם.

אמנם בכדי אשר תהי' ההתבוננות שקודם התפלה

- היינו שתהי' אמיתית מדריגתה במעלת מהותה, להרגיש את החיות בכל פרטי המשכ־לות דהד' תוארים, בכל אחד מהם ביחוד - הוא ע"י ההכנה שקודם התפלה, בהכשרת עצמו דהכון לקראת אלקיך ישראל, בהתבוננות כללי דדע לפני מי אתה עומד, דהלא גם בעניני עולם, הרי אינו דומה הכנת הדיבור לפני שר קטן או הדיבור עם שר גדול, ובפרט עם מי שהחיים והמות בידו, וכן אינו דומה בקשה

שבת	כא תמוז	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: פנחס, שביעי עם פירש"י. תהלים: קדיקה. תניא: וביאור הענין . . . הוי' כו'.		
אין מברכים שהחינו בין המצרים ואפילו בשבת. כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוך כאו"א מישראל, שבכאו"א מישראל תוכיות נקודת פנימית לבבו הוא מקדש לשבתו ית'. והנה מקום המקדש גם בזמן הנלות והשימוש קדוש הוא. וכדאיתא בשמות רבה פ"ב א"ר אחא לעולם אין השכינה זזה מכותל המערבי. וכל ענין השימוש הוא בהבנינים, וכן הוא גם במקדש הפרטי שבכאו"א מישראל, דהיסוד הוא שלם זך וטהור וכמ"ש אני ישנה ולבי ער, ואיתא במד"ר אני ישנה מן המצות ולבי ער לגמ"ח אני ישנה מן הצדקות ולבי ער לעשותו, דכל ענין השימוש, ר"ל, שישנו בישראל הוא רק בדונמת הבנינים שמחוץ להיסוד, אבל היסוד דמקדש הפרטי הוא בקדושתו.		

א.י.ע. 33

אמרה כנס"י לפני הקב"ה רבש"ע אני ישנה מן המצות ולבי ער לגמילות חסדים, אני ישנה מן הצדקות ולבי ער לעשותן, דתוכיות נקודת פני-מי' הלב בכל ישראל הוא ער, וכל ענין השימוש ר"ל שישנו בישראל הוא רק כדוגמת הבנינים שמחוץ להיסוד, במקום מקדש הכללי, אבל היסוד דמקדש הפרטי שבכאו"א מישראל הוא בקדושתו, וע"ז הוא בקשת דניאל איש הגלות ותחנוניו והאר פניך על מקדשך השמם למען אד'. ומזכיר שם אד' דוקא, דהנה שם אד' הוא בעולם העשי'. וכידוע דהשם דעשי' הוא אל אד', ודניאל יש בו אותיות אד' בתוס' אות ל'. וע"כ הי' ענין תפלתו ובקשתו בתחנונים ובהת-עוררות רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים העליונים להיות גילוי אלקו' למטה שיגאלו ישראל מהגולה ויבנה בהמ"ק. וזהו והאר פניך על מקדשך השמם דע"י גילוי הארת פנים הע-ליונים בגילוי אור ישועה כללית הרי בדרך מא-ליו וממילא יודחה כל הענין השימוש הן בהמק-דש הכללי והן בהמקדש הפרטי, והיינו דמאחר שהיסודות במקדש הכללי והפרטי קדושים

אר"י לא ברא, צד [סה"מ קונטרסים ח"ב ע' רפד].
 וזהו בקשת דניאל פקה עניך וראה בחי' עין ה' עינא פקיהא דעתיקא קדישא. דבקשת דניאל היא תפלת הגלות והבקשה דגלות היא והאר פניך על מקדשך השמם למען אד'. דהב-קשה היא בב' פנים וכולא חד, דהנה כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כאו"א מישראל. שבכאו"א מיש-ראל הנה תוכיות נקודת פנימי' לבבו הוא מקדש לשבתו ית'.
 והנה מקום המקדש הנה גם עתה בזה"ג והשימוש הוא קדוש כמו שהי' בעת שהי' בהמ"ק קים וכדאי' במד"ר (שמות פ"ב ב') א"ר אחא לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי, וכל ענין השימוש הוא בהבנינים שע"ג יסוד המק-דש דכותל מערבי, אבל מקום הר הבית ויסוד כותל המערבי בקדושתם כמאז כן עתה, וכשם שהוא במקדש הכללי כן הוא גם במקדש הפ-רטי שבכאו"א מישראל דהיסוד הוא שלם זך וטהור וכמ"ש אני ישנה ולבי ער. ואי' במד"ר

וטהורים הם בקדושתם העצמי גם עתה כמאז ויתגלה הפנימי הנעלם יתבטל כל ענין השימום ומקדם הנה כשיהי' גילוי הארת פנים העליונים הכללי והפרטי.

יום ראשון	כב תמוז	ה'תש"ג
י"ג י"ד ט"ו ט"ז י"ח י"ט כ כ"א כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט ל	שיעורים. חומש: מטו"מ, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: קויקז. תניא: פרק ה. והנה . . . כדלקמן.	
	אאמו"ר אמר: א חסידישער ווארט מאכט קלאר די קאפ און ריין די הארץ. א חסידישע הנהגה טובה מאכט ליכטיג אין שטוב. א חסידישער ניגון שטארקט די תקוה ובטחון בריינגט שמחה און שטעלט אוועק די הויז מיט דער הויז געזינד אין קרן אורה.	

הביא תועלת רב, לעניני חזוק הדת אשר לפי תנאי המקום הנה גם דבר קטן רב הוא במאד, כי להחיות עצמות היבשות נחוץ מתחלה לקבצם, להלבישם עור בשר וגידים ואח"כ להפיח בהם רוח החיים - ובעת האחרונה לא שמעתי מאותו מאומה בנדון זה.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק צוקללה"ה נבג"ם אמר לי פעם א חסידישער ווארט מאכט קלאר די קאפ און ריין די הארץ. א חסידישער הנהגה טובה מאכט ליכטיג אין שטוב און א חסידישער ניגון שטארקט די תקוה ובטחון, בריינגט שמחה און שטעלט אוועק די הויז מיט דער הויז געזינד אין קרן אורה.

לש"ס כד תמוז צו [אג"ק ח"ד ע' פח].
 חדשי הקיץ הם חודשי המנוחה ובהם צריכים להכין את המזון הרוחני הדרוש לימים הבאים לקראתינו לחיים ולשלום ולרוב טוב בגו"ר, כי מחצי אלול הבע"ל אשר אז חוזרים לעיר גם הדרים בנאו"ד צריכים לעשות אספת הדאמען-פעראיין, היוגענד-גרופע, לקבוע זמני התועדות אשר יידידי ש"ב שי' ידבר לפניהם לעוררם על דבר עבודה ופועל כפי תנאי הענינים ודרישתם ולעוררם לשמירת המצות. כבר התחיל יידידי ש"ב לנאום לפני חבורה - לא אזכור בפרטו' אבל הנני זוכר את הרושם הטוב אשר פעל עלי דבר זה, כי ברור לי אשר בכל) נאום ונאום

יום שני	כג תמוז	ה'תש"ג
	שיעורים. חומש: מטות-מסעי, שני עם פירש"י. תהלים: קח"קב. תניא: פרק ו. אמנם . . . יצור לי"ח.	
	כאשר מטות ומסעי נפרדות קורין - במנחת שבת, ב"ה' - ללוי עד סוף כל המסעות.	

יום שלישי	כד תמוז	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: מטות־מסעי, שלישי עם פירש"י.		
תהלים: קיניקיה.		
תניא: והנה יעקב . . . נאמר וכו'.		
מפתגמי הצ"צ: א פנימי איז, אז בעמען א ברכה אויף עבודה איז דאס אל ישעו בדברי הבל, און עם דארף זיין תכבד העבודה על האנשים.		

מפתגמי הצ"צ

חה"פ צ"ח [לע"ע לא מצאנו].

יום רביעי	כה תמוז	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: מטות־מסעי, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: קיט, איברי . . . מצותך מאד.		
תניא: פרק ז. ואולם . . . יצו ונרכה כו'.		
איז חסידות איז פאראן צוויי זייער באראקטעריסטישע אויסשפראכען: (א) א איד דערקענט גיטליכי קייט און פילט די איבערנאטירליכקייט און בעדארף אויף דעם קיין באווייזען ניט האבען. (ב) א איד ניט ער וויל און ניט ער קען זיין אפגעריסען פון גיטליכקייט.		
דער אמת איז אז די צוויי אויסשפראכען זיינען איין־זאך: א איד דערקענט גיטליכקייט און פילט דעם למעלה מן הטבע, דערפאר איז ניט ער וויל ניט ער קען זיין אפגעריסען פון גיטליכקייט.		

צוויי זיינען איין־זאך

דער אמת איז אז די צוויי אויסשפראכן זיינען נאר איין זאך, דאס איז דער מהות און מציאות פון נקודת היהדות. א איד דערקענט געטלעכקייט און פילט דעם למעלה מן הטבע דערפאר איז א איד ניט ער וויל און ניט ער קען זיין אפגעריסן פון געטלעכקייט. נאר עס איז איינגעטיילט אין צוויי אויסשפראכן וואס איינע איז דער מהות פון נקודת היהדות. יעדער התעוררות מציאות פון נקודת היהדות. יעדער התעוררות איז א געוויסע פונק-ניצוץ פון דעם מעורר'ס נקודת היהדות, איז וען דער פונק טרעפט אן אויף דעם נקודת הלב פון דעם מתעורר'ס איז גאר ניט אפצושאצן וויפל די התעוררות ווירקט און וועלכע תוצאות וועלן דערפון ארויסקומען.

מכ"ה המקיים נפש, צ"ח [אג"ק ח"ד ע' שפד].
 אין חסידות איז פאראן צוויי זייער באראקטעריסטישע-אויסשפראכן. (א) ישראל מכיר באלקות ומרגיש את הלמעלה מהטבע ואינו צריך ראיות על זה: „א איד דערקענט געטלעכקייט און פילט די איבערנאטירלעכקייט און באדארף אף דעם קיין באווייזן ניט האבן".
 (ב) ישראל אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלוקות - „א איד ניט ער וויל און ניט ער קען זיין אפגעריסן פון געטלעכקייט".
 דער דורכשניטלעכער טאג-טעגלעכער אידישער לעבן איז דער אמתער עדות אף דער אמתקייט פון די צוויי אויבנדערמאנטע אויסשפראכן.

יום חמישי	כו תמוז	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומ"ש: מטות-מסעי, חמישי עם פירש"י תהלים: קיט, מה... לא שכחתי. תניא: והאיך... בתשובה כנודע.</p> <p>אין לערנען אין די איבערנעבענקייט פון מענטשען צו א זאד, וועלכע ער וויל פארשטיין און פארשטייט. אין דאוונען אין די איבערנעבענקייט צו העכער ווי פארשטאנד.</p> <p>אין לערנען תורה פילט זיך א איד ווי א תלמיד בא א רבי'ן, אין דאוונען — ווי א קינד בא א פאטער.</p>		

על תורה
 ואל תעזוב

ווי פארשטאנד. דאס הייסט ניט צו דעם וואס ער פארשטייט, נאר צו אומבאגרעניצטער הויכקייט וואס העכער פון פארשטאנד און ליגט אין געפיהל פון אמונה. אין לערנען תורה פיהלט זיך א איד ווי א תלמיד בא א רבי. אין דאוונען פיהלט זיך א איד ווי א קינד בא א פאטער. דער דאוונען. דאס איז זיין טרייסט. דאס איז זיין אינוויניגסטער לעבען. עס פארנעמעט זיין גאנצען געפיהל און עס גיט איהם די בעסטע גוטקייט. אין דאוונען ווערט א איד אויפגעלעבט, ער ווערט אויפגעמונטערט, עס ווערען בא איהם פארשטארקט די האפנונגען, ער פיהלט זיך קרעפטיגער. אין דאוונען ווערט בא איהם א פעסטע החלטה אז פון איצט וועט ווערען אנדערש אין אלץ, זיינע ניט גוטע זאכען, הן די שלעכטע מדות פון קנאה, שנאה, שקר, רכילות, לשון הרע, הן שלעכטע הנהגות פון קאלטקייט צום אנדערען און גראבקייט, ארויסווארפען פון זיך, און ער וועט זעהן טאן נאר גוטע זאכען, און האפט להשי"ת אז איהם וועט ווערען בעסער אין אלע זיינע זאכען.

ר' המנונא, רץ סי"ט [סה"מ קונטרסים ח"א ע' 230]. עבודת התפלה רופט זיך חיי שעה, דער טייטש פון שעה איז קערען זיך, ווי עס שטייט וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, זאגט רש"י ז"ל וישע ויפן, דער אויבערשטער ב"ה האט זיך צו איהם געקערט, ואל קין ואל מנחתו לא שעה לא פנה. צו קין און זיין קרבן האט זיך דער אויבערשטער ניט געקערט, שעה הייסט קערען זיך. תפלה ווערט אנגערופען חיי שעה, דאס איז דער לעבען פון קרעען זיך צו דעם אויבערשטען ב"ה. די עבודה פון דאוונען איז דאך א לעבען פון גייסט, פון איבערגעבענקייט צו העכער פון זיך. אין דער עבודה פון תורה איז דאך וואס דער מענטש נעמט פאר זיך עטוואס. דאס איז דאך די זאך פון לערנען. פארשטיין און נעמען דאס וואס ער נעמט פון דעם וואס ער לערענט. אין לערנען איז די איבערגעבענקייט זיינע צום לערנען, דאס הייסט, צו א זאך וועלכע ער וויל פארשטיין און פארשטייט, אבער אין דאוונען איז די איבערגעבענקייט צו העכער

שבת	כח תמוז	ה'תשי"ג
	מרכיבים ר"ח מנחם אב. אמירת כל התהלים בהשקמה. יום התועדות.	
	הפטורה: שמעו — אלקיך יהודה. אם תשוב — וכו' יתחללו.	
	שיעורים. חומש: מטות-מסעי, שביעי עם פירש"י. תהלים: קלה'קלט.	
	תניא: פרק ה. והנה . . . למלכא וכו'.	
	לכל אחד מהרביים היו מאמרים קבועים ביחוד בשביל זה (לטהר אויר העולם), אשר פעם בשתים או בשלש שנים היו חוזרים עליהם ברכים. אחד ממאמרי רבינו הזקן — החלצו שבלקו"ת כלי ההנהות. אחד ממאמרי ארמו"ר האמצעי — יפה שעה אחת, ותוכנו עשרה פרקים הראשונים דר"ה הנה כאו"א אוסר אלפי נשמה כדרה"ח. אחד ממאמרי הצ"צ — מה טובו שבלקו"ת. אחד ממאמרי אאמו"ר — מי נמוכה באלים. אחד ממאמרי אאמו"ר — וירעת היום מאסוקווא רנ"ו.	

תפיסת המציאות

שנמשך ומתגלה למטה באויר העולם. והנה המשכה וגילוי זה, עם היותו המשכה רוחנית לטהר את אויר העולם בכ"ז הוא המשכה וגילוי פנימי, וידוע דכל המשכה וגילוי פנימי בהכרח שיהי' לו כלי המכיל את האור והגילוי, דזהו ההפרש הכללי בין מקיף לפנימי, דאור מקיף הגם שהוא גילוי אור אבל בלתי מתיישב בכלי פרטית משא"כ הפנמי שעיקרו מה שמתיישב בכלי, וע"י הכלי מתתקן להיות נמשך בפנימיות יותר, והכלי לגילוי והמשכה זו, כדוגמת הבתים ופרשיות דתפילין שהם כלים לגילוי המוחין העליונים ובשר הלב וחומר המוח שהם כלים למדות אהו"ר והשגת ידיעת אלקות וכדומה בכל המצות מעשיות — הנה כן הוא בגילוי והמשכה זו שיש לה כלי מיוחד שבו הוא השראת האור והגילוי ועל ידו נמשך ומתגלה למטה לטהר את אויר העולם והוא מאמר של חסידות. וידוע שלכל אחד ואחד מהוד כ"ק רבותינו אבותינו הק' זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע היו מאמרים קבועים ביחוד בשביל זה אשר פעם בשתים או בשלש שנים היו חוזרים עליהם

לראדשטיין ערהה"פ תש"ב [אג"ק ח"ו ע' רסז].
צריכים לסדר אשר התלמידים היקרים בני הרש"פ שי' יחזרו דא"ח ברבים בבתי כנסיות של אנ"ש יחיו ולדבר בשבח הישיבה אשר ת"ל זה פרי' בפנים מאירות ביר"ש ובהנהגה של מדות טובות אשר כל רואם יכירם שהם מפרי הכרם אשר נטע הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע. והנה אור קדושת זכותו — כמבואר בדא"ח בפ' זכות ולשון זכות, וואס ער האט קלאר געמאכט דעם אויר העולם — והוא אור נעלה יותר מהאור הבא ע"י הביורורים של חומרים הגשמי שבהם מלובשות המצות המעשיות, גם המצות הרוחניות, כמו אהו"ר המתלבשות בלב וידיעת אלקות המתלבשת במוח, כדוגמת התלבשות האור בבתים ופרשיות של תפילין כו', וענין הזכות באויר העולם הוא ענין אחר לגמרי והוא נעלה בזה מה שאינו ענין של בירור מדבר גשמי, גם נעלה מענין הגילוי שנעשה ע"י עמידה בנסיון, להיות כי זכות זו הוא גילוי אור מעולם עליון רוחני

תלמידיו - בניו הרוחניים - ותלמידי תלמידי. ובבקשה לקרב את התלמידים שי' הנ"ל בקירוב פנימי, מיט א ליובאוויטשער קירוב. כי זו תעודתנו - תעודת החסידים - בחיים אשר בכל מקום שההשגחה העליונה מביאה אותנו - בחסדי השי"ת ובזכות הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' - יש לנו ד' אמות הפרטים שלנו, שהן המה חיותנו וכחינו למלאות, בעזרתנו ית', - כי יעמוד לימין אביון להושיעו כמבואר בדא"ח - את תעודתנו בעלמא דין כפי אשר הושת עלינו והועמס על שכמנו לעבדה ולשמרה.

ברבים. אחד ממאמרי הוד כ"ק רבינו הזקן הוא המאמר החלצו שבלקו"ת בלי ההגהות, אחד ממאמרי הוד כ"ק רבינו האמצעי הוא המאמר יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט ותוכנו הוא עשרה פרקים הראשונים בד"ה הנה כאו"א אומר אלקי נשמה שנתת בי - בדרך החיים - אחד ממאמרי הוד כ"ק אאזמו"ר צמח צדק הוא המאמר מה טובו אהליך בלקו"ת, אחד ממאמרי הוד כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש הוא המאמר מי כמוך באלים ואחד ממאמרי הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק הוא המאמר וידעת היום, מאסקווא רנ"ז, והזכות הזו מאירה לכל ההולכים בדרכיו,

יום ראשון	כס תמוז	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: דברים, פרשה ראשונה עם פירש"י.		
תהלים: קמ"ט.		
תניא: פרק ט. וביאור... דר"ה.		
מצאו מותא כי"ק הצ"צ ותוכנה, שהחלים ללמוד בכל יום שש שעות בלילה בעמידה ננלה, ות"ל שקיים ועבר על ש"ם בבלי וירושלמי וארבעה חלקי שלחו ערוך בעיון.		

בפאלאצק), והי' מותנה עם הצ"צ שבכל פעם יציע לפני הצ"צ איזה ענין א דורכגעארבעטען במשך חצי שנה זו, ושוי"ט תרווייהו בזה. גם בפעם זה, כשנכנס אל הצ"צ התחיל להציע לפניו איזה ענין. הצ"צ שמע ורק אומר "נו, נו, נו". ויאמר לבסוף "זהו משנה". מובן איך נתבלבתי בשמעי מענה זה. ויסף הצ"צ ויגד לי גם באיזה סדר ואח"כ גם המסכת (כמדומה לי מס' בכורות. כ"ק מו"ח אד"ש), ואח"כ התחיל לאמר גם המשנה בלשונה. אבל גם אז כשאמר ב' ה' תבות הראשונות של המשנה, עדיין לא הבנתי השייכות אל הענין שבו דברתי, ורק אח"ז אורו עיני. וסיים הליובלינער: "זהו תורה לשמה". האט געכליפעט - לשון הרשב"ץ - ואמר "אם לפני ארבעים שנה הרגיש הרמת הרוח מעסק

רשימותי. [תו"מ - רשמית היומן ע' קפה]. אחרון ש"פ.
א. רשב"ץ הי' מוכר ספרים. להליובלינער לא הי' נותן מקודם הספרים גם לדפדף, אף שדרך מוכרי ספרים הוא, מפני זכרונו העצום, אלא שהי' לוקח מאתו א פיאטאק שכר הלואת ספר.
פעם נכנס רשב"ץ אל הליובלינער וימצאו צוטראגין ביותר והולך בחדרו אנה ואנה. עבר זמן רב ובראות הרשב"ץ שאין הוא מפסיק מהילוכו שאלו לסיבת הדבר. "זוי רעכענסטט דו איך בין קלאר משניות?" ויתפלא רשב"ץ מאד לשאלה זו, כי מילתא זוטרתה היא לגבי הליובלינער.
ויספר לו הליובלינער: פעמיים בשנה הי' מנהגו לבוא לליובאוויץ (והוא עודנו רב

התורה, קאן מען שוין ניט צוקומען צו תורה לשמה אין דעם גלגול".
 ב. עד כמה גדול כח קדוש בשעת תשמיש אפשר לראות מר' מימון. שנשמת הרמב"ם לא היתה נשמה דאצילות, וע"י קדוש ר"מ הגיע הרמב"ם לזה שהשיג עד עולם הבריאה. ווי הצ"צ אמר: א איד דארף זיין קלאר ש"ס, ווי דער רמב"ם. וישאלהו דודי הרי"ל אודותו, ויענה הצ"צ "עטליכע מסכתות, והתחיל למנות, ולא מנה רק מס' קטנות ומס' עירובין. ישנו העתק מהרשנ"ע מצעטיל כי"ק הצ"צ שהחליט ללמוד בכ"י שש שעות בלילה בעמידה נגלה. ות"ל שקיים ועבר על ש"ס בבלי וירושלמי וד"ח שו"ע בעיון.

יום שני	א מנחם אב, ראש חודש	ה'תש"ג
צ ג א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד טו טז יז יח יט כ כא כב כג כד כה כו כז כח כט ל	שיעורים. חומש: דברים, שני עם פירש"י.	
	תהלים: א"ט.	
תניא: פרק י. והנה . . . דומרה כנורע.		
מעלת המשיח שיהי' עניו, דהגם שיהי' בתכלית הנדלות, וילמוד תורה עם האבות ומרע"ה, בכל זה יהי' בתכלית הענוה והביטול ללמוד גם עם אנשים פשוטים.		

ועבדי דוד צט [סה"מ תרצ"ט ע' 194 בסיומו].
 ועד"ז יובן בענין תלמוד ומעשה, דהגם דתלמוד הוא גדול שהתורה היא ממשיכה בחי' גדול הוי', וגם מביא לידי מעשה, מ"מ הנה מאחר דהמעשה באה לבסוף, הנה העיקר הוא המעשה וסוף המעשה בא במח' תחלה, ולכן הנה בביאת המשיח הנה מעשה שהוא קיום המצות, הוא גדול מתורה, ועד"ז יובן בענין יהודה ויוסף, אם כי יוסף הוא גדול מכל השבטים, דבתוכם הוא גם יהודה, ולכן כת' ויגש אליו יהודה דבכדי לגשת אל יוסף הי' צריך לעלות, להיותו בחי' ומדרי' נעלית ביותר מכמו יהודה מ"מ הנה בביאת המשיח אז יתגלה מעלת העבודה

דהודאה דוקא, ולכן הנה מלך המשיח יהי' משבט יהודה דוקא. וזהו ועבדי דוד מלך עליהם, דמלך המשיח מתיחס לדהע"ה דוקא. דמעלתו העצמי הוא הענוה, דהגם שהי' מלך בישראל, קרא עצמו עני ואביון, והי' בתכלית הביטול ולכן נק' חסיד, וכן הוא מעלת המשיח שיהי' עניו, דהגם שיהי' בתכלית הגדלות, וכמ"ש ונחה עליו רוח הוי' וגו' וילמוד תורה, עם האבות ומרע"ה, ובכ"ז יהי' בתכלית הענוה והביטול ללמוד גם עם אנשים פשוטים, דבביאת המשיח יתגלה מעלת הפשטות והתמימות שיש בעבודתם של אנשים פשוטים שמתפללים ואומרים תהלים בתמימות, ולכן נקרא מלך המשיח ע"ש דוד, שהי' מופלא בענוה ובביטול.

יום שלישי	ב מנחם אב	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: דברים, שלישי עם פירש"י. תהלים: י"ז. תניא: ומאחר שהתפלה . . . עילאה.</p> <p>הוראה לרבים: מתחילין להניח תפילין שני חדשים קודם הבר מצוה. בתחלה בלא ברכה וכעבור איוה שבועות בברכה.</p>		

יום רביעי	ג מנחם אב	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש דברים, רביעי עם פירש"י. תהלים: יח"ב. תניא: פרק יא. ואמנם . . . יקר לאין קץ.</p> <p>משיחות אמו"ר: יעמאלט ווען משיח וועט קומען בכ"א וועט מען ערשט ביינקען נאך די גלות מען. יעמאלט וועט ערשט פארדריסען פאר וואס מ'האט נים נעטאן אין עבודה. מען וועט ערשט דערהערען דעם נרויסען ווייסאגן פון הערר העבודה. איצטער אין די ימי הנלות, אין די ימי העבודה צו מכין זיין זיך צו ביאת המשיח בכ"א.</p>		

ה'תש"ג

דעם הפרש פון עשר ספירות דאצילות און ספירות דאדם קדמון. ביי חסידים ווען מען זאגט עולם האצילות וויסט מען אז דאס איז דער עולם האחדות, דער עולם וואו איהו וחיהיה חד און איהו וגרמוהי חד, ע"ס דאצילות זיינען אורות וכלים, וואס די כלים דאצילות זיינען אלקות ממש. ווארום ראשית התחלת המציאות איז עולם הבריאה, וואס אלע וועלכע לערנען חסידות וויסען וואס מען מיינט ראשית התחלת המציאות, אז דאס איז ניט כלל דער ענין פון מציאות, דאס איז ניט מער ווי היול, אלע ווייסען דעם פירוש הרמב"ן אויף דעם פסוק בראשית ווי ער טייטשט אפ דעם ווארט ברא. אבער אין אצילות זיינען כלים דאצילות אויך אלקות ממש. אין דעם האט דער טאטע פאנאנדערערעדט אז עולם הבריאה וואס דאס איז דער עולם הכסא און עס איז בכלל עלמא דאתכסיא, וואס דער חיות הנבראים אט

חה"פ צ"ד ח"ב [לקו"ד ח"א קלג, ב].
 ערב יוהכ"פ בסעודת הבוקר פלעגט דער טאטע יעדען מאל ריידען א ענין אין חסידות און עבודה, רובא דרובא פלעגט זיין דער תוכן הענין, ווי עס וועט זיין די עבודה פון ערב יוהכ"פ בביאת המשיח בכ"א. איינמאל איז געווען אזא רייד, אז משיח וועט קומען וועט זיין למטה, אין עשי' שבעשי', ד.ה. אין עולם הזה הגשמי דער גילוי אור אלקי, אלקות בגלוי ווי איצטער אין עולם האצילות. – דאס וואס איך זאג אז עס וועט זיין ווי איצטער אין עולם האצילות איז דאס ניט בדיוק, וויל עס וועט זיין א סך העכער ווי איצטער עולם האצי', נאר ביי אונז איצטער איז עולם האצי' די העכסטע מדרגה פון עולמות, הגם עס זיינען פאראן עולמות האין סוף שלמעלה מאצילות נאר דאס איז העכער פון אונזער השגה, און דער טאטע האט פאנאנדערערעדט בקצרה

וועלכער איז מהוה ומחי' דעם זמן. ווען משיח וועט קומען בב"א יעמאלט וועט דאך זיין דאס וואס עס שטייט ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר כי פי הוי' דבר, מען וועט זעהען דעם דבר הוי' אין מקום זמן. ווען משיח וועט קומען בב"א וועט דאך יעדער זיין א בעל שכל אמיתי אז דאס וואס מען וועט זעהען וועט מען פארשטיין, און דער פארשטאנד וועט זיין פארשטאנען באמת, מיט'ן אמת פון נשמה, וועט מען דערקענען דעם ובתשעה לחודש ווי ער איז בעצם מהותו. יעמאלט ווען משיח וועט קומען בב"א וועט מען ערשט בענקען נאך די גלות טעג, יעמאלט וועט ערשט פארדריסען פאר וואס מען האט ניט געטאן אין עבודה, יעמאלט וועט מען ערשט דערהערן דעם גרויסען וויטאג פון העדר עבודה, איצטער אין די ימי הגלות איז די ימי העבודה צו מכין זיין זיך צו ביאת המשיח בב"א.

דאס איז זייער מציאות, ווי דער משל הידוע פון ברואים שבים, דאס איז דאך אלץ אז די מציאות איז אלקות, אבער כלים דאצילות איז אז אלקות איז דער מציאות, און אויף דעם האט ער געגעבן א משל פון כלי השכל. ווען משיח וועט קומען וועט זיין למטה בעוה"ז אט ווי דער אמת איז, דער מקום הגשמי וועט זיין אלקות ממש אן קיינע הלבשות פון לבוש הגשם, ווארום אין דעם גשם וועט זיך זעהען זיין אמת'ער פרצוף ווי דאס איז עצמות ממש. און אזוי ווי דאס איז אין מקום אזוי וועט אויך זיין אין זמן, אז אין יעדען טאג וועט מאיר זיין דער גילוי אמיתי פון דעם טאג, יעמאלט וועט מאיר זיין דער ובתשעה לחודש אט אזוי ווי דער ווארט איז ארויס מפי הקב"ה, אט כשם ווי אין מקום וגוף וועט מען זעהען דעם דבר הוי' וועלכער איז מהוה ומחי' דעם מקום און גוף, איז אזוי אויך וועט מען זעהען דעם דבר הוי'

יום המישיח	ד מנחם אב	ה'תש"ג
שנת ה'תש"ג ז' אדר א'	שיעורים. חומש: דברים, חמישי עם פירש"י. תהלים: כניכת. תניא: ומה שמישבחים . . . 200' היא מיד.	
	מיט דער גרעסטער הארעוואניע קען מען ניט פארדיק נען קיין איין סענט מעהר וויפיל השי"ת האט אפ געשטעלט, אז דער און דער מענטש זאל פארדינען. מען בעדארף טאן וויפיל עס איז נויטיג, אבער מען מוז נעדיינקען, אז די גאנצע ארבעט, איז סער ניט ווי א טפל, דער עיקר איז די ברכה פון השי"ת, און די ברכה פארדינט מען ווען מען איז א ערליכער איד: תפלה בצבור, שמירת שבת בהידור, כשרות בהשגחה גדולה, חינוך הבנים בא מלמדים ערליכע אידען.	

שמים איז א עיקר, ביזנעס איז א טפל, דאס איז א כלי צו ברכת ה' אויב עס איז א כשרה כלי העלפת השי"ת. איהר מאכט דעם טפל פאר א עיקר, וועגן ביזנעס זייט איהר געקומען און איהר שרייבט, און דער עיקר, די הדרכה פון אייער קינד איז בא אייך א טפל, איהר האט ניט

לפעדער ז תמוז תש"ב [אג"ק ח"ו ע' סג-ר' תמוז תש"ב]. פאראן מענשען וועלכע מאכען דעם טפל פאר א עיקר און דעם עיקר פאר א טפל, הדרכה פון א קינד אין א דרך הישר בא א ערלעכען מלמד וואס זאל מאכען דעם קינד פאר א ירא

געפונען פאר וויכטיג אפילו צו ענטפערן אויף מיין פארגע ווי איז די הדרכה פון אייער קינד. עס איז א גרויסער רחמנות אויף די נאריש פארהארעוועטע מענשען וואס פארלירען דעם ריכטיקן דעת וואס איז א עיקר און וואס איז א טפל. מיט דער גרעסטער הארעוואניע קען מען ניט פארדינען קיין סענט מעהר וויפיעל השי”ת האט אפגעשטעלט אז דער און דער מענש זאל פארדינען, מען בעדארף טאן וויפיעל עס איז נויטיג אבער מען מוז געדענקען אז די גאנצע

ארבעט איז מער ניט וויל א טפל. דער עיקר איז די ברכה פון השי”ת און די ברכה פארדינט מען ווען מען איז א ערליכער איד, תפלה בצבור, שמירת שבת בהידור, כשרות בהשגחה גדולה חינוך הבנים בא מלמדים ערלעכע אידן. בעדענקט זיך און מאכט גוט אייער אומרעכט געגען אייער קינד, גיט אים אוועק צו א מלמד א ירא שמים וועט ער בעזה”י זיין א איד א מאמין און מקיים המצות.

יום ששי	ה מנחם אב	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: דברים, ששי עם פירש"י.	תהלים: כט"ד.	
תניא: זמ"ש והטאתי . . . פשעיו.		
<p>סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו, האט דער בעש"ט געזאגט: אין יעדער דבר נשמי פון דברים המותרים זיינען פאראן טוב ורע: דער נשמי איז רע און דער חיות אלקי וואס איז מחי' דעם נשמי איז טוב. באדארף דער מענש וואס באנוצט דעם נשמי זיין א סור מרע, ניט וועלען דעם תענוג וואס איז פאראן אין דעם נשמי, און זיין ועשה טוב וועלען געשפייזט און געהאפען ווערען פון דעם חיות אלקי וואס איז אין דעם דבר הנשמי. בקש שלום ורדפתו דער מענש וואס איז א סור מרע און א ועשה טוב, באדארף זוכען און נאכלויפען צו מאכען שלום צווישען דעם נשמי און חיות אלקי וואס איז איהם מחי'.</p>		

32
 יום ששי
 תש"ג

אני לדודי תש"ב [סה"מ - אידיש - ע' 75].

עס שטייט (תהלים לד. טו) סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו, האט דער בעש"ט געזאגט אין יעדער דבר גשמי פון דברים המותרים זיינען פאראן טוב ורע, דער גשמי איז רע און דער חיות אלקי וואס איז מחי' דעם גשמי איז טוב, באדארף דער מענש וואס באנוצט דעם גשמי זיין א סור מרע, ניט וועלען דעם תענוג וואס איז פאראן אין דעם

גשמי' און זיין ועשה טוב וועלען געשפייזט און געהאלפען ווערען פון דעם חיות אלקי וואס איז אין דעם דבר הגשמי, בקש שלום ורדפהו, דער מענש וואס איז א סור מרע און א עשה טוב, באדארף זוכען און נאכלויפען צו מאכען שלום צווישען דעם גשמי און דעם חיות אלקי וואס איז אים מחי', און דאס איז דער תכלית בריאת האדם און ירידת נשמתו לעולם הזה אויף מברר בירורים זיין,

שבת	ו מנחם אב	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: דברים, שביעי עם פירש"י. תהלים: להלח. תניא: פרק יב. וטעם . . . ימצא טוב.</p>		
<p>דער רבי (רבינו הזקן) בעת ער איז געקומען פון פעטערבורג, האט ער געזאגט פאר'ן מיטעלען רבי'ן א סאמר — אינגאנצען עטליכע שורות: שאו ידיכם קדש — זהו העלאת המדות במוחין והארת המוחין במדות, וברכו את ה' — שממשיכים על ידי זה שם הוי' דלעילא, שעי"ז פועל שיהי' — יברכך ה' מציון, המשכת שם הוי' מעצמיות הנשמה, עושה שמים וארץ — שעי"ז הוא קיום העולמות.</p>		

ש"פ פנחס פ"ז [הוספות לסה"מ תרפ"ז ע' רנ].
 וואס ס'איז פאראן א מאמר דעם רבי'נס הויבט זיך אן שאו ידיכם (פון עטלעכע שורות), וואס ער האט געזאגט דעם מיטעלער רבי'ן בעת ער איז געקומען פון פעטערבורג, עס איז ידוע אז דער מיטעלער רבי מיט דעם אלטן רבי'ן זיינען געווען חלוקים בעבודתם, וכידוע המעשה שאמר אדהאמ"צ לאביו, איך בין שענער אזא טאטן ווי איך האב, ואמר לו איך בין שענער פון דיר, דו האסט ניט אזא זון ווי איך האב, והוא מפני שהיו חלוקים בעבודתם, אדמו"ר האמצעי הי' בבחי' מוחין, והרבי הי' עבודתו בבחי' התפעלות הלב, אך זה הי' קודם

פ"ב, אך אח"כ אמר לו (מיט א ניגון), דו ביסט גערעכט נאר מיט עבודה, ואמר לו מאמר והוא שורות אחדות שאו ידיכם קודש, זהו העלאת המדות במוחין והארת המוחין בהמידות, וברכו את הוי', שממשיכים עי"ז שם הוי' דלעילא, שפועל עי"ז להיות יברכך הוי' מציון, שיהי' המשכת שם הוי' מעצמיות הנשמה, עושה שמים וארץ שעי"ז הוא קיום העולמות, ע"כ, און ער וועט נתבאר ווערן אין די מאמרים וואס חסידות איז מ'פארשטייט אין מוח זאל אראפקומען אין לב און ס'זאל זיין די התאחדות פון מוח מיט לב, אז ס'זאל אראפקומען אין עבודה בפו"מ.

יום ראשון	ז מנחם אב	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ואתחנן, פ' ראשונה עם פירש"י. תהלים: לטימן. תניא: א. פותחין . . . 204 והנוף שבנטיש.</p>		
<p>אגרת הקדש פותחין בברכה. נכתבה עשרה שנים קודם כתיבת אגרת קטנתי.</p>		

כ' כסלו צג [לקו"ד ח"א מג, ב בסיומו].
 ג' דברים. קודם הבר מצוה של כ"ק אדמו"ר למד עמו אביו כ"ק אדמו"ר מוהר"ש תניא, וסיפר לו אז (א) ברוך השם וואס דער זיידע דער רבי (אאזמו"ר הרה"ק מוהר"ש כשהי' אומר דער

החסידים מדות טובות. כאשר כ”ק אאמו”ר הרה”ק למד עמי האגרת קטנתי, אמר לי אשר בעת שכ”ק אאמו”ר אביו אדמו”ר מוהר”ש למד אתו את האגרת קטנתי, ואמר לו אז, ווען דער רבי – רבינו הגדול – וואלט ניט גישטעלט די דריי ווערטער ,, במדת אמת ליעקב” (באגה”ק קטנתי) וואלט ער גיהאט נאך חמישים אלפים חסידים, אבער דער רבי מאנט מדת אמת. דער מגיד האט גישיינקט דעם אלטין רבי’ן א שמייכעל און דערמיט האט ער – רבינו הגדול- גיקאנט אפקויפן די וועלט, ורק להיות כל עבודתו של כ”ק רבינו הגדול לנטוע ענין העבודה פנימית בא חסידים, לא חפץ להשתמש בזה ששיך למקיפים שבנשמה.

עלטער זיידע כוונתו היתה לרבינו הגדול, וכשהי’ אומר דער זיידע או אונזער זיידע כוונתו היתה על כ”ק אדמו”ר האמצעי) נתפס בתקנ”ט ולא בתקל”ט, וואס וואלט ער דענסטמאל גיטאן, אז היו צריכים למקיפים וכו’, ברענען די וועלט, און ניט דאס איז די כוונה.
 (ב) אגרת הקדש המתחיל פותחין בברכה נכתב נתפרסם עשרה שנים קודם כתיבת אגרת קטנתי.
 (ג) מתחלה הי’ אגה”ק קטנתי מסתיים ורוח נכאה כו’ ואחרי אשר אמר – רבינו הגדול – ג’ פעמים בליאזנא המאמר כמים הפנים וגו’ כפרש”י ולא כתרגומו אז הוסיף באגרת קטנתי הנ”ל התיבות ,, וכולי האי ואולי יתן ד’ בלב אחיהם כמים הפנים וגו’ ,, ובזה נטע אצל

יום שני	ח מנחם אב	ה'תש"ג
יום שני ח מנחם אב ה'תש"ג	שיעורים. חומש: ואתהנו, שני עם פירש"י.	
	תהלים: מדר"ח.	
	תניא: אר מי . . . 204 מצוי הנפש.	
	שש זכירות אומרים אותם בכל יום גם בשבת, יו"ט.	
	ר"ה ויוהכ"פ.	
מפתמי אאמו"ר: וואס איז די פעולה פון חסידות און יראת שמים, אז עם פעל'ט דער עיקר — אהבת ישראל, און נאך גורם זיין ח"ו צער אל הזולת.		

וכמא' הקודש של הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק מוהר”ש זצוקללה”ה נבג”ם זי”ע וואס איז די פעולה פון חסידות און יראת שמים אז עם פעל'ט דער עיקר אהבת ישראל און נאך גורם זיין ח”ו צער אל הזולת...

לוויינבערגו אייר תש”ב [אג”ק ח”ו ע’ רפט].
 במענה על מכתבו, טוב עשה שכתב הכל בפרטיות ... צריכים ליזהר במאוד מאד שלא לגרום צער והלבנת פנים למי שהוא ובפרט לבת ישראל כשרה ובענין נפשי שאין לו סליחה

יום שלישי	ט מנחם אב	ה'תש"ג
יומים 23	בּמנחה: ק"ש, שש"י, אכ"א וכל השיעורים השייכים לשחרית, ואח"כ סדר תפלת מנחה. אין מברכין שעשה לי כל צרכי עד למחר.	
	שיעורים. חומש: ואתחנן, שלישי עם פירש"י.	
	תהלים: מט"ד.	
	תניא: זעתי הפעם . . . תורה וכו'.	
	אאמו"ר הי' לומד בכל שנה ושנה בת"ב איכה רבה וכונית ר"י דפ' הניזקין. בבוקר אחר אמירת הקינות — שהי' אומרם כולם — הי' אומר איכה. הי' עולה לתורה למפטיר, ולפעמים הו' בשחרית הו' במנחה.	

רשימותי [תו"מ - רשימת היומן ע' קפ"ו]. ע"ס הרגיל.
 בתשעה באב הי' לומד כל המדרש איכה, וגם שחרית היו מתפללין שעה ח' לא יאוחר מ $\frac{1}{2}$ סוגיית ר' יוחנן בגיטין, בכל שנה ושנה.
 [תו"מ - רשימת היומן ע' ת"ד].
 מוצאי ט' באב - נדחה - תש"א
 אדנ"ע הי' לובש הטלית - בבוקר - ופשטו ואח"כ לובש התפלין ומתפלל בהם. כל הד' זוגות גם בבוקר. למנחה הי' לובש הטו"ת כו'

יום רביעי	י מנחם אב	ה'תש"ג
יומים 23	שיעורים. חומש: ואתחנן, רביעי עם פירש"י.	
	תהלים: נהינט.	
	תניא: ב. קטנתי . . . הפנים וכו'.	
	מספורי אאמו"ר: א) מתחלה הי' אנה"ק קטנתי מסיימת „ורוח נכאה כו"י, ואחרי אשר אמר רביני הגדול שליט פעמים — בליאזנא — המאמר כמיב הפנים נו' כפירש"י ולא כתרנומו, אז הוסיף התיבות „וכולי האי — הפנים וכו"י, ובוזה נטע בהחסידים מדות טובות.	
	ב) זוען דער רבי וואלט ניט געשטעלט די דריי ווער-טער „במדת אמת ליעקב" — באנה"ק קטנתי — וואלט ער געהאט נאך פופציג טויוענט חסידים, אבער דער רבי מאנט מדת אמת.	

כ' כסלו צג [לקו"ד ח"א מג, ב בסיומו] עיין לעיל ב"היום יום" דו' מנחם אב.

יום חמישי	יא מנחם אב	ה'תשי"ג
שיעורים. חומש: ואתחננו, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: ס"סה.		
תניא: ג. וילבש . . . 208 (ח"ו).		
<p>רבינו הזקן הלך למעזריטש, ביחד עם אחיו מהרי"ל, בשנת תקכ"ד. מהרי"ל הלך בלי רשות ביתו ולכן חזר מדרכו, ורבינו בא למעזריטש — ושהה שם, בפעם הראשונה, עד אחרי חה"פ תקכ"ה. שבועיים הי' מסופק אם להשאר שם, והמאמר הראשון ששמע הי' נחמו נחמו. ויש בזה ספק אם הוא המאמר הראשון לבואו, או הראשון לאחר השבועיים שהחליט להשאר ונתקשר.</p>		

(מ"ב)
 (מ"ג)
 (מ"ד)

צדק אמר כי חתנו אדמו"ר האמצעי ביאר ענין למעלה מהזמן בזמן כמו שרבנו קבל מהרה"ק ר' מיכעלע כל התורות, ששמע מהבש"ט, בזמן קצר. רבנו הזקן בהיותו בן ארבעה הי' כבר בקי בתנ"ך ומורו הר"ד ישכר דוב שאלו פסוק אחד אז המורגל בלשון ההמון, לאמרו, והשיב רבנו בשחוק כי הוא מורכב מארבעה פסוקים הנאמרים במקומות שונים. רבנו הזקן הי' לו הקפדה על מורו הנ"ל על שלא גילה לו מהבש"ט, כי לפי חשבון השנים הי' גם הוא יכול להיות אצל הבעל שם טוב. והרר"י דוב אמר הטעם שלא גילה לו כי מדרך הפנימי שיבא בעצמו אל הענין, וע"כ רצה ער זאל אליין דערהערן. ועוד אמר טעם מה שלא גילה לו כי הי' ירא אז ער מיט זיין ברען, אז ער זאל איבערנעמען דעם דרך הבעל שם טוב וועט ער פארברענען די וועלט.

חה"פ, צ"ח [סה"ש תרצ"ו-ה'ש"ת ע' 266]. רבנו הזקן הלך למעזריטש, ביחד עם אחיו מהרי"ל, בשנת תקכ"ד. מהרי"ל הלך בלי רשות ביתו ולכן חזר מדרכו, ורבינו בא למעזריטש – ושהה שם, בפעם הראשונה, עד לפני חג הפסח תקכ"ה. שבועיים הי' מסופק אם להשאר שם, והמאמר הראשון ששמע הי' נחמו נחמו. [ויש בזה ספק אם הוא המאמר הראשון לבואו, או הראשון לאחר השבועיים שהחליט להשאר ונתקשר]. שנת תקכ"ה הי' שנת העיבור, ואמר רבינו הזקן: אחרי העיבור אז הוא לידה. שאל אחד אם הספיקות היו מצד היותו של הרה"ק ר' מיכל מזלאטשוב במעזריטש, אשר מסופר המעשה שאז הי' רבנו הזקן בספיקות אם להתקשר אליו. והשיב כ"ק אדמו"ר אשר המעשה אינה מקובלה. ורק מה שידוע לו מענין הרה"ק ר' מיכעלע הוא, אשר אדמו"ר הצמח

יום ששי	יב מנחם אב	ה'תשי"ג
<p>שיעורים. חומש: ואתחננו, ששי עם פירש"י. תהלים: סו"סת. תניא: אך מי . . . תדרשנו.</p>		
<p>דער רבי — אדמו"ר הזקן — האט געזאגט פון מען ריטשער סניד פון בעש"ט'ס וועגען: ואהבת לרעך כמוך איז א פירוש וביאור אויף ואהבת את ה' אלקיך. אז מ'האט האלט א אידען, האט מען האלט דעם אויף בערשטען, ווייל א איד האט דאך אין זיך א חלק אלקה ממעל, איז אז מ'האט האלט דעם אידען, דעם אינוועניג פון איהם, ממילא האט מען האלט דעם אויבערשטען.</p>		

אמתא דאמתא
 דאמתא דאמתא
 דאמתא דאמתא
 דאמתא דאמתא

אג"ק חלק ב' ע' קלד
 ...כתי' ואהבת לרעך כמוך, ונת' בי"ט כסלו
 העבר, כי ואהבת לרעך כמוך הוא פירוש וביאור
 של ואהבת את הוי' אלקיך, אז דורך דער עבודה
 פון אהבת ישראל קומט מען צוא, צוא אהבת
 הקב"ה. הדנה כתי' רעך ורע אביך אל תעזוב,
 איז א עובד (שתי מדרגות בחסידים, עובד
 ומשכיל אשר באמת שניהם אחד, דאי אפשר
 עובד בלא משכיל, ואי אפשר משכיל בלי
 עובד, רק ההפרש הוא מה בראש ונתחלה אם
 משכיל או עובד, והנסיון הראה, כי מי שהתחיל
 מעבודה (היינו קבלת עול כו') נעשה משכיל
 ג"כ, ומי שמתחיל מהשכלה הדרך מסוכן, ומהם
 אשר ההשכלה פקעה ח"ו, ונשארו קרח מכאן
 ומכאן ל"ע) הערט אין דעם אן אז רעך ורע אביך
 דאס איז שם הוי'. שם אלקים בגימ' הטבע,
 וזהו בראשית ברא אלקים, דבריאת והתהוות
 העוה"ז שהוא טבע, כאמור, אלקים וזהו עולם
 כמנהגו נוהג, הוא ע"י שם אלקים, ופירוש
 אלקים הוא ל' כח כמ"ש ואת אלי הארץ לקח
 דיא שטארקע ושם הוי' הוא למעלה מן הטבע
 וזהו הוי' ל' הוי' ויהי' כאחד דזהו למעלה
 מן הטבע, ולכן משם אלקים ידעו ויודעים גם
 מחסידי וחוקרי או"ה כמו אלימלך ואף פרעה

יט"כ פ"ט להארענשטיין ה' חנוכה פט
 [סה"ש תר"פ-ה'ש"ת, ע' 103. אג"ק ח"ב ע'
 קלד].
 יט"כ פ"ט
 ואמר אדמו"ר הצ"צ: יעזוב רשע דרכו ואיש
 און מחשבותי, כשם שיעזוב רשע, רשע ממש
 צריך לעזוב את דרכו הרעה שלא יהי' עוד רשע,
 כן איש און א שטארקער מענש — ער האט
 געטייטשט "און" לשון און שטארקייט — דער
 וואס איז שטארק בא זיך, אז זיין דעה איז א
 דעה, זיין השגה איז א השגה, זיין איך איז א
 איך, יעזוב מחשבותיו, ער דארף אוועקלאזן
 זיינע מחשבות, אויס איך, אז איך בין גארניט.
 ער דארף זיך צוברעכן אז ער זאל זיין בפועל
 ממש ונפשי, כעפר לכל תהי'.
 אמאל פלעגט מען רעדען חסידות קורץ,
 האט אמאל געזאגט דער רבי פון מעזריטשער
 מגיד פון בעש"ט'ס וועגען, אז ואהבת לרעך
 כמוך איז א פירוש וביאור אויף ואהבת את הוי'
 אלקיך. אז מ'האט האלט א אידען, האט מען
 האלט דעם אויבערשטען, ווייל א איד האט
 דאך אין זיך א חלק אלקה ממעל, איז אז מ'האט
 האלט דעם אידען, דעם אינוועניק פון עם, איז
 ממילא האט מען האלט דעם אויבערשטען.

מדות טובות, וארעם דורך מדות טובות ואס זיינען עפ”י תורה, קאן מען צוא קומען צו געטליכקאייט, ואס דאס איז דער גאנצער ניס פון ירדת הנשמה בגוף, אז א חומרי וגשמי זאהל צוא קומען צוא אלקות און עצמות א”ס ב”ה, העכער ויא א נשמה ואס זיא איז למעלה איין גן עדן קודם ירדתה למטה להתלבש בגוף, א נשמה אין א גוף גשמי און איז מקיים מצות ד’ בגשמיות און האט גוטע מדות כמו שהם עפ”י תורה, איז דאס העכער ויא דיא נשמה איז גיוען איידער זי איז אראפ גיקומען למטה.

חשבון קצר וחריף, כל הנשמות נבראו קודם שנברא העולם, דבריאת העול”י הם בדבור כבי”כמ”ש ויאמר אלקים, והם העשרה מאמרות שבהם נברא העולם ומלאו, והנשמות נבראו במחשבה כמאמר ישראל עלו במחשבה, דמחשבה קודם לדיבור גם במעלה ומדריגה. שטייט א נשמה 5 טויזנד יאהר און וארט ביז זיא ועט זוכה זאיין בגורל, איין אראפ קומען אין דער פליישקיער גראבער פנישטערער ועלט, אן טאן זיך אין א לבוש פון בשר גידים ועצמות, זאיין אין שכנות מיט א נפש הטביעי ובהמי מאה ועשרים שנה וכמ”ש והיו ימיו מאה ועשרים שנה.

און די ק”כ שנה ואס די נשמה איז אין א גוף גשמי ועוסק בתורה (גם בעלי עסקים פרק א’ שחרית ופרק א’ ערבית) ומקיים מצות ד’ בהנהגת טובה של מדות טובות, מעלים את הנשמה למדריגה עליונה יותר מכמו שהייתה הנשמה קודם בואה לעולם.

עד כמה צריך האדם החי על פני אדמה זו, לייקר ולחבב כל שעה ושעה ממש, ולהיות כל עניניו במדות מדודים וספורים שיהיו מאירים ובהירים באמת, ע”כ כל אדם צריך להשתדל במדות טובות...

ידע מזה, הוא אמר מי הוי’ אשר אשמע בקולו אבל משם אלקים ידעו.

חסידי וחוקרי או”ה שייכים רק לידיעה של שכל אנושי ולא יותר, ולכן הנה ש’ אלקים שהוא בגימט’ הטבע הם משיגים, ובכל השגתם באים לידי זה, שבהכרח הוא שהטבע יש לה מנהיג שהוא למעלה מן הטבע, אבל בזה אין להם שום השגה כלל, ואין הם חוקרים בזה כלל, כמבואר במורה נבוכים, כוזרי ועוד.

כל התעסקותם של החוקרים הוא בהיש לאחר שנמצא, וכמו טבעי וסגולות סמי הרפואה, ההרכבה וההפרדה, המנוחה והתנועה, אופני הצמחים וסגולתם, וכן בכל דבר יש וממשי, לחקור עליו באופן מציאותו והרכבתו, דכל זה הוא בחקירת היש לאחר שנמצא במציאות יש שהוא טבע. אבל איך נולד היש מהאין בזה הם רק מאמינים. וטעם אמונתם, אינה אמונה טהורה, כ”א אמונה מוכרחת, דהלא הכל מודים כי יש מיש הוא שקר גמור, הלא איפוא מוכרח הוא שהיש מקורו אין, א”כ הרי כל החקירות וההבנה צריכה להיות בהתהוות היש מאין.

והאמונה דנש”י הוא בש’ הוי’ היינו למעלה מן הטבע, ואין זה אמונה כ”א הרגש, גיפיל, א דער הערט און בא אים לייגט זעך אפ אין נפש דער ענין פון למעלה מן הטבע.

וזהו רעך ורע אביך שהוא שם הוי’ כמ”ש באברהם (עיינן שמ”ר ר”פ כ”ז) כי ידעתי למען אשר יצוה (ער ועט צואנייך בינדין) את בניו ואת ביתו אחריו (אז) ושמרו את דרך הוי’, אז א איד זאל דער הערין דעם גילוי פון שם הוי’ שהוא למעלה מן הטבע, וזהו ואהבת את הוי’, האבין האלט דעם למעלה מן הטבע עד שיהי’ אלקין אין א פנימית, לעבין מיט למעלה מן הטבע.

והכלי לזה הוא אהבת ישראל שהם

שבת	יג מנחם אב	ה'תשי"ג
	בשעת קריאת עשה"ד עומרים ופניהם אל הס"ת. שיעורים. חומש: ואתחננו, שביעי עם פירש"י. תהלים: סט"עא. תניא: ד. אין . . . יקוי בצדקה.	
	ודברת במ בשבתך גו', ואמרז"ל ודברת במ בדברי תורה הכתוב מדבר. אמנם בעסק התורה גופא יש כמה חלוקי מדרי', ומבאר כאן כל המדרי': בשבתך בביתך הוא מעמד הנשמה למעלה באוצר הנשמות, קודם ירידתה למטה, ועוסקת שם בתורה. בלכתך ברוך, — קאי על הומו שהנשמה יורדת מעולם לעולם ומדרי' למדרי', עד בואה למטה לעולם התחתון להתלבש בגוף נשמי ומתחיל ללכת בדרך עולם זה עד ימי זקנה ושיבה, עד ובשכך בבוא ימי פקודתו, וגם או הנה התורה חשומר עליו כמבואר בששי דאבות, עד ובקוסך כאמור והקיצות גו'.	יג אב תשי"ג

השכינה בהשיבות דגן עדן התחתון ועליון, ועסק התורה של הנשמות לעתיד לבוא בעולם התחי', ובכל אחת מהד' מדרי' האלו יש כמה אופנים ומדריגות חלוקות באופן לימודם בהד' עניינים אותיות תגין נקודות וטעמים.

דהנה כתיב בראשית ברא אלקים וגו' ואמרז"ל בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית, ובשביל ישראל שנקראים ראשית, דכל קיום העולמות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, וכל שפע חיותם וחיות הנשמות והמלאכים וגילוי אור הספי' העליונות הכל כאשר לכל הוא ע"י התורה, כי התורה הוא כוס של ברכה דבגינה נזונין עליונים ותחתונים כל אחד מהם לפי עניינו, ובשביל ישראל שנקראים ראשית, דישראל ע"י לימוד התורה וקיום המצות שעפ"י התורה דזהו עיקר ענין לימודה כמבואר בענין אשר יקים את דברי התורה, דתורה צריכה הקמה היינו קיום מעשה המצות בפועל, וקיומן יהי' בהידור ככל פרטי פרטיות הלכותיהן.

ולכן הנה ראשית לימודי התורה צריכים להיות בהלכות הנוגעות למעשה למען דעת כל פרטי הדינים, וכמו שאנו רואין במוחש דישנם

מכ"ז אלו צג לרב. דוד [אג"ק ח"ב ע' תקמו].

והנה מלאך הוא שליח והכוונה מצות שהם שלוחי המקום ב"ה וקיום המצות צ"ל בקבלת עול שלא לילך אחר הטעם וכמאמר רז"ל ע"פ אורך חיים למעלה למשכיל וגו' נעו מעגלותי' לא תדע, אל תהי יושב ושוקל מצותי' של תורה וכו' דכולם שוות, והיינו דקיום המצות צ"ל בהידור להיותם ציוי האל ית'.

לשמרך בדרך הנה כתיב ודברתם במ בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכך ובקומך, ואי' בדרז"ל ודברתם במ בדברי תורה הכתוב מדבר, והענין הוא דהנה ידוע המאמר אלפים שנה קדמה תורה לעולם, והנשמות קודם ירידתן למטה להתלבש בגוף נמצאות למעלה ועוסקות בתורה וזהו ודברתם במ בדברי תורה הכתוב מדבר היינו בעסק התורה.

אמנם בעסק התורה גופא יש כמה חילוקי מדרי', עסק התורה של הנשמות למטה מלובשים בגוף, עסק התורה של הנשמות בצאת הנפש מן הגוף והיותם במתיבתא דרקיע, כל אחת מהן לפי מעלת ומדריגת עבודתה בעוה"ז כן תביא על שכרה להנות מזיו ועצמות

וזהו ודברתם בם, בד”ת הכתוב מדבר, ומבאר כל המדריגות בעסק התורה בשבתך בביתך שהוא מעמד הנשמה למעלה באוצר הנשמות קודם ירידתה למטה, ועוסקות שם בתורה מבלכתך בדרך, דקאי על הזמן שהנשמה יורדת מעולם לעולם וממדריגה למדריגה עד בואה למטה לעולם התחתון להתלבש בגוף גשמי שנולד עפ”י דיני התורה בשמירת הטהרה בחוקי השי”ת, ומתחיל ללכת בדרך עולם זה עד ימי זקנה ושיבה וזהו ובלכתך בדרך עד ובשכבך בבוא ימי פקודתו, וגם אז הנה התורה תשמור עליו כמבואר בששי דאבות עד ובקומך כאמור והקיצות וגו’.

וזהו אנוכי שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך וגו’ כי הדרך שהוא זמן ירידת הנשמה למטה להתלבש בגוף צריך שמירה, כי כל הדרכים בחזקת סכנה, וזהו לשמרך בדרך, דהמלאך שהם המצות הנה הם שלוחי הקב”ה לשמור את האדם בכל ימי חייו ע”פ האדמה בעוה”ז שהוא הפרוודור למען ולהביאך אל המקום אשר הכינותי לעולם התחי’ בטרקלין דעלמא דאתי ברוב טוב בחיים נצחיים בביאת המשיח בב”א.

כמה יראי אלקים באמת אשר מצד חסרון ידיעה בכל פרטי פרטיות דיני שבת, תפלה וברכות הנהנין ומזון עוברים בשגגה לפעמים גם בדינים עקרים ח”ו, ולכן ראשית הכל צריך להיות הלימוד בהלכות הנוגעות למעשה.

ומצוה לברך את כל עושי צדקה וחסד, הן הנה הרבנים והדיינים ולומדי תורה אשר בכל אתר ואתר, ד’ עליהם יחיו, אשר התעוררו ומתעוררים לקבוע לימודי ההלכה בשו”ע או”ח ברבים [או גם קיצור שו”ע לפני אלו שאין כח שכלם יפה להבין לימוד השו”ע] ברכות יחולו על ראשם ועל כל הנלוים עליהם לעזרם בגוף ובמזון ליסד חבורות כאלו, כי הן המה מזכי הרבים ומעמידי בית ישראל על יסודי התורה והמצוה, ואל האלקים הוי’ צבאות ישפיע להם שפע ברכה בגשם וברוח.

וזהו בראשית ברא אלקים וגו’ בראשית, ב’ ראשית התורה שנקראת ראשית, וישראל שנקראים ראשית דישראל על ידי לימוד התורה שמביא לידי קיום המצות בפועל הרי הם משלימים כוונת הבורא ב”ה בבריאת עולם זה.

יום ראשון יד מנתם אב היתשיג

שיעורים. חומש: עקב, פרשה ראשונה עם פירשי.
תהלים: עכ”עו.
תניא: וזהו צדק... סלה אכיר.

בסנחה אין אומרים תחנון.
יד סנ”א תש”א — נמלאו חמשים שנה מיום שאמר
ל’ אאמור”ר שאתחיל לרשום הסיפורים שמספר ל’.
כאשר התחיל הצ”צ לכתוב בעניני נגלה וחסידות,
אמר לו אדמו”ר הזקן: וקנה לך חבר, וקנה (קוף
בקמץ, נוו בסנל) — ל’ קולמוס — לך חבר. פעם
אמר אאמור”ר בשם אדמו”ר הזקן וקנה — ל’ קולמוס —
לך חבר, ופירש אאמור”ר קולמוס הלכ, אז יעדער זאך
וואס מ’לערענט זאל מען איבערלעבען.

און האט מיר געזאגט אז, בעלי המסורה – שאלה: איז די כוונה אין דעם די וואס וויסען ואס קומט בקבלה ומסורה, תשובה: אזוי ווייזט

יד מנ”א תש”א [סה”ש תש”א ע’ 150]. כ”ק אאמור”ר הרה”ק האט מיט מיר דאן געלערנט די משנה: עשה לך רב וקנה לך חבר

הזקן - .
 כ"ק אאמו"ר הרה"ק האט געזאגט, אז דער
 כתב פון יענער צייט איז שוין ווי פון א זקן
 ורגיל בכתובה. אמאהל האבן מיר געהערט פון
 כ"ק אאמו"ר הרה"ק בשם כ"ק אדמו"ר הזקן
 וקנה - קולמוס - לך חבר. האט כ"ק אאמו"ר
 הרה"ק געזאגט דעם פירוש, אז דאס מיינט
 מען קולמוס הלב, והפי' אז יעדע זאך וואס מען
 לערנט, זאל מען דאס איבערלעבען.

עס אויס - זאגען אז אמיתית המעלה פון עשה
 לך רב איז וקנה לך חבר, וקנה לך חבר.
 אזוי האט געזאגט כ"ק אדמו"ר הזקן לנכדו
 כ"ק אדמו"ר הצ"צ ווען ער איז אלט געווען
 אכט יאהר, וואס דעמאלסט האט ער - הצ"צ
 - אנגעהויבען שרייבען אין נגלה וחסידות.
 ווען ער איז אלט געווארען ניין יאהר האט ער
 שוין געשריבען הנחות - אויף די דרושים וואס
 ער האט געהערט פון זיין זיידען כ"ק אדמו"ר

יום שני	טו מנחם אב	ה'תשנ"ג
א"א תחנון. שיעורים. חומש: עקב, שני עם פירש"י. תהלים: עזעה. תניא: ה. ויעט . . . 214 שמבין הכל. רושם אאמו"ר: מעלת טו באב על כל טו בחדש, שזהו רק השלמות בהנילווי, אבל מ"מ היא רק בחי' מקבל. אבל בטו באב האור בה בקביעות, לפי שהעלי' היא לפי ערך עוצם הירידה דת"ב. . . וזהו תשש כחה של חמה, עכו"ם מונים לחמה בישא, ובט"ו תשש כו' במכל שכן מוסו הכית שהיו נכנעים לשלמה, כ"ש לעתיד, ונהרו אליו, בבחי' ביטול לנמרי, ואת רוח הטומאה אעביר כו', ומעין זה בטו באב תשש כו'.		

שהעלי' היא לפ"ע עוצם הירידה דת"ב, ומאיר
 בחי' עצמות א"ס כו' וזהו לא היו יו"ט לישראל
 כט"ו באב שלמע' גם מפסח כו' להיותו למעלה
 גם מהגילוי דב"ר שהיא מדרי' היותר עליונה
 כמ"ש בע"ח ובט"ו באב מתגלה הארה מבחי'
 ביום ההוא יהי, והי' במקום כו', וזהו תשש
 כחו של חמה עכו"ם מונים לחמה בישא, ובט"ו
 תשש כו', במכ"ש מזה"ב שהיו נכנעים לשלמה,
 כ"ש לעתיד ונהרו אליו בבחי' ביטול לגמרי, ואת
 רוח"ט אעביר כו', ומעין זה בט"ו באב תשש כו',
 ובמאו"א אב הוד ויגע בכף יריכו, ותומ"י ויזרח
 לו השמש שמשא דגניזו בחי' נהורא קדמאה
 עתיק דתמן אסוותא כו',

נחמו - עת"ר [סה"מ עת"ר ע' רכ].
 דהנה מה שהחורבן הי' באב, דלכאו' אב
 חכ' רחמים, י"ל ע"ד מוסר אביך ואוהבו כו'
 בס' במדבר ויבאו מרתה, גם י"ל אב ל' בכור,
 עשו בכור ללידה, ואם כי באמת יעקב הוא
 הבכור, ללידה כו', וכשיש עוונות בא בטענות
 הבכורה, והוא בחי' אב, אך רק ט' באב, עשר
 ולא תשע, איכה, בדד, ואח"כ ת"ב נעשה העלי'
 שע"י הירידה גילוי עצם הבכורה דיעקב בחי'
 האין עצמי, וגם לקח מאתו הבכורה, וזהו בט"ו
 באב שמאיר במל' גילוי האור העצמי דא"ס
 ונעשה כמו י"ה, וזהו מעלת ט"ו באב על כל ט"ו
 שזהו רק השלימות בהגילוי אבל מ"מ היא רק
 בחי' מקבל אבל בט"ו האור בה בקביעות לפי

יום שלישי	טז מנחם אב	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: עקב, שלישי עם פירש"י.		
תהלים: עט"ב.		
תניא: אך . . . קח וי"ב ע"ש.		
תש"ג	נסיעות הבעש"ט בתחילת ההתנלות שלו היו ע"ד שלשה ענינים: פדיון שבויים, חיזוק התורה ויראת שמים, התנלות פנימיות התורה. אדמו"ר האמצעי הי' מכאן בזה: גליא שבתורה נקרא מים און צו וואסער. גייט מען. פנימיות התורה נקרא אש און פאר פייער האט מען מורא. דערפאר דארף דער משפיע גיין צום מקבל און זאגען איהם: האב קיין מורא ניט ווייל ה' אלקיד אש אוכלה הוא.	

זיי ניט געענטפערט. אז די חבריא קדישא תלמידי הרב המגיד ממעזריטש האבן געפערט דעם טעם הדבר, האט דער מעזריטשער מגיד ניט געענטפערט.

דער ערשטער וואס האט מבאר געווען דעם דרך הבעש"ט וואס ער איז געגאנגען מגלה זיין פנימיות התורה צו די בני תורה און האט ניט געווארט ביז די בני תורה וועלן קומען צו אים, איז דער רבי הוד כ"ק אדמו"ר הזקן. אין גאר א קורצער פארזע זאגט דער רבי דעם אונטערשייד פון א ראש ישיבה וואס ווארט ביז די תלמידי קומען צו אים און א רבי פון פנימיות התורה וואס ער גייט צו די בני תורה מגלה זיין פנימיות התורה און ווארט ניט ביז די בני תורה וועלן קומען צו אים. דעם רבינ'ס קורצער פתגם איז: גליא ציט צו גליא.

דערפאר איז גליא שבתורה גייט דער מקבל צו דעם משפיע. פנימיות דארף מעורר און מגלה זיין פנימיות. דערפאר איז אין פנימיות התורה דארף דער משפיע גיין צו דעם מקבל מעורר זיין זיינע פנימיות. דער מיטעלער רבי זאגט: דער אונטערשייד פון גליא שבתורה און חסידות, וואס דאס איז פנימיות התורה – אז גליא שבתורה איז מים און צו מים גייט מען. פנימיות התורה איז אש און פאר אש האט מען מורא. דערפאר דארף דער משפיע גיין צו דעם מקבל און זאגט האב קיין מורא ניט כי ה' אלקיד

אחש"פ ש"ת [סה"ש ה'ש"ת ע' 83]. אין דער תחלת ההתגלות פון מורנו הבעש"ט פלעגט ער מאכן אפטע נסיעות אין פארשידענע ערטער, גרויסע שטעט און קליינע שטעלעך און אין פארשידענע ישובים, דערפער און קרעטשמעס.

דעם בעש"ט'ס נסיעות זיינען געווען צוליב דריי אנגעלעגענהייטן: א) פדיון שבויים. די ישובניקעס און קרעטשמערס וואס האבן ניט געהאט מיט וואס צו באצאלן די ארענדע געלדער צו די בעלי אחוזות, און די בעלי אחוזות פלעגן זיי פארהאלטן. ב) מעורר זיין אידן צו לימוד התורה און אהבת ישראל. ג) מגלה זיין פאר בני תורה פנימיות התורה.

דער בעש"ט איז געווען כמעט אין אלע גרויסע ישיבות וואס זיינען געוון אין זיין צייט. ער פלעגט זיך טרעפן מיט די ראשי ישיבות און מיט די עלטערע תלמידים און פלעגט זיין מגלה זיין פנימיות התורה, ווי עס איז ידוע אז דער בעש"ט איז געווען אין בריסק, צווי מאל אין סלוצק פינסק און הלוסק, מינסק און סמארגאן. אין די אלע ערטער זיינען געוון זייער שטארק בארימטע ישיבות מיט הונדערטער תלמידים.

די תלמידי הבעש"ט די חבריא קדישא האבן געפרעגט בא דעם בעש"ט פארוואס ער איז גאפארן צו די ישיבות און ניט גאווארט ביז די בני הישיבה וועלן קומען צו אים, האט בעש"ט

חודש מנחם אב

אש אוכלא הוא. דער זיידע דער רבי צמח צדק איז מבאר דעם אונטערשייד פון גליא שבתורה און פנימיות התורה, וואס גליא שבתורה איז מים און פנימיות התורה איז אש, דער טבע המים איז קאלט און דער טבע האש איז הייס. גליא שבתורה אן פנימיות התורה איז קר און עס קען חלילה מקרר זיין. פנימיות התורה איז אש, וואס דאס גיט אריין דעם געטליכן פייערל אין גליא שבתורה און עס ברענט אויס די אלע עלילות וואס גליא שבתורה קען, בא דעם וואס לא זכה, מקרר זיין. אין א בריוו פון חורף תרס"ב שרייבט מיר הוד

כ"ק אאמו"ר הרה"ק, אז כ"ק אדמו"ר האמצעי האט געזאגט: דער טאטע - (כ"ק אדמו"ר הזקן) - פלעגט אראפנעמען סירכות הריאה - ברוחניות - מיט אש. קומענדיק אין ליובאוויטש פון זיין נסיעה האט כ"ק אאמו"ר הרה"ק נאך אמאל איבער געזאגט דעם פתגם וואס ער האט מיר געשריבן, און מוסיף געווען: אין דער עבודה פון אש אלקי איז פאראן כמה אופנים. בהנוגע הנהגת החסידים איז דער דרך העבודה וואס מען האט מיר איבערגעגעבן - משפיע זיין די דרגות פון יין ושמן תורה) און השי"ת זאל מצליח זיין אין דער עבודה אלקית.

יום רביעי	יו מנחם אב	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: עקב, רביעי עם פירש"י. תהלים: פנינו. תניא: אך ביאור... יקח ח"ע כנ"ל. אדמו"ר הצ"צ ביאר מה שמיחסים אש לפנימיות התורה, לפי שהיא הנותנת חיות בגליא שבתורה: אז ער לערענט א הלכה און ווייס אז די זעלבע הלכה וועט ער לערנען נאך מאה ועשרים שנה אין נז ערו ניט עם אריין א פייערעל.		

אחש"פ ש"ת [סה"ש ה'ש"ת ע' 83]. עיין לעיל ב"היום יום" דט"ז מנחם אב.

יום חמישי	יח מנחם אב	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: עקב, חמישי עם פירש"י. תהלים: פח"ט. תניא: אך עולם... 216 בעשי". אדמו"ר האמצעי אמר בי"ם רבינו הזקן: אהבת ישראל געדארף דערנעמען ביז מיצוי הנפיש.		

לראבינוביץ טו טבת תש"ב [אג"ק ח"ו ע' קעג]. הרה"ק הגאון האדיר המקובל והחסיד המופלא ר' אייזק נ"ע מהאמ"י שהי' פה מפיק מרגליות הנה בצחות סגנונו ומתק לשונו ביאר והסביר לתאר את מעמד ומצב הבי"ד טועה

דווילנא וסלוצק במשפטי החרמות וההתנגדות על הוד כ"ק אדמו"ר הזקן והרדיפות על החסידים והחסידות ויקרא בשם את כל אחד ואחד מהגאונים שהשתתפו בפסקי החרמות והרדיפות - כי ידע את כולם משנת תקנ"ט כשהלישנו את כ"ק רבינו הזקן - ויתאר את

הזה שנתמעטו הגאונות והצדקות וספה התמימות וכבר נודע להם טעותם ובכל זה הם הולכים בעקבות הטועים הנה מה גודל עוונם חטאם ופשעם ואוי להם מכלימתם וחרפתם, ובפירוש שמעתי מפי הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אהבת ישראל בעדארף דערנעמען ביז מיצוי הנפש.

בכל מאורע ומאורע של רדיפה וביזוי עדת הנני נזכר בספור זה והנני מתענג לראות את ההבדל המוסרי שבין שתי מפלגות האלו שנעשו בולט ביותר בדור הזה, ובזכות הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' ישפיע השי"ת שפעת חיים וברכה מרובה לעדת החסידים ויתן כח ועוז להתלמידים היקרים יחי צמודי לבבי בכל מדינה ומדינה ובכל מקום ומקום שהם להמשיך עבודתם בקדש בלימוד התורה ובעבודה שבלב ובקיום המצות בהידור ומאושרים יהיו בגשמיות וברוחניות.

כל אחד ואחד מהם במעלות' ידיעתו בתורה ובמעלות צדקתו ויראתו ותמימותו ואת גודל תוגתם ועגמת נפשם כשנודע להם בעולם האמת את גודל טעותם שטעו הם ונשיאם הגאון החסיד נ"ע בראשם ואת כלימתם וחרפתם הגדולה וגודל קנאתם לעדת החסידים, ויסיים רב מתנגד מקנא לעגלון חסיד.

בינתיים נשמע קול בכייתו החרישית של הרה"ק החסיד הידוע המשכיל ועובד הוי' המקובל והגאון ר' הלל נ"ע מפאריטש ועיני כל המסובים נסובו אליו בתמיהה למה הוא בוכה. הרה"ק ר' אייזיק נ"ע הפסיק את דבורו, וכל המסובים נרעשו מקול בכייתו של הרה"ק ר' הלל נ"ע כי הרעיש בבכייתו את מיתרי לבכם והרה"ק ר' הלל בעצמו לא יכול להוציא הגה מפיו מרוב התרגשותו.

וכשנרגע מעט אמר: אם בדורות הראשונים שהיו גאונים צדיקים ותמימים כך, הנה בדור

יום ששי	יט מנחם אב	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: עקב, ישי עם פירש"י.	תהלים: ציצו.	
	תניא: והנה בארם . . . לאברהם כו'.	
תורת אברהם	המתפללים בארבעה זוגות תפילין כך נוהגים:	
	(א) מניחים תש"י ותש"ר דרש"י קודם אמירת פרק איזהו. ומתפללים בהם עד אחרי אך צדיקים גו'.	
	(ב) מסירים תש"ר דרש"י, ומניחים — בלא ברכה — תש"ר דשמושא רבא וקוראים שמע נו' עד אמת ואומרים מזמורי תהלים כפי שנחלק לימי החודש.	
	והמהדרים היו לומדים אותם עם פירש"י ומצודות.	
	(ג) אח"כ מניחים תפילין דר"ת — בלא ברכה — וקוראים שמע נו' עד אמת, ס' קדש נו' והזכירות שנדפסו בסידור. ולומדים פרק משניות כל אחד לפי הבנתו.	
	(ד) מסירים תש"ר דר"ת ומניחים תש"ר דראב"ד — בלא ברכה — וקורים שמע נו' עד אמת, ולומדים ס' חומש עם פירש"י — מפרשת השבוע: יום א' עד שני, ביום ב' פרישה ב' וכו'.	

ילקוט דרשימותי [תו"מ רשימת היומן ע' (א) מניחין תש"י ותש"ר דרש"י, קודם אמירת פרק איזהו. מתפללים עד אחרי אך צדיקים וגו'. תנד].
המתפללים בארבע זוגות תפילין כך נהיגין: ומסירים רק הש"ר דרש"י. (ב) מניחים תש"ר

דשמושא רבא, בלא ברכה, וקורין שמע וכו' עד אמת. ואומרים המזמורים דתהילים כפי סדה"י (לימי החודש), והמדהדרין היו לומדים זה עם פירש"י ומצודות. ג) אח"כ מניחים תפילין דר"ת - ש"י וש"ר - בלא ברכה. אומרים שמע וכו' עד אמת. פ' קדש והזכירות שנדפסו

ה'תש"ג	כ מנחם אב	י' שבת
<p>שיעורים. חומש: עקב, שביעי עם פירש"י. תהלים: צויקנ. תניא: אך... והמשכילים יבינו.</p>		
<p>כשם שמצות תפילין, עד"מ, יש לה מקום קבוע בראש ובזרוע, ומרגיש כובד התפלה של ראש וההידוק לתפלה של יד כן הוא במצות אהבה ויראה, וכמ"ש הרמב"ם (יסודי התורה פ"ב ה"א): „האל הנכבד והנורא הזה מצוה לאהבה וליראה אותו שנאמר ואהבת את ה' אונאמר את ה' א תירא“, הנה שיעור מצות אלו הוא אשר יורגשו בהרגיש גופני בבשר הלב ממש, וכמו אדם הפוגש את אוהבו הנאמן, ולא זו בלבד אז אים זאל ווערען גוט פון דעם, שישכח על כל הדברים המעיקים אותו, אלא עוד שיתעורר בו חיות פנימי בתקוה טובה, כי לבו טוב עליו, וכן בסדרת היראה נופל עליו פחד גדול ומורא, כי בשעה ההיא הוא נזכר על כל עניניו הלא טובים במחשבה דבור ומעשה, ולבו יכאב בכאב מורגש מיראת העונש ביר"ש ולפעמים הוא ברנש של ירא בושת או גם יראת הרוממות.</p>		
<p>יפה וראוי וכו' ע"פ</p>		

רד"ה טעמו וראו, צ"ד [סה"מ קונטרסים ח"ב רצ, ב]. אמנם מאומרו טעמו וראו כי טוב הוי' הרי מזה מובן דטוב הוי' בא בטוב הנראה והנגלה בטעם וראי' מוחשית ממש. וצ"ל איך מגיעים לטעם וראי' זו. ומהו סיפא דקרא אשרי הגבר יחסה בו, דהרי בהד' שמות שמהם נקרא מין המדבר הנה שם האדם הוא מעולה ביותר מכולם ולמה הזכיר שם גבר דוקא. והנה בספורנו פי' טעמו הרגישו בחוש וראו בעיון השכלי דטוב הוי' בא בהרגש חושי ובראי' מוחשית בשכל העיוני. והענין הוא דהנה מצות חובות הלכבות

באהוי"ר הם מצות מעשיות והיינו דכשם שבמצות תפילין עד"מ הרי המצוה היא הנה לבד זאת שבאה בלבוש גשמי ד' פרשיות שמע והא"ש קדש והי' כי יבאך כתובים בדיו על הקלף ומונחים בבתים של עור הנה לבד זאת הרי יש להם מקום קבוע בראש ובזרוע שהוא מקום הנחתם בדיוק ומרגיש כובד התפלה של ראש וההידוק לתפלה של יד כן הוא במצות אהוי"ר שבקומן הוא בלב וצריכים להרגישן ברגש גופני ממש. וכמו שאנו רואים במוחש בטבעי בני"א דכאשר האדם הולך טרוד ומוטרד לרגלי עניניו ולפתע פתאום פוגש באוהבו הנאמן הרי נתמלא כל לבבו רגשי אהבה וחיבה

הרוממות. אבל עם זה הרי כלם כאחד נרגשים בבשר הלב ממש ופעלים פעולתם בקירוב ודבקו' בהתנועה דאהבה וריחוק ונסיגה לאחור בהתנועה דיראה, הנה כן הוא טבע הכחות הרוחני' הבאים בהרגש ממש בגשמיות אשר כן צ"ל בהמצות דאהוי"ר שהן מצות מעשיות, וכמ"ש הרמב"ם בפ"ב ה"א מהיסוה"ת האל הנכבד והנורא מצוה לאהבו וליראה אותו שנא' ואהבת את ה"א ונאמר את ה"א תירא, הנה שיער מצות אלו הוא אשר יורגשו בהרגש גופני בבשר הלב ממש, וככל אריכות המשל הנ"ל כאשר האדם פוגש אוהבו הנאמן הרי ראיית פני אוהבו גורם לו נעימת לב שיוטב לבבו, עס ווערט אים גוט אפן הארצן.

דלכד זה ששוכח גם על צערו בהוה, הנה עוד זאת גורם ופועל חיות פנימי, שיוצא מן המיצר אל המרחב בתקוה טובה. כן צ"ל אשר אהבת ה' יורגש בלבבו, ולא זו בלבד אשר יוטב לו מזה. אז אים זאל ווערן גוט פון דעם, שישכח על כל הדברים המעיקים אלא עוד שמתעורר בו חיות פנימי בתקוה טובה כי לבו טוב עליו. וכן במדת היראה נופל עליו פחד גדול ומורא כי בשעה ההיא הוא נזכר על כל עניניו הלא טובים במדו"מ ולבו יכאב ככאב מורגש מיראת העונש ביראת שמים. ולפעמים הוא ברגש של יראה בוש או גם יראת הרוממו'.

וזהו מצות אהוי"ר שהם מצות דחובות הלבבות אבל הם מצות מעשיות ממש דשיעור מצותן הוא בשיעור ומדה עד אשר יורגש בהרגש גופני בבשר הלב ממש.

ברגש גופני דלבד רגש ההתפעלות שיחם לבבו בהתפעלות אהבה דזהו רק מצד הפתאומית הרי לבד זאת הנה מראיית פני אוהבו נעשה לו טוב. עס ווערט אים גוט. דהטוב הזה שנעשה לו הוא ממש. והראי' שגם אם ח"ו יש לו צער הנה בשעה ההיא שוכח ע"ז כי לבו טוב עליו ומרגיש נועם עריבות גופני בגוף ועצם בשר לבבו ממש. וזה פועל גם הגבהת רוח אצלו לצאת מן המיצר דהיינו שגם אם הי' לו מתחלה קודם שפגש באוהבו איזה צער ח"ו שהטריד אותו ביותר הנה התפעלות הלב והתרגשותו בחיבת ראיית אוהבו הנה לא זו בלבד ששוכח את צערו אלא אף גם מפייגו ומחלישו.

כי התעוררות האהבה מחזק את לבו ומעודדו לחשוב מחשבות בתקוה טובה באמונה פשוטה אשר בודאי יהי' טוב. שכ"ז בא מהרגש הטוב הגופני שבלב הנעשה מפגישת אוהבו הנאמן וגודל שמחת הלב הנעשה מפגישת אוהב נאמן מובן מהיפוכו דכאשר האדם פוגש בשונאו הרי אז מרגיש דקירה בלבבו מהתרגשות הגדולה הנקרא בל' בנ"א א שטאך אין הארצען.

וכן עד"מ כאשר האדם פוגש בשר ומושל אשר בידו להמית ולהחיות נופל עליו אימה ופחד גדול שימות לבבו בקרבו וכן כאשר פוגש פתאום בחכם גדול המופלא בחכמה שנרגש בלבבו רגש יראה פנימית מגודל מעלת החכם ההוא, אשר כל אלו ההרגשים עם כי חלוקים המה באופני ההרגש, דכשם שרגשי' האהבה והשנאה המה הפכים הנה כמו"כ אינו דומה רגש האימה ופחד לרגש יראת בוש ויראת

יום ראשון	כא מנחם אב	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומ"ט : ראה, פרייה ראשונה עם פירש"י. תהלים : קדיקה. תניא : ו. זורע . . . זמני ישענו כו'. ההתעסקות בדרכי החסידות הוא, אישר גם בהלכו בשוק טרוד בעסקיו יחשוב מה הוא יכול לעשות בעד עניני החסידות וטובת החסידים, וכשהוא פוגש מי שהוא מאנשי השוק ממכיריו — בעניני מסחר — ידבר על לבו, כי יבוא אל שיעורי המורים בדא"ח או לאיו התועדות. וההתעסקות בדרכי החסידות הוא חובת גברא מבלי הכדל בין גדול וקטן בידיעת דא"ח.</p>		

מה עניני
 חסידות

מכ"כ כא מנ"א צ"ח [אג"ק ח"ד ע' תט]. חסידות. שלום וברכה במענה על מכתבו, התעסקות בדרכי החסידות הוא אשר גם בהלכו בשוק טרוד בעסקיו יחשוב מה הוא יכול לעשות בעד עניני ני החסידות וטובת החסידים — וואס קאהן ער אין דעם אויפטאן — וכשהוא פוגש במי שהוא מאנשי השוק ממכיריו — בעניני מסחר — ידבר על לבו כי יבא אל שיעורי הלימודים בדא"ח או לאיזה התועדות, וכשפוגש במי שהוא מחבריו שי' ידברו ביניהם בעניני הטבת עניני הלימוד והתועדות. בטח זוכר הוא את אביו ז"ל, הנהגתו ודיבוריו כשהי' פוגש את מי שהוא אשר בערך לדבר אתו הנה ראשית הדיבור הי' התעוררות לעניני חסידות. וכבר הי' לפתגם לאנ"ש דמאסקווא ברוך שלום מאכט אויף ניקאלסקע — רחוב בטבור מאסקווע מקום הבריזע — חסידים. כי גם אביו ההרב"ש ז"ל היה הולך אל הבריזע כמו כל הסוחרים אך רובם ככולם היו שקועים רק במסחרם והוא — אביו — הי' באמצע מסחרו מתעסק בדרכי החסידות. וההתעסקות בדרכי החסידות הוא חובת גברא מבלי הבדל בין גדול וקטן בידיעת דא"ח כי כל אחד ואחד מאנ"ש ותלמידי התמימים יחיו יש לו בעוה"י די כח רוחני וחומר — קרא פט און מאטעריאל — איך ובמה להתעסק בדרכי החסידות.

יום שני	כב מנחם אב	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומ"ט : ראה, שני עם פירש"י. תהלים : קריקו. תניא : והנה סודעת . . . תכונני. אאמור אמר : קודם רחיצת הפה שחרית, אין לברך מלכד בימי התעניות — ברכות היסחר.</p>		

מה עניני
 חסידות

לתו"ת י מנ"א צ"ז [אג"ק ח"ד ע' צא]. בזה משום אסיא דמגן כו' ואם א"א אז סכום במענה על מכתבם מכ"ו תמוז ע"ד הטאז, הנה צריכים לעשות שיהיו תחת השגחתם בעניני רפואה, אם אפשר בחנם טוב יותר, וליכא

ועוד הפעם לא שמע, ולפי חקי תו”ת הנה בהרצאה החדשה שהרצאתי לכ”ק אאמו”ר נבג”ם זי”ע נשיא תו”ת הוכרתי להודיע גם מזה. על כל פרטי ההרצאות הי’ הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק רושם התשובה לפעמים בכת”ק ולפעמים הי’ אומר לי בע”פ ואני כותב, וכשהגיע לענין הזה הואיל כ”ק אאמו”ר לרשום בכת”ק לאמר: ריח הפה הוא מהמומין שכופין להוציא, ומי שעושה כן במזיד אין להתחשב עם זה שהוא מהתלמידים החשובים ולהתרות בו אשר אם לא יתקן הדבר ירחיקוהו מהישיבה. קראתי את התלמיד עוד הפעם והראיתי לו הפקודה, ובו ביום הלך אל הרופא והי’ ככל האדם הבריאים.

הפה שחרית אין לברך - מלבד בימי התעניות - ברכות השחר, והאריך לייסר את מי שהי’ לו ריח הפה ואמר לו אשר המאלכים היוצאים מדוברי תפלתך ותורתך המה מסריחים, והוא היפך גמור מענין הקורבנות שצריכים להיות ריח ניחוח.

רשומה אצלי פקודה אחת של הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק נבג”ם זי”ע להנהלת תו”ת בחדש אייר שנת תרס”ט על אודות אחד התלמידים שהי’ ריח פיו נודף ואחד המשגיחים צוה אותו לאמר שילך אל רופא שנים לנקותם ולא רצה, וכאשר הודיעוני מזה קראתיו והוכחתיו, וגם אותי - בתור מנהל פועל - לא שמע.

כעבור איזה זמן קראתיו שנית והוכחתיו

יום שלישי	כג מנחם אב	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומ"ט: ראה, שלישי עם פירש"י. תהלים: קחקיב. תניא: ז. אישרנו... ענין ועלול כו'.</p>		
<p>בחורף תרנ"ב כאשר אאמו"ר למד עמי בספר התניא „ונפש השנית בישראל היא חלק אלקה ממעל ממש”, הסביר כי הנושאים בתיבת ממעל ובתיבת ממש הם הפכים. ממעל תוארו רוחניות שברוחניות וממש תוארו נשמות שבנשמות. ויבאר כי זהו מעלת נפש השנית, שעם היותה רוחניות שברוחניות פועלת בנשמות שבנשמות.</p>		

ממעל תוארו על הרוחניות שברוחניות, וממש תוארו גשמית שבגשמית, ויבאר כי זהו מעלת נפש השני אם היותו רוחנית שברוחנית פועל בגשמית שבגשמית.

מכ' כ"א... צ"ח [אג"ק ח"ד ע' צא].
 בחורף תרנ"ב כאשר כ"ק אאמו"ר למד עמי ספר התניא פירש ונפש השנית בישראל הוא חלק אלוקה ממעל ממש, הסביר כי הנושאים בתיבת ממעל ובתיבת ממש הם הפכים, כי

יום רביעי	כד מנחם אב	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ראה, רביעי עם פירש"י. תהלים: קיניקית. תניא: והנה הארה . . . עניי מרוב.</p>		
<p>מקובל רבי מפי רבי: אין דער צייט פון מחלוקת הידועה, האבען חסידים דערציילט דעם אלטען רבי'ן די גרויסע יסורים וואס מ'האט פון די מתנגדישע פראסטע אידען. האט דער רבי געזאגט: דער זיידע — אזוי פלעגט דער רבי רופען דעם בעש"ט — האט זייער ליב געהאט די פראסטע אידען. אין די ערשטע טעג ווען איד ביו געווען אין מעזריטש, האט דע רבי ה"מ געזאגט: מרגלא בפומי' פון רבי'ן — הבעש"ט — אהבת ישראל אין אהבת המסום, בני אתם לה' אלשיכם, אז מען האט האלט דעם פאטער האט מען האלט די קינדער.</p>		

יום רביעי
 חומש: ראה
 תהלים: קיניקית
 תניא: והנה הארה

רבי'ן — דער בעל שם טוב — אהבת ישראל איז
 אהבת המקום, בניס אתם לד' אלשיכם, אז מיר
 האט האלט דעם פאטער האט מען האלט די
 קינדער."

ובזה יובן מעלת העושה מאהבה. מאהבת
 המקום ומאהבת ישראל אשר אז ימצא עכ"פ
 מעט טוב בכאו"א מישראל, והמעט טוב הלזה
 הוא הממוצע אשר בו ועל ידו יכולים להכניס
 קוי אור תורה ומצוה להאיר ולהחיות גם מי
 שנתרחק.

ואם כן איפוא עלינו המצוה והתורה. לעשות
 כל אשר ביכלתנו להאיר אור תורה ומצוה
 ולקרב לבן של ישראל לאביהם שבשמים בדרכי
 נועם באהבה ובחיבה יתירה.

לפאפ' ד' מנ"א צו [אג"ק ח"ג ע' תקנג].
 דער טאטע האט מיר גיזאגט, אז ער האט
 גיהערט פון זיידען, ווי דער זיידע און דער
 מיטעלער רבי זיינען ביידע גיוען בא דעם רבי'ן,
 עס איז גיוען אין דער צייט פון דער מחלוקת
 הידועה, האבען חסידים דערציילט דעם רבי'ן
 די גרויסע יסורים ואס חסידים האבען פון די
 מתנגדישע פראסטע אידען, האט דער רבי
 גיזאגט, דער זיידע — ער מיינט דעם בעל שם
 טוב, דער רבי פלעגט רופען דעם בעל שם טוב
 זיידע — האט זייער ליב גיהאט די פראסטע
 אידען, אין די ערשטע טעג, וען איך בין דעם
 ערשטען מאהל גיוען אין מעזריטש, האט
 מיר דער רבי גיזאגט, אז מרגלא בפומא פון

יום חמישי	כה מנחם אב	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: ראה, חמישי עם פירש"י. תהלים: קיט, אשרי . . . מצותך מאד. תניא: והנה שופרי' . . . יקיב' במ"א.</p>		
<p>אאמו"ר כותב באחד ממכתביו: שמעתי בשם כ"ק אבותינו הק' זצוקללה"ה נ"ע זי"ע שנים על בת צ"כ לתורה (ולחופה ומע"ט) ע"פ מה שארו"ל (ברכום י. א) נשי במאי זכיון באיקרוי כו' ובאתנוי כו' ונטרין כו'.</p>		

יום חמישי
 חומש: ראה
 תהלים: קיט
 תניא: והנה שופרי'

להרב מאדיעווסקי כה' מנ"א נט' [אג"ק נ"ע זי"ע, שגם על בתולה צ"ל לתורה ע"פ אדמו"ר [מהורש"ב] נ"ע ח"א ע' רי].
משארז"ל [ברכות די"ז א'] נשי במאי זכין שמעתי בשם כ"ק אבותינו הק' זצוקלה"ה באיקורוי כו' ובאתנוי כו' ונטרין כו'.

יום ששי	כו מנחם אב	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: ראה, ששי עם פירש"י. תהלים: קיט, מה... לא שכתתי. תניא: והנה... הנורל ממש.	משיחות אאמו"ר: אין דעם יציאת מצרים פון חסידות, אין פאראן די מצוה פון סיפור יצ"מ בדבור, דערציילען חסידישע ספורים און דערהערען דעם סיפור אין א פנימית דפנימית. מ'בעדארף וויסען אז יעדער סיפור איז א הוראה בחיים. יעדער ספור בעדארף בריינגען א מדה טובה און א חיות פנימי אין א הידור מצוה און דערהערען דעם דרכי נועם פון תורת החסידות.	

לחפץ אהה"פ צט [אג"ק ח"ד ע' תפט].
אראפנמען דעם מיצר וגבול פון וועלט און דערהערען דעם אמת, אז וועלט אליין איז באמת גוט וויילע דאס איז דאך רצונו ית', איז דאס דורך חסידות, היינו דורך עבודה פון חסידות, און דאס איז וואס חסידות איז יציאת מצרים.
אין יציאת מצרים איז דא א מצוה פון לספר ביציאת מצרים, מי בעדארף דערציילען די נסים ונפלאות וואס דער אויבערשטער ברוך הוא האט גאטאן מיט אידען אין יציאת מצרים, מיט ידיעה אליין וואס מי ווייס אז עס איז געווען און עס איז פאראן בכל דור ודור יציאת מצרים איז מען ניט יוצא די מצוה פון סיפור

יציאת מצרים, נאר מי מוז דערציילען יציאת מצרים בדיבור דוקא.
און אזוי איז אויך אין דעם יציאת מצרים פון חסידות, ס'איז פאראן די מצוה פון סיפור יציאת מצרים בדיבור, דערציילען די חסידות'ע סיפורים, און דערדערען דעם סיפור וואס מי דערציילט אין א פנימי' דפנימי', מי בעדארף וויסען אז יעדער סיפור איז א הוראה בחיים ווי מי בעדארף זיך פיהרען בפועל ממש, במילא בעדארף יעדער סיפור בריינגען א מידה טובה און א חיות-פנימי אין א הידור מצוה און דערהערען דעם דרכי נועם פון תורת החסידות.

שבת	כז מנחם אב	ה'תשי"ג
	מברכים ראש חדש אלול, אמירת כל התהלים בהשכמה יום התוערות.	
	שיעורים. חומש: ראה, שביעי עם פירש"י.	
	תהלים: קכ"ד.	
	תניא: ה. זורע . . . בחו"ל וד"ל.	
	חדש אלול הוא חדש החשבון. דכמו בגשמיות הנה הבעל עסק . . בכדי שיהי' העסק כדבעי ויתן רוח רב צריך מזמן לזמן לעשות חשבון ולתקן את כל החסרונות . . כן הוא גם בעבודה הרוחנית בעבודת השי"ת, רכל השנה הנה כל ישראל עוסקים בתורה ומצות ובמדות טובות, בחדש אלול הוא חדש החשבון אשר כל אחד ואחד מישראל, כל חד וחד לפום שיעורא דילי' הן היושב אהל והן הבעל עסק, צריכים לעשות חשבון צדק בנפשם מכל אשר עבר עליהם במשך השנה, ולידע המעלות בעבודתם ולחזקם, ואת החסרונות שבהם ובעבודתם לתקנם. דעל ידי הכנה טובה זו . . זוכים לשנה טובה ומתוקה בגשמיות ורוחניות.	יג. תמוז

מתיחס אל הלב, ומה שפירש"י בשליחותך דהרגש זה דלך אמר לבי הוא בא מנקודת היהדות שהיא נקודת אלקות שבכל אחד ואחד מישראל, . . . והבעלי עסקים העשירים אשר מצד ריבוי עסקיהם המה טרודים שאינם קובעים עתים לתורה הנה יתנו אל לבם להתבונן האם בגלל זאת אשר הקב"ה מברכם בעושר ומשפיע להם השפעה מרובה האם בגלל זאת אין להם פנאי לעסוק בתורה בכל יום, והוי זה דוגמא איש פשוט אשר מלך גדול רוממו ונשאו עד אשר כל העולם כולו חכמים ועשירים פנו אליו בריבוי עניניהם וכבדהו מאד ונעשה האדם פשוט טרוד ושקוע בכבודו ועשרו עד שלא הי' לו זמן לבוא אל המלך אשר גדלו ורוממו, ובחדש אלול שהוא חדש החשבון הנה אז אומרים לך אמר לבי בקשו פני שצריכים לעשות חשבון צדק בנפש לתקן כל החסרונות דע"י הכנה טובה זו בקבלת עול מלכות שמים לקבוע עתים לתורה זוכים לשנה טובה ומתוקה בגשמיות ורוחניות.

לך אמר לבי צ"ו [סה"מ קונטרסים ח"ב ע' תעג].
 וזהו לך אמר לבי בקשו פני, דהנה חודש אלול הוא חדש החשבון, דכמו בגשמיות הנה הבעל עסק כל השנה עוסק במסחרו בקנין ומכירה במשא ומתן ואינו יודע חשבון מפרנסתו להיותו טרוד בעסק מסחרו, אמנם בכדי שיהי' העסק כדבעי ויתן ריוח רב צריכים מזמן לזמן לעשות חשבון ולתקן את כל החסרונות, ואז הנה יהיו הרוחים ביותר, אשר כן הוא גם בעבודה הרוחניות בעבודת השי"ת, דכל השנה הנה כל ישראל עוסקים בתורה ומצות ובמדות טובות, ובחודש אלול הוא חדש החשבון אשר כל אחד ואחד מישראל כל חד וחד לפום שיעורא דילי', הן היושב אהל, והן הבעלי עסקים צריכים לעשות חשבון צדק בנפשם מכל אשר עבר עליהם במשך השנה, ולידע המעלות בעבודתם ולחזקם, ואת החסרונות שבהם, ובעבודתם לתקנם, וזהו לך אמר לבי להיות ענין ההתעוררות הנה זה

יום ראשון	כח מנחם אב	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: שופטים, פ' ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים: קל"ה קלט.	
	תניא: ט. אהוביי . . . קיד' פי התורה.	
25	<p>דרכי הרפואה בחולי הגוף בכלל שנים הם: (א) לרפאות את האבר או הכח המקולקל חולה וחלוש. (ב) לחזק את האברים והכחות הכריאים, אשר הם יתנברו על האבר וכח החולה לרפאותו. הדוגמא מזה בחולי הנפש הם שני דרכי העבודה: תשובה ומעשים טובים.</p>	

נפשו, אבל אחר כל זה הנה מקור החולי הוא בהרגילות. ועד אשר לא יתברר מקום החולי וסיבת אחיות המחלה הנה אי אפשר להתחיל ברפואתו, כי אם לסדר לו אופן הנהגה ישרה בכל הדברים במה שיעשה ובמה שימנע את עצמו מהן.

הסדר בשינה אכילה ושת' ופרטי ההנהגות בארחות חייו היום יומי הנה ודאי כי יביא תועלת מרובה לחזק בריאותו, אבל עם זה הנה על ידי זה עוד לא יתרפא מחליו, ובכדי אשר יתרפא מחליו צריך רפואה פרטית בסדר מסודר נוסף על הנהגתו הטובה בארחות חייו היום יומי כנ"ל.

עוד זאת, הנה החולה ר"ל צריך לעורר בעצמו תמיד שני ענינים, הא' הכוסף והתשוקה להתרפאות, והב' התקוה העצומה כי השי"ת ירפאהו כמ"ש (משלי י"ח) רוח איש יכלכל מחלהו. אשר כן הוא ברפואת חולי הנפש כי עד אשר לא יתברר פרטי מקום החולי וסיבת אחיות המחלה אי אפשר לרפאות ברפואה פרטית, אבל עם זה הנה ודאי הדבר כי טיב ההנהגה בסדר מסודר בועשה טוב בקיום המצות, קביעות עתים לתורה קנין מדות טובות, ובסודר מרע להיות נזהר בדיבורו שלא ליפול בדיבורי דב"ט ולעצום עיניו מראות רע ויאטום אזנו משמוע דיבורי רע, ובכלל זה מה שמדברים אודות מעמדו ומצבו של חבירו,

מכתב כב סיון צח [אג"ק ח"ד ע' שנב].
 במענה על מכתבו השואל כענין איך מהפכין הרתיחה של הנה"ב לטוב, הנה כבר החליטו הראשונים כמלאכים זי"ע אשר רפואת חסרוני וחלי הנפש הוא כרפואת חולי הגוף.

ברפואת הגוף הנה תחלת הכל צריכים לסמן ולהגביל מהות החולי ר"ל, אף כי כל עניני חולי הוא באברי הגוף ולא בכחות הנפש, כי הנפש הוא שלם, ולכן הנה ר"ל גם בעל מום מוליד שלם, אמנם זהו בעצם הנפש, אבל בכוחות הנפש הנה לפעמים יכול להיות איזה קלקול. ואשר על כן הנה תחלת צריכים לסמן מקום החולי, אם הוא באבר הגוף שהוא הכלי אל כח הנפש, או בכח הנפש שהוא אור הכלי.

והדוגמא מזה יובן בחולי הרוחני אשר לכל לראש צריכים לסמן מקום החולי אם הוא מצד חומר הגוף, דיש לך אדם שחומר גופו דק ויש מי שחומר גופו עב גס ומושחת, או שהחסרון הוא בכחות הנפש שיש לו נטיות לענינים רעים כמו גאווה שקר הרהורים רעים עין רע כו' והדומה, ולפעמים הנה כל עיקר החולי הוא בענין הרגילות, היינו דאין זה חולי הגוף או חולי הנפש, כ"א הוא חולי הבא מצד רגילות רעות שהרגיל את עצמו בהן. וסיבות הרגילות רעות שונות המה, לפעמים סיבתו הוא רוע החינוך, ולפעמים סיבתם רוע הסביבה, ובודאי כי במדה ידוע נוגע בזה מצב בריאות הגוף ומעמד כחות

הנהגת ביתו כו' אשר סוף סוף הנה גם השבח מסתיים בגנות חבירו וביתו, ויש בזה אבק רב גם רפש של לה"ר רכילות קנאה שנאה שם רע והדומה. והנה ודאי הדבר כי טוב ההנהגה הלזאת תתחזקה ותעמדהו בעזרת צור עולמים בקרן אורה, אבל בכל זה עוד לא נתרפא מחליו. אמנם מה שנחוץ ביותר הוא שני ענינים אלו, (א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, (ב) הידיעה כי יכול להתרפאות התקווה ובטחון גמור כי בעזה"י יתרפא מחליו. בחולי הגוף אנו רואין במוחש שישנם כמה בני אדם שהם - ל"ע - בעלי חולי מה שהם בעצמם אינם יודעים מזה, ורק אחרי כמה בחינות מבחינות שונות עומדים על האמת.

כנ ויותר מכן הוא בחולי הנפש שצריכים לשמור שני תנאים הכפולים (א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, (ב) לידע נאמנה שיכול להתרפאות ויגביר תקותו ובטחונו בה' כי יתרפא. וההוראה באופן שמירת שני תנאים הכפולים האמורים ימצא האדם בספרי

הנהגת ביתו כו' אשר סוף סוף הנה גם השבח מסתיים בגנות חבירו וביתו, ויש בזה אבק רב גם רפש של לה"ר רכילות קנאה שנאה שם רע והדומה. והנה ודאי הדבר כי טוב ההנהגה הלזאת תתחזקה ותעמדהו בעזרת צור עולמים בקרן אורה, אבל בכל זה עוד לא נתרפא מחליו. אמנם מה שנחוץ ביותר הוא שני ענינים אלו, (א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, (ב) הידיעה כי יכול להתרפאות התקווה ובטחון גמור כי בעזה"י יתרפא מחליו. בחולי הגוף אנו רואין במוחש שישנם כמה בני אדם שהם - ל"ע - בעלי חולי מה שהם בעצמם אינם יודעים מזה, ורק אחרי כמה בחינות מבחינות שונות עומדים על האמת.

הנהגת ביתו כו' אשר סוף סוף הנה גם השבח מסתיים בגנות חבירו וביתו, ויש בזה אבק רב גם רפש של לה"ר רכילות קנאה שנאה שם רע והדומה. והנה ודאי הדבר כי טוב ההנהגה הלזאת תתחזקה ותעמדהו בעזרת צור עולמים בקרן אורה, אבל בכל זה עוד לא נתרפא מחליו. אמנם מה שנחוץ ביותר הוא שני ענינים אלו, (א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, (ב) הידיעה כי יכול להתרפאות התקווה ובטחון גמור כי בעזה"י יתרפא מחליו. בחולי הגוף אנו רואין במוחש שישנם כמה בני אדם שהם - ל"ע - בעלי חולי מה שהם בעצמם אינם יודעים מזה, ורק אחרי כמה בחינות מבחינות שונות עומדים על האמת.

כנ ויותר מכן הוא בחולי הנפש שצריכים לשמור שני תנאים הכפולים (א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, (ב) לידע נאמנה שיכול להתרפאות ויגביר תקותו ובטחונו בה' כי יתרפא. וההוראה באופן שמירת שני תנאים הכפולים האמורים ימצא האדם בספרי

הנהגת ביתו כו' אשר סוף סוף הנה גם השבח מסתיים בגנות חבירו וביתו, ויש בזה אבק רב גם רפש של לה"ר רכילות קנאה שנאה שם רע והדומה. והנה ודאי הדבר כי טוב ההנהגה הלזאת תתחזקה ותעמדהו בעזרת צור עולמים בקרן אורה, אבל בכל זה עוד לא נתרפא מחליו. אמנם מה שנחוץ ביותר הוא שני ענינים אלו, (א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, (ב) הידיעה כי יכול להתרפאות התקווה ובטחון גמור כי בעזה"י יתרפא מחליו. בחולי הגוף אנו רואין במוחש שישנם כמה בני אדם שהם - ל"ע - בעלי חולי מה שהם בעצמם אינם יודעים מזה, ורק אחרי כמה בחינות מבחינות שונות עומדים על האמת.

כנ ויותר מכן הוא בחולי הנפש שצריכים לשמור שני תנאים הכפולים (א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, (ב) לידע נאמנה שיכול להתרפאות ויגביר תקותו ובטחונו בה' כי יתרפא. וההוראה באופן שמירת שני תנאים הכפולים האמורים ימצא האדם בספרי

הנהגת ביתו כו' אשר סוף סוף הנה גם השבח מסתיים בגנות חבירו וביתו, ויש בזה אבק רב גם רפש של לה"ר רכילות קנאה שנאה שם רע והדומה. והנה ודאי הדבר כי טוב ההנהגה הלזאת תתחזקה ותעמדהו בעזרת צור עולמים בקרן אורה, אבל בכל זה עוד לא נתרפא מחליו. אמנם מה שנחוץ ביותר הוא שני ענינים אלו, (א) לידע שהוא חולה, ויכסוף וישתוקק להתרפאות מחליו, (ב) הידיעה כי יכול להתרפאות התקווה ובטחון גמור כי בעזה"י יתרפא מחליו. בחולי הגוף אנו רואין במוחש שישנם כמה בני אדם שהם - ל"ע - בעלי חולי מה שהם בעצמם אינם יודעים מזה, ורק אחרי כמה בחינות מבחינות שונות עומדים על האמת.

יום שני	כט מנחם אב	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: שופטים, שני עם פירש"י.	
	תהלים: קמ"קמד.	
	תניא: ע"כ אהוביי . . . ציון כו'.	
עם דארף זיין עבודה בכח עצמו. העכער איז אז מ'נעהמט פאר'ן האנט און מ'פירט. טייערער איז אז עם איז בכח עצמו.		

שמח"ת צו [סה"ש תרצ"ו-ה'ש"ת ע' 205].
נאך שבת הויבט זיך אן דער ויעקב הלך לדרכו, נאך די אלע גילויים דארף זיין עבודה בכח עצמו, העכער איז אז מ'נעהמט פארן האנט און מ'פירט אבער טייערער איז אז עם איז

שמח"ת צו [סה"ש תרצ"ו-ה'ש"ת ע' 205].
נאך שבת הויבט זיך אן דער ויעקב הלך לדרכו, נאך די אלע גילויים דארף זיין עבודה בכח עצמו, העכער איז אז מ'נעהמט פארן האנט און מ'פירט אבער טייערער איז אז עם איז

עולם החומרי, ומלבישה בגוף גשמי, שזהו אחד מפלאי הבורא ב"ה הנראה במוחש בעיני בשר, שהוא ית' מפליא לעשות מקשר הנשמה הרוחנית ששרשה בעולם האצילות שהוא העולם היותר עליון בגוף חומרי דעולם העשי' הגשמי היותר תחתון בד' עולמות.

וכל זה הוא בשביל תכלית הכוונה העליונה אשר בני ישראל שהם בעלי נשמה – דשרשה מעולם האצילות – יבררו ויזככו את חומריות העולם הזה וגשמייתו על ידי תורה ומצוות ומדות טובות. והמאמין בהשגחה פרטית יודע כי מה' מצעדי גבר כוננו אשר נשמה זו צריכה לברר ולתקן איזה בירור ותיקון במקום פלוני.

ומאות בשנים או גם משעת בראית העולם הנה הדבר שצריך להתברר או להתתקן מחכה על אותה הנשמה שתבוא לבררו ולתקנו. וגם הנשמה הלזו הנה מאז נאצלה ונבראה היא מחכה לזמן ירידתה לברר ולתקן את אשר הוטל עלי'.

[עיין לעיל המשך המכתב ב"היום יום" דה' אדר א].

והנשמה להיותה סוג נעלה באין ערוך ממעלת סוג המלאכים הנה ידיעתה והשגתה בהבורא ב"ה היא למעלה יותר באין ערוך מידיעת והשגת חיות הקודש. ולהיות כן הנה מעמד הנשמה הוא בעולם עליון יותר ממעמד המלאכים מסוג היותר עליון, דמעמד המלאכים הוא בעולם הבריאה ועמידת הנשמות הוא בעולם האצילות שהוא העולם היותר עליון בהד' עולמות, כמ"ש ולכבודי בראתיו יצארתיו אף עשיתיו שבזה מרומזים הד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשי', אשר הג' עולמות בריאה יצירה ועשי' נקראו בשמותיהם ועולם האצילות נקרא בשם כבודו להיותו בתכלית היחוד, וזהו פי' אצילות כביכול האצלה והפרשה מן העצמות ואצל וסמוך, ומעמד הנשמות הוא בעולם האצילות. וענין עמידתם הוא ההשגה והביטול לאלקות, וכמו שאמר אלי' על נשמתו חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתו לפניו.

ונשמה זו הנה הקב"ה לוקח אותה מרום עמידתה ומורידה דרך ג' עולמות בריאה יצירה ועשי' – הרוחנים – לעולם העשי' הגשמי שהוא

שבת	ד אלול	ה'תש"ג
<p>שיעורים. הומש: שופטים, שביעי עם פירש"י. תלים: בנצח. י"ב. תניא: יא. להשכילך . . . הננוז.</p>		
<p>סדר ברכות התורה: רואה, ונולל הס"ת. מיסב פניו לצד ימין ואח"כ סבדך, ואחר הברכה פותחו וקורא.</p>		
<p>במעלת מין האנושי, ישנם ארבעה תוארים: אדם – מעלת המוחין והשכל, איש – מעלת הלב והסודות, אנוש – החלישות באחד מהם בשכל או במדות, או בשתייהם, נבר – מתגבר על עצמו להסיר המניעות ועיכובים להשיג אחת המעלות או בשכל או במדות היינו דנבר עוסק עם האנוש להגביהו למעלת איש או אדם.</p>		
<p>ומאחר דאפשר לעשות מאנוש איש או אדם, הרי בהכרח דגם באנוש ישנם כל אותם המעלות שישנם באיש וגם באדם.</p>		

יום ראשון	ה אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תצא, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: כט"לד. יג"טו. תניא: יב. והי' . . . מדות לברו. מנהגנו בלבישת סלית גדול: מניחים הט"ג מקופל על כתף ימין ובודקים הציצית. בשעת הבדיקה אומרים ברכי נפשי נו'. אח"כ לוקחים הטלית מן הכתף, פושטים אותו, מנשקים שפת הטלית, מחזיר אותו מכנגד פניו לאחוריו ומתחיל ברכת להתעטף בציצית, סיום הברכה כמוד לכריכת ב' כנפות ימין סביב צוארו לאחוריו בצד שמאל. (עיון שארית יהודא או"ח ס"א, דברי נחמי' או"ח ס"ט).		

יום שני	ו אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תצא, שני עם פירש"י. תהלים: לה"לח. טז"יח. תניא: אך . . . 234 הקדושות ית'. הצ"צ סיפר: דער בעש"ט האט זייער האלט געהאט ליכטיקייט, ואמר: אור בנימט' רז, דער וואס ווייס דעם סוד וואס איז יעדער זאך, קאז ליכטיג מאכען.		

ה'תש"ג
 ש"פ
 ש"ת

באדארפט אריינקומען, האבן זיי געהאט צער, וויסנדיק אז דער בעש"ט האט ליב עס זאל זיין ליכטיק, און האבן ניט געוואוסט וואס צו טאן. ווען מורנו הבעש"ט איז אריין האט ער געזאגט בא אידן באדארף זיין ליכטיק, מיין עבודה איז ליכטיק מאכן בא אידן. די תלמידים האבן געענטפערט אז זיין האבן מער ווי איין ליכט ניט געקענט קריגן, האט מורנו הבעש"ט געהייסן אראפנעמען פון דאך די אייז ליכטלעך און זיי אנצינדן. האבן די תלמידים אזוי געטאן און עס האט געברענט. דער רבי צמח צדק האט געזונגען בדיקות און געזאגט: בא חסידי ותלמידי מורנו הבעש"ט האבן אייז ליכטלעך געברענט און געלויכטן און בא איצטערדיקע חסידים איז פינסטער און קאלט. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק האט מסיים געווען: דער זיידע האט אין זיי מגלה געווען

ש"פ תבוא ש"ת [סה"ש ה'ש"ת ע' 173 בסיומו]. דער מיטעלער רבי האט צו פערצן יאר אנגעהויבן פארבריינגען מיט חסידים. און דער צמח צדק האט צו זיבעצן יאר אנגעהויבן פארבריינגען מיט חסידים און ריידן דברי התעוררות בדרכי החסידים. אין יאר תקע"ט האט דער רבי צמח צדק איינמאל שטארק פארבראכט מיט חסידים. דער רבי צמח צדק האט דאן געזאגט אז בא מורנו הבעש"ט האבן אייז ליכטלעך געברענט און יעצט זיינען חסידים בעלי ידיעה והשכלה קאלט. דער רבי צמח צדק דערציילט אז מורנו הבעש"ט האט זייער ליב געאט ליכטיקייט, אור איז בגימטריא רז דער וועלכער ווייס דעם סוד פנימי פון יעדער זאך קען ליכטיק מאכן. איינמאל האבן די תלמידי הבעש"ט מער ניט געהאט ווי איין ליכט און דער בעש"ט האט

דעם אש תמיד תוקד פון דער נשמה, אז דרכי וואו זיי וועלן זיין בכל מרחבי עולם וקצוי ארץ החסידות זאלן באלויכטן די חסידישע הייזער, זאלן זיי מצליח זיין להאיר אור תורה.

יום שלישי	ז אלול	ה'תש"ג
א.ת.ת.ג	שיעורים. חומש: תצא, שלישי עם פירש"י.	
	תהלים: לטימן. יט"א.	
	תניא: הנה אתערותא... קיח' המחיהו.	
	אדמו"ר הזקן הורה לכתוב פצוע דכא באלף לבסוף ולא בה"א.	
	בפראג יש ס"ת שקבלה בידם שהני' עזרא הסופר, אין קודין בו אלא בשמח"ת וגוללין אותו תמיד בפרשת שמע. כשהייתי בפראג בשנת תרס"ח ראיתי' וכתוב בו "דכא" באלף. כן כשהייתי בווארמס בשנת תרפ"ז ראיתי שם ס"ת אשר מקובל בידם שכתבו מהר"ם מרוטנבורג וגם בו כתוב דכא באלף. ועיין בשארית יהודא (יו"ד סי' ט"ז) ודברי נחמ' (יו"ד סי' כ"ב).	
	ובס' משנת אברהם (סי' לב) מציינ כמה ספרים הדנים בזה.	

והשר ימכרה. ויכתוב את הס"ת. כשבא ליתנה, לא יכול השומר בשו"א לקחתה. וע"פ הצעת מהר"ם, הניחה מהר"ם בארגז שהביאו לו, וילך מהר"ם אל שפת הנהר (או הים) ויניח הארגז בנהר, ויחזור לביהא"ס. הארגז צף עד לעיר ווארמס, ושם נתקרב לשפת הנהר. כשיצאו אנשים לשפת הנהר וחפצו לקחתו, נתרחק לאמצע הנהר. ויצא ההגמון עם צלמיו וכו', ויתכסה הארגז תחת המים. ויגורו קהלת היהודים ת"צ וכו', ואז נתקרב הארגז ויקחו את הס"ת. את הארגז לקח לו ההגמון במתנה, והי' יוצא עמו במלחמה ומצליח. ניכר בכתיבתה – שאינו סופר אומן. הרבה אותיות מלופפות. ופצוע דכא ב"אלף", כהוראת אדה"ז. וכן היא כתובה גם בס"ת בפראג, שקבלה בידם שהגי' עזרא הסופר. כי המהר"ל כתב שבימיו זכתה פראג שהביאו לשם ס"ת, שעפ"י הקבלה הגי' עזרא הסופר, וע"פ קבלה זו הי' ס"ת זו עצמה שראתי'. קורין בה בשמח"ת ובלא ברכה, לא תחלה ולא בסוף, אחרי מעשה שקרה זה רבות בשנים. וגוללין אותה תמיד על פרשת שמע.

רשימותי אייר רצא. [תו"מ רשימת היומן ע' קצה].
אדה"ז למד את ר' אברהם בעל מגי' קריאה בתורה ודקדוק. לאיש א' העמדת הסכין. את רב"ש נ"ע – קריאת התורה, והוא אז כבן ז'-כבן ח', והי' קורא רבשנ"ע כשנה לפני ההסתלקות (בשעת ההסתלקות הי' בן ח' וחצי, ט – [איני זוכר ברור. הכותב]) במנינו של אדה"ז, בש"ק מנחה וביום ב' והי'. כן למד אותו אדה"ז קריאת כתובים ג"כ. גם מהרשנ"ע ידע קריאת כתובים. פעם אמר פסוק בתהלים עם הטעמים, און האט זיך געהאלטען דערנאך א פערטעל שעה פארן הארצען. רו"א לא יכול ללמוד קריאה זו. אדה"ז הי' קורא בעצמו בתורה בש"ק וביו"ט. והי' עומד מצד הימני, וטליתו על פניו, עד למטה מעיניו, אלא בשעה שנגש העולה לתורה, הי' מגבי' עיניו ומביט בו. כשהייתי בווארמס ראיתי שם ס"ת שקבלה בידם שכתבה מהר"ם מרוטנבורק, וכידוע שלא רצה שיפדוהו בדמים מרובים, ואמר להשר שיביאו לו יריעות לכתובה ס"ת,

כל בתי הדפוס העברים שבמדינה ולהשאיר רק שלשה מהם, בויטאמיר, בריסק ושקלאוו, (ג) להעמיד מבקר מומחה בשלשת הדפוסים שישאירו, שלא ירשה להדפיס ספרי חסידות.

על יסוד המלשינות הנ"ל התחיל שר הפנימי לעסוק בחקירות ודרישות על אודות הדפסת ספרי ישראל בכלל וספרי חסידות בפרט, וכשלש שנים עברו בחליפות דברים בינו ובין שר ההשכלה ושרי הפלכים מתחום מושב היהודים, עד אשר ביום הרביעי פרשת לך לך, ה' מרחשון תקצ"ז (27 אקטאבער 1836 למספרם) הודיע שר הפנים את גזירת המלך: (א) לבקר את כל ספרי ישראל הנמצאים בכל מרחבי מדינת רוסיא ואת החשודים – לשרוף באש. (ב) לסגור את כל בתי הדפוס העברים ברוסיא, ולהניח רק שנים, אחד בוילנא ואחד בויטאמיר.

ובחדש טבת תקצ"ז נסגרו כל בתי הדפוס העברים ברוסיא, וישאר אך דפוס השותפים ראם וטיפאגראף בוילנא.

בין שאר הדפוסים נסגרו גם הדפוס בקאפוסט ולא הספיקו להדפיס רק את חלק הראשון של הספר תורה אור בלבד.

הדפוס האחד שנשאר בוילנא לא הספיק – כמה שלא עבד – למלאות את דרישתם של עדת ישראל ברוסיא אפילו בספרי רומ"ל, חומשים, סידורים, סליחות, מחזורים, הגדות, קינות ותהלים וכדומה ומכל שכן שארי ספרים. אמנם הרשתה הממשלה גם דפוס שני בויטאמיר, אבל מסיבות שונות לא נפתח איזה שנים, ורק בשנת תר"ה בחכירה פומבית שנתקיימה בעיר קיוב עלה בידי האחים הרבנים שפירא מסלאוויטא, לחכרו בסכום גבוה ובשנת תר"ז קבלו את האישור ונגשו להדפסת ספרים, ואז התחילו לחשוב דבר הדפסת חלק השני מספר „תורה אור“.

אבל במשך עשרת השנים הללו – משנת תקצ"ז עד שנת תר"ז – נודע להחסידיים אשר

כ"ק אאזמו"ר בעל צמח-צדק, כסדר פרשיות התורה, מועדים ושיר השירים וההגהות הערות והארות של כ"ק רבנו צמח-צדק על הדרושים הללו העתיקו בכרכים מיוחדים.

כשלש שנים ארכה העתקתם.

ובשנת תקצ"ד נתעורר חתן הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי, ה"ה הרה"ח ר' אהרן בר' חיים משה בר' אלכסנדר סענדער בר' צבי משקלאוו, גיסו ומחותנו של הוד כ"ק אאזמו"ר צמח צדק להדפיס את המאמרים הנ"ל, ובהסכמת ועזרת כ"ק צמח-צדק הדפיסום בשם תורה-אור.

הספר "תורה אור" כפי אשר סדרו הוד כ"ק רבנו בעל צמח-צדק כולל מאמרי רבנו הזקן בשני חלקים, חלק ראשון מאמרים על חומש בראשית ושמות, חנוכה ופורים, ובפרשת יתרו מאמרים לחג השבועות ובפרשת ויקהל מאמר לחג הפסח. וחלק שני כולל מאמרים לספר ויקרא, במדבר, דברים, לראש השנה, יום הכפורים, שבת תשובה, סכות ושמע"צ, שמחת תורה ושיר השירים.

את הנוסח של שני השערים סידר כ"ק רבנו צמח צדק בעצמו, ונמסר לבית דפוסו של החסיד ר' שבת ז"ל בקאפוסט.

...

בשנת תקצ"א, הגיש וואלף טוגענדהאלד – אחד ממשכילי ווילנא ומבקר ספרים עבריים שמה – הרצאה לשר ההשכלה דמדינת רוסיא על אודות החסידיים וספריהם בהתנגדות גדולה אליהם.

ובשנת תקצ"ג הלשינו ליב מערקל ויעקב בערנשטיין - שני משכילים מוואהלין – לשר הפנימי דמדינת רוסיא על עדת החסידיים ששיטתם היא נגד תורת ישראל ונגד האנושיות והיא סכנה לא רק לעם ישראל אלא גם למלכות רוסיא, ויציעו:

(א) לבקר כל ספרי ישראל ולדון בשריפה כל אשר ימצא ביניהם מספרי חסידות, (ב) לסגור

ומ”מ העלים הדבר עד אשר גם שלשה מבני חלמו החלום הזה ויספרו לאביהם. ואז הסכים להדפיס את הגהותיו וביאריו לחלק השני של ספר „תורה אור” ובשנת תר”ח הדפיסהו בזיטאמיר ויקראו לו בשם „לקוטי תורה”. ובכן הנה הספרים „תורה אור” ו„לקוטי תורה” הם שני חלקים של ספר אחד ושניהם מאמריו של כ”ק רבנו הזקן, אלא שהחלק השני נדפס יחד עם ביאוריו והגהותיו של כ”ק רבנו הצמח-צדק ונקרא בשם „לקוטי תורה”. הדו”ש ומברכו בכוח”ט

מאמרי רבנו הזקן שנדפסו בתורה אור יש עליהם הגהות וביאורים של כ”ק רבנו הצמח-צדק ויתחילו להפציר ברבנו אשר לחלק השני ידפיס גם את ביאוריו והגהותיו. בראשונה אמנם לא חפץ רבנו הצמח-צדק להדפיס את ביאוריו והגהותיו, אבל בינתים אירע דבר אשר הכריע דעת קודשו להסכים על זה, והוא: בשנה ההיא נמלאו שמונה עשרה שנה לנשיאותו של כ”ק רבנו הצמח צדק, ויחלום חלום אשר זקנו הוד כ”ק רבנו בא אליו לבקרו ויבקשו להדפיס הגהותיו וביאוריו למאמריו,

יום חמישי	ט אלול	ה'תשי"ג
<p>שיעורים. חומש: תצא, חמישי עם פירש"י. תהלים: מטינר. כה"כ. תניא: הנה מודעת... 236 פעמים וכו'.</p>		
<p>כא ב ג</p>	<p>אאזמ"ר אמר — ביחס להחבונות בהעמקת הדעת בענין קשה ההשגה: אם הענין נוגע אזי מבינים ומשיגים בכי טוב, וראי' מן התורה בדיני נשים וכו' וטענותיהן שיכולות לטעון. ומדברים בזה תנאים ואמוראים והנאונים שכולם הם בעלי השכלה מופלגה, והתורה היא תורת אמת, והלא האשה אינה בערך לטעון טענות אלו. אבל האמת הוא, דכאשר הענין נוגע הנה גם חלושי הדעת ממציאים שכליים עמוקים.</p>	

תורת אמת, והלא האשה איננה בערך לטעון טענות אלו, אבל האמת הוא, דכאשר הענין נוגע הנה גם חלושי הדעת ממציאים שכליים עמוקים. אם – סיים כ”ק אאמז”ר הרה”ק לדבר – הענין נוגע בעומק פנימי’ הלב, אזי מבינים. אמנם כ”ז הוא בהענינים גבוהים ועמוקים. הדורשים עיון והעמקת הדעת אבל ישנם מאורעות כאלו אשר אין צריכים לזה התעסקות יתרה, וגם בהשקפה ראשונה יכולים להבין מהם איזה ענין בעבודה, והיום נזדמן לי דבר כזה.

מכ”כ אד”ש צה [אג”ק ח”ג ע’ רצ].
 באחת הפעמים – ספר לי הוד כ”ק אאמז”ר הרה”ק – שנכנסתי ליחידות לכ”ק אאמז”ר שאלתיו על ענין פרטי בעבודה איך אפשר להגיע לזה. ויענני כי אפשר להגיע לזה על ידי התבוננות בהעמקת הדעת, ואמרת הלא כבד לעמוד על השגה זו. ויענני – אם הענין נוגע אז מבינים ומשיגים בכי טוב, וראי’ מן התורה בכמה דיני נשים וכו’ וטענותיהם שיכולים לטעון מדברים בזה תנאים ואמוראים והנאונים שכולם היו בעלי השכלה מופלגה, והתורה היא

יום ששי	י אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תצא, ששי עם פירש"י. תהלים: נהינט. כחל. תניא: נו"ש והי' . . . כל חטאתם.		
גדולי זקני חסידי רבינו הזקן היו אומרים, אשר "יחידות" פירושו: קלאר, אפנעשטעלט, פאראיינציגט. — מקור ג' פירושים אלו הוא בדרו"ל: שקלים פ"ו ס"ב, יבמות ס"ב, א, בראשית רבה פ"ד — . זאת אומרת כי ענין היחידות הוא לברר את מצבו, ולקבוע אופן עבודתו בסוד מרע ולקרב את המדות הטובות, ולהתקשר בהתאחדות נמורה ולמסור עצמו, איבערנעבען זיך מיט אלע רצונות.		

Rec. 101/10
 10/10

ששם הארון נגנו פי' ביחוד בביורו. (ב) יחידות פי' קבוע כהא דאמרו ביבמות דס"ב ע"א אני שמיוחד לבור בכל שעה ושעה. (ג) יחידות איחוד כדאי' במד"ר (בראשית פ"ב) אפילו בשעה שאנו תשים אנו מקוים לישועתו של הקב"ה ומיחדים שמו בכל יום פעמים. זאת אומרת כי ענין היחידות הוא לברר את מצבו, קלאר מאכן דעם אייגענעם מעמד ומצב הרוחני ולקבוע אופן בעבודתו בסוד מרע, להרחיק ולדחות המדות והרגלים לא טובים, ולקרב את המדות הטובות, לשקוד בלימוד ועבודה, ולהתקשר בהתאחדות גמורה ולמסור עצמו, איבערגעבן זיך מיט אלע רצונות. וזהו תוכן הפנימי דיחידות שיש בזה כמה אופנים, הרצאה פרטית בסדר ואופן הלימוד ועבודה שבלב, או ספור נגעי הלב ותקונן או בקשת ברכה על הקבלה בלב והחלטות טובות בסו"מ ועש"ט.

לפרידמן. כ"ד סיון צז [אג"ק ח"ד ע' עג]. במענה על מכתבו בהשתדלות עבור תלמידי „תומכי תמימים" יצ"ו החפצים להכנס אלי ב"יחידות" ואיני מקבלם וכותב אשר נפל רוחם בקרבם וגם עצם הענין נוגע להם. עיקר ענין ה"יחידות" הוא התוכן הפנימי ולא הכניסה בלבד, ותוכן הפנימי — לדאבון לב — חסר אצלם, אם לסבת חסרון התעניינות של המדריכים או לסבת העדר מסירה ונתינה מצד המקבלים או אולי הא והא גורם, בין כך ובין כך חסרה ההדרכה הפנימית דחסידות חב"ד. גדולי זקני החסידים בדור הראשון — חסידי הוד כ"ק אבינו הראשון רבינו הזקן — היו אומרים אשר תיבת "יחידות" פירושה ברור, קבוע ומאוחד, קלאר, אפגעשטעלט און פאראיינציגט. שלושה פירושים אלו בתיבת "יחידות" מקורם הוא בדרו"ל: (א) יחידות פי' ברור כהא דפ"ו דשקלים מ"ב וידעו ביחוד

שבת	יא אלול	ה'תשי"ג
<p>שיעורים. חומש: תצא, שביעי עם פירש"י. תהלים: סיסה. לאילנ. תניא: יג. מה רב . . . בסוכה ונו'.</p>		
<p>ש"ס תצא תר"ג בשולחן קדוש היום הואיל הצ"צ לאמר: עוה"ז הוא עלמא דשיקרא, לכן הנה נם בהטוב מעורב פסולת, וצריך בירור בדרך מלמטה למעלה ובדרך מלמעלה למטה. העוה"ב הוא עלמא דקשוט — הנה נם הרברים בדברי תורה המדברים בענינים הנראים לחסרון, הרי נמו שלומדים אותם בנ"ע הם מעלה. — והתחיל לנגן, והראה בידו הקדושה לאות כי ינגנו אתו. בני הצ"צ התחילו לנגן ואחריהם ענו כל החסידים בקול שיר שהלהיב הלבבות. — כשגמר לנגן אמר הצ"צ: בעלמא דין איז דער טייטש פון דעם מאמר (סנהדרין צט. ב) הלומד תורה לפרקים אז ער לערענט תורה צייטענוויין. איז נ"ע טייטשט מען דעם מאמר אז ער לערענט תורה און די תורה נעהמט איהם פאנאנדער, די דברי תורה דערנעמען איהם.</p>		

ב'טו"ב

לקבל פני קדשו, כל בני העיר עם בני האדמו"ר
 בראשם יצאו מחוץ לעיר, ובבואינו חזרה לעיר
 בקול שיר וזמרה ה' שעת המנחה והתפללנו
 תפלת המנחה בחצר, ובערב הדליקו נרות
 בכל החלונות לאות כבוד ושמחה, שני ימים
 ושני לילות קיבל כ"ק אדמו"ר ביחידות כל
 החסידים שבאו אתו עמו, כל הנכנסים ביחידות
 רוצים להשאר ש"ק, ובמשך השלשה ימים
 באו אורחים חדשים. מה אומר לך – מספר
 לי החסיד רח"ה נ"ע – הלא ישבתי בתענית
 והאמין לי כי לא הרגשתי מאומה, בו ביום
 שנודע כי היום יבוא אדמו"ר הנה חשבתי כי
 ביום הזה אין צריכים לטעום מאומה, ומכיון
 שהלכתי לקבל פני קדש האדמו"ר, וראיתי כל
 הכבוד שעושים להבדיל גם הנכרים והמורא
 הגדול הנופל עליהם מקדושת האדמו"ר נשאתי
 קל וחומר בעצמי, איזה כבוד ומורא צריך
 להיות אצלי, ואח"כ בהראות מרכבת האדמו"ר
 והכבודה הולכת אחריו, נבהלתי ממראות עיני,
 ובבוא מרכבת אדמו"ר למקום עמידתם של כ"ק
 בני האדמו"ר, עמדה המרכבה ופתחו דלת[ו]

ה תמוז צה [אג"ק ח"ג ע' תה].
 החסיד ר' חנוך הענדיל נ"ע ה' יום הולדתו
 ה' אלול תר"ג, אבל אז רק בא לליובאוויטש,
 והי' ביום ה' פרשת משפטים, ובהיותו בדרך
 הלוכו בדובראוונע שמע כי כ"ק אדמו"ר עוד
 לא בא מפטרבורג, ובכ"ז הלך לליובאוויטש
 ובא ביום ה' שופטים, וביום ג' תצא יו"ד אלול
 בא כ"ק אדמו"ר מפטרבורג, וראה את הוד כ"ק
 אאזמו"ר אדמו"ר בפעם הראשון, והי' שמח
 בשמחה גדולה מראיית פני הקודש עד אשר קץ
 בכל דבר מאכל, ומיום ד' עד יום ועש"ק שזכה
 לכנוס ביחידות להוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר,
 התענה תענית הפסקה. הוא הי' מספר, כי אותה
 השמחה והחזוה שהי' בליובאוויטש אז אין
 לתאר ואין לספר, הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר
 הי' עליז ביותר – זייער און זייער אויפגעלייגט
 – כל בני הוד כ"ק האדמו"ר היו בשמחה, וכל
 בעלי בתי העיר היו צהלים, עם כ"ק האדמו"ר
 באו שלשים עגלות חסידים שהיו מלויים אותו
 מעיר לעיר, בהכפר הסמוך לליובאוויטש עשו
 הנכרים שער מעוטרת בענפים ועמדו בשורה

הזקן – ביום חופתו, מה ששמע מפי כ"ק מורו הרב המגיד ממעזריטש שסיפר בשם מורנו הבעש"ט. השלשה סיפורים היו כולם מענין עוה"ב שהוא עלמא דקשוט, הסיפורים הלהיבו לב השומעים, ואמר כ"ק אדמו"ר העוה"ז הוא עלמא דשיקרא לכן הנה גם בהטוב מעורב פסולת וצריך בירור בדרך מלמטה למעלה ובדרך מלמעלה למטה, והעוה"ב הוא עלמא דקשוט הנה גם הדברים בדברי תורה הנראים לחסרון, הנה כמו שלומדים אותם בג"ע הם מלמעלה והתחיל לנגן, והראה בידו הקדושה לאות כי ינגנו, והתחילו בני האדמו"ר לנגן ואחריהם ענו כל החסידים בקול שיר שהלהיב הלבבות. דעם ערשטיין מאהל – מספר החסיד רח"ה – אין מיינע עטליכע און צוואנציג יאהר פון לעבין, האב איך אזא הרהור תשובה גיאהט בשעת מי האט גיזונגען, מרגע לרגע התגברה ההתעוררות והדביקות וכשגמר לנגן אמר כ"ק אדמו"ר, בעלמא ד[י]ן איז דער טייטש פון דעם מאמר הלומד תורה לפרקים, אז ער לערינט תורה צייטין ווייס, און אין גן עדן טייטש מען דעם מאמר הלומד תורה לפרקים, אז ער לערינט תורה און די תורה נעמט אים פאנאדער, די דברי תורה דערנעמען איהם. מיום בוא כ"ק אדמו"ר לליובאוויטש – מספר החסיד רח"ה – עד יום א' דסליחות לא אמרנו תחנון בתפלה, כי נתקיים וביום השמיני ימול, כי ביום השמיני – י"ג אלול מיום ביאתי לליובאוויטש – ה' אלול – נכנסתי בפעם הראשון ביחידות לאדמו"ר, וזאת ה' ידוע לכל החסידים אשר ביחידות הראשונה היתה העברת הערלה ואס ניט ואס – כך ה' סגנונו של החסיד רח"ה – פון ערלת הלב איז מען גלייך פטור גיוואריין.

תי' הסירו את המכסה ובני האדמו"ר עלו אחד אחד במרכבה וקבלו שלום וירדו וישבו באותן העגלות אשר נסעו לקראת אביהם כ"ק אדמו"ר, ומכיון שהתחילו לנסוע נתנו החסידים וכל התהלכה את קולם בשיר, וכשבא מרכבת האדמו"ר להשער המעוטר ששעו הנכרים ומעמדם, עמדה מלכת, ושלשה נכרים הגישו לכ"ק אדמו"ר לחם ומלח, כ"ק אדמו"ר קיבל ונתן להם עשרים רז"כ לעשות סעודה לכל השלשה כפרים שהשתתפו בהקבלת פנים, ובבאינו לעיר וכ"ק אדמו"ר נכנס לביתו רקדנו ברחובות ובשוק ושלשת הימים עברו עלי בששון ושמחה לילה ויום כשעות אחדות. קודם קבלת שבת הגיד כ"ק אדמו"ר מאמר חסידות ובהיות קהל רב הוכרח להגיד בחצר, כל הלילה חזרו החסידים המאמר, בעת התפלה נודע מבני האדמו"ר כי אחר התפלה תסדר הרבנית סידור קידוש עבור בני האדמו"ר והחסידים, והאדמו"ר בעצמו יהי' נוכח, כרגע נוכח הדבר אבל לא ידעו באיזה מקום יסודר שולחן הקידוש. בתחלה סידרו את השולחן בביהכ"נ אבל מכיון שנכנסו חלק קטן מהאורחים כבר הי' סכנה בנפש ממש הוציאו השולחנות לחצר, כ"ק אדמו"ר בא אחרי שעה ארוכה שכבר ישבו בני האדמו"ר ונבחרו סגולי החסידים ובבואו קידש על כוס יין בשיבה – ולא כהנהגין לעמוד בעת אמירת פסוק על כן ברך וגו' וברכת הגפן – וטעם פרוסת מזונות, והתחיל לדבר מאן דקטיל לחויה יהבין לי' ברתא דמלכא, ודיבר זמן לא ארוך, ואחרי כן סיפר שני סיפורים מה ששמע מפי זקנו – הוד כ"ק רבינו הזקן – בהיותו בן שמונה שנים, וסיפור אחד מה ששמע מפי כ"ק אביו – כ"ק אדמו"ר הרה"צ ר' שלום שכנא נ"ע – מה שסיפר לו חותנו – הוד כ"ק רבינו

יום ראשון	יב אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תבוא, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: סרסח. צד"צו. תניא: יד. לעורך . . . 240 מעלה.		
המשך הגדול הידוע בשם „בשעה שהקדימו, תער"ב” התחיל אאמו"ר לאמרו יום א' דחנה"ש תער"ב בליו"ב באוויטש, וסיימו ש"פ וירא תרע"ו ברוסטוב, במאמר המתחיל זה' אמר המכסה אני מאברהם. וכו' קמ"ד מאמרים.		
ויש בכתובים חלק שני שלא אמרו, ולא נחלק למאמרים.		

יום שני	יג אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תבוא, שני עם פירש"י. תהלים: סט"עא. לז"לט. תניא: ובכל שנה . . . וד"ל.		
החסיד ר' הענדיל סיפר: ידוע הי' לכל החסידים, אשר ביחידות הראשונה היתה העברת הערלה, וזאם ניט וזאם, פון ערלת הל"ב איז מעז גלייך פטור נע' ווארעז.		

ב"ה י"ג אלול

לש"ס ה תמוז צה [אג"ק ח"ג ע' תה]. עיין לעיל ב"היום יום" די"א אלול

יום שלישי	יד אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תבוא, שלישי עם פירש"י. תהלים: עב"עו. מ"טב. תניא: טו. להביו . . . קכ"א הכלולה מהו.		
מהוראות אאמו"ר: להנזר ממלחמת תנופה עד קצה האתרוז, לא מפני שאין לנו במה לנצח או מפני מורד לב, אלא מפני שאת כל כוחותינו עלינו להקדיש אך ורק לחיזוק בנינינו, בנין התורה והמצות בקדושה ובטהרה. ועל זה עלינו למסור את נפשותינו במס"ג בפועל ולא רק בכח.		

ב"ה י"ד אלול

להרצוג כד אדר תש"א [אג"ק ח"ה ע' רפה].
סיפר לי אודות גודל הקירוב שקרבו כבוד אביו
הרה"ג הערצאג נ"ע ואשר ביתו – כבוד אמו
הכבודה – דאגה לאפות חלת לחם עבורו.
בפעם הזה – המשיך כ"ק אאמו"ר הרה"ק את
ספורו – התנעגתי להכיר את הרה"ג הערצאג
הצעיר והוא א ריינער תלמיד-חכם ובשעת
שיחתי עמו ראיתי שמלבד גודלו בתורה הוא
באחת מנסיעותיו של הוד כ"ק אאמו"ר
הרה"ק למענטאן נתעכב בפאריז – באיזה שנה
הי' הדבר לא אוכל לדעת כעת, כי חלק גדול
מרשימות היומן שלי הוא עוד בדרך מאיראפא
לכאן עם אוצר הספרים שלי – וכשחזר לביתו

על חיזוק בנינינו, בנין התורה והמצות בקדושה ובטהרה, ועל זה עלינו למסור את נפשותינו במסירת נפש בפועל ולא רק בכח".

עד כמה קיימתי מצות הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בהנוגע לועשה טוב במסירת נפש להגן ולחזק את בנין התורה והמצות בקדושה ובטהרה לא אדע, בודאי החסרתי מזה שהי' ביכלתי לעשות – ותשובה מועלת – אבל לא את הסור מרע קיימתי ובכל מעשה התעוועים הנעשים ע"י הציונים הכופרים וחבריהם הנמשכים אחריהם, הנה כל כמה שלבבי כאב לראות את חילול הקדש התורה והיהדות, שלא זו בלבד שמעכבים את הגאולה ודוחים אותה אלא שבלהטיהם המדיניות ממשיכים את הגלות המר, מחללים שם שמים, דתו ותורתו, ומכחישים יעודי ה' והבטחותיו על ידי נביאיו הקדושים, בכל זה הנה אף הגה קל לא השמעתי ברבים, אבל מכיון שרוצים לכבוש את אחד מבחירי אדירי הגאונים, תלמיד חכם זך, א ריינעם תלמיד-חכם ולחשבו, ח"ו, כאחד מהם, לא יכלתי להתאפק ובמסתרם תבכה נפשי על החורבן המוסרי הגדול אשר אחינו שונאינו מנדינו, מבזי תורת אלקינו ודתו בוזים גם את תפארתינו לפסוע על ראש גאון בישראל, להשתמש בענותנותו הגדולה לעשותו ככלי משחק ח"ו להסכים ח"ו למזמותיהם. הידיעה האמורה עשתה רושם גדול ומכאיב בעדת ישראל היראים.

אין איש מרהיב עוז בנפשו להגיד לכבודו באיזה מפלגה יבחר, כי גם היותר משובחת ביראת שמים אינה לפי כבודו, ומה גם המורדים באור תורה ומחללי המצות הנה בקהלם לא יחד כבודו אשר הוא כבוד ישראל סבא. יסלח לי כבוד ידידי על אשר אומר – כי בנפשי הוא כאמור – שכבוד ידידי אינו רשאי לעמוד במפלגה זו או אחרת.

כבודו הוא מאלו שצריכים לעמוד מעל כל

בקי גם בחכמות ושפות, ועלה ברעיוני המאמר אין דברי תורה מקבלין טומאה און דאס רוף איך א ריינער תלמיד-חכם והפליג בשבחו.

אחרי כן הוסיף כ"ק אאמו"ר לומר אשר חכמות חיצוניות מנגדות לתורה ומשתדלות לטמאה, אבל מי שיראת חטאו קודמת לחכמתו הנה דברי התורה שלו דוחין את הטומאה, ואדרבא הוא ממזכי הרבים גם בחכמתו נוסף על תורתו כמו הרס"ג הרמב"ם והרמב"ן נ"ע בדורותיהם. כל דבור אמירה ושיחה של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, אף הגה ורמו קדוש הוא לי, ובפרט אותם הדבורים ושיחות שהואיל לדבר אלי ביחוד, וכל השנים ראיתי והנני רואה אותם בתור הוראה בהנוגע לפועל בחיים בהנוגע לכלל ישראל. כשכבדני כבוד ידידי בבקורו, בהיותי בפאריז – שלדאבון לבבי, לא יכולתי מפני חלישות בריאותי להתענג לגמול לו את ביקורו כנהוג – ובהביטי אז בפני ידידי ובשמעי את נועם דבוריו, עמד לנגד עיני אותו המחזה כשהוד כ"ק הרה"ק דבר איתי – כאמור – אדות כבוד ידידי, והשתוממתי על המראה האמורה עשרות שנים מלפנים.

באחד הימים – שבוע העברה או הקודמת לה – ראיתי בעתון „מארגען זשורנאל" כותבים אדות כבוד ידידי בתור ציוניסט „אפגעשטעמפעלט פאר א ציוניסט" דבר שהרעיש את מיתירי לבבי.

איני יודע אם ידוע לכבוד ידידי אשר גם לגודל עוצם קנאתי בתור קיצוני וימני גמור, הרואה את הדרת ישראל רק בנושנות, בין מנהגים בין בהנהגות, הנה איני בכל זה מן המהרסים ומחריבים בנייני אחרים, כי כן חונכתי במשך עשרים וחמש שנים מאת הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אביר הרועים „להנור ממלחמת תנופה עד הקצה האחרון, לא מפני שאין לנו במה להנצח או מפני מורך לב, אלא מפני שאת כל כחותינו עלינו להקדיש אך ורק

המפלגות, ובכחו – כח התורה – עליו לחוות דעתו – דעת תורה – ולדרוש בכל תוקף עוז קדושת התורה שיקיימו את דרישותיו, ובשום אופן אינו צריך להתצמצם רק בעניינים הנוגעים לאחינו שבארץ אלא להתענין בכל הנוגע לחיי המוסר של כלל אחב”י, ה’ עליהם יחיו, בכל המדינות. כל העולם כולו צריך לדעת

אשר כבוד גאונתו בלתי אחוז בחבלי בוז של המפלגות, וכל השקפותיו הן ע”פ מבט התורה והמצוה, שהוא מגין עליהם – בכל המדינות – ומשתדל להגדילם ולהרחיבם וגם לדרוש עזרת שרי המדינות, אשר כשאני לעצמי הנני רואה בזה רמז נבואי מהוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק זצוקלה”ה נבג”ם זי”ע.

יום רביעי	טו אלול	ה'תש"ג
היום יום	<p>שיעורים. חומש: תבא רביעי עם פירש"י. תהלים: עזעה מנימה. תניא: אך צריך . . . יסכבי ומליצה.</p>	
	<p>התיסרות ישיבת „תומכי תמימים“: יום א טו אלול תרנ”ו.</p>	
	<p>התחלת הלימוד בננלה ודא”ח: יום ד ה”ו אלול תרנ”ו.</p>	
	<p>בלי שמה”ת תרנ”ט אחרי ההקפות הכריז אאמו”ר: הישיבה שמה „תומכי תמימים“, ותלמידים הלומדים ומתנהגים ברוחה שמש „תמימים“.</p>	

והיחידוש שחידש מורנו הרב המגיד, והמסילה הרחבה אשר סלל הוד כ”ק רבנו הזקן, והגילויי אורות שהאירו הוד כ”ק אבותינו רבותינו הק’ במשך מאה ועשרים שנה, תקל”ח – תרנ”ח. תורת החסידות – אומר הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק היא תורה שלמה שצריכים ללמוד בעיון הטוב להבינה ולהסבירה לעצמו כלמוד הסוגיות בגליא שבתורה אלא שההפרש הוא שבגליא שבתורה לומדים הלכות שחיטה דבהמה חי’ ועוף, ובתורת החסידות הלימוד דהלכות שחיטה הוא בהיצה”ר נפש הבהמי והשכל הטבעי, בלמוד דגליא שבתורה הלמוד בהלכת מליחה בבשר הבע”ח, והלמוד בהלכת תערובות, בתערובת בשר בחלב וכו’, ובתורת החסידות הלמוד בהלכות מליחה הוא השקטת רתיחת הדמים בהשכלה והשגה בעניני אלקות דבריאה יש מאין, והלמוד בהלכת תערובת בשר בחלב בענין בירור המדות טבעים. במשך המאה

אחש”פ ש”ת [סה”ש ה’ש”ת ע’ 83].
 ב”ה במענה על שאלתך בטעם קריאת השם דישיבת ליובאוויטש בשם תומכי-תמימים הנה הישיבה נוסדה ביום א’ לסדר „השקיפה ממעון קדשך וברך את עמך את ישראל – תבוא – ט”ו לחודש אלול תרנ”ז. ביום ההוא – ט”ו אלול – שהי’ יום סעודת החופה דחתונתנו, בשעה השני’ צהרים קרא הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק ועידה אשר בה השתתפו כחמשים איש מבחירי הרבנים הזקנים והגבירים דאנ”ש שהיו באותו מעמד, הוד כ”ק אאמו”ר פתח הועידה בהודעה כללית אשר החליט בדעתו הק’ ליסד ישיבה מבחורים יודעי תורה אשר יתעסקו בלמוד החסידות. מאמר הפתיחה אשר הואיל כ”ק אאמו”ר הרה”ק לאמר אז כתוב הוא אצלי ברשימותי דשנה ההיא במאמר זה הואיל כ”ק לבאר יסודי תורת החסידות החבדי”ת. ביאר את הדרך אשר גילה מורנו הבעש”ט

פרסאות מליובאוויטש – מקום אשר גר שם הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק. עני' היא עטי ואין די מלין לתאר אותה השמחה והחדוה אשר הסיבה להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק ראית פני התלמידים והשוני הגדול אשר נראה במחזה התלמידים גם בתוארם החיצוני. בו ביום נצטויתי מהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לסדר רשימת התלמידים, ולהעתיק על פתקא של כל אחד ואחד מהתלמידים אותן השאלות והתשובות שהיו בחליפת המכתבים עם המשפיע הרש"ג במשך שנת ישיבתם בועמבין. במשך השלשה ימים, שלישי רביעי, וחמישי נכנסו כל הי"ח תלמידים ביחידות להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, ואיזה שעות – במשך הימים האלו – יחד הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לקבל את המשפיע רש"ג לשמוע חוות דעתו על כל אחד ואחד התלמידים בפרט. דברי ימי ישיבת תומכי-תמימים בכלל ארחות חי התלמידים התמימים בשנים הראשונות בפרט, מענין הוא במאד, ופרסומו הי' מביא תועלת רב להתלמידים המתחנכים במוסדי הישיבות המתנהגים ברוחה דישבת תומכי תמימים דליובאוויטש, להתלמד איך ומה צריך להתנהג תלמיד דישבה תומכי תמימים, אמנם אין כאן מקומו, וקובע ברכה לעצמו. בליל שמחת תורה תרנ"ט בעת ההקפות כשהגיע להקפה השביעית – והי' כבר השעה מאוחרת ביותר, בערך שעה הרביעית בלילה – הואיל הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לבאר ענין ז' הקפות, הביאור הבינו כל השומעים וסיים בעזרת השם יתברך יסדתי ישיבה אשר בה ילמדו נגלה וחסידות, היינו אשר ידעו כי בהנגלה יש פנימית התורה, והחסידות יבינו כמו שמבינים ענין בנגלה, וצוה לנגן. כאשר סיימו לנגן, אמר עתה שמחת תורה הנני מתפלל לנונתן התורה כי יעזור לתלמידי הישיבה ומתחנן אליו – והתחיל לאמר – קדוש ונורא הושיעה נא, רחום וחנון הצליחה נא שומר הברית עננו ביום קראנו, והפסיק מלכת

ועשרים שנה – ממשיך הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק דברי קדשו לאמר – בחסד אל עליון גילו לנו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' את תורת החסידות בסדר מסודר, ועשו אזנים לקופה ופתחו שערי חכמה ובינה ודעת לכל הבא לגשת אל הקדש לעבוד את ד' באהבה ויראה עפ"י הוראת מורנו הבעש"ט והוראת הוד כ"ק רבנו הזקן. במשך המאה ועשרים שנה, הנה אלפים ורובבות מישראל, חסידי חב"ד עמלו ויגעו בתורת החסידות, ועמלם עשתה פרי טוב בלמוד התורה בקיום המצות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו ובקנין המדות טובות, כה יעזור השי"ת לכל אנ"ש וכה יוסיף להיטיב לנו כולנו בתוך כלל ישראל ברוחניות ובגשמיות. זה רבות בשנים אשר חשבתי על אודות התיסדות ישיבה של בחורים בני תורה אשר יתעסקו בלמוד תורת החסידות, והי' לי כמה מניעות בדבר, ועתה הגיע המועד ליסד בעזרתו ית' אותה הישיבה שעלה במחשבתי זה רבות בשנים. רושם אדיר עשה נאום הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק על כל הנאספים, וכולם כאחד הודו לדברי קדשו בענג נפלא וברגישי שמחה. ואחדים מזקני הרבנים והחסידיים שהיו באותו מעמד ספרו על אודות הישיבה הגדולה שהיתה בליובאוויטש בימי הוד כ"ק אאמו"ר אדמו"ר צמח צדק. ביום השלישי טו"ב אלול בחר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בשמונה תלמידים הראשונים, ומסר אותם על יד החסיד הנודע ר' שמואל גרונום נ"ע אסתרמאן מעיר זעמבין – פלך מינסק – אשר ילמוד עמהם דא"ח עפ"י הסדר אשר סידר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק. אחרי המועדים נסעו התמידים עם מורם הרש"ג לעיר זעמבין, וישבו שם משך שנה תמימה, ובמשך השנה נתוספו עוד כעשרה תלמידים וביום השני ח"י אלול תרנ"ח באו השמנה עשר תלמידים עם מורם הרש"ג אל הנאות דשא באליווקע – כפרסה מתחנה קראסנאייע וכי"ח

– מסביב להבימה – וצוה לנגן, וכאשר סיימו, לנגן, התחיל לאמר תומך תמימים הושיעה נא, תקיף לעד הצליחה נא, תמים במעשיו עננו ביום קראנו, וסיים אמירת כל הפסוקים, והי' בשמחה גדולה נגן ורקד זמן ארוך ביותר, וכאשר הלך למקום עמידתו צוה לנגן ולרקוד ולשמוח בשמחה גדולה. אח”כ אמר הוד כ”ק אאמו”ר הרה”ק, הישיבה אשר בחסדי אל עליון נתיסדה אין לה עדיין שם, ועתה הנני קוראה בשם תומכי-תמימים, כי מטרת הישיבה להיות תורת ד’ תורה הנגלית ותורת החסידות וברוחניות.

יום חמישי	טז אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: תבוא, חמישי עם פירש"י.		
תהלים: ע"פכ. מ"ח.		
תניא: והנה כללות . . . יקבני כמו שית'.		
רבינו הזקן פי' המאמר כל המקיים נפש אחת מישראל כאלו קיים עולם מלא, אויף א אידען דארף מען קוסען ווי ער שטייט אין מחשבה הקדומה דא"ק, און דארטען שטייט יעדער נשמה מיט אלע דורות וואס קומען ארויס פון איהר בין ביאת המשיח נואל צדק, און אז מען טוט א אידען א טובה, טוט מען א טובה אט די אלע נשמות עד סוף כל הדורות.		

(אין שיעור) ע"פכ. מ"ח

פון קומען ארויס פון איר ביז ביאת המשיח גו"צ, און אז מען טוט א אידן א טובה טוט מען א טובה אט די אלע נשמות עד סוף כל הדורות, וזהו בענין גשמי ומכש"כ בענין רוחני שזה נוגע לנפשות רבות.

מבוא לפו"ע אג"ק ח"ג ע' תעח:

הוד כ"ק אדמו"ר הזקן העמים בשנת תק"ן על הוד כ"ק בנו אדמו"ר האמצעי את הדרכת האברכים היושבים בליאזנא, וגם לבא בכתובים עם אלו הסמוכים על שולחן אבותיהם וחותניהם, והוד כ"ק אדמו"ר האמצעי עסק בזה בהתענינות גדולה. באחת השיחות, בשעת התועדות הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי עם מחונכיו, היו נוכחים גם מזקני החסידים הראשונים של הוד כ"ק אביו רבינו הזקן והוד כ"ק רבינו האמצעי דבר בהתרגשות גדולה

מכ"ט"ז אלול ש"ת [אג"ק ח"ה ע' קלג].
 "מבוא לפו"ע" [= מבוא לפוקח עוורים ע' 3.
 ואח"כ נדפסה באג"ק ח"ג ע' תעח]

במענה על מכתבו אדות התיסדות בית ספר לנערות שלא בא הדבר אל הפועל, הנני מצטער מאד על א[ש]ר כבוד הרבנים ובע"ב היראים שי' לא התעסקו בדבר זה בעתו ובזמנו בוריות הדרושה בכל דבר אפילו בהידור מצוה ביחיד העושה מצוה ובפרט בענין הנוגע לנפשות רבות – אין זה לשון גוזמא כ"א כן הוא בפו"מ שנוגע להרבה נפשות בנות ישראל, וכל אחת ואחת היא הרבה נפשות כמו שאמר רבינו הזקן נ"ע בפי' מאמר כל מקיים נפש אחת מישראל כאלו קיים עולם מלא, אויף א אידן דארפן קוקן ווי ער שטייט אין מחשבה הקדומה דא"ק, און דארטן שטייט יעדער נשמה מיט אלע דורות

– הוא בהעלם וצריכים לגלות זה מההעלם אל הגילוי. הנשמה כמו שהיא במחשבה הקדומה הנה לבד זאת שהיא בעצמה נמצאת שמה הנה כלולות שמה גם הנשמות העתידות להתגלות על ידה במשך כל הדורות עד ביאת הגואל בגמר כל הבריורים, ועם היות שכל נשמה ונשמה יש לה בחירה חפשית באופן העבודה, אבל התחלת כללות עבודתה תלוי בעלייתה כמו אב ובן, שתחלה הנה האב מזכה לבננו ואחרי כן יכול להיות יפה כח הבן מכח האב. הנשמה כמו שהיא במחשבה הקדומה הנה שם ישנו בכללות כל ענין העבודת הנשמה בהיותה למטה ובאיזה אופן אם משפיע או מקבל, ובאמת שניהם כאחד מקבלים ממי שלמעלה ממנו ומשפיע למי שלמטה ממנו, וכל פרטי עניני עבודתו. ומאמר זה אויף א אידען בעדארף מען קוקן ווי ער שטייט אין מחשבה הקדומה דא"ק אין זה שרק על הזולת צריכים להביט ככה כ"א גם על עצמו צריכים להביט כמו שהנשמה עומדת במחשבה הקדומה דא"ק. וכשהתבוננתי – סיים כ"ק רבינו האמצעי – בעבודת נשמות שנמסרה לה כשירדה להתלבש בגופי בהנוגע לעצמי, ולכל אותן הדורות הבאים, והאחריות הגדולה העמוסה עלי בהנוגע אל המחונן ודרותיו, האפשר הי' לי לכלוא את רגשות לבי.

דברים היוצאים מלבבו הקדוש בשפיכת הנפש ממש בענין נחיצת העבודה שבלב, תפלה במתינות, מה שעשה רושם אדיר על השומעים. הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי הי' חלוש הלב והריאה עוד מימי נעוריו והדבור בהתרגשות הלב הי' פועל לרע על בריאותו, וכן הי' בפעם ההוא שאחר ההתועדות נחלה ליומים ויבאו אחדים מזקיני החסידים לבקרו, ויאמר אחד מהם לכ"ק רבינו מדוע דיבר בהתרגשות כל כך מאחר שהוא יודע שזה מזיק לבריאותו הי' צריך לזוהר מזה. כאשר כ"ק אדמו"ר – השיב לו כ"ק רבינו האמצעי – העמים עלי הדרכת האברכים אמר לי, אויף א אידען בעדארף מען קוקן ווי ער שטייט אין מחשבה הקדומה דא"ק. ומזה למדתי ארבעה דברים: הנשמה כמו שהיא במחשבה הקדומה היא במדרגת בן, וכשירדת להתלבש בגוף היא במדרגת עבד, ומכיון שגם בירידתה למטה צריכים לראותה כמו שהיא במחשבה הקדומה זאת אומרת שכל נשמה ונשמה יכולה להיות במדרגת בן גם בירידתה למטה. הנשמה כמו שהיא במחשבה הקדומה יש לה כחות עצמים שיכולה לפעול כל ענין עבודת הבריורים, ובירידתה למטה נותנים לה כחות הנצרכים לה לעבודת הבריורים אלא שכל זה – מה שהיא במדרגת בן והכחות עצמים שלה

<p>יום ששי שיעורים. חומ"ט: תבא, ששי עם פירש"י. תהלים: פנ"ז. מטינא. תניא: והנה מדות... "קכג" מדותיהם. רבינו הזקן הי' בעצמו הקורא בתורה פעם אחת לא הי' בליאזנא ש"פ תבא, ושמע אדמו"ר האמצעי – והוא עודנו נער קודם הבר מצוה – הקריאה מאחר. הענמת נפש מהקללות שבתוכחה הביאתו לכאב לב, ער שבוהכ"פ נסתפק רבינו הזקן אם יוכל להתענות. כששאלו את אדה"מ הרי בכל שנה קוראים פרשה זו, ענה: כשאבא קורא, הערט זיך ניט קיין קללות".</p>	<p>יו אלול</p>	<p>ה'תש"ג</p>
---	-----------------------	----------------------

רשימותי אלול צד [ת"ר"מ - רשימת היומן ע' שלח]. אדמו"ר הזקן הי' הקורא

בתורה. פעם לא הי' בליאוני פ' כי תבוא, ושמע האמצעי את הקריאה מאחר – האמצעי עדיין קודם הברמ"צ – ומהעגמ"פ מהקללות שבתוכה נעשה כאב לב עד שליוהכ"פ

שבת   **חי אלול**   **ה'תש"ג**

לששי עולה הבעל קורא, ומעצמו.
 שיעורים: חומש: תבא, שביעי עם פירש"י.
 תהלים: פח"פ. נכ"ד.
 תניא: והנה כ"ז . . . שיתבאר במקומו.
 יום הולדת את הבעש"ט בשנת תנ"ח. יום שנתגלה אליו מורו ורבו הק' – תפ"ד. יום שנתגלה הבעש"ט – תצ"ד.
 יום הולדת את רבינו הזקן – תק"ה.
 תוכן תורת הבעש"ט בש"פ תבוא ח"י אלול תרנ"ב אחר קבלת שבת: והי' כי תבוא אל הארץ גו'. ארץ ל' מרוצה ול' רצון כראיתא במדרש. אז דו וועסט צוקוי מען צום רצון וואס איז א מתנה מלמעלה און בירושה בכל אחד מישראל, איז די עבודה דארף זיין וישבת, אראפצוואנגען אין התישבות, ולקחת גו' ושמת בטנא, ממשיך זיין אורות בכלים, והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיד, א איד דארף וויסען אז ער נייט פון איין ארט אין דעם אנדערען, איז ניט ער נייט אל"יין נאר מ'פירט איהם מלמעלה, און די כוונה איז לשכן שמו שם, אויף מפרסם זיין אלקות אין דעם ארט וואו ער איז.
 אחר תפלת ערבית חזר עוד הפעם תורה הקודמת והוסיף: והי' כי תבוא גו' בכרי דו זאלסט צוקומען צום רצון גו', איז דאס דורך דעם אז והלכת אל המקום גו' לשכן שמו שם, זאלסט זיך מוסר נפש זיין אויף מפרסם זיין דארטען אלקות, מיט וואס איז מען מפרסם אלקות, מיט א ברכה און א פסוק תהלים.

אג"כ

שמע"צ צ"ז [סה"ש תרצ"ו-ה'ש"ת ע' 191].
 בש"ק תבוא הי' מאמר והי' כי תבוא. התפלה בש"ק ההוא הי' עד שעה מאוחרת ביותר (כי בשנים ההם בכלל הי' הסדר אצלו כי הי' מתפלל עד שעה 2 או חצי שלישית, והי' מתחיל בבוקר השכם, והי' בביהכ"נ רק לומר ברכו, לפעמים הי' בא באמירת הללוי', בעת אמירת ברכו הי' בבהכ"נ והיו מחכים עליו בדרך הכבוד אבל לא בדרך נשיאות, כי על אחרים היו ג"כ ממתנינים, (על דודי הרז"א לא היו צריכים להמתין)). אופן התפלה בש"ק תבוא (הנ"ל) הי' שלא כדרך הרגיל (עס האט געשאסן פייער), דרכו הי'

בש"ק ללמוד שיעורים לפני הקידוש, וישנם שיעורים שהי' לומד לאחר הקידוש, ובעת הקידוש הי' בברכות, בש"ק ההוא מחמת גמרו התפלה בשעה מאוחרת הספיק רק לקדש ולהתפלל מנחה וליטול הידים לסעודת ש"ק. [אח"כ המשיך כ"ק אדמו"ר ע"ד הפארברענגען משמע"צ תרנ"ג:] בשמע"צ תרנ"ג בעת הפארברענגען סיפר אדמו"ר אודות היותו על האוהל ביום ה' (הנ"ל), ואמר כי דרכו אשר כל מאמר שרוצה לומר ברבים הנה אחרי היגיעה בו אינו אומרו עד שיש לו הוראה על זה, און די הוראה איז א דער ענין ווערט בא עם נתעצם. המאמר והי' כי תבוא הנה אחרי היגיעה בו

אחד מישראל, דארף זיין די עבודה אין דעם
 - וישבת בה - דאס זאל זיין בהתיישבות -
 ולקחת גו' ושמת בטנא - מלביש זיין די אורות
 אין כלים - והלכת אל המקום - הוא ענין
 השגחה פרטית - אשר יבחר ה' אלקיך - אז
 א איד גייט אין אן ארט, איז דאס ניט וואס ער
 גייט נאר מי פירט עם, די השגחה העליונה, איז
 אן ער קומט אין אן ארט איז די כוונה - לשכן
 שמו שם - לפרסם אלקות בעולם. התורה
 השני' היתה אחר תפלת ערבית.
 אמר עוד הפעם התורה הקודמת והוסיף:
 והי' כי תבוא - בכדי אויף צוקומען צו דעם רצון
 וואס איז במתנה בא יעדערן, הוא ע"י - לשכן
 שמו שם - מוסר נפש זיין זיך לפרסם אלקותו
 בעולם. וואס איז דער מסירת נפש אין דעם
 - מיט א ברכה ופסוק תהלים. ואמר אאמו"ר:
 בעלמא דין איז הפלאה שטייט אין השכלה,
 אבער דארט - איז די הפלאה אין חומש תהלים.
 - די צווי תורות זיינען געווען בהקלה.
 עס זיינען געווען תלמידי הבעש"ט ותלמידי
 תלמידיהם און זייערע חסידים, אויך פרויען,
 כמבואר במאמר להבין ענין זיווג הנשמות בג"ע
 - המאמר הוא מאדמו"ר האמצעי ומסודר
 מאדמו"ר הצ"צ - ששם מדבר בענין נשמות
 דעלמא דכורא ודעלמא דנוקבא ומבואר
 בהגהה שנשמות דעלמא דנוקבא לאזט מען צו
 הערן תורה בג"ע.

לא נתעצם עמו, ואמר: אלך לבעל השמועה
 (המאמר הוא מאמר אאמו"ר מהר"ש), הגם
 איך האב עס געקנט מאכן בא זיך אין שטוב, איך
 האב אפט אזוינע געסט, אך אמרתי אלך לבעל
 השמועה ונסעתי להאהל, ולא פעלתי, שהענין
 עדיין לא נתעצם, ונסעתי למחר עוד הפעם על
 האוהל, ות"ל פעלתי שהענין נתעצם.
 דער אויבערשטער בלייבט דאך קיין בעל-
 חוב ניט, איז פאר דעם הנחת עצמותו ומסירה
 ונתינה האט מיר דער טאטע (אדמו"ר מהר"ש)
 אפגעצאלט: השבת ההוא הי' ח"י אלול יום
 הולדת הבעש"ט, ואמר לי אאמו"ר (אדמו"ר
 מהר"ש) קום לאמיר גיין הערן תורה פון דעם
 בעש"ט ולקחני עמו. ואאמו"ר צייר המקום
 שהי' שם, ואמר כי זהו ההפלאה בהרוחני שהוא
 שטחי, ואמר בג"ע יש סדר, כי אין חשבון
 בשאול כתיב, אבל בג"ע יש סדר.
 ואמר אאמו"ר כי שמע באותו הש"ק
 מהבעש"ט שבעה תורות בזמנים מיוחדים:
 תורה הראשונה - הייתה אחר קבלת שבת
 - ע"פ והי' כי תבוא אל הארץ גו' ופי' ארץ
 ל' מרוצה, כי בתיבת ארץ יש ב' פי', כדאיתא
 במדרש למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות
 רצון קונה, וארץ ל' מרוצה, והי' כי תבוא אל
 הארץ - אז דו וועסט צוקומען צו דעם רצון
 ומרוצה - אשר ה"א נותן לך נחלה וירשתה -
 וואס דאס איז א מתנה מלמעלה בירושה בכל

יום ראשון	יט אלול	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש : נצו"י, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים : ציצו. נהינז. תניא : טז. אהוביי . . . 248 דף פ'.</p>		
<p>רבינו הזקן זייענדיג נאך אין וויטעבסק, האט אמאל נעזאנט א תורה אויפ'ן פסוק אתם נצבים נו', און האט נעטייטשט מחוטב עצר ל' עצה, מ'דארף אויס' האקען די רבות מחשבות בלב איש, שאב מימיך אויסשעפען די מים וואס מצמיחים כל מיני תענוג.</p>		

שש"פ צ"ח [סה"ש תרצ"ו-ה'ש"ת ע' 275].
 אמר אאמו"ר כי אז בשנת תרל"ד דבר אאמו"ר אודות מים שלנו שענינם בעבודה הוא להעתיק אפרייסן די וואסער ממרוצתם. וסיפר ע"ז: רבנו הזקן בהיותו עוד בוויטעבסק אמר פעם תורה ע"פ אתם נצבים היום כולכם כו' וחשיב כל המדרי' ואח"כ מסיים מחוטב עציך עד שואב מימך, למה לו לחשוב חוטב עציך מאחר שכבר חשב כל המדרי' כו', ואמר אתם נצבים, אפי' היום הנה לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם כו' רק צ"ל עבודה בפועל היינו מחוטב עציך או מען דארף אויסהאקן עציך (מל' עצה) דאס איז די רבות מחשבות בלב איש, ושואב מימך אויסשעפן די מים וואס מצמיחים כל מיני תענוג.

יום שני	כ אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: נצבים וילך, שני עם פירש"י. תהלים: צוֹקֵן. נח"ס. תניא: והנה זהו . . . לב ונפש.		
דער וואס איז נידעריג און נראב הערט ניט אן די אייגענע נראבקיט און נידעריקייט.		

על עניניו

בהעלתך ש"ת [סה"מ ה'ש"ת ע' 132].
 וזהו שאנו מבקשים ברחמיך הרבים רחם עלינו, ברחמיך דוקא, לפי שאנחנו אין אנו יודעים כ"כ הרחמנות שעל נשמותינו מפני שאין אנו יודעים כ"כ מעלת הנשמה כמו שהיא למעלה ובמילא אין אנו יודעים עוצם הירידה, ועוד זאת והוא העיקר מפני שאנחנו במדר' הירידה אינו נרגש לנו השפלות בזה, דער וואס איז נידעריג און גראב הערט ניט אן די אייגענע גראב בקייט און נידעריקייט, אבל למעלה ידוע גדול עוצם מעלת הנשמה ושפלות מצבנו לכן הננו מבקשים ברחמיך הרבים רחם עלינו שע"י התעוררות זו באים להזדככות גדולה.

יום שלישי	כא אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: נצבים וילך, שלישי עם פירש"י. תהלים: קדִיקָה. סאיסג. תניא: יז. נודע . . . 250 וע"ש היטב.		
אבינו הראשון אברהם בגלל עבודתו במסירת נפש לפרסם אלקותו ית' — אל אחד — לכל בני העולם, זכה להנחיל לזרעו עד סוף כל הדורות את האמונה הטורה בה' ובתורתו, וכל איש ואשה בישראל יש להם הכח והעוז למסור נפשם על התורה הקדושה.		

על עניניו

לשעפס. ה אדר תש"ב [אג"ק ח"ו ע' רח].
 אבינו הראשון אברהם בגלל עבודתו במדר' — לפרסם אלקותו יתברך — אל אחד — לכל בני העולם, זכה להנחיל לזרעו ולזרע

אורה.
בעת הזאת אשר פור תתפורר הארץ וכל המדינות עומדות על הרי געש, והם חבלי משיח הנוראים והאיומים עד מאד, מצוה וחובה על כל החי בישראל לעמוד בשורה ראשונה של עבודה ציבורית, לעורר לתשובה – שאפען א תשובה בעוועגנוג – על ידי נאומים ברבים ועל ידי הר- צאות בכתב.

זרעו עד סוף כל הדורות את האמונה הטהורה בה' ובתורתו, וכל איש ואשה בישראל יש להם הכוח והעוז למסור נפשם על התורה הקדושה. ישראל נמשלו לכוכבים המתנוצצים בשמי הרקיע אשר לאורם לא יתעה גם ההולך במ- חשכי הלילה. כל אחד מישראל, בין איש ובין אשה, יש בו די כח מוסרי ורוחני אשר יוכל להשפיע להעמיד גם את מכריו ומיודעיו בקרן

יום רביעי	כב אלול	ה'תש"ג
<p>שיעורים. חומש: נצבים וילך, רביעי עם פירש"י. תהלים: קוקו. סרסו. תניא: וזה שארז"ל . . . מנוחה כו'.</p>		
<p>תורת החסידות דורשת, כי תחלה להוכיח צריכים להסיר את הצפרנים, ניט שטעכען זיך, כי בטופרהא אחידו, יעדער שטאך איז קליפה וסטר אחרא, ואחר נטילת הצפרנים צריך להיות נטילת ידיים, כסנואר ענינה ברא"ה, המשכת המוחין למדות.</p>		

נים ולפתוח פה בקריאת שמות נמאסים ונמב- זים אשר מעולם לא היו אנשים בזוי עם כאלו אשר רק חומר גופם הבלתי מזוכך מעלה צחנה בדברים כאלו.
הי' היו מאורע של התועדות בקיץ תרנ"א אשר אחד מאנ"ש בעל צורה בידיעה דא"ח ול- פעמים גם הי' עוסק בעבודה שבלב אך לא הי' נזהר בנטילת צפרנים – האלט האבן אשטאכ- טאן מאכין דעם אנדערין טוטויי – והכל בעני- נים רוחניים והתחיל לתבוע מאת אחד מאנ"ש מדוע אינו עוסק בלימוד דא"ח כפי שהי' ראוי לו ללמוד (מכיון שהתחיל לתבוע גם הי' מבו- שם מעט פער פיו בדברים חריפים וקריאת שמות נמאסות). אמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק עס איז א קאפ אן א גוף דער גוף איז נאך א חומר.
תורת החסידות דורשת כי תחלה צריכים

לשמוטקין כ"ז מ"ח צ"ז [אג"ק ח"ד ע' טו].
עובדא הוה בחורף תרס"ו בשלשה שותפים מאנ"ש אשר האחד מהם התנהג שלא כשור- רה בהנהגת המסחר וקנסו הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אך צוה שלא ידעו מזה בכדי שלא להל- בינו, ואמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק דזהו מצות כיסוי הדם, וצדקו דברי האומר כי בעת ההתור- עדות צריכים להוכיח איש את רעהו, אמנם הוכחה זו הוא רק על דברים וענינים שאין בהם משום הלבנת פנים ולא כלום כמו שהיו בעני- ני ההתועדות בתוככי אנ"ש מאז ומקדם אשר איש את רעהו הוכיחו באהבה ובחיבה גדולה.
לא כן בעיתים הללו אשר בין אנ"ש ובין תל- מידי התמימים שיחיו נמצאים הבלתי נזהרים בנטילת צפרנים ומה גם בנטילת ידיים פגיעתן רע ומחללין את הקדש בשאט נפש באמרם אשר זאת היא מדרכי החסידות לנקר את העי-

להסיר את הצפורנים ניט שטעכין זעך כי בטור – ואחר נטילת צפרנים צריכים נטילת ידיים כמ-
פרא אחידן, יעדער שטאך איז קליפה און סט”א בואר ענינו בדא”ח המשכת המוחין למדות.

יום חמישי כג אלול היחשיג

שיעורים. חומש: נצבים וילך, חמישי עם פירש”י.
תהלים: קח־קיב. סזיסט.
תניא: יח. כתיב . . . 252 בלס”א.

ר' משה, בנו של רבינו הזקן, בלמדו — והוא אז כבן
חייא שנה — הסוגיא בשבחו של חכמים בנטין (ס”ו)
(א) נסתפק במאמר רשב”י שם שנו מדותי, שיש בזה
שני פירושים: למדו תורתו (רש”י) או מדותי
כפשוטו. בתוך כך נכנס רבינו הזקן ואמר — בניגון,
כדרכו בקדש: תורה שניתנה לנו כולה מדות טובות,
אפילו העונשין שבה הם באמת חסד וטוב, ושני
הפירושים אחד הם והא בהא תליא: אי אפשר להיות
מדות טובות בלי תורה וא”א לתורה בלי מדות טובות.
ככל הנ”ל קרה גם להצ”צ בהיותו בגיל חייא שנה.

אז
זמן
הוא

אנגעהויבן מיט א ניגון. – דעם אלטן רבי’נס
הנהגה איז געווען יעדער תנועה מסודר מיט א
סדר מדוקדק אלע מאל גלייך. יעדער הנהגה
פון רבי’ן איז געווען מיוסד על פי סדר הנהגה
של מעלה וואס איז שייך צו דעם ענין, הן א
דבר תורה הן א דבר מצוה און הן א מדה טובה,
און אלץ פלעגט דער רבי זאגן מיט א ניגון- אז
דער אלטער רבי איז אריין אין דעם חדר וואו
בן רבינו און נכד רבינו האבן געלערענט, האט
דער רבי געזאגט: תורה וואס איז אונז געגעבן
געווארן מן השמים איז אלץ מדות טובות. אפלו
די עונשים זיינען באמת חסד וטוב. און ביידע
שיטות חד הם והא בהא תליא. עס קאן ניט זיין
מדות טובות אן תורה און עס קען ניט זיין תורה
אן מדות טובות. (וסיים כ”ק אדמו”ר): יעצט
דארף מען האבן הארץ. וצויה לנגן א הארציקן
ניגון.

לג בעמר ש”ת [סה”ש ה”ש”ת ע’ 107].
דער פעטער ר’ משה בנו של אדמו”ר הזקן
איז געווען עלטער פארן צ”צ.
אין זייער יונגט, (זייענדיק אלט 8-9 אדער
10-11 יאר) האבן זיי געלערנט די סוגיא אין
מס’ גיטין (סז, א) איסי בן יהודא הי’ מונה שבחן
ואיתא שם שר’ שמעון אמר לתלמידיו שנו
מדותי שמדותי תרומות מתרומות מדותיו של
ר’ עקיבא. ר’ שמעון הוא ר’ שמעון בן יוחאי.
ובענין מדותיו פי’ רש”י מדותי תורתו. ויש עוד
פי’ מדותי מדות ממש.
לערענדיק די סוגיא איז בא זיי געווארן
א ספק וועלכער פי’ איז דער עיקר. אבער
זיי האבן ניט געהאט ביי זיך דעם תוקף צו
פרעגן וועגן דעם ביים אלטן רבי’ן. זיצנדיק
אזוי און קלערענדיק וועגן דעם איז פלוצלונג
אריינגעקומען דער אלטער רבי און האט

יום ששי	כד אלול	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: נצבים וילך, ששי עם פירש"י.	שיעורים
	תהלים: קיניקית. ע"עב.	
	תניא: והשנית היא . . . דעהו.	
אמאל איז יעדער ווארט וואס מ'האט געהערט געווען א תורה, און יעדער זאך וואס מ'האט געזעהן — א הוראה איז עבורה און הדרכה.		

חקת ש"ת. [לע"ע לא מצאנו].

שבת	כה אלול	ה'תש"ג
שיעורים.	חומש: נצבים וילך, שביעי עם פירש"י.	שיעורים
	תהלים: קיט. אשרי . . . מצותך מאד.	
	ענינה.	
	תניא: יט. עוטה . . . 254 דאצילות.	
אדמו"ר הזקן סיפר: בהיותי במעזריטש שמעתי מסורי זרבי הה"מ בשם מורו ורבו הכעש"ט נ"ע: החדש השביעי שהוא החדש הראשון לחדשי השנה, הקב"ה בעצמו מברכו בשעת מברכים שהוא השבת האחרון דחדש אלול, וככה זה ישראל מברכים את החדשים יא פעמים בשנה, כתיב אתם נצבים היום, דהיום קאי על ראש השנה שהוא יום הדין, וכמ"ש זיהי היום נו' ותרנ"ג והוה יום דינא רבא, ואתם נצבים קיימים ועומדים, והיינו שזוכים בדין, ובשבת שלפני ר"ה שהוא שבת האחרון דחדש אלול קוראין אז פרשת אתם נצבים, דזהו ברכתו של הקב"ה, בשבת מברכים חדש השביעי שהוא המושבע והמשביע ברוב טוב לכל ישראל על כל השנה.		

התמים קובץ תהלים [התמים ח"ב ע' סח. הוספה לתהלים "אהל יוסף יצחק" ע' 193]. תמיהה על אודות הקביעות דשבת מברכים, לקובעו בעזה"י ליום התועדות מאנ"ש שי' בכל אתר ואתר כפי תנאי המקום אשר בנקל יותר ומתאים יותר להתאסף יחדיו במסבת מרעים, וסדר מיוחד באמירת כל התהילים בצבור בהשכמה קודם התפלה ולימוד דא"ח ברבים. תקותי תאמצני כי ידידינו אנ"ש שי' ימלאו בקשתי זו האמורה במילואה באהבה ובחיבה, ובעזרתו ית' תביא את התועלת הנרצה לכללות ידידינו אנ"ש שי' בגשמיות וברוחניות. בקיץ תרנ"ח בהיותנו בנאות דשא באליווקא - כשמונה עשרה פרסא מליובאוויטש וכפרסה מהתחנה קראסנאיע, בבוא התלמידים

הזקן, וזה אשר השיב כ"ק רבנו הזקן: בהיותי במעזריטש שמעתי ממורי ורבי הרב המגיד בשם מורו ורבו רבנו הבעש"ט נ"ע: החדש השביעי שהוא החדש הראשון לחדשי השנה, הקב"ה בעצמו מברכו בשבת מברכים שהוא השבת האחרון דחדש אלול, ובכח זה ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה, כתיב אתם נצבים היום, דהיום קאי על ר"ה שהוא יום הדין, וכמ"ש ויהי היום גו' ותרגם והוא יום דינא רבא, ואתם נצבים קיימים ועומדים, והיינו שזוכים בדין, ובשבת שלפני ר"ה שהוא השבת האחרון דחדש אלול קוראין אז פרשת אתם נצבים, דזהו ברכתו של הקב"ה, בשבת מברכים חדש השביעי שהוא המשובע והמשביעי ברוב טוב לכל ישראל על כל השנה.

הראשונים מזעמבין- מחזו באריסאוו פלך מינסק, מקום שם ישבו חניכי התמימים אצל המשפיע ר' שמואל גרונם אסתרמן נ"ע, הנה בש"ק פ' נצו"י בעת סעודת צהרים היתה שיחה ארוכה במושב האורחים שבאו אז, כמבואר ברשימותי מזמן ההוא.

בהשיחה ההיא ספר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק : בהיותי נער שאלתי את הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, הלא כל ראשי חדשי השנה אנו מברכים אותם ומדוע חדש תשרי אין אנו מברכים אותו כמו שאנו נוהגים בכל ראשי חדשי השנה. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק- המשיך הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק את סיפורו - ענני, בהיותי ילד שאלתי שאלה זו מהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק ויענני כי בהיותו ילד שאל שאלה זו מהוד כ"ק זקנו רבנו

יום ראשון	כו אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: האזינו, פ' ראשונה עם פירש"י.		
תהלים: קיט, מה.. לא שכחתי. עו—עה.		
תניא: אך הענין . . . "קכח" האותיות.		
סדר הכשר בשר לאכילה להוציא ממנו דם האסור הוא: שרי', מליחה, הרחה. ענינם בעבודה: שרי' — ווייקען זיך אין דברי הרב, מליחה — יחידות, הרחה — נגון.		

איז דער ענין פון יחידות, און הדחה איז דער ענין הניגון. אז מען ווייקט זיך אין דברי הרב ביז מען ווערט נתעורר צו זיין אויף יחידות און מען זינגט א חסידישן ניגון איז דאס בשר כשר, אז דער בשר הגשמי ווערט א כלי צו גילוי הנשמה.

תבוא ש"ת [סה"ש ה'ש"ת ע' 175].
 דער הכשר בשר לאכילה איז דורך מליחה. ארויסצונעמען די דמים האסורים איז דורך דריי זאכן: שרי', מליחה און הדחה. אין עבודה מיינט דאס: שרי' — ווייקן זיך אין דברי הרב. מליחה

יום שני	כז אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: האוינו, שני עם פירש"י. תהלים: קכ"ק. עט"פא. תניא: והנה בחי' . . . 256 ושכל.	מדברי קודש רבינו הזקן: ישראל גוי אחד בארץ, דער עם ישראל אויך אין דער ערדישער וועלט איז פארבונדען מיט ה' אחד, השי"ת טאכט פון רוחניות גשמיות, און דער עם ישראל טאכט פון גשמיות רוחניות.	ה'תש"ג אמרי עמך

מבוא למעיין (מה"ק) [לע"ע לא מצאנו].

יום שלישי	כח אלול	ה'תש"ג
שיעורים. חומש: האוינו, שלישי עם פירש"י. תהלים: קל"ה. קלט. פכ"ד. תניא: כז ער"ז . . . 256 מהאריו"ל.	ברכת ד' היא תעשיר, בכלל ובפרט להנותן מעתו ומזמנו לעסוק בצרכי צבור בעניני צדקה וחזק היהדות, וכמאמר: דער אויבערשטער ב"ה בלייבט ניט קיין בעל חוב, פאר יעדער גוטער זאך וואס א איד טוט, צאלט ער במיטב מיט בני חיי ומזוני רויחי.	ה'תש"ג אמרי עמך

לבונים. כט אדר תש"ב [אג"ק ח"ד ע' רנ"ה].
באחת שיחות הקדש שהואיל הוד כ"ק
אאזמו"ר הרה"ק ר' שמואל לשוחח בהתועדות
עשירי קישנוב, אמר: הקב"ה ברא את עולמו
וברואיו בסוד משפיע ומקבל, השמים והארץ
השמים משפיעים גשמי ברכה והארץ מקבלת,
גם בצמחים יש משפיע ומקבל כהא דתנן,
פסחים פ"ד מ"ח מרכיבים דקלים כל היום
- בארבעה עשר בניסן - וכן בבני אדם יש
עשירים משפיעים ועניים מקבלים, העשירים
צריכים לתת והעניים צריכים לקבל והוא טובת
העשירים כדרשת רז"ל ע"פ אשר עשיתי עמו,
רות ב. יט. אשר עשה עמי לא נאמר אלא אשר
עשיתי עמו מלמד שיותר מאשר בעה"ב עושה
עם העני, עושה העני עם בעה"ב, לפיכך אמרה

רות אשר עשיתי עמו, הרבה פעולות והרבה
טובות עשיתי עמו בשביל שהאכילני פרוסה
אחת, והקב"ה גזור מי יהי' העשיר והמשפיע
ומי יהי' העני המקבל, אבל העני טוען הן אמת,
רבש"ע, בראת עולמך בסוד משפיע ומקבל,
אבל מפני מה צריך אני להיות העני והמקבל
ואחר יהי' העשיר המשפיע ומפני מה לא אהי'
אני העשיר המשפיע ואחר יהי' העני המקבל
ומפני מה אני דוקא סובל יסורי עניות בשביל
שיתקיים העשיר בעשירותו וזהו דכתיב תפלה
לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו.
תפלה לעני כי יעטוף בטענתו מפני מה צריך
הוא דוקא לסבול יסורי עניות בכדי שהעשיר
יתקיים בעשירותו הלא הרבה שלוחים למקום
להעשיר איש ולהצליחו ומפני מה הצלחת

מעטו ומזמנו לעסוק בצרכי צבור בעניני צדקה וחיוזוק היהדות וכמאמר דער אויבערשטער ב"ה בלייבט ניט קיין בעל חוב, פאר יעדער גוטער זאך וואס א איד טוט צאלט ער במיטב מיט בני חיי ומזוני רויחי.

המורם מכל האמור אשר מי שהשי"ת זיכה אותו להיות עוסק בצרכי צבור בעניני צדקה בכלל ובעניני החזקה היהדות, הרבצת תורה ויראת שמים בפרט הנה לא זו בלבד שאין צריך להתאונן ח"ו וח"ו אלא עוד זאת הוא צריך להיות שש ושמה בשמחה של מצוה, ושמחתו זאת צריכה לפעול עליו הגברת הצורה על החומר לגזול מעתותיו במסחר וקנין ומעשה ולהוסיף מחול על הקדש להכניס עצמו בעניני עבודה צבורית ובעיקר בהנוגע לתורה ויראת שמים, בכל לבו נפשו ומאודו, וה' יצליח לו בכל אשר לו בגשם וברוח.

העשיר ועשירותו באה בסבת שפיכות דמו ועינויו.

השיחה הקדושה הלזו, הנה לא זו בלבד שפתחה לב עשירי קישוב ונדבו סכומים הגונים, ובהמגבית ההיא – מעשירי אדעססא וקישוב – חלצו את בעלי האחוזות הבינונים והעניים מן המיצר והעמידום בקרן של פרנסה, אלא עוד זאת השיחה פרשה כנפי' בכל מרחבי המדינה ובכל עיר ועיר אשר דבר השיחה מגיע מאירה אור בדרכי הנהגת העשירים להבין שרש דבר גזירת ההשגחה העליונה, וכל איש ואשה בישראל אשר השי"ת ברכם בלחם לאכול ובגד ללבוש הכירו בהטובה אשר ה' הטוב עשה אתם ויגישו תודה לה' בהושיטם יד עזרה לאחיהם העניים – כל אחד ואחת כפי יכלתם – בעין יפה ובאהבת אחים.

ברכת ה' היא תעשיר בכלל ובפרט להנותן

יום רביעי	כט אלול, ערב ר"ה	ה'תש"ג
סליחות באשמורת הבקר ואין נפ"א. התרת נדרים ובעשרה. עירוב תבשילין. שיעורים. חומש: האזינו, רביעי עם פירש"י. תהלים: קמ"ט. פה"מ. תניא: האותיות הנגלות . . . כנודע. יום הולדת את הצ"צ – שנת תקמ"ט. מפתנמי רבינו הזקן: מען האט נאָר קיין השנה ניט, ווי עס איז טייער בא השי"ת דער גוף פון א אידען.	י. י. י. י. י. י. י. י. י. י.	י. י. י. י. י. י. י. י. י. י.

השי"ת דער גוף פון א אידען. יחזק השי"ת את בריאותו ובריאות זוגתו תחי' ובריאות ילידיהם יחיו ויגדלום לתורה חופה ומעש"ט מתוך פרנסה בריוח ובמנוחה ומתוך התעסקות בדרכי החסידות.

מכ' חי שבט צ"ח [אג"ק ח"ד ע' רל]. ובוה הנני לבקשו אשר יתאמץ לעשות הכל בשביל לחזק בריאותו, וע"פ התורה מחוייבים בזה בהזירות גדולה, וכמו שאמר הוד כ"ק אדמו"ר הזקן צוקללה"ה נבג"ם זי"ע: מען האט גאר קיין השגה ניט, ווי עס איז טייער בא

יום חמישי   א תשרי, א דר"ה   ה'תש"ד

שיעורים. חומש: האזינו, חמישי עם פירש"י.
 תהלים: אי"ט. פתיצ.
 תניא: כ. איהו . . . 258- בלה"ק.
 ברכת הדלקת הנרות: של יום הזכרון. שהחינו,
 אין כופרין "פעילא" בקדיש, לבד מנעילה. לדוד נו'
 הארץ ומלאה נו' — קודם עלינו. בקדוש היגום:
 תקעו, כי חג. וא"א אלה מועדי ואתקיננו. לחשליך:
 מנערים שולי הס"ק.
 יהי רצון שעל התפוח — אחר הכרחה וקודם האכילה.
 אוכלים ראש איל, אבל א"א יהי רצון כי אם על
 התפוח.

יום ששי   ב תשרי, ב דר"ה   ה'תש"ד

לא עורר דין — בתפלת מוסת.
 שיעורים. חומש: האזינו, ששי עם פירש"י.
 תהלים: י"ז. צאיצנ.
 תניא: והנם שהיש . . . יקל- עילתו.
 נמנחה א"א הודו, אבל אומרים פתח אלי'.
 מ"ש בסידור שער הק"ש ד"ה להבין ההפרש (ע"ד
 ע"א) שקודם תקיעת שופר אומרים אנא בכח, פירוש:
 בדרך כלל הם הכוונות מהפסוקים שר"ת שלהם שם
 שני משם מ"ב, אמנם יש שמכונים התיבות אנא בכח
 כו' כמחשבה, אבל אין אומרים האותיות והתיבות.
 והעוסק בכוונות צריך ללמוד הענינים ברור
 בכתהאריו"ל, ואז בוונתו רצוי'.

ישיבת
 תלמידי
 חסידי
 אג"ק
 ח"ד
 ע'
 תש"ד

ללסטהויז. כ"ט תשרי צ"ח [אג"ק ח"ד ע' קמב].
 תשובה. בדרך כלל הם הכוונות מהפסוקים,
 אמנם יש שמכוונים התיבות אנא בכח וכו'
 במחשבה ולא באמירת האותיות והתיבות,
 והעוסק בכוונות צריך ללמוד הענינים ברור
 בכתבי האריו"ל, וכשידוע דבר דבר על אופנו
 ברור ומסודר, אז הנה כוונתו רצוי'.
 בכתהאריו"ל, ואז בוונתו רצוי'.
 בסידור שער הק"ש מבואר, שקודם תקיעות
 שופר אנו אומרים אנא בכח שהעלי' היא ע"י
 שם מ"ב, אם הכוונה היא הפסוקים מן המיצר
 וקולי שמע[ה] שהוא בר"ת הפסוקים שם שני
 משם מ"ב, או מקובל הוא שצריכים לומר אנא

שבת   ג תשרי, ש"ת   ה'תש"ד

מתחילין מזמור לרוד ולא לכו נרננה, וכן בכל שבת
מוציו"ם. הפסורה: שובה — יכשלו בם. מי אל כמוד
— מימי קדם.
שיעורים. חומש: האזינו, שביעי עם פירש"י.
תהלים: יחכב. צדצו.
תניא: אד נשמת . . . 260 בבי"ע.
ביחידות הצ"צ אצל רבינו הזקן ב תצא בששי באלול
תקס"ד סיפר לו רבינו: ש"פ תבוא תקכ"ח אמר מורי
ורבי (הרב המניד ממעזריטש) — תורה והתחלתה
ושבת עד הוי' אלקיך, וביאר כי עבודת התשובה
צריכה להיות עד אשר הוי', שהוא למעלה מהעולמות,
יהי' אלהיך, אלקים בנימט' הטבע. בראשית ברא
אלקים. כל החבריא קדישא היו בהתעוררות גדולה
מתורה ההיא. הרה"צ ר' משולם זוסיא מאניפאלי
אמר, כי הוא אינו יכול להגיע למעלת תשובה כזו,
ועל כן יחלק את התשובה לחלקים, כי תשובה ר"ת:
ת, תמים תהי' עם הוי' אלקיך, ש, שויתי הוי' לנגדי
תמיד. ו, ואהבת לרעך כמוך. ג, בכל דרכיך דעהו.
ה, הצנע לכת עם ה' אלקיך.
כשסיפר לי אאמו"ר את הנ"ל, סיים: תיבת תשובה
צרופה מחמש אותיות, אשר כל אות הוא דרך ואופן
בעבודת התישבה, — וביאר באריכות חמישה האופנים
— וכולם באים מכח אל הפועל ע"י עבודת התפלה.

מחבר: הרב יצחק יעקב רובין

ערוכים מהמדרש זהר וכתבי הארז"ל, הי' מסופק
באיזה דברים בהמאמר שופטים ושוטרים הנ"ל, הנה
ביום ב' תצא נכנס ביחידות לכ"ק אביו זקנו לברר
ספיקותיו.

כ"ק רבינו הגדול ביאר לו כל שאלותיו דבר דבר
על אופן, וסיים דברי קדשו, כי על כל שער ושער
ממ"ט שערי בינה יש סוג תפלה, להיות כי התפלה
היא המחברת הכח עם הפועל, כפי אשר ביאר
מורי ורבי בהתורה דשבת פרשת כי תבוא תקכ"ח,
המתחיל ושבת עד הוי' אלקיך.

בהתורה ההיא אמר מורי ורבי, כי עבודת
התשובה צריכה להיות עד אשר שם הוי' שהוא
למעלה מהעולמות יהי' אלקיך, אלקים בגמט'
הטבע. בראשית ברא אלקים.

כל החבריא קדישא היו בהתעוררות גדולה
מהתורה ההיא והרה"ח הר' משולם זוסיא מאניפאלי
אמר, כי הוא אינו יכול להגיע למעלת תשובה כזו
אשר אמר מורי ורבי, ועל כן יחלק את התשובה
לחלקים, כי תשובה ר"ת: ת. תמים תהי' עם ה'

תורת החסידות והתפלה. [קונטרס תורת
החסידות ע' 23. אג"ק ח"ד ע' שלן].

כ"ק אאמו"ר — אמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק
להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק — אמר לי מה ששמע
מכ"ק אביו זקנו כ"ק רבינו הגדול ביחידות ביום ב'
תצא בששי לחדש אלול בשנת תקס"ד.

בליל ש"ק פרשת שופטים תקס"ד, כשעה
לאחר הדלקת הנרות, אמר כ"ק רבינו הגדול מאמר
המתחיל שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך.

יסוד המאמר ותוכנו: המדות הם עלולים מן
עילת השכל, וביאר והסביר המאמר חמישים שערי
בינה נבראו בעולם, דשער הנו"ן מתיחס אל הבינה
בעצמה, והמ"ט שערים מתיחסים אל המדות שהם
ז' פעמים ז'. ועל זה הוא הציווי אשר בכל שער
ושער של מדה צריכים שופט על איכותה ושוטר על
כמותה של המדה, בכדי שתהי' עבודה בפועל.

כ"ק אאמו"ר, אשר כבר הי' כותב הגהות על
המאמרים ששמע מכ"ק אביו זקנו, וגם הי' מבארם
ומסבירים לעצמו — בכתב — בהסברים וביאורים

העולם ומלואו. אופן הג' בעבודת התשובה. ו. ואהבת לרעך כמוך, כמו שאמר כ"ק אדמו"ר הזקן דואהבת לרעך כמוך הוא כלי לואהבת את ה' אלקיך, וביאר במאמר כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו, והוא עבודת התשובה הבאה בסיבת לב טוב. אופן הד' בעבודת התשובה. ב. בכל דרכיך דעהו, האדם השם לבו ודעתו על כל הנעשה עמו ומסביב לו, רואה הוא אלקות במוחש, וכמו שאמר כ"ק אדמו"ר האמצעי ביתרון הבעלי עסקים על היושבי אהל בענין ראיית אלקות במוחש, וזהו עבודת התשובה הבאה מראיית השגחה פרטית. אופן הה' בעבודת התשובה. ה. הצנת לכת עם אלקיך, הזהירות שלא תהי' שום בליטה, וכמאמר לעולם יהא אדם ערום ביראה וענין הערמומיות הוא שלא יהי' ניכר כלל, וידוע דכמה מהחסידים הראשונים היו מסתירים עצמם, ואם התגלו היו מצטערים, וזהו עבודת התשובה הבאה מהצנע לכת. זאת אומרת אשר החמשה אופנים בעבודת התשובה, הם חמשה דרכים בדרכי עבודת השי"ת, אשר כל אחד מהחמשה דרכים הוא דרך סלול כללי, היינו לאו דוקא בעבודת התשובה כ"א בכלליות העבודה, הבא מהמעין היוצא מבית ד' חכמת תורת החסידות, ומתגלים מהכח אל הפועל ע"י עבודת התפלה, שהיא יסוד הכח ועמוד הפועל, להשלים הכוונה העליונה דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים.

אלקיך. ש. שויתי ה' לנגדי תמיד. ו. ואהבת לרעך כמוך. ב. בכל דרכיך דעהו. ה. הצנע לכת עם אלקיך. החמש אותיות דתיבת תשובה – אומר הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק – הם חמשה דרכים ואופנים בעבודת התשובה, אשר על פיהן באה התשובה בפועל. תיבת תשובה – אומר לי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק – צרופה מחמש אותיות, אשר כל אות ואות הוא דרך ואופן בעבודת התשובה, וכולם באים מהכח אל הפועל ע"י עבודת התפלה. הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הואיל בחסדו וטובו לבאר לי חמשה דרכי התשובה ואופניהם באריכות ההסבר.

הגני מעתיק בזה רק התוכן והקיצור בלבד. אופן הא' בעבודת התשובה. ת. תמים תהי' עם ד' אלקיך, עבודת התשובה הבאה ע"י התמימות. כמה בחינות וכמה מדריגות באופנים שונים יש בענין התמימות, וביחס אל התשובה הנה העולה על כולנה היא תמימות הלב, כאמור גבי אאע"ה, ומצאת את לבבו נאמן לפניך, תום הלב הנקרא ערנסטקייט.

אופן הב' בעבודת התשובה. ש. שויתי הו' לנגדי תמיד, הוי' מורה על התהוות העולם והתהוות הנבראים, והתהוות הבריאה כולה וחיותם הוא בדרך אין ערוך מאין ליש. וזהו עבודת התשובה הבאה ע"י שויתי הוי' לנגדי תמיד אשר תמיד לנגד עיניו ענין ההוי' של

יום ראשון	ד תשרי	ה'תש"ד
<p>צום גדלי' נדחה. אבינו מלכנו. סליחות. שיעורים. חומש: ברכה, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: כניכה. צו"צט. תניא: אמנם . . . קלא' והלידה.</p>		
<p>קיצור ביאור אאמו"ר באופן הא': ה, תמים תהי' עם ה"א, עבודת התשובה הבאה ע"י התמימות, כמה בחינות ומדריגות בענין התמימות, וביחס אל התשובה העולה על כולנה היא תמימות הלב – הנקראת ערנסטקייט – כאמור באברהם ומצאת את לבבו נאמן לפניך.</p>		

יום שני   ה תשרי   ה'תש"ד

שיעורים. חומש: ברכה, שני עם פירש"י.
 תהלים: כט"לד. קי"ב.
 תניא: ובוה יובז . . . קלא' וכדלקמן.
 קיצור ביאור אופן הכ':
 ש, שויתי הוי' לנגדי תמיד, הוי' מורה על התהוות
 העולם והתהוות הנבראים, אשר התהוות הבריאה כולה
 וחיותה הוא בהרף אין ערוך מאין ליש. והיא עבודת
 התשובה הבאה עי"ז אשר תמיד לנגד עיניו ענין ההוי'
 של העולם ומלואו.

יום שלישי   ו תשרי   ה'תש"ד

שיעורים. חומש: ברכה, שלישי עם פירש"י.
 תהלים: לה"ח. קניקה.
 תניא: והנה כמו"כ . . . 262' להחיותם.
 קיצור ביאור אופן הנ':
 ו, ואהבת לרעך כמוך, כמו שאמר רבינו הזקן, אשר
 זהו כלי לואהבת את הוי' אלקיך, וביאור במאמר כל
 שרות הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו.
 עבודת התשובה בסיבת לב טוב.

יום רביעי   ז תשרי   ה'תש"ד

שיעורים. חומש: ברכה, רביעי עם פירש"י.
 תהלים: לט"מג. קוקה.
 תניא: אמנם מציאותו . . . 262' כנ"ל.
 קיצור ביאור אופן הד':
 ב, בכל דרכיך דעהו, האדם השם לבו ודעתו על כל
 הנעשה עמו ומסביב לו, רואה הוא אלקות במוחש, וכמו
 שאמר אדמו"ר האמצעי ביתרון הבעלי עסקים על
 היושבי אהל בענין ראית אלקות במוחש. עבודת
 התשובה הבאה מראיית השגחה פרטית.

יום חמישי   **ח תשרי**   **ה'תשי"ד**

שיעורים. חומש: ברכה, חמישי עם פירש"י.
 תהלים: מדי"ח. קטי"א.
 תניא: ועוד . . . קל"ב דמל' דאצי'.
 קיצור ביאור אופן הה':
 ה, הצנע לכת עם הוי' אלקיך, זהירות שלא תהי שום בליטה, וכמאמר לעולם יהא אדם ערום ביראה, וענין הערמומית הוא שלא יהי' ניכר כלל, ידוע דכמה מחסידים הראשונים היו מסתירים עצמם ואם התגלו היו מצטערים. וזהו עבודת התשובה הנכונה מהצנע לכת.

יום ששי   **ט תשרי, עריוהכ"פ**   **התש"ד**

שיעורים. חומש: ברכה, ששי עם פירש"י.
 תהלים: מט"ז. קיב"ק.
 תניא: ולפמ"ש בס' . . . 264 במ"א.
 כפרות: „בני אדם — ולשלום“ שלש פעמים, ובכל פעם מסבב ג"פ ס"ה מסבב ט"פ.
 עד סוף תשרי א"א תחנון. מלקות: המלקה והנלקה שניהם אוסרים והוא רחום שלש פעמים.
 בעריוהכ"פ העבודה היא חרטה על העבר, ביוהכ"פ — קבלה על להבא.

התורה
 חייבת
 להיות
 אצלנו

העבר וקבלה טובה על להבא דהחרטה על העבר היא בתפלת מנחה והיודי דקודם יוהכ"פ וכידוע בענין וסדר היודים דועל חטא וכוונתם בעשר כחות הנפש, ובע"ס בסדר מלמעל"ט ומלמטלמ"ע הנה באמירת השני פעמים ויודי קודם יוכ"פ הוא החרטה על העבר, והסדר דיוהכ"פ הוא בהקבלה טובה על להבא, ולכן הנה ביוהכ"פ הרי עצמו של יום מכפר, וכמ"ש כי ביום הזה יכפר עליכם, דהיום עצמו הוא יום מחילה וסליחה הנה ע"י התשו' דיוהכ"פ ואחר כך בתפלת נעילה שאז הוא התגלות נקודת הלב שהו"ע נקודת היהדות.

מוציוהכ"פ צ"א [סה"מ קונטרסים א' ע' קלז].
 דיוהכ"פ הוא יום מחילה וסליחה והוא מה שהזדונות נעשים ע"י התשובה לזכיות, דהנה זכיות אלו באים בדרך אור חוזר, דמצות הצדיקים ה"ה זכיות שבדרך אור ישר והזכיות הנעשים מהזדונות הם בדרך אור"ח וכל אור חוזר הוא בגבו' ותוקף גדול כמו"כ הנה הזכיות דבע"ת דמשכין לי' בחילא יתיר והוא דמזה שהיו תחלה מלאי עון נעשים עתה מלאי מצות הנה זכיות אלו הם גבוהים במעלה ומדרי' ונעשה מזה שמחה גדולה, ולכן ביוהכ"פ אחרי העבודה כל המל"ע בתשובה, היינו חרטה על

שבת	י תשרי, יום הכפורים	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: ברכה, שביעי עם פירש"י.	
	תהלים: נהינט. קודם כל נדרו: קמור	
	קכג. קודם השינה: קכד-קלכ. אחר מוסף:	
	קלניקמא. אחר נעילה: קמכ"קנ.	
	תניא: ומוה יובו . . . עוה"ב.	
	ליל יוהכ"פ מתחילים ה' סלד תנל נו'. פסוק אור	
	זרוע — פעם אחת ובקול רם. על דעת הקהל כו' נ"ס	
	ובקול גמור. אין כופלים החרון כי הנה כתומר.	
	קשעה"ס כמו בשיו"ס. א"מ זכור רחמיד כו' —	
	בכל תפלות היום. בר"ה ויוהכ"פ אומרים יגמה"ר	
	בהוצאת הס"ת גם כשחל בשבת. שיעור תהלים אחר	
	מוסף.	
	הפטורת מנחת יוהכ"פ: ויהי דבר — ובהמה רבה.	
	מי אל כמוד נו'. גם במנחה אומרים לרוד ה' אורי.	
	פתיחת הארון בנעילה לאשרי, ונשאר פתוח עד אחרי	
	כל תפלת נעילה. בקדיש רנעילה — לעילא ולעילא.	
	אין כאלקינו, עלינו, ואין נ"כ.	
	אומרים היום יפנה, גם אם העריב היום. אין	
	מברכים שעשה לי כל צרכי עד למחר.	
	יוהכ"פ קומט אוים צו פאסטען זעקס און צוואנציג	
	שעה.	

יום ראשון	יא תשרי	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: ברכה, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים: ס"סה.	
	תניא: בא. אד"ש . . . 266- בכל יום.	
	במוצאי יוהכ"פ תקנ"ו בליאזנא אמר רבינו הזקן תורה	
	ברבים — כנהוג אז דרושים קצרים — ע"פ מי כה'	
	אלקינו בכל קראנו אליו, אליו ולא למדותיו, דער	
	פרדס זאנט אליו איז אורות המתלבשים בכלים דע"ס	
	דאצילות, דער רבי דער בעש"ט זאנט אליו איז דער	
	אלקות וואס אין כלים דע"ס דאצילות, דער פירוש	
	הפשוט איז: אליו עצמות א"ס וואס עם אין בא	
	יעדען פשוט'ן אירען כידיעה עצמית דורך אמונה	
	פשוטה, און דאס איז קרובים אליו און בכל קראנו	
	אליו עצמות א"ס און עצמות הנשמה, תפלה באמונה	
	פשוטה איז מחבר עצמות הנשמה מיט עצמות א"ס,	
	אז עצמות א"ס זאל זיין דער רופא חולים און מברך	
	השנים.	

יום ראשון
 י"א תשרי
 ה'תש"ד

לקאבלענץ. יב תשרי צה [אג"ק ח"ג ע' קמד].
 אמר רבנו הגדול נ"ע תורה ברבים (כנהוג אז בדרושים קצרים) ע"פ מי כהוי' אלקינו וגו' אליו, אליו ולא למדותיו, דער פרדס זאנט אז אליו איז אורות המתלבשים בכלים דע"ס דאצילות, דער רבי דער בעש"ט זאנט אז אליו

פנמיות לבבו אל מה שלמעלה מענין כוונה בכלל. והוא ההתקשרות פנימי מה שהמתפלל מוסר ונותן עצמו לאלקות, כמאמר דע לפני מי אתה עומד.

וידיעה זו היא הבאה בהרגש (אין דעם געפיל) דאמונה פשוטה שבזה כל ישראל שווין לטובה ולברכה, דגם איש הפשוט הרי חלקו בחיים אמיתים דחיי הנשמה שהיא חבוקה ודבוקה באב הרחמים, ותפלתו מתקבלת לרצון.

איז דער אלקות וואס אין כלים דע"ס דאצי". דער פירוש הפשוט איז אליו דער עצמות א"ס וואס עס איז בא יעדער פשוט'ן אידן בידיעה עצמית דורך אמונה פשוטה, און דאס איז קרובים אליו, און בכל קראנו אליו, די ביידע אליו'ס איז עצמות א"ס און עצמות הנשמה, די תפלה באמונה פשוטה איז מחבר עצמות הנשמה מיט עצמות א"ס, אז עצמות א"ס זאל זיין דער רופא חולים און מברך השנים. זאת אומרת דהכל הולך אחר כוונת הלב באמונה פשוטה הקבועה בלב כל איש ישראל, דהנה גם מי שדעתו יפה לכוון כל הכוונות צריך לעורר

יום שני	יב תשרי	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: ברכה, שני עם פירש"י. תהלים: סו"פח. תניא: אך גם . . . יבא שילה. ברית כרותה לתעמולה ועבודה במועצות חכמה ובקירוב הדעת שאינה חוזרת ריקם.</p>		

לטובת הרבים. כתיב מתן אדם ירחיב לו, ולפני גדולים יעמדנו, יש לך אנשים שהם גדולי השם אם בחכמתם אם בעשרם, אבל מתן אדם, כאשר האדם נותן את האדם שלו באיזה התעסקות בהחזקת הדת-ער גיט אוועק זיין ארט אויף דער התעסקות - הנה לא זו בלבד כי ירחיב לו, אלא עוד זאת כי לפני גדולים יעמידנו. ברית כרותה לתעמולה ועבודה במועצה חכמה ובקירוב הדעת שאינה חוזרת ריקם.

לקאהלה הטבת צח [אג"ק ח"ד ע' רד]. דבר ברור הוא, אשר לב ישראל פתוח הוא לכל דופק ומעורר בשמירת התורה והמצוה. וגורל אחינו בני ובנות ישראל בידי המעוררים המה, וההתעוררות צריכה להיות במועצות חכמה ובקירוב הדעת, כי הלא גם ההוכחה צריכה להיות בדברי ידיות ובהרגש אהבה ובלשון חיבה, כמבואר בארוכה בד"ה אם רוח המושל בקונטרס ל', ובפרט דברי התעוררות שצריכים להאמר בהרגש חיבה ובהתמסרות

יום שלישי	יג תשרי	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: ברכה, שלישי עם פירש"י. תהלים: סט"א. תניא: כב. אהוביי . . . בפירש"י. הסתלקות ארמור מהר"ש — תרמ"ג — ופ"ב בליובא וויטש. תחלת אגרת סימן כב וסופה — לא בא בדפוס באנה"ק. (נדפס בקובץ התמים חוברת שני').</p>		

יום רביעי יד תשרי, ערב חה”ס ה’תש”ד
שיעורים. חומש: ברכה, רביעי עם פירש”י.
תהלים: עביעו.
תניא: אך האמת . . . יאהב ה’ וכו’.
עידוב תבשילין.
אין מוסיפין על שתי ערבות, משא”כ בהדסים.
מהדרים לאגוד הלולב בסוכה ובערב יו”ט. על הלולב
שתי כריכות — ומשתדלים ששתיים תהיינה מכוסות
בהדסים וערבות, גם כריכה העליונה במעט על כל
פנים — ומלבד זה שלש כריכות שבהם, אונד ההדסים
והערבות עם הלולב, שלש אלו במשך טפח אחר.

יום חמישי טו תשרי, א דחג הסוכות ה’תש”ד
שיעורים. חומש: ברכה, חמישי עם פירש”י.
תהלים: עזעה.
תניא: וכמו אב . . . הדינין נס’ו.
כשנותנים הדי’ מינים לאחר לברך עליהם אופרים
בפירוש שהוא במתנה על מנת להחזיר, וכפרט ביום
ראשון. והוא תועלת לנותו ולמקבל. הורה אאסו”ר
שיתחילו ברכת שהחינו כשהלולב בידו אחת והאמרו
בשני’.
הפסוקים כי אמרתי נו’ — רק בהו”ר.
גם ביום מברכים לישיב בסוכה אחר קרוש ולא אתר
הסוציא.
ההנהגה בעת ברכת כהנים (כנ”ל יום ב’ דחה”ש) אנו
יודעים עי”ז שרבינו הזקן הי’ לוקח את הצ”צ, קודם
התונתו, תחת טליתו לנ”כ.

תניא

יתום ואדה”ז הי’ כאב לו. לבר”כ - עד החתונה
 - ולתק”ש - עד שנת תק”ס - הי’ לוקחו אדה”ז
 תחת טליתו. ואמר הצ”צ: תקנ”ט ראיתי אז
 דער זיידע ועט האבען א צורה. די ישועה האט
 ער ניט געזעהן. א הוראה אז עס איז ניט א
 גאולה שלמה.
 [תו”מ רשימת היומן ע’ רסב] אדנ”ע הי’
 אוגד לולבו בעצמו. ביום א’ הי’ נוטל הלולב
 מברך ענ”ט לולב, לוקח האתרוג בשמאל,
 מתחיל,, שהחינו”, למלת,, וקיימנו” מחברו אל
 הלולב, ולתיבות,, לזמן הזה” מביאם אל חזהו
 (קודם הנענועים). כששאלהו אמר שברכת
 שהחינו יאמרו כשהלולב בידו א’ והאתרוג
 בשני’.

רשימותי [רשימות היומן עמ’ קסב].
 במענה על שאלתי: כשנותנים לאחר - הד”מ
 - לברך לאמר בפירוש שנותן במתנה עמלה”ח.
 ,,ובפרט ביום א’. והוא תועלת לנותן ולמקבל”.
 [רשימות היומן עמ’ רחץ]. לברכת כהנים
 וכן לתקיעות הי’ אדה”ז לוקח את הצ”צ תחת
 טליתו. לבר”כ עד החתונה לתק”ש עד שנת
 תק”ס ולא עד בכלל. ומזה אנו יודעים איפוא
 להפסיק באמירת רבש”ע דבר”כ שאנו מחלקין
 לג’. בשעה שאומרים הכהנים מלת וישם -
 ח”א. לך - ח”ב. שלום - עד גמירא. והצ”צ
 אמר איך הי’ אומר אדה”ז, אדנ”ע הי’ מעמידני
 על הכסא ומראה לי באצבעו, איפוא להפסיק.
 [רשימות היומן עמ’ שה]. הצ”צ הן הי’

יום ששי סז תשרי, ב דחג הסוכות ה'תש"ד
 בקרוש היל"ה: שהחינו ואח"כ לישב בסוכה. כמנחה
 א"א הודו, אבל אומרים פתח אליהו.
 שיעורים. חומש: ברכה, ששי עם פירש"י.
 תהלים: עמ"פ.
 תניא: אהובי . . . או"נ מלו"נ.
 הצ"צ סיפר: תקס"ט האכעז מיר געהערט פון זיידען
 דעם זעקסטען מאל דעם ושאתם פים — הראשון —
 פון לקו"ת, און עס איז געווען ע"ד ווי די נמרא
 זאגט (ירוש' סוכה פ"ה ה"א) שמשם שואבים. יונה
 האט מקבל געווען בשמחת בית השואבה גילוי הנבואה,
 מיר האכעז מקבל געווען עד אין סוף, דער סוף איז
 אז משיח וועט קומען, שנעוץ סופן בתחלתן.

צו
ס
צ

הה"ס צו [סה"ש תרצ"ו-ה'ש"ת ע'162]. זאגט שמשם שואבים. יונה האט מקבל געווען
 דער רבי דער צמח צדק האט דערציילט: בשמחת בית השואבה גילוי הנבואה, מיר האבן
 שנת תקס"ט האבן מיר געהערט פון זיידן דעם מקבל געווען עד אין סוף, דער סוף איז אז
 זעקסטן מאל דעם ושאתם מים — הראשון — משיח וועט קומען, שנעוץ תחלתן בסופן.
 פון לקו"ת, און עס איז געווען ע"ד ווי די גמרא

שבת יז תשרי, שבת חוהמ"ס ה'תש"ד
 גם בשמחה ובצהלה.
 שלום עליכם, אשת חיל, מזמור לרוד, דא היא סעורתא,
 ויתן לך — כל זה אין אומרים.
 במסוף — ומנחתם ונסכיהם אחרי פסוקי כל יום ויום.
 בשבת א"א הושענות.
 שיעורים. חומש: ברכה, שביעי עם פירש"י.
 תהלים: פנ"פ.
 תניא: כג. בגזירת . . . קלוי' כלל.
 על ידי העבודה דנסיונות מתנלה בחי' יחידה שבנפש,
 כסאמר חבוקה ודבוקה בך — התקשרות הנשמה
 באלקות, ועי"ז — טוענת עולך — בקיום התורה ומצות
 במסירת נפש, הנה — יחידה ליחדך — שמתנלה בחי'
 יחידה שבנפש, דע"י התגלות זו נהפך יחידה שבנפש
 הבהמית לאלקות, שהו"ע התוקף בקיום החו"צ בחיות
 פנימי, ובהרנש תענוג גדול והנאה מרובה בעבודת ה',
 ובכל עניני העולם הזו ולאן שוין אצלו בהשואה
 אמיתית, כי נלקח ספנו התענוג וטוב טעם שבענינים
 הנשמיים.

צו
ס
צ

ויתן לך, ש"ת [סה"מ ה'ש"ת ע' מא] ליחדך, דחבוקה ודבוקה בך הוא התקשרות
 הנה"ב שהוא בעל הנאה בעצם טבע מהותו הנשמה באלקות ועי"ז טוענת עולך בקיום
 הנה הוא מתענג ונהנה מכל דבר, הנה ע"י התומ"צ במס"נ הנה יחידה ליחדך שמתגלה
 העבודה דנסיונות שנתגלה בחי' יחידה שבנפש כמא' חבוקה ודבוקה בך טוענת עולך יחידה
 כמא' חבוקה ודבוקה בך טוענת עולך יחידה

התומ"צ בחיות פנימי ובהרגש תענוג גדול והנאה מרובה בעבודת הוי'.

והנה כתי' שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו וזהו נסיון הב' הנזכר בתו' והוא אם יקבלו יסורים ברצון, דהנה אמרו"ל בכל מאדך, בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי' מודה לו במאד מאד, וכתב רבינו נ"ע באגה"ק סימן י"א המאמין לא יחוש משום יסורים בעולם, ובכל עניני העולם הן ולא שוין אצלו בהשוואה אמיתית וזהו על ידי התגלות בחי' יחידה שבנפש דבהתגלות זאת שמאיר בחי' יחידה שבנפש הרי מתהפך יחידה דנפש הבהמית, דעבודה זו הוא שנלקח התענוג והטוב טעם שבעניינים הגשמיים ועל כן הכל שוה אצלו, ולכן על ידי זה ממשיך בחי' חפץ הוי' בחי' פנימית הכתר, ובאגה"ק הנ"ל כתב כי עיקר בריאת האדם בעוה"ז הוא בשביל לנסותו

בנסיונות אלו, והיינו דכאשר מאיר יחידה שבנפש בגילוי אזי אינו בדרך נסיון כלל, והנסיון הוא שיהי' התגלות בחי' יחידה, ואומר רבנו נ"ע כי עיקר בריאת האדם בעוה"ז הוא בשביל לנסותו בנסיונות אלו, מפני דזהו תכלית העילוי בהתגלות עצם הנשמה ובאתפכא חשוכא לנהורא, אשר בשביל זה ירדה הנשמה למטה, וכללות ענין הלא טוב בגשמיות הנה בזה גנוז ונעלם טוב אמיתי דשרשו מבחי' עדן סתימאה שלמע' מהשגה, ולכן אינו מושג הטוב, ואומר רבנו נ"ע וזהו עיקר האמונה שבשבילה נברא האדם להאמין דלית אתר פנוי מיני' ובאור פני מלך חיים, והיינו דבאמונה זו נעשה הכל טוב גם בגלוי כי הרע המדומה נכלל ומתעלה באמת בטוב העליון הגנוז.

יום ראשון יח תשרי, ב דחומה"ס ה'תש"ד

שיעורים. חומש: ברכה, פרשה ראשונה עם פירש"י.
 תהלים: פח"פס.
 תניא: וההפרש . . . קלו' עמלה בה.

ת.ת.נ.ט.

אומרים אום אני חומה ונם אדון המושיע, אצל אין מקיפים אלא פ"א. אומרים תיבת הושענא, הן בראש והן בסוף — באותם האותיות שאומרים הש"ץ בקול רם, בהשאר אומרים רק פעם אחת. מנהנינו להתחיל בקול רם מאות ס"א או ע"ע. מדויקים לעשות היקף שלם ומשלימים באות ת"ת.

רשימותי [לע"ע לא מצאנו].

יום שני יט תשרי, ג דחומה"ס ה'תש"ד

שיעורים. חומש: ברכה, שני עם פירש"י.
 תהלים: צ"צו.
 תניא: אבל ההשראה . . . 272 לגמרי.

ת.ת.נ.ט.

איתא שכל השנה באמרו בש"ע ואת כל תבואתה לטובה, צריך לכוון לחטים למצה ואתרוג — במקום אחד נזכר מלבד הנ"ל גם יין לקרוש — ואז במילא תהי' כל התבואה לטובה.

רשימותי [ת"מ - רשימת היומן ע' רסו]. ואז במילא יהיו הכל לטובה. במקום אחר נזכר איתא: שכל השנה צריך לכוין בש"ע באומרו ואת כל תבואתה לטובה אחטים למצות ואתרוג,

יום שלישי	כ תשרי, ד דחומ"ס	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: ברכה, שלישי עם פירש"י. תהלים: צו"קג. תניא: וע"כ . . . כמ"ש בזה"ק.</p>		
<p>בעת הנענועים צריך להניע עד החזה מקום שמכ"ס באמירת אשמנו. אמר אאמו"ר באחת ההתוועדות, שיש לומר שזהו כמו הענין שע"י הכובד ראש שקודם התפלה, שמתמרמר בנפשו, עי"ז דוקא יכול להיות אח"כ התפעלות המדות בתפלה.</p>		

רשימת
 שיעורים

שעומדת בחזה דו"א, שהוא ההמשכה בבחי' מל', - (אי"י, ואפ"ל דכל הג' המעלות הנו' כאן בענין הלולב אחד הם, שעיקר ההוספה הוא מה שנתיוסף בחי' דעת, ודעת הוא בחי' פנימי' - וכמבואר בד"ה תפלה למשה כו' ר"ס - וע"י הדעת הרי ממילא נמשך ההמשכה בענין מל', וכידוע בענין וידע כו', וכשנמשך בבחי' מל' אז הרי יש לו שייכות גם לנשמות דמל' שהם הנ"ל, דעבודתם הוא הבירור מלמטה למע' - , המובן מכ"ז הוא דמלקות יש לו שייכות להנענועים דלולב, שע"י המרירות דמלקות הנה עי"ז הוא ההמשכה דנענועים דלולב, וכמו"כ שע"י מרירות ושפלות שקודם התפלה, עי"ז יכול להיות אח"כ התפעלות המדות, וזה העבודה דנשמות הנ"ל שעבו' הוא בבחי' מלמטלמ"ע, שבאמת צ"ל אצלם גם עסק התורה אמנם עיקר העבודה שלהם הוא בבחי' תפלה, וזהו ענין לבא שקאי על העבודה דתפלה שנק' עבודה שבלב כידוע.

שמח"ת רסט [סה"ש - תורת שלום ע' 143].
 ואפ"ל שזהו השייכות דנענועים שבלולב לאשמנו דהנה ידוע שבלולב ואתרוג בעת הנענועים צריך להגיע עד החזה במקום שצריך להכות באשמנו (וכמ"ש בשו"ע: ויש נוהגים להכות בחזה מטעם הידוע להם) וי"ל שזהו"ע מה שע"י המרירות (כן כתוב) דוקא בא לידי התפעלות המדות בתפלה, וזהו"ע מה שמלקות ונענועים יש להם שייכות זל"ז, שהמלקות הם בחי' חסדים דאימא (כן מבואר בקבלה), שע"י החטא נעשה סילוק בחי' חסד דאימא, רק שבעבודה דלולב נתוסף מדרי' בחי' דעת, שבחינתו ג"כ בבחי' הבנה בבחי' יסוד דעת דתבונה, רק שניתוסף במדרי' זו שיש לו שייכות אל הפנימי', דכל המדרי' גילויים דר"ה ויהכ"פ הם רק בחי' מקיפים וגם סוכה היא ג"כ בחי' מקיף כנודע, רק דענין הלולב ומיניו הם שייכים אל הפנימי', ועוד יש בענין דלולב הוספה על המדרי' שקדמה לו והוא ההמשכה בבחי' נוקבא

יום רביעי, כא תשרי, הושענא רבה, ה'תש"ד
 שיעורים. חומש: ברכה רביעי עם פירש"י.
 תהלים: קדקה.
 תניא: ע"כ אהובי . . . בפירש"י ו"ל שם.
 בתקון ליל הו"ר גם פרשה ברכה אומרים רק פ"א
 מקרא — היו יחידים שאמרו ציום לאומדה כהו"ר
 עם פירש"י ואינה הוראה לרבים — ובערב שמחת
 תורה אומרים אותה שנים מקרא ואחד תרגום.
 קודם הלל מסירים שתי הכריכות שעל הלולב, ונשארים
 רק הנ' המאנדים נ' המינים יחד. עירוב תבשילין.
 בהושענא רבה טובלים פרוסת המוציא בדבש, אבל
 לא בשמע"צ ושמה"ת.

יום חמישי, כב תשרי, שמיני עצרת, ה'תש"ד
 שיעורים. חומש: ברכה, חמישי עם פירש"י.
 תהלים: קו"קו.
 תניא: וכשבת קדש . . . יהי רצון.
 מקדשים ואוכלים ושותים בסוכה בין בלילה בין ביום.
 הקפות בליל שמע"צ. הפסורה: ויהי ככלות —
 ולישראל עמו.
 אין אומרים היה רצון ביציאה מן הסוכה.
 שמע"צ ור"ה משתווים בכמה עניני כוונות ויחודים
 עליונים, אלא שבר"ה הם בענין העלי' ובשמע"צ הם
 בענין ההמשכה. בר"ה העבודה בתחנונים בהכנעה
 ובמרידות עצומה, ובשמע"צ היא בקו השמחה.

היום יום

העבודה דתקיעת שופר הנה נקודת ההמשכה כללית היא במוסף דר"ה כידוע בכונות דתפלות ר"ה, ובשמע"צ היא הקליטה של המשכה כללית, ולכן הנה בשמע"צ אחר תפלת ערבית התחלת העבודה היא באמירת הפסוקים דהתחלה ראשונה היא אתה הראת לדעת וגו' דוהו"ע בריש הורמנתא דמלכא גליף גליפו וכו' שנת"ל שהיא נתינת הכח על כללות ענין העבודה, וזהו אתה עצמות א"ס הראת לדעת, דו האסט באוויון איך לדעת כי הוי' הוא האלוקים וכו' והעבודה בשמע"צ באמירת אותיות בדוגמת העבודה דר"ה שהיא באמירת אותיות כנ"ל רק ההפרש ביניהם הוא דבר"ה העבודה בתחנונים בהכנעה ובמרידות עצומה ובשמע"צ הוא בקו

ביהשמע"צ צ"ה כ"ו [סה"מ קונטרסים ח"ב שלט, א].
 בחגה"ס ההמשכה כללית באה בבחי' מקיף אבל בשמע"צ היא הקליטה בפנימית דוהו עצרת שהו"ע הקליטה, דהנה שמע"צ הוא ביום הראשון דהשבוע הרביעי אחר ר"ה דהג' שבועות שבין ר"ה ושמע"צ הם זמן העליות מדרגא לדרגא וההמשכות מדרגא לדרגא בכללות ההמשכה החדשה עד כי בשמע"צ באה ההמשכה החדשה בבחי' קליטת פנימית, ולכן שמע"צ ור"ה משתווים בכמה עניני כוונות ויחודים עליונים, אלא שבר"ה הם בענין העלי' ובשמע"צ הם בענין ההמשכה, דהנה בליל א' דר"ה בתפלת ערבית הכל חוזר לקדמותו, וע"י

לכל לראש להגיע להמדרגה היותר נעלית, והי' הוי' למלך על כל הארץ וגו' דבהגילוי דלע"ל הנה אז יהי' התגלות בחי' מלוכה העליונה דבחי' רוממות המלך ית' בעצמותו, והכונה בזה דענין המלך שהו"ע רוממות עצמי הנה גלוי זה יהי' לע"ל, אבל הגלוי דעכשו הוא בחי' ממלכה להיות יכולה להיות העבודה דהמתנשא לכל ראש, והנה עד כאן הם ההמשכות דמדות העליונות, ונת"ל דבההמשכה הכללית דבחי' כתר מל' הרי נמשך האור פנימי בכל הספי' מהחכ' עד המל' לכן אומרים שמע ישראל וגו' דה' אלוקינו הם חו"ב וכו' וכל ההמשכות האלו הם בעת ההקפות עם הס"ת לשני טעמים הא' להיותו המשכה כללית על כל השנה וכל המשכה כללית תחילת התגלותה היא בבחי' מקיף ואח"כ נמשכת בפנימי' והב' דכללות ההמשכה נתנה בהקפה על מנת לשלם בהעבודה דתומ"צ במשך השנה, כמו החנוני הנותן בהקפה ע"י שישלמו אח"כ, והיינו דבשמע"צ היא הקליטה דההמשכה החדשה דר"ה ולכן הנה במוסף דר"ה אז הוא נקודת ההמשכה כללית, ובמוסף דבשמע"צ אומרים גשם שהם הגשמי ברכה דההמשכה החדשה, ולכן אז עושים שמחת תורה שהיא הכלי להמשכה העליונה

השמחה, וסדר הז' הקפות הן ההמשכות דז"מ כמו שהן כלולים בבחי' כתר מל' הנמשך ע"י העבודה דר"ה שנת"ל שההמשכה היא בחי' כתר מל', ובהמשכתה נמשכים האורות והגלויים בכל הספירות ומדות העליונות בבחי' אור פנימי ביותר, הנה המשכתם הכללית בפרטיות יותר הוא בשמע"צ דהקפה ראשונה היא ההמשכה דספי' החסד, ואומרים כי אמרתי עולם חסד יבנה, ובהקפה שני' אומרים לך זרוע עם גבורה וגו' דחשיב כל הספירות כולם עד ספי' המל' ואח"כ כוללם כולם באמירת לך ה' הגדולה וגו' להיות דזהו כמו דכל המדות העליונות נמשכים בבחי' המשכה כללית עדיין, ובמדת המל' אומר לך ה' הממלכה וגו', תופס כאן בחי' ומדרגה היותר אחרונה שבענין המלוכה, דבכללות ענין המלוכה יש ג' ענינים מלך מלוכה וממלכה, דמלך ענינו רוממות, מלוכה ענינה התנשאות, וממלכה ענינה הנהגה ביד חזקה, ונת"ל דענג המלך הוא ברוממות עצמו והבדלתו, וענג המלוכה הוא ברוממות המלך ובטול העם, והענג בממלכה הוא הנהגה בתקיפות בסדר ומשטר בכל הנוגע לעניני המדינה וטובתה, ואומר לך ה' הממלכה דזהו"ע מלכותא דרקייעא ההשגחה פרטית בכאו"א בכל פרטי עניניו, והשגחה זו עצמה היא הנתינת כח להיות כווא"א מתנשא

יום ששי כג תשרי, שמחת תורה ה'תש"ד

אין קוראים בתורה בלילה. נ"כ בשחרית. אין נוהגים לפרוש סלית על ראשי העולים לחתן תורה או לחתן בראשית. גם העולה לתורה אומר חזק חו"נ.

שיעורים. חומש: ברכה, ששי ושביעי עם פירש"י. תהלים: קחיקיב.

תניא: כד. אהוביי . . . יקלח לעין כל.

בשמחת תורה תק"ט אמר רבינו הזקן: עץ חיים היא למחזיקים בה — אלו בעלי השנה הלומדים תורה. וחומכי' מאושר — אלו בעלי עבודה העוסקים בתורה. מאושר — נליקלאך, כדאיתא בזהר (ח"ג נג. ב) אל תקרי מאושר אלא מראשו, דע"י עבודתם ממשכי' מראשו היינו מפנימיות הא"ס ב"ה, וכמעלת הרגל המקיים את הראש דוקא.

ה' 3

ע"ח, צט [סה"מ תרצ"ט ע' 68]

הראש דוקא . .

ע"ח, צט [סה"מ תרצ"ט ע' 68] (בשמחת תורה תק"מ אמר רבינו נ"ע) עץ חיים היא למחזיקים בה אלו בעלי השגה הלומדי' תורה, ותומכי' מאושר אלו בעלי עבודה העוסקים בתורה, מאושר גליקלעך, כדאי' בוהר (ח"ג דנ"ג ע"ב) א"ת מאושר אלא מראשו, דע"י עבודתם ממשיכים מראשו, היינו מפנימית הא"ס ב"ה, וכמעלת הרגל המקים את

וזהו עץ חיים היא למחזיקים בה שהם בעלי השגה הלומדים תורה, ותומכי' אלו בעלי עבודה העוסקים בתורה ותומכים לומדי' בגשמיות ובהתעוררות לקבוע עתים לתורה הם הממשיכים את העצמות, וזהו מאושר גליקלעך לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה.

שבת	כד תשרי	אסרו חג	ה'תש"ד
	מברכים ר"ח ס"ח.	אמירת כל התהלים בהשכמה.	
	הפטורה: כה אמר - ויאדיר.		
	תהלים: קיניקית.	כל הסדרה עם פירש"י.	
	תניא: וע"כ קבעו . . . בלכותם.		
	ההתוועדות - פארבריינגען - ברבים בכלל, ובשבת או במוצאי שבת בפרט, היא אחת היסודות בדרכי החסידים והחסידות, ופתח ומבוא למצוה היסודית דאהבת ישראל.		
	רובא רובא הנה בכל התוועדות הרי ראשי המדברים תובעים סאת המסובים שיטיבו הנהגותיהם ודרכיהם, שיקבעו עתים ללמוד דא"ח ושישמרו הקביעות, ואשר הלמוד יהי' על מנת ללמוד ולקיים. - והנה כללות ענין ואופן התוכחה שבואר היטב בד"ה ואם רוח המושל (קונטרס למ"ד) אשר ראוי לכל אחד ואחד מאנ"ש ללמדו היטב ארעתא דנפשו' - אמנם הוכחה זו בעת ההתוועדות היא רק על דברים וענינים שאין בהם משום הלכנת פנים ולא כלום, כמו שהי' מאז ומקדם, אשר איש את רעהו הוכיחו באהבה ובחתיבה גדולת		

2/21
עצמי
י

לשמוטקין התמים ח' [ההתוועדות .. ישראל: אג"ק ח"ד ע' רז].

הרביעי בדיבור, אשר ביאר הרמב"ם בפירושו מאמר המשנה ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה, שהוא הדיבור האהוב, אלא עוד זאת אשר דיבור זה עוקר את הדיבור האסור, ודוחה את דיבור הנמאס, ומזכך גם את הדיבור המותר.

בחיי היום יומי אנו רואין, אשר ת"ל כל התועדות והתועדות מאנ"ש בכל מקום שהם, יברכם השי"ת בגשם וברוח, מכניסים רוח חיים ומביאים תועלת מרובה בהתעוררות בחיזוק

המתועדות - פארבריינגען - ברבים בכלל, ובשבת או במוצאי שבת בפרט היא אחת היסודות בדרכי החסידים והחסידות, ופתח ומבוא למצוה היסודית דאהבת ישראל.

אף שהנה באות מתוך אהבה פנמי' וחבה יתרה, מ"מ הנה על הרוב באות הנה באופן של דקירה, בדוגמת דבר המחט לזרוק סמי מרפא בגוף, כי כונת זריקת סמי המרפא היא תכלית הטוב, ומ"מ באה ע"י דקירה. וקודם הדקירה הנה, לבד זאת שצריכים לנקות את המחט שתהי' נקי' בתכלית, הנה עוד זאת צריכים לכבס מקום הדקירה, שלא יהי' אבק קל אפי' אשר אם אין שומרים תנאים אלו, לא זו בלבד שמאבדים תועלת הרפואה, אלא עוד זאת, ח"ו, הדבר כרוך בסכנת נפשות, כי האבק שמחוץ הגם שהוא מקום לרפש, מ"מ אפשר לדחותו בקל או עכ"פ לכבסו, אבל כאשר נכנס ח"ו לפנים אז הוא דבר המזיק. ההתועדות של אנ"ש שי' – א חסידות' ער פארברענגען – היא סם מרפא, המחי' נפשות ממש, ומביאה תועלת בלתי משוערת, כאשר אנו רואים במוחש, אז יעדערחסדידשער ווארט נכנס בפנימי' המוח ופנימי' הלב, יעדער תנועה פון א חסידושען נגון מעורר הלב, מקרבו אל הטוב ומדבקו אל האמת. אבל סמי המרפא של התועדות אנ"ש באים ע"י דקירה, היינו בנוסח של תביעה ובהכרח הדבר כי המחט תהי' נקיה, ומקום הדקירה יהי' מכובס בדבר השורף כל אבק דרפש וטיט. והנה כללית ענין ואופן התוכחה מבואר היטב בד"ה אם רוח המושל יעלה עליך אשר ראוי לכל אחד ואחד מאנ"ש ללמדו היטב אדעתא דנפשי', כי כל עניני עבודה נוגעים לנפש אנ"ש הם ביתם וזרעם יחיו.

[אמנם..גדולה: ראה אג"ק ח"ד ע' י"ד].
 עיין לעיל ב"היום יום" דכ"ב אלול.

היהדות, במדות טובות, ובקביעות שיעורי לימודי תורה ברבים.

[רובא ..דנפשי':התמים חוברת ח מח, א (ת,ג). אג"ק ח"ג ע' רצב].
 היום באו אלי הרופאים לעשות לי רפואה זריקת סמי מרפא ע"י דקירה במחט. ראיתי את הזהירות הגדולה בהכנות לזה: הבדיקה בנקיות הכלים, הרופא ומשרתו מלובשים בגדי בד לבנים, רחצו ידיהם פעמים ושלש, וגם בדקו צפרניהם פן ואולי נשאר שם שמץ זוהמא, ולבסוף שפכו על ראשי אצבעותיהם – והעיקר על הצפרנים – סמי מרפא חזק המעביר כל חשש זוהמא. ובגמרם כל ההכנות התחילו לכבס את רגלי ביי"ש חזק ובסמים המסירים כל אבק אפילו היותר דק ובלתי נראה ויכבסו פעמים ושלש. בראותי גודל הזהירות בזה, שאלתי לאיזה צורך הם מכבסים את רגלי, הלא כשעה קלה מקודם רחצתי באמבטא ובשרי נקי, - השיבו – אף על פי כן, חק הוא ולא יעבור אשר קודם דקירת מחט בבשר החי לזרוק סמי מרפא, צריכים לכבס מקום הדיקרה ביי"ש וסם המסיר כל נדנדוד אבק, כי אם לא יכובס הלא אפשר שהאבק הזה יכנס ח"ו בגוף יחד עם סמי המרפא, ואז הנה לא זו בלבד שאבק הזה יאבד התועלת של סם המרפא, אלא גם יכול להסב חלילה כמה חולאים רעים ר"ל. התועדות אנ"ש שי' יחדו הוא כעין זריקת סמי מרפא בגוף ע"י דקירת מחט, כי רובא דרובא הנה בכל התועדות הרי ראשי המדברים תובעים מאת המסובים שיטיבו הנהגותיהם ודרכיהם, שיקבעו עתים ללמוד דא"ח ושישמרו הקביעות, ואשר הלמוד יהי' ע"מ לעשות ולקיים, וכל התביעות הללו

יום ראשון	כה תשרי	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: נח, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים: קיט, אשרי... מצותך מאד.	
	תניא: כה. להבין... לדבר מאומה.	
עשרה ננונים — מהם תנועות בלכד — מיוחסים לרבנו הזקן שהוא בעצמו חברם.		
המיוחסים לרבינו האמצעי, היינו שנתחברו בזמנו והיו מנננים אותם לפניו, אבל לא שהוא מחברם, והיתה אצלו קבוצת אברכים מנננים — וידועה בשם „דעם מיטעלען רבי'ס קאפעלען” — ונחלקה לשתי פלוגות: בעלי שיר — בפה, ובעלי זמרה — בכלים שונים.		

ז' אב תש"ד

לינובסקי כה תשרי, צו [אג"ק ח"ג ע' תמד]. עיין לעיל ב"היום יום" די"ג סיון

יום שני	כו תשרי	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: נח, שני עם פירש"י.	
	תהלים: קיט, מה... לא שכחתי.	
	תניא: וזהו כי... קלט' רוחניית.	
הענין ע"פ לעולם ה' דברך נצב בשמים מביא רבינו הזקן (שער היחודה"א מ"א, אנה"ק כ"ה) בשם הבעש"ט, הגם שיש ענין זה במדרש תהלים, וכמש"נ גם בלקו"ט זכר"ה כי ביום הזה יכפר, וכוונה מיוחדת בזה, כי ביום שני ה' המאמר יהי רקיע — שהוא הנצב בשמים — וזה יהי לזכרון עולם, כי ביום שני ח"י אלול נולד הבעש"ט.		

ז' אב תש"ד

תבוא ש"ת [סה"ש ה'ש"ת ע' 170]. רבי בריינגט דעם מאמר בשם מורנו הבעש"ט דער פירוש הפסוק לעולם ה' דברך נצב בשמים שטייט אין שער היחוד והאמונה (פרק א) בשם מורנו הבעש"ט. הגם דער ענין איז דא אין מדרש תהלים (במקומו) איז דאס וואס דער

רבי בריינגט דעם מאמר בשם מורנו הבעש"ט בכוונה מיוחדת, ווייל דער מאמר יהי רקיע איז געווען ביום ב' און דאס איז לזכרון עולם אז אין דעם טאג, ביום ב', איז געבארן געווארן מורנו הבעש"ט.

יום שלישי	כז תשרי	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש : נח, שלישי עם פירש"י. תהלים : סכ"ט. חניא : והנה נודע . . . 278- לארץ.</p>		
<p>התורה והמצות מקיפות את חיי האדם סיום נוח מבטן אמו עד עת מקורתו, ומעמידות אותו בקרן אורה בשכל בריא ובקנין מדות נעלות והנהגות ישרות לא רק בין אדם למקום אלא גם בין אדם לחברו, כי המתנהג ע"פ התורה והוראות חז"ל הוא חי חיים מאושרים בגשם וברוח.</p>		

תש"ד
 חנוכה
 חנוכה
 חנוכה

הצעד הראשון בימי הנבחרות בהגברת הצורה על החומר ובשאיפה לעלות בדרגות העילוי אחר עילוי הן בענינים שבין אדם למקום והן בענינים שבין אדם לחברו, והכל אך ורק כמו שהוא ע"פ התורה והוראות חז"ל.

התורה והמצות מקיפות את חיי האדם מדי גיחו מבטן אמו עד עת פקודתו ומעמידו בקרן אורה בשכל בריא ובקנין מדות נעלות והנהגות ישרות, לא רק בין אדם למקום אלא גם בין אדם לחברו, כי המתנהג ע"פ התורה והוראות חז"ל הוא חי חיים מאושרים בגשם וברוח.

כל החי בישראל - בין איש בין אשה - צריך להסתכל ולהתבונן בהשגחה הפרטית אשר השי"ת מתנהג עמנו, והיא - הנהגת ההשגחה הפרטית - צריכה להיות מורה הדרך באופני ודרכי החיים, להיות כי האמת הגמור היא אשר ההשגחה הפרטית מלבד היותה אצבע אלקים המורה דרך פתוחה לכל חי מאת רבון העולמים יתברך ויתעלה, הנה היא פנס האור והחיים בחיי עם הנבחר למלאות את חובתו ותעודתו בעל-מא דין, מפליאת תמים דעים יתברך ויתעלה.

לחסקין. יא אייר תש"ב [אג"ק ח"ו ע' שט].
 בדרנו זה, אשר רוב הצעירים והצעירות עזבו מקור מעין מים חיים בחיים ישרים ע"פ דרכי התורה והמצוה, רבו כמו רבו החכמים והחכמות בעיניהם ליפות את תוארם החיצוני בכושם ובבגדי בוץ מגוהצים ותוארם הפנימי - באהבת המושכלות ומדות טובות - עזוב ופ"רוץ ושונים באולת רוע מעלליהם, הן בעיניני בין אדם למקום, בשמירת קיום מצות מעשיות, שהם כזנבות הנגררים אחרי פרעושי המינים והאפיקורסים, והן בעניני המדות בין אדם לחברו, לאמר אני ואפסי עוד, להתגאות בהבל הבלים, וככה שוקעים ר"ל בטומאת הנפש וטיט המדות רעות - ולפעמים גם מושחתות - זוללים וסובאים ויורדים מדחי אל דחי עד שמ"גיעים לשערי מות ר"ל לא רק רוחני כי אם גם אנושי, אשר האדם באשר הוא אדם יגעל בהם וינזר מהם ומחברתם.

אף שיסוד הנהגה הישרה ועמוד החיים המאושרים תלויים בעיקרם בחינוך והדרכה והסביבה שבה חי האדם בילדותו ובנערותו, אבל עם זה הנה הכל תלוי בבחירת העמדת

יגם רביעי	כח תשרי	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: נח, רביעי עם פירש"י. תהלים: קלהקלם. תניא: (אלא שבארצות . . . עמהם).		
אם בחוקתי תלכו נו' ונתתי נשמיכם בעתם . . לימוד התורה וקיום המצות הם טבעת הקדושין שבהם קירש הקב"ה את ישראל להתחייב לזון אותם ולפרנסם.		

שנקראים ראשית, ישראל ותורה, ושניהם הם בשביל הבריאה, היינו העולם שנברא ע"י ההעלם והסתר דשם אלקים, ולהאיר את העולם באור התורה ומצות, הנה מלבד זאת הרי צריכים ללמוד תורה בכדי לחזק כחות הנשמה והכחות דנפש האלקית להיות התורה היא מזון הנשמה דכל מה שהאציל הקב"ה וברא מן הנאצלים היותר עליונים ונשמות עד הנבראים היותר קטנים צריכים למזונות, ומזונות הנשמה הוא לימוד.

והלימוד בתורה בכל יום ויום נוגע בנפשות ממש, היינו שלבד זאת שזה נוגע בנפש הלומד כנ"ל הנה זה נוגע בנפשות הבני בית שאז הנה אויר הבית הוא אויר התורה ויראת שמים. אשר ע"כ הנה כל אחד ואחד מחויב לקבוע עתים לתורה בכל יום ויום ממש.

ואם הוא עסוק י"ב שעות ביום יהי עסוק עוד שתי שעות ואין לו רשות לפטור עצמו מזה, והשי"ת יזמין לו פרנסתו בריוח ובמנוחה בגו"ר.

ללכד ז' אדר תש"א [אג"ק ח"ה ע' רעז].
 אודות זה שאין לו זמן ללמוד בכל יום ויום ממש רע הדבר מאד מאד ונוגע בגשמיות וברוחניות ובנפשות ממש.

בגשמיות דכתיב אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה כפשוטו לייגע המוח לעמוד על דברי תורה על בורים להבינם בהבנה טובה, בין אם הוא לימוד של נגלה בין לימוד של דא"ח אינו נקנה אלא ביגיעה, ועוד יש לפרש שתהיו עמלים בתורה גם כאשר אתם עמלים מענייני פרנסה בכל זה בחוקתי תלכו ללמוד בכל יום ויום ואז ונתתי גשמיכם בעתם, כידוע שלמוד התורה וקיום המצות הם הטבעת קדושין שבהם קידש הקב"ה את ישראל להתחייב לזון אותם ולפרנסם.

ברוחניות, לבד זאת שצריכים ללמוד את ההלכות למען דעות דיני התורה בהנוגע למעשה בפו"מ ולבד זאת מה שצריכים ללמוד את התורה להיות שזהו תכלית ירדת הנשמה למטה, ותכלית נתינת התורה למטה דוקא כמ"ש בראשית ברא אלקים דבראשית הם ב'

אויף דער וועלט. איך ווייס ניט וואס איר זייט, איך מיין צו זאגען וואס איז אייער מהות רוחני, איז אויב איר האט ב"ה אזויפיעל צייט און נאך אלע שיעורי לימודים מקרא משנה גמרא הלכה ואגדה האט איר צייט אריין צו קוקען אין אזעלכע ספרים ווי דער ספר הברית און אויך גריבלען זיך אין די פארשטאנדען פון די כחות הנפש פון אלע באשעפענישן, איז מה טוב. אבער אויב אייער צייט איז בעשרענק[ט] דאן לערנט בעסער א פסוק חומש נ"ך מיט מפרשים הראשונים, משניות עם פי' הרע"ב און אויב אויך מיט תו"ט איז נאך בעסער, א דף גמרא מיט רש"י ותוספות, א אגדה מיט פארשידענע פירושים, א פרשה מדרש מיט די וויכטיגע פירושים.

דאס בעווייזט אונז קלאר אז פון יעדער כח איז פאראן א פועל דבר, נאר דער חילוק איז אויב דער פועל איז אין א לבוש חומרי וואס מען קען אים אנעמען מיט דער האנט, אדער עס איז א פועל דבר גשמי וואס מען קען אים מישוש ניט אנעמען נאר מיט שמיעה אדער ריח און טעם אדער ער איז א פועל דבר רוחני וואס מיט שמיעה און ריח וטעם קען מען אים אויך ניט אנעמען, נאר מיט העכער און איידעלערע געפיהלען. פאראן פיעלע זאכען וואס בא די וואס לערנען ביאורי אגדה און ספרי מוסר קענען זיי ניט בעגרייפען א מאמר חז"ל און ארויס נעמען פון אים דעם מוסר השכל וואס עס זאל ווירקן אין יראת שמים און מדות טובות, וואס דאס איז דער אמת'ר תכלית פון דעם מענשענס זיין

יום ששי	ל תשרי, א דר"ח	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: נח, ששי עם פירש"י. תהלים: קמה"קנ. תניא: והנה נפש . . . 280' בלא דבור. הלל: כופלין הודו לה' אחר כל אחד מהנ' פסוקים יאמר נא, ונם כשמתפללים ביחיד. — ואברהם זקן גו' זבדי' ישמרני כו' — ג"ם.</p>		

שבת	א חשוון, שר"ח	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: נח, שביעי עם פירש"י. תהלים: א"ט. תניא: והנה זלעו"ז . . . המעלות. במנחה — וכן בשני וחמישי דשבוע הבע"ל — קורין לישאל מפסוק וירא ה' אל אברם גו'. כ"ק אאמו"ר אמר לאחד על יחידות: מאן שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה לך לך מארצך גו' וכתוב ויסע אברם הלוד ונסוע הנגבה, הותחל סוד הבירורים. וע"פ נזירת ההשנחה העליונה האדם הולך למסעיו במקום אשר הניצוצות הצריכים להתברר על ידו מחכים לנאולתם. הצדיקים שהם בעלי ראי' רואים הם באיזה מקום הבירורים שלהם מחכים להם והולכים שמה בעצמם, ועמא דבר, הנה עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות מסבב כמה עילות וסיבות שיבואו למקום החוא. אישר ט"פ הוטלה עליהם העבודה בעבודת הבירורים.</p>		

וסיבות שיבואו למקום ההוא, אשר שם הוטלה עליהם העבודה בעבודת הבירורים. האדם הוא בעל בחירה בכל עניניו, ואין הדיעה העליונה חוסמת דרכי בחירתו, והדיעה שלמעלה אינה מכרחת את בחירתו כלל, אמנם מי שחוננו השי"ת דעת, ועובד את הוי' בתומ"צ ובעבודה שבלב בדרכי תורת החסידות, צריך לשום לבו ודעתו על כל הנעשה אתו עמו. [לשלימות העניין עיין לעיל ב"היום יום" דכ"ה ניסן]

לריין כה ניסן צ"ח [אג"ק ח"ד ע' שמא]. מאז שאמר הקב"ה לאאע"ה לך לך מארצך וגו' וכתב ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה, הותחל סוד הבירורים, ועפ"י גזירת ההשגחה העליונה האדם הולך למסעותיו במקום אשר הניצוצות שצריכים להתברר על ידו מחכים לגאולתם, הצדיקים שהם בעלי ראי' רואים הם באיזה מקום הבירורים שלהם מחכים להם והולכים שמה בעצמם, ועמא דבר הנה עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות מסבב להם עילות

יום ראשון	ב חשון	ה'תשי"ד
שיעורים. חומש: לך לך, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: י"ז. תניא: ואחר . . . יקמא טובא.	משיחת אמו"ר מוצש"ק לך לך תרנ"א: אין די ערשטע יארהען פון זיינע נשיאות האט דער אלטער רבי געזאגט ברבים. מען בעדארף לעבען מיט דער צייט. דורך זיין ברודער מהרי"ל האבען זקני החסידים אויסגעפונען, אז דער רבי מיינט אז מ'דארף לעבען מיט דער פרשת השבוע און פרשת היום פון דער סדרה פון דער וואך. ניט נאר לערנען די פרשת השבוע יעדען טאג, נאר לעבען מיט איר.	

מעביר זיין די סדרה געוויינט האבנדיק דערצו א געהויבענע שטימונג, איך בין געשטאנען אין פארלעגנהייט, ניט קענענדיק זיך בא שליסן פרעגן אדער ניט. דער פאטער האט באמעקט מיין פארלעגנהייט, האט ער מיך געפרעגט וואס שטיי איך עפעס צו זאגן זאל איך זאגן. האב איך באשלאסן צו פרעגן און האב געפרעגט. דער פאטער האט מיר געענטפערט אז דאס זיינען געווען שמחה טרערן. אמאל - אין די ערשטע יארן פון דעם אלטן רבינ'ס נשיאות - האט ער געזאגט ברבים: "מען באדארף לעבן מיט דער צייט". די אינגערע חסידים האבן דאן געפרגט בא די עלטערע וואס האט דער רבי געמיינט מיט די דאזיקע ווערטער. עלטערע חסידים האבן גערעדט וועגן דעם צווישן זיך, - אין כמה יארן ארום האט דער

שמות תש"ב [סה"ש תש"ב עמ' 29-30]. דאן - ווינטער תרנא - איז געווען דער סדר אז מוצאי שבת פלעגט מיך דער פאטער פארהערן אין דעם וואס איך האב געלערנט במשך פון דער וואך, און אויך דעם משניות וואס איך האב אויסגעחזרט בעל פה, און נאכן פארהערן, ווען דער פאטער פלעגט זיין צופרידן, פלעגט ער מיר געבן א מתנה. די מתנה איז באשטאנען פון דערציילן מיר א סיפור און אנדייטן און ערקלערן דעם בכך - היוצא פון דעם סיפור, אדער ער פלעגט מיר שענקען א מאמר. דאס זעלבע איז אויך געווען יענעם שבת פרשה לך לך. דער פאטער האט מיר פארהערט און האט מיר געשענקט דעם מאמר ת"ר נר חנוכה, רמג. מיר האט זיך זייער געוואלט וויסן פארוואס דער פאטער האט איך דערפרי ביים

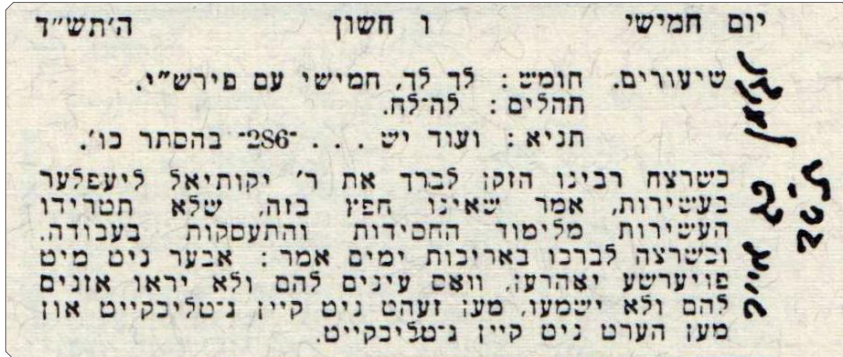
אבינו, דער ערשטער וועלכער האט זיך מוסר
נפש געווען אויף מפרסם צו זיין געטלעכקייט
אויף דער וועלט, און זיין מסירת נפש אויף
תורה ומצוות האט אברהם אבינו איבערגעגעבן
בירושה צו אלע אידן. מען באדארף לעבן מיט
דער צייט. דאס איז דעם רבי'נס א ווארט,
וועלכער האט געגעבן פיל צענדליקער
טויזנטער חסידים א דרך אין עבודת הבורא.
החסיד המפורסם הרב הגאון והצדיק ר' הלל
נ"ע פאריטשער האט אריינגעבראכט דעם
מאמר שלושה דברים למדנו באותה שעה אין
דער חסידישער וועלט, אז יעדן ווארט זאל
מען טיף גוט פארשטיין און ארויס בריינגען
פילע בכ"ען. מען באדארף לעבן מיט דער
צייט מיינט, אז ניט נאר מען באדארף לערנען
די פרשה פון דעם טאג נאר אויך מען באדארף
לעבן מיט דאס וואס מען האט געלערנט. לעבן
איז די העכסטע זאך אין דעם מענטשנס וועזן.
דער יתרון פון דעם מין המדבר איז מיט דעם
וואס ער איז א בעל שכל, וואס שכל איז דער
העכסטער כח אין דעם מהות אדם. אבער דאך
איז שכל מער ניט ווי א צייטווייליקע זאך אין
די פיר און צוואנציק שעה פון דעם מעת לעת,
אבער לעבן איז א שטענדיקע זאך, גלייך צי דער
מענטש איז וואך אדער ער שלאפט, אויך ווען
דער מענטש איז וואך און איז פארנומען אין א
ארבעט איז דאן דער שכל בהעלם, אבער לעבן
איז אלעמאל גלייך. און ווען מען לעבט מיט
דער צייט פון דער פרשת השבוע איז דער לעבן
גאר אן אנדער לעבן, דאס איז דער אמת'ער
תורה לעבן, וואס צוליב דעם לעבן האט השי"ת
באשאפן די וועלט און געגעבן די תורה אז מען
זאל קענען טאן אלע וועלט ענינים בדרכי הצדק
והישר און לעבן א תורה-לעבן. מען באדארף
לעבן מיט דער צייט.

מיטעלער רבי מבאר געווען דעם ווארט אין
זיין סגנון מיט דעם אמת'ן בינה'דיקן רוחב -
אבער דאן, ווען דער רבי האט דאס געזאגט
- האבן זיך אפילו די גרויסע חסידים שטארק
געמאטערט אויסגעפינען דעם רבי'נס מיינ
מיט זיינע ווערטער „מען באדארף לעבן מיט
דער צייט“. ענדליך האבן די זקני החסידים -
דורך דעם פעטער הרה"צ הרה"ג מהרי"ל, דעם
רבי'נס ברודער - אויסגעפונען וואס דער רבי
האט געמיינט מיט די ווערטער. מען באדארף
לעבן מיט דער צייט מיינט - מען באדארף
לעבן מיט דער פרשת השבוע און פרשת
היום פון דער סדרה פון דער וואך. דאמאלסט
פלעגן דעם רבי'נס חסידים און מקושרים, די
עלטערע ווי די אינגערע, לערנען יעדן טאג די
פרשה חומש פון דעם טאג מיט פירוש רש"י.
האט דער רבי געזאגט, מען באדארף לעבן
מיט דער צייט, אז ניט נאר וואס מען לערנט
די פרשת השבוע, נאר מען באדארף לעבן מיט
דער צייט פון דער פרשת השבוע. יעדע וואך -
און יעדן טאג פון דער וואך באדארף מען לעבן
מיט דער פרשה חומש וואס געהערט צו דעם
טאג. פרשה בראשית איז א פריילעכע סדרה,
דער אויבערשטער ב"ה האט באשאפן וועלטן
און נבראים און איז צופרידן ווי עס שטייט „כי
טוב“. דער סוף פון דער סדרה איז אפילו ניט
גאר אזוי געשמאק, אבער דאך איז די כללות
הסדרה א פריילעכע און עס איז שבת בראשית,
אין אלע קהלות ישראל איז ששון ושמחה, מען
האט אנגהויבן די תורה פון דאס ניי. פרשת נח
איז דער מבול, עס איז א קאלאמונטע וואך
אבער עס איז א פריילעכער סוף וואך, עס
איז געבארן געווארן אברהם אבינו. די אמת
פריילעכע וואך איז אבער פרשת לך לך וואס
אלע טעג פון דער וואך לעבט מען מיט אברהם

מישראל, בין איש ובין אשה, יש בו די כח מוסרי ורוחני אשר יוכל להשפיע להעמיד גם את מכריו ומיודעיו בקרן אורה. בעת הזאת אשר פור תתפורר הארץ וכל המדינות עומדות על הרי געש, והם חבלי משיח הנוראים והאיומים

מתנגדים חריפים לשטת הבעש"ט נ"ע והרב המגיד ממעזריטש נ"ע ואחד מחשובי יקירי גאוני שקלאוו - הי' לאחד מגדולי חסידי הוד כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע והי' סוחר בעורות חיות יקירים ביותר - פעלץ הענדלער - ולעתים קרובות הי' נוסע ליריד לייפציג ושמו הי' מפורסם בין הסוחרים היותר גדולים במדינה ומחוץ למדינה.

פעם כשהי' בלייפציג הלך לו לאחת החנויות לרגלי מסחרו ופתאום עמד לו אצל אחד החלונות של אחת החנויות ויעמוד שם כשבע שעות תפוס ברעיונותיו מבלי דעת ושומע מהנעשה סביבו עד שבא גיסו החסיד ר' פנחס - רויזעס - והניח ידו על כתפו ואמר בנימין וואס טראכסטו ואז פנה ר"ב ויבט בו בעיני תימא ואמר פנחס וואו ביזטו געווען דער רבי האט דאך געזאגט דעם ביאור אויף דעם מאמר שחורה אני.

המאורע הי' בקיץ תקפ"ב והוד כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע אמר את הביאור על המאמר שחורה אני בשנת תק"ס או תקס"א כעשרים שנה מלפנים, וכה היתה התמסרותו של החסיד ר"ב לתורת החסידות והתעמקותו בתורת רבותיו הק' עד שבהלכו לרגלי מסחרו נזכר על אחד ממאמרי הוד כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע ושכח על הכל ונדמה לו שעומד הוא לפני

לגלמן כג אייר תש"ב [אג"ק ח"ו עמ' שלב]. חז"ל אמרו דהכל צריכים חיזוק, אשר כן הוא גם בעבודת ה', דבין עובדי ה' במוחם ובין עובדי ה' בלבם צריכים חיזוק, והחיזוק בעבודת התפלה הוא התועדות חסידותי בספורי צדיקים וחזרת פתגמיהם, ספורי החסידים נסיונותיהם בארחות חייהם, מנגינתם, ריקודיהם ועליצותם, והעולה על כולנה טבילת טהורה.

והנה עם היות אשר עובדי ה' במוחם ועובדי ה' בלבם חלוקים המה באופני עבודתם אבל הצד השווה שבהם ששניהם מסורים ונתונים המה איש איש מהם בענין עבודתו אשר זאת - לימוד תורת החסידות ושקידת העבודה בעבודת הוי' - רק זאת היא משאת נפשם ותועודתם בחיים וזולת זאת הנה כל הדברים - אפילו היותר מוכרחים - בחיי האדם הם רק כטפל בלבד.

גם בעלי-עסק שבעדת החסידים, אף שהתנהגו במנהג דרך ארץ דמשא ומתן והיו בהם גם עשירים גדולים ובעלי עסקים גדולים ונוסעים לרגלי מסחרם לחוץ לארץ, אבל עם זה הנה כל הנחת - אריינלעג - מהותם ועצמותם הי' רק בעבודת ה' גם בשעה שעסקו במסחרם. החסיד ר' בנימין קלעצקער נ"ע - מגזע

מען זעט ניט קיין געטליכקייט און מען הערט ניט קיין געטליכקייט.

אלו הן רק דוגמאות אחדות מארחות חיי החסידים אשר בכל דור ודור היו למאות, משכילים ועובדים, והם היו העומדים בראש עדות החסידים למקומתיהם, ואלפים מבעלי עסקים ובעלי מלאכה נהנו לאורם באור תורה ועבודה כל חד לפום שיעורא דילי, וגם העני - בדעת - שבעדת החסידים הי' לו סדר מסודר בזמנים קבועים להשתתף בלימוד החסידות ויום הש"ק הי' מוקדש לתורה ועבודת התפלה - אחר הטבילה קודם התפלה - והתועדות במסכת חסידים אשר שם הי' סופג לתוכו רוח טהרה בהאמנת אלקות ורוממות ההשגחה פרטית ותעודת האדם בעלמא הדין על כל ימי השבוע, עד שגם החיים החולנים היו מוארים בפנים של החסידות. והנה כל זה הי' במדינת רוסיא פולין וגאליציא וכו' מקום שם נתפשטה תורת החסידות, בין חסידות חב"ד ובין החסידות הוואהלינית הפולנית והגליציאית וכו' להיות שבכללות היו המדינות ההם מיושבות מיהודים יראי אלקים בני תורה והאור הי' צח באמונה טהורה באחדות הבורא באהבת התורה ובחיבת המצות, ואף אם היו חלוקי נוסחאות הנה בהנוגע ליראת שמים לא נמצא בן תורה מיקל לעצמו באותן ההיתרים שבאו מחוץ למדינה כשיטת אשכנז וכדומה, ומה גם רב דתי - חוץ מהרבנים מטעם הממשלה - או שו"ב שיקיל לספר זקנו ח"ו וח"ו, ושום איש, גם הפחות שבפחותיהם לא הי' אוכל אז משחיטתם והוראתם ותקומה לא היתה לרב ושו"ב כזה בשום קהלה בעדת ישראל, ורק כשנתרבו המורים של חברת מפיצי השכלה שרובם ככלם פורקי עול ופוקרים השחיתו את הצעירים והנוער להקל בכל איסורי תורה.

הוד כ"ק מורו ורבו הק' בליאונא או בליאדי ושומע ממנו את המאמר, וכשגיסו הר"פ עוררו ממצולות מוחשבותיו הסתכל בו במבט תימא ושאלו בדאגה ידידותית איפא היית הלא רבינו אמר הביאור על המאמר שחורה אני. כ"ק חותני הרה"ק ר' אברהם זצוקל"ל נבג"ם זי"ע מקישינוב סיפר לי על אודות החסיד ר' חיים דובער נ"ע ווילענסקי מקרעמענטשוג - שהי' תלמיד ומחונך החסידים ר' דובער ב"ר משה נ"ע ור' דובער מאסעיעוו נ"ע שקבלו מהחסידים ר' ברוך נ"ע ור' שמואל נ"ע תומארעס - שהי' סוחר ביין ולזמנים קבועים הי' בא לקישינוב לקנות יין בשביל בית מסחרו בקרעמענטשוג.

פעם בא ר' חיים דובער לקישינוב ויסר לבית אחד הסוחרים לדבר אתו על דבר קניית יין. הסוחר לא הי' בביתו וישב רח"ד לחכות לו ויתעמק במחשבותיו וכשבא הסוחר לביתו וראהו יושב תפוס ברעיונותיו חכה לו שעה ושתיים שלש וארבע וכשראה שעוד מעט ינטו צללי ערב נגש אליו ויתן לו שלום, הרח"ד נתעורר ממעמקי מחשבותיו וישאל את האיש מתי בא לקרעמענטשוג, כי לרגלי עוצם התעמקותו בהשכלותיו שכח על הכל ואי' איפה הוא. והנה לא זו בלבד אשר תורת החסידות היא מהותם ועצמותם של חסידים חב"ד אלא עוד כ"ק היא - תורת החסידות - והדרכותי' - יקרה אצלם מחייהם ממש.

אחד מחסידי הוד כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע ור' יקותיאל שמו - מעיר ליעפלא פלך וייטעבסק - כאשר פעם אחת חפץ כ"ק אדמו"ר הזקן לברכו בעשירות אמר שאינו חפץ בזה שלא תטרידו העשירות מעובדתו בלימוד החסידות והתעסקות בעבודה, וכשרצה כ"ק אדמו"ר הזקן לברכו באריכות ימים, אמר „אבער ניט מיט פויערשע יארען" כי עינים להם ולא יראו ואזנים ולא ישמעו,

יום ששי	ז חשון	ה'תש"ד
שיעורים. חומ"ט: לך לך, ששי עם פירש"י. תהלים: לט"ט.	תניא: אך . . . יקמדי הכל אחד.	
הסדר לאחר מתן תורה הוא: הסרת ערלת הנוף, הלשון, הלב — מעשה דבור מחשבה, אברהם אבינו שהי' קודם מ"ת הרי בתחילה הכיר את בוראו — מחשבה, אח"כ פירסם אלקותו, — דבור, ואח"כ מילה — מעשה.		

שלא הי' שייך לכוונות. וצוה הצ"צ שימול הב', באמרו: עשי' לעילא. ישנו עולם שאין צריך לאדרעסען. והוסיף: אפשר שאז (במאורע הנ"ל) שאני, שהי' מי שכוון — הצ"צ — כי ישנם ענינים שהמעשה והכוונה אפשר להיות דשני אישים (מעשה של איש אחד וכוונה של איש אחד), אבל בכל אופן, לשון הצ"צ הי' כנ"ל. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: בברית מילה אומרים כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים. ונהגים אצלינו שנותנין דמי קדימה אז דער אינגעל זאל לערנען. ואמר כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א: זהו (הניח על השלחן 20 זהובים. ממ"ש) בשביל הישיבה.

ברית מילה צ"ה [תו"מ - רשימת היומן עמ' 58].
כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א — שהי' הסנדק — לא בירך על הטלית (אף שהטלית שנטעטף בה היתה שלו). כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: הסדר לאחר מתן תורה הוא: הסרת ערלת הגוף, הלשון, הלב - מעשה דיבור ומחשבה, משא"כ אברהם אבינו ע"ה שהי' קודם מ"ת, הרי בתחלה הכיר את בוראו — מחשבה, אח"כ פירסם אלקותו — דבור, ואח"כ מילה מעשה. כ"ק אדמו"ר שליט"א סיפר: הי' ברית מילה אצל נכד הצמח-צדק, והיו אז ב' מוהלים, הא' שהי' שייך לכוונות, ואינו אומן כל כך כהשני

שבת	ח חשון	ה'תש"ד
שיעורים. חומ"ט: לך לך, שביעי עם פירש"י. תהלים: מדינת.	תניא: ומ"ש . . . 288 מסטרא דרע.	
מצוה לשון צוותא וחבור, והעושה מצוה מתחבר עם העצמות ב"ה. שהוא המצוה את הציווי ההוא. וזהו שכר מצוה מצוה, דוה מה שנתחבר עם עצמות אוא"ם מצוה הציווי, זהו שכרו. ויובן במשל נשמי: איש פשוט ביותר יש לו בטור פנימי אל החכמה ומעלת חכם, בבטול הדעת תפיסת מקום לגמרי. וכן ים בתרגוש החכם הרי איש הפשוט אינו נכנס אצלו בנדר אנושי כלל — ואין זה דמבטלו ודוהה אותו, ח"ו, דוהו מדה רעה — ונחשב בעיניו יטאין לו פשר של יחס עמו כלל. והי' כאשר החכם יצווה לאיש הפשוט לעשות איזה דבר בשבילו, הנה בעיווי זה נירד מציאותו של האיש הפשוט, הן לעצמו שמרניש מציאותו אשר הוא יכול לקיים מצות החכם ולו ציווי החכם לעשות דבר. והו בעיני החכם נחשב למציאות אשר אליו ידבר ויצווה, ולכך זאת הרי ציווי זה מאחד החכם הרם ונעלה עם האיש הפשוט ביותר. והנמשל מובן. ומובן נ"כ אשר ביחס להנ"ל. אין הבדל כלל במד יהי' הציווי, אם דבר גדול ונעלה או קטן ופשוט.		

התמים א' כה [חוברת א' כה, ב (יד,ב) ואילך. אג"ק ח"י עמ' שסט-שע].

ומה שכותב כי כבד לו להסביר ליראי ד' שבמדינתם הט' יע"א שיש חוב ללמוד ולהעמיק להשכיל ולדעת דא"ח, והיא בכלל מצות וידעת היום והשבות אל לבבך וכו' ולא גרעה משארי מצות הכרחיות שבתורה, כי הם טוענים אין לנו עסק בנסתרות ולא מוחא סביל דא.

הנה הסבר ידידי בכללות הענין דלמוד דא"ח היא בכלל מצות וידעת, אמת הוא ונהנת במאוד, מיושר שכלו שתופס את הענין כמו שהוא לאמיתתו.

אמנם מצוה זו דוידעת הנה לבד מעלתה העצמי בעצם מהותה שהיא מצות פרטית, היא מצוה כללית הנותנת חיות בכל המצות.

וביאור דבר זה הנה כל המצות הרי מצד המצוה ב"ה הרי כולם הם שוים וכמארז"ל (הובא בילקוט שמעוני) ע"פ אורח חיים פן תפלט נעו מעגלותי' לא תדע, (משלי ה' ו'), א"ר אבא בר כהנא שלא תהא יושב ומשקל מצותי' של תורה וכו', וטעם הדבר הוא לפי דשכר מצוה היא המצוה עצמה.

וענינו עפ"י חסידות הנה מצוה היא לשון צותא וחבור, והעושה מצוה מתחבר עם העצמות ב"ה שהוא המצוה את הצווי ההוא, וזהו שכר מצוה מצוה, דוה מה שנתחבר עם עצמות אוא"ס מצוה הצווי זהו שכרו, וההבנה בזה יובן במשל גשמי, איש פשוט ביותר הגם כי אין בינות לו כלל במעלת החכמה ושכל, ואינו יודע גם אופן ההפלאה של ריחוק הערך שלו ממעלת החכמה, כי הלא גם ידיעה זו שאינם יודעים היא איזה ידיעה עכ"פ.

והאיש הפשוט הנה גם ידיעה זו אין לו, כי כל ידיעותיו וגם השערותיו הם רק בעינים חומרים וגסים כמו בטעמי המאכלים ערבים שהוא תאב להם, או בשארי עינים שהוא מורגל בהם, וכל הפלאותיו והשערותיו הם אך ורק בערכים

כאלו, כמו שאין ערוך טעמה של פת חרבה ומים לטעמה של פרפרת היותר ערבה, ובמילא מובן עד כמה שיש לו הבנה והשערה במעלת החכם שהוא בעל החכמה, שאינו תופס גדרי החכמה והחכם כלל. ואנו רואין במוחש אשר איש פשוט דוקא יש לו ביטול פנימי אל החכמה ומעלת חכם, ואופן בטלו הוא שהוא בטל בתכלית בהעדר תפיסת מקום כלל, היינו שאין זה בטול המציאות, כ"א בטול דהעדר, כי בטול המציאות ענינו שהוא לעצמו איזה מציאות רק שהוא בטל, דוהו כאשר יודע מציאות עצמו היינו שהוא איזה מציאות ומכיר במציאותו של המעולה ממנו והוא בטל אליו.

וכהא דביאר הרמב"ם בהיסוה"ת פ"ג ה"ט בענין דעת ושכל הכוכבים שמכירין את עצמן ומכירין את המלאכים שלמעלה מהן, ומכירין את מי שאמר והי' העולם ב"ה, וכל אחד לפי מעלתו משבח ומפאר כו', דשבח זה הוא ענין הבטול הבא מהכרה במציאות עצמו, הכרה במציאות שלמעלה ממנו והכרה במי שאמר והי' העולם, ובא לכלל בטול שהוא השבח, אבל הוא בטול במציאות, אמנם הבטול דהעדר תפיסת מקום הוא שאינו במציאות כלל, ער איז גאר ניט פארהאן, ואין זה וואס ער איז פארהאן און ער איז בטל, ער איז גאר ניט פארהאן.

והרגש זה דבטול הנפלא של העדר תפיסת מקום כלל הוא נמצא דוקא באיש פשוט שאינו נחשב למציאות אדם לגבי החכם, וכן הוא גם בהרגש החכם שאינו תופס מקום אצלו, היינו שאינו נחשב אצלו למציאות אדם כלל, ואין זה דח"ו מבטלו ודוחה אותו, דוה אסור עפ"י תורה והיא מדה רעה, אלא דאדם פשוט אינו נכנס אצלו בגדר אנושי כלל, והוא נחשב אצלו כדומם שאין לו קשר של יחס עמו כלל, והי' כאשר החכם יצוה להאיש הפשוט לעשות איזה דבר בשבילו, הנה בהצווי זה הרי נולד מציאותו של האיש הפשוט הן לעצמו שמרגיש

דומה כמו בשכל שהוא כח שיש לחלקו לחלקים וגם מקצת ממנו דבר הוא, משא"כ ברצון שהוא דוקא כשהו בשלמותו.

והמצות הן רצון אלקי הבא במלובש פרטי כמו קלף פרשיות התפילין, וחוטי צמר הציצית בפרטי עניניהם, במקום הנחתן בגוף האדם, וכן הוא במצות וידעת שהיא מצוה פרטית כמו מצות תפלין ציצית ושופר כו'.

וכל המצות הם מוגדרים במציאות גופם כמו התפילין מקלף וכתבת הפרשיות על הקלף ולא על הדוכסוסטוס והנחתן בבתיים של עור בהמה וחי' טהורים, וצורתם רבוע והנחתן בגוף האדם בזרוע ובראש בדיוק, וכמו"כ בכל מצוה ומצוה, וכן הוא גם במצות וידעת שהיא מוגדרת בענינה בידיעה והבנה ומקומה של מצוה זו בגוף האדם היא במוח.

והנה כשם שבהנחת תפלין הרי כובד התפלין מרגישים והוא כאלו נאמר אשר שעור מצוה זו בגוף האדם היא עד כדי שראשו ירגיש ככדוה (משאה) של התפלין הנה כן במצות וידעת היא שהמוח ירגיש את הידיעה, והיינו שהידיעה היא המצוה עצמה בדוגמת דבר הפרשיות והבתים בתפילין, וכאשר מניח תפילין אלו בזרועו ובראשו אז הוא קיום המצוה, כמו"כ במצות וידעת הידיעה היא רק הכשרי מצוה, ומצותה היא ההבנה.

מציאותו אשר הוא יכול לקיים מצות החכם ולו צוה החכם לעשות דבר, והן בעיני החכם נחשב למציאות דבר אשר אליו ידבר ויצוה, שבצווי זה הרי יצא אצלו מכלל אפיסה ובא לכלל מציאות, הנה לבד זאת הרי צווי זה מאחד החכם הרב ונעלה עם האיש הפשוט ביותר, דאיש זה הפשוט ממלא רצונו של הרב ונשא, א"כ מובן אשר בעילוי זה שנעשה ע"י הצווי, היינו א) מציאותו של המצווה. ב) התחברות המצוה והמצווה, אין הבדל כלל מה שיהי' הצווי אם דבר גדול ונעלה או דבר קטן ופשוט, כי העיקר הוא הצווי וקיומה.

וזהו שכר מצוה מצוה, דהצווי עצמו עושה את מציאותו של המצווה ומאחדו בהמצוה ב"ה. אמנם זהו כללות ענין המצוה שהיא צוותא וחבור, אבל עם זה הרי בכל מצוה ישנם פרטי הצווי של המצוה, היינו דכל צווי וצווי יש לו פרטים רבים באופנה של המצוה הן במקום והן בזמן, דכל מצוה מוגדרת בגדרי זמן דוקא ובגדר מקום, הכל בדיוק גמור.

ובחסידות מבואר הטעם לפי שמצות הן רצון העליון, והנה בכחות הנפש אנו רואין דכח הרצון הנה, מהות מציאותו הוא דוקא כאשר הוא בא עם כל פרטי דיוקיו ואם יחסר אפילו איזה דיוק קל אז הרי אינו רצון, פי' שאינו שלמות, וברצון העדר השלמות הוא העדר מציאת מהותו, ואינו

יום ראשון	ט חשון	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: וירא. פרשה ראשונה עם פירש"י.	החלים: מט"ד.	
תניא: והנה העליונים . . . יקסיה עו"נ.		
בהיות אאמו"ר בן ד או ה שנים נכנס אל זקנו הצ"צ בש"ק פ' וירא והתחיל לבכות. באמרו: מפני מה נראה ה' אל אברהם אבינו ולנו אינו נראה. ויענהו הצ"צ: אז א איר א צדיק. צו ניין און ניינציג יאר איז מחליט אז ער דארף זיך מל זיין. איז ער ווערט אז דער אויבערשטער זאץ זיך באווייזען צו אים.		

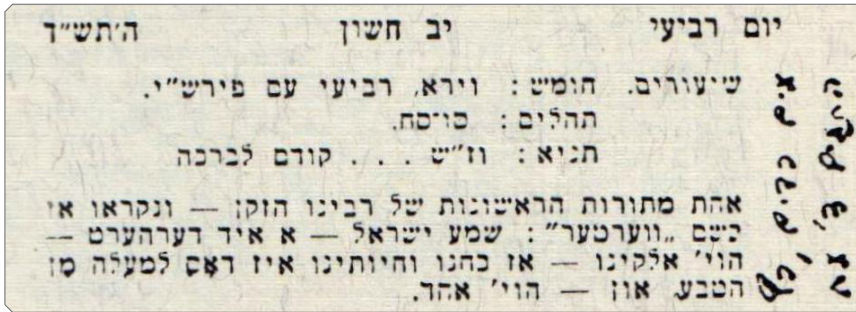
בעצמו לא זכר מעשי' זאת. אדנ"ע רז"א וגם אחותם ד"ל, היו נכנסים פעמים ביום אל הצ"צ, אין דער פרי, הי' נותן להם כסף. שאר נכדיו הקטנים, רק ביום ועש"ק או ביומא דפגרא. גם מהרשנ"ע לא הי' דר אתו בבית א', כ"א בבית מיוחד. בביתו ודירתו הוא, הי' המנין, כן דרו שם ממשרתיו. אחרי הסתלקות הרבנית מ' נ"ע הי' "משמורת", שאחד מבניו הי' לן בדירת הצ"צ. פעם אמר רז"א לאדנ"ע - והם ילדים קטנים - קום, אני אהי' רבי, ואתה תהי' א גבאי ויענהו אדנ"ע: דו ועסט קיין רבי ניט זיין, און איך וועל קיין גבאי ניט זיין. אדנ"ע נקרא ע"ש אדהאמ"צ, וחצי שמו של אבי הצ"צ - ר' שלום שכנא. רז"א - ע"ש אדה"ו ואבי' של הרבנית רבקה נ"ע.

שיחת כ' מ"ח צג ברשימותי [תו"מ - רשימת היומן עמ' רעו].
 כ' מ"ח - ש"ק וירא. הוא יום הולדת של אדנ"ע. אמירת לחיים וכה"ג לא הי', רק מאמר דא"ח. פעם - והי' ש"ק פ' וירא, והי' יום הולדתו או יום שלפ"ז או שלאח"ז - הכניסתו הרבנ' רבקה נ"ע אל הצ"צ נ"ע. - וא"כ הי' בן ד' או ה'. כי נולד תרכ"א. הכניסוהו לחדר - כמדומה בן ג' שנים וחצי - והתחיל אדנ"ע לבכות באמרו מפני מה נראה הק"ב לאאע"ה ואנחנו אין רואים. ויענהו הצ"צ: אז א איד צו 99 יאהר מחליט, שצריך למול א"ע, איז ער וערט אז דער אויבערשטער זאל זיך באויזען צו עם. עוד נוסחא: אז א איד א צדיק, צו וכו'. כי אדנ"ע

יום שני	י חשון	ה'תש"ד
שיעורים. חומ"ש: וירא, שני עם פירש"י.		
	תהלים: נהינט.	
	תניא: אבל בצאת . . . בע"ח ור"ל.	
דער רבי (רבינו הזקן) פלעגט זאגען אויף אצילות .. אויבעז". מען דערציילט אז איז כתב פלעגט ער פון החרגשות. מער ווי „אצי" ניט קענען אנטרייבען.		

ש"פ ח"ש תש"ג [לע"ע לא הגיע לדינן].

יום שלישי	יא חשון	ה'תש"ד
שיעורים. חומ"ש: וירא, שלישי עם פירש"י.		
	תהלים: ס"סה.	
	תניא: כז. אהוביי . . . יקמוי נס"ו.	
בתו"א ד"ה פתח אלי' (פ' וירא) בסעיף המתחיל והנה הצמצום: „שבחי' עינים היא סקור בחי' כלים", צ"ל „שהם בחי' עינים ומקור בחי' כלים". שם ד"ה ארדה נא בסעיף המתחיל והנה בזהר: „רפי' מיטוטטים" צ"ל „רפי' מיטוטטות".		
לד"ה פתח אלי' ישנם הגהות מאמור"ר שהתחיל לכתבם בחורף רנ"ב.		

וטעם הדבר הוא, דאיתא בזהר, תלת קשרין מתקשראין דא בדא, ישראל אורייתא וקודשא בריך הוא, וכולהו דרגין על דרגין סתימין וגלין. נושא המאמר תוכנו וביאורו הוא, דהנה שלשה, ישראל, תורה וקודשא בריך הוא, קשורים יחדיו כשלשלת העשוי' משלש טבעות האוחזות זו בזו, אשר ראשיתה של הטבעת התחתונה אחוזה בעקבה של טבעת השני', וראשיתה של הטבעת השני' אחוזה בעקבה של טבעת הראשונה. בכל אחד מהשלשה הללו הרי יש גליא וסתימא, גליא וסתימא ד'ישראל, גליא וסתימא ד'תורה, גליא וסתימא ד'קודשא בריך הוא. גליא וסתימא ד'ישראל, הגליא הוא השכל וטבע מדותיהן של ישראל, אשר בטבע תולדותם שונים הם מכמו טבע תולדותם של העמים זולתם, והסתימא ד'ישראל הוא שכל הנעלם והעצמי שבעצם הנפש המסתורי, ורגש אמונה טהורה, דקה ותמימה המתלונן בנקודת הלב בהבורא יחיד יתברך ויתעלה. גליא וסתימא ד'תורה, הגליא הוא ההסברה שכלית בכל מקצעות התורה, המקפת לא לבד עניני האדם מעת גיחו מבטן אמו עד נשימתו האחרונה, ואופן שובו אל האדמה אשר ממנה לוקח כו', כי אם גם כל עניני היצירה והבריאה כולה, והסתימא ד'תורה הוא שכל האלקית השונה משכל אנושי תכלית שינוי, כי שכל אנושי ודתו בא מן החיים, - עס קומט פון לעבין - ושכל אלקי ודתו נותן חיים - עס מאכט א לעבין. -

מים רבים, רץ [מאמר ד"ה מים רבים - תר"ץ (קה"ת, תשס"ד) ע' ח].
התמים ד' מח [חוברת ד' מח, א (קפט,ג).
 אג"ק ח"ג ע' תקלג].
 חוברת התמים: שאלה בני ובנות ישראל המתבוללים והנאורים יושבי אשכנז, רוח התשובה תלככם לשוב אל דת ישראל, אבל יבשה היא הדת, ובכן מה טוב ה' - לפי דעת השואל - להורות להם אור דעת ובינה בדת. תשובה דת ישראל היא דת אלקינו אשר נתנה לנו במעמד הר סיני, והדת הלזו היא הגבה למעלה משכל ודעת המושג יושבי בתי חומר. כתיב, בנים אתם לה' אלקיכם, כמשל הבן או הבת שאינם יודעים כלל, איך ובמה איש זה הוא אביהם, ואשה זו היא אמם, ועם כל זה הרי הם נמשכים אליהם בהרגש עצמי להיותם עצמותם ומהותם, כך ישראל הם בנים לה' אלקינו בהרגש פנימי, מיט א אינערליכן געטליכן אינסטינקט-געפיהל - אשר הוא יתברך כחינו וחיותינו, - דאס איז אונזער קראפט און לעבין. - זאת אחת התורות הראשונות של מייסד תורת חסידות חב"ד, כ"ק רבינו הזקן. שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שמע ישראל, א איד פיהלט אז ה' אלקינו, השם יתברך איז אונזער קראפט און אונזער לעבין, ה' אחד, וואס ער איז דער בורא יחיד. ורגש פנימי ועצמי הלוה - דער געטליכער אינסטינקט געפיהל - ישנו בכל אחד ובכל אחת מישראל, מהפשוטים שבפשוטים בידיעת התורה עד הגדול שבגדולים בחכמת האלקות.

יום חמישי	יג חשון	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: וירא, חמישי עם פירש"י. תהלים: סט"א. תניא: איתא . . . 292 ועלול כנודע.</p>		
<p>דער בעש"ט פלענט לערנען מיט זיינע תלמידים א שיעור נמרא. דער אופן פון דעם לערנען איז געווען מיט נרויס הריפות און גאונות, און מ'האט געלערענט דעם גמב"ם אלפס רא"ש און אנדערע מפרשים פון די ראשונים וועלכע זיינען שייך געווען צו דער נמרא וואס מ'האט געלערענט. דער בעש"ט פלענט אפטייט טשען די ווערטער אין איריש. אז מ'האט געלערענט ערכין און נעקומען צום מארו"ל (טו ב) לשון תליתאי קטיל תליתאי, האט דער בעש"ט דאס אויסגעטייטשט: לשון הרע הרג'ט אלע דריי: דעם אויסטראכטער דעם דערציילער און דעם צוהערער, נאר דאס איז אין לבושים רוחנים, וואס דאס איז שווערער, ווי רציהה איז גשמיות.</p>		

פ'תש"ד
 ח'תש"ד
 ח'תש"ד

לעזראוויטש ד כסלו תש"ב [אג"ק ח"ו ע' קיב]. עיין לעיל ב"היום יום" דכ"ט תשרי

יום ששי	יד חשון	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: וירא, ששי עם פירש"י. תהלים: עב"ע. תניא: והנה בהיות . . . יקמו תאמין.</p>		
<p>מה' מצעדי גבר כוננו, לכל אחד מישראל יש לו תעודה רוחנית בחיים, והוא להתעסק בעבודת הבנין לעשות דירה לו ית'. וכל אחד באשר הוא ובכל מקום שהוא צריך להתענין בכל מאמצי כוחו לחפש בחפש מחופש למצוא איזה פרנסה רוחנית כמו שהוא מחפש אחר פרנסה גשמית. והוא לפי שדרכו — של הקב"ה — יחפץ, בדכתיב באברהם כי ידעתיו נו' ושמו דרך ה', כי יש שני דרכים: דרך הטבע ושלמעלה מן הטבע, העולם בראו הקב"ה להיות נראה כמו שהוא בדרך הטבע — בעיני בשר — והוא דרך אלפים. תורה ומצות הם דרך הוי' והוא המשכה שלמעלה מן הטבע בטבע, אשר בגלל זאת הנה הקב"ה משפיע לישראל למעלה מן הטבע בטבע.</p>		

ח'תש"ד
 ח'תש"ד
 ח'תש"ד

ודברי חסידות. הנה כתיב מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ. כל אחד ואחד מישראל יש לו תעודה בחיים חיותו בעלמא דין בשביל להשלים הכוונה העליונה ית' ויתעלה אשר איוה להיות לו ית' דירה בעולם הזה הגשמי דוקא, ודירה זו עושים רק על ידי קיום המצות מעשיות

לשיף. ה אלול צ"ו [אג"ק ח"ג ע' תקסא]. במענה על מכתבו מיום כ"ח לחדש העבר, שמתנצל על איחור המענה בסיבת היותו טרוד בנסיעות מחוץ לעירו לרגלי עסקו, יעזרהו הש"י ויזמין לו פרנסתו בריות ובמנוחה שיוכל לשמור ללמוד השיעורי לימודים בהלכה אגדה

אשר לפעמים הנה עני העוסק במסחר ומשא ומתן, מתעשר בעושר רב. ומדוע לא יהי' כן גם בפרנסה רוחנית דגם מי שהוא עני - בידיעת התורה, לפי ערך היודע תורה - לא יתברך בלבבו להתעשר בעושר רב, אשר באמת הנה כן הוא דעל ידי עבודה בעוסק הרוחני בהענינים האמורים לעיל כמו שעוסקים בעמל רב בעסק גשמי, הנה מתעשרים בעושר רב. וזהו מה' מצעדי גבר כוננו, לכל אחד ואחד מישראל יש תעודה רוחנית בחיים, והוא להתעסק בעבודת הבנין לעשות דירה לו ית', וכל אחד באשר הוא ובכל מקום שהוא צריך להתענין בכל מאמצי כוחו לחפש בחפש מחופש למצוא איזה פרנסה רוחנית באחד הענינים בחיזוק היהדות בהרבצת התורה ובהתעוררות במדות טובות, כמו שהוא מחפש אחר פרנסה גשמית. והוא לפי שדרכו של הקב"ה יחפץ, כדכתיב באברהם כי ידעתי וגו' ושמרו דרך הוי'. כי יש שני דרכים, דרך הטבע ודרך שלמעלה מן הטבע. העולם ברא הקב"ה להיות נראה כמו שהוא בדרך הטבע - כי באמת הנה הטבע עצמה היא למעלה מן הטבע, אבל בעיני בשר נדמה לענין טבעי - והוא דרך אלקים. והתורה ומצות הם דרך הוי', והוא ההמשכה שלמעלה מן הטבע בטבע, אשר בגלל זאת הנה הקב"ה משפיע לישראל למעלה מן הטבע בטבע. הש"י ישפיע לו שפע פרנסתו בריוח ויסתדר בסדר טוב לבנות בית בישראל על יסודי התורה והמצוה.

לימוד התורה ועבודת התפלה, אשר זה הוא התעסקותם של כל ישראל לבנות הדירה, זה בכה וזה בכה, כל אחד ואחד כפי חלקו בעבודה זו על פי ההשגחה העליונה. והנה מי אשר כלי פרנסתו הוא באופן כזה שצריך לעשות נסיעות. הנה עליו לדעת כי ענין חלקו בבנין הדירה לפני ממה"מ הקב"ה הוא אשר בכל מקום היותו עליו לפעול איזה ענין בהרבצת תורה בחיזוק היהדות בשמירת שבת בקביעות עתים לשיעורי לימודים הן באמירת תהלים, והן באיזה לימוד בהלכה או אגדה בכל מקום ומקום לפי תנאי יושבי המקום ההוא. עבודה זו האמורה, בעשיית הדירה האמורה, היא חובת גברא ואל יאמר האומר מי אני ומה אני, כי כל אחד ואחד מישראל הנה שרש נשמתו נמשכה מעצמות אין סוף ב"ה, ואין סוף ב"ה נותן לנו כח אין סוף לפעול ולעשות גדולות ונצורות בעבודת הקדש בענין הברורים, ואשר על כן הנה החפץ בחיים טובים על פי הכוונה העליונה, הנה שום ישים מוחו ולבו על כל האמור בזה, ובכל יום ויום ממש הנה בכל מקום היותו יחשוב ויחפש אחר איזה פועל טוב לעשות איזה התעוררות באיזה מהענינים האמורים למעלה. אשר זהו פרנסת הנפש. ולא גריעי פרנסת הנפש מפרנסת הגוף. דפרנסת הגוף הנה האדם טורח בטרחה מרובה ובעמל רב. ומדוע לא יטרח בשביל פרנסת הנפש. ואם בפרנסת הגוף הנה כל אחד גם הפשוט ביותר מתברך בלבבו להתעשר בעושר רב מה שאינו לפי ערכו כלל ורואים אנו במוחש,

שבת	טו חשין	ה'תש"ד
חסידות פאטער זיין קען	הפסורה: ואשה — בנה ותצא. שיעורים. חומש: וירא, שביעי עם פירש"י. תהלים: עז"ע. תניא: והנה יש . . . כוכבים.	
	די נשמה ווארט אויבען אויף דעם זמן. ווען זי וועט זוכה זיין אראפגעהן אין א נוף, ווייל די נשמה פילט, וואס זי קען אויפמאן זייענדיג דא לסטה. זי קען קומען צו דעם להתענג על הוי'. איז אויף ווען ליינט קען עס אפ?	

די שבעת ימי המשתה פון אונזערע תנאים האט דער פאטער בשעת זאגן א לחיים געזאגט: וואס וועט זיין מיט דעם להתענג על הוי' אויף ווען לייגט מען דאס אפ. עס איז פאראן א חסיד שוטה וואס לייגט אפ דעם להתענג על הוי' אויף נאך הונדערט און צוואנציק יאר. די האפנונג זיינע איז אויף איינעם פון די צוויי ענינים: (א) אויף דעם בפלגות ליליא קוב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקא בגינתא דעדן. (ב) אויף דעם צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה. אבער ער איז א חסיד שוטה און א חסיד מיט א שוטה איז גאר ניט קיין פאסנדער שידוך. א שוטה קען קיין חסיד ניט זיין און א חסיד איז דאך אודאי און אודאי, אז ער קען קיין שוטה ניט זיין. אבער דער וואס לייגט אפ דעם להתענג על הוי' אויף נאך הונדערט און צוואנציק יאר איז זיכער א חסיד שוטה. א חסיד איז ער ווייל ער וויל דעם ענין פון להתענג על הוי'. א מתנגד ווייס גאר ניט פון דעם גאנצן ענין פון להתענג על הוי'. דאס וואס א מתנגד ווייס איז להתענג עליו, אז הקב"ה איז זיך מתענג מיט זיינע חידושי תורה אבער פון דעם ענין להתענג על הוי' ווייסן נאר חסידים, און ווייל ער לייגט אפ דעם להתענג על הוי' אויף נאך הונדערט און צוואנציק יאר איז ער א שוטה. און בא דעם חסיד שוטה איז דער שוטה גרעסער פון דעם חסיד.

שחוקמ"פ ש"ת [סה"ש קייץ ה'ש"ת ע 48']
 חסידות חב"ד רעט וועגן אלע ענינים מיט א שפה ברורה, קלארע דבורים. און אזוי רעט חסידות איבער דעם ענין פון ירידת הנשמה בגוף. א נשמה ווארט פינף טויזנט מיט הונדערטער יארן ביז זי איז זוכה צו דעם אויף אראפשיקט ווערן אויף דער ערדישער וועלט אין א גוף גשמי. דער זהר זאגט כל נשמתא ונשמתא הוה קיימא בדיוקנאה קמי' מלכא קדישא. מלכא קדישא מיינט ז"א פון עולם האצילות, וואס דארט אין ז"א דאצילות איז דער מעמד הנשמות, און כידוע איז ז"א דאצילות נאך בכלל עולמות אין סוף. און די נשמה ווי זי שטייט אין דעם עולם אין סוף פון ז"א דאצילות, איז זיכער איר עבודה באהבה ויראה אין א הויכער מדרגה. און זייענדיג אין עולם אין סוף פון ז"א דאצילות ווארט די נשמה יארן לאנג ביז זי וועט האבן דעם זכות אראפגעשיקט ווערן אין עולם התחתון אויף להתלבש בגוף. וואס פון דעם אליין באדארף מען פארשטיין די מעלה פון ירידת הנשמה בגוף און וואס פאר א גרויסע געוויכט מען לייגט למעלה אויף דער ירידה, דאס מיינט די גרויסע הויכע עלי' וואס מען ערווארט פון דער ירידה, וואס די נשמה וועט אויפטאן אין דעם גוף בפרט און אין עולם התחתון בכלל. זומער תרנ"ו אין איינעם פון די שמחה התועדות'ן אין

יום ראשון	טז חשון	ה'תש"ד
יום ראשון אשכנזי אשכנזי	שיעורים. חומש: ח"ש, פרשה ראשונה עם פירש"י. תהלים: עט"פב. תניא: כח. למה . . . מטה מנוגה.	
	המחשבה היא לבוש ומשרת השכל והמדות. בשעה אשר אין לה שירות בשכל או במדות, גם אז פועלת פעולתה לחשוב ולהרהר, אבל פעולתה לא לכד שאינה תוכנית, אלא היא גם פרועה לשמצה . . . ומבואר כי סיבת המחשבות זרות או רעות הוא די פוסטקייט פון קאפ, דכאשר השכל עסוק אז יש להמחשבה מה לשרת ואין מקום למחשבות של שטות והכל שאין בהם מצי"ט.	

כדי לעצמותם הוא התגלות מהותם בפועל מבלי התחשב עם הבא מזה. המחשבה משרתת את השכל והמדות בלי הבדל כלל אם המושכל ההיא הוא גאוני בהשכלתו או שטות גדולה, אם המדה היא נפלאה לטובה או רעה שברעות, לכח המחשבה אחת הוא אם חכמה או שטות, אם טובה או רעה. והגם דשכל ומדות הם עצמם מהותם הפכים, דשכל הוא מתינות ומדות הן התפעלות, הלא בהכרח שגם במחשבה שהיא לבוש וכל לבוש צריך להיות במדת הלובוש, שזהו דבר הלובוש שהוא כמדתו ממש דאם לא כן הרי זה עטיפה, אם כן הרי בהכרח שבמחשבה יהי גם כן שינוי בין אם היא משרתת את המוח הקר והמתון או את הלב החם, הנה האמת הוא דגם בזה הנה לבוש המחשבה ממילא תפקיד משרתה כפי מהותה ועצמותה שחושב בענין המתינות דשכל, היינו בההשכלה ומתינותה וחושב בהמדה והתפעלותה, והכל הוא בסגנונה של מהות ועצמות המחשבה שבלתי משתנית בעצם מהותה לא ממתנותו של השכל ולא מהתפעלותה של המדה. והנה בשעה אשר המחשבה אין לה שירות בשכל או במדות, הנה גם אז היא פועלת פעולתה לחשוב ולהרהר אבל אז הנה פעולתה לא רק שאינה תוכנית אלא היא פרוע לשמצה ברוב שטותים היוצאים מגדר האנושי לגמרי. וכן הוא בלבושי הדבור והמעשה, ובאשר אינם נוגעים כל כך לביאור הענין שאנו

לנימואן ב חנוכה תש"א [אג"ק ח"ה עמ' רכא].
 במענה על מכתבו מיום כ"ב לחדש זה בענין המחשבות זרות או המחשבות רעות שהטרידו אותו במשך זמן רב וגם נגע בדבר בבריאותו. הנה המחשבה היא אחת משלשה לבושי הנפש שהם מחשבה דבור ומעשה, הכוונה בזה שלשה אלה אינם דבר תוכני לעצמם כמו שכל ומדות שהם דבר לעצמם אבל המחשבה דבור ומעשה אינם אלא לבושים למה שמתגלה ונעשה על ידם ואז הם על מכונם האמיתי. מחשבה דבור ומעשה הם לבושים לשכל ומדות, הכוונה בזה שהם משרתי השכל ומדות, שכל גילויי שכלי באיזה חכמה שתהי' וכל גילוי מדה בא על ידי שירות המחשבה - שמעיין וחושב בהשכל או בהמדה - והדבור - שמדבר במה שחושב - והמעשה שהוא ההתגלות בפועל דבר. מחשבה דבור ומעשה הם כחות רוחנים שהם חיים תמיד ופועלים גם אם אין להם דבר שירות בשכל או במדות, דזהו ההפרש בין דבר גשמי גם חי לכח רוחני הבלתי מלובוש באבר, שהגשמי בעת מנוחתו הוא גולמי והרוחני גם בעת מנוחתו הוא בתנועה ופועל, רק פעולתו היא בלתי מסודרת ולפעמים עלולה להזיק. מחשבה דבור ומעשה מהותם העצמי הוא התגלות ופעולה מבלי התחשב עם התוצאות הבאות מהמחשבה או הדבור או המעשה היא,

ובהסביבה שלו, הן בחביריו הלומדים אתו עמו יחדו והן בין ריעיו שמחוץ, בעתים הללו אשר זרם המינות במשבצות תאוות גופניות עובר כל גבול בעזות נוראה צריכים לדקדק ביותר עם מי לא רק להתחבר אלא צריכים לדקדק גם עם מי להפגש, מיט וועמען צו בעגעגענען זיך, אפילו בין החבירים הלומדים, כי מי שחסר לו הקב חומטין צריכים לחשוש מחברתו, ותלמיד ירא שמים צריך להזהר לדקדק בזה.

עומדים בו נמנעתי מלפרשם, ויש בהם ענינים נוספיים [ם] לפי מעלת כשרונם הפרטי. המורם מכל האמור בענין כח המחשבה מובן ומבואר כי סבת המחשבות זרות או רעות היא ריקות המוח, די פוסטקייט פון קאפ, דכאשר השכל עסוק אז יש להמחשבה מה לשרת, ואין מקום למחשבות של שטות והבל שאין בהם ממש. והסיבה לזה מה שנפלו לו מחשבות זרות כאלו הנה בודאי תלוי זה בארוחות חייו בביתו

יום שני	יז חשוון	ה'תש"ד
	שיעורים. חומש: חיי שרה, שני עם פירש"י. תהלים: פנימו. תניא: והנה מודעת... חטאת וכו'.	
	מ'דארף היטען דעם זמן, מ'דארף מקבל זיין עולה של תורה. יעדער זמן, יעדער טאג וואס גייט אוועק, איז דאס ניט נאר א טאג נאר א ענין אין לעבען, די טעג נייען כמאמר (ירושלמי ברכות פ"א ה"א) יום נכנס ויום יוצא שבת נכנס כו' חדש כו' שנה כו'. דער טאטע האט געזאגט בשם רבינו הזקן: אומערדיגער טאג און אוינטערדיגע נאכט איז א יאהר.	מאמר 13

אנדערהאלבן יאר איז מתחילה מבטיחים, אבל אין מקיימים, אין עושים טובה ניט זיך ניט די אנדערע. מען דארף מקבל זיין עולה של תורה, מען דארף היטן די צייט, יעדער זמן וואס גייט אוועק, יעדער טאג - איז דאס ניט נאר א טאג, דאס איז אן ענין אין לעבן, די טעג גייען, וכמאמר "חודש נכנס חודש יוצא", אזוי ווי דער טאטע האט געזאגט אז א זומער'דיקער טאג און א ווינטער'דיקע נאכט איז א יאר! מקבל זיין עולה של תורה הייסט, אז יעדער תנועה דארף תופס מקום זיין, אז זי זאל זיין אויסגערעכנט ע"פ תורה אין אלע ענינים, מ'דארף א ודאי היטן דעם בריאות הגוף, דער גוף פון א בן תורה איז תורה, ע"ד הן הן גופי תורה, השם יתברך זאל אייך העלפן איר זאלט מצליח זיין אין לערנען, איר זאלט קענען לערנען מתוך הרחבה בגשמיות וברוחניות, און איר זאלט זיין געזונט און עולה זיין בעילוי אחר עילוי.

שמח"ת צ"ז [סה"ש תרצ"ו-ה'ש"ת עמ' 199].
אח"כ קרא להתמימים ואמר: תמימים: איר דארפט וויסן אז איר לערנט ניט סתם אין א ישיבה נאר אין תומכי תמימים און איר דארפט זיך שטעלן אויף דעם מצב וואס איר דארפט שטיין, פון די לעצטע גערוסן וואס איך האב געהאט, האב איך געהאט א נחת רוח, די אייז האט זיך גערירט אין דעם ענין פון אהבת אחים, עס פעלט נאר אבער אין עבודה שבלב, עבודה איז קענטיק פון די מחשבות וועלכע מן טראכט ארויסגייענדיק אין גאס, ווארום ווען ער וואלט זיין צוגעבונדן צו דעם ענין וואלט ער נאר אין דעם געטראכט (וכמבואר כי התפלה יכולה להיות אשר לא נשאר רושם על כל היום), איר דארפט וויסן אז זייענדיק תלמידי התמימים זייט איר תלמידים פון די רביים, דער אלטער רבי, הרה"מ והבעש"ט. אלו אשר היו שייכים כו' היו צריכים להיות באופן אחר, די

יום שלישי	יח חשון	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: חיי שרה, שלישי עם פירש"י. תהלים: פח"פט. תניא: כט. אשת . . . קמט ורכ"ט. בתו"א מ' חיי שרה סד"ה להבין משארו"ל יפה שעה יש טה"ד. וכך צ"ל: „ויהי' בבחי' ביטול (אבל עכשיו . . . היינו בחי' איסר ועמ"ש לקמו בפ' אוסרו לגפן) שהוא בחי' הפץ וכתוב הודו . . . תוד ב"ע, אבל תכלית הכוונה".</p>		

יום רביעי	יט חשון	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: חיי שרה, רביעי עם פירש"י. תהלים: צ"צו. תניא: והנה אור . . . 208- חד. מענה רבינו הוקן ליחידות: חסידות איז שמע ישראל, שמע ר"ת שאו מרום עיניכם, ואומר מרום ולא שמים, מרום איז העכער און העכער, להניע למעלה מן השכל. וזה נופא להבינו בשכל, וכמו שאומר וראו מי ברא אלה.</p>		

שם
 חיי
 שרה
 ו
 אלה

איהם דער אלטער רבי געענטפערט: חסידות איז שמע ישראל. שמע איז ר"ת: שאו מרום עיניכם. זאגט ער דא מרום און ניט שמים, כפי פירוש הראב"ע, מרום איז העכער און העכער, צוקומען צום למעלה מן השכל און דאס גופא פארשטיין בשכל, ווי ער זאגט נאכדעם וראו מי ברא אלה. און מיט דעם סיפור פלעגט ר"ז זעזמער פועל זיין ביי זיך התעוררות הלב.

שמח"ת תש"א [סה"ש תש"א עמ' 35]. אז דער איד האט דאס דערהערט, האט ער זיך מתבונן געווען און געזעהן, אז מיט זיין גאנצע עבודה כל ימיו איז ער צוגעקומען צו דעם ענין המדות נאר כמו מין הבהמה און האט אוועקגע'חלש'ט. אז ער האט זיך אויפגעכאפט האט ער ווייטער געפרעגט דעם אלטן רבי'ן: נו, און וואס איז חסידות - ווייל ביז יעצט האט ער דערהערט נאר די שלילה - האט

יום חמישי	כ חשון	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: חיי שרה, חמישי עם פירש"י. תהלים: צוֹקֵן. תניא: והנה רצון . . . יְקַיֵּה אֶת הָאָדָם.</p>		
<p>יום הולדת את אדמו"ר מהורש"ב נ"ע — שנת כתר"א — כלשון הצ"צ. נקרא ע"ש אדמו"ר האמצעי וחצי שם אביו של הצ"צ.</p>		
<p>בכל שנה ביום הולדתו הי' אאמו"ר אומר רא"ח, אלא שהי' בחשאי, מלבד כשאירע בש"ק. ביום ההולדת האחרון בעלמא דין אמר מאמר נתת נס ליראך להתנוסס מפני קושט סלה. כשסיים אמר לי: ביום הולדת צריך לומר חסידות. יתן השו"ת לך מתנה שתאמר חסידות ביום הולדת שלך, אלא שיהי' בחסד וברחמים. — הַצֵּט עִם נַעֲדוּיֶעֱרֵט זִיבְעֵן יֶאֱהֵר.</p>		

צוֹקֵן

רשימותי [תו"מ - רשימות היומן ע' רעו. שם ע' רעו. שם ע' ריח. שם ע' רמב].
 מוצש"ק כ' חשון, צ"ב. ריגא.
 אמר: היום הפצתי לדבר דא"ח - אמר דא"ח
 ד"ה כי נר מצוה - כי כמעט בכל שנה ושנה
 הייתי שומע דא"ח מאדנ"ע ביום זה, שהוא יום
 הולדת את אדנ"ע. כ' מ"ח. פעם אירע והייתי
 בזמן זה בפ"ב - אשר שלחני לשם ע"ד איזה
 ענין - וקבלתי ממנו מכ' ובתוכו. "בטח תזכור
 אשר יום ג' (או ד') הבע"ל הוא כ' מ"ח ותבוא
 לפה על איזה שעות", וכן עשיתי. הי' ברצוני
 ללון בלויב, אבל למעשה לא הי' כן, כי שמעתי

ממנו דא"ח - ובכל שנה רק אנכי לבדי. פעמים
 אמר בהתחלה, פעמים בלא התחלה (פסוק).
 לפעמים גם מענינא דיום הולדת. אבל לא
 תמיד. כשאירע בש"ק, והוא הי' אומר דא"ח
 בליל ש"ק, הי' אומר עוד פעם בזמן סעודת הג'
 אחרי מנחה ורק לפני - ובלילה נסעתי חזרה
 לפ"ב.
 . . . ביום הולדת אדנ"ע האחרון אמר דא"ח
 נתת נס ליראך למ"ק סלה. אח"כ אמר: ביום
 הולדת צ"ל חסידות. יתן לך השם מתנה
 שתאמר חסידות ביום הולדת שלך. אלא שיהי'
 בחסד וברחמים - האט דאס געווערט 7 יאהר.

יום ששי	כא חשון	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: חיי שרה, ששי עם פירש"י. תהלים: קִרְקָה. תניא: וז"ש . . . 300 באריכות ע"ש.</p>		
<p>עבודת התפלה היא המביאה השנת המוח בהרנשת הלב, ושניהם יחד בעבודה בפועל הפצות ביראת שמים וקנין מדות טובות.</p>		

תפלה
והרנשת
הלב

תורת החסידות והתפלה [קונטרס תורת
 החסידות ע' 7. אג"ק ח"ד ע' שטז].
 בלילה השני דחג הסוכות תר"ס בסעודת
 יו"ט הואיל כ"ק אאמו"ר הרה"ק לאמר: עתה
 נתמלא מאה שנה לאותה השיחה הקדושה של
 כ"ק אדמו"ר הזקן וכ"ק אדמו"ר האמצעי בענין

עבודת התפלה. כ”ק אאזמו”ר אדמו”ר מוהר”ש - אשר בסעודת יו”ט דלילה השני דחג הסוכות בשנת תק”ס, שאל כ”ק אאזמו”ר הזקן את כ”ק בנו כ”ק אדמו”ר: באיזה התבוננות התפללת בראש השנה שעבר. השיב כ”ק אדמו”ר את כ”ק אאזמו”ר: התפללתי בהתבוננות דוכל קומה לפניך תשתחוה, בהביטול דפרצוף אדם קדמאה. אחרי כן שאל כ”ק אדמו”ר את כ”ק

אביו כ”ק אאזמו”ר: ואתה באיזה התבוננות התפללת. השיב כ”ק אאזמו”ר: אני התפללתי עם הסטענדער, דהתהוות הגשמיות הוא מה- עצמות. זאת אומרת, אשר עבודת התפלה היא היא המביאה השגת המוח בהרגשת הלב, ושתיהם יחד בעבודה בפועל המצות ביראת שמים, וקנין מדות טובות.

שבת	כב חשון	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: חיי שרה, שביעי עם פירש"י. תהלים: קויקז. הניא: והנה מודעת... ב"ה כנ"ל.</p>		
<p>אחת מתורות המניד ממעוריטש ששמע רבינו הזקן בהיותו שם בפעם הראשונה — שלהי קייץ תקכ"ד ער אחרי חה"ם תקכ"ה:</p>		
<p>אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי. אנכי מי שאנכי, שהוא נעלם ונסתר גם מנאצלים היותר עליונים, הלבביש עצמותו ית' בכמה צמצומים להאציל הנאצלים ולברוא הנבראים, שרפים חיות ואופנים מלאכים ועולמות עד אין מספר. ובצמצומים עד אין שיעור עשיתי ארץ הלזו הנשמית. ואדם עלי' בראתי, האדם הוא תכלית ההתהוות, ובראתי בניסט' תריו"ג הוא תכלית האדם, וכדאיתא בפרדס בשם ספר הבהיר, אמרה מרת החסד לפני הקב"ה, רבנו של עולם מימי היות אברם בארץ, לא הוצרתי אני לעשות מלאכתי, שהרי אברם עומד ומשמש במקומו. כי אברהם שהוא נשמה בנוף, ועוסק בהכנסת אורחים לפרסם אלקותו ית' בעולם הזה התחתון הוא למעלה במעלה ובמדריגה לגבי מרת החסד דאצילות. ואמרה מרת החסד לפני הקב"ה. הוא קנאת מרת החסד דאצילות, אשר קנאה בעבודת אברהם ע"ה.</p>		

תורת החסידות והתפלה ס"ט [קונטרס תורת החסידות ע' 11. אג"ק ח"ד ע' שכא].

כ"ק דודנו הגאון הצדיק הר' יהודא ליב בעל שארית יהודא זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אחי הוד כ"ק רבינו הזקן זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מספר להוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, את אשר שמע מהוד כ"ק אחיו רבינו הזקן בבואו בפעם הראשונה מאת מורו ורבו הרה"ק המגיד ממעזריטש נ"ע. פעם ישבו החבריא קדישא - הן המה כבוד

קדושת תלמידי הה"מ נבג"מ זי"ע - ושוחחו ביניהם במעלות מדריגות מלאכי מרום, אופנים וחיות הקדש במרכבה העליונה אשר בכל עולם ועולם. אחד הוא דבר ה', והשני דבר במעלתם של האופנים וחיות הקדש אשר הם תמיד באהבה ויראה שהוא רצוא ושוב, כמו שפירש רש"י ע"פ והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק, ומבאר אופן היראה הגדולה של החיות, והשלישי מהחברים הקדושים מבאר במעלתם של השרפים שהם עוד למעלה במדריגה,

שיעור, עשיתי ארץ הלזו הגשמיות, ואדם עלי' בראת"י, האדם הוא תכלית ההתהוות, ובראת"י נגימ' תרי"ג, הוא תכלית האדם, וכדאי' בפרדס בשם ספר הבהיר: אמרה מדת החסד לפני הקב"ה, רבוננו של עולם מימי היות אברם בארץ לא הוצרכתי אני לעשות מלאכתי, שהרי אברם עומד ומשמש במקומי. כי אברהם שהוא נשמה בגוף ועוסק בהכנסת אורחים לפרסם אלקותו יתברך בעולם הזה התחתון הוא למעלה במעלה ובמדריגה לגבי מדת החסד דאצילות, ואמרה מדת החסד לפני הקב"ה הוא קנאתה דמדת החסד דאצילות אשר קנאה בעבודת אברהם אבינו ע"ה". כשגמר מורנו ורבנו את התורה חזר להיכל קדשו. ובתורה זו הרגיע רוח קדשם של החבריא. שתי מחזות - אומר הוד כ"ק אדמו"ר הזקן - ראיתי אז, געגועי החבריא קדישא והתרגשותם בהדרת קדש, ומתינותו הכי נפלאה של מורנו הרב המגיד נ"ע, אשר זה לקח אותי בכל עצמותי ואז נהייתי לחסיד. ביום השני י"ג אלול תרנ"ב, בההתועדות - פארבריינגען - בסעודת השבע ברכות של דודי ודודתי מחותניי הרב ר' משה ש' הכהן ורעיתי, הואיל הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"ם זי"ע לבאר סיפור זה: דער רבי, דער ליטוועשער גאון חקרן און מקובל, איז געווארן א חסיד ניט דורך דער התפעלות פון אופנים און שרפים, ניט דורך דעם גילוי המוחין פון דעם מעזריטשער מגיד. דער רבי, האט דערהערט דעם טיפן ווארט, אז חסד דאצילות, איז מקנא דעם מכניס אורח בכוונה לשם שמים, און אויף דעם אז יעדער איד, דארף זיין א עובד הוי' דורך השגה לפי ערכו, האט דער רבי זיך מוסר נפש געווען. תורת מורנו הרב המגיד ממעזריטש נ"ע תלמדנו בעוצם הפלאת מעלת האדם חכמתו דעתו ומדותיו, והוא כאשר עבודתו בעבודת השם יתברך הוא בשעבוד כחותיו השכליים, אשר אז הוא נעלה מכל נאצל היותר עליון.

להיות עמידתם הוא בעולם הבריאה. ואחדים מתלמידי החבריא קדישא דברו בענין הספירות דאצילות, והסבירו עילוי ספירת התפארת על שאר הספירות, ועילוי ספירת הבינה על ספירות המדות, ובעילוי ספירת החכמה על ספירת הבינה, ובעילוי ספירת הכתר שהוא בחי' גולגלתא, ובפרט פנימית הכתר, ואשר כללות כולם הם אורות נאצלים בעלי דעה והשכל, משבחים ומפארים ליוצרים כל אחד לפי גדלו ולפי מעלתו. והחבריא קדישא בקנאתם הפלאת מעלת רוממות נעימות ידידות עבודתם של הנאצלים העליונים, התלהבו והתלהטו ברשפי אש להבת שלהבת געגועי עבודת השי"ת, הנה רובם ככולם מרחשים בשפתותיהם וקולם לא ישמע, כולם רועדים וגועים בכי'. אחדים מהחבריא קדישא היו פניהם להבים, עיניהם לטושות וכפיהם פרושות מבלי תנועה כהלומי רעם, ואחדים נגנו בניגון חרישי, ולבם סוער אשר עוד מעט ונפשמם תשתפק בחיק בורא כל הנשמות. כ"ק אחי - מספר הרי"ל - אמר לי, אשר על ידי מחזה זו אשר ראה אז, הונח אצלו - האט זעך בא אים אפגעלייגט - מה שאמר הרשב"י, בחד קטירא אתקטרנא, בי' אחידנא בי' להיטא. בלי ספק - אומר כ"ק אחי - אשר באם לא הי' נכנס כ"ק מורנו ורבנו הרב המגיד לבית המדרש בשעה ההיא, כי אחדים מהחברים הקדושים היו כלים ממש בכלות הנפש מגודל תשוקת צמאונם להכלל בחביון עוזו ית' ויתעלה, אבל מכיון שנשמעו צעדי מורנו ורבנו, הנה כרגע נעורו כל החבריא קדישא מעומק דביקותם הנפלאה ויעמדו הכן לקבל פני הקדש. כשנכנס מורנו ורבנו ישב בראש השלחן ויאמר תורה: „אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, אנכי מי שאנכי, שהוא נעלם ונסתר גם מנאצלים היותר עליונים, הלביש עצמותו ית' בכמה צמצומים להאציל הנאצלים ולברוא הנבראים שרפים חיות ואופנים מלאכים ועולמות עד אין מספר, ובצמצומים עד אין

יום ראשון	כג חשון	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: תולדות, פ' ראשונה עם פירש"י. תהלים: קח־קיב.	תניא: 5. מודעת . . . ומספר וד"5.	
צוויי און צוואנציג מאל האט מען ארעסטירט דעם צ"צ אויף דער אסיפת הרבנים אין פעטערבורג, תר"ג, פאר זיין אנטקענענשטעלען זיך דער פאדערונג פון דער מלוכה ווענען שינוים בחנוך וכו'. דער מיניס'טער האט איהם געפרעגט: דאס איז דאך מרידה במלכות? דער צ"צ האט געענטפערט: מורד במלכות איז חייב מיתה בנוה, אבער מורד במלכות שמים איז חייב מיתה בנפש. איז וואס איז גרעסער?		עצמיות

ש"פ וישלח תש"א [סה"ש תש"א ע' 57].
 אין יאהר תר"ב האט מען אנגעהויבן צו ריידן וועגן די אסיפת הרבנים אין פעטערבורג. אריסגעקומען איז די אסיפה אין יאהר תר"ג זומער. פון אנהויב ווינטער תר"ג זיינען געקומען הונדערטער חסידים זעגענען זיך מיטן רבי'ן פאר זיין אוועקפארן צו דער אסיפה, דער רבי פארט דאך אין פעטערבורג - מ'האט שטארק מורא געהאט. ר' הענדל איז געקומען דעם ערשטן מאל אין ליובאוויטש אין חדש מנ"א תר"ג, האט ער דעם רבי'ן הצ"צ ניט געטראפן אין דערהיים, ער איז נאך געווען אין פעטערבורג. מען האט דעם רבי'ן הצ"צ ארעסטירט במשך האסיפה פיעל מאל. דער

מיניסטער האט דאן געפרעגט דעם צ"צ: דאס איז דאך א מרידה במלכות? האט דער צ"צ געענטפערט: א מורד במלכות איז חייב מיתה בגוף, אבער א מורד במלכות שמים איז חייב מיתה בנפש, היינט וואס איז העכער... הגאון ר' איצעלע - מוואלאזין - האט דאן געזאגט צום רבי'ן הצ"צ: איר פארלירט דאך עוה"ב. האט דער צ"צ געענטפערט: אויב ס'וועט ניט זיין קיין אידישע עוה"ז, וואס טויג מיר דעם אויבערשטנס עוה"ב. אין ליובאוויטש האבן כ"ק דודיי דעם רבי'נס קינדער געזאגט יעדן טאג תהלים בצבור און געפאסט. מען האט אויך גוזר תענית געווען בהרבה קהלות ישראל.

יום שני	כד חשון	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: תולדות, שני עם פירש"י. תהלים: קיג־קיח. תניא: לא. נודע . . . האברים כו'.		
בענינים הנשמיים צריך להסתכל במי שהוא למטה ממנו, ולהודות להשי"ת כי טוב על חסדו אתו עמו. —		עצמיות
בענינים הרוחניים צריך להסתכל במי שהוא למעלה ממנו, ולהתחנן לה' שיתן לו ריעה טובה להתלמד ממנו וכה ועוז שיוכל לעלות בעילוי.		עצמיות

לכץ. י' ניסן ש"ת [אג"ק ח"ה ע' מז-מח].
 במענה על מכתבו שכותב שלא להקפיד על
 מה שכותב באריכות ומתנצל על זה, הנה אך
 למותר הוא כי אדרבא בזה מילא את רצוני כי
 כל דבר הנוגע לאחד או לאחת מאנ"ש או מגזע
 החסידים מענין אותי במאד. ובדבר שאלותיו.
 הראשונה, הנה ענין הפערדרוס, לא מיבעי אשר
 ממילי דעלמא הנה לא זו בלבד שאינו מביא
 שום תועלת אלא עוד זאת שמקלקל ומכל
 שכן במילי דשמיא אשר הפסידו מרובה שגורם
 עצבות ורפיון בכל דבר עבודה ופועל טוב. ואשר
 ע"כ צריכים להשתדל בכל מיני השתדלות
 בתוקף עוז לצאת ממצב כזה ולשמה את נפשו
 במה שיש לו, וכהכלל הידוע שבענינים הגשמי'
 צריכים להסתכל במי שהוא פחות ממנו במעמד
 ולהודות להשי"ת כי טוב על חסדו אתנו עמו,
 ובענינים הרוחנים צריכים להסתכל במי שהוא
 למעלה הימנו ולהתחנן לה' שיתן לו דיעה טוב
 להתלמד ממנו וכח ועוז שיוכל לעלות בעילוי
 התורה ומצות.

יום שלישי	כה חשון	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: תולדות, שלישי עם פירש"י.	
	תהלים: קיט, אשרי . . . מצותך מאד.	
	תניא: לב. ברך . . . כנפש תדרשנו.	
השגחה העליונה בריוונט יעדען אין זיין וואוינאפט צוליב חיזוק היהדות והרבצת התורה. ווען מען אקערט און מען פארזייט — וואקסט.		

לדאגאוויץ טו מנ"א ש"ת [אג"ק ח"ה עמ'
 קיט].
 במענה על מכתבו מיום כ"ד לחדש העבר,
 הנה בטח מקיים לדבר לפני הבע"ב שי' לקרבם
 לשמירת המצות מעשיות כפי שכותב במכתבו,
 אמנם בהנוגע לטהרת המשפחה צריך לשית
 עצות בנפשו איך ובמה לפעול על אלו שאינם
 שומרים את הטהרה, בטח ישנם אנשים שיכולים
 להשפיע עליהם ולהבינם ולהסבירם גדל חומר
 החטא ואשר נוגע לבריאותם של הנולדים,

יום רביעי	כו חשון	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: תולדות, רביעי עם פירש"י.	
	תהלים: קיט, מה . . . לא שכחתי.	
	תניא: להבין איך . . . ה' דוקא.	
הדרך האמיתי הוא שצריכים לדעת מהות עצמו, בהכרה אמיתית בחסרונות עצמו ובמעלות עצמו. וכאשר יודעים את החסרונות — לתקנם בעבודה בפועל, ולא לצאת ידי חובתו באנחות בלבד.		

אשר יעלו על במתי הידיעה והעבודה, אבל באמת טועים המה כי הצלחה בלימוד בכלל והידיעה בפרט דורש זמן מרובה, וכל המרבה בעבודה בסבלנות ובמתנות מצליח בהצלחה מופלגה בלתי משוערת מראש.

ויש שטועים בדרכי העבודה וחושבים שהמרבה להתאונן על עצמו - קלאגען זיך אויף זיך - ולמצא חסרונות בעצמו הרי הוא משובח, ובאמת הנה לא זו בלבד שאינו מדרכי העבודה אלא אדרבה מוליכו בדרך עקלתון, והוא שנעשה מוטעה בעצמו - ער איז גענארט אין זיך.

הדרך האמיתי הוא שצריכים לדעת מהות עצמו - מען בעדארף קענען זיך אליין - בהכרה אמיתית בחסרונות עצמו ובמעלות עצמו, וכאשר יודעים את החסרונות צריכים לתקנם בעבודה בפועל ולא לצאת ידי חובתו באנחות בלבד.

והעצה היעוצה איך לתקן החסרונות הלא כתוב הדר הוא בתורת החסידות, והעיקר הוא שלא להכביד על עצמו ביתר מכפי הכח רק בכל יומא ויומא עביד עבדית' בהתורה ועבודה, והולך תום ילך בטח בדרך סלולה.

לקאלאדני. יניסן ש"ת [אג"ק ח"ה עמ' נא].
במענה על מכתבו הנה דבר ידוע מוסכם ומוחלט מכל העוסקים במושכלות ובירור [ר] המדות אשר כל כח וחוש מכחות וחושי הנפש אפשר לפתחו להרחיבו ולשכללו, ואין הדבר תלוי אלא בהאדם עצמו, באופני ומדת עבודתו וההתעסקות שלו ולכל לראש בתוקף הרצון והמתנות.

הרצון עם היותו גם כן רק כח בנפש, מ"מ הנה פעולתו היא בדרך כח עליון ובגזירה, זאת אומרת אשר אופן פעולתו הוא בתוקף ומכריח. ורז"ל אמרו לעולם ילמוד אדם במקום שלבו חפץ, ויודעי מדע יודעים לחלק בין רצון לחפץ. רצון הוא שרוצה בהדבר מה שהוא רוצה, ואית רצון ואית רצון, שלפעמים יש אשר רצון תקיף יותר מתגבר על רצון שקדם לו ומשנה אותו ומחליפו. אבל חפץ הוא התשוקה והכוסף פנימי שאין לו תמורה וחילוף ואף גם לא שינוי קל, ואשר ע"כ הנה החפץ מכריח גם את השכל. ומי שיש לו תשוקה וכוסף למושכלות ולביור המדות הוא מצליח.

ויש שטועים לחשוב שמאחר שעוסקים איזה זמן בתורה ועבודה הנה כבר ראוי הדבר

יום חמישי	כז חשון	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: תולדות, חמישי עם פירש"י.	
	תהלים: כ"קלד.	
	תניא: עיין ע"ה . . . אפים כנודע.	
כ"ז חשון	ר"א הלוי מהאמלי סיפר: כשבאתי לליאזנא מצאתי מוקני החסידים שהיו מחסירי הה"מ והרה"ק הרמ"ם מהאראדאק, והוה מרנלא בפומייהו: האב האלט א אידעו, וועט השי"ת דרך האלט האבעו, טו א טובה א אידעו, וועט השי"ת דיר א טובה טאן, זיי מקרב א אידעו, וועט השי"ת דיר מקרב זיין.	

מכ"כ מ"ח צז [אג"ק ח"ד ע' טו].
צדוק ז"ל ניחאמקין מהאמעל מה ששמע מהרה"ק הרה"צ הר' אייזיק נ"ע מהאמעל, . . באותה ההתועדות סיפר החסיד ר'

כשבאתי - מספר הר"א - לליאונע מצאתי עוד מזקני החסידים שהיו עוד מחסידי הרב המגיד ממעזריטש והרה"ק הרמ"מ מהארדק והוה מרגלא בפומייהו האב האלט וועט השי"ת דיך האלט האבן טו א טובה א אידן וועט דער אויבערשטער ב"ה דיך מקרב זאין, ובחסידות זו - אמר הר"א - חיו החסידים עשיירות שנים עד שבא אדמו"ר והטיל בהם נשמה ואמר להם

כל זה הוא רק בגוף שצריכים גוף בריא ונקי אבל החסידות היא השכלה והשגה והעמידם בקרן אורה. הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק נהנה במאד מאד מסיפוריו של ר' צדוק שהי' כשלשים פעמים אצל הוד כ"ק אדמו"ר אדמו"ר הרה"ק צמח צדק ורבות פעמים אצל הוד כ"ק אדמו"ר אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

יום ששי	כח חשון	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: תולדות, ששי עם פירש"י.	
	תהלים: קלה-קלט.	
	חניא: להבין מ"ש . . . 308 פקודי.	
<p>ענין ההשנחה פרטית הוא, דלא זו בלבד דכל פרטי תנועות הנכראים למיניהם הם בהשנחה פרטית, והיא היא חיות הנברא וקיומו, אלא עוד זאת דתנועה פרטית של נברא יש לה יחס כללי לכללות כונת הבריאה . . . דבצרוף. ואיחוד כל הפעולות הפרטיות... נשלמה כונה העליונה בסוד הבריאה כולה.</p> <p>ויתבונן האדם: ומה אם תנועת עשב באה בהשנח"פ ונונת להשלמת כונת הבריאה, מין המרבר בכלל וישראל עם קרובו בפרט על אחת כמה וכמה.</p>		

ה'תש"ד
 י"ג טבת
 י"ג

חיותו של אחד היצורים היותר קטנים גם ביתושים וזבובים או צמיחת עלי האילן ועשבי השדה ותלישתם הוא בהשגחה פרטית אלא כל עניני הגלגולים והטלטולים של עלה נתלש ונדף וזיחול תולעת במדבר ובישוב ושיחתן של חיות ודגי הים עד תנועתו של שלשול היותר קטן שבים הגדול הנה הכל כאשר לכל הוא בהשגחה העליונה שהיא השגחה פרטית בכל פרטי פרטית כל היצורים, והיינו דההשגחה העליונה מקפת מן הנאצלים והפרצופים העליונים שהם רק כמו בעל צורה רוחנית עד היצור היותר קטן במין הדומם שהוא כמו בעל גוי' לבד, דבדומם הרי נפשו בלתי נראית גלוי כמו שהוא נראה במין הצומח ומכש"כ במין החי. אבל באמת

ע"כ יאמרו צ"ו. הטה. צד [סה"מ תרצ"ו ע' 120-121. סה"מ קונטרסים ח"ב ע' שע, ב. וראה שם ע' רעט, א ואילך. סה"מ קונטרסים ע' רעט].

והנה כשם שבענין ההתהוות להיות שהוא בדרך אין ערוך הנה רוחנית וגשמיות שוין הם. הנה כמו"כ בענין ההשגחה העליונה ית' היא שוה בתחתונים כמו בעליונים וכמ"ש המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ. דמפני שמגביהי לשבת שהכל באין ערוך ע"כ הוא משפילי לראות בשמים ובארץ בשוה, שמשגיח בהשגחה פרטית על כל אחד ואחד מהנבראים והיצורים היותר קטנים שפלים ונבזים, דלא מיבעי דבריאתו ויצירתו או יציאת רוחו ונטילת

הנה גם הדומם הוא בעל נפש אשר זהו חיות גופו וקיומו אלא דגופו שהוא החומר גוברת על הצורה הנה הכל הוא בהשגחה עליונה. שכך אנו לומדים בתורתו של מורנו הבעש”ט נ”ע דכל ברואי הדצח”ם כולם מושגחים מאתו ית’ בכל פרטי פרטי עניניהם כל אחד לפי מעלתו. והקב”ה מסבב כמה סבות ועילות בכדי לפעול איזה פעולה הנוגע להנבוא. והכל הוא בהשגחה פרטי פרטי הנראה במוחש ממש, דבאמצע הקיץ ביום בהיר אשר השמש זורח בכל תקפו הנה לפתע פתאום מתעורר רוח חזק המזנענע עלי האילן ונתלשים כמה עלין ומפרק קש הגגות וקשי התבן המתגוללים ע”פ הארץ מגביהם ומטלטלם ממקום למקום. וכעבור איזה רגעים נשקט הרוח והי’ כלא הי’. דכונת הרוח חזק הי’ עילה וסבה מאתו ית’ לפעול תלישת עלי האילן ופריקת איזה קשי תבן מהגג ולטלטל העלים הנתלשים והקש המתגולל לאותו המקום כפי גזרת ההשגחה העליונה ית’ בשביל כונה אלקית. והיינו שגם טלטול העלים או קשי התבן המתגוללים ברחוב או בשדה הוא בהשגחה פרטית. ומכש”כ במין המדבר בכלל ובישראל עם קרובו ית’ בפרט דהשגחה העליונה ית’ בהם הוא בפרטי פרטיות כל הענינים. שזהו כל ענין התפלה לספר בשבחו של מקום בענין בריאת הנבראים דצבא השמים וצבא הארץ והספקת צרכם בגוף ונפש. דלכאורה א”מ השבחים המופלאים אשר דהע”ה משבח את הקב”ה מהספקת המזון לכל הנבראים והיצורים היותר גדולים והיותר קטנים כאחד כאמרו המכין לארץ מטר המצמיח הרים חציר, הנותן לבהמה לחמה לבני עורב אשר יקראו לא בגבורת הסוס יחפץ ולא בשוקי האישי ירצה. דלכאורה אינו מובן סמיכת הענינים זל”ו. דהמכין לארץ כו’ הוא ענין כללי הנוגע לכל ברואי צומח חי ומדבר אבל הספקת מזון הבהמה ובני עורב הוא ענין פרטי, ומהו סופא דענינא לא בשוקי

האישי ירצה. אך הענין הוא לפי שבענינים הללו והדומה לזה אנו רואים השגחה פרטית כי לגבי ית’ הכל שוין וכתוב עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. וארו”ל (כתובות ס”ז ב’) בעתם ל”נ אלא בעתו מלמד שכל אחד ואחד נותן הקב”ה פרנסתו בעתו, ובוה יתחזק בכל אדם מדת הבטחון בהוי’. דענין הבטחון הוא מנוחת נפש הבוטח שיהי’ לבו סמוך על כל מי שבטח עליו שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו כפי יכולתו ודעתו במה שמפיק טובתו. וכאשר האדם יתבונן כי גם לבע”ח היותר נמוכים יתן את לחמם, אשר ע”כ הנה כל עניני האדם בכלי פרנסתו בעסקיו ובמשאו ומתנו הנה לא זו בלבד שיהיו רק ע”פ התורה הנה עוד זאת שלא יבלבלו אותו מתפלה בצבור ומלמד השיעורים דבר יום ביומו, ולהיות לו שעה פנוי להתבוננות. והיינו דמזון הנפש יהיו אצלו באותה המדה כמו מזון הגוף עכ”פ דבאמת הנה מצד עצם מעלתו הרי עיקר ענינו של אדם הוא בשלמות הרוחני כמבואר בעקרים מאמר ג’ פ”ב אלא שצריך גם לעבוד בשביל עניני צרכי גופו. אמנם זהו רק באופן עשיית כלי בלבד וכמ”ש וברכך הוי’ אלקיך בכל אשר תעשה. אבל אין זה צריך לבלבל אותו מהשלמות האמיתית. והוא דכאשר יקבע בלבבו האמת הגמור בענין השגחה פרטית שהוא ית’ זן ומפרנס ויבטח בה’ בבטחון גמור אז הוי’ בעוזרי נפשו. וזהו סמיכות הענין שולא בשוקי האישי ירצה להמכין לארץ מטר וגו’ דפרש”י ולא בקלות מרוצת שוקי האישי ירצה, אשר באמת הנה כל אדם רואה השגחה פרטית במוחש בכל פרטי עניניו. ובפרט בעלי העסקים שרואים אלקות במוחש שכמה פעמים מזדמנים להם ענינים מענינים שונים באופני עסקיהם והיו בטוחים בזה שירווחו ולבסוף הי’ ח”ו ההיפוך. וכן כמה פעמים הענינים שלא שמו עליהם לב כלל ודוקא מזה הי’ פרנסתם בשפע רב.

מיום היותו עד רגע האחרון לחייו דכלה ונפסד, ויובן זה בצומח, דהנה בצומח הרי יש מינים רבים אלנות תבואות ירקות עשבים ודשאים, ובכל מין יש רבוי מופלג כמו באלנות רבוי עצום החלוקים זה מזה בעצם מהותם ובפרחים, וכן בעשבים או דשאים שיש בהם רבוי מינים החלוקים בסגולתיהם מסמי רפואה וסמי מות ובמראיהם וטבעם, ובכל אחד המינים יש בהם רבוי מופלג עד אין שעור, וכל הרבוי מופלג הלזה הנה כל אחד ואחד מהם יש לו חיות מיוחד ומוגבל לו לבדו אשר החיות ההיא היא נפשו המח' אותו, מצמיחו מגדלו ומנהיגו לכל פרטי עניניו בכל תנועותיו מעת צאתו מבטן האדמה עד רגע האחרון שבא קצו עפ"י גזירת ההשגחה אם להקצר בחרמש ומגל יד להביא תועלת הנראה במרעה הבע"ה, או להיות למרמס רגל בלי תועלת נראה, או להיות כלה ונפסד בעת בא זמנו דכ"ז הוא עפ"י דין ומשפט ההשגחה העליונה, דכל אחד יש לו נפשו הפרטי שזהו חיותו ומנהיגו, ולכן הנה כל דשא פרטי יש לו ציור מיוחד, דעם היותם כולם בתבנית ומראה וסגולה כללית, ומ"מ הנה בעצם גופם יש בהם איזה דבר פרטי מה שאין האחד דומה ממש לחבירו, והוא לפי דכל אחד הרי יש לו חיות מיוחד ומוגבל לו לבדו להחיותו ולהנהיגו בכל פרטי עניניו, וכמארו"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל, שהוא המזל הרוחני שהיא נפש הצומח המח' אותו ומנהיגו בכל פרטי ארחות חייו עפ"י גזירת ההשגחה העליונה, וכידוע בענין השגחה פרטית שמבאר מורנו הבעש"ט נ"ע דלא זו לבד דכל פרטי תנועות הנבראים למיניהם היא בהשגחה פרטית מהבורא ית'. והשגחה פרטית הלזו היא חיות הנברא וקיומו, אלא דעוד זאת דתנועה פרטית דנברא פרטי הרי יש לו יחס כללי לכללות כונת הבריאה, ועל דרך דוגמא הנה תנועה אחד הדשאים הצומח בעמקי יער

וזהו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ. דכשם שבענין התהוות להיות שהוא בדרך אין ערוך לזאת הנה גשמיות ורוחניות שוין המה, הנה כמו"כ בענין ההשגחה הוא בדרך אין ערוך, שזהו המגביהי לשבת ומשו"ז הנה משפילי לראות בשמים ובארץ בשוה שמשגיח על כל פרט בדרך פרטי פרטיות. והשגחה זו עצמה היא חיות הנברא וקיומו. דכשם שבענין המחשבה למעלה כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם דמחשבה למטה לא נעשה דבר ולמעלה מהחשבה העליונה נעשה דבר וכמאמר במחשבה אחת נבראו כל העולמות, כן הוא בענין ההשגחה. דההשגחה עצמה היא חיות הנברא וקיומו. וכל מעשה התחתונים עולים ונחקקים למעלה . .

אמנם צ"ל מהו"ע דהקרבות נקראים בשם לחם למעלה, וגם צ"ל מה צריכים ללחם דהלא משה כשהי' בהר ארבעים יום כתי' בי' לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי, ואי' במד"ר (שמות פמ"ז) אזלת לקרתא עבדית כנמוסי', הרי משה כשעלה למעלה לא אכל, כש"כ המלאכים אישים העליונים דכל פרנסתם ומזונם היא השגת אלקות למה צריכים הם אל הלחם, וגם צריכים להבין משארו"ל ע"פ רעיתי פרנסתי, דישאל מפרנסין לאביהם שבשמים, מהו"ע הפרנסה למעלה בכלל ומהו דיוק הלשון לאביהם שבשמים, אך הענין הוא דהנה כל הנבראים שלמטה כולם נחלקים בד' מדרגות כוללים והם דומם צומח חי מדבר, אשר כל אחד מד' אלו כוללים מינים רבים ברבוי מופלג, וכמו הדומם דכולל רבוי מינים עפר אבנים מתכות וכו' וכל א' מהם עצמם כולל במינו רבוי מינים, ובכל מין פרטי הרי יש בו פרטים בלי מספר, וכן בצומח חי ומדבר, אשר כל אחד ואחד מהפרטים המפורטים אשר במין אחד יש לו חיות ומיוחד ומוגבל לו לבדו אשר החיות ההיא היא נפשו המגדלו ומנהיגו לכל פרטי עניניו

אחת של דשא פרטי משלים הכונה העליונה בענין הבריאה, אשר מזה יוצא לנו ענין עמוק בעבודה, דכאשר יתבונן האדם ומה אם דשא אחד פרטי הרי גם מספר תנועותיו ואופניו הוא בהשגחה פרטית ונוגע להשלמת כונת הבריאה, הנה האדם הרי ודאי שהיא מושגה בהשגחה פרטית בכל פרטי פרטיות עניני צרכיו, אשר ע"כ הנה עיקר השתדלותו צריכה להיות בזה שלא יקלקל, והוא שלא יגרום מגיעה ועכוב בההשפעה העליונה, שהוא ית' זן ומפרנס לכל, וישים לבו ודעתו על טיב טהרת הכלי, והיינו דכלי פרנסתו יהי' עפ"י התורה טהורה מכל סיג פסולת דאונאה וכו', והנהגתו תהי' עפ"י התורה והמצוות בשמירת תפלה בצבור וקביעות עתים לתורה, וקיום המצוות מעשיות בחיות פנימי, שבזה ישלים כונת הבריאה.

או באחד ההרים הגבוהים או בעמקים היותר עמוקים אשר לא עבר שם איש, הנה לא זו בלבד דתנועת הדשא הוא לימינו ולשמאלו לפניו ולאחור בכל משך ימי חייו הוא עפ"י ההשגחה פרטית אשר הוא ית' גזר אומר אשר דשא פרטי זה חי' יחי' חדשים ימים ושעות קצובות, ובמשך זה יסוב ויכוף לימינו ושמאלו לפניו ולאחוריו במספר כזה וכזה, אלא עוד זאת דתנועת הדשא הפרטי הלזה יש לו יחס כללי לכללות כונת הבריאה, דבצרוף ואחוד כל הפעולות הפרטים של הרבוי רבבות פרטים אין מספר שישנם בכל האלפים ורבבות מינים שישנם בהד' חלוקות דצח"מ הנה נשלמה כונה העליונה בסוד הבריאה כולה, וא"כ הנה לא זו בלבד דתנועה אחת של דשא פרטי היא באה בהשגחה פרטית, אלא עוד זאת דגם תנועה

שבת	כט חשון	ה'תש"ד
מברכים ר"ח כסלו.	אמירת כל התהלים בהשכמה.	
יום התוועדות.		
שיעורים.	חומש: תולדות, שביעי עם פירש"י.	
	תהלים: קמ"ק.	
	תניא: ומ"ש במ' פקודי . . . האצ"י.	
עבודה הקדושה באמירת תהלים בצבור, אין די באר נודל הזכות של המשתתפים בזה, ונודל הנחת רוח של פעלה כמבואר בספרי קודש, ואפס קצהו בקונטרס תקנת אמירת תהלים ברבים (קובץ מכתבים, א), ואשריכם ישראל, ובגלל זאת תתברכו אתם נשיכם בניכם ובנותיכם, ה' עליהם יחיו, בבריאות נכונה ובפרנסה בהרחבה גדולה, ולרגליכם יושעו כל עדת ישראל שי' במחנכם הט' בתוך כלל אחב"י, בהדרוש להם בנשם זכרות.		

גם בצבור אין לתאר בדברים ואפס קצהו מבואר הוא בהקונטרס אשר הנני שולח לו ויואיל למסור את דברי אלה לכל הקהל הקדוש שי' האומרים תהלים בצבור: עבודתכם הקדושה באמירת תהלים בצבור, אין די באר גודל

מכ' כט מ"ח צט [אג"ק ח"ד עמ' תסא].
ואודות שאלתו על אודות להחליף אמירת תהלים ברבים על לימוד מדרש, ברבים, אשר מבקשים זאת, אינם רשאים בשום אופן וידוע גודל הזכות של אמירת תהלים גם ביחיד ומה

שי' האומרים תהלים ביום השבת קדש בציבור להקדים זמן אמירת תהלים על קודם התפלה, ובזמן שאומרים עכשו תהלים ילמדו מדרש, הנה אם זה לא יעשה ח"ו שום רפיון באמירת התהלים או מיעוט הצבור, יכולים לעשות זאת בימי החורף למען יהי' זמן גם ללמוד מדרש אבל אם ע"י הקדמת הזמן יתמעטו האומרים או איזה רפיון אחר אין לעשות שום שינוי. ואכפל ברכתו לו ולקהל עדת ישראל שי' האומרים תהלים בציבור כי יעזרם השי"ת בגשמיות וברוחניות, ואבקשו להודיעני איך הוחלט אצלם בענין זה.

הזכות של המשפתתפים בזה וגודל הנחת רוח של מעלה כמבואר בספרי קדש ואפס קצתו בהקונטרס תקנת אמירת תהלים ברבים, ואשריכם ישראל ובגלל זאת תתברכו אתם נשיכם בניכם ובנותיכם ד' עליהם יחיו בבריות נכונה ובפרנסה בהרחבה גדולה ולרגליכם יוושעו כל עדת ישראל שי' במחנכם הטובה בתוך כלל אחב"י בהדרוש להם בגשם וברוח. יישר חילו בגשמיות וברוחניות על אשר לומד מדרש ברבים, ואם רק אפשר הדבר הי' צריך להשתדל לקבוע זמן הלימוד של המדרש בליל ש"ק היינו ביום ועש"ק לילה, או ביום השבת קדש בהשכמה, ואם יהי' ברצון הקהל הקדוש

יום ראשון	א כסלו, ראש חודש	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש : ויצא, פרשה ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים : א"ט.	
	תניא : להבין מ"ש בפע"ח . . . 310 דו"א כו'.	
	בא ר' יקותיאל ליעפלער (דעם אלטען רבי'ס א חסידו) איז געווען צייטען, וואס ער האט געדאווענט שחרית מנחה און מעריב איינע נאך די אנדערע, עס איז ניט געווען קיין זמן מפסיק זיין.	

עבודה הגם זי האט דורכגינומען אין א פנימיות און דעם „אמרי בינה“ האט דער זיידע געשריבן פאר ר' יקותיאל ליעפלער, דאך איז די עבודה זיינע א מקיף'דיקע. בא ר' יקותיאל'ן איז גיווען א אויסשפראך, חסיד אוציאק - החסיד ברח - חסיד פרישאל - החסיד בא - ווען דער חסיד אוציאק, פלעגט ער זיין זייער אומעדג, און דאווען זייער גיך אין א סידור טייטלען מיט די פינגער ווארט, און אז חסיד פרישאל, פלעגט אים א שיין טאן א ליכטיגקייט און פלעגט גיין א טענציל און דאווען מיט א ברען. גיווען זמנים בא ר' יקותיאל ליעפלער אז חסיד פרישאל האט ער גידאווענט אלע דריי

מכ' חי תמוז צט [אג"ק ח"ד ע' תקמב]. במדה שאדם מודד בה מודדין לו, ר' משה ווילענקער האט דריי יאהר גיהארעוועט אויף דער הכנה פון יחידות, איז די יחידות א אנדערע און דער ענטפער א אנדערער, און אז ר' יקותיאל דראפעט זעך אויף גלייכע ווענט און שפרינגט דורך א פענסטער, איז די יחידות א מקיף'דיקע און דער ענטפער א מקיף'דיקער, און די גאנצע עבודה א מקיף'דיקע. מקיף און פנימי איז ווי עס שטייט לריח שמניך טובים שמן תורק שמך, כל המצות שעשו האבות ריחות היו אבל אנו שמן תורק שמך כדבר שמריקין מכלי אל כלי, ריח און שמן איז מקיף און פנימי, ר' יקותיאל'ס

מקיף'דיקן חסיד, ער איז א כסדר'דיקע עבודה, הגם בא א פנימי איז דאך אויך פראן חלוקי זמנים עליות און ירידות, אין דרגות פון עבודה, אבער דאס איז דאך באופן אחר לגמרי ווי דאס איז בא מקיף'דיקן בא איהם נעמט דורך דער אור ההשגה אויך אפילו די פיס, אז אפילו די פיס זיינען משועבד צו השגת אלקות, און שא שטיל, מיט א שלהבת פנימית'דיקן ברען. ולכן הנה בכל דבר השכלה, אמיתית הידעה היא כשבאה להשגה ואז דוקא מאירה בגילוי בנפשו.

תפלות שחרית מנחה און מעריב איינער נאך די אנדערע, עס איז ניט גיווען קין זמן מפסיק זיין, און האט מעת לעת'ן וויס ניט גיגעסין, זאגענדיק, אז דער רבי האט אים גיהענטשט מיט אריכות ימים דארף ער קאנען לעבין און זיין געזונד אהן עסין. דאס איז דער סדר פון א מקיף'דיקן חסיד.

ר' משה ווילענקער, איז פנימי'דיקער חסיד, בא איהם איז ניט פראן קין חסיד אוציאק, און ניט פראן קין חסיד פרישאל, ווי דאס איז בא א

יום שני	ב כסלו	ה'תש"ד
שיעורים, חומש: ויצא, שני עם פירש"י.		
	תהלים: י"ו.	
	תניא: והנה במ"א . . . 310 שבבי"ע דוקא.	
אאזמו"ר ביאר פעם במאמר, הא דר' אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, כי הרי התפלה צ"ל בחיות, וע"י שנותנים צדקה לעני קודם התפלה ומחיים אותו, ניתוסף חיות הרבה בתפלה. ונענע בידו ממטה למעלה לרמוז שהרבו בהפלאה. — וכמה פעמים קודם התפלה ה' אאזמו"ר סחור אחרי עני ליתן לו לאכול.		

קיינ שייכות ניט געהאט צום מאמר, און אמאל האבן זיי בדוחק געהאט א שייכות צום מאמר. אין דעם מאמר משנת תרל"ח האט דער זיידע מבאר געווען דעם מאמר חז"ל ר"א יהיב פרוטה לעני והדר מצלי און האט אויף דעם געזאגט: תפלה דארף דאך זיין בחיות, איז דורך דעם וואס מען גיט לעני קודם התפלה און מען איז מחי' נפשו, דורכדעם ווערט אים נתוסף הרבה חיות אין תפלה. און האט מרמז געווען בידו הק' בדרך המשכה למעלה. אזוי איז געווען דרכו מרמז צו זיין בידו הק' אויף יעדער זאך וואס איז בהפלאה.

שיחת יד תמוז ש"ת [סה"ש קייץ ה'ש"ת ע' 162].
 החסיד ר' זלמן זלאטאפאלסקי איז געווען דעם זיידנס - דער רבי מהר"ש - א חסיד. ווען ער פלעגט קומען אין ליובאוויטש פלעגט דער זיידע זאגן חסידות פאר אים ביחוד. איינמאל - אין יאר תרל"ז - האט דער רבי מהר"ש געזאגט פאר אים דעם מאמר וואס ער האט פאריקן שבת געזאגט פארן עולם. אין יאר תרל"ח האט ער פאר אים געזאגט א באזונדער מאמר. דער רבי מהר"ש פלעגט אפטמאל אין מיטן מאמר זאגן א פאר ווערטער וואס האבן גאר

יום שלישי	ג כסלו	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: ויצא, שלישי עם פירש"י. תהלים: יחכב. תניא: והנה לקיום . . . יקנו אחורי כו'.</p>		
<p>מהפרש בין הנהגת הבעש"ט להנהגת המגיד, כי הבעש"ט הי' עסוק בנסיעות שונות, והמגיד ישב בביתו. עוד זאת: בימי נשיאות המגיד, כבר הי' מפורסם ענין החסידות גם במרחקים, ע"י נסיעות החכריא קדישא, ורבים מבע"ב בינונים נתקשרו לתורת החסידות והיו נוסעים למעזריטש.</p>		

י"ג. י"ד. י"ה. י"ו. י"ז. י"ח. י"ט. כ.

תקע"ז-תקע"ט בערך - מה גילה הבעש"ט, ומה חידש הרב המגיד, ומהו ההפרש בין דרך רבינו הזקן לדרכי הבעש"ט והרב המגיד, הוא - החסיד ר"א - סיפר הרבה, אבל אנכי גם מעט לא הבנתי, ועודם מדברים והנה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בא, דודי זקני הלך לקראתו לקבל פניו וכל המסובים עמדו בשורה, לחכות עד בוא כבוד דודי הרז"א ואורחו החשוב הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לשבת במקומם המיוחד בראש השלחן. כשישבו כבוד דודי הרז"א והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק במקומם, אמר דודי הרז"א להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק כי ר' אבא מצאשניק מספר אשר בהיותו נער קטן שמע מה שדברו זקני החסידים אודות סדרי ההנהגה של הבעש"ט והרב המגיד ממעזריטש, והרז"א חזר בקוצר אמרים את אשר סיפר החסיד ר"א, ושאל אצל הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק האם יכול הר"א לספר הלאה, הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הרשה הר"א מספר ואנכי אינני מבין, שומע הנני בכל כוחי ומקשיב בכל רמ"ח אברי, ואינני יודע אפילו מלה אחת. כעבור שעה ארוכה אחר אשר התפללו ערבית וקידשו ונגגו משך זמן התחיל הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לספר אשר שמע מהחסיד ר' שמואל דוב נ"ע מבאריסוב מה ששמע מהחסיד ר' מרדכי מהאראדאק מה שסיפר בשם זקני החסידים כי ההפרש בין

לש"ס. ה תמוז צה [אג"ק ח"ג ע' תג-תד].
 ומה שכותב כי כבד לו להסביר ליראי ד' שבשנה ההיא - על ר"ה תרמ"ח - באו שני זקנים לשבת בקביעות בליובאוויטש, החסיד ר' אבא נ"ע מצאשניק, והחסיד ר' שמואל ברוך נ"ע מווארשא - החסיד רש"ב הי' יושב בליובאוויטש מכבר, אמנם בהיותו חולה בעיניו נסע לוויטעבסק לדרוש עצת הרופאים והתעכב בשם יותר על שנת ובחדש אלול תרמ"ז בא חזרת לליובאוויטש - בפרטית מהותי השני זקנים ר"א ורש"ב רשומי' הם ברשימותיי. כבוד דודי הרז"א נ"ע הי' מכבד במאד את זקני אנ"ש והי' תאב ומשתוקק לשמוע שיחת חסידים וסיפורים - ובהיותו חתן הוד כ"ק ד"ו אאזמו"ר מהרי"ג, והי' איזה זמן בניעזין, הנה שמע הרבה סיפורים מכ"ק דודינו הר' נחום בן הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי - ועכשיו כשבאו הזקנים ר"א ורש"ב הושיבום בראש המסובים וישמע שיחתם וסיפורם. אנכי, הנה מבלי התחשב עם כל מאומה הייתי משתדל בכל עת לשבת בראש המסובים, ולהקשיב ולשמוע מה שמדברים ומה שמספרים וגם אז דחקתי ונכנסתי לשבת בקירוב מקום אל המדברים והמספרים ודודי הרז"א הי' מקרב אותי בכל עת. החסיד ר' אבא נ"ע התחיל לספר את אשר שמע מזקני החסידים - בהיותו נער בשנת

הנהגת הבעש"ט להנהגת המגיד ממעזריטש כי הבעש"ט הי' עסוק בנסיעות שונות, והמגיד הי' יושב בביתו, עוד זאת בימי נשיאות הרב המגיד כבר הי' מפורסם ענין החסידות גם במרחקים, כי ע"י הנסיעות של תלמידי הרב המגיד החבריא קדישא נתפרסם ענין החסידות, ורבים מבע"ב בינונים נתקשרו לתורת החסידות והיו נוסעים למעזריטש, וכעבור איזה שנים הסתדרו החסידים בסדר מופלג, כל אחד מהחסידים הי' לו זמן ומועד קבוע שהי' בא למעזריטש.

יום רביעי	ד כסלו	ה'תש"ד
<p align="center">שיעורים. חומש: ויצא, רביעי עם פירש"י. תהלים: כניכת. תניא: מש"כ . . . 312 הלומד הסוד. למים אחרונים נוטלים קצה האצבעות, ואחר כך מעבירים אותם, כשהם לחים עריון, על השפתים.</p>		

יום חמישי	ה כסלו	ה'תש"ד
<p align="center">שיעורים. חומש: ויצא, חמישי עם פירש"י. תהלים: כט"ד. תניא: אבל דוקא . . . 312 שם.</p> <p align="center">והנה סולם מוצב ארצה — תפלה היא סולם ההתקשרות של הנשמה באלקות. והגם שהוא מוצב ארצה, התחלת התפלה היא בהודאה לבד, אבל וראשו מניע השמימה, בבחי' ביטול עצמי, אבל בא לזה ע"י הקדמת ההשגה וההבנה בפסוקי דומרא ברכות ק"ש וק"ש.</p>		

לפי ק"ש

מים רבים, רץ [מאמר ד"ה מים רבים - תר"ץ (קה"ת, תשס"ד) ע' ח].
 והנה בכדי שתהי' ותורה אור הוא ע"י הקדמת העבודה דתפלה, דהנה כתיב והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ואי' בזהר סלם דא צלותא, דתפלה היא סלם ההתקשרות שמקשר את הנשמה, היורדת למטה להתלבש בגוף גשמי, עם אוא"ס ב"ה. וזהו מצב ארצה הם עניני הגוף שהם דברים הגשמים, וראשו מגיע השמימה במדריגות היותר עליונות, והיינו דע"י התפלה הוא התקשרות הנשמה באוא"ס ב"ה, דתפלה נקרא סלם שיש בה שליכות. דזהו הפרש בין עמוד המחבר הרצפה עם הגג לסלם המחבר הרצפה עם הגג. דהעמוד הגם

שמחברם אבל מ"מ מחלקם דסופו של העמוד הוא על הרצפה וראשיתו בגג ואי אפשר לעלות מהרצפה להגג. אבל סלם הגם שתחתיתו הוא למטה וראשו הוא למעלה שמחלק בין תחתון ועליון, אבל ע"י השליכות שבהסלם הנה עי"ז יכול להיות העלי' מלמטה למעלה לשליבה היותר עליונה, וזהו דסלם דא צלותא הם שליבות העלי' שבתפלה, דהשליבה הראשונה היא הודו לה' קראו בשמו והיא ההודאה כללית באלקות, וואס ער איז מודה אין געטליכקייט. וכמו אחד המודה לחברו שהוא בעצמו עדיין אינו יודע הענין אבל הוא מודה שכן הוא הגם שאינו יודע ומשיג בעצמו, וכן הוא בהתחלת התפלה שהוא רק בהודאה בלבד, אבל בהודאה

יותר עליונה, היינו ההתבוננות בברכת ק"ש איך שהשרפים ואופנים משבחים ומפארים ליוצרים, ומבין בהשגתו ההפרש בין שרפים לאופנים, דשרפים אומרים קדוש וג"פ קדוש ואופנים אומרים ברוך, והשגה זו פועלת בו ביטול גדול ביותר עד כי באמירתו ברכת אהבה לבכו מתעורר בהתעוררות גדולה עד כי בכה יבכה במר נפשו ומרבה להתחנן אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה. וכה הוא הולך מענין לענין עד אשר בא לאמירת שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד שהוא שיר הנשמות, וידוע פירוש רבינו נ"ע שמע ישראל, א איד דער הערט אז הוי' הוא אלקינו, דאלקים הוא בגימט' הטבע, והוא כללות הנהגת העולם שהאור והחיות האלקי הוא מוסתר ונעלם, ואלקינו פירושו כחינו וחיותנו, וזהו הוי' אלקינו, דאלקינו היינו כחינו וחיותנו הוא הוי' שלמעלה מהשתל' והיינו למעלה מהטבע, שההנהגה עם ישראל הוא בדרך למעלה מהטבע, וכמאמר כבשה אחת בין ע' זאבים והיא מתקיימת, שבכל דור ודור עומדים עלינו לכתנו ח"ו והקב"ה מצלינו מידם, וכן הוא בכל אחד ואחד מישראל בפרט שההנהגה עמו הוא בדרך למעלה מהטבע, וזהו שמע ישראל הוי' אלקינו, א איד דער הערט אז אלקינו וואס דאס איז כחנו וחיותנו איז דאס למעלה מהטבע, ובמילא דער הערט זיך בא איהם אז הוי' אחד, ווי דער עיקר אין אלץ איז אלקות, שמהתבוננות זאת הרי מתעורר לבנו באהבה לה' כמ"ש ואהבת את כו'. ואח"כ הוא עולה להשליכה היותר עליונה והוא בשמו"ע שהוא כעומד לפני המלך בביטול כל מציאותו. וזהו והנה שלם מוצב ארצה, דתפלה היא שלם ההתקשרות של הנשמה באלקות, והגם שהיא מוצב ארצה, והתחלת התפלה היא בהודאה לבד, אבל ראשו מגיע השמימה בבחי' ביטול עצמי, אבל לכל זה בא ע"י הקדמת ההשגה וההבנה בפסוד"ז בברכת ק"ש וק"ש.

זו ה"ה מוסר ונותן א"ע לאלקות ער גיט זיך איבער בכל מהותו ועצמותו לאלקות, והשליכה השני' היא ברוך שאמר והי' העולם דהתהוות העולמות הוא רק באמירת בלבד, וכמאמר לא בעמל ולא ביגיעה ברא הקב"ה את עולמו אלא במאמר ורוח פיו, בע"מ נברא העולם וכתוב בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, הנה כאשר מתבונן בזה הרי נרגש אצלו גדולת הבורא ית', ער הויבט אן פארשטיין בשכלו גדולת הבורא ית', ואח"כ כשאומר פסוקי דזמרה חנון ורחום הוי' כו', טוב הוי' לכל ורחמיו על כל מעשיו, פותח את ידיך כו' רצון, דכל חי נותן לו הקב"ה השבעת הרצון, דאס וואס א נברא איז צופרידען מיט זיך, ואח"כ באמירת הפסוקים המבארים פרטי המזונות לכל יצור, היינו איך שהוא ית' זן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כנים, שההשכלה וההבנה בזה הוא דגם הנברא היוצר גדול בגופו צריך ג"כ הכנת מזונותיו מאתו ית', וגם הרמש היותר קטן ג"כ מזונותיו מוכנים מאת הקב"ה, איז פון דער התבוננות ואס דער מענטש בעטארכט, אז גאר דער שטארקסטער נברא דארף איהם הקב"ה זיינע מזונות אנגרייטיין, דער נברא אליין בכח עצמו קאן ער דאס ניט האבען, און די קלענסטע בעשעפענס כמו א תולעת וועלכע געפינט זיך במדבר איז זי אויך תופס מקום בא הקב"ה להכין מזונה, הנה ההתבוננות הזאת בהעמקת הדעת, אז מי טראגט זיך צו צו דעם, פועלת בהאדם התפעלות גדולה להתקרב אל ה'.

והנה ההתבוננות הלזו הנה מלבד זה שפועל בהאדם הנחה פנימית (א טיפער) אפלייג) כי הוא ית' זן ויתפרנס אותו ואת ביתו באופן שיוכל לקבוע עתים לתורה ותפלה, והאם גרוע הוא וביתו מהתולעת הנמצאת במדבר שמם שהקב"ה מכין לה כל צרכה, הנה עוד זאת שההשגה הזאת פועלת עליו להתקרב לאלקות, ובאמרו לך ה' הגדולה והגבורה כו' ה"ה נמשך ועולה בעילוי נפשו לעלות לשליכה

יום ששי	ו כסלו	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: ויצא, ששי עם פירש"י. תהלים: להלח. תניא: ועוד זאת . . . קנו לא יראו.		
אאמו"ר אמר: קריאת שמע שעל המטה אין, אין ועיר אנפיו, ווי דער ווידוי וואס קודם צאת הנפש מהגוף. נאר יעמאלט נייט מען שוין אינגאנצען אוועק פון יריד, און עס ענדיגט זיך שוין דער מסחר פון היום לעשותם, און אין קשהמ"ט פון יעדער נאכט האלט מען נאך אין מיטן יריד, און מען קען נאך אויפטאן.		

יום ששי, ו' כסלו, ה'תש"ד

פון א יושב אהל. אין יושבי אהל און שומרי משמרת הקדש איז אויך פאראן חלוקים, עס איז ניט גלייך די קשהמ"ט פון דעם שוהל שמש צו דער קשהמ"ט פון דעם שטאט שוחט, און עס איז ניט גלייך די קשהמ"ט פון דעם מלמד צו דער קשהמ"ט פון דעם מ"ץ און מורה הוראה. קשהמ"ט איז אין זעיר אנפין ווי דער וידוי וואס קודם צאת הנפש מהגוף, נאר יעמאלט גייט מען שוין אינגאנצן אוועק פון יריד, און עס ענדיגט זיך דער מסחר פון היום לעשותם, און אין קשהמ"ט פון יעדער נאכט האלט מען נאך אין מיטען יריד, און מען קען נאך עטוואס אויפטאן. בא דיר וועט מען אלץ מאנען, דו ביזט אין אלץ מחויב און דו ביזט פאר אלץ אחראי.

לכהן, ה אלול צו [אג"ק ח"ד ע' קכו (ושם: ח' אלול תרצ"ז)].
עומדים אנחנו ת"ל בחדש אלול, חדש הרחמים, וימי התשובה והתעוררות מתקרבים ובאים והם ימי עבודה לכל מורה הוראה ומורה צדק בעירו ומקום מגורו הנני מוצא לנכון להעתיק אמרי קדש הקדשים אשר שמעתי מהוד כ"ק אאמו"ר הרה"צ זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע אשר אמר לאחד ממורי הוראה, בשנת תרס"ט, לאמר: יעדער סוג מענש האט זיך זיין ק"ש שעהמ"ט, ק"ש שעהמ"ט איז די התבוננות אין דעם אלץ וואס עס איז דורך געגאנגען דער טאג, די גוטע זאכען, די ניט גוטע זאכען, און די גאר שלעכטע זאכען. יעדער מענש האט זיך זיין ק"ש שעהמ"ט, עס איז ניט גלייך די קשהמ"ט פון א בעל עסק צו דער קשהמ"ט

שבת	ז כסלו	ה'תש"ד
	הפטורה: ועמי — תלמי שדי. ויברח יעקב — ובאשה שמר. ובנביא העלה — ובנביא נשמר. שיעורים. חומש: ויצא, שביעי עם פירש"י. תהלים: לט"ג. תניא: ובר מן . . . 314 הלכותיהן.	
	שלוש חכמות הן: חכמת ביטול החומר, ע"י הוראת שקוץ וחיעוב כל ענינים הגופניים והחומריים — חכמת המוסר.	יצא חכמת המוסר חכמת המוסר
	חכמת הכרת מעלת הצורה והרוחני במדות ובמושכלות והוראת אופני הקירוב אליהם — חכמת החקירה.	
	חכמת הנברת הצורה על החומר, הוראה במעלת חומר מזוכך ובמעלת הצורה כשנקבעה בהחומרי, והתכללותם יחד ככלי אשר ימצא ראש וסוף, להיות כי נעוץ תחלתו בסופו וסופו בתחלתו, אל אחד בראם, ולכוונה אחת לנלות אור קדושת חביון עוון ית' נכראו, ושניהם כאחד דוקא משלימים אותה השלימות, אשר עלה ברצונו ית' — חכמת תורת החסידות.	

ועולה לו בטרחה מרובה וביגיעה רבה. ובאמת הנה אין המשל דומה לנמשל, דבנין מהות מעלת האדם אינו דומה לבנין בית, דבנין בית מאחר שיש לו כל החומר הדרוש אל הבנין, ויש לו דעת בחכמת הבנין, הנה על ידי יגיעה וטרחה יבנה ביתו. לא כן בבנין מהות מעלת האדם, הגם שהקב"ה נותן לו לאדם כל האפשריות וכל החומר הדרוש לו אל בנינו זה, אבל עם זה הנה החומר בא בלול ומעורב זה בזה ומעוטף בכמה לבושים מלוכלכים, כדוגמת לידת האדם בשפיר ושליא. והמשל בזה: אבנים טובות ומאירות אופן גידולים הוא שנמצאים בנקיקי סלעים או טמונים בחול, ומלאים עכוריות אבק הנדבק בהם, וצריכים להוציאם מחתולתם העכור ולנקותם מהעפרורית, ואז דוקא יאירו באור החן והסגולה אשר הטביע בהן יוצר בראשית ית'. והדוגמא מזה יובן במעלת האדם

תורת החסידות והתפלה [קונטרס תורת החסידות ע' 13-14. אג"ק ח"ד ע' שכג-שכד]. אמנם כל זה הוא כאשר האלקים עשה את האדם ישר, הנה מתחלת בריאת האדם וירידת נשמתו בגופו, ניתן לו כל האפשריות להיות במעלת האדם, ולהשלים תעודתו בחיים אשר זהו תכלית ומטרת ירידת נשמתו לעולם הזה התחתון. אבל כל זה הוא רק מה שניתן להאדם העלילות וההכשרות להיות אדם, אבל אינו אלא הכשרות ועלילות לבד, ובכדי שיהי' במעלת האדם צריך עבודה ויגיעה גדולה. ודוגמא לדבר מי שרוצה לבנות בית, הנה הגם שיש לו קרקע שיבנה עלי' את ביתו, ויש לו כל החומר בעצים ואבנים ועפר ברזל וזכוכית והדומה, הדרוש לו לצורך בנינו, בכל זה הנה מעצמו לא יבנה הבית, כי אם צריך לבנותו,

כבעל חי, הנה הוא גרוע יותר מבעל חי, דהבעל חי אין לו דעת לרצות במעולה מכמו חמדת הגוף ותאוותיו, אבל האדם שיש בו דעת לרצות ולבחור במעולה יותר מכמו עניני חמדת הגוף, כמו במעלת חמדות טובות ובמעלת המושכלות, ובוחר בתאוות גופניות הוא גרוע ומזוהם יותר מכמו, להבדיל, הבעל חי. וחכמת ביטול החומר הבא ע”י הוראת מיאוסם שקוצם ותיעובם של תענוגים ותאוות גופניות, וגודל העונש ביסורי גיהנם והדומה, אשר יענש האדם בגלל המושכתו אחר תאוות הגוף, היא חכמת המוסר חכמה שני’ מלמטה למעלה היא חכמת הכרת מעלת הרוחני במדות טובות ובמושכלות, והוראת אופני הקירוב אליהם, ואשר הן המה יסוד המעלות ותכלית הבריאה, וכוונתו ותשוקתו ית’ שנתאוה להיות לו ית’ דירה בתחתונים, היא חכמת החקירה. חכמה שלישית מלמטה למעלה היא חכמת הגברת הצורה על החומר, והוראה במעלת חומר מזוכך, ובמעלת הצורה כשנקבעה בהחומר והתכללותם יחד מבלי אשר ימצא ראש וסוף, להיות כי נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן, א-ל אחד בראם, ולכוונה אחת לגלות אור קדושת חביון עוזו ית’ נבראו, ושניהם כאשר דוקא משלימים אותה השלימות אשר עלה ברצונו ית’, הנה חכמה זו היא חכמת תורת החסידות. יג. שלשה סוגי חכמות הללו, מוסר חקירה וחסידות הם צריכות זו לזו, החכמה הראשונה היא יסוד ושליבה להחכמה השני’ וחכמה השני’ משלמת את החכמה הראשונה, ואז היא נעשית יסוד ושליבה לחכמה השלישית המשלמת את שתיהם להיותה מביאה אל ההכרה העיונית והמדעית, ביסוד היסודות ועמוד החכמות, לידע שיש שם מצוי ראשון הממציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמיתת המצאו, - (לשון הרמב”ם תחלת הלכות יסוה”ת). - כבר התבאר בכמה מקומות

שהוא אבן טוב המאיר באור כי טוב, אבל בתחלת לידתו הוא עוד עטוף בלבושים גסים, ויש בו כמה עכרורית בשכלו ובמדותיו שצריך להפרידם, כדוגמת הסרת חתולי עפר ואבק מהאבנים טובות, ואז הנה יאיר בו בהאדם אור נשמתו, וימלא את תעודתו בחיים אשר בגללה ירדה הנשמה. יא. והנה עבודה זו עם היותה עבודת מלאכה ועבודת עבודה, והוא להגביר הצורה על החומר, היינו להתרחק מן הגשם ולהתקרב אל הרוחני, בכל זה צריכים לעבודה זו חכמה מרובה בשלשה ענינים: א. בהרחקה מן הגשם. ב. בהקירוב אל הרוחני. ג. בהגברת הצורה על החומר. זאת אומרת שהם שלשה סוגי עבודה זו למעלה מזו: א. ביטול והרחקת הגשם. ב. מעלת הרוחני, ולהתקרב אליו. ג. הגברת הצורה על החומר. שלש עבודות אלו באות עפ”י חכמה ומועצות והם שלשה מיני החכמה א. חכמת ביטול החומר והוראת מיאוסו ותיעובו. ב. חכמה הכרת מעלת הרוחני, וההבנה אשר הוא יסוד הכל. ג. חכמת הגברת הצורה על החומר, הנחלקת לשתיים: א. במעלת החומר כשהוא מזדכך להתאים אל הצורה, ב. במעלת הצורה כשנקבעה בחומר. שלשה סוגי חכמות הללו עם היותם כולם כאחד חכמות אלקיות, המוליכות את האדם בדרך סלולה, להכיר את מי שאמר והי’ העולם, ולעבדו ית’ בלימוד התורה ובקיום המצות, בכל זה הנה שלש חכמות אלו הם סוגים מיוחדים אשר כל אחת מהם מעולה מחברתה, ולזאת הנה כל אחת מהם היא שליבה בסולם הנשמה המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. יב. חכמה ראשונה מלמטה למעלה היא חכמת ביטול החומר, והוראת מיאוסו ותיעובו אשר אינו אלא חומר בלבד, ובכלל זה קניני המדות רעות שישנו להאדם באהבת הדברים הגשמים במאכל ובמשתה ובשאר עניני הגוף החומרי המשתווה, להבדיל, להבעל חי. והאדם כשהוא מתנהג

המיוחד לה שהוא מעלתה העצמית. השכל הבריא אומר, אשר במעלותיהן העצמיות של שלש חכמות אלו, הנה מובן שחכמה השני' מעולה מהראשונה וחכמה השלישית מהשני'. טו. מעלת החכמות, מה שאחת מעולה מהשני', עם היות שהם מעלות רוחניות אשר בהם תבדל חכמה אחת מחברתה, הנה בכל ה"ה מחולקות זו מזו בגדרים מיוחדים לכל אחת מהן ביחס פעולתם, כהלל הידוע בענין הכח דעם היותו כח רוחני, הנה עם זה הוא כח פרטי מוגבל, ומוגדר לפעול בגשם וחומר. ודוגמא לדבר השלשה סוגי חכמה בינה דעת, הם שלשה כחות רוחניים אבל עם זה הם מובדלים בשלשה כלים פרטים, מוח החכמה, מוח הבינה, ומוח הדעת, אשר כל אחד מהם יש לו מעלה פרטית המתיחסת אליו ביחוד, מעלת ההמצאה לחכמה, מעלת ההשגה לבינה, ומעלת ההעמקה לדעת. וכן הוא בכל מעלה ומעלה דמעלות החכמות שהם רוחניות, אבל עם זה תכליתם ואמיתתם הוא לפעול בגשם ובחומר. מה שאומרים תכליתם ואמיתתם בדיוק נאמר, להיותם שני עיקרים במהותם ומציאותם של כל נאצל נברא יצור ונעשה, להיות כי כל מה אשר האציל הקב"ה בראו יצרו ועשאו, יש לו תכלית אשר בגללו האצילו העליון ב"ה בראו יצרו ועשאו, וכאשר הנאצל או הנברא היצור והנעשה משלים תכליתו הנה בזה מאמת היותו. כל החכמות הם נבראים רוחניים, אבל עם זה הנה הם גם בעלי תכלית בפעולה ממשית דוקא, ולכן הנה בכל אחת ואחת מהחכמות שהטביע הקב"ה את כחו הנה ברא גם החומר המתאים לה, להביא את התכלית הנרצה בה, ונתן לה האפשריות לא רק לדחות את הסותר לו ומפריעו כי אם גם להביא את תכליתו מהכח אל הפועל, ואז הנה הפועל מאמת אמיתת היותו. וזהו דכלל אמרו: אין חכם כבעל הנסיון, דשם חכם הוא תואר החכמה, דמי שיש בו חכמה

דיוק לשונו של הרמב"ם באמרו לידע שיש שם מצוי ראשון, ואינו אומר להאמין שיש שם מצוי ראשון, לפי שצריכים לידע דבר זה, בידיעה שכלית כל מה שאפשר לידע. וגדולה מזו אמר שם - הלכה ו' - וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר אנוכי ד' אלקיך. והנה אנכי ה"א היא מצות האמונה, הנה גם בזה אמר לשון ידיעה, וטעם הדבר כי מצות אמונה היא אמונה פשוטה שאין בה שום תערובות ידיעה הבנה והשגה, ואשר על כן הנה תחלה צריך לייגע ולהטריח את שכלו להשכיל ולהבין עד כמה שביכלתו להבין, ואת אשר לא יבין יאמין באמונה פשוטה. וכאשר מייגע ומטריח את שכלו כמה שאפשר לו להבין, ואת אשר אינו מבין מאמין, הנה לבד זאת אשר בזה מקיים מצות האמונה כפי אמיתתה, הנה עוד זאת, אשר אז הנה האמונה שלו היא אמונה טהורה ואמיתית בלי שום עירוב דבר שאפשר להבינו. יד. דבר ידוע ומפורסם לכל עוסק במושכלות, אשר כל החכמה וחכמה יש לה גדר פרטי מיוחד רק לה לבדה, היינו דלדב זה אשר כל החכמות כולן יש להם גדרים כללים אשר הם בכולם בשוה, כלומר ישנם בכולם, אבל אינם בכולם בשוה, כי לעולם לא ישתוו חכמות הטבע לחכמות הנפש, ומה גם, להבדיל, לחכמות התורה וחכמות אלקית. ומה שאומרים שישנם גדרים אשר בכולם בשוה, הכוונה שישנם בכולם, כמו גדר החכמה הוא גדר האור, דעם היות אשר גם זה בכולם, אבל עם זה הנה דעת לנבון נקל דאינו דומה אור המאיר מחכמת הטבע, לאור המאיר מחכמת הנפש, ומה גם לאור המאיר מחכמת התורה וחכמת אלקית. וכשם שהוא בכל החכמות הנה כמו כן הוא בשלשה סוגי חכמות אלו, דעם היותם צריכות זו לזו, חכמת המוסר יסוד ושליבה לחכמת החקירה, וחכמת החקירה יסוד ושליבה לחכמת החסידות, הנה עם זה הרי כל חכמה וחכמה משלש אלו יש לה גדרה

החכמות בכלל, וחכמות התורה בפרט, והבכנ הוא ההתעסקות במושכלות והתבודדות. ומוחשי חכמה השלישית ופעולתה, הוא הכרת מעלת החומר ומעלת הצורה במעלתן העצמי, והבכנ הוא הגברת החומר על הצורה עד אשר נהפך החומר לצורה, והגשמי נעשה כלי לאלקות. יז. שלשה סוגי חכמות אלו יש לכל אחד מהן קוטב מיוחד, אשר הוא הציר אשר עליו תסוב כללות החכמה ההיא, ואלו הן: כח אור וחיות. יסוד חכמה הראשונה נקודתה וצירה אשר עלי' תסוב כללות החכמה הוא הכח, שהוא הממאס ושובר את החומר המתועב ומראה אפיסתו. יסוד החכמה השני' נקודתה וצירה אשר עליו תסוב כללות החכמה הוא אור המאיר, מבאר ומסביר במעלות המושכלות ואשר אך ורק השכל הרוחני הוא יסוד הכל. ויסוד החכמה השלישית נקודתה וצירה אשר עליו תסוב כללות החכמה הוא חיות המחי' גם את החומר הגשמי הגס, ומראה לדעת את הכוונה התכליתית בבריאתו, אשר יהפך לצורה, ומחייבה בחיות רוחני. יח. שלש נקודות הללו, כח אור וחיות עם היותם מהותים חלוקים זה מזה, בתכלית, בכל זה הנה ביחוסם זה לזה הרי העליון כולל התחתון ממנו, זאת אומרת דביחס הכח לאור הנה האור כולל את הכח, וביחס הכח ואור לחיות, הנה החיות כולל את הכח והאור. אמנם גם זה מובן דכח הכלול באור, ואור הכלול בחיות אינו דומה כלל לאותו הכח ואותו האור כמו שהן במהותן העצמי, כי אם הכח הכלול באור הוא לפי מעלת מהות האור, והכח והאור הכלולים בהחיות הם לפי מעלת מהות החיות. אשר על כן בשלש חכמות אלו מוסר, חקירה, וחסידות, אשר נקודתן כח אור וחיות, הנה הכח הכלול בהאור, והכח והאור הכלולים בחיות הם במעלה נעלית, לגבי מעלת הכח והאור כמו שהן במעלתן הפרטי, והיינו דהמוסר המחויב מהחקירה, והמוסר וחקירה המחויבים

נקרא חכם, בדוגמת דבר דמי שיש בו כח הראי' נקרא רואה, והיינו דהראי' תוארה הוא רק כאשר הוא בפועל, דאם יושב בחשך גם אם עיניו פתוחות אינו נקרא רואה, הנה כן הוא גם בחכם דתוארו הוא רק בפועל דבר, והוא שהחכמה פועלת כפי מהותה ועצמותה, דזהו הנסיון בפועל. ובכדי אשר כח חכמה וחכמה תוכל לפעול כפי מהותה ובכדי אשר פעולתה תהי' בדבר ממשי, הנה כל חכמה וחכמה יש לה כלי פרטי אשר על ידי אמצעיתו בא הנסיון בפועל, כדוגמת פרטי כלי חב"ד דמוח החכמה הוא קר ולח, מוח הבינה הוא חם ויבש, ומוח הדעת מעורב משניהם. טז. מוחשי פעולות החכמות בהכרח שיהיו לפי מהותי החכמות ועצמותן, וכמו בשכל פרטי הרי הבכנ והפסק דין הוא לפי חיוב המצאת השכל והבנתו והעמקת דעתו בהשכלה ההיא, הנה כמו כן הוא בכל סוג חכמה וחכמה, הרי הפעולה היא לפי מעלת החכמה ומהותה. המוחש דחכמת העשי' הוא בפועל שוקד בגולמי העץ המתכת והאבנים, דכאשר התחכם והשכיל בחכמת המעשה, ועשה איזה מכונה בטחינת החטים והדומה, או בנסירת עצים וקורות, או בטחינת אבנים או בהובלה, מאור, והסקה, הנה פעולות מכונות ההם כל אחת כפי מעלתה מאמתת חכמת המעשה. וכמו שהוא במוחש חכמת המעשה כן הוא במוחשי כל חכמה וחכמה, אשר יש לה פועל מיוחד, והפועל מיוחד ההוא מאמתת תכליתה ואמיתתה של החכמה. ומאחר שהפעולות הן המה מאמתות אמיתתן של החכמות, הרי מובן דמעלות הפעולות הן כפי מעלתן וסדר עמידתן של החכמות זו למעלה מזו. אם כן איפוא מוחשי שלש חכמות אלו, הנה מוחש חכמה הראשונה ופעולתה הוא במיאוס הגשם ושבירתו, והבכנ הוא ריחוק המגונה במדות, וקניני מדות טובות. מוחש חכמה השני' ופעולתה, הוא בהכרת מעלות

התורה כמ"ש הרמב"ן (ר"פ קדושים). ולדאבון הלב אנו רואים בכמה בנ"א יראי אלקים ולומדים המעמידים כל עניניהם עפ"י דיני התורה לטעון כל מיני טענות להפוך בזכות עצמם, וחכמתם בידיעת התורה תעמוד להם לטהר את השרץ. וגדולה מזו אנו רואין, דלפעמים הנה גם מי שהוא בעל מדות טובות, וברוב הנהגותיו הוא מתנהג עפ"י הוראתה של חכמה הראשונה, אבל עם זה הוא מגושם ומוטעה במצב עצמו, וכמו שאנו רואין במוחש בכמה בנ"א אשר הנהגתם ביראת שמים ובהירות בהידור מצוה, וגם במדותיהם הם טובים נוחים וישרים, אבל קטנים הם בחכמה ודעת ושבעי רצון ממהות עצמם. וגם אלה שהם בעלי שכל ומדע, עוסקים בחכמה השני', שהיא חכמת החקירה, הנה על הרוב הם גסי הרוח וחכמים בעיני עצמם, ובעלי מדות לא טובות, וכל אשר יוסיף להשכיל ולהמציא דבר שכלי הנה תתגדל ותתרחב ישותם וגסות רוחם. וטעם הדבר הוא כי לפתח חטאת רובץ ויצר לב האדם רע מנעוריו, דהיצה"ר בא לו אל האדם משעה שננער לצאת לאויר העולם, ונשרש ומתפשט ברוח תאוותיו לאכול ולשתות ושאר עיני הגוף, והגם שהכל הוא בהיתר, דאוכל ושותה דברים המותרים אבל הוא נמשך בזה לחפוץ אותם ולהתענג עליהם.

מהחסידות, הם במעלת מהות אחר לגמרי, ממעלת המוסר והחקירה כמו שהן במעלתן הפרטי, כמעלת החיות על הכח והאור. והנה עם היות דחכמה העליונה נעלית מהחכמות שלמטה ממנה, בכל זה הנה אופן השגת החכמה הוא בסדר והדרגה מלמטה למעלה, והיינו דתחלת העבודה צריך להיות מהמוסר שבחסידות שהוא הכח שבחיות, ואחרי כן הוא החקירה שבחסידות שהוא האור שבחיות, ואחרי כן הוא החיות שהוא העצמיות שבחסידות. יט. כלל נודע הוא בכל הענינים הגשמיים דהמרעיב את עצמו שבע, והמשיביע את עצמו רעב. ובוזה יובן מה שארז"ל (סוכה נ"ב ע"א) כל הגדול מחבירו, יצרו גדול ממנו, דזה מה שיצרו גדול הוא ממנו בעצמו. להיותו מחזיק עצמו לגדול ובכח תורתו ממציא לעצמו כמה היתרים להשיביע עצמו ומזה נעשה יצרו גדול. וביאור הענין הוא, דהנה האדם בתחלה קודם שמתחיל בעבודה עפ"י תורת החסידות, הנה גם כשהוא ירא שמים ולמדן, ה"ה חומרי וגם בערך מדרגתו כי עיר פרא אדם יולד, שנמשך אחרי המדות טבעיים באהבת עצמו והכרת מעלת עצמו. ועם היות דכל הנהגותיו הם עפ"י דיני התורה, דלא מיבעי שאינו שייך ח"ו לאיזה לא תעשה, גם מקיים המצות עשה כפי דיני התורה, בכל זה יכול להיות נבל ברשות

יום ראשון	ח כסלו	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: וישלח, פ' ראשונה עם פירש"י.	
	תהלים: מרמח.	
	תניא: אך להבין . . . קנח וכה"נ.	
	א מענש זאל זיך מתבונן זיין, ווי גרויס חסדי הכורא	
	ב"ה זיינען, אז אזא קטן שבקטנים ווי דער מענש אין,	
	קען ער סאכען א נחת רוח גדול צום גדול הנדולים	
	וכמ"ש ולגדולתו אין חקר, דארף דער מענש זיין תמיד	
	באניסערט און סאן די עבודה בלכ זנפש חפצה.	

לקונין יח טבת תש"א [אג"ק ח"ה ע' רמב]. תודה וברכה לידידי על אשר השתדל אדות

גשמיות אדער אין רוחניות, און בפרט אין גשמיות ורוחניות צוזאמען איז אין לשער די גרויסע שמחה פון דעם משלח ב"ה. א מענטש זאל זיך מתבונן זיין ווי גרויס די חסדי הבורא ב"ה זיינען אז הוא קטן שבקטנים א קליין ברי' שפלה ווי דער מענטש איז קען ער מאכען א נחת רוח גדול צום גדול פון אלע גדולים ווי עס שטייט ולגדולתו אין חקר, דארף דער מענטש זיין תמיד בעגייסטערט און טאן די עבודה בלב ונפש חפצה.

קבלתו של ידידי תלמידי הרב וו"ח אי"א מוה"ד... להיוניאן דשוחטי עופות דנויארק רבתי, ובוה הנני לבקשו להשתדל עבור ידידי תלמידי הנעלה והכי נכבד האהוב לי שכם אחד על כל אחיו תלמידי התמימים וו"ח אי"א מוה"ד... שיקבלוהו בהיוניאן לשוחטי עופות, ואכפול בקשתי בזה, והשי"ת יזכהו צו טאן א אידען א טובה, כידוע מאמר מוריניו הבעש"ט נ"ע. השי"ת שיקט אראפ א נשמה אויף דער וועלט אויף טאן נאך א אידען א טובה אין

יום שני	ט כסלו	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: וישלח, שני עם פירש"י.		
תהלים: מטי"ד.		
תניא: אך עוד... יקנה מהנברא.		
יום הולדת את אדמו"ר האמצעי — תקל"ד — ויום הסתלקותו — תקפ"ח. ומ"כ בניעושין.		
ט בכסלו תקנ"ד אמר רבינו הזקן סאמר — והוא חלק פרק נ"ג מספר של בינונים (תניא) המדבר ע"ד בית ראשון. למחרתו אמר חסידות עוד הפעם — סיום פרק הנ"ל עד נמירא. כי המאמרים מר"ה תק"ן עד י כסלו תקנ"ד (אשר בהם נכללו לקוטי עצות משנים הקודמות) מהם נסדרו נ"ג פרקי ספר של בינונים.		

תניא. אין יאהר תקנ"ד האט הוד כ"ק רבינו הזקן מסיים געווען דעם סידור התניא. אין די נאכט פון ט' כסלו יענעם יאהר האט הוד כ"ק רבינו הזקן מסיים געווען דעם פרק נ"ג - פון תניא - ביז די ווערטער בבית שני. הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי האט דאן פארבראכט מיט חסידים א גאנצע נאכט און געזאגט, אז דאס וואס רשב"י זאגט, אז ער קען נעמען אויף זיך דעם גאנצען משך הזמן פון אברהם אבינו ע"ה ביז איהם, און האט מגלה געווען דעם ענין פון ל"ג בעומר הוד שבהוד פנימיות התורה, איז דאס איז דער ענין וואס דער רבי - הוד כ"ק רבינו הזקן - האט מסדר געווען דעם תניא אין נ"ג פרקים, ווייל עס איז דער גן נעול פאר חיצוניות פון חסידות און דער תניא איז א מעורר און א כלי לקבלה דעם כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא.

יג שבט תשג"ה [סה"ש תש"ג ע' 23]. הרה"ח הרה"ג הר' אייזיק מהאמליע האט דערציילט וועגען דעם סדר פון חגיגת חג י"ט כסלו ביי הוד כ"ק רבינו הזקן. הוד כ"ק רבינו הזקן פלעגט י"ט כסלו זאגען א מאמר חסידות אזוי ווי שבת, ימים טובים וימים נוראים. על פי רוב פלעגט ער איינטיילען דעם מאמר אין צווייען, די ערשטע העלפט פלעגט הוד כ"ק רבינו הזקן זאגן אין די ערשטע נאכט וואס געהערט צו י"ט כסלו און די אנדערע העלפט פון מאמר פלעגט ער זאגען אין אווענט פון כ' כסלו, און מאנכע מאל פלעגט ער זאגען די אנדערע נאכט א ביאור אויף דעם מאמר וואס ער האט געזאגט די פריהערדיגע נאכט. אין יאהר תק"ן האט הוד כ"ק רבינו הזקן אנגיהויבען מסדר זיין דעם תניא און פלעגט יעדען שבת און יו"ט זאגען א פרק, א האלבען אדער א דריטעל פרק פון

יום שלישי	י כסלו	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: וישלח, שלישי עם פירש"י. תהלים: נהינט. תניא: מש"כ ההלכות . . . 316 אלקות. אדמו"ר האמצעי יצא לחירות — תקפ"ז — סמאטרו בעיר וויטעפסק. בחוהמ"ס נודע אשר הלשינו את אדמו"ר האמצעי. ביום א' פ' נח כח תשרי נסע בלויח פקידים מלויבאוויטש, בצהרים בא לראבראמיסל, אמר שם דא"ח מים רבים נו', יום ב' נסע משם עד ליאזנא, אמר שם דא"ח רשפי' רשפי נו', יום ג' נסע משם לווי' טעפסק, וישב שם תפוס עד יום א' וישלח י כסלו.</p>		

הערים העיירות והישובים הסמוכים, גם בין הנכרים בהכפרים, כי שם כ"ק ה' גדול גם בין הנכרים ולשמו ולזכרו יתברכו וירעדו, ובימים אחדים נעשתה שערורי' גדולה בכל הגליל. כשנודע לנו שבש"ק נסעו הפקידים עם הפקודה להביא את כ"ק אדמו"ר לוויטעבסק החליטו כל אנשי המנינים שלנו ללכת לקבל פניו ויצאנו ביום א' נח בקר ובשעה השני' אחר הצהרים באנו למלון קאשינע, אשר שם ישב ר' אהרון צבי החולב, כעשרים וויארסט מוויטעבסק, ושם חנינו לביאת כ"ק אדמו"ר. לעת ערב בא ירוחם ישראל - אחד השליחים ששלחנו ללויבאוויטש להודיע מכל אשר ידענו ונסע חזרה להודיענו מהנעשה בלויבאוויטש - ויספר לנו כי בש"ק ה' הסדר אצל כ"ק אדמו"ר באמירת דא"ח כמו בכל שבתות השנה, ואשר על ש"ק היו איזה מאות אורחים מערים הסמוכות. וכבר ידעו כי הלשינו את כ"ק ואחדים גם ידעו מביאתו של גבריאל יעקב - הוא השליח ששלחנו ביום ה' לילה עם הידיעה אשר השר החליט לקרא את כ"ק אדמו"ר לוויטעבסק ואשר נכבדי אנ"ש פעלו שהנסיעה תהי' בכבוד. לעת ערב נודע כי באו פקידים גבוהים לעיר ובתחלת הלילה באו לבית כ"ק אדמו"ר ושהו שם לערך שעה. ע"י מליץ דברו עם כ"ק אדמו"ר איזה רגעים בדרך ארץ גדול ואמרו כי באו לבקשו שיסע עמהם אל הגענעראל-

התמים [חוברת ב' פא, א (פח, א) ואילך]. הר"י התחיל: כך ה' אבא מספר. משפחת אמו, של כ"ק אדמו"ר, הגם שהיו מנכבדי עיר וויטעבסק בידעתם בתורה ובגמ"ח, כי עשירים היו, אבל היו גסי הרוח וקנאו בכבודו של כ"ק אדמו"ר. והיו מתנגדים גדולים, גם ה' להם טינא בלב על כ"ק אדמו"ר על אשר לא רצה להתחתן עמהם, אף שחפצו להפריז נדוניא בסכומים גדולים. ועל כן כאשר נודמן להם הבליעל דשקלאוו - כמסופר בספר בית רבי - עזרו על ידו, כי יד ושם להם בבית השר הגדול האוואנסקי. בליל ב' דחוהמ"ס היינו בסוכת של ר' בירך ושמחנו בשמחת בית השואבה. באמצע השמחה בא ר' שמחה זעליג ויספר אשר בהיותו בעבר הנהר שמעו שהלשינו את כ"ק אדמו"ר. בשמענו זאת נבהלנו ולא חפצנו להאמין, אבל כעבור שני ימים נודע הדבר. ובשמע"צ שחל להיות ביום ב', התראו עם הסעקרעטאר של הגענעראל-גובערנאטאר ואמר שביום ה' יהיו הנירות אצל השר לבקורת ואישור. ביום ה' נודענו אשר השר החליט להביא את כ"ק אדמו"ר לוויטעבסק. ואז הלכו חמשה מנכבדי אנ"ש, ופעלו אצל השר שלא יוליכוהו כאסיר, רק ישלחו שרים נכבדים ויודיעו לכ"ק אדמו"ר שיבא לוויטעבסק. גם איזה בעלי אחוזות אינם יהודים השתתפו בבקשה זו. השמועה כי הלשינו את כ"ק אדמו"ר נתפשטה מהרה בכל

היהודים יודעים לכבד את רבם שגם הממשלה הרוממה מכבדת אותו. וכל מי שרוצה ללוות את רבו הרשות בידו. בשעה האחת עשרה בקר נסע כ”ק אדמו”ר מליובאוויטש. את הנעשה כל הלילה בחצר כ”ק אין להעלות על הכתב, בכיות צעקות והתעלפות, רק כ”ק אדמו”ר בעצמו הי’ במנוחה גמורה, קבל אנשים וכתב דא”ח ותמול בהשכמה קרא לחתנו כ”ק הרמ”מ וישבו ביחידות כשתי שעות. כשישב כ”ק בעגלה הי’ שחוק קל על שפתיו הק’, וכאשר זו העגלה זזה כל מחנה המלואים, עגלות רבות נסעו ומאות אנשים הלכו רגלי וכה באנו בשעה השלישית לדאבראמיסל. בעבור כ”ק דרך כפר בערעזאוקא - הכפר הראשון אחרי ליובאוויטש - יצאו כל אנשי הכפר לקראתו וזקן הכפר (סטאראסטא) בראשם עם לחם ומלח, וכן בהכפר השני (טשערניצא) והשלישי הסמוך לדאבראמיסל, כשני מיל מן העיר חכו כל אנשי דאבראמיסל לביאתו, וכמיל מן העיר עמדו הנכרים דיירי דאבראמיסל וזקן העיר בראשם עם לחם ומלח. אומרים אשר הפקידים נתפעלו מאד ברואתם במוחש אשר רוח כל הבריות נוחה מכ”ק אדמו”ר. כאשר נכנסו לדאבראמיסל, אמר בן רבינו בשם כ”ק אדמו”ר, אשר יסעו ישר לביהכנ”ס הגדול, כ”ק אדמו”ר נכנס לחדר שני וצוה להתפלל תפלת המנחה, ואח”כ נכנס לביהכנ”ס ואמר דא”ח את הדרוש מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והיום אחר התפלה יסע לליאזנא. אנכי יצאתי בהשכמה שעתים קודם אור היום והתפללתי בליאזנא. כל אנשי ליאזנא והרבה אורחים מהעירות הסמוכות מחכים לקבל פני כ”ק אדמו”ר. הידיעות של גבריאל יעקב הרגיעו את רוחנו ונורזו אותו שיסע לוויעבסק להודיע לאנ”ש, ואשר הנכבדים מאנ”ש ישתדלו אצל השר הגדול, אשר יתנו רשות לכ”ק להתאכסן באכסניא פרטית ויתירו לו לקבל אנ”ש ולומר

גוברנאטאר לוויעבסק ואשר יוכל לקבוע סדר הנסיעה בעצמו באופן שלא יזיק לבריותו. כפי אשר אמרו בבית כ”ק אדמו”ר הנה יסע ביום א’ עד ליאזנא ושם ינוחו הלילה וביום ב’ יסע לוויעבסק. אמנם להיות כי הדרך נתקלקלה והאוויר מזיק לבריותו וע”פ צווי הרופאים אסור לו להיות בחוץ באוויר כזה, לכן יסע ביום א’ רק עד דאבראמיסל, ושם ינוח הלילה, וביום ב’ יסע עד ליאזנא, ושם ינוח הלילה, וביום ג’ יבא לוויעבסק. ובשעה מאוחרת בלילה בא השליח חזרה וידיעה בידו אשר השרים מסכימים על סדר הנסיעה. היום בבקר נודעתי כי תמול לילה באו עוד ארבע אנשים, כנראה מרגלי חרש, ביניהם גם יהודים או אשכנזים הדוברים יהודית. גם הפקידים קראו את האדונים בעלי האחויות שבסביבות ליובאוויטש לחקור ולדרוש אצלם על כ”ק והנהגתו. התדברתי עם גבריאל יעקב אשר אחר שיסע כ”ק לדאבראמיסל וידעו סדר הנסיעה בהחלט, יבא אלינו להודיענו, ואת אפרים צויתי שיסע עד ליאזנא. וכאשר ידע בבירור זמן נסיעת כ”ק מליאזנא ימהר נסיעתו אלינו להודיע מכל הנעשה. הידיעה שהביא ירוחם פישל החי’ את נפשותינו, בראותנו שהשתדלות אנ”ש אצל השר עשתה פרי, לשלוח פקידים בעלי נימוס ותקותנו נתחזקה כי גם בעתיד יצליחו אנ”ש להראות, כי אך עלילה העלילו עליו. ר’ רוחם ישראל הי’ מלמד בעל כשרון ותפיסא מהירה חזר לפנינו את המאמרים אשר שמע בליובאוויטש, ור’ אהרון צבי נתן לנו מאכלי חלב ונטיב את לבנו בתקוה טובה וביום ב’ אחר התפלה נסע ירוחם ישראל לוויעבסק להודיע לאנ”ש מכל הנעשה. ביום ב’ בשעה השלישית בא גבריאל יעקב ויספר לנו כי ביום א’ בקר הלכו כמה אנשים אל השרים בבקשה שיותן להם רשות ללות את כ”ק אדמו”ר על דרכו. השרים השיבו כי נהנים המה מזה אשר

גם הפקידים השליחים ידם תכון עם החסידים, ואשר ע"י השוחד הרב שנתנו להם החסידים, התירו לו לקבל אנ"ש והחסידים עשו לו כבוד מלכים, ויצו השר הגדול להוליך את פני כ"ק ישר אל התפיסא בחדר מיוחד, מקום שכל הפושעים אסורים שם. ובדרך הטבע הנה רק זיק תקוה נשאר, הוא השתדלותו של הרופא מומחה האינספקטאר הייבענטאהל אשר הוקיר מאד את כ"ק, והוא אמר אשר יפעול אצל השר הגדול, שיושיב את כ"ק בחצר בית הפקידות המרכזי תחת השגחה. אלפי אנשים סובבים הולכים ברחובות המוליכים מוויטעבסק לליאזנא, ומאות אנשים מחכים מחוץ לעיר על הדרך העולה לליאזנא. וכ"ק אדמו"ר טרם בא וכבר התחילו המחכים להתרגש. אנחנו שכבר ידענו שכ"ק יבא רק עם ג' אנשים וכבר נטו צללי ערב ועדיין לא בא, נצטערנו צער גדול. עברו כשלוש שעות וכ"ק עדיין איננו, נתפשטה שמועה שבליאזנא אסרוהו עם בנו ויהיו אסורים כל הלילה, באחד הבתים תחת שמירת שוטרים מזוינים, שלא הניחו שום איש לגשת אל הבית. ובבקר אחר התפלה יצא כ"ק אדמו"ר ובנו עם שנים שלשה אנשים בשתי עגלות ושמירה של שוטרים מזוינים בדרך העולה לווטעבסק. בשעה התשעית בערב נודע לנו מפי הרופא הייבענטאהל שפעל אצל השר הגדול שיושיבו את כ"ק בבית הפקידות המרכזי, וכ"ק ובנו עם שלשה אנשים כבר נמצאים בבית הפנימי אשר בחצר בית הפקידות המרכזי. הוא בעצמו ראה את כ"ק ונתן לו רפואות נגד החום שנוולד אצלו, מזה שנתקרה בדרך. כשני שבועות לא ידענו מהנעשה אתם. רק פעמים בכל יום הי' מי שהוא מאתנו מביא אוכל עד השומר המזוין העומד אצל הפתח, ואז הי' אחד מהשלשה אנשים יוצא בלות שומר מזוין, הי' מוציא את הכלים הרקים מאתמול, ומקבל את האוכל שהביאו, מבלי דבר אף הגה קל. אנ"ש הפצירו

דא"ח, ואנחנו לבנו עלינו טוב מאד מצפים ומיחלים לקבל פני כ"ק אדמו"ר בשמחה, ועין בעין נראה כי יד החסידים רוממה. ונודה לה' בשיר של תפלה. זה כשלוש שעות אשר נסע גבריאלי יעקב לווטעבסק הננו מכינים עצמנו לשינה, והנה אפרים בא, פניו מפיקים בהלה עד שבראותנו אותו פג לבנו מגודל הפחד, מה קרה - שאלנו נרעשים ונפעמים. שלום לכ"ק אדמו"ר - השיב - רק חדשה נהייתה, כי אחרי שאמר כ"ק את המאמר רשפי' רשפי' אשר שלהבת י"ה, ביאור על המאמר מים רבים שאמר בדאבראמיסל, בא פקודה מהפקידים, כי כ"ק אדמו"ר ובנו יבאו תיכף אל האכסניא אשר הכינו במשך השתי שעות שבאנו לליאזנא. ואיש לא יבא אליהם, זולת שלשה אנשים אשר יבחר כ"ק ובנו, שיסעו בעגלה מיוחדת עם החפצים, לא יסע איש לא בעגלה ולא רגלי. והעובר ע"ז יוקנס קשה, ושמועה עברה במחנה, אשר כחצי שעה טרם שיצאה הפקודה, בא שטאפעט (שליח מיוחד) ומסר מכתב חתום להפקידים, וכאשר שמעתי מכל הנעשה שכרתי עגלה ובאתי להודיע מכל הנעשה. הידיעה המעציבה הלמה את ראשינו, ונחכה עד שעה הרביעית בקר. ובעוד לילה נסענו חזרה לווטעבסק. כאור הבקר נתועדנו לטכס עצה מה לעשות. מאות אנשים - מהאראדאק, נעוויל, בעשענקאוויטש, פאלאצק, וועליזש ועוד - באו לווטעבסק ומחכים לקבלת פני כ"ק אדמו"ר. השמיעה נתפשטה בכל העיר אשר מאות אנשים מלויים את כ"ק, בכל הכפרים וערים שעבר קבלוהו בכבוד גדול, ואשר בליאזנא ודאבראמיסל אמר דא"ח. והמונים המונים נהרו אל הדרך הרחבה העולה מליאזנא לווטעבסק לקבל את פני כ"ק. אנחנו אשר ידענו מהתמורה הפתאומית, כי יצא הקצף מאת השר הגדול ע"י מלשינות של הבליעל משקלאוו, ובעזרת המנגדים שהלשינו, אשר

על ישרותו של הרבי שניאור'י וצוה למזכירו לעשות איזה הנחות להרבים שניאור'י. ביום הששי טו"ב מר"ח הודיעו מלשכת שר הפנים, (א) אשר הרבי שניאור'י ובנו יכולים לקבוע מנין בדירתם בבית הפקידות המרכזי עם ס"ת ומתפללים, עשרים איש, ג"פ בכ"י. (ב) שני פעמים בשבוע הרשות להרבי שניאור'י לומר תורה לפני חמישים איש שיבאו אליו. כעבור שעה מעת שניתן הרשיון הטילו אנ"ש גורל על עשרים איש שילכו אל המנין להתפלל. לתפלת המנחה הלכו עשרים איש אחרים. לקבלת שבת וערבית הלכה כת שלישית וכן לתפלת שחרית ומנחה דש"ק פרשת וירא: אחר מנחה אמר כ"ק המאמר ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם, וכן ה' כל השלשה שבועות ושלש השבתות: חיי, תולדות ויצא, עד אשר ת"ל יצא בשלום ברוב כבוד ופאר ביום א' וישלח יו"ד כסלו שנת תקפ"ז.

בהאינספקטאר הייבענטאהל אשר ישתדל שירשו לכ"ק לקבוע מנין מעשרה, אנשים ולאמר דא"ח, הייבענטאהל כאלו לא שם לבו לבקשתם, אף שהיו ממכיריו והי' מכבדם מאד. ביום החמישי ט"ז מר"ח קרא הייבענטאהל לאחדים מנכבדי אנ"ש ממקורביו, ויספר להם, אשר ביום ג' העבר ה' משתה אצל השר הגדול, בין הקרואים אל המשתה היו כמה שרים גדולים ונכבדים, ביניהם הנסיך ליובאמירסקי הצעיר וצעקעט הצעיר. שניהם אהובי השר הגדול, וע"פ בקשתו דברו עם השר הגדול אדות כ"ק אדמו"ר והנהגתו, איך שהוא אהוב לכל בלי הבדל יהודים וא"י הקוראים לו „סוויאטאי ראבין“, ותמול דברו עמו עוה"פ, והשיב שיצוה להרשות לי מנין קבוע ג"פ בכ"י, אבל לא יותר מעשרים איש ושני פעמים בשבוע יותן לו רשות לומר תורה, בתנאי שלא יהיו יותר מחמשים איש, והיום ראה את השר הגדול, ויספר לו אשר ליובאמירסקי וצעקעט מעידים

יום רביעי	יא כסלו	ה'תש"ד
שיעורים.	חומש: וישלח, רביעי עם פירש"י.	
	תהלים: ס"סה.	
	תניא: והטעם . . . 316 ונמרא.	
	מהנהות אאמו"ר על הסידור „סדר התפלה“ (עם הדא"ח): ח"א ד"ה ברוד עושה בראשית (צט. א): „משא"כ בחי' רדל"א, ניתקן „ומעתה יובן פי' וענין בחי' רדל"א“.	
	ח"ב ד"ה עד הנל (פח. ד): „לרבנו והלכה כר"י שבירד“, ניתקן „לרבנו אם בירד“.	
	שם: „דעת ר"י וכן האמת“ העביר קולמוס על „וכן האמת“.	
	שם (פט. א): „התהו דנקודים“ ניתקן „התהו דעקודים“.	

יום חמישי	יב כסלו	ה'תש"ד
ע"פ דעת רמב"ם	שיעורים. חומש: וישלח, חמישי עם פירש"י. תהלים: סו"סח. תניא: ומ"ש בע"ח . . . שוכו וכו' ור"ל.	
	ברכת שפתוני מברכים בלא שם ומלכות, ומברכים אותה גם ביום ב', ה', בר"ה, ולא דוקא בשבת. מקובל בידינו בשם מורנו הבעש"ט: כששומעים דבר לא טוב על אחד מישראל, גם אם אין מכירים אותו, צריך להצטער צער רב, כי אחד מהם הוא בודאי לא טוב: אם אמת הדבר שמספרים על פלוני, הלא הוא לא טוב, ואם אינו אמת הלא המספר נמצא במצב לא טוב.	

המאמר המקובל הנ"ל ומאד כאב לבי על זה, ונצטערתי צער רב. אינני יודע מצב הענינים באשר הם ואין לי שום רשות להגיד כה או כה, כי לפני נצב בכל עת מצא ענין הנוגע לכשרות וכדומה בחיזוק היהדות מאמרו של ר' עקיבא אין מרחמין בדין, אבל עם זה צריכים להצטער צער רב על אשר הגיע ככה ובודאי יש בזה איזה לה"ר שהביאו להרה"ג ... שי'. ידידי שי' כותב במכתבו לידידי מזכירי הנ"ל שי' אשר הרה"ג ... שי' הוא ידידי ואוהבו הנאמן, ראוי הדבר אשר יכניס עצמו בטובתו של ידידו ... שי'.

לפויזנער. ד' תמוז ש"ת [אג"ק ח"ה ע' קא - קב].
 שלום וברכה! מקובל בידינו בשם מורנו הבעש"ט נ"ע אשר כששומעים איזה דבר לא טוב על אחד מישראל - גם אם אין מכירים אותו - צריכים להצטער צער רב - נעמען זיך צום הארצען - כי האחד מהם הוא בודאי לא טוב, כי אם אמת הדבר שמדברים על פלוני הלא הוא לא טוב ואם אינו אמת הלא המדבר והמספר הוא במצב לא טוב.
 וכשקראתי מכתבו של הרה"ג ... שי' לידידי מזכירי הרח"ל שי' אדות ידידו ... נזכרתי על

יום ששי	יג כסלו	ה'תש"ד
ע"פ דעת רמב"ם	שיעורים. חומש: וישלח, ששי עם פירש"י. תהלים: סט"עא. תניא: ולהבין פרטי . . . דו"א.	
	אמר אמו"ר: חסידות משנה את המציאות ומנלה את המהות. והמהות של האיש הישראלי אין להעריך ולשער, כי הוא חלק מן העצם, והתופס במקצתו כאלו תופס בכלו, וכשם שהעצם אין לו שעור כך החלק אין לו שעור, ע"ד הכנף מין כנף - עם אין מעהר ניט וואס עצמות האט בורא נעווען א נשמה. אז זי זאל זיין א נכרא - וחסידות מנלה את המהות.	

ענטפער: די וועלט איז אין טעות ווען זיי זאגן, אז חסידות איז משנה דעם מהות. דער אמת איז, אז חסידות איז משנה די מציאות און איז מגלה דעם מהות. מעלת מהות פון א אידן האט

שמח"ת תש"א [סה"ש תש"א ע' 32-33].
 שמחת תורה תרס"ג האט דער טאטע דערציילט, אז מען האט אמאל געפרעגט וואס חסידות האט אויפגעטאן איז געווען דער

מהותו. מורנו הבעש”ט האט אפולע גערעדט וועגן אהבת ישראל, אהבת התורה ואהבת השם, און האט מגלה געווען דעם מהות פון א אידן. הגם על פי חיצוניות נגלית התורה איז דאס לכאורה ניט אויסגעהאלטן, כמו משחק בקוביא איז פסול לעדות, ויש כאלו דאין עונין אמן אחריו, אבער על פי פנימיות איז דאך מהותו טוב. נאר עס איז אלי’ וקוץ בה. ווארום עס איז דאך כל ישראל ערבים זה בזה, קאן קיינער ניט זאגן, איך בין א למדן, איך בין א חסיד און לייג דריי פאר תפלין ומה איכפת לי’ הזולת. אט אזוי ווי ביי שותפים, די זאך איז דאך נוגע צו אונז ביידן, דיינ ענין איז דאך מיין ענין, און זיי קריגן זיך ניט איינער מיט’ן אנדערן, אזוי דארף אויך זיין אין דער זאך. אויסער דעם איז דאך מה’ מצעדי גבר כוננו, און יעדער באשר הוא גיט מען איהם דאך כחות אויף אויספיהרן די כוונה, און אזוי איז בענין הנסיון גיט מען איהם כחות אויף דעם.

גאר קיין שיעור ניט. ווייל דער מהות פון א אידן איז א חלק מן העצם, און די אייגנשאפט פון עצם איז: התופס במקצתו כאלו תופס בכולו. וכשם שהעצם אין לו שיעור כך החלק אין לו שיעור. ע”ד הכנף מין כנף, עס איז מער ניט, אז עצמות האט בורא געווען א נשמה אז זי זאל זיין א נברא. און חסידות איז מגלה דעם מהות הפנימי פון מעלת העצמי פון נשמה. די מעלה עצמי פון נשמה וואס אין דער מעלה זיינען אלע נשמות ישראל גלייך, ווי דער רבי זאגט כל הנשמות מתאימות האט מורנו הבעש”ט מגלה געווען. מורנו הבעש”ט האט מפרסם געווען די מעלה עצמית פון אידן, און האט דערביי מטעים געווען, אז די מעלה עצמית איז מער בגילוי בא פשוט’ע אידן, מער ווי בא די לומדים. ר’ פנחס רייזעס האט דערציילט להוד כ”ק אדמו”ר האמצעי שקיבל מהחסיד הישיש ר’ ברוך שמשון בשם אביו אחד הנסתרים, אשר מורנו הבעש”ט בהתגלותו האט מגלה געווען דעם חיות פנימי פון יעדע זאך, וואס דאס איז

שבת	יד כסלו	ה'תש"ד
<p>שיעורים. חומש: וישלח, שביעי עם פירש"י. תהלים: עב"עו. תניא: דוד . . . 320 בעת צרתו.</p>		
<p>מברכין ברכת המזון בכוס של ברכה, אף שאין עשרה. הכוס — על כף היד והאצבעות זקופות. אוחז הכוס מאמירת „רבתי מיר וועלען בענמשען” ער אחרי סיום ברכה שלישית, שאז מעמידו על השלחן. באחת משיחותיו ביאר אאמו”ר ותוכן דבריו: יש צדיק ישר תמים חסיד. צדיק ע”ש קיום מ”ע — ממשיר נילונים דסדר ההשתל’. ישר ע”ש קיום ל”ת — נילונים למעלה מסדר ההשתל’. תמים — ערנסטקייט — נילויים דטעם עצו ופריו שוים, התחברות סוכ”ע וממכ”ע. למעלה מכולם חסיד, ויש בזה נ’ מדריו: (א) שעניני העולם אינם מטרידים ומבלבלים אותו. כאו”א יוכל להגיע לזה וכאו”א מחוייב להגיע לזה. (ב) שכל עניניו הם אלקות, ואף שלא רחוקה היא סמך נו’, מ”מ אין זה שייד לכאו”א. (ג) מ”ש בת”ן: איזהו חסיד המתחסד עם קונו עם קו רילי’, ופי’ במש”ב שזה ליחרא קובו”ש בתחתונים ולא לרווח נפשו הצמאה בלבר.</p>		

לפי
 שבת

י"ט"כ תרד"ע [סה"ש - תורת שלום ע' 178-187 (ושם התאריך: מוצש"ק כא כסלו תרע"ג)].

עס איז ידוע אז די מדרי' חסיד איז די העכסטע מדרי', גם במדרי' הנעלות הנה מדרי' חסיד הוא למע' מכולם, דהנה יש צדיק וישר ותמים ומדרי' חסיד איז העכער פאר די אלע מדרי', דהנה ישר הוא למעלה מצדיק וכן אי' ברש"י במסכת תענית ישרים עדיפא מצדיקים וכן אי' במד"ת שישר הוא למע' מצדיק, והנה ההפרש בין צדיק לישר איז דער אנהויב דערפון געפינט זיך באלשיך אז א צדיק וויל די גילויים מיד ער קאן ניט ליידען קיין איחור הזמן, אבער א ישר וויל ניט די גילויים מיד ער קאן ווארטען עס וועט נתגלה ווערען ער קאן טראגען דעם איחור הזמן. דהנה שם צדיק הוא ע"ש צדקה וענין הצדקה הוא להחיות רוח שפלים, און אזוי איז דער ענין פון צדיק אויף להמשיך גילוי אלקות בעולמות שלמטה וואס צדקה ווערט אנגערופען בשם זריעה וכמ"ש זרעו לעם לצדקה, וואס עס איז פראנען א הפרש בין זריעה לנטיעה, וואס דער ענין פון זריעה איז אז מען איז זורע א גרעין בארץ ווערט די צמיחה מיד עס דארף ניט אז דורך דעם וואס דער גרעין ווערט נרקב בארץ עי"ז נעשה הצמיחה מיד, משא"כ נטיעה כשנוטעין גרעין בארץ דארף גיווערען א ריבוי זמן וואס פריער וואקסט אויס א אילן ואח"כ ענפים און דער נאך פירות, דארף דאך דאס גיווערען א ריבוי זמן, מילא אין וואס באשטייט דער הפרש בין זריעה לנטיעה, אז זריעה איז וואס מ'איז זורע א דבר הראוי לאכילה למשל אט ווי חטים או דגן וואס דאס איז דאך א דבר הראוי לאכילה, וואס די צמיחה איז פון דעם זעלביגען מהות וואס מען איז זורע פון חטים וואקסט אויס חטים ומדגן דגן, וואס די צמיחה איז טאקע בתוספות וריבוי דכלום אדם זורע קב אלא בשביל להוציא ממנו כמה

כורים, וכמ"ש ויזרע יצחק בשנה ההיא וימצא מאה שערים, נאר דאס איז אבער פון דעם זעלביגען מהות וואס מען איז זורע איז ממילא דארף דאס ניט גיווערען קיין ריבוי זמן נאר די צמיחה ווערט מיד רק שצריך להיות החרישה והזריעה והרקבון של הגרעין אמנם אח"כ נעשה הצמיחה מיד, משא"כ נטיעה איז מען דאך נוטע א גרעין שאינו ראוי לאכילה למשל ווי א גרעין פון תפוחים שהגרעין אינו ראוי לאכילה, איז די צמיחה דארף גיווערען א ריבוי זמן, וואס פריער דארף זיין דער רקבון פון גרעין א ריבוי זמן און נאכדעם איז צומח א אילן, און עס איז נאך גארנישט, און נאכדעם ענפים פירות, ועד"ז הוא ההפרש בין צדיק לישר שהצדיק רוצה בהגילויים מיד אבל ישר הוא שאינו רוצה בהגילויים מיד ער קאן ווארטען עס וועט נתגלה ווערען. וואס בכלל איז דער הפרש בין צדיק לישר ואס צדיק ווערט אנגערופען וואס איז מקיים מ"ע שענין מ"ע הוא שהוא דבר הראוי לאכילה, ווארום די מצות זיינען דאך אלקות וואס מען האט דאך דאס גיגעבען מלמע', ווי תפילין און אזוי אלע מצות, וזהו"ע הצדיק וואס ער גיט לכתחילה דברים הראויים לאכילה און ממילא דארף די גילויים ניט גיווערען קיין ריבוי זמן, משא"כ ישר הוא שמקיים מצות ל"ת וזהו ע' עבודתו בקיום המל"ת, וואס דאס איז ניט קיין דברים הראויים לאכילה, ווארום דאס איז דאך ניט וואס מען האט די זאך גיגעבען מלמע', און דאס איז דער ענין פון א ישר וואס זיין עבודה איז אין קיום הל"ת אז ער איז זיך פורש פון אלע זאכען וואס נפשו של אדם מתאוה עליהם ומחמתן, איז אט די גילויים דארף גיווערען א ריבוי זמן, וואס אזוי איז אויך אין נפש אין עצם קיום הל"ת דארף דאס אויך גיווערען דאס ווערט ניט מיד, ווארום מען מיינט דאך ניט נאר די כפי' בפועל מען מיינט דאך אז ער זאל פועל'ן בא זיך אז ער זאל טאקע

הוא שע”י מ”ע נמשך ונתגלה בחי’ שבעתיים כאור שבעת הימים ווארום עס איז פראנען דער אור שבעת הימים און עס איז פראנען דער שבעתיים כאור שבעת הימים, וואס דער שבעתיים כאור שבעת הימים זהו”ע ז”ת דעתיק, שזהו עדיין שייך להשתל’ משא”כ ע”י ל”ת נמשך ג”ר דעתיק, שלמע’ מסדר השתל’, וזהו”ע צדיק וישר. ותמים הוא למע’ מישר, וואס דער ענין פון תמימות איז ערענסטקייט א ערליכער מאן וואס תוכו כברו דאס איז איבערגיגעבענקייט, און אזוי איז דער ענין פון תמימות אין עבודה, אז מצד די איבער גיגעבענקייט צו אלקות זיינען זיינע ענינים ענינים אלקים, איז דער פירוש אז אלע זיינע ענינים זיינען ווי מצד אלקות, וואס דער ענין פון תמימות האט מען גירעדט (בדרושי ההמשך של תרע”ג) אז דאס איז פראנען אין אלע כחות אין רצון ושכל עד המעשה, איז די גילויים מלמע’ וואס דורך דעם אז מ’גיט אים אלקות, דו ביזט דאך איבערגיגעבען צו אלקות גיט מען דיר אלקות, וואס דאס איז מדרי’ טעם עצו ופריו שוין. - (בהסבר אמר שאין זה מדרי’ חסיד שיבואר לקמן אי”ה, שהמשל נעשה נמשל כו’, רק הגילויים שבתמים הוא ענין גילוי אור מקיף באור פנימי) - אמאל רעדט מען אז דער ענין פון תמים איז די התחברות סוכ”ע בממכ”ע, שזהו מ”ש תמים תהי’ עם הוי’ אלקיך שהוא ענין התחברות סוכ”ע בממכ”ע, דאס איז אויך דער זעלביקער ענין ווי טעם עצו ופריו שוין. והנה מדרי’ חסיד הוא למע’ גם ממדרי’ תמים, וכן נמצא בכתבי כ”ק אאזמו”ר נ”ע שחסיד הוא למע’ גם מתמים ומצדיק והביא זאת ממדרש, וואס דער ענין פון חסיד איז דער העדר הרגש עצמו מצד א גילוי אור עליון, מיינט מען ניט מצד א גילוי מלמע’ נאר וואס ער אליין נעמט א א גילוי אור און מיט דעם פועל”ט ער דעם העדר הרגש עצמו, וואס ער זאגט בתיקוני זהר איזהו

ניט וועלען די זאכען איז אט דאס דארף גיווערען, ווארט דו ביסט נאך ניט פארטיג, עס איז ניט גלייך צו מ”ע מקיים זיין מ”ע איז גרינג דאס קענען אלע מקיים זיין, יעדער איד קען מקיים זיין א מ”ע מיט א נקודת אמת, אט ווי מצות תפילין לייגט יעדער איד תפילין מיט א נקודת אמת וויילע בעת התפלה איז ער טאקע ניט גלייך צו כל היום ממילא יעמאלט לייגט ער תפילין מיט א נקודת אמת, משא”כ קיום הל”ת דארף גיווערען, וואס כמו”כ איז אויך אין די גילויים מלמע’ איז פראנען א הפרש בין מ”ע למל”ת שבמ”ע הגילויים הם מיד ווארום אין מ”ע איז דאס גילויים וואס האבען א שייך צו השתל’ אלא שהוא בחי’ תוס’ אור בס’ השתל’ איז אט דאס גיט מען מיד מ’זאגט מלמע’, אוא”ס זאגט: אט די גילויים קען איך דיר געבען ווארום עס איז דאך לכתחילה גיווען א השערה אין אוא”ס אויף סדר השתלשלות, אויף די גילויים פון סדר השתלשלות, או כמו”כ איז גיווען די השערה אויף קיום המ”ע, און ס’ השתל’ האט מען דאך גיגעבען איז די גילויים וואס האבען א שייכות צו השתל’ קען איך דיר געבען, איז דאס דארף ניט גיווערען קיין שיהוי זמן, משא”כ הגילויים שע”י ל”ת הם גילויים שאינם שייכים לס’ השתל’ איז אט דאס דארף גיווערען א שיהוי זמן, מיינט מען ניט א שיהוי זמן ממש, ווארום דאס קען מען דאך למע’ ניט זאגען נאר דאס איז ווי דער ענין פון קשה כבי’ אט ווי קשה לזווגם כקרי”ס כו’ ווארום בכדי עס זאל זיין דער גילוי העצמות הוא באחת משתי פנים אדער אז עס זאל נמשך ווערען דער עצמות כמו שהוא איז דערצו ביזטו דאך קיין כלי ניט, וואס דען זאל דאס נמשך ווערען בס’ והדרגה דארף גיווערען א שיהוי זמן, וואס דער שיהוי זמן ווערט אנגערופען די עכבה שזהו”ע הקליטה וזהו ע”ד ענין קושי הלידה כו’, והנה אויף שמות לשון אויף קבלה לשון הפרש בין מ”ע למל”ת

וחיות הנפש בגוף שהוא ע"י רצו"ש, והיינו מפני שגוף ונפש אינם בערך זל"ז ולכן התלבשות חיות הנפש בגוף הוא ע"י רצו"ש). וואס דער רצו"ש איז פאראנען הן אין דעם אור הממכ"ע וכמו"כ יש בח' רצו"ש באור הסוכ"ע, אלא שיש הפרש בין הרצו"ש דממכ"ע לבחי' הרצו"ש דבחי' סוכ"ע, דהנה בחי' ממכ"ע הוא בחי' אור שנמשך לאחר הצמצום שענין הצמצום הן הפסק האור דער ניטא, שזהו"ע חלל ומקו"פ, דאס ווערט אנגירופען אז פון אים ביז עולמות איז אין מיט'ן איז ער ניט געווארען, ניטא, איז הגם לאחר הצמצום איז דאך נאכדעם חזר והאיר וואס ער איז געוואען בבחי' קירוב גאר גוט, ומ"מ דער הפסק דער ניט, איז אלע מאל פאראנען, וממילא הדביקות שבהאור איז דאך דאס ווי ע"י הפסק וממילא הרצוא אינו בבחי' רצוא לגמרי, און פארקערט השוב הוא בבחי' התיישבות ממש, וואס אין דעם שוב איז ער ממשיך א העכערען גילוי אור, משא"כ באור הסוכ"ע הרי הוא בחי' אור שלא נמשך ע"י הצמצום, והגם שהעגולים ג"כ נמשכים מן הקו מ"מ אין זה ע"י הפסק הצמצום, וממילא הוא בבחי' דביקות ממש, ולכן הרצוא הוא בבחי' רצוא לגמרי, ולהיפך השוב אינו בבחי' התיישבות ממש, איז דאס איז דאך אין פשוט הפרש בין רצו"ש דממכ"ע לסוכ"ע, אמנם כמו"כ וועט מען מצד דעם ענין פארשטיין טיפער דעם הפרש ביניהם, אז דער רצוא פון ממכ"ע איז מער ניט דער רצוא צו דעם עצם שלו, דאס הייסט דעם עצם פון גילוי, וויילע דער אור איז דאך וואס ער איז נמשך געוואען לאחה"צ, איז דער רצוא שלו איז צו זיין עצם צו זיין מקור וואס אין לפה"צ אבער ניט צו עצמות ממש, משא"כ בבחי' סוכ"ע הרצוא שלו הוא לבחי' עצמות ממש, והנה ממילא יובן דכשם שנתבאר שיש הפרש בין רצו"ש דממכ"ע לסוכ"ע ווייל דער סיבת הרצוא איז מצד דעם

חסידי המתחסד עם קונו עם קן דילי' ואי' בסש"ב שזהו ליחדא קוב"ה ושכינת' בתחתונים ולא לרוות נפשו הצמאה בלבד דקן זהו בחי' שכינה וכידוע מענין קן צפור כו' וכמ"ש גם צפור מצאה בית ודרור קן לה שקן הוא בחי' שכינה, וענין המתחסד עם קן דילי' זהו ליחדא קוב"ה ושכינת' בתחתונים שזהו השוב שבא לאחר הרצוא דמי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ. וועט מען דאס פריער פארשטיין למע', דהנה כתיב והחיות רצו"ש קאי על אור וחיות האלקי שהוא בבחי' רצו"ש וואס דער סיבת הרצוא פון דעם אור זהו מצד שהוא בחי' הארה ולא עצם וכמבואר במ"א באריכות בביאור ענין שהארה אינו עצם, איז דער רצוא איז וואס דער אור איז בבחי' רצוא להכלל במקורו היינו בהעצם שלו ווארום א עצם איז ניט שייך ער זאל זיין בבחי' רצוא וויילע ער האט דאך ניט קיין מקור, נאר א אור וויילע ער איז מער ניט ווי א הארה שייך בו ענין הרצוא להכלל במקורו, והיינו מפני שהאור הוא בבחי' דביקות במקורו, הגם שהוא בחי' הארה ולא עצם, אמנם מ"מ הוא בבחי' דביקות בהעצם, ולכן הוא מרגיש את מקורו, ולכן הוא בבחי' רצוא להכלל במקורו, והנה לאחר הרצוא הוא בבחי' שוב שזהו דוקא מצד הרגש העצמות, דמהעצמות נמשכים ג"כ ענינים שאינם בבחי' דביקות והם בחי' הכלים, ולכן מצד הרגש העצמו' האור הוא בבחי' שוב למטה דוקא וואס אין דעם שוב דא איז דער הרגש העצמו' מער ווי אין דעם ענין פון רצוא, ווארום אין רצוא הגם דאס איז אויך מצד הרגש מקורו אין זה רק מה שמרגיש את העצם שלו והיינו העצם של הגילוי, אבל ענין השוב הוא מצד הרגש העצמות ממש, והנה עוד סבה יש לענין הרו"ש והיינו מצד הכלים, והיינו מפני שאור וכלי אינם בערך זל"ז והם הפכים זמ"ז וממילא א"א להיות התיישבות האור בהכלי כ"א בדרך רצו"ש, (והוא עד"מ מאור

איו מקיים למטה תורה ומצות, וזהו ע”ד הרץ להמלך לראות יקר תפארת גדולתו איז אז ער קומט צום מלך ווערט ער נתבטל ממציאותו אז ער קאן שוין מער ניט זיין בבחי’ רצוא, ועד”ז הוא בעבודה מפני שנכלל באוא”ס א”א לו להיות עוד בבחי’ רצוא וממילא איז ער בבחי’ שוב למטה און למטה איז ער ממילא מקיים תומ”צ, וואס זיין שוב און דער קיום התומ”צ איז ע”ד ווי בלי בחירה ורצון, עס איז מער ניט מצד ההתכללות באוא”ס, נאר נאך א אופן איז אז מצד הרצוא שנכלל בהעצמות איז מאיר דער גילוי העצמות וואס מצד דעם המשכת העצמות ווערט נתבטל דער רצוא, איז ממילא איז ער ניט בבחי’ רצוא, און כוונת העצמות איז דאך אז מ’זאל דא למטה מקיים זיין תומ”צ, ווארום לא לתהו בראה לשבת יצרה, איז מצד דעם איז ער בבחי’ שוב למטה און איז מקיים תומ”צ און דאס איז דער שוב וואס לאחר הרצוא דמי לי בשמים כו’, וואס דאס אלץ איז ניט בבחי’ הרגש עצמו, וואס אפילו דער רצוא איז מ”מ אויך ניט בבחי’ הרגש עצמו, ווארום דער רצוא איז דאך להכלל, און ווער רעדט דער שוב איז דאך אודאי ניט בבחי’ הרגש עצמו, וואס אפילו דער רצוא איז גילוי העצמות שמצד זה הוא רוצה להיות למטה לקיים תומ”צ, הרי זה ג”כ אינו בבחי’ הרגש עצמו, עס איז דאך מער ניט וואס זיין כוונה איז אויף ליחדא קוב”ה ושכינתו בתחתונים, וזהו ע”ד בחי’ חסיד שמתחסד עם קונו ליחדא קוב”ה ושכינתו בתחתונים.

והנה חסיד הוא ג”כ מל’ חסד, וענין גמ”ח הוא בין לעניים בין לעשירים, דצדקה הוא לעניים דוקא וגמ”ח הוא בין לעניים בין לעשירים, איז דאס דער ענין פון תפלת עשיר, שזהו ע”ד תפלה למשה, שתפלת משה הוא תפלת עשיר, דתפלה לדוד הוא תפלת עני

אור גופא, כמו”כ יובן שיש הפרש בין רצו”ש דממכ”ע לסוכ”ע ווייל די סיבת הרצו”ש איז מצד הכלי, ווארום דער אור הממכ”ע איז דאך מ”מ א אור וואס האט א שייכות אל הכלי, וממילא הרצוא אינו בבחי’ יציאה לגמרי מן הכלי ולהיפך השוב הוא בבחי’ התיישבות ממש בכלי, משא”כ סוכ”ע הוא בחי’ אור שאינו שייך אל הכלי עס איז מער ניט וואס עס איז סובב ומקיף את הכלי, וכמו ואתה משמרה בקרבי, וממילא הרצוא הוא בבחי’ הסתלקות ממש שאינו שייך אל הכלי ואח”כ השוב הוא אינו בבחי’ התיישבות ממש בהכלי, כ”א מה שסובב ומקיף את הכלי, וואס ער האט א שייכות צו דער כלי. ועדיין יובן בעבודה, וואס עס איז פאראנען דער רצוא מצד דעם גילוי הנשמה מצד די כחות הגלויים, דאס רופט מען וואס מצד דער השגה והתבוננות וואס ער איז זיך מתבונן אין אלקות און ער פארשטייט דעם טוב פון אלקות, מצד דעם וויל ער אלקות, אז ער וויל נאר אלקות באמת און אלע עניני העולם וויל ער טאקע ניט באמת, והיינו מה שע”י השגה והתבוננות הוא נתעורר באהו”ר שתכלית חפצו ורצונו הוא רק לאלקות, וואס מיט דעם רצוא ווערט ער נכלל אין אלקות און דורך דעם איז אים מאיר א גילוי אור, הן אין דער השגה אז ער פארשטייט בעסער א ענין און עס לייגט זיך בעסער, און כמו”כ איז מאיר א גילוי אור אין דער אהבה, און מצד דעם ווערט ער בבחי’ שוב.

נאר עס איז פאראנען דער רצו”ש וואס מצד דער עצמות הנשמה, וואס די עצמות הנשמה איז בבחי’ רצוא לבחי’ עצמות אוא”ס למע’ מטו”ד, וואס מיט דעם רצוא ווערט די נשמה נכלל באוא”ס און לאח”כ איז זי בבחי’ שוב למטה, וואס דאס איז באחת משתי פנים: אדער מצד וויילע ער איז דאך שוין נכלל געווארען אין עצמות קען ער דאך שוין ניט זיין מער בבחי’ רצוא, ממילא איז ער בבחי’ שוב למטה, און

קונו ליחדא קוב"ה ושכינתו, דהנה בבחי' חסיד יש ציור קומה איז די בחי' הנעלית פון דער מדרי' איז למטה מבחי' חסיד המתחסד עם קונו כו', אז דא מאנט זיך ניט אויף דער אוועקלייג פון ליחדא קוב"ה ושכינתו בתחתונים, דהנה חסיד הוא בבחי' חכ' כדאי' במאו"א שחסיד הוא בחכ' חסידה הוא בבינה וחסיד הוא בחכ' וכן אי' בפרדס נאר אין פרדס מאכט ער אין דעם קונצען, אך במאו"א איתא כן שחסיד הוא בחכ' והנה חכ' היא בחי' ביטול, אלא שבביטול יש בו ב' מדרי' דיש בחי' אין בעצם ויש בחי' אין דהיינו שעושה מיש אין, והענין הוא דהנה בהוי' אחד יש ב' מדרי': הא' היא הוי' אחד מלמטה למע' והב' הוי' אחד מלמעלמ"ט שבחי' הוי' מלמעלמ"ט הוא שהעולמות לאחר שנתהוו בטלים במציאות בתכלית שהם כמו קודם שנתהוו, דגם קודם שנתהוו העולמות הי' ג"כ בחי' עולמות אלא שאז הי' שלא בבחי' מציאות, וכמו אותי' הרשימה שבאו"ס שלפה"צ שאינם בבחי' מציאות כלל, אלא שאח"כ נעשו העולמות בבחי' מציאות אמנם האמת הוא שהעולמות גם לאחר שנתהוו בטלים במציאות ממש באוא"ס כמו קודם שנתהוו, דהנה זה שנתהוו העולמות בבחי' מציאות הרי זהו מצד שהאור נתעלם כו' דמגילוי אור א"א להיות התהוות היש, אמנם באמת הרי ההעלם אינו מסתיר לגבי או"ס ונמצא שהעולמות לאחר שנתהוו בטלים במציאות ממש כמו קודם שנתהוו, מילא וואס קומט דערפון ארויס אז ער קען די זאך ניט מפריד זיין, ווארום די מציאות הדבר איז דאך ווי אין אצי', אין וואס פאר א מדרי' אצי' דאס איז, אין אצי' דכללות, היינו ווי אזוי וועט ער די זאך מפריד זיין, איז ווי דען, איז ער זיך פורש פון דער זאך, און ניט נאר פון דעם דבר הגשמי אליין, נאר ער טוט זיך אויס אין גאנצען פון דער וועלט. אמנם אופן הב' בהוי' אחד מלמעלמ"ט, דהיינו אז עס איז יע פאראנען

ותפלה למושה הוא תפלת עשיר, שענין תפלת עשיר הוא שאינו מבקש בשביל עצמו כי אם בשביל למע', וכדאי במד' שיש ג' מיני תפלות: יש תפלה על החסרון ויש תפלה על שגיונות ויש תפלה שהיא תפלת עשיר, וזהו תפלת משה, משל לא' שהי' אוהבו של מלך אמר להמלך מדינה אחת יש בעולם והיא שלך והיא חרבה יהי רצון שתבנה, וכן הו"ע תפלת משה שלא הי' מתפלל בשביל עצמו כ"א בשביל למע', דמדינה אחת כו' הוא בחי' מל' והיא חרבה מצד התלבשות בהעלמות וההסתרים דבי"ע והיא שלך, מפני שמל' מושרשת בעצמות או"ס ולכן יהי רצון שתבנה, וזהו"ע תפלת משה שאינו מתפלל לעצמו רק בשביל למע', וכמו שאמר משה סלח נא לעון העם הזה שכל תפלתו הי' רק בשביל ישראל ולא בשביל עצמו, מילא וואס טוט זיך מיט אים, מיט דעם מתפלל, ער איז דאך מתפלל רק בשביל למע' ולא בשביל עצמו, אבער וואס טוט זיך מיט אים, איז ער ווערט נכלל אין אלקות, אט מיט דעם וואס ער איז נאר מתפלל בשביל אלקות ווערט ער נכלל אין אלקות, באופן אז דאס ווערט אנגערופען אז אלקות איז מתפלל פאר אלקות, ובמדרי' זו הענין הוא כמו שמבואר בבחי' עבודת העבד שהתענוג של האדון זהו גופא התענוג שלו ולא מה שמתענג ממה שהאדון יהי' לו תענוג מזה, כמו בעשיית איזה כלי שעושה אותה בפאר שזהו מצד התענוג שלו, אין זה שמתענג ממה שהאדון יהי' לו תענוג מזה ורק שתענוג האדון זהו גופא התענוג שלו, ועד"ז הוא במדרי' זו דתפלת עשיר אלא שאינו בדרך עבודת העבד, אמנם הענין הוא שתענוג שלמע' זהו גופא התענוג שלו. מילא עס איז פאראנען א נידעריקערע מדרי' בחסיד שבזה גופא יש שני מדרי' א העכערע און א נידעריקערע, וואס אפילו די מדרי' הנעלית פון דער מדרי' איז למטה מבחי' חסיד המתחסד עם

מען האט אמאל גירעדט אז דער אויפטו פון חסידות אויף קבלה איז, וואס אין חסידות איז אלקות אראפגעקומען בבחי' ציור אדם, וואס הגם אין קבלה איז דאך אויך אלקות אראפגעקומען בבחי' ציור אדם, וואס דא איז דאך שוין אויך שייך השגה, נאר מ"מ איז דאס נאך ניט קיין השגה גמורה, און אין חסידות איז אראפגעקומען אלקות בבחי' השגה גמורה, איז וויילע פון זיינע כחות פארשטייט ער דאך אויף למע', אז פון זיין כח החכמה פארשטייט ער בחי' חכמה שלמע', און פון זיין השגה פארשטייט ער בינה למע', און פון זיינע מדות פארשטייט ער מדות שלמע' - איז דורך דעם ווערען זיינע כחות אלקות, דאס ווערט אנגערופען אז דער משל ווערט א נמשל, וואס דאס איז בדרך ממילא אזוי, וויילע פון זיינע כחות פארשטייט ער אויף למע' ווערען די כחות נזדכך ביי זיי ווערען אלקות, אז דער משל ווערט א נמשל. - (בהסבר אמר שמדרי' זו היא מדרי' גבוה ושייכת במי שיש לו נשמה גבוה, ובכלל אצל נשמה דאצי', ומדרי' חסיד זה זהו ממש אותו הבחי' של חסיד המתחסד עם קונו, נאר דא מאנט זיך ניט אויף דער אוועקלייג פון ליחדא קוב"ה ושכינתי' בתחתונים) - אדער אז די כחות זיינע ווערען כחות אלקיים ניט אז זיי ווערען אלקות נאר זיי ווערען כחות אלקיים, דאס הייסט אז זיי ווערען כלים הראויים אז זיי קענען נכלל ווערען אין אלקות, וואס דאס איז דורך דעם וואס פון זיינע כחות פארשטייט ער אויף למע', אז פון זיין כח החכ' מיט אלע פרטים שלו פארשטייט ער אויף למע', וכמו"כ בכל הכחות, ווערען דורך דעם די כחות כחות אלקיים. - (מהסבר הי' נראה שהחילוק בזה הוא שבמדרי' הא' שהמשל נעשה נמשל זהו בדרך ממילא, וכאן צריך הוא להתעסק בזה און ליגען אין די הפשטה פון כחות, ווי די כחות שלו זיינען גלייך צו כחות שלמע' באופן שע"י מבין

א מציאות אלא שהמציאות הוא בחי' אלקות, איז ממילא איז ער טאקע נהנה מהדבר הגשמי אלא שההנאה הוא הנאה אלקי', ווארום דער שכל איז דאך אזוי מחייב מאחר שמתבונן שיש מציאות דבר ממילא הוא נהנה מהדבר אמנם מאחר שהדבר גופא הוא אלקות ממילא הוא נהנה הנאה אלקי', מילא וואס מיינט מען הנאה ער איז נהנה פון דער זאך קיריק די זאך איז נהנה פון אים עס הייסט דא איז ניט קיין ענין פון הנאה גשמי', נאר דער ענין איז דא ער איז נהנה א הנאה אלקי' אזוי אין דער שכל פון דעם, און אזוי איז דער הרגש אין דעם, והנה בהגילויים מלמע' איז וואס ווערט אים נתגלה אז דער אוא"ס הבל"ג איז בא בבחי' גבול, דהנה באופן העבודה דבחי' הוי' אחד מלמטלמ"ע הגילויים מלמעלה הוא שנתגלה בחי' אוא"ס הבל"ג, משא"כ בהעבודה דבחי' הוי' אחד מלמעלמ"ט הגילויים מלמעלה הוא שנתגלה אצלו האוא"ס הבל"ג בבחי' גבול, וזהו ע"ד מקום הארון אינו מן המדה, דהגם שהארון הי' בבחי' מקום שהי' אמתיים וחצי ארכו כו' אט ווי עס שטייט אין דער תורה אזוי איז ער גיווען וקה"ק הי' ג"כ במקום שהי' עשרים אמה ומ"מ הי' מקום הארון שלא מן המדה, והיינו שהאוא"ס הבל"ג בא בבחי' גבול, שזהו פלא יותר מהגילוי דבחי' בל"ג, התגלות פון בל"ג איז דאס קיין קונץ ניט, אט דאס אז גבול איז בבחי' בל"ג אט דאס איז פאר אים א סחורה, ועד"ז הוא בזמן, וכמו שמצינו באדה"ר שהראה לו הקב"ה דור דור ודורשיו דור דור ומנהיגיו כו' וההתגלות הי' ברגע אחת, והיינו שבזמן גופא האיר בחי' למע' מהזמן וזהו ג"כ ענין מ"ש ולא קם נביא עוד כמשה דהול"ל ולא יקום כו' דהרי הכוונה הוא על להבא, ומ"מ כתיב ולא קם והיינו מפני שהוא למע' מהזמן, והיינו בזמן גופא מאיר בחי' שלמע' מהזמן, ועד"ז הוא הגילויים מלמע' באופן העבודה דהוי' אחד מלמעלמ"ט. מילא

והסימן הוא, שהנה"ט לעבט אין דער השגה והתבוננות, אויף אזוי פיל האט איהם ארומגענומען די השגה באופן שהנה"ט חי בזה, ווארום אזוי קען דאך זיין אז ער פארשטייט אלקות און ווערט טאקע נתעורר באהבה נאר דאס איז אלץ דער נה"א, און אפילו ווי ער פועל'ט אויף דעם נה"ב אויך שנתעורר באהבה והוא בחי' ואהבת בכל לבבך בשני יצריך, מ"מ אין זה רק בדרך כפי' בלבד, אבער דא איז די כוונה אז דער נה"ט גופא לעבט אין דעם, נאר פריער דארף זיין די הקדמה וואס דער נה"א פועל'ט על הנה"ב בדרך כפי', דאס רופט מען וואס דער נה"א דארף קנעלען מיט הנה"ב מלמד זיין אים, געבען אים צו פארשטיין אלקות און אז ער זאל נתפעל ווערען באהבה לאלקות, נאר נאכדעם ווערט דער ענין אז דער נה"ט בעצמו חי בזה, ובחי' זו נק' חסיד, וואס חסיד איז ניט עובד אלקים, דעובד אלקים הוא שהוא בדרך כפי' והכרח אבל חסיד הוא שהנה"ב חי בהאלקות, נאר דערצו דארף מען טאקע האבען א איידעלעלערען גוף, איז פראנען ווער עס איז געבארען אזוי אז דער נה"ב איז בא איהם בבחי' כבש, נאר אויב עס איז ניט אזוי, דארף מען דאס מאכען ע"י תשובה ע"י מרירות ולב נשבר, בכדי אז דער גוף זאל ווערען איידעלער, און דערצו דארף מען קנעלען מיטן נה"ב, און דורך דעם וועט ער צוקומען אז דער נה"ב וועט חי זיין אין אלקות, וואס דעם ענין פון חסיד קען מען מאכען, תמים קען מען ניט מאכען, אז אויב ער איז ניט קיין געבארענער תמים קאן מען דאס ניט מאכען, תמימות קען מען ניט מאכען, אבער חסיד קען מען מאכען, ע"י ריבוי התעסקות בתפלה ובריבוי השקידה יום יום כו', און ניט נתפעל ווערען טאמער נאכען דאוונען גיט זיך אין אויף מארגען ווייטער דאוונען, ווער רעדט אז מען דארף ניט נתפעל ווערען פון דעם וואס דער נה"ב איז בעת

הוא את הכחות שלמע', איז מיט דעם וואס ער גלייכט אויס זיינע כחות לכחות שלמע' ע"ז הוא מפשיט את הכחות שלו שנעשים כחות אלקיים) - אדער דאס איז דורך ריבוי התעסקות בעניני אלקות בהשגה והתבוננות, שמצד ריבוי ההתעסקות בעניני אלקות ע"ז נעשים ג"כ הכחות כחות אלקיים, אמנם הכוונה הוא דוקא כשהוא מתעסק בזה והוא שייך לזה אז ער האלט דערביי, אבער ניט אז אליין איז ער אין האצונפלאץ, וכן הוא בהדברים הגשמיים איז פראנען דער אופן אז די דברים הגשמיים זיינען אלקות, מפני שמהדברים הגשמיים הוא מבין את האלקות, ולכן נעשים הדברים הגשמיים בבחי' אלקות, אט אזוי ווי אין כחות הנפש כו', אדער אז די דברים הגשמיים ווערען ענינים אלקי', אמנם מדרי' חסיד זו אינה שייכה עדיין לכוא"א. נאר עס פראנען נאך א נידעריקערער בחי' חסיד שזהו שייך לכוא"א וכוא"א מחוייב להשתדל שיגיע לבחי' זו, והיינו אז די עניני העולם איז איהם ניט מטריד ומבלבל, ער ווערט ניט נתפעל פון עניני העולם אז דאס זאל איהם מטריד ומבלבל זיין, מיינט מען דאס ניט בעת ההתעסקות בפועל שאז יכול להיות שיהי' בדרך מלחמה, אלא שהכוונה הוא שבעת אז ער האלט ניט בא התעסקות בפועל, זאל דאס איהם ניט מטריד ומבלבל זיין, שזהו דוקא מצד שההשגה והתבוננות אצלו הוא בעמקות ביותר, אז ער איז פארטיפט בהענין. (בהסבר אמר שאין הכוונה על העמקות של העיון, רק על העמקות שלו, וואס ער איז עמוק אין דעם ענין וואס מען רופט דאס אז ער איז פארגראבען אין דעם) אז דאס נעמט ארום אז מצד איהם זיינען איהם די עניני העולם ניט מטריד ומבלבל, אדער אז ר זעט גאר ניט אדער אז ער זעט יע ווערט ער ניט נתפעל, והסימן ע"ז, ווארום מען קען דאך מיינען אז דאס איז גאר גרינג, און וואו האלט מען, איז פראנען א סימן אויף דעם,

היא ממך כו' מ"מ אינו שייך זה עדיין לכאו"א, ומדרי' הג' בחסיד הוא שעניני העולם אינם מטרידים ומבלבלים אותו שזהו שייך לכאו"א, דאס איז א גלאטע זאך, כאטש דאס איז אויך ניט אזוי גלאט, דאס איז אויף סאראפאטע אמנם מ"מ באפשרי לבוא לזה וכל אחד מחוייב להגיע לזה, והנה ענין הרגש עצמי נתהווה ע"י חטא עה"ד וענין החסיד הוא העדר הרגש העצמי, וזהו"ע שחסידות הוא לתקן את חטא עה"ד שקודם חטא עה"ד הוא בדוגמא שלעתיד, וכידוע מענין ג' זמנים דשלימות אדם דוד משיח, וכיון שחסידות מסיר את ההרגש עצמו ממילא הרי זה בחי' גילוי מעין לע"ל.

התפלה גופא מבלבל במחשבות זרות וכה"ג, והנה גם בחי' חסיד זה הוא ג"כ העדר הרגש, עצמו, שעניני העולם אינם מטרידים ומבלבלים אותו והוא חי מאלקות. ונמצא שיש בחי' צדיק וישר ותמים, שצדיק הוא ע"ש קיום המ"ע שע"ז ממשיך הוא גילויים ששיכים לס' השתל', וישר הוא ע"ש קיום הל"ת שע"ז ממשיך הוא גילויים מלמע' מס' השתל', ותמים הוא ערענסטקייט תוכו כברו והגילוי מלמע' הוא שטעם עצו ופריו שוין, ומדרי' חסיד הוא למע' מכולם, ויש בזה ג' מדרי' הא' הוא בחי' חסיד המתחסד עם קונו ליחדא קוב"ה ושכינתו בתחתונים, והב' הוא שעניניו הם אלקות שזהו אינו שייך עדיין לכאו"א אם אמנם שלא רחוקה

יום ראשון	טו כסלו	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: וישב, פרשה ראשונה עם פירש"י.		
תהלים: עזעח.		
תניא: אר מה שהי' . . . ואחור ע"ש.		
בתו"א ד"ה וישב: „ואינה יכולה לראות באהבה” צ"ל „ואינה יכולה להיות באהבה”.		
דבינו הזקן סיפר לבנו אדמו"ר האמצעי: דער זיידע (הבעש"ט) זאגט אז מ'דארף האבען מסירת נפש אויף אהבת ישראל, אפילו צו א אידען וועלכען מ'האט קיינמאל ניט געזעהן.		

קליגער פון א מלאך. פון דעם מחותנ'ס, דעם בארדיטשובער רב'ס לימוד זכות אויף אידן האט השי"ת אויסגעבויט למעלה א נייעם היכל הזכות, און יעדער איד וועלכער איז מלמד זכות אויף א אידישער נשמה אין וואס פאר א גוף זי זאל ניט זיין און זאגט א קאפיטל תהלים ווי עס בעדארף צו זיין, קומט אריין אין דעם היכל הזכות און זיין ווערן ביידע געהאלפן יעדער פון זיי אין וואס ער בעדארף. דעם מחותנ'ס לימוד זכות אויף אידן האט ער גענומען פון דריי - פיר תורות וועלכע ער האט געהערט פון רבי'ן - הרב המגיד ממעזריטש - בשם דעם זיידן - דעם בעל שם טוב - אין דעם ענין פון אהבת ישראל.

לשייעוויץ. ד' סיון שת [אג"ק ח"ה ע' פח-פט (ושם: יד סיון)].
הוד כ"ק אדמו"ר הזקן בעל התניא אמר פעם אחת לבנו הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר האמצעי זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע בזה הלשון: מלאך מיכאל מעג זיך שעמען מיט זיין מלמד זכות זיין אויף אידן לגבי דעם מלמד זכות זיין אויף אידן פון דעם מחותן דער בארדיטשובער רב. עס איז קיין חידוש ניט וואס דעם מחותנ'ס, דעם בארדיטשובער רב'ס לימוד זכות אויף אידען איז העכער פון דעם לימוד זכות אויף אידן פון דעם מלאך מיכאל. ווייל דער מחותן איז א נשמה און מיכאל איז א מלאך, א נשמה איז העכער און

די גרויסע אהבת ישראל וואס דער מחותן האט געהאט איז ניט בערך צום אהבת ישראל וואס דער זיידע האט געהאט. דער זיידע זאגט אז מען דארף האבן מסירת נפש אויף אהבת

ישראל אפילו צו א אידען וועלכן מען האט קיין מאל ניט געזעהען. כן הדבר, גודל ענין אהבת ישראל וזכות המצוה הלזו אי אפשר לשער ואשרי האיש השוקד במצוה זו.

יום שני	טז כסלו	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: וישב, שני עם פירש"י. תהלים: עט"ב. תניא: וצדקה . . . א"ם ב"ה. יסוד עיקרי בשיטת חב"ד הוא, אשר המוח השליט על הלב בתולדתו, ישעבד את הלב לעבודת השי"ת, מתוך השכלה הבנה והעמקת הדעת בגדולת בורא העולם ב"ה.		

הדרכה מיוחדת ע"י מדריכים מומחים ע"פ הוראות משפיעים בעלי דעה רחבה בתורת החסידות ולמטרה זו יסד רבינו הזקן חמש מערכות ויקרא להן שמות חוזר, מניח, מעתיק, משפיע ומדריך. לכל מערכה מחמש אלו העמיד איש בעל כשרון מיוחד שהתאים לתעודתו, ויסבר לכל אחד תכנית עבודה מתאמת לכהונת משמרתו, וכולם כאחד העמידו את עדת חסידי חב"ד על אותו הגובה, אשר התוה מחוללה נשיא ה' הוד כ"ק רבינו הזקן.

דה"י החוזרים [קונטרס דברי ימי החוזרים (קה"ת, תשס"ו) פ"א ע' א].
הוד כ"ק אדמו"ר, אבינו הראשון, רבינו הזקן, בבנותו את שיטת החב"ד, העמידו בגודל קדושת כשרונותיו, על יסודות חזקים, ובחיבה יתרה דאג לשכלולה והתפתחותה. יסוד עקרי בשיטת החב"ד הוא אשר המוח השליט על הלב בתולדתו, ישעבד את הלב לעבודת השי"ת מתוך השכלה, הבנה והעמקת הדעת בגדולת בורא העולם ב"ה. ובכדי לבא לעבודה כזו אין לימוד החסידות לבד מספיק ודרושה עוד

יום שלישי	יז כסלו	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: וישב, שלישי עם פירש"י. תהלים: פנ"ז. תניא: הנה לא . . . וכו' ור"ל. חסידות חב"ד פותחת שערי היכלי חכמה ובינה, לידע ולהכיר את מי שאמר והי' העולם בהשנה שכלית, מעוררת רנשי הלב להתפעל באותה מדה שבלב המחוייבת מהשכלה זו, ומורה דרך אשר כל אחד ואחד לפום שיעורא דילי' יכול לנשת אל הקדש לעבוד את הוי' במוחו ולבנו.		

החסידות מהותה, ענינה, פעולתה בקנייני מעלת האדם, ואודות העבודה שבלב זו תפלה מהותה ותוכן פעולתה המביאה חכמת תורת החסידות מהכח הרוחני בפועל בחיים, והכרח

תורת החוה"ת [קונטרס "תורת החסידות והתפלה" ע' 5. אג"ק ח"ד ע' שיג].
תורת החסידות במענה על שאלתו, אודות חכמת תורת

ובינה, לידע ולהכיר את מי שאמר והי' העולם בהשגה שכלית, ומורה דרך אשר כל אחד ואחד לפום שיעורא דילי' יכול לגשת אל הקדש לעבוד את הוי' במוחו ולבו. תורת חסידות חב"ד עם היותה חקירה אלקית עיונית בעומק נפלא, הנה בכל זה מבארת כל השכלה עיונית בביאור רחב בדוגמאות ומשלים קרובי ההשגה, ומסברת בעין יפה עד אשר יהי' מובן ומושג גם לקטני ההשגה. כאורח למודי המושכלות מן הקל אל החמור, הנה כן הוא גם בלימוד תורת החסידות, אשר מוליך הוא משליבה לשליבה, בסולם החכמה והמדע. אמנם יתרון לתורת החסידות בזה, אשר מעוררת גם רגשי הלב להתפעל באותה המדה שבלב המחוייבת מידיעתה והשגתה של ההשכלה היא, אשר למד התורת החסידות.

ענינם בשלימות עבודת השי"ת, תעודת כל החי בישראל, הנני בזה להשיבו דבר על אופני. א. איתא בזהר (ח"ג דף ע"ג ע"א) תלת קשרין מתקשראן דא בדא, ישראל אורייתא וקוב"ה, וכולהו דרגין על דרגין סתים וגליא. שלשה אלה קוב"ה אורייתא וישראל, יש בהם גליא וסתים. הגליא דתורה מצות ואלקות מבואר במדרשים, בזהר הקדוש, בספרי הקבלה, חקירה וספרי מוסר. חשף הוי' את זרוע קדשו ויאר לנו על ידי מורנו הבעש"ט תלמידיו הקדושים כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע את תורת החסידות המחברת הסתים והגליא בביאורים שונים, ובמדה ידועה מגלה התוך והפנימיות דתורה ומצות, ומעוררת רגשי אלקי בלב ישראל החי. וביחוד חסידות חב"ד היא חקירה אלקית הפותחת שערי היכלי חכמה

יום רביעי	יח כסלו	ה'תש"ד
שיעורים. חומש: וישב, רביעי עם פירש"י.		
תהלים: פח"פ.		
תניא: הוכח תוכיח . . . לעומת זה כו'.		
במנחה אין אומרים תחנון.		
הצ"צ כותב: אהבה דבחי' ועמך לא חפצתי (היינו)		
שלא לחפץ שום דבר זולתו ית' ולא אפילו שמים		
וארץ שהם ג"ע עליון ותחתון, כי רק ביו"ד נברא		
כו', אלא תהי' האהבה רק לו ית' לבד, דהיינו למהו"ע		
יה' ממש. וכך הי' נשמע הלשון ממור"ר נ"ע (רבינו		
הזקן) בדביקותו, שהי' אומר בזה הלשון:		
איך וויל זע גאר ניסט, איך וויל ניט דיין ג"ע איך		
וויל ניט דיין עוה"ב כו' איך וויל מער ניט אז דיך		
אליין.		

איך וויל זע גאר ניסט איך וויל ניט דאין ג"ע איך וויל ניט דאין עוה"ב כו' איך וויל מער ניט אז דיך אליין) וזה נמשך מההתבוננות המבואר למעלה איך שיש רוממות מדריגות אין שיעור ממש מבחי' ג"ע התחתון עד בחי' ח"ע שהיא מקור ושרש ההארה דבחי' ממכ"ע שבג"ע כנ"ל ועכ"ז בחי' הח"ע מאין ממש תמצא דהיינו מבחי' שערות לבד ואינה ערוך כלל לגבי הכ"ע

מ' התפלה פ"מ [דרמ"צ, שרש מצות התפלה פרק מ (עמ' קלח, סע"א)].
וזהו שרש ענין אהבה דבחי' ועמך לא חפצתי שלא לחפץ שום דבר זולתו ית' ולא אפי' שמים וארץ שהם ג"ע עליון ותחתון כי רק ביו"ד נברא כו' אלא תהי' האהבה רק לו ית' לבד דהיינו למהו"ע ית' ממש, (וכך הי' נשמע הלשון ממורינו ורבינו נ"ע בדביקותו שהי' אומר בזה"ל

דכולא שהוא מהותו ועצמותו ית' ממש וזהו ענין טוב לחסות בה' כו' וזהו מי לי בשמים ועמך לא חפצתי דהיינו אפי' בחי' ועמך מקור חיים רק למהו"ע ית' לבד, והוא ענין מארז"ל שלא ע"מ לקבל פרס דהיינו שלא לחפוץ בבחי' ההארה הנק' פרס אף ששם ישאר במהותו כמו שהוא ויהי' נהנה בהשגה ממש אבל יהיה עיקר תשוקתו למהו"ע ית' ממש וכנ"ל:

וכ"ע כלא חשיב לגבי א"ק שהרי בחי' עקודים נקודים שלמעלה מהכ"ע נמשכו רק מהבלים דאח"פ דא"ק שהיא הארה חיצונית ממש לגבי מהו"ע דא"ק כמו ההבל היוצא מהפה או מהאזן כו' שאינו ערוך לשכל ומדות של האדם, וכללות א"ק הוא בריאה יש מאין לגבי אור א"ס וכמש"ל ע"פ בורא קדושים ישתבח שמך כו' ואי לזאת יומשך מזה האהבה להתאוות למקורא ושרשא

גוט יום טוב.

**לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות.
תכתבו ותחתמו.**

